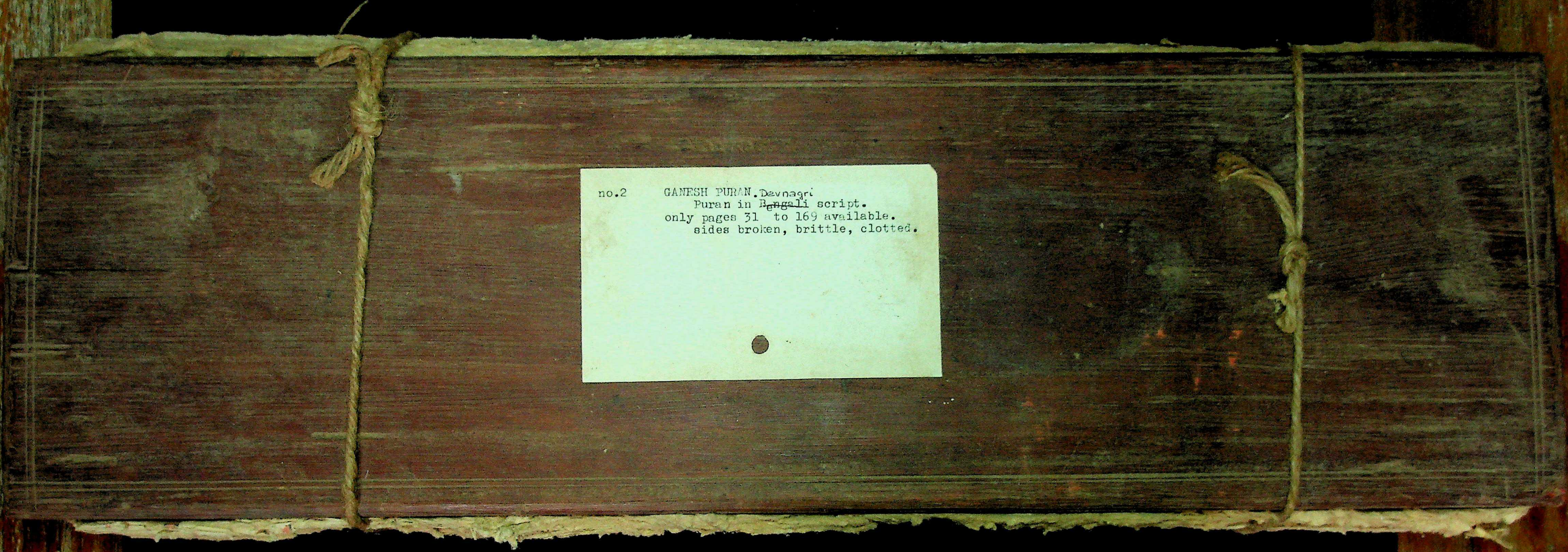

no.2 GANESH PURAN. Devnagri
Puran in ~~Bengali~~ script.
only pages 31 to 169 available.
sides broken, brittle, clotted.

no.2 GANESH PURAN. Devnagri
Puran in ~~Bengali~~ script.
only pages 31 to 169 available.
sides broken, brittle, clotted.

10

[illegible]

थैश्वर्यंददः मर्त्यं

[illegible]

मयीकाचोता [illegible]

[illegible] विग्रहम्मा [illegible]

॥ [illegible] मन्त्रो [illegible] रे नद्गुहेव:प्रवा
॥ यिश्चकां- [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] सुराकथितं [illegible] मायामिनने [illegible] रगवेकथितंतनमोमकं [illegible] नायंतेनच ॥ २० ॥ [illegible]
दारापत्यभूमिषु ॥ [illegible] शाकथाधां [illegible] नमा: श्रुत्व
[illegible] ॥ दशनागमाहम [illegible]

॥श्रीगणेशायनमः॥ नमस्तस्मैगणेशायब्रह्मविद्याप्रदायिने ॥ यस्यागस्त्यायतेनामविघ्नसागरशोषणे ॥ १ ॥ ऋषयऊचुः ॥ सूतसूत [illegible] दवद्बाम्य [illegible] शारद ॥ सर्वं [illegible] दकान्धीनोपलभ्य
ते ॥ २ ॥ जन्मजन्मांतरीयैनः स्फितंतपुण्यंमहत्तरं ॥ तेनसंदर्शनंजातंसर्वज्ञस्यसतस्तव ॥ ३ ॥ वक्तुंधन्यतमःलोके [illegible] वितेनःसंजीवितं [illegible] पितरौ [illegible] रे श्रौ [illegible] श्रमरवच ॥ ४ ॥ अष्टाद
शपुराणानिविस्तराच्छ्रुतानिनः ॥ अन्यान्यपिहिनःश्रोतुमिच्छास्तिहिजसत्तम ॥ ५ ॥ [illegible] कीर्त्यमहासत्रेसत्केह [illegible] वार्षिके [illegible] कथामृतपानान्नोनान्यद्धिश्रामकारणं ॥ ६ ॥ सूतउ
वाच ॥ साधुपृष्टंमहाभागाभवद्भिःपुण्यकर्मभिः ॥ साधूनांसमचित्तानांमतिर्लोकोपकारिणी ॥ ७ ॥ ममापिपरितोषोस्तिकथ [illegible] कथनेद्विजाः ॥ अतोहंस [illegible] तेभ्यःकथयिष्येविशेषतः ॥ ८ ॥ अ
न्यान्यपिपुराणानिवर्तंतेष्टादशैवतु ॥ गणेशंनारदीयंच नृसिंहादीन्यथ [illegible] स्यपुराणंयत्तत्राशेषकथ [illegible] ॥ दुर्लभंश्रवणंयस्यमर्त्यैर्लोकेविशेषतः ॥ १० ॥ यस्यश्रवणमात्रेण क्ल
[illegible] वेत्तरः ॥ प्रभावमस्यगदितुं [illegible] गणेश [illegible] गापिभस्त्वाज्ञया ॥ बहुजन्मार्जितैःपुण्यैरस्यतुश्रवणंभवेत् ॥ १२ ॥ पाखंडिनांनास्तिकानांनभवेत्पापकर्मिणां
[illegible] ंतयतिसततंब्र [illegible] ष्यते ॥ नश्रव्यमुपासनामके [illegible] गुणानिर्गुणस्यते ॥ १४ ॥ ॐकाररूपीभगवान्योवेदादौप्रतिष्ठितः [illegible] यंसदा
[illegible] ॥ १५ ॥ यदाज्ञयाकःसृजतेथविश्वं यदाज्ञयापालयतेथविष्णुः ॥ यदा
[illegible] पिलोके [illegible]

[illegible] नद्धहेतुः सर्वा [illegible]
यश्चकांदपः ॥ मंद्राने वैयांपुत्पानांनयो वक्ति [illegible] मुरणाकथितं [illegible] मायामिननेनमे ॥ मृगवेकथितंननमोमकं नायेनेनच ॥ २१ ॥ येनेयतं [illegible]
स्पमहिमासोप्पकांनप्रेसंगनः ॥ २२ [illegible] वर्णोद्विजननमः ॥ मनोवेषां न संसारे न दारापत्यभूमिषु ॥ मधुरेणाकथायां नेसारराम्यां निमननमः ॥ भूप
[illegible] थनन्वजोधर्म [illegible] जनस्परः ॥ २४ ॥ दशनागमाहस्त्राणि [illegible] नौ द्विगुणानि च ॥ रथानां यद्गुमहस्त्राणि
यांनिमनयांनि च ॥ २५ ॥ पदानयो [illegible] ध्यामवस्त्रियं [illegible] था ॥ केदंडधारिणश्चान्येनिषं [illegible] धारिणः ॥ २६ ॥ वुध्या बृहस्पतिं जिग्ये कुबेरं धनसंपदा ॥ क्षमया पृथ्वी [illegible] जिग्ये गांभी
र्ये ॥ २७ ॥ सूर्याचंद्रमसौ जिग्ये भासा कांत्या च यो नृपः ॥ मनापेनानलं जिग्ये सौ दर्पेणामनोभवं ॥ २८ ॥ यस्यामात्याः सबलिनः पेचामनदृक्ष्वि [illegible] ॥ मीन [illegible] थनन्व ता
रणघ्रावनः [illegible] ॥ २९ ॥ रूपवान्प्रथमलक्ष्मीविद्याधी [illegible] थापरः ॥ क्षेमंकरो ज्ञानगम्यः सुवर्णंपंचमः स्मृतः ॥ ३० ॥ रत्नैर्नानाविधैर्देशा [illegible] कांताः स्वपराक्रमात् [illegible] नानानामृताचकृं
कृता ॥ ३१ ॥ राजकार्यकार्यकरा नित्यं राज्ञः प्रियनमामृशं ॥ नस्याः [illegible] सुधर्मा पुराशालिनी ॥ ३२ ॥ यद्रूपसन्नीकैपदानिरंभानिलोनमाः ॥ सज्जितानानसुवर्णकापिलेभिरेनचे
॥ अनेकरत्नखचितैनानाःकेकांचनेशुभे ॥ विभ्रती कर्णयोः कंठे निष्कंमुक्ताफलानि च ॥ ३४ ॥ क [illegible] रत्नमयीं कांचीं नाहृशेनपुरं ॥ [illegible] अंगुली यान्नूनकानिकरणा [illegible]
॥ ३५ ॥ वासांस्यनेकवर्णानि महार्हाणि [illegible] ॥ सगपुस्त्रजवेर [illegible] काचानितिथिपूज्य ॥ ३६ ॥ [illegible] कुशीलि
[illegible] ॥ क्षप [illegible] नामितं [illegible]

ष्टांदर्म ॥ नद्रुहेवः

नानतया

रूपयः सु मंत्रयोगैर्नृ... चैतनमकारयत् ॥१९॥ स्वप्ने... ज्ञातेनेनेचकमित्व ५४

१ नागायुतबलोधीमान्विक्रमीशत्रुसांतकः ॥ नित्यधर्मरतोयज्वादातात्यागीद्विजोत्तमाः ॥३८॥ एवंमा... शुभंवाप्यशुभंकर्मनभुंक्तेननरःक्वचित् ॥२॥ यस्यांयस्यामव... अमात्य

इति श्रीगाणेशपुराणेउपासनाखंडे सोमकांतवर्णनंप्रथमोध्यायः ॥१॥ सूत उवाच ॥ श्रूयतांभूयस्तस्यराज्ञोथपूर्वकर्मविपाकतः ॥ ...हूंभुजंगेनेवदंशितः ॥४॥ नानाशस्त्रैर्नसमाकीर्णांस्त्वचद्रुक्तः ॥ नि

भवतिकर्मयत् ॥ तस्यांतस्यामवस्थायांभुज्यतेशशिभिर्ध्रुवं ॥३॥ दुःखसागरमग्नोभूद्दहप्लुवोजलधौयथा ॥ वेदनामलमह... सर्वेंद्रियसमान्वितः ॥६॥ ततोमा... धान्सजगौराजामनःसंकल्प्य धैर्य

नः ॥ पूयशोणितवान्राजाकृमिभिर्विह्वलीकृतः ॥५॥ अस्थिशेषाभवद्राजायक्ष्मणेवसमाहतः ॥ चिंतयाव्याकुलीभूतः ... कांत्यासोमोजितोयेनसोमकांतस्ततोम... आप्तमा... मेसाधवोदीनाःश्रोत्रियानगम

त्वनः ॥ राजोवाच ॥ धिग्देहंराज्यंचरूपंचधिग्बलंजीवितंमम ॥७॥ केनेदंकर्मबीजेनव्यसनंसमुपस्थितं ॥ ...येनमेसकलापृथ्वीकृतात्वदशवर्तिनी ... ॥ सम्यगाराधितोदेवः ...हूंन्य

सितोपिच ॥ पालिताःपुत्रवज्ज्ञानपदाः ...जोवाच ॥ पितर्वायेनमेनिर्जितावारयो ...चवोद्योरस्यपिता ॥ ...जीवितंवृथा ॥१२॥ अन्ततोहंकाननेयास्येसर्वेषामभ्यनुज्ञानीलो

...मुच्यते ॥१०॥ अन्ततोनीत्यासमस्तापृथ्वी...भुक्ताधनिषेविता ॥ नहिदानीपूनिगंधिर्यतोमेजीवितं ... ॥१४॥ नमेराज्येनदारैर्वाजीवितेनतथापिवा ॥ मयोजनंमसलतो

...शिवः ॥ दुष्टं...मेमनुतानीहिमुच्यतः ॥२१॥ इति श्रीमद्गणेशपुराणेउपा ॥२॥ सूत उवाच ...नमस्कर्त्रिघ्येमुखंलोकेकथंचन ... हिजसत्तमा ॥१६॥ कोलाहलोमहानासीदमात्यानांचयोषितां हर्षेणोति

याधन सुतेप्सवेन् ...पूयशोणितधर्माघेर्व्याहोसौहिजसत्तमा

हाचनं

[illegible] नरहहैवःप्रवा [illegible]

थेश्च ।सादाद[illegible]नेयेषांपुस्पानांतपोवक्ति [illegible] रतोमंत्रयोगैलंसचेतनमकारयत्॥१८॥स्वस्थेजातेनृपेतस्मिन्नमात्याः प्रभुवनिदं॥अमात्य
स्वमयराजन्सहैव [illegible] संगतः [illegible] थंचत्रीवंमपश्युपतुल्या॥१९॥कथंतुराज्यंनवमनुरेकः प्रभूतकोशोवलवानरिपुघ्नः॥ [illegible]
[illegible] मायचनंजगत्स्ववतेनृपंमेवितुमेकवीरः॥अजेसहायेमिनचास्तिमादृक्प्रणमन्तुराज्यंमदंसमेसुतेन॥२१॥हुतस्य
ततयरोस्तिनैवसुखस्यवापूर्वकृतस्यजंतो [illegible]॥२०॥मसकंतदेवभोग्यं स्वयमेवनाहृक्॥२२॥मयापिनानाविधभोगवत्तासुखेनराज्यपालि[illegible]मया॥स्त्रीणांहिमनोगम
मनंमहैवपरत्रलोकेमुनिभिःप्रदिष्टं॥२३॥ततःपुत्रोहेमकंठोवनीतःशोकसंकुलः उवाचतस्मिन्समयेसोमकांतमिदंवचः॥२४॥ननुराज्येनदारैश्चमा[illegible]रपि॥त्वांविनानृपप्राहूं
कृत्यंनैवास्तिमेक्वचित्॥२५॥विनास्नेहंयथादीपोविनाप्राणंयथातथा॥यथाराजानुतथाराज्यंत्वांविनाधर्मपालक॥२६॥सूतउवाच॥तुरःअमात्यानांसुधर्मायाःपुत्रस्यवचोमृतं॥पीत्वा
हृष्टमनाराजापुत्रंप्रोवाचधर्मतः॥२७॥राजोवाच॥पितर्वाक्यरतोनित्यंश्रद्धयाश्राद्धकृत्तथा॥पितृदोषोगयायांतुसपुत्रःपुत्रउच्यते॥२८॥धर्मशास्त्रार्थतत्त्वज्ञोनीतिज्ञोखिलतो
यकृत्॥पितॄनुद्धरतेयस्तुपुत्रवानुत्तरःच्यते॥२९॥अतोनीत्यासमायुक्तःकुरुराज्यममाज्ञया॥अमात्ययुक्तःशाधित्वंप्रजाःपुत्रानिवाखिला॥३०॥अहंवनंगमि(स्वामि)ष्यामिकुलोचिति
मार्हितः॥पत्न्यासुधर्मेणसुनानीहिसुव्रत॥३१॥इतिश्रीमहाभागपुराणेऽध्यायः॥२॥सूतउवाच॥१॥ततउत्स्या[illegible]
[illegible]स॥१॥स्वमिंद्राजन्[illegible]

याधन

॥ ग॰ मे॰ ॥

॥ ३ ॥

काचनं वहुरत्नयुक्तं॥ मुक्ताप्रवालखचितं मानिशंकपदेयथा॥ ३॥ तत्रासनुःपितापुत्रौभातेह्यद्विवाःकंधा॥ मेनिरेत्वगनांतंतग्रहस्कस्येवमीप्सितु॥ २०॥ ॥ आचारप्रथमप्राह
निंनानाविधांनृप॥ पुत्रायकरुणायुक्तोयशसेस्वकुलस्यच॥ ४॥ सोमकांतउवाच॥ यामत्रय॥ वशिष्ठायांजायतःपुमान्॥ यत्काशांप्याशुचिस्कानउपविश्यगृहेस्मरेत॥ ६॥ देवता
चिंतयित्वेष्टांप्रणमेद्भक्तिपूर्वकं॥ मार्थ्यपृथ्वीक्षमस्वेनिपादस्पर्शंजगन्मये॥ ७॥ प्रातर्नमामिगणनाथमशेषहेतुंब्रह्मादिदेववरदंसकलागमाद्यं॥ धर्मार्थकामफलदंजनमो
हेतुंवाचामगोचरमनादिमनंतरूपं॥ ८॥ प्रातर्नमामिगिरिजापतिमिंदुमौलिंव्याघ्राजिनाहनमुदस्तदयंमनोजे॥ नारायणेंद्रवरदंसुरसिद्धजुष्टंसर्पास्त्रिशूलडमरुंदधतपुरारिं॥ ९॥ प्रा
तर्नमामिकमलापतिमुग्रवीर्यंनानावतारनिरतंनिजरक्षणाय॥ क्षीराब्धिवासममराधिपवंधुमीशंपापापहंरिपुहरंभवमुक्तिहेतुं॥ १०॥ प्रातर्नमामिदिननाथमघापहारंगाढांध
कारहरमुतमलोकवंद्यंवेदत्रयात्मकमुदस्तमरारिमाद्यंज्ञानेकहेतुमुरुशक्तिमुदारभाव॥ ११॥ प्रातर्नमामिगिरिजांभवभूतिहेतुंसंसारसिंधुपरपारकरींत्रिनेत्रां॥ नत्वादिकारण
उ॰ [illegible] ॥ ३१॥ संस्मृत्यदेवान्मुनिगणांस्तथा॥ मानसेरुपचारैश्चपूजयित्वासमापयेत्॥ १४॥ ततोगच्छेत्सोदपात्रेग्राम
नां म॰ मुदलसुरारिमायांमायामयींस्मरमु[illegible]॥ कुर्वीतक्षौराणामन्यथाव्रजेत॥ १५॥ नर्य[illegible] ज्यामांननदीतीरतःखनेत्॥ नोर्वरायानवल्मीकान्नाखुस्थणागारतःकचित्॥ १६॥ तृणादि
वं मत्वा [illegible] पनैस्तनीदिशं [illegible] यना॥ अन्यथानियमोमस्यात्सारकाद्वीयमेवच॥ १५॥ अ[illegible] ॥ १७॥ न्याहेतुरं प्रमृज्येवतृणकाष्ठादिनांतरे॥ पंचवारंमृदाम्भिश्चक्षाल्येनदनंतरं॥ १८॥ २

[illegible] ॥ः क्षा॥

नादेश्यानिवा [illegible] नद्युह्वेवःमद्ये [illegible]
महत्मस्य [illegible] लयीनद्वाकरोत्वहिवारतः॥ पादौमर्देकवारंतुगृहस्थस्यैवमीरितं॥२१॥ अनवानद्विगुणंकु
त्रिगुणंवनगोचरः नोदद्यान्निषेयांपुस्तानांनपोवस्त्रि [illegible] शौचंस्त्रीशूद्रयोश्च ननस्याद्दन्तकाष्ठंतुक्षीरकंटकवृक्षयोः॥२३॥ गृहीत्वाप्रार्थ्यनाय
वदंनजिह्वांविशोधयेत्॥ वल्मीकोयशस्ते [illegible] धाप्रत्वाधीयचेवत्वंमेदेहिवनस्पते॥ ततःपीतजलैःस्नानंकृत्वामलहरेपुरा॥२४॥ आतिथ्यंवैश्वदे
वंचभोजनंद्विजसाक्षिकं॥ पुराणश्रवणंदानंपरनिंदाविवर्जनं॥२५॥ परोपकारंकुर्यात्तुद्रव्यमाणवचोमृतैः॥ परोपतापंनोकुर्यादालस्यत्वनमेवच॥२६॥ गुरुद्रोहवेदनिंदा
नास्तिक्यंपापसेवनं॥ अभक्ष्यभक्षणंचैवपरदारानिषेवणं॥२७॥ स्वदारवर्जनंनैवकुर्यादृतुगतिंवरे॥ मातापितृगुरूणांचगवांश्वश्रुसुराणांतदा॥२८॥ दीनांधकृपणगोभ
श्वदद्यादन्नंसवस्त्रकं॥ प्राणांत्ययेपितस्यस्यत्यागंनैवसमाचरेत्॥२९॥ दुष्टानुग्रहायेषांसाधूनांचप्रपालनं॥ अपराधानुसारेणाधर्मशास्त्रेविलोकयेत्॥३०॥ दृष्ट्वावापंडितानांदं
डंकुर्यान्नीतिविशारदः॥ विश्वासोयस्यनैवस्यात्तेनोविश्वसेत्कचित्॥३१॥ विश्वस्तेत्यंनविश्वासोनकर्त्तव्योवुभूषता॥ हतवैरेथविश्वस्तेकदापिनचविश्वसेत्॥३२॥ षड्गुणा
नांप्रयोगेणवर्द्धयेद्राष्ट्रमात्मनः॥ दानंस्वशक्त्याकुर्वीतक्षीणानामन्यथाव्रजेत्॥३३॥ परेव्याकुलितेदानमधर्मेपरिवस्तने॥ चारदृष्टिर्द्भूतवक्तोउग्रदंडेनृपोभवेत्॥३४॥ दंडमे
वंभयाद्लोकाःस्वेस्वेधर्मेव्यवस्थिताः॥ अन्यथानियमोनस्यात्स्वारक्षावीयमेवच॥३५॥ अधमोयदिलिंद्दैतत्स्कवीतपरिवाकचित्॥ नक्षयेन्नचनश्येनकिंनयाकिंनपापिच

ग॰ ण॰ ०

४ ॥ प्रजोच्छेद

...ष्यो राजपत्नीभ्यो ग्रामसंख्येभ्य एव च ॥ ३ ॥ ...स्तेभ्यो...

॥ ३६ ॥ पूर्वापकारी यदि च पुनर्वा शरणं व्रजेत् ॥ पूर्ववच्च धनिकोपः स्यात्तस्य रिपाल्यसंदेहे चहि ॥ ३७ ॥ मंत्रगुप्तिः सदा कार्या तन्मूलं राज्यमुच्यते ॥ कामादिषड्रिपुं जित्वा नतोन्यां विज-
यीत च ॥ ३८ ॥ हस्तच्छेदं देवतानां छेदमेव च ॥ आरामचैत्ययोः छेदं न कुर्यान्नृपसत्तम ॥ ३९ ॥ पर्वकाले ददेद्दानं यशामलान्मेदः ॥ न मित्रवंचनां कुर्यात्तथा गुणिषु वैरं च ॥ ४० ॥
स्वरूपानो ब्राह्मणांश्चैव पंकजोगांस्तमुद्धरेत् ॥ अनृतं न वदेत्कापि मत्स्यं कापि न हापयेत् ॥ ४१ ॥ अमात्यानां प्रजानां च भृत्यानां चिन्तनं स्वयं चेत् ॥ ब्राह्मणेभ्यो नमस्कुर्याद्देवताभ्य-
स्तथैव च ॥ ४२ ॥ रत्नसंदर्शिभिः क्षात्र्य हेमकंठसुतं नृपः ॥ आचारं सह धर्मेण नीतिशास्त्रं यथाक्रमं ॥ ४३ ॥ क्षेमंकरस्तु पर्वेनं विप्राधीनं तथैव च ॥ आहूयामास चामात्यानमु-
मुहूर्त्तं विलोक्य च ॥ ४४ ॥ संभारान्तुपकल्प्यैव नानाम्बका नगता नृपः ॥ ब्राह्मणान्वेदविदुषो यज्ञकर्मसुनिष्ठितान् ॥ ४५ ॥ राज्ञोऽथ महतो राजपत्नीश्च सुहृदः स्वकान् ॥ आहू-
यामास नृपतिः श्रेणीमुख्यांश्च नागरान् ॥ ४६ ॥ अभिषेकाय [illegible] पुत्रस्य रिपुघातिनः ॥ गणेशं [illegible] ग्रहदेवतानां च यथाविधि ॥ ४७ ॥ वाचयित्वा स्वस्त्ययनं मातृपूजनपू-
नपूर्वकं ॥ कृत्वाभ्युद[illegible]कं श्राद्धं ब्राह्मणं [illegible] पुष्कल तथा ॥ ४८ ॥ सूतवन्मंत्रहोमैश्चाभिषेकं समनन्तरः ॥ उवाच मामकं नत्वा तन्मे त्रिमुख्यानि देव च ॥ ४९ ॥ राजोवाच ॥ मम
[illegible] स्पे ॥ मा त्वं नं पूर्वजातानां नृपाणां च चरितं नृप ॥ शासनं यद्वत्कृतवान् नीतिविशारदैः ॥ तथास्य शासनं कार्यं श्रेणीमुख्यसमन्वितैः ॥ ५० ॥ हरि-
स्त्यमममात्याव [illegible] जनं ॥ मणिमुक्ताप्रवालानि रक्षोसांगं गवायुतं ॥ १ ॥ गोमयामास सर्वोऽस्मा राजमा[illegible]धनं...

॥ ॥ गो गणपतये

कः॥ नानादेशपानिवा [illegible] हीमहानि च॥ राजाभ्यो राजपत्नीभ्यो ग्राममुख्येभ्य एव च॥३॥ नरेन्द्रेभ्यो गुणीभ्यश्च ददौ राजा
तः॥ अमात्यानां ददौ निवेशयांपुरुषानांनपांचकि [illegible] कसमन्वितः॥ पूर्वजन्मार्जितैर्दोषैस्त्वं न मलिनो शुचि॥५॥ तस्मिन्प्रयाते लोकानां हाहाकारो मह
न्भूत॥ स्वस्वं कार्यं विहायैव प्रतिज [illegible] आवेहमकंठः फलद्रुमः॥ फलितं नवपतनं यान्स्खलनधावं रुदन्नपि॥७॥ अमात्यानागरास्तं नुदविना
श्वाप्यवारयन्॥ गव्यूतिद्वितयं गत्वा तस्थौ राजा श्रमान्वितः॥ [illegible] ह दृष्ट्वा वापीं क्षीणजलां नानावृक्षसमन्वितां उवाच नागरान्सर्वानमात्यान्स्वजनानपि॥८॥ अपराद्धं मया यद्वः [illegible]
ज्यं प्रकुर्वता॥ तत्क्षंतव्यं नमाम्येष बध्वांजलिपुटं जना॥९॥ कृपाविधेया पुत्रे मयि दैवात्समागते॥ विज्ञापयामि वः सर्वान्मयि स्नेहो न हीयना॥१०॥ गच्छंतु नगरं सर्वे मन्त्री ह
ष्टाः समागता॥ पुत्रेण पाल्यमाना मे तिष्ठंतु विगतज्वरा॥१२॥ अनुजानंतु मां सर्वे सुचिंतो यास्यहं वनं॥ युष्मासु तु प्रयातेषु मनो मे निश्चलं भवेत्॥१३॥ उपकारं महांतं मे कुर्वंतु कृ
पयाखिला॥ दुःखितो निष्ठुरं वक्तुं मन्तुकामोपि नोत्सहे॥१४॥ महत्पापं ममैवैतज्जन्मजन्मांतरार्जितं॥ यद्वियोगो हि राज्यस्य लोकानां हितकारिणां॥१५॥ परंतु किं करोम्येष य
द्गलकुष्ठवानहं॥ सर्वोपि स्वकृतं भुंक्ते सुकृतं दुष्कृतं तथा॥१६॥ सूत उ०॥ इति श्रुत्वा वचो राज्ञो मूर्छितानामुन्दस्तथा॥ घ्नंतः केचित्पाणितलैः शिरांसि भृशदुःखिना॥१७॥
केचित्परस्परं चक्रुरभिज्ञाः पंडिताश्च ये॥ सान्त्वनं पूर्वजातानां नृणां च चरितैर्नृप॥ अनिर्वाच्यामवस्थां तत्समुपेयुरथापरे॥ यथा स्वस्वे विज्ञानेनायाति नो ज्ञाननिर्हना॥१८॥

दुःखितंस्वोमकांतंतंवनंगंतुसमुत्सुकं ॥ नियम्यदुःखंधैर्येणधीराःकेचिदथाब्रुवन् ॥ २० ॥ जना ऊ० ॥ पोषयित्वापालयित्वाननस्त्वंत्यक्तुमर्हसि ॥ यथानस्यजनेशैलंजलमोहंनतन्तृ
नपात ॥ २१ ॥ मर्यादांजलधिर्वापिसूर्यःआकाशमेवच ॥ कथंवेनगरंयामस्त्वांविनाजनवत्सल ॥ २२ ॥ यथोडुपतिनाहीनंव्योमतारान्वितंनृप ॥ पुरंतद्वनशोभेत्वांत्वांविनाशत्रु
कर्षण ॥ २३ ॥ सहैववयामस्तीर्थानिदिव्यानिवयमप्युत ॥ स्पंतेकांतिमत्कांतंमविनातीर्थमेवन ॥ २४ ॥ ततःसहैववयास्यामोनगरंध्वजसंकुलं ॥ हर्षेणमहतायुक्तावाद्य
वंदीपुरःसराः ॥ २५ ॥ सूत उ० ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाक्रोधदुःखसमन्वितः ॥ उवाचराजानानत्वामेवंमेवंपुनःपुनः ॥ २६ ॥ ततोब्रवीद्धेमकंठःसमास्यावत्सलंनृपं ॥ स्नेहकारुण्य
भावेनविनयेनसमन्वितः ॥ २७ ॥ पुत्र उवाच ॥ विनात्वांनोत्सहेगंतुंकर्तुंराज्यंचजीवितुं ॥ नमयादृष्टपूर्वस्त्वेविरहस्तंसहेकथं ॥ २८ ॥ राजो० ॥ एतदर्थंमयापूर्वंधर्मशास्त्रंत्वनी
निमत ॥ उपदिष्टंतव ॥ शुभंनहथाकर्तुमर्हसि ॥ २९ ॥ श्रूयतेजामदग्न्येनजननीनिहतापुरा ॥ पितृवाक्यानुरोधेननीतिज्ञेनसुधीमता ॥ ३० ॥ रामस्त्वराज्यंत्यक्त्वेवचनेयातःमहानुजः
अश्छाकारणंसीतांतत्याजन्यलक्ष्मणो [illegible] ॥ ३१ ॥ [illegible] कंठपुं [illegible] शीघ्रमसमानैस्त्रिभिरन्वितः ॥ अतोममाज्ञयागच्छकुलराज्यंमयार्पितं ॥ ३२ ॥ विज्ञेयथाकार्यंमकेचितेनमय
रात्मनि ॥ यथावास्त्काविने [illegible] चित्तं [illegible] नुपादंतु ॥ ३३ ॥ सुधानृपाश्रमैवं [illegible] श्रमत्वयिवर्तते ॥ दैवयोगेनसुभगोजानेयास्येपुनर्गृह ॥ ३४ ॥ भविष्यतियथाधर्मोमहाक्यकाः
[illegible] ॥ २८ ॥ ६ ॥ ३ ॥ सूत [illegible] ःपुत्रःमयातुंहृतुंमानसाः ॥ कष्टेनमहतायुक्तानमस्कृत्यनृपंतदा ॥ ३६ ॥ अनुज्ञात
नामन ॥ ३ ॥ ३७ [illegible]

तेन आशीर्भिनंद्य पाहमपर्ष्टां नरिनार्हवःप्रवेशमित [illegible] महामेनां गजाश्वरथपत्तिनी ॥ छत्रध्वजयुतां मानी हेमकेतुगमत्युतां ॥ २० ॥ इति श्री म[illegible]
रमवेशो ॥ ४ ॥ सूतउ० ॥ ततो मामानसम [illegible] ॥ नानो [illegible] न्यसे जनपराधिनं ॥ १ ॥ पुत्रउ० ॥ सद्देहे नयानुचोयमिति वाच्यस्त्वया पिता ॥ न च वाक्यानुरोधेन य
मां सहनेष्यति ॥ २ ॥ ततस्त्वां मे वने कुर्यान्न मे राज्ये तनिल तथा ॥ केनं नराज्यं सुखं दद्या मम वन्धां रहितस्य मे ॥ ३ ॥ सुधर्मो ॥ एतावदुःखशोकाभ्यां पुत्रेण जानमेव च ॥ कारिष्यति महो
द्वावाहो तस्मात्‌ छमसमासया ॥ ४ ॥ पातिव्रत्येन धर्मेण परवत्यस्मि बालक भर्तुरन्यो न देवोस्ति योषितां मान्य एव च ॥ ५ ॥ सूतउ० ॥ इत्याकर्ण्य न मश्रु के मानरं स सुतस्तुतः ॥ प्रदक्षि
णी कृत्य ततो नुज्ञामाप्य ययौ पुरं ॥ ६ ॥ अलंकृतं नागरिकैः पताकाध्वजपल्लवैः ॥ सिक्तमार्गं सुगंधाद्यैर्ययौ तन्नगरं तथा ॥ ७ ॥ दत्वा नानूल वासांसि विविस्त्रं पस्य जनान्नृपः ॥ प्रविवे
श गृहं श्रीमद्हर्षशोकसमन्वितः ॥ ८ ॥ चकार राज्यं धर्मेण सुतवत्पालयन्प्रजाः ॥ धर्मार्थकाममोक्षेषु यथाशिक्षमनो दधे ॥ ९ ॥ रूपय० ॥ कथं राजा सोमकांतः किं च नेम मुपागतः
किं सहायश्च किं च के कर्मतो वद विस्तरात्‌ ॥ १० ॥ सूतउ० ॥ अहं वो कथयिष्यामि सोमकांतो यथा वनं ॥ गत्वा चकार यत्कार्यं सारं श्रृणुतानघाः ॥ ११ ॥ सुवलज्ञानगम्याभ्यां मम मात्याभ्यां
सुधर्मया ॥ धर्मपत्न्या पुत्रेणैव प्रविवेश दुरासदं ॥ १२ ॥ अथ ततः सकृतीयातो न ध्येराजा यथा प्रहत ॥ धर्मपत्नी सुधर्मो गानस्तातेन वा समप्रहृत ॥ १३ ॥ एकाशनाश्च चत्वार एकचितास
नालया ॥ समदुःखसुखाश्चैव वनादनमुपाययुः ॥ १४ ॥ सुधानृपाश्चमैर्वापि निम्नोन्नतगनादिभिः ॥ अस्पंसंतकर्षिताना द्वायामाश्रित्यसो पाविशन्नृकचि ॥ १५ ॥ पुनर्वनान्तरं गत्वा दर्श

[illegible] भारकृसोऽपि [illegible] नेनंन्नवनीदुर्गमं
मो

लेसरोमहत्॥ यत्रस्नानगमस्तदृशोनक्वाभानिसकहृष्णा॥१६॥ तैलःस्तमालःसरलपियालःवकुलाश्रुभा॥ रसालाःपनसाजंबूनिंबाश्वत्थवटादयः॥१७॥ वृक्षानानालतानां
लैर्वेष्टितापरितोवभुः॥ यत्रास्तेतिमिरंगाढंगिरिदर्युदरेयथा॥१८॥ यत्रवायुःसुखस्पर्शःकुसुमाकादंगंधवान्॥ यस्मान्नयंतिमुनयोदिमानिचफलानिच॥१९॥ यत्रहंसंच
काःश्येनाश्चकाःकाःककाश्चकोकिलाः॥ सारिकाश्चक्रवाकाश्चनानारवान्विकुर्वते॥२०॥ नयत्रशीतोस्मकराशुसंधिनीनालनापुष्पकुमाश्रितानां॥ स्तनंदययत्रनचे
वमृत्युःस्वर्गेयथापुरापवनांद्विजेंद्राः॥२१॥ नत्राग्लाजलंसर्वेपुपुःशीतेश्रमापहं॥ स्नात्वानित्यक्रियांकृत्वाफलानिबुभुजेश्वते॥२२॥ सुघापचक्षसोराजाकच्छेकोमलवालु
के धर्मपत्नीसुधर्मामापादसंवाहनेस्थिता॥२३॥ तस्मानुमतमासाद्यकृत्वामास्नावगच्छतां॥ आहारानुकंदमूलानिफलानिविविधानिच॥२४॥ ददर्शनत्राद्भुतरूपमुग्रंबालंमु
धर्मामभयाज्वलंतं॥ उत्कृष्टरूपस्यकृतेस्मरंतंजानंपुरावालमितिस्मभेने॥२५॥ दृष्ट्वैवतंमाजनृषेसुधर्मामेनेचतंमाहितकारिणंच॥ सुघ्नव्यममस्मेतदरयंममीक्ष
पकारिणंचोपकारंहिवक्ति॥२६॥ पप्रच्छतंकश्चसुतःमयानःकस्मात्पितुर्वोजननीचकाते॥ वदस्वशब्दामृतधारयामेसम्यक्वकर्णौपरितोषयाशु॥२७॥ स्तत३०॥ इतिसपृ
सजगादवालस्तांराजपुत्रीसुधयागिरामे॥ पिता भृगुः [illegible] जलार्थीस्वगृहादिहागां॥२८॥ च्यवनःस्वलुनाम्नाहंपितुराज्ञाकरःशुभे॥ त्वंचकाकतमे
कथंनरहागनः [illegible] भवंतिकः [illegible] निवर्षाकालेआसोचके॥ [illegible] मितिदुर्गंधितावास्यकेनवावदकर्मणा॥३०॥ कृमिभागसमाकीर्णमसुवासेकथं॥ स्वयंचात

॥ भूतासुकुमारसुलोचना ॥ ३१ ॥ पाहममम्नवदन[illegible]गणशोमनर्ह ॥ निकाम्नमु[illegible]मेः प्रत्नानेमुत्तहम्मिन्स्नानृषिर्द्धिजै ॥ ३२ ॥ विज्ञानोयंवाःकुटीहमिमारकुलोपिन ॥ कथमेनंह्ननवनीदुर्गमं
चार्गमचागनावने ॥ ३३ ॥ सूतउवाच ॥ इतिपृष्टासुधर्मासामुनिभिर्दुर्नेताधीमन्[illegible]तमेशोकहर्षसमन्विना ॥ ३४ ॥ सुधर्मो ॥ सौराष्ट्रदेशेविख्यातोदेवनाम्नंपुरंमहत् ॥ तत्रायंमो
मकांतोमेभर्ताराज्यंचकारह ॥ ३५ ॥ अतिमानीवदान्यश्चशूरोहठपराक्रमः ॥ असंख्यातवलोपेतनरिपुराष्ट्रविमर्दनः ॥ ३६ ॥ यज्वानितमुदारःश्रीमान्सुहृदानंदकारकः ॥ विवेकाभवेका
र्याशांनीतिशारद ॥ ३७ ॥ राज्यंस्वंबुभुजेराजाबहुकालंद्विजोत्तम ॥ इमामवस्थांसंप्राप्तःपूर्वकर्मविपाकतः ॥ ३८ ॥ अमात्यद्वयसंयुक्तोवनमेतत्समागतः ॥ अमंतीरहस्तस्मास
पुत्रेराज्यंसमर्पहृतः ॥ ३९ ॥ सुवलज्ञानगम्याभ्यांमंत्रीभ्यांमिहागतः ॥ राज्ञोनुज्ञांसमादायफलार्थंतौगतौवने ॥ ४० ॥ इहास्मानुराक्षसासमेनाभूतानिमृगपक्षिणः ॥ नानाविधानीय
यंतिकथंतेनोभक्षयंतिनः ॥ ४१ ॥ नजानेदुखभोगायस्थापयंस्मनोपिच ॥ दुखस्यांतनपश्यामिकर्मरोगदुष्कृतस्यच ॥ ४२ ॥ कटुतिक्ताम्ललवणमधुरस्निग्धभोजने ॥ नतथारुचिरस्मासी
त्पारीतस्याद्विजातिभिः ॥ ४३ ॥ यथेदानींकंदमूलकषायांम्लफलादिषु ॥ दरिद्राणांमहाहारःपाकोपिभक्षितस्यच ॥ ४४ ॥ नतथाश्रीमतांशक्तिरशनेपाकएवच ॥ यःशोनेकोमलेदिव्येश
यनेस्ममनोरमे ॥ ४५ ॥ इदानींपत्रकुत्रापिपश्यकालस्यपर्ययं ॥ यस्यस्त्रियापिनश्वासन्नानापरिमलाशुभा ॥ ४६ ॥ पूयशोणितनिर्दिग्धस्यपूतिगंधोपिसांप्रतं ॥ यआनंदमयेपिसंधाम
त्रोभूत्संदिनेदिने ॥ ४७ ॥ सेदानींदुःखसमयेहमिमियेहमिमिःपुरितः ॥ कथंतरेमदुःखाब्धिंनजानेभृगुनंदन ॥ ४८ ॥ सवपोतइवागाधेमज्जमांतोरिवार्णवे ॥ ४९ ॥ इतिश्रीग० उ० सुधर्मांच

॥ग॰पे॰॥

॥७॥

शंजल

वनमेवा० ॥५॥ सूत उ० ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा ॥ च्यवनो भृगुनंदनः ॥ त्वरयाममुपारायकलशं संभृतं ॥१॥ दुःखिना परदुःखेन तन्मीमेव गमद्गृहं ॥ तं भृगुः परिपप्रच्छ विलंबकारणं मुने ॥२
भृगु उ० ॥ किमपूर्वं त्वया दृष्टं लक्ष्यसे च किं नो यथा ॥ विलंबश्च कथं यातो वद पुत्र ममाग्रतः ॥३॥ पुत्र उ० ॥ सौराष्ट्रदेशे विख्यातो देवनगरे मुने ॥ सोमकांत इति ख्यातो राजा ज्ञानी बलो
ल्वणः ॥४॥ चकार राज्यं बहुतिथं धर्मेण पालयन्प्रजाः ॥ दुर्भगत्वं गतो दैवात्पुत्रे राज्यं निवेश्य सः ॥५॥ पत्न्या सुधर्मया युक्तो भृशं दुःखेन तापितः ॥ सुबलज्ञानगम्याभ्यां प्रधानिभ्या
मिहागतः ॥६॥ गलत्कुष्ठी कृमियुतो विस्मयं दुर्गमं स्मरः ॥ सहस्रभगतां यातिं इंद्रोभूद्गौतमान्मुने ॥७॥ स्वसाधु सुधर्मा चार्वांगी स्वगला कुष्ठवान्पतिः ॥ इति मे पृच्छतो हंत नदीयं ग
तवान्स्वरा ॥८॥ नदीयैः कलशं वाक्यैर्मनो मे कलितं त्वभूत ॥ तेनाहं कलशं पूर्णं कृत्वाशीघ्रमुपागतः ॥९॥ सूत उ० ॥ सर्वं चाकथयत्तस्मै तया यत्कथितं वचः ॥ श्रुत्वा वचः पुनः पु
त्रं च्यवनं भृगुरब्रवीत् ॥१०॥ भृगु उ० ॥ सर्वानानय तान्पुत्र शीघ्रं पुत्र गृहं मम माज्ञया ॥ द्रक्ष्यामि कौतुकं तेषां स्वयं वा दर्शयामि तान् ॥११॥ सूत उ० ॥ इति संचोदितस्तेन च्यवनः करुणा
निधिः ॥ जगाम सरसो नृत्यं सुधर्मांह्नसुत्सुकः ॥१२॥ तस्मिन्नेव क्षणे मात्यो [illegible]कं स्मरान्वितौ ॥ सुबलज्ञानगम्यौ तावागतौ राजसंनिधि ॥१३॥ तत ऊचे महामुनिः सुधर्मां चा
नौ पिता मे त्वाश्रमं सर्वान्नाकारयति सुव्रते ॥१४॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा बहुतिथैः [illegible] विहृत्वा ॥ नत्वेव सा बभ्यातामृत्तनौ प्राराणास्वागते ॥१५॥ सुशीला राजपत्नी सा पीत्वा
तं ॥ आगमत्सा सुचार्वंगी मंदरुनिः [illegible] संयु [illegible] मकांतेन [illegible] र्गो शास्त्रं दमहितो शिवे विशिव संयुता ॥१६॥ शुश्रु भो मार्गमध्ये सा वाचस्पतिपु

युतंप्रापभृगोराश्रममंडलं ॥ १८ ॥ नापु[illegible]त्यात[illegible]नापक्षिविः[illegible]कुलाश्चेनागजागावश्चमूषकाः ॥ १९ ॥ भुजंगपक्षिणःसिंहाव्याघ्राःकीरेनिपत्त्रच
[illegible]यपुभृशंवातिनसूर्यस्तपनेभृशं ॥ २० ॥ नवर्षतिभृशंमेघोनवृषेने[illegible] ॥ ततउहृष्यस्सुतंहर्षेयुनामुनिपुत्रपुरःसरा ॥ २१ ॥ तत्राद्भुतव्याघ्रमृगाजिनस्थंददर्शसर्वंमुनिमंभृगोर्धामेसुखा
तं ॥ राजाथपत्नीमस्रुतौहृदयंचननामबद्धांजलिरब्रवीञ्च ॥ २२ ॥ राजो० ॥ अद्यापिपिये[illegible]कलाद्विजेंद्रद्विजेरिनाथमेचयालेपापि ॥ आजन्मनोहेपरिभूतएवपितुजेनन्याश्रमुनौवि
नंमे ॥ २३ ॥ भवदंघ्रिसंस्पर्शनिहत्यथेनःपूर्वार्जितैःपुरायचयैःकृतानापि ॥ आगामिकल्याणकरिमुनिंद्राकालत्रयेजन्मकरोतिपूतं ॥ २४ ॥ सौराष्ट्रदेशेखलुदेवनाम्नेपुरेकृतंतरास्यम
गृहस्थैभीतेनपापंद्विजदेवतादिपूजाकृतानीतिमतामुनिंद्रा ॥ २५ ॥ आकस्मिकंमेदुरितंकिमेतत्स्यादुर्वभूषोयतरंदुरंतं ॥ येनाहमीदृक्दशांप्रपणीनाजानेनकंचित्यनिकार
मत्र ॥ २६ ॥ अपायतांयातिकृताउपायायुष्मत्कृपोपायमुपायमीहे ॥ निर्वैरतांयांतिहिजातिवैरास्त्वदाश्रमेत्वांशरणंप्रपन्ना ॥ २७ ॥ सूतउ० ॥ श्रुत्वेतिवचनंतस्यभृगुस्तुकरु
णायुतः ॥ उवाचसोमकांतंतंध्यानेनालोच्यसत्वरं ॥ २८ ॥ भृगु० ॥ उपायंवच्मिनृपतेनचिंतांकर्तुमर्हसि ॥ ममाश्रमगताःदुःखंन[illegible]तिहिजन्मिनः ॥ २९ ॥ जन्मांतरकृतंचैवदुरितंतेनृ
पोत्तम ॥ येनेमांगमितोवस्थांकथयिष्येतदप्यहं ॥ ३० ॥ कुर्वंतुभोजनंसर्वेचिरकालंबुभुक्षिताः ॥ वनाद्वनांतरंयातात्रांतात्क्लांतननाभृशं ॥ ३१ ॥ सूतउ० ॥ इत्युक्त्वाल्लापयामासमुनेस्त
स्यंगपूर्वकं ॥ भोजयामासचान्नानिषड्रसानिसलनेकसः ॥ ३२ ॥ बुभुजुस्तेपिविश्रांताभृगोरमिततेजसः ॥ आज्ञायायामुनिवर्यस्यसुस्नातासुखंकृतः ॥ ३४ ॥ सुषुपुस्तेदृशय्याप्यां

द्विजाविंनेदृ [illegible] ॥ [illegible] काकलिं [illegible] याथंनेस्वर [illegible] मिनाहृत ॥ [illegible] ॥ [illegible] मिश्रीम ब्रूरोषापु [illegible] कुः ३ मृगोराष्पमग ३ ई ॥ रुक्षयः ॥ नु [illegible] नात्वाकिमनको सोमकान्तो नृपसत्तम ॥ तपाय [illegible] तः कोम्य भू

[illegible] ॥ ४ ॥ कथयस्व कथामेतां स्मूत्वानुनो नो हि मेलम । ननु [illegible] कामः पीला लदृ च नामृतं ॥ ७ ॥ मृत उ ॥ सम्यकृष्टं महा [illegible] ज्ञानसागर ॥ ५ ॥ क [illegible] नेन [illegible] त्याना व

[illegible] ज ॥ ५ ॥ लिख्य मानेवा [illegible] पिन पुस्तकं [illegible] नोपि वा ॥ न श्रहनिश्च पः [illegible] पृष्टेन वक्ति चेन ॥ ६ ॥ उवाच [illegible] कवहि [illegible] हु जोनम ॥ शृणुष्व नु कथयिष्यामि सोमकान्त कथा

[illegible] ॥ नम्सोरा [illegible] ख्यातीनायां [illegible] नायेत [illegible] दे ॥ स्नानेन से [illegible] मे [illegible] मृगु सत्तम ॥ ९ ॥ सा नाम [illegible] पापा लीय कृति [illegible] पुत्रे ॥ पूर्वजन्मकृतं [illegible] राज्ञो कथितुमारभेत ॥ १० ॥

पु ७ ॥ कदृ [illegible] रनगरे रम्ये विंध्याचलसमीपतः ॥ चिद्रूपः [illegible] नाम वैश्यो वसुधनेभवेत ॥ ८ ॥ तस्य भार्या निसुभगा नाम्ना ख्याता सुलोचना ॥ सुशीला [illegible] पतिवाक्यपरा सति ॥ ९

तस्यां तस्य पुत्रा नाम [illegible] ॥ [illegible] विलो द्विजेरितो ॥ १० ॥ [illegible] हरिं वाराजा [illegible] समेक के ॥ वार्धक्ये काल [illegible] नानुदिने [illegible] चक्रतु ॥ ११ ॥ वि

वाहं च [illegible] धनकैः [illegible] ॥ मृगाक्षि सुकुमारीणी नाम्ना ख्याता कुटुंबिनी ॥ १३ ॥ [illegible] सहि देवातिथिप्रिया ॥ वसूव योषित्सु [illegible] सुता [illegible] सुंदरी ॥ १४ ॥ कुटुंबिनी [illegible] ततः का

[illegible] कं विद्धेनु [illegible] ॥ सप्त पुत्राः पंचकन्याः पंच [illegible] ॥ [illegible] नेमागमध्ये तु काले पंचत्वमागमत् सती ॥ [illegible] माता [illegible] मनीते [illegible] ॥ १५ ॥ ततः [illegible] हरिं जानन्य पं

स्ना [illegible] न [illegible] ॥ नीतेन [illegible] विनाश [illegible] ॥ १६ ॥ [illegible] पा ॥ [illegible] नेरा [illegible] नवती [illegible] ॥ [illegible] ॥ १७ ॥ [illegible] मिकता

सार्द्धमनुज्ञातापि तु गृहे ॥ अपत्यपोषणं कृत्वा तेन ज्ञात्वा वशकण्टकं ॥ १८ ॥ ननन्द हृत्तनो पानरतन्मत्तश्च मद्यपः ॥ अन्यायकारी नगरे जो मत्तश्च हिंस्रः ॥ १९ ॥ परस्वहारी वनितासु जारो वामेसु चा
रोजनतापकारी ॥ द्यूतप्रवीरो हजिनो दुरात्मा हिंस्रो विहारी बलहीनभूपः ॥ २० ॥ पंचजनात्तेसुखसंगनृपात्तस्योगृहीत्वा बहुवित्तमाद ॥ निक्षेपनोपि नृपतात्सुदन्योमि वा त्कुतनश्चिन्नगरस्थिते
भ्यः ॥ २१ ॥ सपथान्नृतांश्च कथं सर्वान्नृतान्नाश्रमसज्जनेषु मास्त्यं ॥ इति समवज ममस श्रीनिमापुकरणान्नमगनादिवोग्रवीर्यान् ॥ २२ ॥ असत्यतात्स्वच जनस्य पानो गोक्षरकः पायसगोपथे
व ॥ आत्तां गृहीत्वा नृपतेर्जनात्ते निर्वासयामासुरतः पुरस्त्वं ॥ २३ ॥ वने स्थितस्त्वं बहुजंतुघाती स्त्रीबालवृद्धान्निहंसि नित्यं ॥ महाजने वीक्ष्य पलायसे च सिंहं निरीक्ष्येव वृको मृगो वा ॥ २४ ॥ म
त्स्यान्बकान्सारसकुक्कुटांश्च हकान्मृगान्वानरकोकिलांश्च ॥ हत्वाहि खङ्गं नृशंसकांश्च गोधान्सुधा स्वदेहं हजिनादपोषः ॥ २५ ॥ सिंहान्व्याघ्रांश्च जंबूकान् निःसार्य गिरिगह्वरान् ॥ नानाम्लेच्छ
गणांश्चौरान्मेलयित्वा सुदुर्धरान् ॥ २६ ॥ क्वाहो लोकैश्च पाषाणैश्च कथं गृहमुत्तमं ॥ विशालकोशविस्तारं नानाकौतुकमंदिरं ॥ २७ ॥ पित्रा भीतेन पत्नीसा मापिता बालकैः सह ॥ गुहागतेन स
दनं राजतो जननोपि च ॥ २८ ॥ नानालंकारवसना बालका अपि तेजसा ॥ देवागनेव शुशुभे त्वं च चौरसमन्वितः ॥ २९ ॥ त्वं च मार्गं जनान्हत्वा धनं हत्वा गुहांगतः ॥ चौरैः सवालयोपि मिद्भो सिराजे
वृतहतः ॥ ३० ॥ कदाचिद्विप्रश्रेणो विद्वान्विख्यातो गुणवर्द्धनः ॥ मध्याह्ने मार्गमध्ये तु त्वया दृष्टः सहायकः ॥ ३१ ॥ गृहीत्वा दक्षिणं पाणिं त्वं विप्रं धृतवानसि ॥ सवेपमानस्त्वद्दृष्टिं जानन्धर्म
शायाधिया ॥ ३२ ॥ उवाच तां स्वानकं मत्वा स्वानकं मत्वा मूर्छितो जीवितेच्छया ॥ अत्यंतं नकहरणात्या कैयैर्योध्यं त्वां सहेतुकैः ॥ ३३ ॥ गुणवर्द्धनः ॥ धनवान्सुभगो भूत्वा कथं मां हंतुमिच्छसि

॥ग०उ०॥
॥९॥

द्विजं नवोढां भर्तारं शांतं चानपराधिनं ॥ ३४ ॥ दुर्बुद्धिर्वामनोत्यक्ता स्वधर्मेषु मतिं कुरु ॥ मथ्यमे मेगनाकां नाम्ना ह्याकांतनरायत ॥ ३५ ॥ स्वाचारापरमो रामाध्वी सर्वगुणाकरा ॥ पि
नृणामनृणार्थाय धर्मसनातनहृद्ये ॥ ३६ ॥ कृतानामानि भयत्वेन गार्हस्थ्ये धर्ममिच्छता ॥ मद्भिनात द्विनावांहि जन्मनीभवतो हथा ॥ ३७ ॥ पितामे हि भव त्वं च माता पुत्रोप्यहं तव ॥ जीवतां ना
भयत्राता पिता शास्त्रे निगद्यते ॥ ३८ ॥ दस्यवोपि हि रक्षंति द्विजं वा शरणागतं ॥ द्विजं योग्यं शरणं मामन त्वं मोकुमर्हसि ॥ ३९ ॥ नोचेत्कस्य सहस्रत्वं निरयान्प्रतिपद्यते ॥ भोक्तारः
सर्व एवैते स्त्री पुत्रा सुहृदो जनाः ॥ ४० ॥ न पापभागिनस्त्वेते सुखिनस्त्वमनारकाः ॥ कियद्भिर्जन्मभिः पापं भोक्ष्यसे न विनश्कय ॥ ४१ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु· उ· सोमकांतपूर्वजन्म ॥ १० ॥
॥ भृगु० ॥ इति तेनोदितं वाक्यं सुहृत्स्वानि प्रकुर्वता ॥ करुणा सुमहाकर्ण्य न भिन्नं हृदयं तव ॥ १ ॥ वज्रसारतरं किंनु ब्रह्मणा त्वयि निर्मितं ॥ हिंसनाद्बहुजंतूनां मनुष्याणां महत्तरा ॥ २ ॥
अतिनिष्ठुरतां प्राप्तं कृतघ्नस्यैव मानसं ॥ अवोचस्त्वं न ते तत्तु कृतं नातः क्वनिष्ठुरः ॥ ३ ॥ चोर उवाच ॥ किं ते वाक्यचयैर्दुष्टैर्वृथा मयि नियोजितैः ॥ अश्रोत्रीव पांडित्यं त्वमुक्तं कुमेपथाजरं ॥ ४ ॥ के
यममम मतिमूढको पदेशात्तवाप्ययं ॥ न त्वं चिंतेव मधुपे सा मतं मे न रोचते ॥ ५ ॥ अर्थो सकस्य न कापि पितृबंधुविचारणा ॥ यथा कामातुरस्यैव न भयं ह्रीश्च विद्यते ॥ ६ ॥ भुद्धिकाके घृतकृनिम
त्संबंधैर्यं न पुंसके ॥ कामः शांतिः स्त्रियां सर्पे क्षमा हृष्टा त्वया नु किं ॥ [illegible] त्वं निमग्नो सि व्यापाररहितस्य मे ॥ विधात्रा दैवयोगेन त्वां न मुंचामि कर्हिचित् ॥ ८ ॥ भृगु० ॥ इत्युक्त्वा नि
शितं खड्गं हस्ते न्यास्यदक्षिणे ॥ चकर्तेथ शिरस्तस्य विप्रस्य वद्ध्यं गतं किं एवं ते ब्रह्महत्यानां संख्या कर्तुं न शक्यते ॥ स्त्रीबालवृद्धजंतूनां हत्यानां च विशेषतः ॥ १० ॥ मरव्यानापरपा

नाडिते

पानां विभागी जायते नरः ॥ ततो वहुतिथे काले गतो कामं [illegible] ॥११॥ आगताथ कफग्लानिः स्वेदो हिक्का थ वेपथुः ॥ अभूत्तस्योपविष्टस्य सुखेन च समागते ॥१२॥ अनादरं
कुले पुत्रा दाराश्च सेवका ॥ सुहृदाश्च सुताश्चापि नष्टा [illegible] ॥१३॥ एकरूपामवनत्तत्र दृष्ट्वा घोरहस्यमन्तः ॥ अनिवार्येण निर्विघ्नः स च विमोधितस्त्वया ॥१४॥ आकारयितुं
सर्वांस्तान्मुनीन्काननवासिनः ॥ तेचापि त्वद्दयादेव द्विजवाक्यात्समागताः ॥१५॥ अब्रवीनाञ्च मस्तस्य मतो दानानि गृह्यतां ॥ तेषु वेश्यन गृह्णीमो दानानि पतितस्य ते ॥१६॥ या
जनाध्यापनाद्यौनात्संवंधात्प्रग्रहणादपि ॥ परं संचरते पापं सहयानासनाशनात् ॥१७॥ इति भाष्यमाणास्त्वागत्वा च निजमाश्रमं ॥ सस्नुः सचेलं सर्वेपि पापवमानीस्ततो जयन् ॥१८॥
ततोनुतापो मनसि जातः कामं दत्ते भृशं ॥ आमयात्स्वजनत्यागात् ब्राह्मणैः परिवर्जनात् ॥१९॥ जीर्णदेवालयोद्दे स्थितानेकथितां द्विजैर्हारं भवते मनिरुजिता ॥ धनं स्वं विपुलं दत्वा स
कुष्ठरक्तादिसंयुतं ॥२०॥ ततो नादिपरामूर्तिर्गणशास्त्रवने शुभा ॥ जीर्णदेवालये सुद्दे स्थितानेकथिता द्विजे ॥२१॥ ततो नाति विस्तृतं दीर्घं चतुस्तोरणसंयुतं ॥ चतुर्द्वारं सुरुचिरं चतुःशि
खरशोभितं ॥२२॥ नानास्तंभ चित्रितं नानावेदिभिः परिवारितं ॥ मुक्ताप्रवालरत्नाद्यैः खचितं रुचिरांगणं ॥२३॥ नानापुष्पद्रुमयुतं नानाफलद्रुमैश्चितं ॥ चतुर्दिक्षु वारुवारिम
पवापिविराजितं ॥२४॥ प्रासादं निर्मितवतस्तवद्रव्यं गतं किल ॥ किंचित्स्त्रिया च पुत्रैश्च सुहृद्भिर्बंधुभिर्हृतं ॥२५॥ ततो नातिचिरे काले पंचत्वं च गतो भवान् ॥ यामदूतैः कशाघा
तैर्वद्धः संताडितो भृशं ॥२६॥ कंटकैर्विद्धसर्वांगः शिलायां पोथितोपि च ॥ मज्जितो नरके घोरे पूयशोणितकर्दमे ॥२७॥ एवं नीतस्तु तैर्दूतैश्चित्रगुप्तयमांतिके ॥ यमेन दृष्टः किंपु

रापमुनमोक्षमिपानकं ॥ २८ ॥ त्वमवोचः पुरणपमहपूर्वं मोक्ष्यामि सूर्यज ॥ ततः सौराष्ट्रदेशे त्वं राजत्वेन च निर्मितः ॥ २९ ॥ इति ते कथितं पूर्वजन्मपापकर्म मया शरणागतकाम
रापानपो वत्समाश्रयात् ॥ ३० ॥ कांतमासादकरणात्सोमकांतो भवेन्नृप ॥ कांततया कांतनरयाभा कांतासा शशी यथा ॥ ३१ ॥ सूत उ० ॥ भृगुणाभिहितेनेत्थं श्रुत्वा सोमकांतो नृपाध
मः ॥ तद्वाक्ये संशयापन्नभासीदश्मेव निक्रियः ॥ ३२ ॥ वेदशास्त्रार्थविदुषो भृगुं तमाविमवहिदः तपस्विनो भृगोर्वाक्ये यतः संशयसंरधौ ॥ ३३ ॥ निरगच्छन्क्षणमात्रेण तस्यांगात्स
क्षिरणो भृशं नानावर्णाकृतिधरा वुभुक्षुन्नृपतिं तदा ॥ ३४ ॥ उड्डीयोड्डीय चंचग्रैर्दंदंशुर्नृपसुं हठैः ॥ उल्लसोत्क्षमांसा निजस्तुल्ये मुनिसन्निधौ ॥ ३५ ॥ ततोतिदुःखिततनुः शरणां पुन
रागतः ॥ अवदद्दीनया वाचा भृगुं तापननपोनिधिं ॥ ३६ ॥ राजा ॥ त्वद्वाक्ये जातिविशरणां परस्मात्कयं नहि ॥ तत्समक्षं कथमिमे मृतं मां मारयंति च ॥ ३७ ॥ त्वत्सादमणावादीने पापिष्टेश
रणागतं ॥ इदानीं मोचय मुने सर्वं मलाभयंकरा ॥ ३८ ॥ सूत उ० ॥ इत्युक्तः पुनरप्याह भृगुस्तं दीनवत्सलः ॥ महाक्यं संशयादिस्थमनुभूतं नृपत्वया ॥ ३९ ॥ मतिकारं वदिष्यामि स्वस्सं
भवनृपसरण ॥ मम हुंकारमात्रेण गमिष्यंति द्विजाश्रम ॥ ४० ॥ मतन् [illegible] हिजास्तद्दृकृतिं श्रुत्वा द्विजाश्चान्नहि नास्तराः ॥ तुतोष नृपतिश्चापि सपत्न्यामात्यसमन्वितः ॥ ४१ ॥ इतिश्री
मद्गणेशपु० उ० नानापक्षिनि० ॥ ८ ॥ सूत उ० ॥ ततो मुनिं [illegible] नेश्वरो ध्यात्वा [illegible] ॥ हे भूपते ॥ अत्यंतविह्वलो दुःखवीस्यनत्पूर्वकर्मज ॥ १ ॥ भृगुः ॥ कृपापनिकरात्तेनुक्तो पापः कथितास्त्वया
तथाप्येकं ब्रवीमि त्वामुपायमघनाशनं ॥ २ ॥ गणेशस्य पुराणं त्वं श्रो[illegible]सि [illegible]दिमलाः ॥ ततो देवमोक्ष्यसे दुःखसागराच्चात्र संशयः ॥ ३ ॥ इदस्य कांतं गणेशस्य नामाष्टज्ञानमुत्तमं ॥ जन्मान्त ॥

मंत्रयित्वाभिषेच्यं नृपतिं तदा ॥४॥ निष्क्रमात्रे जलेनेन तत्त्वासारं घनोरुषुः ॥ स्वपपूस्सोनम्रमौ वहुधेनस्वराणादसौ ॥५॥ महतानात्मप्रमाणोभूद्व्यादिनास्यो भयंकरः ॥ करालजिह्वो रक्ताक्षो
दीर्घबाहुर्जटाधरः ॥६॥ मुखबाहूरवमच्चग्निं क्षणाच्चपूयशोणिते ॥ नेत्राभ्यां[illegible]॥७॥ [illegible]मु[illegible]धकारई वापरः ॥ आलोक्य दुद्रुवुः सर्वे तदाश्रमनिवासिनः ॥ दृष्ट्वानरं स्वेदं वा दिशा आपूरयंतं तमद्भुतं ॥८॥
अपृच्छत्तं द्विजवरस्तमसं तु पूरुषं ॥ विहाय नीतिं कोसि त्वं नाम ते किं वदस्व मे ॥९॥ सत्युवाच मुनिं तेनु परिपृष्टो द्विजेन सः ॥ मारिमात्रशरीरस्थो नाम्नाहं पापपूरुषः ॥१०॥ त्वन्मंत्रजल
पातेन निःसृतो राजदेहतः ॥ क्षुधातुरो भक्ष्यमीहे देहि भक्षं न चेदहं ॥११॥ भक्षयित्वा मुने लोकान्सोमकान्तेन वा गतः ॥ वदस्मैवसतीं स्थामि तो निःसारितस्य च ॥१२॥ ततः सं निधिमभ्ये
त्य तमुवाच मुनिः पुनः ॥ अस्मिन्वसाले सरले नीरसे वसकोटरे ॥१३॥ गलितानि च पत्राणि भक्षयस्व ममाज्ञया नो चेत्त्वां भस्मसात्कुर्यां नानृतं मे वचो भवेत् ॥१४॥ सूत उ० ॥ इति तन्मु
निवाक्यं तेनैव शुष्कवृक्षं समस्पृशत् ॥ भस्मसादभवद्वृक्षो हि जातस्तत्स्पर्शमात्रतः ॥१५॥ मुनेः संदर्शनाद्भीतस्तस्मिन्भस्मन्यलीयत ॥ तस्मिन्विलीने समुनिः सोमकांतं पुनर्जगौ ॥१६॥ भृगु उ० ॥
पुराणश्रवणायैते जातं पुरा यन्नरोत्तम ॥ अयं यावद्भूतरुस्त्वचोत्तिष्ठते पुनः ॥१७॥ तावत्संपादयामि त्वमद्भं संन्यैव दिने दिने ॥ विहृद्धेस्मिंस्तरौ राजन्निःपापस्त्वं भविष्यसि ॥१८॥ राजोवाच ॥ गणे
शस्य पुराणं यन्न दृष्टं न च ये श्रुतं ॥ कुत्र तत्संभवं तेवैष व्याकर्ता तस्य को मुने ॥१९॥ भृगु उ० ॥ ब्रह्मणा कथितं पूर्वं वेदव्यासाय धीमते ॥ व्यासाच्च विदितं मत्तं पुराणं पापनाशनं २० अहं त
व प्रवक्ष्यामि तीर्थस्नानं समाचर ॥ श्रोष्ये पुराणमिति निच संकल्पं कुरु सुव्रत ॥२१॥ सूत उ० ॥ भृगुणा नोदितः स्नात्वा भृगुतीर्थे ति विश्रुते ॥ सोमकांतो मुदा युक्तस्ततः संकल्पमाचरत ॥२२॥

गणेशस्य पुराणं यत्तच्छ्रोष्ये यमभृत्सहं ॥ संकल्पमात्रेतुक्तेनेवभो राजा निरामयः ॥ २३ ॥ भृगुः प्रसादान्निरुजः क्षमिक्षतविवर्जितः ॥ गृहीत्वानेभृगुरगाद्विस्मितेनान्तरापितेन्नृपं ॥ २४ ॥ उपवि
ष्टासने स्वीये ददाप पनस्य चासनं ॥ उपविष्टो वभाषेदं दिव्यकांतिर्नृपोत्तमः ॥ २५ ॥ नृप उ० ॥ नव मया दास्य कल्याण गरिष्ठं संकल्पमात्रेण गतनान्यथा मे ॥ आश्चर्यभूतेन कलेवरं च दृष्ट्वा पुराणे
नेन हि द्विरदाननस्य ॥ २६ ॥ भृगु० ॥ शृणु प्रभावं हि नो मूल्यान्नस्य पुराणं व दाम्यहं ॥ अनंतपुण्यनिचयैर्यस्य छ्रवणगोचरं ॥ २७ ॥ मतिरुत्पद्यते पुंसां नान्यथा पापकारिणां ॥ यस्याकर्णन
मात्रेण सप्तजन्मार्जितान्यपि ॥ २८ ॥ उग्राण्युग्राणि शुष्काणि पापानि च महांत्यपि ॥ तत्क्षणाद्विलयं यांति गणेशस्य प्रसादतः ॥ २९ ॥ अव्ययस्याप्रमेयस्य निर्गुणस्य निराकृतेः ॥ मनोवा
ग निरुप्यस्य केवलानंदरूपिणः ॥ ३० ॥ यस्य स्वरूपं न विदुर्ब्रह्मेशानादयः सुराः ॥ सहस्रवदनो प्यस्य महिमानं न चक्षते ॥ ३१ ॥ यावद्विशेषविरूपिमवक्तुं राजसत्तम ॥ मयापि यथाकर्णं वा
क्यात्तत्पुराणं सुपुण्यदं ॥ ३२ ॥ अतींद्रियज्ञानवतो व्यासस्यामिततेजसः ॥ यज्ञविध्वंसशेषे कार्ये दक्षः सुश्राव मुद्गलात् ॥ यस्य भक्तिर्दृढा राजन् गणेशे सर्वसिद्धिदे ॥ सत्यं च शृणुयान्नि
त्यं न वाच्यं नादृशे नरे ॥ ३३ ॥ यदि सर्वेपि कुर्वीरन् विघ्नराजस्य सेवनं ॥ तदा विघ्नानि च यावि चरेयुर्यथासुखं ॥ ३४ ॥ दुःखान्यनुभवेयुः केनाना विरहजान्युत ॥ चकारेदं पुराणं व्यासो भूत
भव्यभविष्यवित् ॥ ३५ ॥ वेदार्थज्ञानरहिता वेदाध्ययनवर्जिताः ॥ रवेनामि [illegible] धर्माचारशून्या न जातिसंकरकारिणः ॥ कलौ विलोक्य तु जनान् कुटिलान्पापकारिणः ॥ अष्टादशपुराणानि
कृतवान् धर्मगुप्तये ॥ ३६ ॥ नावंतुपपुराणानि तत्तोर्थाद्दुदुर्लभेना ॥ नतत एव [illegible]णेशस्य रूपं जानंत्समीजना ॥ ४० ॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० राजोपदेशको ॥ ४ ॥ भृगु० ॥ नारायणं नमस्कृत्य नर

शर्यो महामुनिः ॥ अतीतानागतज्ञानी वेदशास्त्रार्थतत्त्ववित् ॥ १ ॥ कृत्वा वेदं च म[illegible]गनदर्थस्य च सिद्धये ॥ स्वपितामहगर्वेण पुराणं कर्तुमारभत् ॥ २ ॥ समाप्तिसाधनेनैव कृतवान्मंगलं पुरा ॥ गणेश
स्य नतिं वापि कृतवान्यस्य वा क्वचित् ॥ ३ ॥ ततो विघ्नाभिभूतः सन्नर्थकं च [illegible]त् ॥ भ्रांतिरेवाभवत्तस्य लौकिकेऽलौकिकेपथि ॥ ४ ॥ नित्यैर्नैमित्तिकैः काम्यैः श्रौतैः स्मार्तैश्च कर्मणि ॥ व्याख्यानु
दशास्त्राणां सर्वज्ञस्य सतोपि च ॥ ५ ॥ ओषधिभिश्च मंत्रैश्च भस्मवीर्यैरिवा[illegible]हरोद् ॥ नतं भेसल्मनिभृशं नहेतुंध्यगच्छत ॥ ६ ॥ ततो गच्छत्स स्वलोकं धातारं प्रष्टुमादरात् ॥ विस्मयाक्रांतहृदयो ह्रीगा
पाराशरो मुनिः ॥ ७ ॥ नमस्कृत्वा देवगणान्देवर्षीन्कमलासनं ॥ पूजितो ब्रह्मणा दत्ते नियमादासनेशुभे ॥ ८ ॥ पाणिना चास्पृशत्स्वादौ पाराशर्यो महामुनि ॥ प्रणम्याथ ततो भूत्वा ब्रह्माणं प्रष्टुमादरात् ॥ ९
॥ व्यास उ० ॥ ब्रह्मन्त्वमश्रुतमेतद्धि किमेदेवादुपस्थितं ॥ वेदार्थानि पुराणानि कर्तुं मे बुद्धिरागता ॥ १० ॥ अवेक्षतो स्थितांह्यो कान् ज्ञानाचारविवर्जितान् ॥ कर्णौ कर्मजनंत्तध्यान्नाल्लौकान्वैरनिंद क
न ॥ ११ ॥ विधिं नैव निषेधं च ज्ञास्यंति मम वाक्यतः ॥ ममैतु गतं ज्ञानं भ्रांतः क्षीव इवाभवं ॥ १२ ॥ अन्यं कं शरणं यामि विना त्वां चतुरानन ॥ सर्वज्ञः सर्वकर्ता त्वं मम भ्रांतिं निवारय ॥ १३ ॥ यदहं तु मम भ्रांत
नो रावणस्वरूपिण ॥ नित्याचारवतो ब्रह्मन्सर्वज्ञस्य सतोपि च ॥ १४ ॥ सूत उ० ॥ एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं विचार्य कमलासनः ॥ प्रणतं मुनिमप्याह प्रहसन्विस्मयन्निव ॥ १५ ॥ ब्रह्मो० ॥ अहं ते क
थयिष्यामि गतिं सूक्ष्मां हि कर्मणां विचार्य सम्यक्कर्तव्यं कर्म साध्विनराद्यत् ॥ १६ ॥ अन्यथा कुर्वतः पुंसः कृतं भवति चान्यथा बुध्वायुक्त्यार्जवेनापि गुरुन्शिच्चलघूनिच ॥ १७ ॥ कार्याणि साध
येद्धीमान्नगर्वान्नैच मत्सरं ॥ वाहनत्वं समनापन्नो गर्वेणातु कपीश्वरः ॥ १८ ॥ मत्सरान्नाशितं सर्वं मांधिकेयसुतेन च ॥ मत्सरादेव रामेरा क्षत्रमुत्सादितं पुरा ॥ १९ ॥ पोनादिनिधनो देवो जगत्क

र्तोजगन्मयः॥ जगद्धाताजगद्धर्तासदसद्व्यक्तिरव्ययः॥२०॥ योकर्तुमन्यथाकर्तुंसमर्थःसचसर्वदा॥ यस्याज्ञावशगानित्यंदेवाइंद्रपुरोगमः॥२१॥ अहंविष्णुश्चरुद्रश्चसूर्याग्निवरुणादयः
योविघ्नहर्ताभक्तानांविघ्नकर्तेतरस्यच॥२२॥ तस्मिंकृतवांगर्वंस्वविद्याबलसंश्रयात्॥ सर्वज्ञताभिमानेननकृतंपूजनंत्वया॥२३॥ स्मरणंवागणेशस्यप्रारंभेतस्यवाल्पया॥ आरंभेसर्वका
र्याणांप्रवेशेवाथनिर्गमे॥२४॥ श्रौतस्मार्तेलौकिकेपोःस्मृतोविघ्नंकरोतिच॥ यमाहुःपरमानंदंयमाहुःपरमांगतिं॥२५॥ यमाहुःपरमंब्रह्मवेदशास्त्रार्थदर्शिनः॥ तंगच्छशरणंवि
।मद्विरदाननमादरात्॥२६॥ सचेत्प्रसन्नोभगवान्वांछितंतेकरिष्यति॥ नोचेद्वर्षसहस्रेणनस्वघोंऽस्यसि॥२७॥ व्यास॥ कोसौगणेशःकिंचास्यस्वरूपंवेद्यंकथंचयत्॥ कस्यवा
यंमन्त्रेभूत्पूर्वंहिचतुरानन॥२८॥ कतिवान्यवताराश्चकिंकिंकार्यंचवैकृतं॥ पूर्वंचपूजितःकेनकस्मिन्कार्येस्मृतोऽपिच॥२९॥ ममविक्षिप्तचित्तस्यप्रछुतःप्रपितामह॥ एतत्सर्वंसुविस्ता
र्यंब्रूहिमेकरुणानिधे॥३०॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰व्यासप्रश्नव॰॥१०॥ भृगुउ॰॥ जगादस्मभूयश्चतुराननस्तमेवंकृतप्रश्नविवक्षयाथ॥ क्रमेणसर्वंकथयामितेहंगणेशमंत्रानबहुधाविचार्यं
॥१॥ ब्रह्मो॥ अनंताहिमुनेमंत्रागणेशस्यमहात्मनः॥ उपासनावदिक्लृप्ताभिसिद्धिप्रसिद्धिकरस्यते॥२॥ सप्तकोटिमहामंत्रागणेशस्यागमेस्थिता॥ तद्रहस्यंमितोवेदकिंचित्किंचिदहंमुने
॥३॥ षडक्षरैकाक्षरयोःश्रेष्ठत्वंतेषुविघ्नते॥ ययोःस्मरणमात्रेणसर्वसि[illegible]भवेत्॥४॥ जीवन्मुक्ताभवंत्येवंसेवयद्पासनयामुने॥ नएवधन्यास्तेपूज्यास्तेनमस्यासुरेरपि॥५॥ यदुपासनया
दास्यंयेषांकुर्वंतिसिद्धयः॥ इच्छाविहाराःसर्वज्ञानानारूपाभवंतिहि॥६॥ येकुर्वंतिगणेशस्यभक्तिंभावसमन्विताः॥ नतेषांभक्तिलेशोपितेषान्मनिरर्थकं॥७॥ नालोकयेन्मुखंतेषांविमुखा

पगजानने ॥ तेषांदर्शनमात्रेणविघ्नानिस्युःपदेपदे ॥ ८ ॥ विघ्नान्यपशमंयांतितदुपासकदर्शनात् ॥ तंनमस्यंतिभूतानिस्थावराणिचराणिच ॥ ९ ॥ अतस्तेहंप्रवक्ष्यामिमंत्रमेकाक्षरंशुभं तदनुष्ठानमात्रेणवांछितंसमवाप्स्यति ॥ १० ॥ अनुष्ठानंप्रवक्ष्ये[illegible]कंशृणुनामम ॥ स्नानंकृत्वाधौतवस्त्रेपरिधायशुचिर्नरः ॥ ११ ॥ चेलाजिनकुशैःकृत्वास्वासनंसाधकःसुधीः ॥ तस्मिनूस्थित्वाभूतशुद्धिंप्राणानांस्थापनंतथा ॥ १२ ॥ अंतर्बहिर्मातृकाणांन्यासंकुर्यादतंद्रित ॥ प्राणायामंततःकृत्वामूलमंत्रंजपेत्तदा ॥ १३ ॥ मंत्रसंध्यामुपासीतआगमोक्तांयथाविधि ॥ आपादमास्तकंदेवंध्यात्वानिश्चलचेतसा ॥ १४ ॥ मानसैरुपचारैस्तंपूजयेत्सुसमाहितः ॥ ततोजपेद्यथाशक्तिपुरश्चरणकारकः ॥ १५ ॥ अनुकूलोभवेद्यावद्वरंदातुंगजाननः ॥ स्वंस्वरूपंदर्शयेद्यावत्तावज्जपपरोभवेत् ॥ १६ ॥ भृगुः ॥ एवमुक्त्वामुनिंब्रह्माविलोक्यशुभवासरं ॥ एकाक्षरंमंत्रराजंएकाग्रगणपस्यस ॥ १७ ॥ अशिक्षयत्तदासर्वंसंभ्रांतंमुनिसत्तमं ॥ को ॥ सूर्यकोटिप्रतीका वरंदातुंसमाहितं ॥ १८ ॥ यदाद्रक्ष्यसितंदेवंतदाचित्तस्थिरीकुरु ॥ ममैवहृदयेनित्यंस्थितोभवगजानन ॥ १९ ॥ यावत्त्वेनिवरंतस्मात्तेदास्यत्यसंशयं ॥ तदादिष्ठितेत्रदेवेशोदिव्यंज्ञास्यसित्वमशेषत हित्वाभ्रांतिंहृत्स्थांवत्सनानाग्रंथान्वदिष्यसि ॥ २१ ॥ व्यासः ॥ गताभ्रांतिर्ममपितरुपदेशेकृतेत्वया ॥ अनुष्ठानंकरिष्यामिपितामहतवाज्ञया ॥ २२ ॥ ब्रह्मा ॥ एकांतेनिर्जनेदेशेव्यग्रताहेतुवर्जिते ॥ अनुष्ठानंकुरुविभोगजाननमनुस्मरन् ॥ २३ ॥ नास्तिकेनिंदकेकूरेऽनाचारेहृषलेशठे ॥ नवक्तव्योमंत्रराजोस्तादृशेशरणागते ॥ २४ ॥ दृढभक्तेश्रद्धानेविनीतेवेदिवेदिने ॥ साकांक्षेनिरनुक्रोशेशास्त्रतच्चप्रकाशय ॥ २५ ॥ प्रापयत्येषनरकान्दशपूर्वादशापरान् ॥ मंत्रराजोथवक्तारमप्रकाश्यप्रकाशितः ॥ २६ ॥ योजपेद्भक्तिपूर्वंतंसल्लभेदि

ग०णे०॥
॥१३॥ सूत उ॥

क्षितंफलं॥ पुत्रपौत्रसमायुक्तोधनधान्यसमन्वितः॥२७॥ एकदंतप्रभावेनलब्ध्वाज्ञानंसुनिर्मलं॥ इहभुक्त्वाखिलान्भोगानंतेमोक्षमवाप्नुयात्॥२८॥ इतिश्रीमद्गणेशपु
उ·मंत्रकथ॥११॥ इतिश्रुत्वानुवचनंनिर्गतंब्रह्मणोमुखात्॥ हर्षेणमहतायुक्तोमुनिःपप्रच्छतंपुनः॥१॥ व्यास उ·॥ श्रवधानमयाब्रह्मन्पीत्वानुवचनामृतं॥ इदानींश्रोतुमिच्छामिमंत्र
राजमिमंपितः॥२॥ कोनजापकथंसिद्धिमवापचगजाननात्॥ एतन्मेसंशयंछिंधित्वत्तोन्योनास्तिमेगुरुः॥३॥ ब्रु·॥ इत्येवंमुनिनापृष्टोसोजगादवदतांवरः॥ कृपयावदनंब्रह्मातंव्यासंरा
जसत्तम॥४॥ ब्रह्मा॥ साधुसाधुत्वयापृष्टंपुरापवानसिसांप्रत॥ नत्वापुरापवताब्रह्मकथायाश्रवणेरतिः॥५॥ उपासनामार्गमिमंसम्यक्त्वांबोधयाम्यहं॥ स्निग्धेमन्नाधिकेशिष्येयतो
गोप्यंनकिंचन॥६॥ ॐकाररूपीभगवानुक्तस्तुगणनायकः॥ यथासर्वेषुकार्येषुपुज्यतेसौविनायकः॥७॥ निर्विघ्नकामनावद्भिर्नोचेद्विघ्नंकरोतिसः॥ तथोंकारबीजयुक्तोॐका
रपद्मवान्वितः॥८॥ मंत्रःसर्वागमामोक्ताअन्येपनिष्यलाश्रुते॥ सदसद्व्यक्तमव्यक्तंसर्वंहिगणनायकं॥९॥ एवंसर्वेदेवसिद्धमुनिराक्षसकिंनराः॥ गंधर्वाश्चारणानागायक्षागु
ह्यकमानवा॥१०॥ उपासकागणेशस्यसर्वलोकेश्वराः॥ अतएवगणेशाद्धिपरंकिंचिन्नविद्यते॥११॥ इदानींकथयिष्येहंकथामेकांपुरातनीं॥ मंत्रराजजपेनायंयथानुष्टोगजा
ननः॥१२॥ कदाचिद्दैवयोगेनप्रलयेसमुपस्थिते॥ वायुभिः[illegible]न्वापतंतिपरितोदिशः॥१३॥ पतंतिद्वादशादित्याःशोषयित्वाजलंमहत्॥ ज्वालामालीमहावह्निर्गिरिंज्वा
लयत्यपि॥१४॥ सांवर्तकामहामेघावर्षंतिपरितोजलं॥ हस्तिहस्तोपमाभिश्चधाराभिर्द्विजसत्तम॥१५॥ उल्लंघयंतिमर्यादांसागरासरितोपिच॥ एवंसर्वेविनश्यंतिस्था
ड्रः

श्री

राम॥
॥१४॥

श्रूः ३

यो

...॥१६॥ एवं मायामयं नैव विकारो मे गजाननः ॥ शृणु योगोत्तरं रूपं ... कपिर्गोऽस्थितं ॥१७॥ ... वहुलोरगनिधनमस्ताहते ॥ एकाक्षरं पुन ... नादयुक्तमनायन ॥१८॥ वेकालेकं पु
नारूपं मदानंदमये स्थितं ॥ मायाविकारमास्थाय तद्देवाभूद्गजाननः ॥१९॥ ततएवं च संभूताग्गुणास्सत्वरजस्तमः ॥ ततस्त्रयः समुत्पन्ना विष्णुब्रह्माहरोपि च ॥२०॥ मायया पारचितं पूर्वं त्रैलोक्यं सचराच
रं ॥ तत्तन्मायया भ्रांता नावभांता वयं मुक्ते सुरास्त्रयः ॥२१॥ तमेव जनकं स्वस्य द्रष्टुं समुत्सुकाः ॥ किमस्माभिः कर्म कार्यमिति जिज्ञासया मुने ॥२२॥ एकविंशानि त्वर्गाणि पूर्वं मुद्दं विलोकयन ॥ अं
तरिक्षं तथा नियकूप ... स्थानी नमापयुः ॥२३॥ अहाहं परमात्मानं न पश्यक्तस्तनोभूतं ॥ निराहाराजप्यपरा दिव्यवर्षसहस्रकं ॥२४॥ आनारवेदमना ग्रामस्तनतस्ते पृथिवीपुनः ॥ विचिन्वना पपुः द
ढं वनान्युपवनादि च ॥२५॥ सरितः सागराः शैलान्शिखराणि गुहा अपि ॥ ततो जलाशयं नेनुर्महांतं दहशुः पुनः ॥२६॥ नानाजलचरैः हंसैः पक्षिभिर्विविधैर्युत ॥ वलाकाभिश्चक्रवाकैः हंसैः कारंड
वैरपि ॥२७॥ नादितं ... जालं ... सर्वं उगशनेरसे ॥ स्नात्वा विश्रम्य तत्तीरे समुत्तीर्यं पुरो ययुः ॥२८॥ नानावीचिसमायुक्तो ... नेत्राश्चार्यं ॥ सुदुस्तरं ... नक्रसमाकुलं ॥२९॥ इक्षुं च कु
सुदुर्दर्शं मलयानलसन्निभं ॥ ... सूर्यपत्नीकाशं जेतारापि ... मुने ॥३०॥ चिंतामापुः परां ते ... साहसहृदयः ॥ ततो गगनमार्गेण ... नगेनः ॥३१॥ सुधानृषापरिश्रांतानि श्वसंतामुहुर्मु
हुः ॥ ... नश्चरापंतस्ते त्वात्मानं ज्ञानसाक्षम ॥३२॥ ततो निकरुणाविष्टो लोकाध्यक्षोऽखिलार्थवित ॥ दर्शयामास तान्रूपं मनोनयननंदनं ॥३३॥ पादांगुलिनखश्रीभिर्जितरक्तारुणकेमा ॥ त्क्तां
... रमनाय ... जितनसंध्यार्कमंडलं ॥३४॥ कटिसूत्रप्रभाजालैर्जितहेमाद्रिशेखरं ॥ रत्नकुंडलधनुषाक्तिशोभितचारुचतुर्भुजं ॥३५॥ सुनासं पूर्णिमाचंद्रजितकांतिमुखांबुजं ॥ रत्नमुकुटशोभितं ...

[illegible] १ ...जिन्मुकुटभ्राजिमल्लकं ॥ नानानारांकितव्योमकांतिजिदुत्तरीयकं ॥ ३७ ॥ वराहदंष्ट्राशोभाजिदेकदंतविराजितं ॥ ऐरावतादिदिक्पालभयकारिसुपुष्करं ॥ अस
दृष्टेवंमहसादेवाःमरोमुल्लेमुदामुने ॥ ३८ ॥ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेउ० गजाननदर्शनं ॥ १२ ॥ व्यासउवाच ॥ पंचास्यश्चतुरास्यश्चसहस्राक्षमलकोपिच ॥ गजास्यवरदंदेवंकथमेनेमनुद्भुतं ॥ १ ॥ ब्रह्मो० ॥ मम
दोन्मुखविघ्नेशकृपापांगनिरीक्षणात् ॥ मासबुद्धिप्रसादात्तकाजेशान्स्तुबुलहा ॥ २ ॥ अमरउचुः ॥ अजंनिर्विकल्पंनिराकारमेकंनिरालंबमद्वैतमानंदपूर्णं ॥ परंनिर्गुणंनिर्विशेषंनिरीहंपर
ब्रह्मरूपंगणेशंभजेम ॥ ३ ॥ गुणातीतमाद्यंचिदानंदरूपंचिदाभासकंसर्वगंज्ञानगम्यं ॥ मुनिध्येयमाकाशरूपंपरेशंपरब्रह्मरूपंगणेशंभजेम ॥ ४ ॥ जगत्कारणंकारणज्ञानहीनंसुरादिं
खादिंयुगादिंगणेशं ॥ जगद्व्यापिनंविश्ववंद्यंसुरेशंपरब्रह्म० ॥ ५ ॥ रजोयोगतोब्रह्मरूपंश्रुतिज्ञंसदाकार्यसक्तंहृदाचिंत्यरूपं जगत्कारकंसर्वविद्यानिधानंपरब्रह्म० ॥ ६ ॥ सदासत्व
योगंमुदाक्रीडमानंसुरारीन्हरंतंजगत्पालयंतं ॥ अनेकावतारंनिजज्ञानहेतुंसदाविष्णुरूपंगणेशंनमामः ॥ ७ ॥ नमोयोगिनंरुद्ररूपंत्रिनेत्रंजगद्धारकंतारकज्ञानहेतुं ॥ अनेकाग
मे। स्वंजनंबोधयंतंसदासर्वरूपंगणेशंनमामः ॥ ८ ॥ तमस्तोमहारंजनाज्ञानहारंत्रयीवेदसारंपरब्रह्मपारं ॥ मुनिज्ञानकारंविदूरेविकारंसदाब्रह्मरूपंगणेशंनमाम ॥ ९ ॥ निजैरोषधीस्त
र्पयंतंकराद्यैःसुरौघान्कलाभिःसुधास्राविणीभिः ॥ दिनेशांशुसंतापहं ॥ विश्ववे [illegible] ॥ [illegible] शांकस्वरूपंगणेशंनमाम ॥ १० ॥ प्रकाशस्वरूपंनभोवायुरूपंविकारादिहेतुंकलाकालभूतं ॥ अने
[illegible] स्वरूपंमहाशक्तिरूपंगणेशंनमामः ॥ १२ ॥ प्रधान [illegible] तत्वरूपंधरावारिरूपंदिगीशादिरूपं ॥ असत्सत्स्वरूपंजगद्धेतुभूतंसदाविश्वरूपंगणेशंनमामः ॥

॥१२॥त्वदीयमनःस्थापयेदंघ्रियुग्मेजनोविघ्नसंघान्नपीडांलभेत॥लसत्सू[illegible]गालेस्थितेयंजनोध्यानपीडांकथंवालभेत॥१३॥वयंभ्रामितासर्वथाज्ञानयोगादलब्ध्वातवांघ्रिंबहुव
र्षपूगान्॥इदानीमवाप्तंतवैवप्रसादात्प्रपन्नान्सदापाहिविश्वंभराद्य॥१४॥ए[illegible]वचसेमः[illegible]गणेशस्तुसन्तुष्टोभून्महामुने॥कृपयापरयोपेतोभिधातुंप्रचक्रमे॥१५॥गणेशउ॥यदर्थंक्लेशि
शिनोयूयंयदर्थमिहमागताः॥प्रीतोहंमनयास्तुत्यावरंमत्तोवृणीतनं॥१६॥कृतंममचयत्स्तोत्रंभक्तिप्रभाविनात्मभिः॥स्तोत्रराजमितिख्यातंभविष्यतिममाज्ञया॥१७॥इदंयःपठतेप्रातरु
त्थायधीमांस्त्रिसंध्यंसदाभक्तियुक्तोविशुद्धः॥सपुत्रान्श्रियासर्वकामान्लभेतपरब्रह्मरूपोभवेदंतकाले॥१८॥इतितद्वचनंश्रुत्वासंतुष्टास्तेनमकध्वन्॥तदिछयारजःसत्वतमोगुणा
समुद्भवा॥१९॥ऋषयऊचुः॥यदितुष्टोसिदेवेशसृष्टिसंहारकारक॥तवांघ्रिकमलेनोस्तुभक्तिरव्यभिचारिणी॥२०॥किंचास्माभिःप्रकर्तव्यमाज्ञापयतुनोभवान्॥त्वमेववरोस्माकंवां
छितोद्विरदानन॥२१॥इतिश्रुत्वावचस्तेषांपुनःप्राहगजाननः॥भविष्यतिमहाभागामयिभक्तिर्दृढाहिवः॥२२॥संकष्टानितथायूयंतरिष्यथमहांत्यपि॥भवत्व्यासैप्रवक्ष्यामिक
र्माणिचपृथग्याणिचपृथक्पृथक्॥२३॥सृष्टिकर्ताभवब्रह्मारजोगुणासमुद्भवा॥पालनंकुरुविष्णोत्वंव्यापकःसत्वसंश्रयः॥२४॥हरसंहरसर्वंत्वंतमोगुणासमुद्भवः॥वेदशास्त्रपुरा
णानिसृष्टिसामर्थ्यमेवच॥२५॥ददौगणेशोन्यांविद्यांब्रह्मणोपरमात्मने॥विष्णवेभगवान्प्रादात्तनयोगःस्वच्छंदरूपतां॥२६॥एकाक्षरंषडर्णंचमंत्रंसर्वागमोत्तथा॥हरायभगवांप्राद

ग०खं०
१५

क्वकिंसंहरणोपिच ॥ २७ ॥ ततोब्रह्मादीनमनात्स्वेलोकेशंजगद्गुरुं ॥ उवाचप्रांजलिर्भूत्वावरदंतमिभाननं ॥ २८ ॥ ब्रह्मा ॥ यथागृहीतशक्तिस्तुवाच्यावाच्यंविवक्तिनः ॥ तथाकेनविधा
सृष्टिमद्दृष्टाक्वापिकिंचन ॥ २९ ॥ कथंनुवापिविस्तीर्णाविभेदंकथमुत्सहे ॥ इतःकूपस्तोवापितस्यैवंयाभ्रमयाकथं ॥ ३० ॥ ततोगजाननःप्राहदिव्यचक्षुःप्रदीयता ॥ ब्रह्माणंचेद्गणान्त्वं
तयाव्याकुलितंप्रभुः ॥ ३१ ॥ गजानन ॥ बहिरंतःशरीरेमेसंख्यातीतानिपद्मज ॥ ब्रह्मांडानित्वमद्यैवविश्वमंतिविलोकय ॥ ३२ ॥ ततोगजाननेनासौस्वोदरेश्वासवायुना ॥ नीतोदद
र्शधातापिब्रह्मांडानित्वनेनेकशः ॥ ३३ ॥ औदुंबराणिवनफलेषुवामशकानिच ॥ भेदयामासतत्रैकंपरमेणस्वतेजसा ॥ ३४ ॥ तदंतःसकलांसृष्टिंददर्शकमलासनः ॥ ब्रह्माणंचाप
रंतत्रविष्णुमिंद्रंप्रजापतिं ॥ ३५ ॥ शंकरंभास्करंवायुंवनानिसरितोनृपं ॥ सागरान्यक्षगंधर्वाअप्सरःकिन्नरोरगान ॥ ३६ ॥ ऋषिंस्तुरापजनान्साध्यान्मनुष्यान्पर्वतान्द्रुमान ॥ उद्भिज्जान्
रजानजान्जरायून्स्वेदजानंडजानपि ॥ ३७ ॥ पृथिवींसप्तपातालान्स्वर्गान्यप्येकविंशति ॥ ददर्शविश्वंब्रह्मैवंभावाभावंचराचरं ॥ ३८ ॥ यद्यद्ब्रह्माभेदयामासचांडंतस्मिन्सर्वमेवं
ददर्श दृष्ट्वाभ्रांतिपूर्ववत्संप्रपेदेतेषामनंतंसर्वथानाद्यगच्छत ॥ ३९ ॥ नतस्यांतंनैवगंतुंशशाकककमलासनः ॥ उपविश्यततोतुष्टावहिरदाननं ॥ ४० ॥ ब्रह्मा ॥ वंदेदेवंदेवदेवंगणेशंब्र
ह्माजाननेवसंख्यायदेगो ॥ अर्केणूनांसागरेवारुणाणांकःसंख्यातापककोटिराणांचनीरे ॥ ४१ ॥ तज्ज्ञानमेवाखिलसुरेंद्रवद्यपाराशविंदंतवयद्विलोक्य ॥ भ्यातेनमवंज्ञानतिचोमसन्मो

राम
१५

गो॰

पितुष्टः किमु तान्यवार्यां ॥ ४२ ॥ दृष्ट्वा नाथे पुनः सुरेशा ब्रह्माणं कूटं जठरे लीये ॥ स्थानं स्वहिर्गंतुमपीह नेशः स्त्विद्ग्य देवं शरणं कव्रजामि ॥ ४३ ॥ ततः प्रसन्नो भगवानेनमूर्निर्गजाननः ॥ बहिर्निः
क्रामयामास ब्रह्माणं खिन्नमानसं ॥ ४४ ॥ नासिकारंध्रमार्गेण हरिनदनुयायिनं ॥ त [illegible] हरं देवो ब्रह्मणा महसंगतः ॥ ४५ ॥ निःसारयामास विभुः श्रीनिरंध्राद्गजाननः ॥ प्रापाने स्म तदंगे तावुभौ
हरिहरौ सुखं ॥ ४६ ॥ इति श्रीमद्गणेशपुराणे उ॰ ब्रह्मस्तुतिर्नाम ॥ २ ॥ अ॰ ॥ राजोवाच ॥ ततः किमकरोत् ब्रह्मा वीक्ष्यानि महस्तशः ॥ कथं च स्तुतिमकरोत् सर्वं मायागजाननात् ॥ १ ॥ भृगुरुवाच ॥ ब्र
भवनगर्वसंपन्नः स्वात्मन्येवं विचारयत् ॥ वेदशास्त्राणि वेदांश्च पुराणान्यागमान्यपि ॥ २ ॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नः शापानुग्रहशक्तिमान् ॥ अस्यां जनिहृस्थानि सृष्टिं नोरचनास्तथा ॥ ३ ॥ इदा
नीं सृष्टिकरणेशक्तं मेनैव किंचन ॥ इत्येवं गर्वसंपन्ने सृष्ट्यर्थं कमलोद्भवे ॥ ४ ॥ विघ्ना नानाविधाभूयः प्रादुरासन् सहस्रशः ॥ तं वेष्टयित्वा ब्रह्माणं स्थिताः परमदारुणाः ॥ ५ ॥ यथा मत्ताः पुष्प
रसैः स्वरघामधुजस्कं ॥ त्रिनेत्राः पंचहस्ताश्च कूपास्याः सप्तपाणयः ॥ ६ ॥ द्वांघ्रयः पंचतुंडाश्च सप्ततुंडा षडंघ्रयः ॥ ७ ॥ दशास्याः पंचपादाश्च नानालदंतात्कराः ॥ नानारूपा महासत्त्वाः संख्यानु
न चने स्समाः ॥ ८ ॥ चकंपेहृहिराणस्तेषां नानारवान्निशम्य तु ॥ केचित्तु मुष्टिभिर्जघ्नुर्नेमुश्च रुरुधुः परे ॥ ९ ॥ चतुर्भिरवासु संगृह्य दोलयामासुरादरात् ॥ चत्वार्यपि मुखान्यस्य जहसुस्तेन थप
रे ॥ १० ॥ निनिंदुः श्च भृशं तां च चक्रुः केचित्तिये विरे ॥ मोचयामासुरपरे ववंधुरपरे पुरा ॥ ११ ॥ मोचितं पुनरप्यन्ये विचकर्षुरितस्ततः ॥ आलिलिंगुश्चतं केचिच्चुचुंबुः शिशुवत्सो ॥ १२ ॥ अ

श्मश्रुयुतंधृत्वाननंनैकोहंहसवान्॥ एवंसपरवान्ब्रह्माचिंताशोकसमन्वितः॥१३॥ अखर्वंसुहिरगर्वंनेनंलाजंतदिसंगतं॥ जगाममहतीमूर्छांनिरासःस्वस्यजीवने॥१४॥ मुहुर्नमाचेतु
गुनेसस्मारमनसाविभुं॥ प्रार्थयामासकारुण्यपादुर्द्विवगजाननं॥१४॥ ब्रह्मो॥ नचायुष्यंस्वस्यंविविधजननेस्वक्रमनसोनमेनेत्वज्ञानभवजलधितारंसुविमलं॥ जनुर्भूमौलध्मातवभ
जननीयामिपरमांकराभक्तिमुक्तिंविरूपममुखंवाचाखिलगुरो॥१५॥ त्वत्कटाक्षामृतेननाकोन्नकःसीदंतिनेविभो॥ इयलज्ञानवेवैलोनमेमृत्युश्चिरायुषः॥१६॥ भृगु॰॥ इतितंप्रार्थयं
नैवंशुश्रावगगनेरितां॥ गिरंतपस्येतितनःप्रार्थयामासतंपुनः॥१७॥ अंभर्हिताश्चतेविघ्नाभूतायांनभसोगिरां॥ नानास्वपामहावीर्यामुक्तानंकुमलसनं॥१८॥ समुकःश्चिंतयामास
पद्मयोनिर्महायशाः॥ विनामंत्रंविनास्थानंकथंतप्स्येतपोमहत्॥१९॥ इतिव्याकुलचित्तोसौवभ्रामजलमध्यगः॥ अनन्यमनसाध्यायन्गजाननमनामयं॥२०॥ मुकुंदेनविराजनंमुक्ता
रत्नपुंजाशुभा॥ सितचंदनलिप्तांगंसिंदूरारुणमस्तकं॥२१॥ मुक्तादामलसत्कंठंसर्पयवीतिनं॥ अनर्घ्यरत्नघटितबाहुभूषणभूषितं॥२२॥ स्फुरन्मरकतभ्राजदंगुलीयकशोभितं॥ महाहि
वेष्टितमहाहन्नाभिशोभिमहोदरं॥२३॥ विचित्ररत्नखचितकटिसूत्रविराजितं॥ सुवर्णसूत्रविलसद्रक्तवस्त्रसमावृतं॥२४॥ भालचंद्रंलसद्दंतशोभिराजत्करंपरं॥ एवंध्यायतितस्मिंस्तु
तन्नैवनभोवचः॥ उदियपयवटपश्यवटंपश्येतिसुंदरं॥ श्रुत्वेतिवचनंब्रह्मापुनश्चिंतामवापसः॥२६॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰ब्रह्मलक्षनिव॰॥१४॥ भृगु॰॥ ततोब्रह्मासमस्वप्नेददर्शन्

पसनम ॥ अमनाअमनानेनजलेहंसोवटोमहान् ॥१॥ महावातातपाद्भिस्तनष्टेस्थावरजंगमे ॥ अवशिष्टःकथमयंमेकएवमहावटः ॥२॥ एवंसंशयमापन्नःसस्यत्रैबालकंसदृ ॥ चतुर्भुजंसु
मुकुटंकुंडलाभ्यांविराजितं ॥३॥ मणिमुक्तामयंदामबिभ्रत्कंठेसुशोभनं ॥ अर्द्धचन्द्रकवस्त्रंकटिसूत्रंतथैवच ॥४॥ दृष्ट्वैवतर्कयामासबालकंकथमत्रवै ॥ एकदंतंनरवपुर्गजास्यंतेजसोज्व
लं ॥५॥ पुष्करेणाचतहात्जलंतंमस्तकेक्षिपत् ॥ ततोब्रह्माजहासोच्चैश्चिंतानंदसमन्वितः ॥६॥ तस्मिन्हसतिबालःसजनतारवदाननः ॥ ब्रह्मणोंकंसमागत्यमञ्जुवाक्यंजगादतं ॥७॥
॥बालउ०॥ लघोर्लघुतरोसित्वंवृथावृद्धोपिमूढधीः ॥ विघ्नैरपिहतोसित्वंसृष्टिचिंतासमाहृत ॥८॥ तपश्चिंतापरोनित्यंविभ्रमन्जलमध्यगः ॥ सर्वचिंतापहंचैवमुपायंचतुरानन ॥९॥ उपादि
शामितेमंत्रंमेकाक्षरमयंमम ॥ पुरश्चरणमार्गेणदशलक्षंजपंस्वतं ॥१०॥ ततःप्रत्यक्षतांयास्येदास्येसामर्थ्यमुत्तमं ॥ दृष्ट्वैवंरवमआश्चर्यमतिबुद्धोबुजासनः ॥११॥ शुशोचचकदातेस्यदर्शनं
परमेशितुः ॥ दृष्टास्वप्नंभवन्ममआनंदमयसागरे ॥१२॥ ततःस्वालापरंमंत्रंजजापबहुवासरं ॥ एकपादेनकमलेतिष्ठन्ध्यायन्गजाननं ॥१३॥ जितेंद्रियोजिताहारःकाष्टपाषाणवस्थितः
दिव्यवर्षसहस्रंसततपस्तेपेपरंमहत् ॥१४॥ ततोस्यमुखतोज्वालाप्रादुरासन्दुरासदा ॥ ताभिःसर्वाणिभूतानिपीडामापुःसुदारुणा ॥१५॥ ततोगजाननोदृष्ट्वातांनिष्ठांब्रह्मणोध्रुवां ॥ तुतोषप
रयाभक्त्याप्रादुरासीततःपुरः ॥१६॥ सूर्यकोटिसमानश्रीज्वालामालीवहव्यभुक् ॥ वदन्निवत्रिलोकींसमसंहरन्निवरोदसी ॥१७॥ परशुकमलहधाहारीदिव्यमालाविभूषणः ॥ सकलदुरितहारीम

ःणे० ॥
॥ १७ ॥

वेसोदर्यकोशः ॥ कविवरमुखशोभीभक्तवांछाप्रपोषः सुरमनुजमुनीनांसर्वविघ्नैकनाशः ॥ १९ ॥ तेजोराशिंसहृष्टैवचचकंपेकमलासनः ॥ चिंतामवापरमाव्यग्रचितोजपाच्युतः ॥
ी ॥ श्राक्षादिनानीक्षणानिस्मृतिश्चश्चविलयंगता ॥ दृष्ट्वेदृशीमवस्थांतांब्रह्मंमाहाथविघ्नराट् ॥ २० ॥ गणेशउव ॥ नभयंकुरुहेलोकेशमत्प्रवाहसमागतः ॥ येनतेमंत्रआदे
शिरवम्रएकाक्षरःशुभं ॥ २१ ॥ तेनसिद्धिरनुप्राप्तावरंदातुंसमागतः ॥ सौम्यभावःप्रसन्नोस्मिवरंवरयसुव्रत ॥ २२ ॥ दास्यामितेप्रसन्नोहंयद्यत्तेहृदिवर्तते ॥ मयिप्रसन्नेसर्वंतेभवि
तानात्रसंशयः ॥ २३ ॥ मुनिरु ॥ इत्थंनिशम्यगणनाथवचोविशुद्धंब्रह्माजहर्षपरमंप्रसमीक्षमाणः ॥ नत्वाचराचरगुरुंसकलैःशिरोभिःप्राहप्रसन्नहृदयःसफलंजनुर्मे ॥ २४ ॥
॥ ब्रह्मो ॥ योवेदानांसमास्त्राणांज्ञानिनांयोगिनामपि ॥ सर्वोपनिषदांचैवगोचरोनकदाचनः ॥ २५ ॥ सपुण्यनिचयैर्मेद्ययातःप्रत्यक्षतांविभुः ॥ अनादिनिधनोनंतोप्रमेयोनिर्गु
णोपिपिच ॥ २६ ॥ यदिप्रसन्नोदेवेशविघ्नेशकरुणाकर ॥ तवभक्तिंदृढांदेहियथादुखंननःस्पृशेत ॥ २७ ॥ इदानींदेहिसामर्थ्यंननानिर्माणेमम ॥ विघ्नानिचशमयांतुत्व
यितुत्वयितुलयितुष्टेगजानन ॥ २८ ॥ स्मृतमात्रःसदामेत्वंसर्वकार्यंसमापय ॥ अंतेमुक्तिंहिहिरंदेहिज्ञानंचविमलंमम ॥ २९ ॥ गजानन ॥ एवमस्तुकुरुष्वत्वंसृष्टिंनानाविधांव
हु ॥ मांस्मृत्वासर्वविघ्नानिनाशंयास्यंतिसर्वतः ॥ ३० ॥ दृढाभक्तिःशुभंज्ञानंमत्प्रसादाद्भविष्यति ॥ निःशंकंकुरुकार्याणिसर्वाणिचतुरानन ॥ ३१ ॥ मुनि ॥ एवंदत्वावरंब्रह्मापू

॥ राम ॥
॥ १७ ॥

गो॰
पि॰

जयामास तं विभुं ॥ यद्यच्चिंतयते तेन तत्तद्देवोपतिष्ठते ॥ ३५ ॥ पूजार्थं देवदेवस्य गणेशस्य प्रसादतः ॥ दक्षिणावामतं द्रुतु कन्यके समुपस्थिते ॥ ३६ ॥ ता॰ प्रसन्ननयने वदने सुविराजिते
अनेकरत्नखचितनानालंकारशोभिते ॥ ३७ ॥ दिव्यगंधयुते दिव्यवस्त्रमाल्यविभूषिते ॥ तेन तस्मै दक्षिणायै संकल्पयामास प्रभूः ॥ ३८ ॥ ततो गणेशाग्रे तत्र दिव्यपुष्पांजलिं द
दौ ॥ सहस्रनामभिः स्तुत्वा प्रदक्षिणमथाकरोत् ॥ ३९ ॥ नमस्य प्रार्थयामास दीनानां शंकरो भव ॥ एवं संपूजनस्तेन ब्रह्मणा परमेष्ठिना ॥ ४० ॥ ततः प्रसन्नो भगवान्विघ्नहर्ता गजा
ननः ॥ सिद्धिबुद्धिगृहीत्वा तं अंतर्धानमगात्प्रभुः ॥ ४१ ॥ कमलजः कारयामास सृष्टिं पूर्ववदद्भुतां ॥ आज्ञया परमेशस्य प्रसादाच्च महामतिः ॥ ४२ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु॰ उपा॰ गजा
ननपूजावः ॥ १७ ॥ राजो॰ ॥ श्रुता कथा गणेशस्य हर्षश्चेतसि जायते ॥ पुनश्च वद विप्रर्षे तन्नृप्यामि कथामृतात् ॥ १ ॥ अंतर्हिते भगवति गणेशे परमात्मनि ॥ कथं चिनिर्ममे सृष्टिं ब्रह्मा तद्वलो
दप्रभो ॥ २ ॥ मुनिरु॰ ॥ स ब्रह्मा निर्ममे पूर्वं तपसा सप्तपुत्रकान् ॥ आह तान्सृष्टिसाहाय्यं सृजध्वं स्वस्वबुद्धितः ॥ ३ ॥ ते तु तद्वचनं [illegible] कृतनिश्चयाः ॥ तपस्तप्तासु विपुविपुलं परब्रह्म
समागताः ॥ ४ ॥ ततोन्यान्कल्पयामास सप्तपुत्रान्प्रजापतिः ॥ ते सर्वे तत्त्वज्ञानसंपन्नाः न चक्रुः सृष्टिमुत्तमं ॥ ५ ॥ ततः स्वयं समारेभे सनत्कुश्च सनंदनः ॥ मुखतो ब्राह्मणानग्निमसृजत्कम
लासनः ॥ ६ ॥ बाहूरुपादतोन्यांश्च त्रीन्वर्णांश्च द्रुमसंततः ॥ चक्षुभ्यां च रविः श्रोत्राभ्यां मारुतं प्राणमेव च ॥ ७ ॥ अंतरिक्षं तथा नाभेः स्वर्गं सो दिव्यमेव च ॥ भूमिं पद्भ्यां दिशः श्रोत्राद्न्यां

र्स्त्रोकानकल्पयत् ।। ८ ।। अन्येदुच्चावचंविश्वंस्थावरंजंगमंचयत् ।। समुद्रान्सरितःशैलांस्तृणगुल्ममहीरुहान् ।। ९ ।। ततःकतिपयाहःसुगतेषुमुनिसत्तमा ।। निद्रितस्यमहावि
ष्णोःश्रोत्राज्जातौमहासुरौ ।। १० ।। मधुकैटभनामानौविख्यातौभुवनत्रये ।। दंष्ट्राकरालवदनौपिंगाक्षौदीर्घनासिकौ ।। ११ ।। महाकायौमहासारावत्युच्चौपर्वताविव ।। वर्षामुदि
रशब्दौतौगर्जतौगर्जतौभृशगर्वितौ ।। १२ ।। वचोभिर्बहुभिर्दुष्टैर्धिक्कारंतस्यचक्रतुः ।। देवान्वेदान्नृषीसाधून्शास्त्राणिचनिनिंदतुः ।। १३ ।। तयोशब्देनधरणीचकंपेशेषएवच
उद्विग्नमासीत्सकलंब्रह्मांडंखनतस्तयोः ।। १४ ।। ततस्तौक्रोधरक्ताक्षौकंतुखादितुमुद्यतौ ।। ततोसौवरदादेवीविष्णुमोहनकारिणी ।। १५ ।। विष्णुनेत्रगतानिद्रातुष्टावकमलास
नः ।। मधुकैटभनाशायप्रबोधायहरेरपि ।। १६ ।। गजाननप्रसादेनविष्णुहस्तनयोर्वधं ।। ज्ञात्वासम्यक्विचार्यैवंचिंताहर्षसमन्वितः ।। १७ ।। ब्रह्मो॰ ।। स्वाहास्वधारूपधरासुधात्वं
मात्रार्द्धमात्रस्वरस्वरूपिणीच ।। कर्त्रीचहर्त्रीजननीजनस्यसत्तासतःशक्तिरसित्वमेव ।। १८ ।। प्रकृतिस्त्वंकालरात्रिरनादिनिधनस्वरूपा जगन्माताजगद्धात्रीसृष्टिस्थित्यसनकारि
णी ।। १९ ।। सावित्रीचतथासंध्यामहामोहातृषाक्षुधा ।। सर्वेषांवस्तुजातानांशक्तिस्त्वमसिपार्वती ।। २० ।। त्रैलोक्यकर्तात्वन्नाथोदैत्यदानवसूदनः ।। निद्रयाव्याप्तचितोसौ
ज्ञानविज्ञानवान्हरिः ।। २१ ।। जगदुत्पादनेयेनपाल्यतेह्रीयतेपिच ।। सोपित्वयावनाप्राणांसंकटेविनियोज्यते ।। २२ ।। दुष्टात्मानौमोहयैतौत्वंदैत्यौमधुकैटभौ ।। हंतुमेतौदुराध

यो ज्ञानमस्य मदीयतां ॥२३॥ अहमाराधितश्चाभ्यां पूर्वजन्मन्यनंदिनः ॥ वरान्बहुविधामात्त्वन्नवध्यौ ममताबुभौ ॥२४॥ तायो हत्वा वचान्शब्दानतोहमसहं वहु ॥ मामेवहंतुकामौ तौ त्क्तौ नानाविधैस्त
वैः ॥२५॥ तथापि मद्धधानोननिहतौ दुष्टभावतः ॥ अनस्त्वां प्रार्थये देवि विष्णुबोधनहेतवे ॥२६॥ इति श्रीमन्दरोणपु॰उ॰ भगवतिमा ॥१६॥ मुनिरु॰ ॥ यावदुत्तिष्ठते विष्णुस्तावत्ताभ्यां त्रिविष्टपं
आक्रांतमिंद्रसदनं याम्यं कौवेरमेव च ॥१॥ तौ दृष्ट्वा सर्वतो देवाः पलायनपरायणाः ॥ निपेतुर्वन्मुके चिन्मुमुर्छुः श्वसवलुः परे ॥२॥ ततो देव्या विनिर्मुक्तो निद्रया हरिरीश्वरः ॥ आश्वास्य सर्वदेवांस्तांत
स्तायुद्धचकार ह ॥३॥ आक्रमं सर्वदेवानां कृतं ताभ्यां निवारितुं ॥ शेषादिसर्वलोकानां मुनीनां यक्षसां ॥४॥ सुशुभे परितस्तत्र शंखचक्रगदाधरः ॥ किरीटकुंडलधरो नीलमेघघनच्छविः ॥५॥
ततः स भगवान्शंखं प्रदध्मौ भृशवेगवान् ॥ तेन शब्देन महता क्षोभयामास रोदसी ॥६॥ पांचजन्यस्वनं श्रुत्वा विभेद हृदयं तयोः ॥ ततस्तौ भयसंविग्नौ परस्परमथोचतुः ॥७॥ भूमंडलं च पातालं स्वर्गारा
मेकविंशतिः ॥ आक्रांतं सम्यगावाभ्यां तदायं तच्छ्रुतः स्वनः ॥८॥ वज्रसारमयं येन चकंपे हृदयं द्वयोः ॥ तस्मादनेन योद्धव्यं पुरुषेणाबलीयसा ॥९॥ रणकंडूनिशांत्यर्थं विजयायेतराय च ॥ रिपुमेनं
हनिष्यावो गच्छावो वा पुनर्भवं ॥१०॥ एवं तौ निश्चयं कृत्वा युयुत्सू हरिमूचतुः ॥ रणकंडूनिशांत्यर्थं दृष्टोसि पुरुषोत्तम ॥११॥ कथमुत्तमतां यासी ह्यावयोर्दृष्टिगोचरः ॥ इति वाक्यं तयोः श्रुत्वा जगाद
विश्रवः ॥१२॥ हरिरु॰ ॥ सम्यगुक्तं महादैत्यौ यथेष्टं युध्यतां मया ॥ नहि कामयते कश्चिन्मरणं स्वयमात्मनः ॥१३॥ तावूचतुः ॥१॥ चतुर्भुजोसि देवेश बाहुयुद्धं ददस्व नौ मुनिरु॰ ॥ एवमुक्ता

॥ हरिस्ताभ्यांनथेत्साहमुद्रान्वितः॥१४॥स्तन्कायुधानियुयुधेद्वाभ्यांमेकचतुर्भुजः॥आजघ्नतुशिरोमूर्ध्नाजघाभिरथजंघयोः॥१५॥कूर्परौकूर्परैःस्वीयैर्वाहूभ्याहूभिरेवच॥गुल्फैःगुल्फैकटिना
॥ भ्यांचनासिकः॥१६॥मुष्टिभ्यांपृष्ठदेशंचपृष्ठाभ्यांपृष्ठमेवच॥आस्फोटनविकर्षाभ्यांबहुभिर्मंडलैरपि॥१७॥एवंपरस्परंयुद्धंभावनेनचिरंतदा॥सहस्रपंचगुणितंमतिक्रांतंमहामुने॥१८॥
वर्षाणांनततोजेतुशशाकहरिरव्ययः॥ततोदधाररूपंसगांधर्वंगीतकोविदं॥१९॥गत्वावनांतरंचारुवीणागानंचकारह॥गावश्चश्वापदालोकादेवगंधर्वराक्षसा॥२०॥स्वस्वव्यापारसं
त्मकाः।सर्वेनत्यरतांययुः॥आलापंतस्यगिरिशःकैलासेश्रुतवान्मुहुः॥२१॥निकुंभपुष्पदंतंचजगादभगनेत्रहा॥पातमानयतांशीघ्रंयोसौगायतिकानने॥२२॥तौगत्वादर्शनेनस्य
गृहीत्वावेतमूचतुः॥तवंगीतरवंश्रुत्वाशंकरोहर्षनिर्भरः॥२३॥त्वामाहूयतिदेवेशोगणनाथोनुतवानघ॥आवाभ्यांसहयाहित्वंशीघ्रंयामस्तदंतिनिक॥२४॥तयोवाक्यमितिश्रुत्वागंधा
र्वोहरभक्तिमान्॥ताभ्यांसहययौतत्रयत्रयत्रदेवोमहेश्वरः॥२५॥ददर्शपार्वतीकांतंचंद्रार्धाकृतशेखरं॥गजचर्मद्वीपिकृत्तिरुंडमालाचविभ्रतं॥२६॥राजल्लिंगजटाभारंसर्पयज्ञोपवीतिनं
नानामभुविविश्वेशंप्रणतार्तिविनाशनं॥२७॥उत्थाप्यगिरिशःस्वेनपाणिनानमधोक्षजं॥आसनंचददौतस्मैपूजयामासशंकरः॥२८॥ततोजगादसहरिरद्यमेसफलंजनुः॥यतोयद ॥राम॥
र्शनजोभूयद्धर्मार्थकाममोक्षदं॥२९॥तोषयामासतंदेवंगंधर्वोगानतत्परः॥वीणारवैःकलपदैरालापैर्विविधैरपि॥३०॥स्कंदगणेश्वरंदेवीप्यर्वंचसुरानृषीन॥ततोमहेश्वरःप्रीत्या ॥१७॥

लिलिंगमकटंहरिं ॥ ३१ ॥ शंखचक्रगदापद्मपीनावरधरंशुभ ॥ उवाचचहरेमनोह्यणुकामानशेषतः ॥ ३२ ॥ दास्यामितवगानेनपरांमुदमुपागतः ॥ भृगुरु० ॥ ततउचेहरिस्तंतुह्यनंतंदैत्ययोपरं ॥ ३३ ॥
मयिक्षिराब्धिशयनेनिद्रितेमधुकैटभौ ॥ उत्पन्नौकर्णमलतोब्रह्मरणंभक्षितुंगतौ ॥ ३४ ॥ तेननिद्रास्तकनाभर्गनयानंमतिबोधितः ॥ युद्धंचकृतवांस्ताभ्यांमध्यास्त्रीत्वामुपागतः ॥ ३५ ॥ नास्मिशक्तो
विजेतुंतौततएवकृतंमया ॥ इदानींतद्वधोपायंवदमेकरुणानिधे ॥ ३६ ॥ भर्गउवा० ॥ विनायकमनर्चैवगतोसिरणभूमिकां ॥ शक्तिहीनश्चतेनासिसुभृशंक्लेशवानपि ॥ ३७ ॥ गणेशं
पूजयित्वैवव्रजयुद्धायमारिषः ॥ सचतौमाययामोह्यवश्यतांप्रापयिष्यसि ॥ ३८ ॥ मतत्प्रसादेनदुष्टौतौवधिष्यसिनसंशयः ॥ हरिरु० ॥ कथंविनायकंदेवमुपास्येभर्गतद्वद ॥ ३९ ॥ ई
श्वरु० ॥ उक्तागणेशस्यैवमंत्राणिशतकोटयः ॥ तत्रापिचमहामंत्रास्तेष्वप्येकाक्षरोमहान् ॥ ४० ॥ षडक्षरेश्चभगवंस्तयोरेकंवदाभिते ॥ ततएकाक्षरंत्यक्त्वासिद्धारिचक्रयोग
तः ॥ ४१ ॥ स्वगणंधनंशोधयित्वातंजगादषडक्षरं ॥ महामंत्रंगणेशस्यसर्वसिद्धिप्रदंशुभं ॥ ४२ ॥ अस्यानुष्ठानमात्रेणकार्यंतेसिद्धिमेष्यति ॥ ततोजगादसहरिरनुष्ठानायसत्वरः ॥ ४३ ॥
॥ इतिश्रीमद्गणेशपु० उ० मंत्रोपदेशोनाम १७ ॥ मुनि ॥ यकथंजजापसहरिःकुत्रवामंत्रमुत्तमं ॥ सिद्धिंवावापसकथंवदमेतत्सविस्तरात् ॥ १ ॥ सूतउवा ॥ सिद्धिक्षेत्रमितिख्यातंभुविसि
सिद्धिक्षेत्रमितिख्यातंभुविसिद्धिकरंपरं ॥ तत्रगत्वामहाविष्णुस्ततापपरमंतपः ॥ २ ॥ ध्यायंविनायकंदेवंषडक्षरविधानतः ॥ आराधयामासतदाजित्वाखानिप्रयत्नतः ॥ ३ ॥ वाराणस्त्रेणानु

कृत्वैवपूर्ववद्दिग्बंधमादृत ॥ भूतशुद्धिंविधायैवंप्राणानांस्थापनंतथा ॥४॥ कृत्वांतर्मातृकान्यासमाधारादिक्रमेणतु ॥ बहिश्चमातृकान्यासंमस्तकादिक्रमेणचे ॥५॥ प्राणानायम्यमू
यम्यमूलेनध्यात्वादेवंगजाननं ॥ आवाहनादिमुद्राभिःपूजयित्वामनोमयैः ॥६॥ द्रव्यैर्नानाविधैश्चैवषोडशैर्दशैरुपचारकैः ॥ जजापपरमंमंत्रंविघ्नुर्योगेश्वरेश्वरः ॥७॥ गतेवर्षंश
नेकालेपरमात्मागणाधिपः ॥ प्रत्यक्षतांययौतस्यकोटिसूर्याग्निसन्निभः ॥८॥ अतिप्रसन्नहृदयोवभाषेगरुडध्वजं ॥ याचस्वत्वंवरान्मत्तोयांस्त्वंकामयसेहरे ॥९॥ ददामितानहंसर्वा
स्तपसानेनतोषितः ॥ पूर्वमेवार्चितःस्यांचेद्विजयस्तेध्रुवोभवेत् ॥१०॥ हरिरु० ॥ ब्रह्मेशानादिविबुधमुख्याश्चदेवायंत्वांद्रष्टुंनैवशक्तास्तपोभिः तत्त्वांनानारूपमेकस्वरूपपश्येप्यकाव्यक्तम
पपश्येप्यकाव्यक्तस्वरूपगणेशं ॥११॥ त्वंयोणुभ्योणुस्वरूपोमहद्भ्योव्योमादिभ्योस्त्वंमहान्स्वतत्त्वरूपः ॥ सृष्टिंचांतेपालनंत्वंकरोषिवारंवारंमायिनांदेवयोगात् ॥१२॥ सर्वस्यात्मासर्वगःसर्वश
क्तिःसर्वव्यापीसर्वकर्तापरेशः ॥ सर्वद्रष्टासर्वसंहारकर्तापाताधाताविश्वनेतापितापि ॥१३॥ एतादृशस्यतेदेवदर्शनान्ममसिद्धयः ॥ संभविष्यंतिसर्वाश्चतथाप्येकंवदामिते ॥१४॥ ममैवयोगनि
द्रांतेश्रुतेर्मलसमुद्भवौ ॥ मधुकैटभौमहासत्त्वौलोकंनेखादितुंयतौ ॥१५॥ नाश्यामहंतयोर्युद्धंकृतवान्बहुवासरं ॥ ततःक्षीणबलश्चाहंशरणंसमुपागतः ॥१६॥ अतोयथातयोर्मतोवधः
स्यात्तद्विचार्यतां ॥ अन्येषामपिदैत्यानांजयेनयशउत्तमं ॥१७॥ देहिमेपरमेशानभक्तिंतेह्यनपायिनीं ययामेकीर्तिरतुलात्रैलोक्यंपावयिष्यति ॥१८॥ गणेश उ० ॥ यद्यत्तेप्रार्थितंविष्णो

रवमविनाक्रवंजयोवलयशःकीर्तिरविघ्नश्चभविष्यति ॥१९॥ मुनीरु॥ एवमुक्तानदाविष्णुनचैवांनदर्थविभुः॥ ततश्चानंदपूर्णासौमेनेतावसुरोजितौ ॥२०॥ नामादनिर्ममेतत्रस्फाटि
कंभूरिरत्नकं॥ लसत्कांचनीशिखरंचतुर्द्वारंसुशोभनं॥२१॥ प्रतिमांस्थापयामासगंडकीयोलेकृतां॥ देवाश्चमुनयःसिद्धिविनायकइतिप्रथां॥२२॥ चक्रुरत्रयतःसिद्धिप्राप्तेयंहरिणा
शुभा॥ सिद्धिक्षेत्रंततस्तनुपप्रथेभुविसर्वदा॥२३॥ ततोजगामसहरियंत्रतौमधुकैटभौ॥ दृष्ट्वाचहरिमायातंजहसुश्चनिनिंदतु॥२४॥ मेघस्याममुखंनेघदर्शितंनौकथंपुनः॥ आयातोनुनं
पुनर्मुक्तिंदास्यावोनापुनःखलु॥२५॥ लघुतांचमयानोसिकिमर्थंरणमागतः॥ हरिरु॥ सहसादहनेसर्वंलघुरेवहुताशनः॥ लघुदीपोमहाराच्चौयथासंहरतेतमः॥२६॥ तथावामहमद्येवप्रा
कोनाशायदुर्मदौ॥ मुनिरु॥ इतितद्वचनंश्रुत्वातिक्रुद्धौमधुकैटभौ॥२७॥ सहसाजघ्नतुर्विष्णुंमुष्टिभ्यांहृदयेभृशं॥२८॥ ततःपुनर्महद्युद्धंतयोस्तस्यव्यवर्द्धत॥ युद्धंवहुरितंताभ्यांवरंद
तुंसमुत्सकः॥२९॥ उवाचश्लक्ष्णयावाचाहरिस्तौमधुकैटभौ ममप्रहारान्हियुवांसेहाथेवहुलासमा॥३०॥ युवयोःपुरुषार्थेनप्रीतोहंदैत्यपुंगवौ॥ युवयोःसदृशोनेचसंभूतोनभविष्यतः॥
॥३१॥ ताबूचतुः॥ अमतस्त्वंवरान्ब्रूहिदास्यावस्तान्हरेवहून्॥ वयंचतवयुद्धेनसंतुष्टास्मोभृशंत्वयि॥३२॥ मुनिरु॥ तयोर्वचनमाकर्ण्यमायामोहितयोर्हरिः॥ श्रुत्वावभाषदैत्यौमेवरान्दा
तुंसमुद्यतौ॥३३॥ तदामेवध्यतापानंवरयेयोवत्ततोमया॥ तदासर्वंजलमयंदृष्ट्वातौमधुकैटभौ॥३४॥ ऊचतुःपरमप्रीतौतववहस्तान्मृतिश्शुभा॥ अत्रनेयच्छिंतनास्त्यघोमुक्तियांतिसनातनी॥३५॥ य

न्तो [illegible] विषमाधवस्तं देव्या गावो नामस्य तस्य सर्वं मनिहितं ॥ ४६ ॥ मुनि ॥ नपोरित्थं वचः श्रुत्वा ब्रह्मनो नोदधारोहः ॥ चक्रेण सुरेशादि [illegible] डेनपो ॥ ततो देवा मुनयश्च
वर्षेतः कुसुमानि च ॥ गंधर्वा ननृतुः सर्वे जगुरप्सरसां गणाः ॥ ४८ ॥ ततः स्तुत्वा विष्णुरभ्येत्य ब्रह्माणं परमेष्ठिनं ॥ कथयामास तद्वृत्तं हर्षनिर्भरमानसः ॥ ४९ ॥ हरिः ॥ यत्रारा कौ विजेतुं तो नत
हं गिरिजं गणनः ॥ शंकरेणोपदिष्टोहं षडक्षरं मंत्रमुत्तमं ॥ ५० ॥ आराधयन्महत्तेन देवं विघ्नेश्वरं विभुं ॥ तेन दत्ता वरा मह्यं नानाकामफ [illegible] ॥ ५१ ॥ तत्प्रभावान्मया दुष्टौ निहतौ मधुकैटभौ ॥ स्त
नः संपूजितः सोथ तत्रैवांतर्दधे विभुः ॥ ५२ ॥ विज्ञातो महिमा तस्य गणेशस्य महात्मनः ॥ शंकरस्य प्रसादेन मह निष्ठे दैत्यसूनवान् ॥ ५३ ॥ देवाश्च मुनयः सर्वे श्रुत्वा देवं गजाननं ॥ ब्रह्माणं वं
करमां च प्रययुस्स्वं स्वं निकेतनं ॥ ५४ ॥ य इदं शृणुयान्नित्यं माहात्म्यं पापन [illegible] नं ॥ कस्मादपि भयं तस्य [illegible] भवेत्सर्वकामिकं ॥ ५५ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० सिद्धिक्षेत्रोत्पत्तिक० १८ व्यास
उवा ॥ सिद्धिक्षेत्रस्य माहात्म्यं गणनाथस्य चैव हि ॥ श्रुतं पापहरं सर्वकामदं पुण्यवर्द्धनं ॥ १ ॥ शृणुष्वावदमेत्र [illegible] दि नायककथानकं ॥ नृसिंह यामि परमा पवित्रं पिकथामृतं ॥ २ ॥ व्यास
पाराशर्य महाख्यानं कथयामि तवाग्रतः ॥ सर्वदेवाधिदेवस्य गणेशस्याति शोभनं ॥ ३ ॥ विदर्भदेशे राजाभूत्तन्नाम्नौ इति विक्रमी ॥ कौडिन्यानगरे तस्य निवासोभून्महामते ॥ ४ ॥ सामंतकः
गाः पत्रकराः इतरे नृपः ॥ वाजिनां वारणानां च पत्तीनां कोटिरदृश ॥ ५ ॥ रथानामथतो यांतं यानितःस्य स्थितः सदा ॥ ६ ॥ [illegible] नानां सहस्राणि यमाप्नि यमुदं यपु [illegible] तस्य भार्या महाभागा नान्म

रघा

॥ राम ॥

४१ ॥

नाभूद्यात्कहासिनी ॥ विकरालमवदनामृगशावाक्षिलोचना ॥ ७ ॥ अत्यरण्यादैवतपरा नित्यं धर्मपरायणा ॥ पतिव्रतापतिमातायतिवाकपरतासदा ॥ ८ ॥ अपुत्रादैवयोगेनजातासावरव
र्णिनी ॥ तांनिरीक्ष्यतदाभीमश्चारुसर्वांगशोभिनीं ॥ ९ ॥ अवदुःखितोराकंपुत्रहीनोनृपोत्तमः ॥ सर्वंराज्यंपरित्यज्यगच्छावोवनमुत्तमं ॥ १० ॥ अपुत्रस्यगतिर्नैवस्वर्गोवातुलमेवच ॥ देव
हपेनगृहल्लांनिपिनरःकव्यमेवच ॥ ११ ॥ हथामेजननीजन्मपि गेहंधनंकुलं ॥ विफलंचयथाकर्मविनाहंसंयथाजालं ॥ १२ ॥ सएवंनिश्चयंकृत्वाह्वावमात्यान्समाहूयत ॥ मनो
रंमननामेकंसुमंतोनामकोपरः ॥ १३ ॥ आन्वीक्षिकीत्रयीवार्ताजानंतौषोडशीकला ॥ अभ्यगत्यतस्रणादेवनृपंतौनेमतोमुने ॥ १४ ॥ तावुवाचततोभीमोराज्यंमेपरिकल्प्यतां ॥ ममवा
ममपत्न्याचादुरितंपूर्वजन्मजं ॥ १५ ॥ तेननानास्तिसंतानमुभयत्रसुखावहं ॥ यद्यहंपुनरागंतातदातन्ममदीयतां ॥ १६ ॥ नोचेद्युवाभ्यांमेराज्यंविभज्यपरिगृह्यतां ॥ एवंनिश्चित्यसनृपः
स्नालिवाचनपूर्वकं ॥ १७ ॥ कृत्वादानानिबहुशोब्राह्मणेभ्योययौपुरात् ॥ सापत्नीकोनृपवरोमात्याभ्यांसहनागरैः ॥ १८ ॥ गच्छन्निमांचगत्वानुविससर्जनराखिलान् ॥ अमात्यावू
चतुरानन्नावांपावःसहैववने ॥ १९ ॥ सुलक्षगणश्चैवरुरुदुःभृशदुखिता ॥ तानुवाचनभीकीर्यामात्यावोधिपतीकृतौ ॥ २० ॥ यथाहंचतस्थैवैतौपाजानंवःकरिष्यतः ॥ इतिता
न्समनुज्ञास्यतावुवाचपुनर्नृपः ॥ २१ ॥ दत्तंराज्यंभवद्भ्यांमेगच्छतंसर्वयापुरं ॥ इतिसर्वान्विसृज्यैवसपत्नीकार्ययौपुरः ॥ २२ ॥ भ्रममाणोददर्शैकासारंकमलैर्युतं ॥ पुष्पितस्यससरोमिन

नाजलचराग्निनं ॥ २३॥ ततोस्यनिकटेरम्यमाश्रमंपश्यतःशुभं ॥ राजाचराजपत्नीचसर्वानंदविवर्द्धनं ॥ २४॥ यत्रवैरंनचकुस्तेजातिवैरंमृगादयः ॥ सिंहाश्चनकुलाःसर्पाबिडाला
मूषकादयः ॥ २५॥ ददर्शतत्रमुनिंविश्वामित्रंकुशासने ॥ शिष्यैःपरिवृतंशांतंवेदाध्ययनतत्परैः ॥ २६॥ प्रणिपत्यमहात्मानंकृतांजलिपुटावुभौ ॥ पुनःपुनर्नमस्कारान्पादौधृत्वा
प्रचक्रतुः ॥ २७॥ उत्थाप्यमुनिशार्दूलोविश्वामित्रस्तपोनिधिः ॥ उवाचश्लक्ष्णयावाचाविज्ञानार्थंनृपंतदा ॥ २८॥ विश्वामित्र उ० ॥ भवितातेसुतोराजन्गुणयुक्तोमहायशाः ॥ कुतस्त्वमा
गतःकिंतेनगरंनामतद्वद ॥ २९॥ ततस्तेपापनाशार्थंयतिष्येनृपसत्तम ॥ भीम उ० ॥ विदर्भविषयेस्वामिन्कौंडिन्यंनगरंमम ॥ ३०॥ भीमइत्येवमेनामपत्नीचचारुहासिनी ॥ पुत्रार्थंचकृतंतप
स्तपोदानव्रतादिभिः ॥ ३१॥ नागताकरुणादेवेपूर्वजन्मकृताद्घात् ॥ त्यक्त्वाराज्यंवनंप्राप्तोहृष्टोत्वच्चरणौमुने ॥ ३२॥ कृतमन्वनानिबहुशोदैवेनैवोपसादितः ॥ साधूनांसंगतिःसद्योदद्या
न्निष्फलमुत्तमं ॥ ३३॥ अतोमेभवदाशीर्भिर्जातःपुत्रोनसंशयः ॥ विद्याव्रततयोदानयज्ञस्वाध्यायकारिणः ॥ ३४॥ दयादमवतस्तेपिनाशीर्व्यर्थाभवेन्मुने परंतुकलुषंमेकिंपूर्वजन्मकृतंमु
ने ॥ ३५॥ वदतत्रप्रतीकारंसर्वज्ञोसिमतोमम ॥ कृ० उ० ॥ इतितस्यवचःश्रुत्वाविश्वामित्रोमहामुनिः ॥ ३६॥ तस्मैराज्ञेपूर्वकथांकथयामाससादरं ॥ विश्वामित्रः ॥ कुलधर्मास्त्वयात्यक्ताः
श्रीमदांधेनदुर्मते ॥ ३७॥ वेदशास्त्रेपुराणेषुलौकिकेयेप्रतिष्ठि ताः ॥ तेसर्वेपूर्वजानीसंपुपुजुर्गणनायकं ॥ ३८॥ तस्यक्रोधवशान्नैवसंततिस्तवजायते ॥ येनतेकुलदेवत्वंसंप्राप्तोसौगजा

नन॥३९॥भावेनतेनमहावीरशृणुसादरमादितः॥सप्तमःपुरुषःस्वत्तनःपूभीमोनृपोभवत्॥४०॥तस्यापिवृद्धेकालेहिसुरेकोभवन्नृप॥अनेकश्चाप्नवदेहोमूकोवधिरएवच॥४१॥अनिरु
र्गधिवत्नृपस्तावद्वान्कुष्ठएवच॥तंदृष्ट्वाजननीतस्यकमलादुखिनाभृशं॥४२॥चिंतयन्तस्तानमध्येलोकेसम्यगपुत्रता॥नैनादृशंपुत्रवत्त्वंश्लाघ्यंदुःखकरंभृशं॥४३॥मरणंमेविधा
त्राकिंनास्यवाकिंयतेधुना॥कथंवामुखनयाहंदर्शयिष्येसुहृज्जनान्॥४४॥एवंविलपतीदुखवहुरुदुःभृशादारुणं॥श्रुत्वातहुर्दिनेभर्तास्वस्तिकाग्रामागमत्॥४५॥दृष्ट्वातथाभिधं
बालंपतीचभृशदुखितां॥वभाषमृदुवाक्येनसांत्वयन्कर्ममार्गवित्॥४६॥मादुखंकुरुकल्याणिकर्मणांगतिरीदृशी॥पूर्वजन्मकृतात्पापाज्जायतेदुखभाक्नरः॥४७॥दुख
वान्सुखमभ्येतिसुखवानपितत्सुनः॥निर्दिष्टोकेनबालेयंसमीचीनोभविष्यति॥४८॥यथास्यपूर्वकृतंस्यात्तथैवास्यभविष्यति॥वयंचप्रयतिष्यामोमणिमंत्रमहौषधैः॥४९॥तपोभि
र्जपैर्देवपूजायाचादिधानतः॥सम्यक्कर्तुंशिशुंसुश्रुमस्कतंयत्नमाचर॥५०॥एवंप्रबोधितासाध्वीस्वकाशोकशिशुंततः॥सालयेल्लालनैस्तनुजहर्षसमन्वितैः॥५१॥पूर्वमभ्युदयंचक्रेपुत्र
स्यजननोचितं॥पूजयामासविप्रांसस्तानस्वर्णैरनेकशः॥५२॥ ॥इतिश्रीमन्महारणेशपुष्कमलापुत्रवः॥ ॥१९॥ ॥ श्लो० ॥ ॥ननंसब्राह्मणानसाधून्देवतान्वेदनिष्ठितान्॥आकार्यमति
पूजश्चैरत्नवासोधनादिभिः॥१॥इष्टान्नान्देवदुर्लभवन्नामचक्रेसुतस्यसः॥जपंमंत्रमयोगंश्चचकारैधयसंचयान्॥२॥स्वयंचहृदृष्णाध्यानिचकारपरमंतपः॥पुत्ररोगविमुक्त्यर्थंस्वसंतानस्यवृद्ध

मृगाचार्य पुराः पा

॥ ७ ॥ १५

पे॥३॥नापश्यद्रोगनिर्मुक्तंपुत्रंसयदानृपः॥तदानिर्वेदमापन्नोजगादक्रोधमूर्छितः॥४॥गछमेभवनाद्धात्रिकमलेपुत्रसंयुते॥नमेपुत्रेणचत्वाहेतुर्दुःशोककरेणतःपरं॥५॥इतिनिर्भर्त्सितासाध्वी
वत्समेनतदासुतं॥आसाद्यकमलातस्मान्नगरान्निष्क्रमिताचनं॥६॥रुदतीशोकसंविग्नादुःखिताश्रुप्रमार्जती वहन्तीश्चभागेनसुतंदृष्ट्वाप्रविकर्षिता॥७॥ग्रामाद्ग्रामान्तरंयाताभिक्षाचाराभृशा
शातुरा॥तस्करैर्लुंठितातस्यावसनंभूषणादिकं॥८॥ततोग्रामांतरंगत्वान्यस्यपुत्रंशिवालये॥भिक्षायेपुरमध्येस्यवभ्रामनृपवल्लभा॥९॥एकदासहपुत्रेणभिक्षितुंसापुरंययौ॥कस्यचिद्द्वि
जवर्यस्यवायुस्पर्शेनसोर्भकः॥१०॥भक्तेरनिशयात्साक्षात्कृतलंबोदरस्पृह॥चक्षुषांश्रुतिसंपूर्णोदिव्यदेहोभवेत्तदा॥११॥जहर्षकमलात्यक्तासर्वदुःखंनिरीक्ष्यतं॥मंजुलंसुस्वरंवाच
सुस्वरंनमुहुर्मुहुः॥१२॥तर्कयामासकमलामणिमंत्रमहौषधैः॥अनुष्ठानैर्महाहोमैर्नसम्यग्योवेह॥१३॥सकथंमात्रतस्यशोभमभीचीनोभवत्सुतः॥अथतंपुरुषंकाहंदृस्येदुष्कर्मनाशनं॥
॥१४॥इत्युक्त्वासुतमालिंग्यसानत्सौविगतज्वरा॥तमासाद्यगताभिक्षांकर्तुंतंनगरेपुनः॥१५॥नागराभोजयामासुरत्भावामंत्र्यसादरं॥नानापक्वान्नशाकाद्यैःशर्कराघृतपायसैः॥१६॥एवंप्रति
दिनंनीतात्भुक्त्वाभुक्त्वासतमुदा॥आपनुर्धनवस्त्राणिनूतनानिनराशिच॥१७॥तमपृच्छन्नागरिकःपितुस्तेनाममेवद॥कोदेशःकिंकुलंज्ञातिकिंचनेत्रतमेवच॥१८॥इतितद्विरमाकर्ण्यंद ॥राम॥
स्तोनचतमब्रवीत्॥ततोमातरमागम्यपितरंनगरंकुलं॥वृत्तेचपरिपप्रच्छततस्तंप्रब्रवीत्॥कर्णाटेभानुनगरेवस्त्रभोमेपितामहान्॥२०॥क्षत्रियोबलसंपन्नःख्यातोरिपुबलार्दनः॥तस्यैपंक ॥२३॥

मल्लाजायासुतोहंदक्षसंज्ञकः॥२१॥उत्पन्नोहंयदाब्रह्मन्नंधोबधिरएवच॥अनेकक्षतसंपन्नोमातास्यकुंनदोषना॥२२॥पित्रानिषेधितामाचयत्नंबहुतथाकरोत्॥द्वादशाब्दंतपस्तं
विनापुरायंनिवेदयत्॥२३॥नचमेपादवद्देहेपश्यन्तिस्मपितायदा॥तदाविसर्जयामाससमातरंमांचनागरः॥२४॥इतिसर्वंजगौतस्मैदक्षोमातृमुखोद्गतं॥अथाहंसुभगोजातोवायुस्पर्शेन
कस्यचित्॥२५॥अक्लेशंतुगतेतस्मिन्पुरुषेपुरवासिनी॥दक्षोजगामत्वरितोमातरंमन्तिनेदयत्॥२६॥ततस्तैर्नगरेस्त्यानावुपविष्टौद्विजन्मना॥गणेशाराधनविधौकरुणायुक्
चेतसा॥२७॥ततःसाकमलादक्षोनिर्वाणपरमास्थितो॥एकांगुष्ठेनतपसागणेशाराधनेरतो॥२८॥देवनामचतुर्थ्यंतंॐकारपल्लवान्वितं॥अष्टाक्षरंपरंमंत्रंजपतोभक्तितत्परो॥२९॥
वायुभक्षोशुष्कतनूनीरीक्ष्यभगवांस्तदा॥आविरासीत्तयोरग्रेकरुणाब्धिर्विनायकः॥३०॥चतुर्भुजोमहाकायोवारणास्योतिसुंदरः॥अनेकसूर्यसंकाशोनिशासूर्यइवोदितः॥३१॥
रक्तकांचनमुक्तावन्मुकुटभ्राजिमस्तकः॥पीतकौशेयवसनोहाटकांगदभूषणः॥३२॥एकजानुनिपातेनसन्निविष्टोमहासने॥कटिसूत्रंकांचनीयंमुद्रिकारत्नसंयुतं॥३३॥महाहिज
ठरेविघ्नदेकदंतंगजार्थकं॥एवंरूपंददर्शातुपुनश्चद्विजरूपिणं॥३४॥जगादसद्विजस्तौतुभवन्निर्वाणतोषितः॥आगतोहंवरंदातुंवृणुतंमनसेप्सितं॥३५॥मुनिरुवाच॥एवंसमस्तेवि
घ्नेशेमत्यस्येद्विजरूपिणः॥ननामपरयाभक्त्याभगाढ्हांजलिश्चतत्॥३६॥दक्षउवाच॥पूर्वजन्मकृतंपुण्यफलितंमेद्विजोत्तम॥यन्मयादर्शितेरूपंद्विविधंपरमंमहत्॥३७॥वैनायकंच
[illegible]स्मृगाचरण[illegible]तुरूःयो
[illegible]॥४॥[illegible]

॥ देशोविदेशोत्वंक्षेत्रेपुरापसेनाणियान्पुन ॥ ४५ ॥ ४

दैवमंषजन्ममःजनिसार्थकं ॥ कारणानापरत्वंचकारणांछंदसामपि ॥ ३८ ॥ परंज्ञेयंपरब्रह्मस्त्वऋषिभिर्मृग्यंसनातनं ॥ त्वमेवसाक्षीसर्वस्यसर्वस्यांतर्वह्निस्तथा ॥ ३९ ॥ त्वमेवकार्यांगांलघुस्थू
लशरीरिणां ॥ नानारूपैप्यकरूपीत्वंनिरूपश्चनिराकृतिः ॥ ४० ॥ त्वमेवशंकरोविष्णुस्त्वमेवंब्रह्मानंतोर्यमा ॥ भूवायुखस्वरूपोपिजलसोमर्कस्वरूपवान् ॥ ४१ ॥ विश्वकर्ताविश्वपा
ताविश्वसंहारकारकारकः ॥ चराचरगुरुर्गोप्ताज्ञानविज्ञानवानपि ॥ ४२ ॥ भूतभाविभवश्चैवत्वमेवंज्ञेयदेवता ॥ कलाकाष्ठामुहूर्ताश्चश्रीधृतिःक्षांतिरेवच ॥ ४३ ॥ त्वमेवसांख्ययो
गश्चशास्त्राणिश्रुतिरेवच ॥ पुराणानिचतुःषष्ठिकलाउपनिषत्तथा ॥ ४४ ॥ त्वंप्रमेयोप्रमेयश्चयोगिनांज्ञानगोचरः ॥ त्वमेवस्वर्गःपातालंवनान्युपवनानिच ॥ ४६ ॥ स्थावध्रोय
थलतावृक्षाकंदमूलफलानिच ॥ अंडजाजारजाजीवास्वेदजाउद्भिजाश्चपि ॥ ४७ ॥ कामक्रोधःक्षुधालोभोदंमोदंमदयाक्षमा ॥ निद्रातंद्राविलासश्चहर्षःशोकःस्त्वमेवच
॥ ४८ ॥ मुनिरु॰ ॥ इतिदक्षवचःश्रुत्वासुप्रसन्नोविनायकः ॥ मेघगंभीरयावाचास्मयन्निवजगादतं ॥ ४९ ॥ गणेशउवाच ॥ प्रीतोहंतेमहाभागत्वत्स्तवगंभीरयानया वरंदानुसमु
त्कंठत्वपापिनदशमिने ॥ ५० ॥ यद्यहंवरदःस्यांतेकुंडेनष्टकोममोपरि ॥ सएवदास्यतिवरंयदंगस्यप्रभंजनात् ॥ ५१ ॥ दिव्यदेहमनुप्राप्तश्चक्षुःश्रोत्रसमन्वितः ॥ जानस्त्वंतस्यना
मापिवह्नीमिमुद्गलतिच ॥ ५२ ॥ साध्यानमात्रेविप्रेशःस्वरूपंदर्शयिष्यति ॥ यान्यान्कामायसेकामांसतेसर्वंप्रदास्यति ॥ ५३ ॥ इत्युक्त्वापरमात्मासौतत्रैवांतर्दधेक्षणात् ॥ तस्मि॰

॥ त्वमेवब्राह्मणोवैश्यःक्षत्रियःशूद्रएवच ॥

न्न नहिं नेदं स्रोऽहरोदं भृशदुःखितः ॥५४॥ दरिद्रेण निधौ लब्धे गतेन स्मिन्यथैव सः ॥ गनायाग विघ्नस्नावा रोरवीति यथा भृशं ॥५५॥ मुंचन्नश्रूणि नेत्राभ्यां पपात धरणीतले ॥ क्व गतः क्व गतः इति
मुहुर्जल्पन्विनायकं ॥५६॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० दक्षस्कन्दनिवे० ॥ अथ विश्वामित्र० ॥ इतस्ततो भ्रमंधावं वृक्षे वृक्षे च भस्याल्पं जलदा ॥ निर्विघ्ने गतवत्से नृपगां चानिविह्वलः ॥१॥ पप्रच्छ
ब्राह्मणान्मार्गे वृक्षांश्चैव विनायकं ॥ विनायको गतः कुत्र कश्चिद्दृष्टो गदंत ॥२॥ सर्वं त्र्यंजानतद्दयोऽभ्रमद्यश्चक्षुर्नृपोऽनमनिपपात धरा हे क्षरां विगतचेतन ॥३॥ एतस्मिन्नंतरे सर्वे पप्रच्छ
न्ब्राह्मणाग्रतः ॥ तदंगे वेष्टितं बालं महत्लोष्टाह्यहितं ततः ॥४॥ यत्नपायाचितपूर्वं विघ्नेशाद्दूरिगो चरात् इत्युक्त्वा मस्थिते तस्मिन्ब्राह्मणो नृपसत्तम ॥५॥ सद्योऽस्थितरत्वमायोदक्षोत्स
मनाभवत् ॥ कस्मै चित्सुरिपप्रच्छ त्वरितायद्द्विजातये स्वं तिकं दर्शितं तेनवद्दुःखिष्वोपशोभितं मुक्ता तिमकस्यगजाननरतनस्यस्यच ॥ आश्रमं परमं दिव्यं सर्वसत्वाभयप्रदं ॥६॥ सु
द्रुलं मनसा ध्यायन्स्वमन्यानतत्त्वाश्रमं ॥ नानाश्चर्ययुतं रम्यं मल्लिकानंदनान्वितं ॥७॥ ददर्श मुद्गलं तत्र पराध्यासनगं द्विज ॥ वेदवेदांगतत्वज्ञं सर्वशास्त्रार्थकोविदं ॥८॥ योगाभ्यासव
शेनात्ररूपिणं सूर्यतेजसं ॥ वैनायकीं महामूर्तिं रत्नकांचननिर्मितां ॥९॥ चतुर्भुजां त्रिनयनां नानालंकारशोभिनीं ॥ उपचारैः षोडशभिः पूजयंतं विधानतः ॥१०॥ ननाम दक्षस्तं दृष्ट्वा द
ण्डवत्पृथिवीपते ॥ मुंचन्नश्रूणि नेत्राभ्यां निःश्वसंश्च मुहुर्मुहुः ॥११॥ पप्रच्छ मुद्गलस्तं तु कस्त्वं कस्मादिहागतः ॥ तुदासि दुःखं किं नेत्तिवदस [illegible] वं विप्रवचः श्रुत्वा
[illegible] श्रागचरपुरगुरुः ये
[illegible] ायाय ॥१५॥ यत

॥ ग.णेo ॥
॥ २५ ॥

कपत्नानंदसत्तदा ॥ सातथानमनाभूत्वाजगादद्विजपुंगवं ॥ १० ॥ सत्यमेववदेब्रह्मन्नभिप्रायंतवांतिके ॥ कर्णाटदेशजाभूत्वानगरेभानुमंतके ॥ ११ ॥ वर [illegible] नीदानादपाद्य
तः ॥ तस्यपत्नीतुकमलाजनयामासमांयदा ॥ १२ ॥ तदादुःखयुतस्तनुतोश्रोणितत्वाविनासिकः ॥ अंधःकुब्जःकर्णहीनःशब्दहीनश्चसत्तवहू ॥ १३ ॥ अभवन्नागरादृष्ट्वालोकेनमिनिचाभुव
न् ॥ पितामेद्वादशाब्दानिनानापत्नमथाकरोत् ॥ १४ ॥ शरीरेपतनार्थंमेनालभन्नंमहेश्वरात् उपार्थंसततोमांचमानरंकमलांचते ॥ १५ ॥ बहिर्निष्कासयामासनिर्दयेनांतरात्मना ॥ ततोमेजु
ननीखेदाद्भ्रमानापुरंपुरं ॥ १६ ॥ आगच्छकौंडिन्यपुरंमयासहक्षुधार्दिता ॥ भिक्षाटनेकीयमास्तेपूर्वपुण्यप्रभावतः ॥ १७ ॥ जयदर्शनंनेत्रामंधस्येवयथादशो ॥ तवगानमयाद्वायोस्य
श्रेदेयोगतोमम ॥ १८ ॥ रघुनाथांघ्रिसंस्पर्शादहिल्यायायथापुरा ॥ दिव्यदेहंसमायन्नःप्रसादात्तवसत्तम ॥ १९ ॥ नमयाविदितंकिंचिज्जनन्यामेनिवेदितं ॥ अहंचविस्मितोभूत्वा
निश्चयंकृतवान्हृदि ॥ २० ॥ यदंगवायुस्पर्शेनदिव्यदेहमहंगतः ॥ तद्दर्शनंयदामेस्यात्तदादेहंधराम्यहं ॥ २१ ॥ उभयोस्तपमानुह्योदेवदेवोगजाननः ॥ तद्दृष्ट्वाकमलाकामान्ने
माप्रापमनसिप्सितां ॥ २२ ॥ एवंभ्रमंबहुदिनंततोसौकरुणानिधिः ॥ आविरासीत्स्वमपुरःकोटिसूर्यसमप्रभः ॥ २३ ॥ ततोमामब्रवीद्देवःप्रसन्नोमंजुलांगिरं ॥ यदर्थंनियमंकृत्वात्वम
त्वेदमुपागतः ॥ २४ ॥ सोहंतेदर्शनयातोमुन्द्रलोब्राह्मणोत्तम ॥ श्रुत्वातद्वचनंतस्यप्रमभवन्मानसंमम ॥ २५ ॥ ततोगजाननमहंस्तुत्वानानाविधैःस्तवैः ॥ उवाचसमुप्रसन्नात्मा

॥ रा ॥
॥ २ ॥

वरं हनुमते ॥२६॥ अहं चाकृपयं तस्मै यन्नेममसि संस्थितं ॥ ततो मा ह्यरारूपं न त्वकान्यन्नूपमादये ॥२७॥ चतुर्भुजं महाकायं मुकुटाटोपमस्तकं ॥ परशुं कमलं मालां मोदका
नावहत्करैः ॥२८॥ दिव्यांबरायुतं भ्राजद्विधाराकरपुष्कर ॥ कुंडलेभवहक्कुलोः सूर्यविंबद्वयापरे ॥२९॥ दिव्यालंकारसंयुक्तं भुजंगवलयोदरं ॥ देवर्षिगंधर्वगणैः किन्नरै
रुपशोभितं ॥३०॥ तत आनंदपूर्णोहं दृष्ट्वा रूपं तथाभवं ॥ पूर्णचंद्रं यथा दृष्ट्वा पूर्णो भवति वारिधिः ॥३१॥ तदेवांतर्हितं रूपं दृष्टं यावन्न सादरं ॥ यथा स्वप्नगतं सर्वं जागरे नै
व दृश्यते ॥३२॥ ततोहं नितरां खिन्नो न्यपतं भुवि मूर्छितः ॥ प्रतिलभ्य ततः संज्ञां वरं दृष्टिं विनिसंस्मरन् ॥३३॥ यया चैते देवदैत्यांः सर्वव्यापिनमीश्वरं ॥ गृहे मे सुस्थिरा लक्ष्मीर्भक्ति
र्मे नाहशी नव ॥३४॥ हृष्टश्चेत्सुवपुरापेन हृद्यमेतत्त्वदीयतां ॥ ततोहं श्रानवान्दत्तमिति वाचं नभोगतं ॥३५॥ ततो दृश्यमना विमनवसानिध्यमागतः ॥ अस्नत्त्वं हि पास्यो सौ हि पास्यतं
समुद्गलः ॥३६॥ इति मे मनसि स्पष्टं भाति सर्वं गजाननः ॥ भृगुवाच ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा मुद्गलो वाक्यमब्रवीत ॥३७॥ समाप्यः कृतकृत्यो सो भक्तिमान कमलात्मज ॥ महिमा
न वमके हि वक्तुं शक्यो न केन चित ॥३८॥ तप्त्वापि सुदृढं चाहं दश वर्षशतं तपः ॥ न मया तादृशो देवो दृष्ट आसीत्कदाचन ॥३९॥ यः सर्वजगतं [illegible] श्चराचरपरो गुरुः यो
रजःसत्वतमसां नेता नित्यगुणाश्रय ॥४०॥ यो ब्रह्मशिवविष्णूनां शरीराणि करोति हि ॥ भूतानां च विभूतीनां मायेंद्रियधियामपि ॥४१॥ यं न

॥गणेश०॥

॥२६॥

पोपिच ॥ एवंगजाननेत्वंहियथासिद्धश्वास्फुटं ॥४२॥ अहंत्वच्चरणौवंदेयतस्त्वंभक्तितत्परः ॥ ततःपरस्परंतौतुनेमतुश्चालिलिंगतुः ॥४३ [illegible]
तौसमागतौ ॥ ततएकाक्षरंमंत्रंसजपध्यानपूर्वकं ॥४४॥ मुद्गलोराजपुत्रायतस्मायोपदिदेशह ॥ उवाचचैनंभूयोपिमंत्रस्यास्यदिनेदिने ॥४५॥ अनुष्ठानंकुरुष्वत्वंप्रसन्नस्ते
भविष्यति ॥ गजाननोस्त्वत्कामान्मनसावांछितांस्तथा ॥४६॥ एवंचेत्त्यजसेमंत्रंसर्वशोनाशमेष्यति यद्यस्यभक्तिसुचिरंलोकेस्मिन्विचरिष्यसि ॥४७॥ इंद्रादिलोकपा
लानांगणोवश्यत्वमेष्यति ॥ इहभुक्त्वाखिलान्भोगानंतेब्रह्मसमवाप्स्यसि ॥४८॥ इतिश्रीमद्गणेश॰पु॰उ॰मंत्रोपदेशोना॰ २१ भीमउवाच ॥ आश्चर्यभूतंकथितंदक्षस्यहि
विचेष्टितं ॥ विस्मयोमेमहांस्तत्रसंजातोमुनिसत्तम ॥१॥ अंधःकुब्जःस्रवद्रक्तःपूतिगंधसमन्वितः वाचावीहीनोमेध्यश्वासमात्रावशेषितः ॥२॥ कथंमुद्गलदेहे
स्यवायुनादिव्यदेहभाक् ॥ संजातःकेनपुण्येनतथावापातकाकुलः ॥३॥ दिव्यवर्षसहस्रंयस्तताप परमंतपः कथंतस्याभवन्नैवदर्शनंदेवतोषकं ॥४॥ कथंदक्षस्यपुत्रा
यदेवदेवदेवइभाननः ॥ मत्वास्येमूर्द्धिनात्केशैःसचकःपूर्वजन्मनि ॥५॥ एतत्संशयजातंमेनुदसर्वज्ञतेनमः ॥ नतृप्यामिपिबन्निस्संगजाननकथामृतं ॥६॥ मुनिरु०॥
साधुपृष्टंत्वयाराजन्संशयच्छेदनायते ॥ वक्ष्यामिनिखिलासम्यक्शृणुष्वैकमनानृप ॥७॥ सिंधुदेशेतिविख्यातापल्लीनाम्नाभवत्पुरी ॥ तस्यामासीद्धनीवैश्यःश्रेष्ठःकल्या

राम

२६

णासंज्ञकः ॥ ८ ॥ वसन्नत्रकुशलोधीमान्द्विजदेवपरायणः ॥ इंदुमतीनिविख्यातानानस्यपत्नीशुभानना ॥ ९ ॥ पतिव्रतापतिप्राणापतिवाक्यपरायणा ॥ तयोःकालेनसंजातोगुणवा
न्पुत्रउत्तमः ॥ १० ॥ कल्याणःप्रददौधेनुर्वस्त्रालंकरणानिच ॥ आस्तरणंप्योथरत्नानिकाचनंभूरिदक्षिणा ॥ ११ ॥ ज्योतिर्विद्भिर्निगदितंनामचक्रेसुतस्यसः ॥ वल्लरुद्रविख्या
नंवलवत्वाकुभंनदा ॥ १२ ॥ सचकालेनमहतासवयोभिःसमन्वितः ॥ देवपूजारतोनित्यंग्रामाद्बहिर्गतस्तुदा ॥ १३ ॥ एकदानेववनंयातावस्थालसमसुखासुताः ॥ नानाक्रीडारता
स्नानाउपलस्याप्यसुदरं ॥ १४ ॥ गणेशंबुध्वासंपूज्यदूर्वांकुरैःसपल्लवैः ॥ केचिद्ध्यानरतास्तस्यनामजाप्यंप्रचक्रिरे ॥ १५ ॥ केचिन्ननृतुस्तत्रपथ्येहृंदेवभक्तितः ॥ केचि
चित्रगानकुशलैःजगुर्देवस्यतुष्टये ॥ १६ ॥ केचित्काष्ठैःपल्लवैश्चमंडपंचक्रुरोजसा ॥ केचिद्भित्तिपरीवेशंकेचित्प्रासादमुत्तमं ॥ १७ ॥ केचित्स्नानसपूजाभिःकेचित्पुष्पल
तादिभिः ॥ धूपंदीपंचनैवेद्यंफलतांबूलदक्षिणा ॥ १८ ॥ निवेद्यपुपुजुःसम्यक्कुसुमैःपरमयायुताः ॥ केचित्सुपंडिताभूत्वापुराणान्यशृण्वंस्तदा ॥ १९ ॥ व्याचक्रुधर्मशास्त्राणियं
थानत्यंश्चकेचन ॥ एवंदेवरताःसर्वेहर्गणास्तत्रनिन्यिरे ॥ २० ॥ तस्यधानंतृषाकोपिजानंन्देवस्यभक्तितः ॥ एकदाजनकास्तेषांकल्याणंवैप्रयमन्वयुः ॥ २१ ॥ स्वपुत्रेनोपतः
सर्वेवध्वालंविनिवारय ॥ शिशून्सर्वाननुपाहूयवनंयातिदिनेदिने ॥ २२ ॥ तायातिग्रामानराज्ञायेनमध्याह्नेनिशामखे ॥ कृशानोवालकाजानास [illegible] ना ॥ २३ ॥ नो

चेद्रूपंनिवध्नैनैनाऽस्यामःइतःपुराधीशमथाप्येतल्लांवहिःकरवामहि ॥ २४ ॥ इतितेषांवचःश्रुत्वाश्रुतपूर्वंकदाचन ॥ तेपापेवणिक्कन्यागोजपाकुतु [illegible] नैः ॥ २५ ॥ महा
नंदंउमादायताऽन्नाऽन्नार्थंसुतंययौ ॥ दंडपाणेनगर्त्यैवमंडपंप्रवभंजह ॥ २६ ॥ बालकाश्चतदासर्वेजग्मुःसर्वेदिशोनृप ॥ एकएवसमवस्थानोढुंढभक्त्यास्थिरोभवत ॥ २७ ॥ ढुंढ
मुख्यासनंधृत्वादंडेनाताडयद्भृशं ॥ तथासर्वशरीरस्यधाराशोणितसंभवा ॥ २८ ॥ प्रादुरासन्वारिधारावर्षाकालेगिरेर्यथा ॥ चिक्षेपदहरनःपश्चाद्देवंसिंदूरसुंदरं ॥ २९ ॥
बबंधतंसुतंहस्तेवल्लीपलाशतोदकं ॥ पुत्रतेहंपरित्यज्ययमदूतइवपरः ॥ ३० ॥ मुक्तोदंतैर्नपाशाभ्यांपादाभ्यांसयथाभवेत् ॥ उवाचपश्चात्तंपुत्रंदेवस्त्वांमोचयिष्यति ॥
॥ ३१ ॥ सदानाभोजनंपानंगोपनेचकरिष्यति ॥ यदिचेद्गृहमायासिनतदात्वंमरिष्यसि ॥ ३२ ॥ मुनिरु० ॥ विभज्यदेवालयमाशुयातःकल्याणवैश्योनिरुपानिविघ्नः
स्वमंदिरंवध्यवनेरवपुत्रंदेवस्ययोगात्सभवत्सुदुःखः ॥ ३३ ॥ तस्मिन्यपानेसचवैश्यपुत्रःश्रुत्वोचदेवंमनसाविचिंत्य ॥ विघ्नारिरित्येवकथंनुदेवकंयैनुसैवेनामाभव
त्सर्वजनेषुगीतं ॥ ३४ ॥ दुष्टानिविघ्नानिननाशयेत्वंदृष्टांतकत्वेनकथंप्रसिद्धः ॥ शेषोवनिवासव्यवितावथदीर्घिंचक्रोमृतंवह्निरथोस्मतांच ॥ ३५ ॥ त्यज्येत्वभक्तानन्नचसंत्य
जेथावेदेषुशास्त्रेषुकथंप्रसिद्धः ॥ एवंविलप्याथनिजेशशापकल्याणसंज्ञंपितरंसुदुःखः ॥ ३६ ॥ सोनेदंममविध्वस्तंदेवालयमनुत्तमं ॥ गणेशमूर्तिविक्षेपंताडनं

चममाकरोत् ॥३७॥ सचांधो बधिरः कुब्जो मूकवन्निनिश्चितं । परिमेसुहृढामक्ति द्विरदाननजन्मम ॥३८॥ नशोकं ममसत्संस्थानस्य सर्वमयोरितं । निवेधेमक्ति मननमिःशक्तोसोरेह
बंधने ॥३९॥ अननयबुध्यापरिचिंत्स्यैवं त्यजामि देहं विजने वनेस्मिन् । पलायनेनैव कृतं यदैव देहोर्पित एव देवः ॥४०॥ तस्यैवं निश्चयं बुध्या प्रादुरासीद्गजाननः ॥ आस्य
तास्यस्वरूपेण वल्लालस्य प्रसादतः ॥४१॥ यथा निशा नमो याय श्रीसूर्यउदयाचले । तस्यैवं बंधनान्येव तेजसा शिथिलानि च ॥४२॥ जातानि ततएनं स नमश्चक्रेथ दंडवत् । देह
स्य चारुता जाता नानारत्नैश्च शोभितं ॥४३॥ ज्ञानं च निर्मलं जातं देवदेवस्य दर्शनात् । तुष्टाव विविधैर्वाक्यैर्यथामति गजाननं ॥४४॥ वल्लाल उ० ॥ त्वमेव माता सि पिता च बंधुस्त्व
मेवं कर्तास्य चराचरस्य । निर्मासि दुष्टांश्च खलांश्च साधून्योनौ वियोनौ विनियुंक्ष्व थापि ॥४५॥ त्वमेव दिक्चक्रनभोधराग्निगिरींद्रकालानलवायुरूप ॥ रवींदुनागग्रहलो
कपालवर्णेंद्रियार्थौषधिधातुरूपः ॥४६॥ मुनिरुवाच ॥ इति स्तुतिं समाकर्ण्य समस्तो गजाननः ॥ आलिंग्य निजभक्तं तमुवाच घननिःस्वनं ॥४७॥ दुर्व उ० ॥ मामादो
येन भग्नो मे नरके स पतिष्यति ॥ नव शापोपि तस्यैव भविष्यति ममाज्ञया ॥४८॥ अंधोथ बधिरः कुब्जो मूकोसक्तस्त्वावसंयुतः ॥ मम शापं समासाद्य भविष्यति न संशयः ॥
॥४९॥ पितासमातृकं चैनं करिष्यति गृहाद्बहिः ॥ अस्संतवांछितं ब्रूहि दुष्प्राप्यमपि नेरदे ॥५०॥ मुनिरु० ॥ वल्लालोथाब्रवीद्देव ममभक्तिर्दृढास्तु ते ॥ अस्मिन्क्षेत्रेस्य

रोभूत्वालेकानुक्षतुविमनः॥५१॥गणेशउ०॥त्वन्नामपूर्वंमन्नामभविष्यतिजनेशुभं॥बल्लालविनायकेतिनगरेसुप्रतिष्ठितं॥५२॥मयिचित्तंस्थिरंतस्मोन्द्र्यंकरव्यभिचारिणी
वरान्देवोत्तवैवांतर्हितोभवत्॥५४॥ततोविनायकंस्थाप्यबल्लालोग्रामगैःसह॥ग्रामासंस्कारयामासनानाशोभासमन्वितं॥५५॥बल्लालवैनायकंतेकथितंतुक
थानकं॥यछ्रुत्वासर्वपापेभ्योमुक्तकामानवाप्नुयात्॥५६॥इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०बल्लालविनाकव०॥२२॥भृगुरु०॥विश्वामित्रवचःश्रुत्वाभीमःपप्रच्छतंपुनः॥
॥भीमउ०॥श्रुतंरक्षस्यचरितंविश्रांतंमममानसं॥१॥कथंकल्याणवैश्यस्यगतिरासीद्वदस्वमां॥विश्वामित्रउ०॥शृणुष्वैकमनाभीमकथामेतांवदामिते॥२॥
दबल्लालशापात्कल्याणदेहात्सुस्त्रावशोणितं॥असंख्यक्षतसंयुक्तःश्रोत्रेबाधिर्यतांगते॥३॥मूकत्वंपूतिगंधित्वंजातंतस्यदुरात्मनः॥ददर्शैंदुमतीतस्यदशा
माकस्मिकांततः॥४॥किमिदंकिमिदंकस्माज्जातमेवंशुशोचतं॥ज्ञातिनोस्यवदान्यस्यदेवद्विजरतस्यच॥५॥धर्मपत्नीस्वार्थनिघ्नस्यस्वदारपरितोषिणः॥
अवस्थेयंकथंजाताममभर्तुर्निरेनसः॥६॥मुनिरु०॥एवंविलप्यवैदुःखान्निश्वसंतीपुनःपुनः॥तेनबद्धंवनेपुत्रंनिशाम्यरुदतीमुहुः॥७॥पौरैःसहययौतत्रब
द्धोयत्रवनेसुतः॥तत्रदेवालयेदेवंददर्शगणनायकं॥८॥चतुर्भुजंत्रिनयनंसिंदुरारुणविग्रहं॥बल्लालंचसुतंतत्रपूजयंतंगजाननं॥९॥मुक्तंनिर्व्रणमव्यंगं

दिहा
निरीक्ष्यपुरवासिनः॥उवाचेंदुमतीक्रुद्धाभर्त्सयंतीपुनःपुन॥१०॥कथंमनारिनानथ्यवादिभिमनुंसन्निधौ॥नाहृशंतेपरित्यज्यपुत्रनेहांगना॥११॥पश्यंतुदेवमर्त्यां
मेपुत्रंकुर्वंतमीहृशं॥मुनिरुव॥विस्मितास्सर्वएवैतेनकिंचिदूचु०ररावपि॥१२॥कश्चिद्दृष्टैवमहाभक्तेर्महिमाकेनगम्यते॥वीक्ष्यसिंहररक्तांगंरक्तचंदनचर्चितं
॥१३॥रक्तांबररक्तपुष्पमाभिरुपशोभितं निर्ममनिरहंकारमथुंडमिवविग्रपं॥१४॥निरीक्ष्यताहशंपुत्रंत्यक्ताशोकंननंदसा॥आलिलिंगनदातेनस्नुतप
योधरा॥१५॥आहतंस्वगृहंयावः पितुस्तेव्यसनंमहत्॥उपस्थितंनत्रकिंचित्कुरूपायमहामते॥१६॥आवांधन्यतमौलोकेययोःपुत्रस्त्वमीहृशः॥सर्वां
गक्षतवान्नकस्त्रावववानपूतिगंधवान्॥१७॥श्यामास्यःकृशनापुत्रकोवधिरोथांधएवच॥एताहृशोपितानत्तिनन्निवेदितुमामरः॥१८॥पितृधर्मरतेनत्वांनाद्दि
तोनर्थकृद्यदि॥नत्रापराधोनैवास्तिश्रुतिस्मृतिपुराणतः॥१९॥पुत्रधर्मान्निरीक्षस्वकुर्वरोग्यविचारणं तथाश्लाध्यतमोलोकेपितातेपितृवत्सल॥२०॥माता
पितृवचःकार्यंमसुत्रेणयशस्विना॥पूजनंचतयोःकार्यंपोषणंपालनंतथा॥२१॥औषधान्नत्रतथापिदेवमार्थनयापिच॥उपायंकुरुपुत्रत्वंमयिदद्दिंनिवे
दय॥२२॥यशलेभविनालोकेसौभाग्यंममवालक॥इतितस्यावचःश्रुत्वावंध्यालोवाक्यमब्रवीत्॥२३॥वध्यालउ०कस्यमातापिताकस्यकस्यपुत्रोथवा

सुहृत्॥विघ्नराजकृतंसर्वंमानुषंग्यरिविलंस्मृतं॥तस्मान्ममपितामद्रेमातादेवोविनायकः॥२४॥योयथाकुरुतेकर्मसतथफलंसमश्नुते॥मयासमापनोरहोदेव
स्वगजीनने॥नेनजीवस्तथाज्ञानंममरक्तंसुभक्तितः॥२५॥मासादश्मंजनादेवुश्चेयत्तानाउनान्ममौ॥विचार्यमाणेनत्वंमेमानावासपितापिच॥सर्वस्यहिपितादेवोमान्य
देवोगजाननः॥२७॥सएवज्ञानरूपात्मासंहर्ताकालरूपवान॥सर्वस्वरूपोदेवेद्रोब्रह्मविष्णुशिवात्मकः॥२८॥कथामेयेनदुरेननाउनेनिर्घृणोमच॥कृतंदे
वस्यविक्षेपश्मासारस्यापिमज्जनं॥२९॥तस्यापिदर्शनेदोषःपतितस्यमहान्मवेत॥स्नेहंस्यक्त्मशीयंत्वंपतिंस्वंपरिसेवय॥३०॥विश्वामित्रउ॥इतिपुत्रवचः
श्रुत्वामातेपुनरथाब्रवीत॥मातोवा॥कृपांतेनुग्रहत्वेहादुःखापघकुमर्हसि॥३१॥पुत्रउवा॥भवांतरेस्यजननीभविनासिवरार्थिनी॥स्वयमेनादशापुत्रोभविना
नवमुव्रते॥३२॥कल्याणनामाभविनावल्लभःक्षत्रियर्षभः॥कमलेतिसुविख्यातानाम्नात्वंचभविष्यसि॥३३॥दक्षइत्येवपुत्रस्यनामाख्यातंभविष्यति॥त
नोद्वादशवर्षाणिवल्लभस्तस्यतेतपः॥३४॥अंधतावधिरत्वंचखंजतानिमूकतांतथा॥व्यपनेतुंतुदक्षस्यपरंनियममास्थितः॥३५॥अरुधात्मफलंतस्मात्त
पुत्रांत्वंशुभाननो॥निराकरिष्यतेगेहाद्विदेशस्याभविष्यसि॥३६॥कस्यचिद्विजवर्यस्यद्विरदाननचेतसः॥दैवात्स्पर्शेनभद्रेतेतस्यकृपुत्रोभविष्यति॥३७

विनायकंनिमकस्यतथामाप्तंफलंशुभे॥२६॥

ततः प्रतस्थितस्तपो मनुमासाद्य मुद्गलात्॥ तदा स दिव्यदेहस्तां प्राप्य नेहिरसाननात्॥ ३८॥ इति सर्वं समाख्यानं मुद्गलापकरांशुभे॥ ३९॥ भविष्यं कथितं तेन यथायथे युगम्यतां स्व
पा॥ विश्वामित्र॥ एवं निराकृता तेन जननी निरगात्तदा॥ ४०॥ दुःखशोकसमायुक्ता किंचिद्धर्षयुतापि च॥ सत्वारूढा ततो दिव्यं विमानं भक्तिभावितं॥ ४१॥ गजाननेन विहितं
वृत्तालोथागमद्दिवं॥ इति ते सर्वमाख्यातं यत्पृष्टोहमिह त्वया॥ ४२॥ योगनिष्ठेन वैश्येन संप्राप्ता जन्मनोर्द्वयो॥ यथा जगाद वत्सालः सर्वं तद्भवतस्तथा॥ माजेज्ञे कम
ला नाम सोभवत्क्षत्रियर्षभः॥ ४४॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० भविष्यक०॥ २३॥ भीम उ०॥ इत्येतन्मुनिशार्दूल राजपुत्रेण धीमता॥ अनुष्ठानं कृतं कुत्र कथं वा कस्य वा
मुने॥ १॥ एतद्विस्तार्य मे ब्रूहि श्रु. एवं तृप्यामहं नहि॥ विश्वामित्र उ०॥ अस्ति दूरे पुरस्तस्मात्कौडिन्यस्य महावनं॥ रम्यं नानाद्रुमयुतं नानाश्वापदसंकुलं॥ २॥ नानापक्षि
गणैर्युक्तं लताजालविराजितं॥ सन्मनोनिर्मलपयः सरोवापिविराजितं॥ ३॥ जीर्णप्रासादमध्यस्थगजाननविराजितं॥ तत्र स्थित्वा तपश्चक्रे गजाननसुतोषकं॥ ४॥
मुद्गलेनोपदिष्टेन मंत्रेणैकाक्षरेण सः॥ तोषयामास तं देवं वर्षं द्वादशसंमितैः॥ ५॥ स्नानैर्वस्त्रैः सुगंधैश्च माल्यैर्धूपैश्च दीपकैः॥ नैवेद्यं कंदमूलादि भक्षितान्यैरक
स्यपत॥ ६॥ मनसा कल्पयामास दक्षिणां क्षत्रियर्षभः॥ एवं तस्यागमन्नृपदिनानि त्वेकविंशति॥ ७॥ ततः प्रभातसमये स्वप्ने एव ददर्श सः॥ एकं महामतंगं च सिं

हूरकंसुशोभितं ॥८॥ मदस्राविसुगंडाभ्यांसुंदरंगिरिसन्निभं ॥ चारुप्रसन्ननयनेदंतंशोभिमहत्करं ॥९॥ भ्रमरीभिःसमाकीर्णंगजाननंच्चापरं ॥१०॥ तेनतत्कंठदेशेतुपु
मालासमर्पिता ॥ जनउत्थाप्यतेस्कंधेस्थापयामासदंतिनः ॥११॥ सदंतिनगरयानःपताकाध्वजशोभितं ॥ ततःसमप्रतिबुद्धःसप्रमछजननीनिजा ॥१२॥ कमलेवद
मानस्त्वमस्यभियायमप्रभे ॥ आरोहणंगजस्कंधेशुभंवायदिवाशुभं ॥१३॥ मातोवाच ॥ धन्यस्त्वमसिदृष्टोयगजरूपीविनायकः ॥ आरोहणंफलंराज्यंप्राप्तिरेवन
सशयः ॥१४॥ यदिराज्यस्यप्राप्तिस्यानदातुभ्यंददाम्यहं नरयानेनतथास्त्रामानदीपिकांमौक्तिकस्रजं ॥१५॥ धर्मचकारपिप्याभिगवाशापदत्तानतः ॥ धनानिनियमां
श्चैवदानान्यन्याननेकशः ॥१६॥ मुनि० ॥ श्रुत्वेत्थकमलालक्षाजगादतनयंप्रति ॥ त्वयिराज्येस्थितेपुत्रेपरमानंदतामम ॥१७॥ स्वधर्मेरमतांचैनःसनःसारभृतास्त
व ॥ आयुष्यंविपुलंतेस्तुद्विजदेवार्चनेरतिः ॥१८॥ इतिश्रीगणेशपु०उ०स्वप्नक०॥२४॥ विश्वामित्र०॥ शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिदृस्यकालयोगतः ॥ कौंडिन्यनगरेराजा
दूसेनोमहामतिः ॥१॥ स्वपापपरिपाकेनभूपःपंचत्वमापसः ॥ अगमद्दिव्ययानेनधर्मबाहुस्ततोदिवं ॥२॥ नत्वानागरिकाश्रुत्वाहाहाकारंप्रचक्रिरे ॥ धावमानापपुत्र
चसत्काकार्याण्यनेकसः ॥३॥ शिरांसिचविनिघ्नंतःपाणिभ्यांशोककर्षिता ॥ चसखलुश्चपतंतश्चहृदृभुमेतभूपतिं ॥४॥ नेमुःपादौमण्येवंदुखमोहवशंगता

केचिद्धस्तंगृहीत्वैवस्वभूर्म्निन्यवेशयन्॥५॥रुरुदुःसुस्वरंकेचित्पाणिहतमुखैर्नना॥मृत्वाइवनिपेतुश्चस्नेहान्निशाधिर्नांपरे॥६॥तस्यपत्नीतुसुलभारुरोदकरुणस्वरा पाणिभ्यां
निघ्नतीस्वीयंहृदयंभृशदुखिता॥७॥विकीर्णभूषणामूर्छामागतापतिनाभुवि॥व्यसनेमच्चातुलंप्राप्तापुरस्त्रीभिर्धृतातदा॥८॥विललापातदाकांताचंद्रसेनस्यसुंद
री॥निर्लज्जानिरनुक्रोशानाथनाथेतिजल्पति॥९॥विधाननेदयानेस्तिबालवच्चरितंनव॥ नियुंक्ष्वस्नेहभावेनविनियुंक्ष्वमहनार्थकं॥१०॥राजन्नदृष्ट्वाकरुणानोवदमांक
रुणानिधे दिनेदिनेवरस्येवंपाभिम्नासनंप्रिये॥११॥अथनिष्ठुरताकेनगमितोस्यागतामम॥नक्षमस्त्वनमाम्येषाजनध्येगतचपा॥१२॥नयमोयत्रयातोसिप्रियकारि
णी॥त्रिलोकींपश्यतीशून्यामपुत्रांपतिनाविना॥१३॥मुनिरु०॥सुमंतुःप्रकृतिस्तस्यमनोरंजनएवच॥द्वावप्यरुदतांनचकिंराज्यमस्यभविष्यति॥१४॥आभ्यामविचार्यैवं
क्ष्मानोनृपसत्तमः॥कस्मान्नवदसेराजन्किमर्थंमौनमास्थितः॥१५॥नपश्यसिप्रियांभार्यामनाथामतिविह्वलां॥सहैवयावोनृपतेत्यक्त्वासर्वंगृहाश्रमं॥१६॥अनाथं
नगरंतेपराशंकोवाथपास्यति॥भृगुरु०॥एतस्मिन्नंतरेतत्रबभाषब्राह्मणःसुधी॥१७॥वेदशास्त्रार्थतत्त्वज्ञःप्रकृतंनिष्ठुरंवच॥सर्वैस्वार्थपरायूयनाद्यःकश्चनविद्यते॥
॥१८॥वेदशास्त्रार्थतत्त्वज्ञःप्रकृतंनिष्ठुरंवचः॥सर्वैस्वार्थपरायूयनाद्यकश्चनविद्यते॥१९॥सुलहंरोदनाभूमिमुखेमेनसयांतिहि॥पृथिव्यांभारतांयातिप्राणहीनंकलेव

के॥११॥

ब्रह्मांडगोलके कोनुमृतमन्योनुगच्छति ॥ इयं च सुलभा राज्ञी रोदिती जीवनाशया ॥ २० ॥ यस्या मनोनुगत्यर्थं न सा रोदिति कर्हिचित् यूयं सर्वे नागरिकाः स्वकार्यगमनाकुला ॥
॥ २० ॥ यस्या मनोनुगत्यर्थं न सा रोदिति कर्हिचित् यूयं सर्वे नागरिकाः स्वकार्यगमनाकुला ॥ २१ ॥ सूर्यवंश्याः सोमवंश्या ये राजानो मृता नु किं ॥ तस्मादुत्थय यत्सर्वे पितरः कर्वं
पितरः कुर्वंतु संस्कृतिं ॥ २२ ॥ मृते संस्कारकारी च सत्वा मौनचापरः ॥ एतदर्थो हि लोकस्य ज्यायसी पुत्रगृध्नता ॥ २३ ॥ तस्मादानीयतां धर्मपुत्रो वाप्यन्य एव च ॥ स हि क्रि-
यामारभतु सर्वं दद्यात्तिलांजलिं ॥ २४ ॥ मुनिरुः ॥ ततस्ते नागराः सर्वे नावमास्यौ हि यप्यश्चता ॥ प्रबोधिता ब्राह्मणेन चक्रुस्तस्यौर्ध्वदेहिकं ॥ २५ ॥ सुतं तु नाकृते सर्वे सदैर्दंत
तिलांजलीः पुनः स्नानं तु ते सर्वे नगरं विविशुश्चिरात् ॥ ०॥ ॥ ०॥ २६ ॥ विरूपपि चुमंदस्य पद्धेन ल्वेश्वरं जनाः ॥ सांत्वयित्वा तु सुलभां ययुः स्वं स्वं निकेतनं ॥ २७ ॥ एकदा
नागराः सर्वे ह्यवमास्यौ नृपप्रिया ॥ सर्वे संस्थापिता आमंत्र प्रजापालनकर्मणि ॥ २८ ॥ एतस्मिन्नंतरे तत्र मुद्गलो मुनिराययौ ॥ उवाच सर्वाश्रय विदस्य राज्ञो महागजः
॥ २९ ॥ गहनो नाम गृह्णातु मालां पुष्करनिर्मितां ॥ स्वमाजे यस्य कंठे तां निक्षिपेत्स नृपो भवेत् ॥ ३० ॥ तथेति चेतरा सर्वे साधु साध्विस्वपूजयन् ॥ अतींद्रियज्ञानवतो व-
चो मुद्गलशर्मणः ॥ ३१ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० संस्कारव० ॥ २५ ॥ विश्वामित्रः ॥ एकस्मिं दिवसे सुभग्रहयुते लग्ने शुभे वासरे योगे चारुफले जने च नगरे नानाविधे

मालांरत्नमयींददौनरपतेराज्ञीकरेशोकरेसंमार्थ्यंद्विरदंकुरुष्वनृपतिंलोकेषुपत्लेमनः॥१॥नामालांपरिगृह्यवारणपतिःसंरंजितोधातुभिर्व्यामद्विजवंदिचार
रणगतोराजशासितःसर्वदा॥नानाबाधकरैर्हतोनृपभटैराज्यार्थिभिःपूरुषैर्जित्वानसर्वंजनंसभापरिगतंयातोवहिःपत्तनात्॥२॥नार्यस्तन्नगरेशिशूनथपतीन्॥
कृत्वापुरोवस्थितानात्राज्यार्थंविविधानराश्चबहुधाश्चैरंमुखाश्चास्थिताः॥नेसर्वैर्विमनस्कतांपरिगतामस्याययुःस्वंगृहंयातोस्मिनगृहनेकारिणपथ्यपुरेपा॰
नावहिश्चापरे॥३॥गजस्तुयानःकमलासुतंतंसपूजयंतंद्विरदाननंतं॥हृष्टैर्वृतस्मिन्निरधेस्समालांपश्यतस्तुलोकेषुसुरेषुनाके॥४॥वस्त्राणिमास्यानिचभूसराणा
निरस्तापदनानितथैवलोके॥ज्ञात्वामतंपौरजनस्यराज्ञःप्रकृत्योरुभयोस्तदैव॥५॥निनेदुर्वाद्यसंघाश्चदिव्याभौमान्यनेकशः॥मुमुचुःपुष्पवर्षंतेदेवाहर्षयुता
भृशं॥६॥उपविष्टास्तदालोकायथास्थानंयथाक्रमं॥नेमुश्चतंदक्षनृपममात्यहृयसंयुतं॥७॥तांबूलानिचवस्त्राणिजनेभ्यःप्रददौनृपः॥ब्राह्मणान्पूजयित्वैवर
त्वादानान्यनेकशः॥८॥संपूज्यमानंतंतुवस्त्रालंकरणादिभिः॥दापयामासदानानिब्राह्मणेभ्योयथाविधिः॥९॥नरयोनेसमारोप्यस्वयमारुरुहेगजे॥स्वलं
कृतंसिक्तमार्गपताकाध्वजसंयुतं॥१०॥मार्गस्कंधावमास्थौतोपुरस्कृत्यययौपुरं॥स्तवंतिवंदिनःपौरानृत्यंत्यप्सरसःपुरः॥११॥गंधर्वकिन्नरा [illegible] विन्यायान्यमुंपुनः

जयशब्दो नमःशब्दो वंशशब्दो गमद्दिव ॥१२॥ नृपद्वारसमासाद्य नत्वा केचिद्गृहं ययुः ॥ सभायां विविशुः सर्वे सख्यातीता नृपाजिरा ॥१३॥ नृप... यामास मुद्गलाय म
हामति ॥ छत्रं ध्वजं चामरं च सुमनः प्रह्वनि तथा ॥१४॥ आगतं मुद्गलं दृष्ट्वा स्वासनात्त्वरितो ययौ ॥ स किरीटेन शिरसा पादयोः प्रणनाम तं ॥१५॥ न्यवेशयत्स्वासने तं ते
नाज्ञप्तोन्य आसने ॥ उपविष्टो राजसंघैः पूजयामास तं मुनिं ॥१६॥ गणाचार्यप्रदत्तेन च ग्राह्यणाय महामतिः ॥ उवाच तं नृपो दक्षो हे मुद्गल महामुने ॥१७॥ अद्य मे महि
मा ज्ञातो लोकैरेतैर्महानयं ॥ शरीरे चारुता राज्यप्राप्तिश्च त्वत्प्रसादतः ॥१८॥ कस्मात्स्वस्थाः पूर्वं तेन नाकेदं राज्यं महामुने ॥ विनायकमहं जाने त्वामेव मुनिसत्तम ॥१९॥
पुनर्मम मस्तके ब्रह्मन्निधेहि करपंकजं ॥ येनाहं सर्वकामानां भाजनं स्यां चिरं मुने ॥२०॥ आकर्ण्य वचनं तस्य मुद्गलो थाब्रवीच्च तं ॥ न ते भयं रिपुभ्यस्तो भविष्यति क
दाचन ॥२१॥ यं यं कामयसे कामं स सर्वस्ते भविष्यति ॥ ततस्तस्मै ददौ ग्रामान्वासोरत्नधनादिकं ॥२२॥ अन्येषां ब्राह्मणानां च गोधनान्यंशुकानि च ॥ आशाभिर
भिनंद्याथ ययुस्ते ब्राह्मणा गृहान् ॥२३॥ अमात्यान्यांश्च हि प्रष्टान्ददौ ग्रामाननेकशः ॥ शमादं कामयामास नगरौकस्य हेहतरं ॥२४॥ विसर्जयामास सभां प्रविवेश गृ
हं नृपः ॥ आययौ वल्लभस्तत्र श्रुत्वा वार्तां जनेरितां ॥२५॥ वीरसेनोपि नृपतिस्त्वां सुतां पतिमिच्छतीं ॥ ददौ तस्मै स्वभगनगरौशस्या हापाशुभा ॥२६॥ दक्षायाजरा

महतेचित्रलोकस्थनकीर्तय॥ तस्यांतस्याभवत्सुतोह्रहन्महानुशिनिस्कृत॥२७॥ ततोवृत्तदूधारःसुभास्तत्सुतोभवत॥ पद्माकरस्ततनयोरिपुमर्दीतुतत्सुतः २८
चित्रसेनस्तत्सुतोभूच्चित्रसेनात्मवेवहि॥व्याम०॥ विश्वामित्रमुखात्सर्वांश्रुत्वावंशपरंपरां॥२९॥ सतोप्यनंमुनिंप्रार्थ्यपप्रच्छद्विजपुंगवं॥भमउ॥ विनायकःक
दामेस्यात्सुप्रसन्नोमहामुने॥३०॥ तमुपायंवदविभोयेनमेतदनुग्रहः॥ कदाहंकृतकृत्यःस्यांदृष्ट्वादेवंगजाननं॥३१॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०वंशपरंपरावर्णनं॥६॥
॥मुनिरु०॥ कउपायस्तुमुनिनाविश्वामित्रेणधीमता॥ कृपावतातुभीमायकथितंतत्त्ववदस्वमे॥१॥कउ०॥ भीमायकथितंतेनयउपायशृणुष्वतं॥ एकाक्षरंमहा
मंत्रंभीमाकथयन्मुनिः॥२॥ उवाचतंप्रसन्नात्मामहर्षिःपरमधर्मवित॥ अनेनाराधयविभुंदेवंतंगणनायकं॥३॥ अनुष्ठानंकुरुष्वत्वंमासादेरक्षनिर्मिते॥ विनाय
कःप्रसन्नस्तेसर्वान्कामान्प्रदः॥५॥भृगु०॥ इत्युक्तःसनकस्तेनतंप्रणाम्ययौनृपः॥ सपत्नीकोददर्शाथपत्तनंस्वंजहर्षच॥६॥ अमात्यौसेनयासार्द्धंनागरैरीय
तुनृपं॥ आलिलिंगुर्नृपंकेचिन्नेमुर्दूरात्तथांतिके॥७॥ सविवेशपुरंराजासर्वैःसाकंध्वजालिमत॥ सिक्तमार्गंचारुगंधंनानावादित्रशब्दितं॥८॥ उवाः[illegible]ओकस
पुरीयंशोभतेधुना॥ यथानारीपतिंप्राप्ययथांधोदृष्टिमाप्यवै॥९॥ इतिश्रुत्वावचस्तस्यवाजिस्कूलथासाचारुहासिनी॥ वस्त्रालंकारशोभाढ्यै[illegible]

उभौविविशतूरम्यंपुरंनानार्द्धिसंकुलं ॥ विसृज्यसर्व[illegible]कांनौवस्त्रालंकारमौक्तिकैः ॥ ११ ॥ तांबूलैस्तेषुयानेषुभवनंस्वमगच्छतां ॥ ततः [illegible]
गमत् ॥ १२ ॥ तत्रार्चयामासविभुंसर्ववंद्यंतंविनायकं ॥ उपवासपरोनित्यंतंमंत्रमवलोकयन् ॥ १३ ॥ भोजनेशयनेयानेवचनेप्यासनेपिच ॥ [illegible] न्यम
नसानृप ॥ १४ ॥ जलेस्थलेनभोमार्गेस्वर्गेदेवेनरेष्विमे ॥ भक्ष्येपेयेनृपोपश्यद्विनायकमनुत्तमं ॥ १५ ॥ ययपश्यतितंनोतिदृढलिंगनतत्परः ॥ नगरेतंजनाःसर्वेपिशाच
इतिमेनिरे ॥ १६ ॥ ततोविनायकेभेत्यधृत्वापाणितलेनृपं ॥ आहत्वंनृपमुक्तोसिकिंवांछसिवदस्वतत् ॥ १७ ॥ तमुवाचनृपोनान्यंजनेत्वच्चरणांबुजात् ॥ ततो
विनायकःप्राहःपुत्रस्तेचारुदर्शनः ॥ १८ ॥ भवितामत्प्रसादेनगुणीस्वर्णतनुर्नृप ॥ अजस्त्वंभवनेदेवद्विजपूजापरोभव ॥ १९ ॥ सगत्वाभवनंराजाचकारतत्थैवच
देवानांब्राह्मणांनांचपूजनंतत्परांतथा ॥ २० ॥ अकरोत्सर्वभावेनयुगस्तेग्रामीयनामिति ॥ अल्पैनेवचकालेनपुत्रस्तस्याभवच्छुभः ॥ दृष्ट्वादानान्यनेकानिपुत्र
जन्मनिमितकः रुक्मांगदेतिनामास्यचक्रेद्विजवरैरितं ॥ २२ ॥ ववृधेबालकोत्यंतंशुक्लपक्षेयथाशशी ॥ वकारगुरुसातंसम्यिक्षार्थंनृपतिःसुतं ॥ २३ ॥ सचश्रव
णमात्रेणजग्राहगुरुणोदितं ॥ सर्वविद्यानिधानेनदत्तंयत्कपिलेनच ॥ २४ ॥ सोपिविद्यानिधिरभूद्द्विजकर्णाइवापरः ॥ रुक्मांगदोतिबलवान्वपुष्मा

विशारदः॥२५॥ तस्मैपट्टाभिषेकंचचकारगुणराशये॥ व्यसर्जेन्नद्विजमुखेभ्योनासोरत्नधनानिच॥२६॥ ततोधिकांमहाभक्तिंसोपिचक्रेविनायके। जजापै
काक्षरंमंत्रंपितुःप्राप्तंदिनेदिने॥२७॥ एकस्मिन्दिवसेरण्यंपुत्रराजोविवेशह॥ मृगयांव्यचरन्दूरिजघाननगवयान्मृगान्॥२८॥ अतिशीतोदपूर्णोथमुने
राश्रममुत्तमं॥ नानावृक्षलताजालंत्यक्तवैरमृगान्वितं॥२९॥ इतिश्रीमद्गणेशपु० उ० रुक्मांगदाभिषेकवः॥७॥ मुनिरु०॥ ततोरुक्मांगदोपश्यद्विंवाचः
कविशुभं॥ मुकुंदांतस्यपत्नींचस्निग्धमंजुलभाषिणीं॥१॥ अतिश्रांतोनरपतिर्नमश्चक्रेउभावपि॥ तस्मिन्मुनौगतस्यपत्नीचस्निग्धमंजुलभाषिणी॥१॥अ
तिश्रांतोनरपतिर्नमश्चक्रेउभावपि॥ तस्मिन्मुनौगतेस्नातुंययाचेनृपसत्तमः॥२॥ मातर्मुकुंदेमेदेहिभीतलंजलमुत्तमं॥ विनाजलंममप्राणागमिष्यंतिय
मक्षये॥३॥ आकर्ण्यतस्यवाचंसाजगादमदनातुरा॥ त्वादृशंपुरुषंक्वापिमारादप्यतिसुंदरं॥४॥ नदेवेषुननागेषुयक्षगंधर्वपुंस्वपि॥ पश्यामिचारुसर्वां
गमनोमेत्वद्दयंत्वयि॥५॥ अत्यासक्तंत्वदधरामृतपानेचदेहिमे॥ मुनिरुवाचः॥ अलीकमतुभुक्तेवश्रांतत्वाद्भृशदुःखितः॥६॥ तिष्ठे[illegible]॥८॥[illegible]गांमस[illegible]दिप
नयाजगौ॥ त्यजमोहंठेनमेचित्तंपरदारेषुविगर्हिते॥[illegible]॥ विनायकप्रभावेनसक्तंनैवात्रकर्हिचित्॥ नजलंपातुमिच्छामित्वयादत्तंसुदु[illegible]

णाठ॥
२४॥

यपानोपास्थेदनोशुभे॥नेगंतुमुपनंापाणौधृत्वाविवदंतंतुरा॥९॥मुकुंदो-॥बलात्कारेणायोन्यस्यस्त्रियंधर्षितुमिच्छति॥सएवनिरयंयातिनस्थंपा [illegible]
कृतेतेनायुगेब्रह्मास्त्रीरणांस्वानंत्यमपधान॥नकरोत्रियस्यवाक्यंनदाभस्ममविष्यसि॥११॥अथवाराज्यविभ्रंशंकरिष्येवंनाचारिणं॥इत्युक्ताधावयध्यान।साक्रा
ममार्गणापीडिता॥१२॥रभसालिंगयामासचुचुंबवदनंदृढं॥ततोरुक्मांगदस्तांतुवलाद्विक्षेपदूरतः॥१३॥मूर्छितापतिताभूमौरंभेवमारुताहता॥उत्थितांतं
नराभाहपरदाराविरक्तधी॥१४॥रुक्मांगदोमहाभागोमुनिपत्नींविवेकिनीं॥परंपुंसिमनोयस्याःसावैनिरयमाप्नुवेत्॥१५॥नमेमनश्चलेत्क्वापिपरदिशुप्येन्महोद
धिः॥एवंनिराकृतानेनतंशशापरुषान्विता॥१६॥यथाहंकश्मगमनथात्वंकुष्ठभाग्भव॥पतनस्तेत्वदंयंत्यथमारभ्यतेनचद्रुत॥१७॥इत्थंवदंतिंनेराजानिर्भत्स्यबहु
धाननः॥त्वरयानिर्गतस्तस्मादाश्रमानभृशदुखितः॥१८॥स्वंददर्शशरीरंसश्वेतंवकशरीरवत्॥कुष्ठरोगयुतंकांत्याहीनंचभृशकुत्सितं॥१९॥चिंतार्णवेनदाम
यन्नदमाहगजाननं॥किमपराद्धंमयातेयकश्यमत्राणतोप्यहं॥२०॥भासःकथंतदुष्टायाःमुनिपत्न्याःसमागमं॥त्वयानूनंसिद्धिपनेदुष्टाःसंवर्द्धितामृशं॥२१॥अव
नारंश्वसाधूनांरक्षणायविभर्षिहि॥इयंनताशिनादुष्टास्वैरिणीरूपगर्विता॥२२॥कथंममशरीरंतत्कांचनस्पर्द्धिसुंदरं॥इमामवस्थांसंप्राप्तंकेनदुष्टेनक

मेरा ॥२३॥ तव भक्तिं यथापूर्वं सदा कुर्वे न थाविधिं ॥ त्वदन्यं नैव शरणं यामि नाथ गजानन ॥२४॥ नेदं शरीरं चक्षुं वा दर्शयिष्ये जनं प्रति ॥ मायोपवेशनेनेदं शोषयिष्ये कलेवरं ॥२५॥ निश्चित्यैवं नरपतिरासन्न्यग्रोधसन्निधौ ॥ भृत्याहृततल्पो धावन्नेक्षते स्मा हि नृपं ॥२६॥ महत्तायां निशायां तु जग्मुः स्वं स्वं निकेतनं ॥ स्वामिसेवकयोर्जाता गतिर्निश्चकाहूर्यारिव ॥२७॥ इति श्रीमद्गणेशपु॰ उ॰ मायोपवेशो ॥२८॥ मुनि॰ ॥ ॥ तस्मिन्वटे समासीनः कस्मिंश्चिद्दिवसे नृपः ॥ दूराद्ददर्श देवर्षिं नारदं मुनिपुंगवं ॥१॥ ननाम प्रार्थयामास स्वागतं विश्राम्यतामिति ॥ उत्ततार नभोमार्गान्नारदः करुणानिधिः ॥२॥ पूजयित्वा यथाशक्ति पप्रच्छ मुनिमादरात् ॥ अहं रुक्मांगदो नाम भीमपुत्रो बलान्वितः ॥३॥ जलयां चक्रुनातत्र तृषितेन मयानघ ॥४॥ तस्य पत्नी भृशं दुष्टा कामार्ता मामचुंबत ॥ तस्मिन्मुनौ गते स्नातुं दुष्टा पापेन चेतसा ॥५॥ उवाच मां भज स्वेति कामबाणप्रपीडिता ॥ जितेंद्रियत्वया देव मया सा शास्त्रान्निराकृता ॥६॥ अशपत्कुपिता त्वं तं सा मां भिन्नचेतसा ॥ कुष्ठी भव महादुष्ट सकामां त्यजसे यतः ॥७॥ उक्त्वैतत्दुष्टवचनं निर्गतोहं तदाश्रमात् ॥ श्वेतकुष्ठी नराजातो वद मे निष्कृतिं मुने ॥८॥ वियोगात्स्वमभीमोपि मग्नस्माद्दुःखसागरे ॥ उक्त्वेत्थं वचनं तस्य नारदः प्राह विश्ववित् ॥९॥ उपायं तस्य कुष्ठस्य नाशकं करुणायुतः ॥ नारद उ॰ ॥ आगच्छ तात मया मार्गे दृष्टमाश्चर्यमुत्तमम् ॥१०॥ विदर्भे नगरं रत्ना [illegible]

तत्प्रसादे महाक्षेत्रे मूर्तिर्वैनायकी शुभा ॥११॥ चिंतामणिरिति ख्याता सर्वेषां कामदा मता ॥ तस्याग्रतो महाकुंडं गणेशपदपूर्वकं ॥१२॥ कश्चि [illegible]
रितो नृप ॥ तीर्थयात्राप्रसंगेन कदंबपुरमागतः ॥१३॥ गणेशकुंडे स्नात्वैवं देहं दिव्यमवाप सः ॥ विनायकस्य रूपेण गणैरानीतमंबरात् ॥१४॥ विमानवरमारुह्य स
गतास्थानमुत्तमं ॥ यत्र गत्वा न शोचंति न पतंति पुनः क्वचित् ॥१५॥ हे मगधराजेंद्र स्नात्वा तत्र त्वं सांप्रतं ॥ स्नात्वा देवं समभ्यर्च्य चिंतितार्थप्रदं विभुं ॥१६॥ देहिता
नानि विमेध्यो सद्यः पूतो भविष्यसि ॥ जीर्णां त्वचं परित्यज्य सुरूपी भुजगो यथा ॥१७॥ मुनिना ॥ इति वाणीं नारदोक्तां निशम्य नृपसत्तमः ॥ न किंचिदुक्तवान्वाक्यमत्र
ग्नानंदसागरे ॥१८॥ गतेषु सप्तघनेन तस्मिन्नारदे मुनिपुंगवे ॥ मगधाधिपसत्ततो हृष्टः संपूज्य च मुनिं पुनः ॥१९॥ रुक्मांगद तस्मिन्क्षेत्रे केन सिद्धिः कदा मासा पुरानघ ॥
मूर्तिश्च स्थापिता केन मणिरत्नमयी शुभा ॥२०॥ वैनायकी तिमेशं स परं कौतूहलं मुने ॥ भवादृशानां साधूनां परोपकरणे मतिः ॥२१॥ अन्यथाश्रमणो हृस्यं
न लोकस्य मदस्पते ॥ लोकेषु वर्षते मेघः शेषेण ध्रीयते धरा ॥२२॥ उपकाराय सर्वेषां विभ्रमंते हर्निशं द्विज ॥ समस्य सर्वभूतेषु सर्वज्ञस्य न वाच्यतः ॥२३॥ अनभिज्ञे
न मूढेन किं वक्तव्यं दयानिधे ॥ पृष्टेन तथापि देवर्षे वर्षे संशयच्छेदनाय वै ॥२४॥ नारदो॰ ॥ साधु पृष्टं त्वया भूप लोकानुग्रहकारक ॥ तुष्टोहं तव वाक्येन स

र्वंचकथयामिते॥२४॥इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०नारदागमनं॥७॥नारद उ०॥कदाचिदमरावत्यांशक्रंद्रष्टुंगतोस्म्यहं समापूज्यविधिवद्वार्चवनतोभृशं॥१॥इन्द्र उ०
॥किंचिदाश्चर्यपूर्वंतंमेसंलापायमुनेवद॥भ्रमसेसर्वलोकांस्त्वंविदितंसर्वमस्तिते॥२॥नारद उ०॥मृत्युलोकेमयादृष्टोगौतमस्याश्रमोमहान्॥नानावृक्षलतना
जालैर्नानापक्षिगणैर्युतः॥३॥अहिल्यासहितंतत्रगौतमंदृष्टवानहं॥रूपंविलोक्यतस्याश्चजातोहंकामविह्वलः॥४॥यस्यारूपेणसावित्रीशचीलक्ष्मीगि
रिजा॥उर्वशीमेनकारंभालोकेख्यातातिलोत्तमा॥५॥केशवालायथाकारीसानुरूपाप्यरुंधती॥छायासंज्ञारवेर्भार्याकश्यपपत्न्यश्चयाश्चयादिति॥महर्षी
णांचकापिस्यान्नागपत्नीसुवाक्वचित्॥त्वरावानहमायातोद्रष्टुंसाध्वमरावतीं॥७॥तुच्छांपश्यपरमांदेवविनातममरावतीं॥मुनिरुवाच॥ इतिशक्रंब्रुवन्तंतं
तर्हितोगान्नरोमुनिः॥८॥अंतर्हितेभगवतिनारदेमुनिसत्तमे॥अमरेशोमत्स्यकेतुविद्धोमूर्छामवापसः॥९॥पश्यपेकदामुनेर्भार्यांगौतमस्यत्वचिंतयत्॥कत
धरामृतंप्राप्यमुच्येहंमदनानलात्॥१०॥जीवितुंनैवशक्ष्येन्यत्तदाश्लेषंविनाभृशं॥एवंनिश्चितसंकल्पोगौतमोभूत्सजृंभहा॥११॥चिंतयन्नेवतांभार्यांमुनेरा
श्रममाययौ॥ददर्शतामहिल्यां[illegible]नंयातेसगौतमे॥१२॥अथमंतरगतमोचुप्रियेशय्यांशुभांकुरु॥सामोवाचजं[illegible]नोप्यहं॥१३॥दिवेवस

रनेछाकिंकुरुषेनिविगर्हिना ॥ [illegible]मा॰ ॥ अहल्यात्तुंगतोयावत्तावदेकावराप्सरा ॥ १४ ॥ तत्रैवस्नातुमायाताजाताऽनस्या:द्भिगो [illegible] विंबोधरासुकेशीचार्वंगी
चारुपीनपयोधरा ॥ १५ ॥ तलग्नंमेमनोदेविजपेकामास्त्रपीडितं ॥ ततोहमाश्रमंयातोरतिंदेहिप्रियेधुना ॥ १६ ॥ नोचेत्कामाग्निनादग्धंमृतंमांकनुपश्यसि
शपेत्वांमत्कजिष्येवानियहिष्येमनोभृशं ॥ १७ ॥ अहिल्याग स्वाध्यायेदेवपूजाचत्यक्त्वामार्थेयसेरतिं ॥ नोचिन्तात्तवविप्रर्षेतथाप्याज्ञांकरोम्यहं ॥ १८ ॥ भ
र्तृसुश्रूषणादन्योधर्मोनास्तिस्त्रियःक्वचित् ॥ मुनिरुवाच स्वराक्षनिस्वभावेश्वसात्वानंस्वामिनंनिजं ॥ १९ ॥ विवेशशयनेरंतुमहल्याजेभमेदिना ॥ निःशंकंचुवना
श्लेषनिविविस्तंसनादिभिः ॥ २० ॥ अकस्मागोतमस्यैवकीचिद्भजंभहानपा ॥ शिष्यानांपानुपागायचकिनाशंकिताभृशं ॥ २१ ॥ तकंयामासमनसिकिमयंकूट
रूपवान्केलकोयंममभृशंचंद्रस्येवभवेनुकिं ॥ २२ ॥ उभेकुलेमेनष्टेकिंतुहस्यास्मितुंसंगमात ॥ दर्शयिष्येकथंलोकेकेशश्पाममुखंत्विदं ॥ २३ ॥ नयिष्यतिग
तिंकानुमियोभर्नाथमेमुनिः ॥ पमक्ष्तंशठंकोधात्कोसित्वंकूररूपधृक् ॥ २४ ॥ विश्वस्तास्वामिरूपेणवदनोचेच्छपामिते ॥ इत्युक्तःशापभीतोसावाविष
केनिजंवपुः ॥ २५ ॥ दिव्याभरणसंयुक्तंकिरीटकटकान्वितं ॥ कुंडलाभ्द्युतरीसाभिर्विलसन्मुखपंकजं ॥ २६ ॥ उवाचसननत्वानुविद्धिमांत्वंशचीपति

देहिपा

त्नावरापश्रवणानेहं विह्वलो मदनाग्निना ॥ २७ ॥ न लभे कुत्रचित्सौख्यं मतं तत्र त्वं कृतं मया ॥ इतोपि मां भजस्व त्वं त्रैलोक्यैश्वर्यमादरात् ॥ २८ ॥ श्रुत्वेत्थं वचनं तस्य मु
निपत्नी रुष्यान्विता ॥ वमंती मुखतो ज्वाला जगाद त्रिदशाधिपं ॥ २९ ॥ अस्याने वयुषो मूढ मत्स्त्री रिरंसमागते ॥ अवश्या कामवेन्मंदं न जोनेहं शतक्रतो ॥ ३० ॥ पा
निग्रस्तं त्वया भग्नं दुष्टपापिष्यसामम ॥ कामवस्छांगमिष्यामि शापाद्दौन मयागमवान् ॥ ३१ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० अहल्याधर्षणं नाम ॥ ३० ॥ रुकमांगदः ॥ ॥
आगते गौतमे कोवा हनांनो भून्महामुने ॥ वरमेमकलं नं तु जिज्ञासामहनीमम ॥ १ ॥ नारद उ० ॥ नित्यं कर्म समाप्यैव स्वाश्रमं गौतमो ययौ ॥ आकार्य निजपत्नीं तां
दोरकं मम ॥ २ ॥ किमर्थं नागताद्य त्वं संमुखं मम पूर्ववत् ॥ नानीतमासनं कस्मात्कथं चाद्य न भाषसे ॥ ३ ॥ श्रुत्वेत्थं वचनं तस्य वेपमाना त्वनेवसा ॥ अधोमुखी विनि
र्गत्य मुहूर्तान्मुनिमाययौ ॥ ४ ॥ साष्टांगपतिता भूमौ न तस्या स्युरिमस्तका ॥ विह्वला शापभीता सा शनैरथ जगौ मुनिं ॥ ५ ॥ उषसि त्वं मया नो मि स्नानं कर्तुं निजं विधिं
नवरूपधरो दुष्टो देवं श्रेमामुवाच ह ॥ ६ ॥ दृष्टा वराप्सरोभ्योपि सुंदरा कामिनी मया ॥ न मे मनो जपे दैवे विधौ नित्ये स्थिरं भवेत् ॥ ७ ॥ पराव [illegible] तस्माद्दिनं देहि मा
शोभने ॥ त्वमेवेति मया प्रोक्ता त्वाकृतं वाक्यं तदा मुने ॥ दिव्यानुपाघ्राय विकल्पो मे भवत्तु न ॥ दुरात्मं कोसि मे ब्रूहि नो चेन्नस्म [illegible]

॥गणे॰॥
॥३७॥

नःमकरोबलसूदनः॥तावदेवमहाकष्टंश्रुतंतुमुनिसत्तम॥९॥लज्जयानागतासौममापराधंक्षमस्वमे॥स्वयंनिवेदनेराधः क्षम्यः [illegible]
हरंमश्रीरनयश्चौषधानिच॥मानापमानेस्नानानिमकरानिनकारयेत्॥११॥इत्थंनिशम्यसमुनिःकोपव्याकुलितेंद्रियः॥शशापत [illegible] स्त्रीयांदुःशीलेत्व
शिलाभव॥१२॥नाज्ञासीर्मेस्वरूपंत्वंभावंचेष्टितानिच॥परेपुंसिनिमग्नंतेयतश्चेतोनिकामुकं॥१३॥यदादाशरथीरामोभ्रमन्नानावनेवने॥तस्यांघ्रिस्पर्शे
नादेवस्वरूपंप्रतिपत्स्यसे॥१४॥नारदउवाच॥ततएवसाशिलाजाताततपोनिधिवचोबलात्॥तस्याःशापंसमाकर्ण्यचकंपेपाकशासनः॥१५॥सकंपनस्यसंये
गाद्धिमवत्सर्वतोयथा॥तर्कयामाससमनसिकथंकार्यंमयाधुना॥१६॥समुद्रमध्येकूपेवातडागेकमलेथवा॥लीनोभूत्वायदास्थास्येतदाज्ञास्यतिमांमुनिः॥१७॥
ऽनंतोविडालरूपेणविचचारसवज्रभृत्॥गौतमस्तमपश्यत्सगृहेद्वारेतथाश्रमे॥१८॥क्वगतोसौदानवरिपुर्योमेभार्याविदूषकः॥ध्यानेनबुबुधेतत्तुष्टगौत
मुनिसत्तमः॥१९॥ततेभस्मकरिष्यामिदेवेंद्रोसिपतनःखलः॥ज्यामिलांशचीभर्त्तासहस्रभगवान्भव॥२०॥स्तुतवान्वचनंयावत्क्रोधेणमुनिनेरितं॥तावदद्दर्श
स्वंदेहंसहस्रभगचिह्नितं॥२१॥ततोदुःखार्णवेमग्नःशुशोचबलहातदा॥इंद्रउवाच॥अहंशिक्षापितोह्यद्यैनोनाधर्ममनेकशः॥२२॥बहूनांयाचनंनतन्मे

भा॰ वियुक्तः सं०७८

नविचारितमादरात्॥स्वबुद्धिर्हिनकस्सर्वोविनाशायपरेरिता॥२३॥गुरोर्गरीयसीबुद्धिःस्वयत्नाकामिनीमतिः॥कुतोनारदवाक्येनयातोहंतामनिंदितां॥२४॥
देवराजोऽभवंस्वास्थ्यंलोकानांदर्पयत्कथं॥दिव्यदेहोगतःक्वाद्यनिजभार्यांवरेनुकिं॥२५॥धिङ्मांचधिक्स्मरंयेनप्रापितोगर्हितांदशां॥प्राणिभिर्भुज्य
तेकर्मशुभंवायदिवाशुभं॥२६॥तिर्यग्योनिंसमासाद्यपक्षपक्षिप्येधमात्मनः॥निलिनीकुड्मलनि॥हेरंद्रगोपकरूपधृक॥२७॥इतिश्रीमद्गणेशपुरा॰उपा॰ख॰
पव॰३१॥नारद०॥शक्रेतुनलिनीयातेनस्तुलंत्वहमागतः॥बृहस्पतिपुरोगांस्तांस्तत्रापदंसंस्थितान्सुरान्॥१॥तेभ्योथाकथयंसर्वमुभयोःशापकारणं॥अहल्या
याःमहेंद्रस्यसंयोगोचविरूपतां॥२॥सहस्रभगतांप्राप्तःशक्रोगौतमशापतः॥अहल्याधर्षणाद्देवात्सात्सशिलाभवत्॥३॥मुनिरु॰॥श्रुत्वातेनारदेनोक्तं
सर्वेदेवाःशुचान्विताः॥अतिदुःखाद्रुदंतस्तेनिश्वासोच्छ्वासविभ्रमे॥४॥देवाऊ॰॥येनाकारितशतंयज्ञानांतनवायेननिर्जिताः॥त्रैलोक्यंपालितंयेनभुक्तंमेद्र
पदंशुभं॥५॥पूजितावहवोदेवाब्राह्मणाब्रह्मवित्तमाः॥भुक्तानानानाविधाभोगाअन्येषामतिदुर्लभाः॥६॥कुत्रस्थास्यत्यसौदेवोनो[illegible]नेस्वस्थानेकथंमेसमस्मनं
पातिगौतमोमुनिसत्तमः॥८॥स्त्री[illegible]र्विभुक्तःसन्नत्कतागःस्मररूपया॥अन्योपायंनपश्यामोगौतमस्यप्रसादतः॥ [illegible]

॥पालयिष्यतिकोस्मान्वैपौंद्रंशचीनथा॥८

[illegible]शरणंयाम॰स्वकृतेनकृतेनकृतेपिच॥७॥

तंमुनिं ॥ एवंतेनैवपृष्टेदेवानारदेनसम[illegible] ॥१०॥ [illegible]गतमनेनसमासाप्रबद्धांजलिपुटोमुनिः ॥ तुष्टुवविविधैर्वाक्यैस्तमवधारणां ग[illegible] [illegible]नावपुकुना
मुनेशक्तिर्नविद्यते ॥ गरिमाणंवदेत्कोनुमेरोर्हिमवतोपिच ॥१२॥ हस्तिधारारजोभूमेर्गंग्यासिकताऽपि ॥ कमम्बुधेर्गुणान्विष्णो[illegible]कोनुमूढधीः ॥१३॥ मान
रेवोम्सवीजानामध्याहेस्मसंपरः ॥ संपादितात्त्वयापूर्वंमेवेनास्त्रविस्मनम ॥१४॥ बालरविर्लैर्यर्जितंकृत्वापरंद्रंद्वोविनिर्मितः ॥ ब्रह्मादिभिःप्रार्थितात्स्वयंपक्षीज्ञ
तमकल्प्यपन ॥१५॥ ववधनिधिरेकेनप्राशितश्चुलकेनतु ॥ अपरास्सहितारध्यागाधिपुत्रेणधीमता ॥१६॥ त्वंभितोभुजरंद्रस्यच्यवनेनमहामुने ॥ तस्मात्त्वत्वाल
नांपुसांभवतांसेवनंनतिः ॥१७॥ दर्शनंभाषणांपूजास्पर्शनपीपनाशनं ॥ उपकारेरतानांवोदीनानुग्रहकारिणां ॥१८॥ इंद्रार्थंशरणायानाकृपांकर्तुंत्वमर्हसि ॥ गौ
तमो॰ ॥ भवतांदर्शनंचर्मचक्षुसांनैवजायते ॥ ममपुरोपनजातंतत्कामसंपादनंनृणां ॥ जन्माश्रमतपोदानदेहश्चात्माव्रतानिच सर्थकानीस्त्वद्दर्शनेनजातानिभ
वतांखलु ॥१९॥ इदानींप्रार्थितंकिंवस्तंनिरुप्यममाग्रतः ॥ शक्यंचेत्तत्करिष्यामिभवत्स्मृतिवलेनच ॥२०॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाजलदप्रस्तेदिवौकसः ॥२१॥ चंद्रोदये
यथाहर्षमाप्नोतिजलधिःस्फुटं ॥ तथावावालभाषाभिःपितरोमुदमीयतुः ॥२२॥ प्रार्थनांचक्रिरेसर्वेगौतमंतंमहामुनिं ॥ देवागणा॰ ॥ दुष्करस्यापराधेनकानोभ

स्तवमागतः ॥ २३ ॥ आगस्कारी त्वया शक्रो मत्र मार्गे विनियोजितः ॥ इदानीं स यथापूर्वं स्वकीयं प्राप्नुयान्मुने ॥ २४ ॥ क्षमित्वा तस्य चांगांसि सर्वेषां वचनाद्विनः
कृतेनस्मिन्संसारे तु सर्वेषां चाहितं भवेत् ॥ २५ ॥ नारद उ० ॥ श्रुत्वा देवसमूहस्य वचनानि स गौतमः ॥ प्रहस्य प्रत्युवाचेदं सर्वान्देवगणान्प्रति ॥ २६ ॥ गौतम उ० ॥
नामापि तस्य न ग्राह्यं पतितस्य कृतागसः ॥ कपटस्य शठस्यापि दुष्टस्याप्यविवेकिनः ॥ २७ ॥ अनुतापविहीनस्य निष्कृतिर्नैव विद्यते ॥ तथापि भवतां वाक्यात्क
रिष्येहं प्रियं सुराः ॥ २८ ॥ भवतोपि यदारुहास्तस्ताशायः पतेन्मयि ॥ पूतो भवति जंतुर्हि बहुभिर्योनुगृह्यते ॥ २९ ॥ अनतएकं वदेन्मंत्रं तस्मै न प्रदिशं तु च ॥ सर्वं कृ नाम
कृपानिधिः ॥ ३० ॥ विनायको देवदेवो ब्रह्मविष्णुशिवात्मकः ॥ षडक्षरोस्य मंत्रोयं महासिद्धिप्रदायकः ॥ ३१ ॥ उपदिष्टे कृते तस्य दिव्यदेहो भवेत्तु सः ॥ भगानित
स्य यावंति नावन्नेत्रो भविष्यति ॥ ३२ ॥ स्वं राज्यं प्राप्स्यते शक्र इति सत्यं वदामि वः ॥ अभिधाय सुरानित्थं तूष्णीमासीत्स गौतमः ॥ ३३ ॥ प्रसंशंतो मुनिं तत्र यचास्तेव
लहत्वहा ॥ गौतमान ज्ञानसंपन्नात्सात्विको न्यो न वर्तते ॥ ३४ ॥ नं च ते पूजयित्वा तु नमश्चक्रुः सुरान्विना ॥ प्रदक्षिणीकृत्य पुनः प्राप्य तुष्टां ययुः सुराः ॥ ३५ ॥ इति
इति श्रीमद्गणेशपु० उ० मंत्रकथ० ॥ ३० ॥ नारदोवाच ॥ ॥ ऊचुर्देवा वृत्रहणं वहिर्याहि शतक्रतो ॥ वयं हि सहितास्त्वत्र नारदेन सुरर्षिणा ॥ १ ॥ नं गत्वा गौतमं मुनिं प्र

॥ गणाठ ॥
॥ ३९ ॥

सापत्वामिहागता ॥ उपायस्तेन कथितो वरोदत्तो न वापि च ॥ २ ॥ द्वौ वेजाने स्वयं संतः स्थापयनिजनेषु तं ॥ तत्र मतिविधिं सम्यक्कुर्वन्निर्मा[illegible]नयं ॥ ३ ॥ अथाक्षा
रनेदोयहच्छिः स्थापने तुलयो भवेत् ॥ तस्मात्त्वमपि देवेंद्र वहिरागस्तनहृद् ॥ ४ ॥ देवर्षिं प्रति तं ब्रूहि कुरूपायं मुनीरितं ॥ वैनायकं महामंत्रं प्रहाणात्त्वय उक्षरं ॥ ५ ॥ ब्रह्मा
ददर्श चांगुष्ठं विवाहे गिरिजेशयोः ॥ चस्कंद च तदा रेतो लज्जितो वाङ्मुखो गतः ॥ ६ ॥ ज्ञात्वा महेशः क्षतकन्दिर्दोषं तमुपायत ॥ इति वार्त्तां समस्कस्तैर्देवर्षिगणनिर्मि
तं ॥ ७ ॥ आजगाम वहिः शक्रो नलिनीकोशतो नृप ॥ सर्वेषां तत्र देवानां कृत्वा वाक्यानि सादरं ॥ ८ ॥ पूयशोणितदिग्धांगो मलिनः पूतिगंधवान् ॥ दृष्ट्वा तथावि
धं देवा नेमुः सर्वेश्वरं च तं ॥ ९ ॥ अथाह्वाय गुरुणारं प्राणिवन्द्याचैर्नृपसत्तम ॥ सुस्नातपुनराचांतं नमिद्वं वाक्यनिस्तदा ॥ १० ॥ षडक्षरं महामंत्रं गणेशस्योपदिष्ट
वान् ॥ उपदेशे कृते तेन दिव्यदेहोऽभवत्क्षणे ॥ ११ ॥ सहस्रनयनः श्रीमान्नभो सूर्य इवापरः ॥ ततो वाद्यकृतनिनादैश्च जयशब्दैर्दिवौकसां ॥ १२ ॥ गंधर्वाणां गान
रवैर्नादिता विदिशो दिशः ॥ मुमुचुः पुष्पवर्षाणि सर्वे देवा मुदान्विता ॥ १३ ॥ आशिषो पिददुः सर्वे मुनयो नारदादयः ॥ आलिलिंगुर्मुदा देवाः स्कंधचतुर्थीपरे चतं
॥ १४ ॥ केयूरचुलं सुमनसः सनाथा हि वयं त्वया ॥ विना त्वा नैव शोभामो विना चंद्रं नभो यथा ॥ १५ ॥ विनास्वपि नरैर्वा लालानसुरवंपाः निसर्वथा ॥ तथा विना वयं त्वां

हितमामप्रशर्मनक्कचित्॥१६॥मुनिरुः॥श्रुत्वेत्थंदेववचनंनहर्षजंभमहाभृशं॥उवाचचप्रसन्नात्मानत्थंवाक्यंसुरान्प्रति॥१७॥रुद्रउवाच॥मयाकृतंनेककर्मसुदुष्कृ
हयद्देवर्षिमोहितेन॥लब्धफलंदुःसहमघमत्वैरुद्धारितोहंदुरितप्रकोपात्॥१८॥नमामिसर्वानमरप्रवर्यान्नृपींश्चसर्वान्गुरुप्रभावान्॥उद्धर्तुमात्मानमनोखिन्नानां
संत्रातुमर्हाशरणंप्रपन्नं॥कथंप्रयत्नैरविभिःप्रसादनायास्यहिगौतमस्यकथंनुमन्त्रं॥परंप्रमर्थैस्त्वकवांस्तल्लब्धवयंनुसर्वे॥२०॥देवाऊचुः॥मुनिंपुरस्कृत्यवयं
गुरुंचगतामुनिंतंप्रणिपत्यसम्यक्॥प्रसादितोवागमृतैर्विविधैःप्रयाच्यमानोप्यवदत्त्वमंत्रं॥२१॥यस्योपदेशेनमहत्वनेत्रोजानीभवान्सर्वसुरायदेव॥मया
हिरेवत्वमरावनिंस्त्वांप्रशांप्रशाधिसर्वान्विबुधांश्चलोकान्॥२२॥शक्रउ०॥नाहंप्रयास्येस्वपुरींप्रसादंविनागरोःप्रास्यसुरर्षिवर्याः॥व्रजंतुयूयंकृतकार्यपुंजा
धामानिदिव्यानिमुदारमंतः॥२३॥एतावतालंप्रकटीकृतोहंलज्जाविहीनोवहुदुर्गतिश्च॥प्रसादितोयन्मुनिरुग्रतेजाभवत्प्रसादाद्दहुनेत्रनामे॥२४॥१
॥इतिश्रीमद्गौतमपु॰उ॰शक्रबहिरागमः॥अथनारदउ॰॥कदवंवृक्षस्यतलेनिधायनासाग्रदृष्टिःपरमात्मनंतः॥मनोनिरुध्याथजजापमंत्रमुच्चरंजंभरिपुर्नरेंद्र॥१॥स
हस्रवर्षाणिगतानितस्यमरुत्सुक्षेमारुतमप्सरास्य॥वल्मीकगुल्मानिशरीरदेशेजातानिभूमीधरवत्स्थितस्य॥२॥ततःप्रसन्नोभगवाना [illegible] चिरस्य

गे० ॥
८० ॥

नेजा ॥ स्वतेजसा वह्निशशीनतेजांस्याच्छादयन्सर्वावलोचनानि ॥ ३ ॥ चतुर्भुजो रत्नकिरीटमाली चार्वंगदः कुंडलमंडितांगः ॥ मुक्तामयं दाम [illegible] महाप्र
कटिसूत्रमुच्चैः ॥ ४ ॥ पः पुष्कराक्षः पृथुपुष्कराग्निहस्तकरः पुष्करशालिमालः ॥ आविर्बभूवाखिलदेवमूर्तिः सिंदूरशाली पुरतो मघोनः ॥ ५ ॥ तं दृष्ट्वा भयभीतो भूत्कि
मिवागतं ॥ कथं च जीवितं मेऽस्याद्रक्षि मारणमयस्य च ॥ ६ ॥ विघ्नोयं किं महानद्य न जाने केन निर्मितः ॥ स्वदृष्ट्वा विशरीरं मे कंपते बोधिपत्रवत् ॥ ७ ॥ इत्थं किंल्कविंतनं त
स्य बुबुधे खिलहृग्विभुः ॥ विनायको महेंद्रं तमुवाच मंजुलं वचः ॥ ८ ॥ विनाय० ॥ मा भयं कुरु देवेश मां न वेत्सि कथं सुर ॥ यन्निर्गुणं निराकारं चिदानंदं सनातनं ॥ कारण
तीतमव्यक्तं जगत्कारणकारणं ॥ यं ध्यायसि सदा देवं मंत्रेणानेन निश्चलः ॥ १० ॥ प्रीतोसि बहुकालं त्वमिति मत्वा स्वनांगतः ॥ तपसानेन तुष्टोहं वरं दातुमिहागतः ॥ ११ ॥
ब्रह्मांडनामनंतानामुत्पत्तिप्रलयावनं ॥ मत्त एव वेत्ति विद्धि त्वं वृणु यद्धृच्छसेनघ ॥ १२ ॥ नारदोउवाचः ॥ श्रुत्वा तस्य वचो रम्यं बुबुधे वलभेदनः ॥ भगवंतं महाकायं देव दे
वं विनायकं ॥ १३ ॥ ननाम परया भक्त्यानानतः स्थायसत्वरः ॥ अब्रवीद्वरदं शचीकांतः भक्तलक्षं ब्रह्मरूपिणं ॥ १४ ॥ इंद्र उवाच ॥ ब्रह्मादयोपि नो देवा विदुस्त्वां सदिगीश्व
रा ॥ गुणांस्त्वं महाबाहो सृष्टिस्थित्यंतकारिणः ॥ १५ ॥ यदंतु कृत्रिमं मत्यं श्रद्धानयत्समुत्थवं ॥ दतं तत्राप्यं तपरायाम वं तिवहुधा मम ॥ १६ ॥ मया कथं नु विज्ञेयो महिमा तेग

जानन ॥ यस्यतेनुग्रहःपुर्णोभविष्यतिमहेश्वरः ॥ १७ ॥ सएवमहिमानंतेजानीयाद्धिप्रचारण ॥ कस्यतेगुणरूपाणिवक्तुंशक्तिर्भविष्यति ॥ १८ ॥ निराधारोनित्यज्ञानोनिखिला
धारोजरामरः ॥ नित्यानंदेनसंपूर्णोमायातीतोगजानन ॥ १९ ॥ अक्षरःपरमात्माचविश्वरूपोखिलेश्वरः ॥ उग्रैस्तपोभिस्त्वांज्ञात्वानिहताःसनकादयः ॥ २० ॥ यदक्षरप्रभावे
नदृष्टोसिपरमेश्वरः ॥ पुरायंब्रह्मणादिष्टोमंत्रोमेनुग्रहेणवै ॥ २१ ॥ उक्तवांश्चैवमांब्रह्मायदामुंविस्मरिष्यसि ॥ तदैवअशपदस्थानात्दुर्दशांचैवयास्यसि ॥ २२ ॥ नतं
मयातिलुब्धेनदुर्भाग्यस्यवशेनतु ॥ धर्षितामुनिपत्नीमानेनोदुर्गतिमाप्नुवान ॥ २३ ॥ पुनश्चधिषणाकेनतेनमंत्रेणादृष्टवान ॥ स्वरूपंतवदेवेशमहत्त्वंनयतोधुना ॥ २४
अनुष्ठानफलंप्राप्तंयत्तेदृष्टंपदांबुजं इदानींतुवरंयाचेयत्तन्मेदेहिविघ्नप ॥ २५ ॥ नवविस्मरणंदेवनभवेन्मेतथाकुरु ॥ मनोमेरमतांनित्यंतवपादांबुजेविभो ॥ २६
अन्यमेकंवरंयाचेयतस्त्वंचिंतितार्थदः ॥ इदंकदंबनगरंचिंतामणिपुरंत्विति ॥ २७ ॥ अद्यप्रभृतिलोकेस्मिन्ख्यातियातुगजानन ॥ चिंतामणितितीर्थंतुमरश्चप्रथ
नामिदं ॥ २८ ॥ अस्मिन्स्नानेनदानेनधर्मार्थकाममुक्तयः ॥ जनानांसिद्धयःसंतुप्रसादात्तेजगद्गुरो ॥ २९ ॥ मुनिरु० ॥ आकर्ण्यशक्रवचनंमेघगंभीरनिस्वनः ॥ उवा
चाश्लक्ष्णयावाचाविघ्नेशोजगतांपतिः ॥ ३० ॥ विघ्नेशउ० ॥ इदंसंपत्स्यतेसर्वंयत्त्वयाप्रार्थितंविभो ॥ अन्यएकोवरस्तेतुस्वयदेत्वंस्थिरो [illegible] जिश्वर

पो० ॥
८९ ॥

ततंममनेस्तुसुरेश्वर ॥ ॥ १ ॥ पराचसंएकदंतेस्थानदानास्मरवासव ॥ ३२ ॥ आविर्भावेनतेकार्यंसर्वंसंपादयेतदा ॥ इदंचिंतामणिपुरंख्यातंभुवि[illegible] ३३ कदंब
पुरमित्येतत्तीर्थंचिंतामणीतिच ॥ अत्रस्नानेनसर्वेषांसिद्धयोपिकरेस्थिता ॥ ३४ ॥ चिंतितंचप्रदास्यामिचिंतामणिविनायकः ॥ नारद उ० ॥ एवंवरंततोलब्ध्वास्वःसिंधुना
नयद्धरिः ॥ ३५ ॥ कृत्वाभिषेकंधाराभिःपूजयामाससतंविभुं ॥ गजाननंमहाभागंपरिवारसमन्वितं ॥ ३६ ॥ पूजितःसुरनाथेनतेनतत्रैवान्तर्दधेविभुः ॥ स्थापयामासशक्रोपिस्फ
टिकींमूर्तिमादरात् ॥ ३७ ॥ वैनायकींशुभांदिव्यांसर्वावयवसुंदरां ॥ कारयामासविपुलंप्रासादंरत्नकांचनैः ॥ ३८ ॥ ततःप्रदक्षिणीकृत्यसहस्राक्षःस्वपदमभ्यगात् ॥ तदेतमद्भु
तविख्यातंचिंतामणिसरोमहत् ॥ ३९ ॥ अद्यापिसाशुभजलागंगाशक्रस्यशासनात् ॥ कृत्वाभिषेकंतन्मूर्तौयातिस्वंधामसर्वदा ॥ ४० ॥ एवंतेक्षेत्रमहिमाकथितोद्भुतद
र्शनः ॥ सर्वदोषहरःश्रीमान्सर्वकामफलप्रदः ॥ ४१ ॥ तत्रगत्वामहीपालस्नानंकुरुयथाविधि ॥ सर्वदोषविनिर्मुक्तोभविष्यतिनसंशयः ॥ ४२ ॥ ब्रह्मोनतोययौमुनिःशीघ्रमनुग
च्छवनंनृपं ॥ आशीर्भिरभिनंद्यैवतंरुक्मांगदमादरात् ॥ ४३ ॥ इतिश्रीमद्गणेशपु० उ० चिंतामणितीर्थवर्णनं ३४ ॥ व्यास उ० ॥ देवर्षौतुगतेतस्मिन्नृपःकिमकरोत्तदा ॥ रुक्मां
गदोमेकथयकथामेतांमनोरमां ॥ १ ॥ कं उ० ॥ कृत्वोपदेशंसुमहांतमेवंगतेमुनौनारदनाम्निपुत्रे ॥ रुक्मांगदोहर्षयुतोददर्शसेनांस्वकीयांचतुरंगिणींतां ॥ २ ॥ तयासहद्योत

पनिर्विरूपोयःस्वर्गांकांतीरनिभर्तृस्त्पः॥ आसीत्सुरेत्थंकथमेषजानःसंशय्यपप्रच्छनृपंनिमित्तं॥३॥ मेनो॥ गिरींद्रविनानिसरितोभोलाचचयमागतः॥ त्वत्तृत्परीना
राजेंद्रत्वद्दर्शनसमुत्सुकाः॥४॥ पदेपदेप्रपश्यन्नःसंप्राप्ताकेलयदांतुजं॥ इमामवस्थांदृष्ट्वानेदुःखमसंतमागतं॥५॥ किंन्निमित्तमभूत्तन्नःकथयस्वनृपोत्तम॥ नृपउ०॥
अहमग्येसमायातस्तृषितःक्षुधितश्चह॥६॥ अपश्यंपुरतःशीघ्रंवाचक्नविगृहाश्रमं॥ तत्रगत्वामयादृष्टास्तस्यपत्नीशुभानना॥७॥ नाम्नामुकुंदेतिशुभायाचितासाजलं
मया॥ सातुदुष्टास्वैरिणीचमामुवाचशुभव्रतः॥८॥ रतिंकुरुमयासार्द्धंनोचेच्छपंददामिते॥ निराकृतामयासातुवलाच्छ्रुत्वेनचेतसा॥९॥ तस्यदत्तंगतेस्नातुंतस्तानांगुरुः
शपद्दुया॥ ततस्त्वहंवृक्षमूलेहमुपविष्टोतिदुःखितः॥१०॥ प्रभावात्तुर्वपुराणस्यदृष्ट्वान्यारंमुनिं॥ तेनमैरिष्टनाद्यायकथितोविधिरुत्तमः॥११॥ चिंतामणिक्षेत्रगंगेगते
शतीर्थसंस्थितः॥ महिमाकथितस्तेनतस्यतीर्थस्यविस्तरात्॥१२॥ तत्रस्नानंमयाख्यातंमुनिनादिव्यचक्षुषा॥ अतःस्नातुंगमिष्यामिस्वदोषस्यापनुत्तये॥१३॥ सांप्रत
वेमयासार्द्धंतत्रस्नातुंयदिच्छथ॥ मालारत्नायथाशक्तिंसंपूज्यच[illegible]॥१४॥ तीर्थदेवप्रसादेनप्रयाताःस्मःस्वकंपुरं॥ कौ॥ इतितेनिशम्यपंचधाजग्मुरग्रतःपुरःसराः
॥१५॥ दृष्ट्वातीर्थंगणेशाख्यंस्नात्वासम्यक्कृतभोनृप॥ नत्वाकांचनवर्णाभोयथापूर्वंमुनीश्वर॥१६॥ ततोऽकवत्तं[illegible]लेनेनारदोक्तमृतंवचः॥ तत्रस्नात्वाददौदानान्यनेकानि

नृपसत्तम ॥१७॥ रुक्मांगदो ब्राह्मणेभ्यो मुदा परमया युतः ॥ विनायकं पूजयित्वा तेजोराशिं ददर्श सः ॥१८॥ विमानमर्कप्रतिमं ब्रात्यगणैः सेवकाश्च ते ॥ विनायकगणैर्जुष्टमप्स
रः किंन्नरैर्युतं ॥१९॥ नत्वा नान्यरिपप्रच्छ केप्रतिमं ब्रात्मगणैः सेवकाश्च ते ॥ विनायकगणैर्जुष्टमप्सरः किंन्नरैर्युतं ॥१९॥ नत्वा तान्परिपप्रच्छ केयूयं कुत आगताः ॥ दूताः
कस्य किमत्रास्ति कार्यं तद्ब्रूत सत्वरं ॥२० कौ॰॥ श्रुत्वा नृपतिवाक्यानि मंजुलानि विमानगाः ॥ दूताः विनायकस्योचुर्धन्योसि नृपसत्तम ॥२१॥ येन ते सर्वभावेन ध्यातश्चिंता
मणिः प्रभुः ॥ तीर्थयात्रा कृता सम्यक्स्नानं दत्तं यथाविधि ॥२२॥ चिंतामणिः पूजितश्च कृतकृत्योसि सांप्रतं ॥ चिंतितस्य प्रदानाद्धि चिंतामणिरयं स्मृतः ॥२३॥ यं पंच कृत
कृत्स्नाः सोऽदर्शनात्तव सुव्रत ॥ महिमानं न जानीमस्तव भक्तेर्नृपोत्तम ॥२४॥ कायेन मनसा बुध्या जीवस्याप्यर्पणेन च ॥ आराधितस्त्वया देवः सर्वभव्योऽविनायकः ॥२५॥
विनायकस्तस्य दूतास्तेन च प्रेषिता नृप ॥ उत्सुकः स च वा चास्मन्मध्ये कंशी प्रधायिनः ॥२६॥ रुक्मांगदं विमानेन [illegible]नयं तु ममांतिकं ॥ इति श्रुत्वा वयं याता आरोह
स्व न भोगमं ॥२७॥ याहि षण्मुनरं देव सहास्माभिर्विनायकं ॥ कौ॰ ॥ इति श्रुत्वा वचस्तेषामाह रुक्मांगदो नृपः ॥२८॥ कोऽहं मंदमति दूताः क्व चासौ विजितविग्रहः ॥ अप्र
मेयोऽप्रतर्क्यश्च चिन्मात्रो विभुरव्ययः ॥२९॥ सर्गस्थित्यप्ययानां यः कारणं कारणातिगः ॥ तस्या दूतो मयि कथं न जाने तीर्थजं फलं ॥३०॥ जन्मांतरगतं किं मे फलितं

पुण्यमुत्तमं ॥ तेनचोदर्शनंस्नानमग्रेनिफलदंशुभं ॥ ३१ ॥ यूयंधन्यतरायेषांमप्रत्यक्षोह्येनेशंविभुः ॥ इत्युक्त्वापूजयामासतत्राचरणपंकजं ॥ ३२ ॥ मार्थयामाससर्वांस्तांस्त्वितामम
न्नृपोनमङ्ब्रह्मण्यःसत्यवादीचभीमोभीमपराक्रमः ॥ ३३ ॥ विनातंकथन्यायामिमानरंचारुहासिनी ॥ तयाप्याराधितोदेवोदेवदेवविनायकः ॥ ३४ ॥ जन्मावधिनचान्यं
सामनुतेदेवनांतर ॥ दू ना९ठ ॥ एवंचेतर्हितीर्थेस्मिन्कुरुस्नानंनयोरपि ॥ ३५ ॥ श्रेयस्तस्मेचतस्येचपित्रेमात्रेप्रदीयतां ॥ ततस्तावपितेष्यामोविमानंवरमास्थितौ ॥ ३६ ॥ कौ
ठ ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाकृत्वामनिकृनिंकुशेः ॥ कुशोसिकुशपुत्रोसिब्रह्मणानिर्मितःपुरा ॥ ३७ ॥ त्वयिस्नानेनतुसंस्नातःपस्येदंक्कंथिवंधनं ॥ एवंमंत्रमसमुच्चार्यसर्वेषामा
नुपूर्वशः ॥ ३८ ॥ याम्यारणांसर्वलोकानांचाकेस्नानविधिंनृपः ॥ चिंतामणिक्षेत्रगतेतीर्थेगणेशसंज्ञके ॥ ३९ ॥ ततोरुक्मांगदोराजासर्वलोकह्नावाक्यतः विमानवरमा
रुह्यकौण्डिन्यनगरंययौ ॥ ४० ॥ वाद्यघोषैर्ब्रह्मघोषैर्गंधर्वाप्सरसांरवैः ॥ नादितंनगरंतेनविमानेनदिशोदश ॥ मातापिताभ्यांप्रददौश्रेयोरुक्मांगदोनृपः ॥ सर्वेषामेवलो
कानांस्नानश्रेयाददौतदा ॥ ४२ ॥ स्नानमात्रेतुकौण्डेयस्नानजेश्रेयसिद्विज ॥ कौठ ॥ विनायकाज्ञयान्यानिविमानानिसमाययुः ॥ ४३ ॥ मर्त्ये कंतेसमारुह्यएकैकंग
गनेचरं ॥ एवंरुक्मांगदोभीमास्तन्मानाचारुहासिनी ॥ ४४ ॥ सर्वेलोकाययुस्तत्रयत्रदेवोविनायकः ॥ एवंतन्नगरंसर्वमावाल श्वपचावधी ॥ ४५ ॥ पुण्यात्तद्गणेशतीर्थस्य

॥४३॥ स्नानजास्तुगतिंगतं ॥ क्रौं० ॥ इतितेकथितंसर्वंयत्पृष्टंत्वयंमुने ॥ ४६ ॥ चिंतामणिक्षेत्रगतंमहात्म्यंतीर्थसंभवं ॥ यःशृणोतिनरोभक्त्यासोपितद्गतिमाप्नुयात् ॥ ४७ ॥
॥ इतिश्रीमद्गणेशपु: उ० विनायकपुरगमनंनाम ३५ ॥ व्यासउवाच ॥ शृतंगणेशतीर्थस्यमहात्म्यंकमलासन ॥ रुक्मांगदस्यचरितंकौंडिन्यपुरवासिना ॥ १ ॥ तथापिब्रू
हिमेब्रह्मन्मुकुंदाचरितंशुभं ॥ ब्रह्मा ॥ गतेरुक्मांगदेसातुजज्वालमदनाग्निना ॥ २ ॥ दावाग्निनायथाग्रीष्मेमहावनस्थलीसुत ॥ मुकुंदानालभच्छर्मवनेशीतल
मारुते ॥ ३ ॥ लतापुष्पमयेस्थानेचंद्रचंदनतोपिच ॥ तस्यानरोचतेहास्यंगीतंनृत्यंतथांबरं ॥ ४ ॥ अन्नंजलंविह्वलायास्तच्चिंतायामुनीश्वर ॥ क्षुत्तृट्श्रमेणतस्याःक्ष
वु ५ क्षणंनिद्रासमाययौ ॥ ५ ॥ तमिंद्रोबुबुधेकांतांप्रसुप्तांविजनेवने ॥ कामातुरांविह्वलांचरुक्मांगदछलेनधा ॥ ६ ॥ धृत्वारोक्मांगदंरूपंबुभुजेकामुकांतुतां ॥ आलिलिं
गमुदाशक्रोमुकुंदांजहृषेभृशं ॥ ७ ॥ सापिरुक्मांगदंतंतुचुचुंबेसुभृशंसुत ॥ सोपितस्याःकुचौपीनौममर्ददृढमुष्टिना ॥ ८ ॥ व्यंशुकांव्यंशुकोरेमेनिःशंकंसतयासह
ततःसालज्जमानेवस्वगृहंप्रत्यपद्यत ॥ ९ ॥ इंद्रोरुक्मांगदीभूतस्तत्रैवांतर्दधेमुने ॥ मेनेरुक्मांगदेभुक्तस्ततोगर्भंदधौतुसा ॥ १० ॥ सुषुवेनवमेमासिसुवेलांपुत्रउत्तमं
चारुसर्वानवद्यांगंस्वरूपेणमदनातिगं ॥ तस्यशब्देनमहताधरणीपापतितस्यतु ॥ सनादंदशदिग्वृंदमभूत्स्वर्भूतलंभूरसातलं ॥ ११ ॥ पक्षिणोब्रह्मन्मुःसर्वेउड्डीयोड्डीयसर्व

नः ॥ याचक्रविःसमाधानःस्त्यक्त्वास्वंनित्यकर्मच ॥ १३ ॥ मुकुंदाचरितंतेनेननैवबुद्धंकदाचन ॥ जातकर्मादिकंसर्वंचकारभृशहर्षितः ॥ १४ ॥ दत्वादानान्यथाशक्तिब्राह्मणेभ्योप
थार्हतः ॥ दशाहेतुव्यतीतेसनामकर्माकरोन्मुनिः ॥ १५ ॥ गृत्समदेत्यनुज्ञातोज्यानिःशास्त्रपरैर्द्विजैः ॥ १६ ॥ ततस्तुपंचमेवर्षेस्यव्रतबंधंचकारह ॥ १६ ॥ वेदव्रतानिचत्वारिचक्र
रवटुकस्यसः ॥ १७ ॥ सकृन्निगदमात्रेणगृहीतानिअल्पेनजसा ॥ वेदशास्त्रनिधिर्जातःस्वकर्मकुशलोपिच ॥ १८ ॥ कदाचित्सुमुहूर्तेनृपस्तुवाचक्रविःसुतं ॥ गणानांत्वे
तिकृत्स्नंत्वंमहांतमुपदिष्टवान् ॥ १९ ॥ उवाचचमहामंत्रोवैदिकोखिलसिद्धिदः ॥ आगमोक्तेषुमंत्रेषुसर्वेषुश्रेष्ठएवच ॥ २० ॥ ध्यात्वागजाननंदेवंजपेनंस्थिरमानसः
परांसिद्धिसमाप्येवरख्यातिंलोकेगमिष्यसि ॥ २१ ॥ कौंड ॥ ततोरैवनंगतोविप्रोमंत्रंप्राप्यपितुर्मुखात् ॥ अनुष्ठानरतोभूत्वाजपध्यानपरोभवत् ॥ २२ ॥ एवंबहुतिथेकालेग
तेतुमुनिपुंगव ॥ तस्मिन्मगधदेशेतुराजामगधसंज्ञितः ॥ २३ ॥ चारुरूपेमहामानीदानशूरोरिमर्दनर्दन ॥ अमात्यौद्वौज्ञाननिधीवाचस्पत्यधिकौगुरो ॥ २४ ॥ नानालंका
रशोभाढ्योमहार्हासनसंस्थितः ॥ सुधर्मासनगोवीरःपुरुहूतइवापरः ॥ २५ ॥ चतुरंगबलोपेतोज्ञानीपंडितमानदः ॥ अंबिकानामभार्यास्यचारुरूपगुणाधिका ॥ पतिव्र
तामहाभागाशापानुग्रहणेक्षमा ॥ २६ ॥ तस्यराज्ञःपितुःश्राद्धेसमाजग्मुर्महर्षयः ॥ राज्ञाहूतावसिष्ठाद्याविप्रमुख्याःश्रुतिपारगाः ॥ २७ ॥ आकारितोगृत्समदस्तपस्वीश्रु

॥ग॰उ॰॥

॥४४॥

विमानसः॥ नत्रशास्त्रप्रसंगेनप्रौढोगृत्समदोवदत्॥२८॥ नमस्त्रिर्धिग्धिगित्येवमब्रवीन्मुनिसन्निधौ॥ नपरस्त्रीनिभवान्मान्योनमुनिस्त्वंयतस्तव॥२९॥ जन्मरुक्मांगद
ज्ज्ञानपुत्राद्विचारय॥ नास्मत्समक्षंपूजार्हस्त्वंगच्छस्वमाश्रमं॥३०॥ इत्यत्रिवचनंश्रुत्वाक्रोधदीप्तोग्निवज्ज्वलन्॥ दहन्निवत्रिलोकींसभस्मयन्निवतान्मुनीन॥३१॥ अ
परेत्वपलायंतसिंहंदृष्ट्वायथामृगाः॥ उवाचनत्रसदसिवसिष्ठादीन्मुनीन्प्रति॥३२॥ गृत्समदः॥ यर्हिरुक्मांगदस्याहंनभवेयंमुनीश्वराः॥ नदाशापाग्निनायुष्मा
न्कुर्यांभस्मावशेषितान्॥३३॥ कौ॰॥ इत्युक्त्वातान्मुनीन्सर्वान्प्रययौमातरंप्रति॥ पप्रच्छतांगृत्समदोवददुष्टेतिकामुके॥३४॥ मुकुंदेवदमेतातंनोचेद्भस्मभविष्य
सि॥ आकर्ण्यवचनंतस्यचकंपेभृशविह्वला॥३५॥ मकुंदामारुतेनेवकदलीकुस्मलान्विता॥३६॥ उवाचदीनयावाचाबद्धांजलिपुटासती॥ मुकुंदा॰॥ मृगया
सक्तचित्तोसौप्रहृष्टसार्थोनृपोत्तमः॥३७॥ त्रैलोक्यसुभगोदृष्टोमयारुक्मांगदःशुभः॥ अनुष्ठानरतेवाचक्नविमेभर्तरिप्रिये॥३८॥ अनिवार्याःस्त्रियइतिस्मृतं
वाक्यंविधीरितं॥ तस्मिन्नृपेसक्तमनाजातास्मिसपितातव॥३९॥ श्रुत्वैवंवचनंतस्यामौनवान्सययौमुनिः॥ लज्जयाधोमुखःशापमभ्यधाज्जननींप्रति॥४०
॥पुत्रउ॰॥ दुष्टेमूढेपापरतेकाननेकंटकीभव॥ असंख्येयफलासर्वैःप्राणिभिःपरिवर्जिता॥४१॥ तापिशापंददौतस्मैक्रोधाविष्टासुतंप्रति॥ जननीत्वमना

हत्ययनःशप्तास्त्वयाकिल॥अतःशपामित्वांपुत्रनवपुत्रोनिदारुणः॥४१॥त्रैलोक्यभयदोदैत्योभविष्यतिमहाबलः॥एवंशशापतुस्तौतुमातापुत्रौपरस्परौ॥४२॥
॥कैता॥नदेवसाशरीरंतत्यक्त्वानद्दरीवने॥वर्जितापक्षिसंघातैर्जारंजैरपि॥४४॥ततोंनरिक्षेवागासीद्दिंद्रान्नात्समदोत्यभूत् सतुगृत्समदोब्रह्मन्ननुष्ठानाजमिवान्
॥४५॥इदंगृत्समदाख्यानंयःशृणोतिनरोत्तमः॥नससंकष्टमाप्नोतिवांछितंलभतेखिलं॥४६॥इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०गृत्समदोपाख्यानेध्या३६॥श्लो०॥
भ्रमन्मुनिर्ददर्शैकवनंपुष्पकसंज्ञितं॥नानाद्रुमलतानाकीर्णंपुष्पमकरशोभितं॥१॥निर्मलैर्निर्झरजलैरमलैर्मुनिसत्तमैः॥नानामतानगृत्समदोन्यवसत्तत्रतदाज्ञ
या॥२॥ननत्वात्वाजपंचकेपादांगुष्ठाग्रधिष्ठितः॥स्थिरेणमनसाध्यायन्देवंविघ्नेश्वरंविभुं॥३॥नासाग्रन्यस्तदृष्टिःसन्ननिरीक्षन्दिशोदश॥जितेंद्रियोजि
निश्वासोजितात्मामारुताशनः॥४॥दिव्यवर्षसहस्रंतुतपस्तेपेसुदारुणं॥उन्मील्यनयनेपश्यद्यदागृत्समदोमुनिः॥५॥तदानेत्रोद्भवोवह्निस्त्रिदशान्पर्यतापय
शशंकिरेततोदेवाकस्यायपंदभाग्भवेत्॥६॥अपरंगलितंपत्रंभक्षयन्नेकमेवच॥यत्नयास्कायपरंसंस्थाणुभूतोतिनिश्चलः॥७॥दशपंचसहस्राणितेनैश्च
लःमानसः॥ततोविनायकोहृष्टोनियमंतस्यदुर्घटं॥८॥अनुग्रहायतस्याथप्रादुरासीत्सुदीप्तिमान्॥यथाधेनुर्वत्सारवंश्रुत्वाधावतिसत्वरं॥९॥तथाविनायकोदेवः

दधानोनमामः२

श्रीमद्गृत्समदं ययौ भासयंतेजसा विश्वं सहस्र विसन्निभः ॥१०॥ चलत्कर्णतालोल्लहद्दंतलीलो मुदा चारु खेलोल्लसच्चंद्रभालः ॥ रहस्यज्ञमालो जगत्कार्यमूलः कोकंजमालो
नेमंत्सैविमैलः ॥११॥ सिंहारूढो दशभुजो व्यालयज्ञोपवीतवान् ॥ कुंकुमागरुकस्तूरीचारुचंदनचर्चितः ॥१२॥ सिद्धिबुद्धियुतश्रीमान्कोटिसूर्याधिकद्युतिः ॥ अनिर्वाच्य
स्वरूपोपि लीलया सीत्सुरोमुने ॥ तत्तेजसा हतं तेजो मुनेस्तस्य महात्मनः ॥ व्यग्रस्य तेजसा यद्वत्रास्तत्त्वं चांद्रजं महः ॥ निमील्य नयने सोथ चकंपे भृशविह्वलः पपात मूर्छितो
भूमौ विस्मृतध्यानमंगलः ॥ पुनश्च मनसा ध्यायन्गजाननमनामयं ॥ मनस्तानर्कयद्विघ्ननिमित्तं व्याकुलो मुनिः ॥१५॥ किमेतत्क्षोभजननं सहसा समुपस्थितं ॥ अ
यस्मानियतस्तत्त्वकथं मे तथागतं ॥१६॥ पाहि देवेश सर्वात्मन्विघ्नादस्माद्यानकात् ॥ त्वामेव शरणं यामि कमन्यं जगदीश्वर ॥१७॥ महत्सु त्वं सदा देव यन्मे त्रैलो
न तामवत् ॥ नास्मत्संकोपूजनीयस्तितिनहतेमत ॥१८॥ क॰उ॰ इति तत्क्रंदितं श्रुत्वा जगदस्य विनायक ॥ गणेशरूप ॥ अनुग्रहाय संभासं विद्धिमां गणनायकं ॥ त्वं
कादिभिरग्राह्यं चिरं नियममास्थितः ॥ त्यत्काममयं ब्रूहि यत्ते वांछितं मुनिसत्तम ॥ एकांगुष्ठेन तपसा तोषितोहं त्वयानिशं ॥ क॰उ॰ ॥ निशम्यैत्यं वचस्तस्य देवदेवस्य शो
भनं ॥२१॥ दंडवत्प्रणनामासौ निजानंदपरिप्लुतः ॥ मुंचन्नश्रूणि नेत्राभ्यामानंदेन ननर्त च ॥ उवाच परमप्रीतो वरदं तं विनायकं ॥२२॥ गृत्समद उ॰ ॥ अद्य मे जन्म सफ

त्वंतपसोनियमस्यच ॥ अखंआनंदरूपोयोब्रह्मरूपीनिरामयः ॥ चिदानंदघनोवेदशास्त्राणामप्यगोचरः ॥ २४ ॥ सोद्यदृष्टोमयासाक्षाद्गनःकिमार्थंयेविभो ॥ नवाद्ययान
थाप्येकंमार्थयेद्विरदानन ॥ २५ ॥ चतुराशीतिलक्षासुयोनिषुश्रेष्ठनासुर ॥ मनुष्याणांमहाभागवर्णास्तत्रमहत्तराः ॥ २६ ॥ तत्रापिब्राह्मणाःश्रेष्ठास्तत्रापिज्ञानिनःपरः
ज्ञा २ ज्ञानिष्वनपरास्तेषुचब्रह्मवादिनः ॥ २७ ॥ ब्रह्मज्ञानंतथानंदेहिमेजगदीश्वर ॥ त्वयिभक्तिंचसुदृढामविस्मरणमेवच ॥ २८ ॥ तवभक्तेषुसर्वेषुश्रेष्ठतांचगजाननः ॥ अन्यंचै
कंवरंयाचेतंचदेहिमेशंकर ॥ २९ ॥ तवभक्तैकनिलयंत्रैलोक्याकर्षणक्षमं ॥ विख्यातंत्रिषुलोकेषुनमस्यंसुरमानुषैः ॥ ३० ॥ एवंमांकुरुविघ्नेशयदितुष्टोसित्वार्थंचित
पुरंचपुष्पकंनाम्नाख्यातियातुसुरेश्वर ॥ ३१ ॥ अस्मिन्स्थित्वाचभक्तानांकामान्पूरयनित्यदा ॥ इदंचपुष्पकपुरंचतुर्दिक्षुविशेषतः ॥ ३२ ॥ गणेशपुरमित्येवंप्रयातुगजानन
॥ कउवाच ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाजगादद्विरदाननः ॥ ३३ ॥ गणेशउवाच ॥ साधुसाधुमहाबाहोमत्तोन्यमपिदुर्लभं ॥ भक्तानांत्रिषुलोकेषुनकिंचिन्मुनिसत्तम ॥ ३४ ॥ त्वयाप्रार्थि
तंविप्रतत्तेसर्वंभविष्यति ॥ विप्रत्वंदुर्लभंनरंप्रसन्नेनमयार्पितं ॥ ३५ ॥ गणानांत्वेतिमंत्रस्यवैदिकस्ययतस्त्वया ॥ जपःकृतोमुनेऽतस्त्वमृषिरस्यभविष्यसि ॥ ३६ ॥ ब्रह्मा
दिष्वपिदेवेषुवसिष्ठादिमुनिष्वपि ॥ ख्यातिंयास्यसिसर्वत्रपरांश्रेष्ठ्यमुपागतः ॥ ३७ ॥ सर्वेष्वारंभकार्येषुपूर्वंतेममचापरं ॥ स्मरणंयेकरिष्यंतितेषांसिद्धिर्भविष्यति ॥ ३८ ॥ यतो

ग॰ के॰
॥ ४६ ॥

वनर्षिकुंर

३ ज्ञानाद्वैसां कर्मनिष्फलं ॥ पुत्राश्च बलवान्सर्वदेवानां सुभयंकरः ॥ ३९ ॥ भविष्यति महाख्यातिस्त्रिषु लोकेषु पास्यति ॥ अजेयः सर्वलोकानां विनारुद्रं भविष्यति ॥ ४०
मन्त्रकोमद्भुतप्राणो मन्त्रिहोमत्सरपराः ॥ इदं च नगरं देव युगे पुष्पकसंज्ञितं ॥ ४१ ॥ त्रेतायुगे मणिःपूरं भानकं द्वापरेषु च ॥ कलौ तु भद्रकं नाम ख्यातं लोके भविष्यति ॥
॥ ४२ ॥ अत्र स्नानेन दानेन सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ क॰ उ॰ ॥ एवं दत्वा वरांस्तस्मै तत्रैवांतर्दधे विभुः ॥ ४३ ॥ तस्मिन्नंतर्हिते तत्र स्थापयामास वै मुनिः ॥ गणेशमूर्तिमासाद्य का-
रयामास सुंदरं ॥ ४४ ॥ वरदेति च तन्नाम ख्यापयामास शाश्वतं ॥ सिद्धिस्थानं च तन्नाम सिद्ध गणेशस्य प्रसादतः ॥ ४५ ॥ कामान्पूरयान्ति सर्वेषां पुष्पकस्थे नमित्यपि पू-
जयामास तां मूर्तिं भक्तिभावसमन्वितः ॥ ४६ ॥ इमां कथां यः श्रीविघ्नराजस्य वरप्रकाशां ॥ लभेत कामानखिलान्गणेशभक्तिं दृढां संसृतिमोचनीं च ॥ ४७ ॥ इति श्रीम-
द्गणेशपुरा॰ उ॰ वरदाख्यानं ॥ ४९ ॥ व्यास उ॰ ॥ ततो गृत्समदस्यास्य कथं हि तं सुरेश्वर ॥ तन्ममाचक्ष्व यत्नेन श्रद्दधानस्य पृच्छतः ॥ १ ॥ क॰ उ॰ ॥ ततः सर्वे मुनिगणा मान-
यामासुरादरात् ॥ मत्वन्मुनिवराश्रेष्ठं ते गृत्समदं च तं ॥ २ ॥ वरदानाद्गणेशस्य चक्रुस्ते यत्नकर्मणि ॥ सर्वारंभे गणेशस्य पूजनादौ च सत्कृः ॥ ३ ॥ एवं विख्यातिमगम-
त्स मुनिर्गणनायके ॥ भक्तिं परमिकां चक्रे जपन्मंत्रं मुनिश्वरः ॥ ४ ॥ कदाचित्स मुनिर्व्यासः चुक्षुवे बलवत्तरं ॥ दिशो नभश्च पृथिवीं नीरयन्गिरिगह्वरान् ॥ ५ ॥ अ

पश्यत्सुरतोबालावत्ताविभ्रद्यंकरं॥रक्तवर्णंमहानादंजपाकुसुमसन्निभम्॥६॥तेजोराशिंचमुष्णंतंनेत्रालोकपथंमुहुः॥दृष्ट्वासनादृशंबालंचकंपेभयविह्वलः॥७॥
तर्कयामासमनसाविघ्नःकोयमिहागतः॥नजानेगणनाथेनदत्तःपुत्रोममाद्भुतं॥८॥पश्यतिस्मपुनःसोथचारुवक्त्रंसुलोचनं॥चारुरुक्मांगदंचारुमुकुटंचारुनूपुरं
॥९॥चारुणाकटिसूत्रेणराजत्कटितटंतुतं॥पप्रच्छतंमुनिःकोसिकस्यकिंचचिकीर्षसि॥१०॥कथंतेपितरौस्थानंब्रूहितेजोनिधेर्मक॥कौ०॥श्रुत्वेत्थंवचनं
तस्यजगादबालकोमुनिं॥११॥बालउ०॥नूनंभाविभवतज्ज्ञानित्वंमांकिंपरिपृच्छसि तथाप्याज्ञावश्योवच्मिश्रुणुतत्त्वजनिर्मम॥१२॥त्वमेवजनकोमाताकृपां
कुरुममोपरि॥पालयस्वपितुर्मांत्वंदिनानिकतिचिन्मुने॥१३॥त्रैलोक्याकर्षणेशक्तोदेवेंद्रंवशवर्तिनं॥करिष्यामिनसंदेहोवीक्षसेपौरुषंमम॥१४॥कौ०॥
इत्याकर्ण्यवचस्तस्यभयहर्षसमन्वितः॥उवाचश्लक्ष्णयावाचामुनिर्गृत्समदोवचः॥१५॥यद्ययंजातमात्रोपिशक्तस्त्रैलोक्यकर्षणे॥तस्मादस्यप्रदास्यामिस्वमंत्रं
रवालजस्यह॥१६॥येनास्यवांछितंदद्युःपरितुष्टोविनायकः॥प्रदास्यतिजगंनाथोममकीर्तिर्भविष्यति॥१७॥एवंसंचिंत्यमनसातस्मैस्वंमंत्रमादिशत्॥गणानां
त्वेतिनंचाहकुर्वंनुष्ठानमादरात्॥१८॥जपश्चैवैदिकंमंत्रंचित्तस्थाप्यगजाननं॥संतुष्टालयरापुत्रसर्वान्कामान्प्रदास्यति॥१९॥एवंप्राप्तमहामंत्रोजगामतपसेवनं॥२०

।.णे॰ ।।
७७ ।।

अहंतवतपोवद्धोवरंदातुमिहागतः ।। श्री ।। २

कांगुष्ठेनावनस्थेनिराहारोजितेंद्रियः ।। २० ।। ध्यायन्गजाननंदेवंमनसानिश्चलेनसः ।। जपनस्तस्यवर्णांसार्द्धायुतमितानिच ।। २१ ।। गतोनितस्यमुखतोचभूत्वाग्निर्दिशो
ज्वलन् ।। भयंबभूवदेवानांदैत्यानांनलवासिना ।। २२ ।। ततस्तत्तपसातुष्टआविरासीद्गजाननः ।। दिशोविनिमिराःकुर्वन्छदयन्भानुमंडलं ।। २३ ।। भ्रामयनउप्करंचा
रुसविषाणांमुद्रान्वितः ।। नदृल्वितवरश्क्लावालकोविहूलन्निव २४ उन्मिल्यनयनेपश्यद्धैर्यंकृत्वाननामतः ।। बद्धांजलिपुटोभूत्वाप्रार्थयामासतंविभुः ।। २५ ।।
।। व्यासउ॰ ।। किंमांधर्षयसेदेवभक्तंत्वांशरणागतं ।। २७ ।। भवसौम्यतरोदेवःदेहिमेखिलवांछितं ।। क्रौं॰ ।। इत्याकर्ण्यवचस्तस्यसंजहारस्वकंमहः ।। २८ ।। उवाचपरमप्री
नासावधानोभवार्भक + द्वेवंतंपुरतःस्थितं ।। चतुर्भुजंमहाकायंनानाभूषाविराजितं ।। २९ ।। परशुंकमलंमालांमोदकान्बिभ्रतंकरैः ।। तेजसाधर्षितस्य × यंध्यायसि
दिवारात्रौसोहंतेवरदोधुना ।। ममेदंपरमंरूपंस्वप्रकाशंजगन्मयं ।। २९ ।। नविदुःब्रह्मरुद्राद्याकुतोवेत्स्यंतिमानवाः ।। वेदाश्चमुनयःसर्वेनचराजर्षयोपिच ।। ३० ।।
नासुराःसिद्धगंधर्वाःननागानचदानवाः ।। सोतोवालोधन्योहंतवदर्शनात् ।। ३२ ।। पिताधन्यतरोमेद्यसार्थकंजन्ममेतपः ।। स्तुतिंकर्तुंनजानामिवालभावात्सुरे
श्वर ।। ३३ ।। यतस्त्वंसर्वजगतांकर्त्तापातापहारकः ।। त्वंब्रह्मासाभामयस्त्वेवरविरग्निश्चचंद्रमाः ।। ३४ ।। चराचरश्चेतयसेस्वमहिम्नायमहामते ।। महिमानंमहांतंतेकेस्तेघा

+ ।। वरयस्ववरान्कामतोयान्यांस्त्वंमनसेछसि ।। ५

पिनवैविदुः॥३५॥यदिमेवरदोसित्वंतन्मेदेहिगजानन॥त्रैलोक्याकर्षणेशक्तिंविशिष्टांदेहिमेविभो॥३६॥देवदानवगंधर्वमनुष्योरगराक्षसाः॥यक्षपाःमम
सप्तासंनुमुनिकिन्नरचारिणः॥३७॥मनसाचिंतितंयन्मेतन्नसिध्यतिमेसदा॥इंद्राद्यालोकपालाःसेवांकुर्वंतुसर्वदा॥३८॥इहभोगाननेकान्मेमुक्तिंचांते
मयच्छच॥अन्यंचतेवरंयाचेपुरमेतनवाह्नया॥३९॥मथांयानुयतश्चात्रह्ननमुयंतयोमया॥गणेशपुरमित्याख्यानियातुजनेष्विदं॥गणेशउवाच॥
त्रयाणामपिलोकानामाक्रमंलंकरिष्यसि॥सर्वेभ्योनभयंतेस्तिसर्वेवश्याश्चतेसदा॥४१॥आपसंकोचनंरौप्यंमयादत्तंपुरत्रयं॥अभेद्यसर्वदेवानांकामदंत्वं
करंविना॥४२॥त्रिपुरेतिचतेनामख्यातंलोकेभविष्यति॥यदैकेनचबाणेनशिवोभेत्स्यतितेपुरं॥४३॥नदैवयास्यसेमुक्तिंतात्रकार्यविचरणा॥अन्यनेवं
छिन्नंसर्वंमत्स्यंसाद्दाम्द्भविष्यति॥४४॥कौणा॥दत्वेत्थमवरान्देवान्देवस्तत्रैवांतर्दधेविभुः॥विनाप्यमगदेववियोगात्त्रिपुरासुरः॥४५॥हर्षंचविपुलंलेभेवरान्मा
प्यापयेसिनान्॥त्रैलोक्यविजयंकर्तुंयत्नंतेस्मततोब्रवीत्॥४६॥इतिश्रीगणेशपु॰उ॰त्रिपुरासुरवरदानं॥३८॥व्यासउ॰॥ततःकिमकरोद्दैत्यस्त्रिपुरो
वरर्षितः॥तत्सर्वंकौतुकंमह्यंवक्तुमर्हस्यशेषतः॥१॥ब्रह्मो॰॥ततःकाश्मीरपाषाणभवांमूर्तिंगजाननीं॥स्थापयामासविधिवद्ब्राह्मणैर्मंत्रकोवि

दे॥२॥महोनंकांचनंदिव्यंमणिमुक्ताविभूषितं॥गणेशपुरमध्येसप्रासादंकृतवान्प्रभुः॥३॥उपचारैःषोडशभिःपूजयामासतंविभुं॥नमस्कारैरसंख्यातैःस्तु
तिभिःप्रार्थनैरपि॥४॥क्षमाप्यदेवदेवेशमनुज्ञाप्यययौबहिः॥दत्त्वादानान्यनेकानिब्राह्मणेभ्योयथार्हतः॥५॥ततस्तद्भवनस्थानेवंगालेत्रिपुरस्यह॥गणेश
पुरमित्येवसर्वेषांसर्वेषांसर्वसिद्धिदं॥६॥ततःसत्रिपुरोदैत्योगजाननवरोद्धतः॥नृलोकान्पालयामासदेवानामाक्रमेरतः॥७॥पत्तीनश्वतुरंगांश्चगजांश्च
रथिनस्तथा॥दशदिग्भ्योययुस्तंतुसेवार्थंबलवत्तराः॥८॥राजानःसेवकाजाताआनुकूल्येनतस्यह॥प्रतिकूलागतामृत्युंयुद्धकर्तुंमुनीश्वर॥९॥एवमाक्रम्य
भूस्वर्गंततोगादमरावतीं॥ततइंद्रोदेवगणैर्नानायुद्धकरैर्वृतः॥१०॥ऐरावतसमारूढोययौयुद्धायदंशितः॥सोपिसेनांत्रिधाचक्रेचतुरंगांमहाबल॥११॥
भीमकायंमहादैत्यंवज्रदंष्ट्रंचदानवं॥धनुर्युद्धेगदायुद्धेशस्त्रयुद्धेचकोविदः॥१२॥अस्त्रयुद्धेमल्लयुद्धेनिष्णातंदैत्यपुंगवं॥वीक्ष्यतंभीमकायंसनृलोकस्या
धिपोभव॥१३॥कालकूटंवज्रदंष्ट्रंजगादत्रिपुरोबली॥त्रिभागयानयायाहिसेनयात्वंरसातलं॥१४॥शेषमुख्यान्सर्वनागान्वशान्कुरुममाज्ञया॥अहंत्रिना
गपाशक्रमाक्रमीष्येखिलान्सुरान्॥१५॥को॰॥भीमकायोवज्रदंष्ट्रोयथाज्ञप्तोगतस्त्वतु॥चतुरंगबलैर्युक्तःस्वयंनंदनमाययौ॥१६॥दिव्यान्वृक्षानवभंजु

ञ्वार्यमार्गास्तुसैनिकाः॥ तत्रस्थित्वदैत्यराजोद्दूतांश्छक्रायप्राहिणोत्॥१७॥ अमचानयेनुशक्रंमेदर्शनायत्वरान्वित॥ वदंतुममवाक्यंवामृत्युलोकंव्रजाधुना॥१८॥ तत्त्रै
पालयिष्यामिसाम्नादैत्यमरावतीं॥ यदियुद्धेचनेबुद्धिस्तदाशीघ्रंमयाहिमां॥१९॥ नेगलाशकमाचरत्युस्त्रिपुरासुरचेष्टितं॥ श्रुत्वेत्थंवचनंतेषांवज्राहतइवाचलः॥२०॥
चकंपेचाचलरिपुःवायुनेवयथातरुः॥ चिंतयाव्याकुलीभूतःकिमेतदितिचिंतयन्॥२१॥ क्रोधानलेनज्वालसंरक्ताखिललोचनः॥ कुर्वन्भस्मेवलोकांस्त्रीन्शोषयन्निववा
रिधी॥२२॥ उवाचदूतानाहत्वंयांतुयुद्धायसत्वराः॥ स्वयमैरावतारूढोजगामसुरशत्रुहा॥२३॥ तेननादेनमहताक्षोभयन्भुवनत्रयं॥ श्रुत्वानादंचनंतेतुगताहूतायथागतं॥२४
विबुधाश्चापिसन्नद्धानानाशस्त्रासिपाणयः॥ भिंदिपालधराःकेचित्केचित्कुंतर्ष्टिपाणय॥२५॥ मुद्गरासिधराःकेचिद्धनुर्बाणकरापरे॥ गदाखेटकराश्चान्येकेचित्तुदंड
पाणयः॥२६॥ एवंदेवगणैःसार्द्धंवज्रभृन्निर्ययौबहिः॥ कृतस्वस्त्ययनोविप्रैर्नानावादित्रनिस्वनैः॥२७॥ त्रिपुरोहतवाक्येनज्ञात्वायुद्धोद्यमंतुतं॥ सन्नद्धामकरोत्सेनांबलाढ्यां
चतुरंगिणीं॥२८॥ असंख्यानांसमादायहयारूढोभिनिर्ययौ॥ परस्परंददृशतुस्तेसेनेवीरभूषणे॥२९॥ कोलाहलोमहानासीद्बृंहितैर्हेषितैरपि॥ क्ष्वेडितैरथघोषैश्चवाद्य
घोषैरनेकधा॥३०॥ ततोहुंकारमात्रेणनोदितास्त्रिपुरेणते॥ वीरायुयुधिरेदैवैःससंमर्दोमहानभूत्॥३१॥ नाभूत्स्वपरबोधोपिजघ्नुरेवपरस्परं॥ एवंतुतुमुलेयुद्धेमृतानास्तेसा

गणेश॥४२॥

ग·सं·॥
॥४९॥

दवाः

सुमनसोपि पतिता दैत्यशस्त्रप्रपीडिताः ॥ बभुस्ते सैनिकास्तत्र पुष्पिता इव किंशुकाः ॥ ३३ ॥ अशक्ताः स्थापिताः केचिद्ग्रीहीनास्तथापरे ॥ क्रमेणाल्पकागजा व्यक्षास्तथाश्वाश्च पदातिन ॥ ३४ ॥ ततः पलायनपरा दैत्या याता दिशो दश ॥ सिंहं दृष्ट्वेव सहसा मृगा जीवनकांक्षिणः ॥ ३५ ॥ ततो निवार्य तत्सैन्यं हुंकारं करिपुः स्वयं ॥ क्रोधानलमहाज्वालो गर्जन्मेघ इवापरः ॥ ३६ ॥ एकः सान्निध्यमगमद्भक्षयन्निव रोदसी ॥ स्वरवङ्गेनाहनत्तीव्रं हस्तं वज्रधरं हरेः ॥ ३७ ॥ वज्रं पपात हस्ताभ्यां तदद्भुतमिवाभवत् ॥ तदेवाभ्यहनद्दैत्यस्तेन वैरावणं गजं ॥ ३८ ॥ ऐरावतः प्रहारेण पलायनपरोऽभवत् ॥ ततो जघान स हरिर्मुष्टिना दैत्यपुंगवं ॥ ३९ ॥ स क्षणं पतितो भूमौ ततउत्थाय वेगवान् जघान मुष्टिना शक्रं धरण्यां समपातयत् ॥ ४० ॥ ततउत्थाय मघवा दैत्यमाह स्मयान्वितः ॥ इदानीमस्त्रयुद्धाय सज्जीभव असुरेश्वर ॥ ४१ ॥ ततः स ततः सविस्मयाविष्ट उवाच बलगर्वितः ॥ किमर्थं त्वं निजप्राणे निर्दयोसि सुरेश्वर ॥ ४२ ॥ कृमिकीटपतंगानां प्राणो नो वधियो मतः ॥ गच्छ देव धरण्यां ते स्थानं दत्तं मया शुभं ॥ ४३ ॥ का० ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा जम्भारिर्बलहा वृत्रहा ॥ यद्यहं जीवितान्त्वां हि मोचयामि न चेदृपो ॥ ४४ ॥ तदाहं धरणीयामि त्वदाज्ञावशगोऽधम ॥ त्वमेव हतमूर्द्धाद्य धरणीयास्यसे खल ॥ ४५ ॥ वदत्येवं तु देवेंद्रे दैत्येंद्रो निजघान तं ॥ मुष्टिना हृदये दुष्टः ततो युद्धमभूत्तयोः ॥ ४६ ॥ चाणूरकृष्णयोर्यद्वत्परस्परजयैषिणोः ॥ हृदयं तद्धृदयेनैव हस्तं हस्तेन जघ्नतुः ॥ ४७ ॥ जानुभ्यां जानुनी चोरुताभ्यां

नैवम्रतु ॥ मल्लकं मल्लकेनैव कूर्परं कूर्परेण तु ॥ ४८ ॥ हस्तं हस्तेन पादाभ्यां पाशैनावन्निजघ्नतुः ॥ पादौ गृहीत्वा दैत्योसावभ्रामयित्वा मुहुर्मुहुः ॥ ४९ ॥ तस्याज्य दूरतः शक्रं यथा
थान ज्ञायते क्वचित् ॥ आरुरोह स्वयं नंतुं चतुर्दंतं गजेश्वरं ॥ ५० ॥ ततो देवगणाः सर्वे हिमवद्गिरिगह्वरं ॥ ययुः शक्रं विचिन्वंतो दैत्यसंत्रासनापिनाः ॥ ५१ ॥ कुत्र वा पतितो देवो दृश्य
मो वा कथं विभुं ॥ एवं संचिंतयंतस्ते भ्रमंतो ददृशुश्च तं ॥ ५२ ॥ अधोमुखं समायांतं देवेंद्रं नेमविह्वलं ॥ मरोमुर्देवसंघास्तं आलिलिंगुस्तथापरे ॥ ५३ ॥ पूजयामासुरपरे वीजयाम
सकेचन ॥ पादसंवाहनं चास्य चक्रुः केचन भक्तितः ॥ ५४ ॥ तत्रैव न्यवसंस्तत्र वै गुप्तरूपाः सुरास्तदा ॥ दैत्यस्त्वैरावतारूढो ययौ स्वाममरावतीं ॥ ५५ ॥ देवस्थानानि दैत्यानमि
द्रासनगतः स्वयं ॥ दत्ता विभज्य मर्त्यकं नाम पूर्वं सुरद्विषां ॥ ५६ ॥ दिव्यवादित्रनिर्घोषैः भृरावनगंधर्वनिस्वनान् ॥ किन्नरैः सेव्यमानश्च करेणे चाप्सरसांगणैः ॥ ५७ ॥ इति श्रीम
द्रोणपु॰ उ॰ इंद्रपराजयो॰ ३अ॥ कौठ॥ आक्रम्य देवधिष्ण्यानि दैत्यो गाढस्मराः पदं ॥ पराक्रमं दैत्यकृतं श्रुत्वा देवगुरुस्त्वातुरा ॥ १ ॥ बल्या ययौ नाभिपद्मं विभुः क्षीर
निधिं ययौ ॥ दैत्यस्य मानसौ पुत्रौ मधुजं अंडजं उरएवच ॥ २ ॥ मधुजं स्थापयामास ब्रह्मलोकेधिनायकं ॥ ततश्चांडं च वैकुंठे चकार स्वामिनं स्वयं ॥ ३ ॥ ततः कैलासमगमत्तं च
दोर्भ्यामचालयत् ॥ भयभीता च गिरिजालिलिंग शंकरं भृशं ॥ ४ ॥ तेन तुष्टो महादेवो दैत्यस्य पौरुषेण च ॥ वहिर्ययौ वरं दातुं निजभक्तसुखप्रदः ॥ ५ ॥ ददर्श त्रिपुरं दैत्यवरं हर

शिवस्तथाब्रवीत्॥सर्वथैवयदितुष्टोसिदेहिकैलासमद्यमे॥६॥गच्छमंदारशिखरेयावन्मममनोरथः॥शंकरोपिददौतस्मैकैलासंस्वल्पकालिने॥७॥स्वयंजगामगिरिशो
मंदराद्रिंगिरीशोःसह॥कैलासशिखरारूढोजहर्षत्रिपुरासुरः॥८॥एवंदेवान्वशेकृत्वापुनरयाद्रसातलं॥भीमकायोपिबलवान्भूमंडलगतोबलात्॥९॥वशेचकारनृ
पतीनृषीन्सर्वान्बबंधह॥अग्निकुंडानिसर्वाणिदेवतृप्तिकराणिच॥१०॥आश्रमांश्चबभंजाशुतीर्थानिचविशेषतः॥तापसांस्तापयामासकारागारसमाश्र
यान्॥११॥स्वाहास्वधावषट्कारान्वेदस्याध्ययनानिच॥सदाचारान्सदादेहिसर्वगवसमन्वितः॥१२॥वज्रदंष्ट्रोपिसहानिपानान्यानिविशेषतः॥शेषंचवासुकिं
चैवतक्षकंसर्वभोगिनः॥१३॥निर्विषांश्चैवसविषांश्चकारवशवर्तिनः॥वज्रदंष्ट्रोरत्नजातंबुभुजेमेघयाचितं॥१४॥नागांगनाभिश्चकुतूहलेनरेमेसदासौसमदो
निहर्षात्॥भोगान्विभुंजविविधानिरत्नान्यादाययानन्त्रिपुरांतिकंसः॥१५॥पातालवश्यपन्नांशंसनूलेभेमानंनतोधिकं॥वस्त्राणिचमहार्हाणियानान्यासनानेनेक
शः॥१६॥एवंत्रिलोकान्वशगान्कृत्वादैत्योननंदह॥देवाःसर्वेगुहावासाश्चिंतयामासुरन्वहं॥१७॥कथमस्यवधःकस्मिन्कालेवापिभविष्यति॥कस्माद्धेतिं ८
नजानीमोलब्धोनेनवरःकुतः॥१८॥एवंव्याकुलचित्तेषुसुरेषुमुनिसत्तमः॥आययौनारदस्तत्रत्रैलोक्यचरइच्छया॥१९॥ददर्शदेवान्दीनांस्तानुत्ततारनभःपथा

दृष्ट्वासर्वेनारदतुमुनस्थुःसहसावने॥२०॥आलिलिगुश्चनेमुश्चपुपुजुश्चपथाक्रम॥विश्रांतंपरिपप्रच्छुस्त्रिपुरस्यवरादिक॥२१॥देवाऊ॰॥त्रिपुरेणासमाक्रान्तंत्रैलोक्यं
सचराचरं॥स्थानानिनोगृहीतानिकेशवेनापिनिर्जिता॥२२॥शरणंकंव्रजामेद्यकथंतस्यवधोभवेत्॥वराश्चकेनदत्तानोवरास्यत्रिपुरस्यभा॥२३॥नारद॰॥कथ
यामिसमासेनदैत्यस्यचेष्टितंमहत्॥दिव्यवर्षसहस्रंसततापपरंतपः॥२४॥आसादयामासविभुंगणेशंदेवनायकं॥तेनासौदुर्द्धरादत्तावरासर्वभयंकराः॥२५॥देव
र्षिपितृभूतेभ्योयक्षरक्षपिशाचतः॥नृनागेभ्योऽभयंदत्तंविनैवशंकरंविभुं॥२६॥प्रसादयंतुदेवेशंद्विरदाननमादरात्॥आराधयंतुसर्वेपिविघ्नेशंसर्वसिद्धिदं॥२७॥
॥देवाऊवाचः॥कथमाराधनंतस्यदेवदेवस्यधीमतः॥कर्तव्यंमुनिशार्दूलकृपयातद्वदःस्वतः॥२८॥नारद॥अहमेकाक्षरंमंत्रंकथयाम्यखिलान्प्रतितेनमंत्रे
णातेसर्वेमयादत्तेनभक्तितः॥२९॥अनुष्ठानंप्रकुर्वंतःसर्वेपिस्थिरमानसः॥यावत्प्रत्यक्षतामेतिदेवोसौगणनायकः॥३०॥सएवनहधोपायंवदिष्यत्यखिलान्प्रति
तेनमंत्रेणातेसर्वेमयादत्तेनभक्तितः॥२९॥अनुष्ठानंप्रकुर्वंतःसर्वेपिस्थिरमानसः॥यावत्प्रत्यक्षतामेतिदेवोसौगणनायकः॥३०॥सएवनहधोपायंवदिष्यात्यखि
लान्प्रति॥नान्योपायंप्रपश्यामितस्मात्कुर्वंतुमेवच॥३१॥कौ॰॥इत्युक्त्वानारदःसर्वाननुपदिश्यमनुंचतं॥जगामनत्वागणादेववीणागानरतोमुनि॥३२॥ततःसर्वसुरव

॥ गणेश ॥
॥ ५१ ॥

णःगणेशध्यानतत्पराः॥ एकपादस्थिताकेचित्केचित्पद्मासनस्थिताः॥३३॥ केचिद्वीरासनगताः केचिन्मीलितलोचनाः॥ निराहाराजितश्वासोजेपुर्मंत्रंमुनीरितं।
॥३४॥ ततोबहुगतेकालेकरुणाब्धिर्गजाननः॥ अनुष्ठानंनिरीक्ष्येषांदेवानांचिरकालजं॥३५॥ आविर्बभूवगणपस्तेषामग्रेवरप्रदः॥ उद्यत्सत्स्वर्णमुकुटःचा
रुकुंडलमंडितः॥३६॥ दंतन्यस्तकरोराजत्कटिसूत्रांबरांगदः॥ पाशंसृणिंचपरशुंकमलंचभुजैर्दधत्॥३७॥ रक्तचंदनकस्तूरीसिंदूरमणिभूषणः॥ विद्युत्तेजोद्य
सत्कांतिःकोटिसूर्यसमप्रभः॥३८॥ दृष्ट्वैवंसहसादेवंविनायकमनामयं॥ तेजसाधर्षिताःसर्वेभयमापुश्चकेचन॥३९॥ प्रणेमुःसहसाकेचिद्देवास्तद्द्विरदा
ननं॥ पूजयामासुरपरेहर्षगद्गदभाषिणः॥४०॥ स्वसंकटविनाशायतुष्टुवुःकेपितंविभुं॥ प्रसादसुमुखंदेवंसुमुखंसंकटापहं॥४१॥ देवाऊ॰॥ नमोनमस्ते
परमार्थरूपनमोनमस्तेखिलकारणाय॥ नमोनमस्तेखिलकारकायसर्वेंद्रियाणामधिवासिनस्ते॥४२॥ नमोनमोभूतमयायतेतुनमोभूतकृते
सुरेश॥ नमोनमःसर्वधियांप्रबोधनमोनमोविश्वलयोद्भवाय॥४३॥ नमोनमोविश्वभृतेखिलेशनमोनमःकारणकारणाय॥ नमोनमोभक्त
मनोरथज्ञनमोनमोभक्तमनोरथघ्न॥४४॥ नमोनमोवेदविदांप्रदृश्यनमोनमःसर्ववरप्रदाय॥ नमोनमोवागविचारभूतनमोनमोविघ्ननिवारणाय

॥ राम ॥
॥ ५१ ॥

॥४५॥नमोनमोभक्तमनोरथेशनमोनमोविश्वविधानदक्ष॥नमोनमोदैत्यविनाशहेतोनमोनमोशंकटनाशनाय॥४६॥नमोनमःकारुणिकोत्तमायनमो
नमोज्ञानमयानेकरूप॥नमोनमोज्ञानविनाशनायनमोनमोभक्तविभूतिदाय॥४७॥नमोनमोभक्तविभूतिहंत्रेनमोनमोभक्तविमोचनाय॥नमोनमोभ
क्तनिबंधनायनमोनमस्त्वेप्रविभक्तमूर्तये॥४८॥नमोनमस्तत्वनिबोधकायनमोनमस्तत्वविदुत्तमाय॥कौ॰॥एवंस्तुतःसुरैर्देवोद्विरदाननईश्वरः॥उवा
चपरमप्रीतोहर्षयन्सुरसत्तमान्॥४९॥श्रीगणेश॰॥स्तोत्रेणापसाचैवसुराःसंतुष्टिमागता॥ददामिसकलाभीष्टंनवृणुध्वंसुरेश्वरः॥५०॥देवा॰॥यदितु
ष्टोसिदेवेशत्रिपुरंजहिदानवं॥सर्वेषामधिकारान्नोगृहीत्वायस्तिष्ठति॥५१॥त्वयैवास्याभयंदत्तंसर्वामरसमूहतः॥अतोस्मात्संकटंमाहाःसंकटा
न्मोचयाधुना॥५२॥त्वामेवशरणंप्राप्ताएषएववरोहिनः॥गणेश॰॥वारयिष्येभयंसर्वंतस्माद्घोरतराद्द्विषः॥५३॥भवत्कृतमिदंस्तोत्रंमतिप्रीतिकरंमम
संकष्टंनाशनमितिविख्यातंवोभविष्यति॥५४॥पठतांशृण्वतांचैवसर्वकामप्रदंनृणां॥त्रिसंध्यंयःपठेदेतन्नसंकष्टंनाप्नुयात्क्वचित्॥५५॥इतिश्री
मद्गणेशपु॰उ॰स्तोत्रनि॰॥समाप्त॰॥ वरदेनगणेशेनप्रभुणासर्वकारिणा॥ किंकृतंतन्ममाचक्ष्वपृच्छतस्त्वनुरानन॥१॥कौ॰॥ननागजाननोवि

॥ग.पो॥
॥५२॥

मरूपेणत्रिपुरंययौ॥महार्हासनसंविष्टंददर्शद्विजसत्तम॥२॥सउत्थायनमस्कृत्यस्वासनेचोपवेशयेन॥संपूज्यपरिपप्रच्छकुतआगम्यतेद्विज॥३॥कावयाकिंच
ननामपृच्छतेब्रूहिमेद्विज॥प्रयोजनंचकिंतेस्त्रिशकंयंचेत्करवामहे॥४॥द्विजौवाच॥सायगृहावयंदैत्यसर्वज्ञाःसर्ववेदिनः॥द्वाविहागतौकान्तौभ्रमामोहिहितका
म्यया॥५॥कलाधरेत्येवनाम्नाविख्यातासुभुवनत्रयेद्रष्टुकामावैभवंतेसंप्राप्ताभवनंतव॥६॥अखिलासंपदस्तेतुदृष्टास्तत्रास्मृतांमतं॥नकैलासेनवैकुंठेब्रह्मलोके
पिनेदृशी॥७॥पदेशाक्केनैवसंपद्यादृशीदृश्यतेनव॥दैत्यउवाच॥नाममात्रंकलाधारःकिंवाजानासितांद्विज॥८॥संपदःसर्वलोकेषुयास्यएतामयाश्रमि॥जानामि
चेद्दर्शयमेनासांमध्येमहोत्कण॥९॥दृष्ट्वाहासेवांछितंतेप्रियंप्राणामपिद्विज॥नस्मरेपरिहासेपिवितथंभाषितंमुने॥कलाधरः॥परेयातंपदेदृष्टाकिंस्यात्तवसु
रद्विष॥विनयातेमसन्नोहंकलयातेददामिवै॥११॥कांचनराजतंलौहंत्रिपुरंशारसंस्थितं॥रमतत्रस्थितोदैत्यचिरकालंयथासुखं॥१२॥अभेद्यंदेवगंधर्वैर्मानु
षैरुरगैरपि॥कल्पितार्थप्रदंतत्तेकामगंकामदंसदा॥१३॥यदैवैकेनवाणेनकस्मिंश्चित्कालपर्यये॥भेत्स्यततत्तदादैत्यतदानाशमुपेष्यति॥१४॥कौलः॥इत्युक्ता
धनुरादायमसंतम्पशरमंतरा॥पुरत्रयंनिर्ममेसौभुवनत्रयसन्निभं॥१५॥विचित्रैर्भवनैरम्यैर्दीर्घिकाराममसंयुतैः॥नानापक्षिगणैर्युक्तंसर्वकामप्रदंस्वगं॥१६॥मायया

मोहितोदैत्यस्तत्रस्थोजल्दषेभृशं॥जगर्जघनवद्दैत्योलोकत्रयविकंपनः॥१७॥नमतःश्रेहहूत्येवंगर्वदर्पसमन्वितः॥त्रैलोक्यंक्षोभयामासब्राह्मणंतमथाब्रवीत्॥१८॥पा
चस्वदुर्लभतरतनेदास्येद्विजोत्तम॥इत्युक्तःसद्विजःप्राहतंदैत्यंनिस्पृहोपिसन्॥१९॥द्वि.म.उ.॥अहंकैलासमगमंद्रष्टुवानमूर्तिमुत्तमां॥शिवेनपूजितांसम्यगारोहीचिंति
तितार्थदां॥२०॥नामानयत्वामेदेहिशक्तिर्यद्यसुरेश्वर॥नैतादृशीमयामूर्तिःत्रैलोक्यंचरतेक्षिता॥२१॥अतोममनस्तस्यामासक्तंदैत्यसत्तम॥नामवाप्यकृतःकृत्यो
भविष्याम्यसुरेश्वर॥२२॥कीर्तिंतेमथयिष्यामित्रैलोक्येसचराचरे॥नदानानिपुराच्छेहोवांछितेयःप्रयच्छति॥२३॥द्वि.म.उ.शंकरंकिंकरंमन्येगणयेनचदेवता॥अ
नयित्वाप्रदास्येहंतांमूर्तिंद्विजपुंगव॥२४॥इत्युक्त्वापूजयामासतंकलाधरमादरात्॥दत्तोतस्मैदशग्रामान्गोवस्त्रंभूषणादिकं॥२५॥मुक्ताफलानिभूरीणिमहो
हीरीतराणिच॥मुक्तानिचप्रवालानिरांकवास्तरणानिच॥२६॥दासीदासशतंनाभूषायुक्तंददेसुरः॥सदश्वान्वस्त्रथाश्वस्वर्गाक्षानाजतान्रथान्॥२७॥मगंत्व
नहत्वाहत्तंभययेसकलाधर॥को॥एवंसर्वमहत्तांतंनारदेकथयत्सुरान्॥२८॥तेपिकालंमनीक्षंतिदिवसानतिचक्रमु॥२९॥इतिश्रीमद्गणेशपु.उ.नारदा
म.धं१प्रामण॥कृतवानकिमुदैत्यःसंगतेतस्मिकलाधरे॥कथमानीयदत्तास्मैमूर्तिंश्रींतांमरोःशुभा॥१॥एतत्कथयमेसर्वंविस्तार्यचतुरानन॥लीलांगजाननी

अरावन्नतृष्णामिसमासतः ॥ २ ॥ कौं० ॥ तस्मिन्नागतेयद्दकरोत्सदैत्योमुनिसत्तम ॥ तत्सर्वंकथयिष्यामिशृणुष्वावहितोमुने ॥ ३ ॥ दूतोसंप्रेषयामासमंदराद्रि
स्थितंशिवं ॥ तावच्छीघ्रंशिवंगत्वाब्रूतंमहाक्रममादरात् ॥ ४ ॥ मूर्तिश्चितामरोत्सत्तिगृहेसर्वार्थदाशुभा ॥ देहितांदैत्यराजायआनीयगिरिजापते ॥ ५ ॥ पाताले
स्वर्गलोकेवामर्त्येयत्सारमद्भुतं ॥ तत्सर्वंतेनदैत्येनत्वानीतंस्वगृहेबलात् ॥ ६ ॥ शीघ्रमानयतांदेवयावोदैत्यंमहाबलं ॥ नदास्यसियदानाहितदादैत्यःपराक्रमी
॥ ७ ॥ महीष्यतिबलानांतुतोदुःखमवाप्स्यसि ॥ इत्थंदूतावचःश्रुत्वात्रिनेत्रःक्रोधमूर्छितः ॥ ८ ॥ उवाचदूतोदूतोवामिनिकृत्वाक्षमेवच ॥ कामस्यैवमवेन्दस्य
नोचेद्दानात्रसंशयः ॥ ९ ॥ किंकार्यंतेनदैत्येनतृणीभूतेनमेविभो ॥ आयानुयुद्धमेवास्तुमर्तुंकामोममांतिकं ॥ १० ॥ नेयंमूर्तिस्तेनशक्याप्राप्तुंजन्मशतैरपि ॥ म
लपाम्भिःपतंगेनकिंशांतिमधिगच्छति ॥ ११ ॥ मेरोपातेमूषकेनशक्यःकर्तुंकिमोजसा ॥ असंख्यजलनिष्काशंकुकस्मात्किंमहोदधि ॥ १२ ॥ कौं० ॥ श्रुत्वातुशां
करीवाणींदैत्योयातोयथागतं ॥ आवृत्तांस्वामिनंवाक्यंशंभुनायदुदीरितं ॥ १३ ॥ तदाकर्ण्यगजज्वालदैत्योवाक्यार्थकोविदः ॥ क्रोधानलेनदीप्तोभूत्रैलो
क्येप्रदहन्निव ॥ १४ ॥ आज्ञापयच्चयुद्धायसेनांतांचतुरंगिणीं ॥ निर्गतासहसासेनामंदराचलसंमुखी ॥ १५ ॥ भूतलंछादयामासनिर्मर्यादेयथांबुधि ॥ अने

कसूर्यसंकाशाविकोशेग्रास्त्रसंचयैः ॥ गर्जंनिघ्ननन्दुद्धोरंमृत्योर्मानसकंपिनी ॥ दैत्यस्त्रिपुरमारुह्यविमानसहस्रोमहत् ॥ १७ ॥ मनोवेगंततःपश्चाज्जिघांसुःशंभुमाय
पयौ ॥ बृहन्मणिमयंचारुकवचंकुंडलेगदे ॥ १८ ॥ मुक्तामालामुद्रिकाश्चकटिसूत्रंचकांचनं ॥ मुकुटंरत्नखचितमहार्घ्यंविभ्रदुरुत्तमन् ॥ १९ ॥ यस्यशब्देनमहताच
कंपेहरमानसं ॥ नद्धनुःसनिषंगश्चचर्मखेटमसिंदृढं ॥ २० ॥ शुभ्रशुभ्रेशक्तिकांदिव्यांवहन्सदैत्यपुंगवः ॥ गीयमानानत्यमानागंधर्वाप्सरसांगणा ॥ २१ ॥ वंदिनश्चार
णाश्चापियपुरस्याग्रतोमुदा ॥ शंकरोदूतवाक्येनश्रुत्वादैत्यंसमाययौ ॥ २२ ॥ असंख्यबलसंयुक्तंयुयुत्सुंकालकर्षितं ॥ आपपौक्रोधदीप्ताक्षःसस्थलाद्रणमंड
लं ॥ २३ ॥ नेवीरावीरशब्देननादयनोदिशोदश ॥ अभिजग्मुमहारौपरस्परवधेप्सवः ॥ २४ ॥ अभूतामिलितेसैन्येरजस्तिमिरसंकुले ॥ स्वपरज्ञानरहितेजघ्नतुरसाम्
हूनि ॥ २५ ॥ अभवत्तुमुलंयुद्धंनप्राज्ञायतकिंचनः ॥ गजाश्वरथवीराणांहतानांशोणितैःक्षितैः ॥ २६ ॥ यानेरजेस्मयुध्यंतवीरावीरैः ॥ पृथक्पृथक् ॥ केचित्स्मे
ःकेचिद्वाणैःशिलाशितैः ॥ २७ ॥ सशिभिर्मुष्टिभिःकेचित्केचित्परश्वतोमरैः ॥ हतानांतत्रावीराणांहयानांचयदंतिनां ॥ २८ ॥ असृङ्नदीसमवेत्केशशैवालवी
भिनी ॥ खेटकूर्मास्वड्गमत्स्याशिरःकमलभूषणा ॥ २९ ॥ कुत्रावनौघोरतराकवेधहस्तवासिनी ॥ वीरसंतोषजननीगृध्रगोमायुहर्षकृत् ॥ ३० ॥ दृष्टानदींतृशिरिवा
[illegible] ॥ [illegible]णामाश्च

य यो दैत्यांनिकंदनी ॥ दैत्योपि त्रिपुरारूढो ययौ नस्य पुरो बलेः ॥ ३१ ॥ नायकौ सगनौ हृष्टौ दृष्टौ च परस्परं ॥ अत्याकुलं युयुधिरे दैत्येयास्तौ भवात्तदा ॥ ३२ ॥ नाना प्रह
रणैर्दिव्यैः शस्त्रैरस्त्रैर्द्रुमैरपि ॥ तेषां युद्धानि नामानि कथयिष्ये समासतः ॥ ३३ ॥ इति श्रीमद्दुर्गापु॰ उ॰ खं॰ ३० ॥ कौ॰ ८ ॥ अयुध्येतां हि हृष्टौ थ गिरीशासुरनायकौ
बाणसुरेन प्रचंडश्च नंदिना चंड एव च ॥ १ ॥ युयुधे पुष्पदंतश्च भीमकायेन वीर्यवान ॥ भृंगिरिटिः कालकूटेन विघ्न[illegible]हारिणा ॥ २ ॥ अयुध्येतां वीरभद्रवज्ज्वरं ल
महाबलौ ॥ इंद्रोपि युयुधे नंदे दैत्यामात्येन वीर्यवान ॥ दैत्यपुत्रेण बलिना जायुद्धदुर्मदः ॥ काव्येन युयुधे न च सुराचार्योऽन्वितमः ॥ ३ ॥ देवानां चैव दैत्यानामेवं द्वंद्वान्य
नेकशः ॥ वर्णितुं नैव शक्यानि मया वर्षशतैरपि ॥ ४ ॥ रथिनो रथिभिः सार्द्धं गजिनो गजिभिः सह ॥ अश्वारोहाश्च सदृशैः पदानाश्च पदातिभि ॥ ५ ॥ युयुधुः संयुगे घोरे नाना
वाद्यनिनादिते ॥ हेषितैर्बृंहितैः क्ष्वेडैर्नेमिनादैश्च शब्दिते ॥ ६ ॥ केचिन्मल्लयुद्धेन युयुधुर्विविधेन तु ॥ जघ्नुरंगानि चांगैर्युत्सकाशस्त्राणि संयुगे ॥ ७ ॥ नेतः प्रचंडेन वभिः
स्ताडयामास षण्मुखं ॥ आकर्णाकर्षनिर्मुक्तैर्दृढैर्बाणैः शिलाशितैः ॥ ८ ॥ अश्वाहानेव तां छित्वा शरैराननपर्वभिः ॥ कार्तिकेयः पंचभिस्तैस्ताडयामास सायकैः
९ ॥ संमूर्छितो पतन्भूमौ प्रचंडो भ्रांतमानसः ॥ नंदिनापि हतश्चंडः पंचभिर्निशितैः शरैः ॥ १० ॥ मूर्छामाप महासापति तो धरणीतले ॥ भीमकायः पुष्पदंतमविध्यद्दशभि

शरैः ॥ ११ ॥ छेदयामास समरे स्वशरैर्निशितैः शनान् ॥ त्रिभिरेवाहनद्वक्षो पि भूतलमाश्रिता ॥ १२ ॥ कालकूटं भृंगिरिटिस्तु पातयामास पंचभिः ॥ शरैर्महाबलस्तत्र वीरभद्रो रुषा
यायुतः ॥ १३ ॥ वज्रेन शृंगं ततो जघ्ने चतुर्भिर्निशितैः शरैः ॥ नाग्निवार्यस्स्वयं जघ्ने वीरभद्रं त्रिभिः शरैः ॥ १४ ॥ नानापतनतत्येवासु वीरभद्रोच्छिन्नस्त्रिभिः ॥ पातयामास वेगेन वज्र
दंष्ट्रं त्रिभिः शरैः ॥ १५ ॥ इंद्रोपि वज्रपातेन दैत्यामास्यपातयत् ॥ उद्यम्य निशितं खड्गं दैत्यपुत्रं समाययौ ॥ १६ ॥ हंतुकामो जयंतं तं वीरैस्तु पतितेषु च ॥ तं निरीक्ष्य तथा पातं
खड्गं चिच्छेद पत्रिणा ॥ १७ ॥ जयंतोभ्यहनत्तीव्रं दैत्यपुत्रं त्रिभिः शरैः ॥ नैराहतौ वमनन्तकमपतन्मोहसंयुतः ॥ १८ ॥ एवं सर्वेषु वीरेषु भग्नेषु समंततः ॥ दृष्ट्वा पलायनपरान्
दैत्यान्देवगणार्दितान् ॥ १९ ॥ आधावन्भक्षतः केचित्तमथाजयशालिनः ॥ एवं जयत्सु देवेषु स्वसैन्ये विद्रुतेपि च ॥ २० ॥ आययुः स्वपमे वेशे त्रिपुराधिष्ठितो सुरः ॥ स
स्वपुत्रं पुरस्कृत्वा युद्धे तामस्यतो प्रभौ ॥ २१ ॥ वारुणास्त्रं जहौ दैत्यो दृष्टिर्घोरतरा भवत् ॥ नीहारबहुले युद्धे न प्राज्ञायत किंचन ॥ २२ ॥ क्वचित् विद्युत्प्रकाशेन त्वपरज्ञानका
शिरा ॥ युद्धमासीत्तु तुमुलं घोररूपं दुरासदं ॥ २३ ॥ विलोक्य सर्वसैन्यं तं दृष्टिबाणप्रपीडितं ॥ शिलापातभयाघातेस्वसैन्येतु दिशो दश ॥ २४ ॥ वायव्यमस्त्रं गिरिशो मोच
यामास सत्वरं ॥ महाबानहतो मेघा विशीर्णाः खंडशोंबरे ॥ २५ ॥ बानेन घूर्णिता सेना दैत्यानां सर्वतो दिशं ॥ जग्मुः पक्षिपिच्छानि वीरोक्षीयाणि दूरतः ॥ २६ ॥ पातिताश्च

ण०॥
५॥

र्गाताः केचिद्रथाश्वगजपतयः॥ उन्मूलितनलताद्वृक्षाश्छादयन्निस्मसैनिकान्॥२७॥ पर्वतास्तेरणंतेवायुंतद्दादैत्योन्यवारयत्॥ आकर्णाधनुराकृष्यतूणाद्वाणमगृह्यच॥२८
मंत्रयन्नस्त्रास्त्रेणशिवेशेन्येन्यपातयत्॥ अंगारवृष्टिः सहसापतितासर्वदाहिनी॥२९॥ प्रलयंमेनिरेसर्वेज्वालामालाभिरर्दिताः ज्वालाम्भोदीप्यमानाम्भोमहाभी
निकरः पुमान्॥३०॥ आविरासीमहाकायोलिखन्मूर्ध्नानभस्तलं॥ दंष्ट्राकरालवदनोमहारावः क्षुधातुरः॥३१॥ चालयन्रसनांघोरांशतयोजनविस्तृतां॥ नासापवनवे
गेनभ्रामयन्कुंजरारेरणे॥३२॥ भक्षयामासतत्सेनांधीवराणिवपक्षिराट्॥ अपीपलत्प्रमथसेनातेनपुंसाप्रपीडिता॥३३॥ शिवदृष्टंसमासाद्यरक्षरक्षेतिचाब्रुवन्॥ मा
मैषीत्यभयंतस्मैदत्वावह्निंन्यवारयत्॥३४॥ पर्जन्यास्त्रप्रपातेनतत्क्षणाद्गिरिजापतिः॥ वाणैरनेकैर्नतंघोरंपुरुषंसन्यपातयत्॥३५॥ ततउच्छायपुरुषोभक्षयित्वाच
सैनिकान्॥ ययुः पलायनपराः प्रमथाभयविह्वलाः॥३६॥ स्वबलंतोनिपतंतंतश्चस्वसंतश्चचकंपिरे॥ शिवोपितैः सहायत्वाद्दूरीमेवान्वपद्यत॥३७॥ षडाननतारयौ
वीराअनुसस्नुस्तमेवहि॥ जिघृक्षुर्गिरिजांदैत्योविचिंत्यैकाकिनींगिरौ॥३८॥ विहायरणभूमिंतुययौकैलासमेकसः॥ दूराद्दृष्ट्वातमायांतंचकंपेगिरिजातदा॥३९
उवाचपितरंगत्वादैत्योमांकिंनुनेष्यति॥ तस्मात्तद्वचनंश्रुत्वानीलादुर्गमतांगुहां॥४०॥ अविज्ञातांस्वतनरेणस्थापयामासनिर्भयां॥ सोपिदैत्यस्ततोहैमंगिरिंतद्

॥राम॥
॥५५॥

हरोह्रया ॥४१॥ आगतो नद्दर्शार्थं गिरिजां कापि सन्नम ॥ आमन्द्दर्शनत्रैकां मूर्त्तिं चिंतामणेः शुभां ॥४२॥ सहस्रसूर्यसंकाशां नानालंकारशोभिनी ॥ त्रैलोक्यसंर
रसघोगृहीत्वास्वच्छलंययौ ॥४३॥ नानावादित्रनिर्घोषैः स्तवभिः वंदिभिर्वृतः ॥ ततः पातालमगमत्सर्वत्र विजयी बली ॥४४॥ गच्छतस्तस्य दैत्यस्य हस्तस्थां न
हिंतानरा ॥ मूर्त्तिश्चिंतामणेः सा तु नद्भ्रुतमिवाभवत् ॥४५॥ नमेवाशाकुनेमल्लानतुरं पुनराविशत् ॥ आसंततविमनश्चिंतां तां दुरंतां समुपागतः ॥४६॥ इति श्रीम
द्दरोश पु० उ० दैत्यवि: ॥४७॥ व्या० ॥ ततः किमकरोच्छंभुस्त्रिपुरेणापराजितः ॥ कथं तमजयद्दैत्यं त्रिपुरं जयशालिनं ॥१॥ कौ० ॥ ततः शंभुः परं चिंतामापेदे म
नसासकृत् ॥ स्वाहास्वधाविहीनं तु भूतलं परिचिंतयन् ॥२॥ कदावस्मान्नगादेवाभविष्यंति गतज्वर ॥ केनोपायेन वा तस्य पराजयः ॥३॥ एवं चिंतातुरे तस्मि
न्नारदो मुनिसत्तम ॥ आययौ शंकरं द्रष्टुं देवान्सर्वान्यदृच्छया ॥४॥ तं दृष्ट्वाजलपे देवो मर्त्सैः आप्ययथावृतं ॥ पूजयामास विधिवत् कृतासनपरिग्रहं ॥५॥ अलि
स्यनमुवाचेत्थं शिवश्चिंतातुरो भृशं ॥ देवानां हितमन्विच्छन् दैत्यस्य वधमेव च ॥६॥ शिव उ० ॥ दैत्येन सर्वदेवानां कदनं कृतमोजसा ॥ तद्द्रोऽभग्नसंकल्पाः स
विंदेवापलायिनाः ॥७॥ यातादश दिशो ब्रह्मन्कः कुत्रास्ते नवेद्म्यहं ॥ मया प्यस्याणितेनास्त्रैः प्रभग्नानि सहस्रशः ॥८॥ कौ० ॥ श्रुत्वा शिववचः सोऽमुमवादीन्मुनि

सनमः ॥ मन्वानः परमाश्चर्यं त्रिलोकेशपराजयं ॥ ९ ॥ नारदः ॥ सर्वज्ञे सर्वविद्येशे सर्वेशे सर्वकर्त्तरि ॥ सर्वावने सर्वहरे सर्वस्यापि नियंतरि ॥ १० ॥ शक्ते कर्त्तुमकर्त्तुं वा
न्यथाकर्त्तुमपि प्रभो ॥ अणिमादिगुणोपेतषडैश्वर्यविलासिनि ॥ ११ ॥ किं वक्तव्यं मया देव सर्ववक्तृवरे त्वयि ॥ मुनिनाज्ञानसक्तेन त्रैलोक्यं भ्रमता निशं ॥ १२ ॥ न
ववाक्यानुसारेण विचार्यमब्रवीम्यहं ॥ एवमुक्तः स्मरं ध्यात्वा पुनः प्राह शिवं मुनिः ॥ १३ ॥ मुनिरुवाच ॥ युद्धाय गंतुकामेन नार्च्चितो गणपस्त्वया ॥ अतः पराभवं प्रा स्मो
वह्निनेत्र पिनाकधृक् ॥ १४ ॥ इदानीमर्चय पुरा विघ्नेशं विघ्नवारणं ॥ प्रसादयन्नहं रं लब्ध्वा याहि युद्धाय सादरः ॥ १५ ॥ परजेष्यसि तं दैत्यं नात्र कार्या विचारणा ॥ तेना
पि नप्रसादेवो महत्ताराधितः पुरा ॥ तेन तस्मै वरो दत्तो स्थित्वा विघ्नौघहारिणा ॥ १६ ॥ महेश्वरं विना मृत्युर्न केनापि भवेत्तव ॥ तस्माद्विरीशनस्येदं काव्यामगं तु पुरत्र
यं ॥ १७ ॥ एकेषुना शरयस्त्वं जयोपायो मयेरितः ॥ कौ ॥ महर्षमत्तुलेभेऽस्कत्वोपायं मुने शिवः ॥ १८ ॥ स्मृत्वा गजाननं गिरं पूर्वोक्तामाह तत्ता ॥ शिवो ॥ सत्यमुक्तं त्व
या मन्त्रं त्वद्वाक्येन स्मृतं मया ॥ १९ ॥ उपदिष्टो पूर्वमेव मंत्रोऽनेन मुने मम ॥ षडक्षरैकाक्षरयोः सर्वसंकष्टहारकौ ॥ २० ॥ युद्धेऽव्यासक्तचित्तेन न जप्तो न च संस्मृ
तो ॥ सर्वविघ्नहरो देवः न स्मृतोऽपि गजाननः ॥ २१ ॥ सर्वेषां कारणं कर्त्ता पाता हर्त्ता विनायकः ॥ मुनिरुवाच ॥ नतो यय महादेव महादेवं गजाननं ॥ २२ ॥ कौद ॥ वि

॥ कौं० एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंउवाचद्विरदाननः॥

सृष्टनारदंदेवोजगामतपसेशिवः॥ ढुंढुकाराख्यदेशेतुपद्मासनस्थितोजपन्॥२६॥ प्रणिधानवशात्त्वानिनियम्यध्यानतत्परः॥ सोतपत्तपउग्रंतुदृष्ट्वाचर्यांगिसंकरः॥ त

तस्तस्यमुखांभोजान्निर्गतस्तुपुमान्परः॥ पंचवक्त्रोदशभुजोललाटेंदुःशशिप्रभः॥२७॥ मुंडमालासर्पभूषोमुकुट्यंगदभूषणः॥ त्र्यम्बकंशशिनोभाभिस्तिरस्कुर्वन्न

शायुधः॥२८॥ तम्द्वासाथर्षिनोदेवोपश्यपटुन्नपुरःस्थितं॥ विनायकंपंचमुखंपंचास्यमपरंशिवं॥२९॥ नेहदृष्टानकेयद्देवःकिमहंहिविधोभवं॥ किंनाममेवस्वरूपेण

त्रिपुरोयमिहागतः॥ त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवेभ्यपरःपंचवक्त्रवान्॥ अथवास्त्वमपरवापंहृष्टोदीर्घतरोमया॥३१॥ अथवामेवरंदातुमागतोयंगजाननः॥ अतेयत्न

किंतंदेवसोहंविघ्नहरोविभुः॥३२॥ नमेत्वस्वरूपंजानातिदेवर्षिश्चतुराननः॥ नवेदास्तोपनिषदःकुतःषट्शास्त्रकोविदः॥३३॥ अशेषभुवनस्याहंकर्ताधातापहं

रकः॥ ब्रह्मादिस्थावरचरत्रिगुणानामहंप्रभुः॥३४॥ तपसानेनतुष्टोहंवरदातुमिहागतः॥ वरान्वृणुमहादेवयावंतोमनसेच्छसि॥३५॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०त

पोवर्णनं॥४४॥ **व्यासउवाच**॥ ततःप्रसन्नेदेवेशेविघ्नेशेविघ्नहारिणि॥ वरंयच्छतिसर्वायकिंकिंववेसदाशिवः॥१॥ **कौं०**॥ गणेशवचनंश्रुत्वाशिवोवाक्यमथाब्रवीत

नत्वागजाननंतंतुस्वस्वरूपंवरप्रदं॥२॥ **शिवउवाच**॥ रणाधिपैर्नाशिममाद्यधन्यान्यथोभुजाः॥ पूजनंतस्तवाद्य॥ नवाननैःपंचशिरोसिधन्यान्यथत्कनेःपंचमरवासि

सर्वविघ्नहरोदेवोपंथ्यापामिदिवानिशं॥

देव ॥ ३ ॥ पृथ्वीजलंवायुरथोदिशश्चतेजश्चकालः कलनात्मकोपि ॥ नभोरसोरूपमथापिगंधः स्पर्शश्चशब्देमनइंद्रियाणि ॥ ४ ॥ गंधर्वयक्षाः पितरोमनुष्यादेवर्षयो
देवगणाश्चसर्वे ॥ ब्रह्मेशरुद्रावसवोथसाध्यास्त्वत्तः प्रसूतास्चराचरश्च ॥ ५ ॥ त्वजस्यथोविश्वमनन्यबुद्धेरजोगुणात्पालयसेतुसत्वात् ॥ तमोगुणात्संहरसेगुणोत्प
नित्योनिरीहोखिलकर्मसाक्षी ॥ ६ ॥ कौ० ॥ ततोहमब्रुवंदेवगणेशंतंशिवाज्ञया ॥ नामचाकरवंतस्यपतच्छृणुमहामते ॥ त्वन्नामबीजंप्रथमंमातृकाणांॐ
काररूपंस्मृष्टिनिमूलभूत ॥ यतोगणानात्वमसिशदेवगणेशइत्येवततवास्तुनाम ॥ ८ ॥ ॐमित्यथोकेगणानायकेनतुतोषशर्वःप्रददौवरांश्चयैःसर्वकार्येषु
तवेशकुर्यात्स्मृतिनतदंतेसलभेदविघ्नं ॥ ९ ॥ विनास्मृतिंतेनलभेद्वकोपिवाछार्थसिद्धिंक्रमिकीटकोपि ॥ शैवैस्त्वदीयैरथवैष्णवैश्चशाक्तैश्चसौरैरथसर्व
कार्ये ॥ शुभाशुभेवैदिकलौकिकेवात्वमर्चनीयः प्रथमंप्रयत्नात् ॥ यन्मंगलंसर्वजनेषुदेवसयक्षविद्याधरकिंनरेषु ॥ १० ॥ नस्यैश्वरीमंगलमूर्तिनांत्वंयातो
यतोमंगलकृत्स्यभक्ते ॥ अहंपुरानर्चनतत्तवेशत्वय्यस्मृतेदैत्यवरस्ययुद्धे ॥ अवंहनात्वापिपराभवंतेततस्तः वांघ्रिशरणंप्रपन्नः ॥ १२ ॥ क्षमापराधंममसर्व
शक्तेजयप्रयच्छाखिलविघ्नकाल ॥ येसर्वथात्वांनभजंतिदेवजगद्दरिद्राप्रभवंतुतेपि ॥ १३ ॥ कौ० ॥ इत्थंनिशम्याखिलवाक्यसारंसाक्षात्हृदद्धाक्यमिदंगिरीश

पदापदामेस्मरणंविदध्यास्त्वदान्तिकंनेहभियामुमेश ॥१४॥ मन्त्राममवीजेननिमंत्र्यचैकंवाणंतुतेनैवपुरत्रयंतत् ॥ निपातयास्मन्सहसामहेशहत्वामदैत्यंखलुभस्म
सात्व ॥१५॥ ततःस्वनाम्नामवदत्सहस्रंगणाधिपोस्मैप्रणतायसम्यक् ॥ शिवायभक्त्यापरितुष्टचित्तोजयप्रदंकामकरंप्रजानां ॥१६॥ उच्चैश्चैनेरणकालएनस्त
ठस्वदैत्यान्विनिहंसिशीघ्रं ॥ त्रिसंध्यमेतस्यजपान्नराणांसिध्यंतिकामाःसकलाअभीष्टाः ॥१७॥ क्रौं ॥ श्रुत्वातुवाक्यंद्विरदाननस्यसंपूज्यसंम्यक्शिवउज्जह
र्ष ॥ संस्थापयामासमहागणेशंप्रासादमुच्चैर्दृढमाशुचक्रे ॥१८॥ संतर्प्यदेवान्मुनिसिद्धसंघान्दानानिदत्त्वाद्विजपुंगवेभ्यः ॥ पुनःपुनःपूज्यनमश्चकारदेवं
गिरीशोवरदंगणेशं ॥१९॥ उवाचसर्वान्मणिपूरयंतुविख्यातिमागच्छतुसर्वलोके ॥ देवेनसर्वेश्वतथोदितेनैतेरंतदंधेत्तेगणनाथमुख्याः ॥ अनेनाहिंतेमुनि
गणेसमुरेगणेशेशर्वोप्यगान्स्वनिलयंस्वगणोरुपेनः ॥ गंधर्वयक्षनिवहैरमरांगनाभिर्हितंनिजंसनुमुदागिरिजामुवाच ॥२१॥ श्रुत्वानदामृतवचःसकलं
गीरीशादेवेश्वरामुमुदिरेमुनयःसदाराः ॥ योगीश्वराश्चनिहतंत्रिपुरंसधिक्षममंसनाप्यधिगतंगिरिशप्रसादात् ॥ इतिश्रीमहागणेश पु॰उ॰गिरिशवचनंनाम
स॰ ॥ कथंनाम्नांसहस्रंतुगणेशउपदिष्टवान् ॥ शिवदंतन्ममाचक्ष्वलोकानुग्रहतत्पर ॥१॥ ब्रह्मोवाच ॥ देवदेवपुरारातिःपुरत्रयजयोद्यमे ॥ अनर्चनाद्गणेशस्यजातो

।।गसोठ।।
।।५८।।

विघ्नाकुलःकिल।।२।।मनसासविनिर्धार्यददृशेविघ्नकारणं।।महागणपतिंभक्त्यासमभ्यर्च्ययथाविधि।।३।।विघ्नप्रशमनोपायमपृच्छदपरिश्रमं।।संतुष्टःपूजयाशंभो
र्महागणपतिस्स्वयं।।४।।सर्वविघ्नप्रशमनंसर्वकामफलप्रदंततस्तस्मैस्वयंनाम्नांसहस्रमिदमब्रवीत्।।५।।अस्यश्रीमहागणपतिसहस्रनाममालामंत्रस्यगणेशऋ
षिर्महागणपतिर्देवतानानाविधानिछंदांसि।।हुमितिबीजं तुंगमितिशक्तिः।।स्वाहाकीलकं।।सकलविघ्नविनाशनार्थंमहागणपतिप्रीत्यर्थंजपेविनियोगः।।महा
गणपति।।ॐगणेश्वरोगणक्रीडोगणनाथोगणाधिपः।।एकदंष्ट्रोवक्रतुंडोगजवक्त्रोमहोदरः।।८।।लंबोदरोधूम्रवर्णोविकटोविघ्ननायकः।।सुमुखोदुर्मु
खोबुद्धोविघ्नराजोगजाननः।।९।।भीमःप्रमोदआमोदःसुरानंदोमदोत्कटः।।हेरंबःशंबरःशंभुर्लंबकर्णोमहाबलः।।१०।।नंदनःश्रीप्रदोभीरुर्मेघनादोगणंजयः
विनायकोविरूपाक्षोवीरःशूरवरप्रदः।।११।।महागणपतिर्बुद्धिप्रियःक्षिप्रप्रसादनः।।रुद्रप्रियोगणाध्यक्षउमापुत्रोऽघनाशनः।।१२।।कुमारगुरुरीशानपुत्रो
मूषकवाहनः।।सिद्धिप्रियःसिद्धिपतिःसिद्धिःसिद्धविनायकः।।१३।।अविघ्नस्तुंबरःसिंहवाहनोमोहिनीप्रियः।।कटंकटोराजपुत्रःशाकलःसंमितोमितः।।१४।।
कूष्मांडसामसंभूतिर्दुर्जयोधूर्जयोजयः।।भूपतिर्भुवनपतिर्भूतानांपतिरव्ययः।।१५।।विश्वकर्ताविश्वमुखोविश्ववंद्योधनुर्धरः।।कविःकवीनामृषभोब्रह्मण्यो

।।राम।।
।।५८।।

त्सलविस्मियः ॥१६॥ ज्येष्ठराजोनिधिपतिर्निधिप्रियपतिप्रियः ॥ हिरण्मयपुरान्तस्थः सूर्यमंडलमध्यगः ॥१७॥ कराहतिध्वस्तसिंधुःसलिलःपूषदंतभित् ॥ उमांककेलिकुतु
कीमुक्तिदःकुलपावनः ॥१८॥ किरीटीकुंडलीहारीवनमालीमनोमयः ॥ वैमुख्यहतदैत्यश्रीःपादगत्याजितक्षितिः ॥१९॥ सद्योजातःस्वर्णमुंजमेखलीदुर्निमित्तहृत् ॥
दुःस्वप्नहृत्प्रशमनोगुणीनादप्रतिष्ठितः ॥२०॥ सुरूपःसर्वनेत्राधिवासोविभ्राजिनूपुरः ॥ पीतांबरःखंडरदःखंडवैशाखसंस्थितः ॥२१॥ चित्रांगःश्यामदशनोभालचंद्रो
हविर्भुजः ॥ योगाधिपस्तारकस्थःपुरुषोगजकर्णकः ॥२२॥ गणाधिराजोविजयःस्थिरोगजपतिर्ध्वजी ॥ देवदेवःस्मरःप्राणदीपकोवायुकीलकः ॥२३॥ विपश्चिद्वरदो
नादोनादभिन्नमहास्मभूः ॥ वराहवदनोमृत्युंजयोव्याघ्राजिनांबरः ॥२४॥ इच्छाशक्तिभवोदेवत्राता दैत्यविमर्दनः ॥ शंभुवक्त्रोद्भवःशंभुकोपजःशंभुहास्यभूः ॥२५॥
शंभुतेजाःशिवाशोकहारीगौरीसुखावहः ॥ उमांगमलजोगौरीतेजोभूःस्वर्धुनीभवः ॥२६॥ यज्ञकायोमहानादोगिरिवर्ष्माशुभाननः ॥ सर्वात्मासर्वदेवात्माब्रह्ममू
र्द्धाककुप्श्रुतिः ॥२७॥ ब्रह्मांडकुंभश्चिद्व्योमभालःसत्यशिरोरुहः ॥ जगज्जन्मलयोन्मेषनिमेषोग्न्यर्कसोमदृक् ॥२८॥ गिरींद्रैकरदोधर्माधर्मोष्ठःसामबृंहितः ॥ ग्रह
र्क्षदशनोवाणीजिह्वोवासविनायक ॥२९॥ भ्रूमध्यसंस्थितकरोब्रह्मविद्यामदोदकः ॥ कुलाचलांसःसोमार्कघंटोरुद्रशिरोधरः ॥३०॥ नदीनदभुजःसर्पांगुलीकता

रक्तानखः॥ व्योमनाभिःश्रीहृदयोमेरुपृष्ठोर्णवोदरः॥ ३१॥ कुक्षिस्थयक्षगंधर्वरक्षःकिंनरमानुषः॥ पृथ्वीकटिःसृष्टिलिंगःशैलोरुर्दस्रजानुकः॥ ३२॥ पातालजंघोमु
निपात्कालांगुष्ठस्त्रयीतनुः॥ ज्योतिर्मंडललांगूलोहृदयालाननिश्चलः॥ ३३॥ हृत्पद्मकर्णिकाशालीवियत्केलिसरोवरः॥ सद्भक्तध्याननिगडःपूजावारिनिवारि
तः॥ ३४॥ प्रतापीकश्यपसुतोगणकोमंदरेबलिः॥ यशस्वीधार्मिकःस्वोजाप्रथमेरः॥ ३५॥ चिंतामणिद्वीपपतिःकल्पद्रुमवनालयः॥ रत्नमंडपमध्यस्थोरत्नसिंहा
सनाश्रयः॥ ३६॥ तीव्राशिरोधृतपदोज्वालिनीमौलिलालितः॥ नंदानंदितपीठश्रीर्भोगिनीभूषितासनः॥ ३७॥ सकामदायिनीपीठःस्फुरदुग्रासनाश्रयः॥ तेजोवती
शिरोरत्नसत्यानित्यावतंसितः॥ ३८॥ सविघ्ननाशिनीपीठःसर्वशक्त्यंबुजाश्रयः॥ लिपिपद्मासनाधारोवह्निधामत्रयालयः॥ उन्नतप्रपदोगूढगुल्फःसंवृतपार्ष्णिकः
पीनजंघःश्लिष्टजानुःस्थूलोरुःप्रोन्नमत्कटिः॥ ४०॥ निम्ननाभिःस्थूलकुक्षिःपीनवक्षाबृहद्भुजः॥ पीनस्कंधःकंबुकंठोलंबोष्ठोलंबनासिकः॥ ४१॥ भग्नवामरदुः
स्तुंगसव्यदंतोमहाहनुः॥ ह्रस्वनेत्रत्रयंशूर्पकर्णोनिबिडमस्तकः॥ ४२॥ स्तबकाकारकुंभारत्नमौलिर्निरंकुशः॥ सर्पहारःकटिसूत्रःसर्पयज्ञोपवीतवान्
॥ ४३॥ सर्पकोटीरकटकःसर्पग्रैवेयकांगदः॥ सर्पकक्षोदराबंधःसर्पराजोत्तरःछद॥ ४४॥ रक्तोरक्तांबरधरोरक्तमाल्यविभूषणः॥ रक्तेक्षणोरक्तकरोरक्ततालोष्ठप

द्भवः ॥ श्वेतः श्वेतांबरधरो श्वेतमाल्यविभूषणः ॥ श्वेतातपत्ररुचिरः श्वेतचामरवीजितः ॥ ४६ ॥ सर्वावयवसंपूर्णः सर्वलक्षणलक्षितः ॥ सर्वाभरणशोभाढ्यः सर्वशो
भासमन्वितः ॥ ४७ ॥ सर्वमंगलमांगल्यः सर्वकारणकारणं ॥ सर्वदैककरः शार्ङ्गी बीजपूरगदाधरः ॥ ४८ ॥ शुक्लांगो लोकशुभदा सारंगसुतवर्द्धनः ॥ किरीटी कुंडली
हारी वनमाली शुभांगदः ॥ ४९ ॥ इक्षुचापधरः शूली चक्रपाणिः सरोजधृक् ॥ पाशी धृतोत्पलः शालीमंजरीभृत्स्वदंतभृत् ॥ ५० ॥ कल्पवल्लीधरो विश्वाभयदैककरो
वशी ॥ अक्षमालाधरो ज्ञानमुद्रावान्मुद्गरायुधः ॥ ५१ ॥ मूमिपात्रीकुंभधरो विधृतालिसमूहकः ॥ करस्याम्रफलश्चूतकलिकाभृत्कुठारवान् ॥ ५२ ॥ पुष्करस्थघटी
स्वर्णपूर्णरत्नाभिवर्षकः ॥ भारतीसुंदरीनाथो विनायकरतिप्रियः ॥ महालक्ष्मीप्रियतमः सिद्धलक्ष्मीमनोरमः ॥ ५३ ॥ रमारमेशपूर्वांगो दक्षिणोमामहेश्वरः ॥ मही
वराहवामांगो रतिकंदर्पपश्चिमः ॥ ५४ ॥ आमोदमोदजननः सुप्रमोदप्रमोदनः ॥ समर्द्धितमहावृद्धिः ऋद्धिसिद्धिप्रवर्द्धनः ॥ ५५ ॥ दंतसौमुख्यसुमुख्यसुमुखः कां
तिकंदर्पपश्चिमः ॥ मदनावल्याश्रितांघ्रिः कृत्तदौर्मुख्यदुर्मुखः ॥ ५६ ॥ विघ्नसंपल्लवोपघ्नसेवोन्निद्रमदद्रवः ॥ विघ्नकृन्निघ्नचरणो द्राविणीशक्तिसंयुतः ॥ ५७ ॥ ती
व्रप्रसन्ननयनो ज्वालिनीपालनैकधृक् ॥ मोहिनीमोहनो भोगदायिनी कांतिमंडितः ॥ ५८ ॥ कामिनीकांतवक्त्रश्रीरधिष्ठितवसुंधरः ॥ वसुधारामदोन्नद्धमहाशं

खनिधिप्रभुः ॥ ५९ ॥ सर्वसद्गुरुसंसेव्योशोचिष्केशहृदाश्रयः ॥ ईशानमूर्द्धा देवेंद्रशिखः पवननंदनः ॥ ६० ॥ प्रत्यग्रनयनोदिव्योदिव्यास्त्राणांप्रयोगवित् ॥ ऐरा
वतादिसर्वाशावारणोवारणप्रियः ॥ ६१ ॥ वज्राद्यस्त्रपरीवारोगणचंडसमाश्रयः ॥ जयशब्दपरोजेताविजयीविजयावहः ॥ ६२ ॥ अजपार्चितपदाब्जोनित्यानित्य
वितंसितः ॥ विलासिनीकृतोल्लासःशौंडीसौदर्यमंडितः ॥ ६३ ॥ अनंतानंतसुखदःसुमंगलसुमंगलः ॥ ज्ञानशक्तिक्रियाधार इच्छाधारोनिषेवितः ॥ ६४ ॥ सुभगासं
श्रितपदोल्ललितोललिताश्रय ॥ कामिनीपालनःकामकामिनीकेलिलालसः ॥ ६५ ॥ सरस्वत्याश्रयोगौरीनंदनःश्रीनिकेतनः ॥ गुरुगुप्तपदोवाचासिद्धोवागीश्व
रीपति ॥ ६६ ॥ नलिनीकामुकोरामावामाज्येष्ठामनोरमः ॥ ह्रौंह्रौंमुद्रितपादाब्जोहुंबीजस्तुंगशक्तिमान् ॥ ६७ ॥ विश्वादिबीजनिर्बीजःस्वाहाशक्तिःसकीलकः ॥ अ
मृताब्धिहृन्नावासोमदाघूर्णितलोचनः ॥ ६८ ॥ उच्छिष्टोच्छिष्टगणपोगणेशोगणनायकः ॥ सर्वकालिकसंसिद्धिर्नित्यसेव्योदिगंबरः ॥ अनपायोनंतदृष्टिरप्रमेयो
जरामरः ॥ अनाविलोप्रतिहतोच्युतोमतमक्षरः ॥ ७० ॥ अप्रतर्क्योक्षयोजय्योनाधारोनाधारोनामयोमलः ॥ अनाकारोविधूमाग्निवक्त्रोव्यक्तलक्षणः ॥ ७१ ॥
आधारपीठआधार आधाराधेयवर्जितः ॥ आखुकेतनआंशापूरक आखुमहारथः ॥ ७२ ॥ इक्षुसागरमध्यस्थइक्षुभक्षणलालसः ॥ इक्षुचापातिरेकश्रीरिंइचाप

निषेविन ॥७७॥ इद्रगोपसमानश्रीरिद्रनीलनिभद्युतिः ॥ इदीवरदलश्यामइदुमंडलमंडितः ॥ इध्माप्रियइडाभागइडाधामेंदिराप्रियः ॥ इक्ष्वाकुविघ्नविध्वंसीइतिक
र्तव्यतेप्सितः ॥ ईशानमौलिरीशानईशानप्रियईतिहा ॥ ईषणात्रयकल्पांतईहामात्रविवर्जितः ॥ उपेंद्रउग्रउडुभृन्मौलिरिंदुकरप्रियः ॥ उन्नताननउत्तुंगउदारस्त्रि
दशाग्रणी ॥ उर्जस्वानुज्वलननुरुहापोहविवर्जित ॥ ऋग्यजुःसामनयनऋद्धिसिद्धिसमर्पकः ॥७८॥ ऋजुचित्तैकसुलभऋणत्रयविमोचकः ॥ लुप्तविघ्नस्वभक्तानां
लुप्तशक्तिःसुरद्विषां ॥७९॥ लुप्तश्रीर्विमुखार्चानांलूताविस्फोटनाशनः ॥ एकारपीठमध्यस्थएकपादकृतासन ॥८०॥ एजिताखिलदैत्यश्रीरेधिताखिलसंश्रि
तः ॥ ऐश्वर्यनिधिरैश्वर्यमैहिकामुष्मिकप्रदः ॥८१॥ ऐरंमदसमोन्मेषऐरावतनिभाननः ॥ ओंकारवाच्यओंकारओजस्वानोषधीपतिः ॥८२॥ औदार्यनिधिरौद्धत्य
धैर्यऔन्नत्यनिःसमः ॥ अंकुशःसुरनागानामंकुशःसुरविद्विषां ॥८३॥ अःसमस्तविसर्गांतपदेषुपरिकीर्तितः ॥ कमंडलुधरःकल्पःकपर्दीकलभाननः ॥८४॥ कर्मसाक्षी
कर्मसीद्धिःकर्मकर्मफलप्रदः ॥ कदंबगोलकाकारःकूष्मांडगणनायकः ॥८५॥ कारुण्यदेहःकपिलकथःकटिसूत्रभृत ॥ खर्वखड्गप्रियःखड्गिखस्थानस्थःखनिर्म
लः ॥८६॥ खल्वाटशृंगनिलयःखट्वांगीखगुणाश्रयः ॥ गुणाढ्योगहनोगद्योगद्यपद्यसुधार्णवः ॥८७॥ गद्यगानप्रियोगर्जोगीतगीर्वाणपूर्वजः ॥ गुह्याचाररतोगुह्योगु

ह्यो गुह्यागमनिरूपितः ॥ ८८ ॥ गुहाशयो गुहाब्धिस्थो गुरुगम्यो गुरोर्गुरुः ॥ घंटाघर्घरिकामाली घटकुंभो घटोदरः ॥ ८९ ॥ ङकारवाच्यो ङःकारो ङःकाराकारशुंडभृत् ॥
चंडश्चंडेश्वरसुहृत् चंडेशश्चंडविक्रमः ॥ चराचरपिताचिंतामणिश्चर्वणलालसः ॥ ९० ॥ छंदश्छंदोद्भवः छंददुर्लक्ष्यश्छंदविग्रहः ॥ जगद्योनिर्जगत्साक्षी जगदी
शो जगन्मयः ॥ ९१ ॥ जयो जयपरो जप्यो जिह्वासिंहासनप्रभुः ॥ झलज्झलोल्लसद्दानझंकारिभ्रमराकुलः ॥ ९२ ॥ टंकारस्फारसंरावष्टंकारिमणिनूपुरः ॥ ठद्वयंपल्लवा
तस्यसर्वमगलदायकः ॥ डिंडिमुंडो डाकिनीशो डामरो डिंडिमप्रियः ॥ ढक्कानिनादमुदितो ढौ ढुंढिविनायकः ॥ ९४ ॥ तत्वानां प्रकृतिस्तत्वं तत्वंपदनिरूपितः
तारकांतरसंस्थानस्तारकास्तारकांतकः ॥ ९५ ॥ स्थाणुप्रियस्थाणुस्थानास्थावरंजंगमंजगत् ॥ दक्षयज्ञप्रमथनो दाता दानं दमो दया ॥ ९६ ॥ दयावान्दिव्यविभवो
दंडभृद्दंडनायकः ॥ दंतप्रभिन्नाभ्रमालो दैत्यवारणदारणः ॥ ९७ ॥ दंष्ट्रालग्नद्विपघटो देवत्राथींगजाकृतिः ॥ धनंधनपतिर्धन्यो धनदो धरणीधरः ॥ ९८ ॥ ध्यानैक
प्रकटो ध्येयो ध्यानं ध्यानपरायणः ॥ नद्यो नादप्रियो नादो नादमध्ये प्रतिष्ठितः ॥ ९९ ॥ निष्कलो निर्मलो नित्यो नित्यानित्यो निरामयः ॥ परव्योम परंधाम परमात्मा प
रंपदं ॥ १०० ॥ परात्परः पशुपतिः पशुपाशविमोचनः ॥ पूर्णानंदपरानंदः पुराणपुरुषोत्तमः ॥ १ ॥ पद्मप्रसन्नवदनः प्रणताज्ञाननाशनः ॥ प्रमाणप्रत्ययातीतः प्रणता

र्त्तिं निवारणः॥ २॥ फणिहस्तः फणिपतिः फूत्कारी फणिप्रियः॥ वाणार्चितांघ्रियुगलो वालकेलिकुतूहली॥ ३॥ ब्रह्म ब्रह्मार्चितपदो ब्रह्मचारी बृहस्पतिः॥ बृहत्तरो ब्रह्म
परो ब्रह्मण्यो ब्रह्मवित्प्रियः॥ ४॥ बृहन्नादाग्र्यचीत्कारो ब्रह्मांडावलिमेखलः॥ भ्रूक्षेपदत्तलक्ष्मीको भद्रो भर्गो भयापहः॥ ५॥ भगवान्भक्तिसुलभो भूतिदो भूतिवर्द्धनः
भव्यो भूतालयो भव्यदाता भ्रूमध्यगोचरः॥ ६॥ मंत्रो मंत्रपतिर्मंत्री मदमत्तो महोन्नतः॥ मेखलावान्मदगतिर्मतिमान्मदिरेक्षणः॥ ७॥ महाबलो महावीर्यो महा
प्राणो महामना॥ यज्ञो यज्ञपतिर्यतिर्यज्ञगोप्ता यज्ञफलप्रदः॥ ८॥ यशस्करो योगगम्यो याज्ञिको याजकप्रियः रम्यो रसप्रियो रम्यो रंजको रावणार्चितः॥ ९॥
राज्यरक्षाकरो रत्नगर्भो राज्यसुखप्रदः॥ लक्षो लक्षपतिर्लक्ष्यो लयस्थो लड्डुकप्रियः॥ १०॥ लासप्रियो लास्यपरो लाभकृल्लोकविश्रुतः॥ वरेण्यो वह्निवदनो वं
द्यो वेदांतगोचरः॥ ११॥ विकर्ता विश्वतश्चक्षुर्विधाता विश्वतोमुखः॥ वामदेवो विश्वनेता वज्रिवज्रनिवारणः॥ १२॥ विवस्वद्बंधनो विश्वाधारो विश्वे
श्वरप्रभुः॥ शब्दब्रह्म शमप्राप्यः शंभुभक्तिगणेश्वरः॥ १३॥ शास्ता शिखाग्रनिलयः शरण्यः शिखरीश्वरः॥ षडर्तुकुसुमस्रग्वी षडाधारः षडक्षरः॥ १४॥
संसारवैद्यः सर्वज्ञः सर्वभेषजभेषजं॥ सृष्टिस्थितिलयक्रीडः सुरकुंजरभेदनः॥ १५॥ सिंदूरितमहाकुंभः सदसद्व्यक्तिदायकः॥ साक्षी समुद्रमथनः स्वयंवे

घस्वदक्षिणः ॥१६॥ स्वतंत्रः सत्यसंकल्पः सामगानरतः सुखी ॥ हस्तो हस्तिपिशाची शो हवनं हव्यकव्यभुक् ॥१७॥ हव्यं हुतप्रियो हृष्टो हृल्लेखामंत्रमध्यगः ॥ क्षेत्राधिपः क्षमाभर्त्ता क्षमापरपरायणः ॥१८॥ क्षिप्रक्षेमकरो क्षेमानंदः क्षोणीसुरद्रुमः ॥ धर्मप्रदोर्थदः कामदाता सौभाग्यवर्द्धनः ॥१९॥ विद्याप्रदो विभवदो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ आभिरूप्यकरो वीरः श्रीप्रदो विजयप्रदः ॥२०॥ सर्ववश्यकरो गर्भदोषहा पुत्रपौत्रदः ॥ मेधादः कीर्तिदः शोकहारी दौर्भाग्यनाशनः ॥२१॥ प्रतिवादिमुखस्तंभो दुष्टचित्तप्रसादनः ॥ पराभिचारशमनो दुःखभंजनकारकः ॥२२॥ लवस्त्रुटिकलाकाष्ठानिमेषः तत्परक्षणः ॥ घटीमुहूर्त्तप्रहरो दिवानक्तमहर्निशं पक्षो मासोयनं वर्षं युगं कल्पो महालयः ॥ राशिस्तारा तिथिर्योगो वारं करणमंशकं ॥ लग्नं होरा कालचक्रं मेरुः सप्तर्षयो ध्रुवः राहुर्मंदः कवि ॥ जीवो बुधो भौमः शशी रवीः ॥२३॥ कालः सृष्टिः स्थितिर्विश्वं स्थावरं जंगमं च यत् ॥ भूरापोग्निर्मरुद्व्योमाहंकृतिः प्रकृतिः पुमान् ॥२४॥ ब्रह्मा विष्णुः शिवो रुद्र ईशः शक्तिः सदाशिवः ॥ त्रिदशाः पितरो सिद्धाः यक्षाः स्मिरक्षकिंनराः ॥२५॥ साध्या विद्याधरा भूता मनुष्याः पशवः खगा समुद्राः सरितः शैला भूतभव्यभवोद्भवः ॥२६॥ सांख्यं पातंजलं योगः पुराणानि श्रुतिः स्मृतिः ॥ वेदांगानि सदाचारो मीमांसा न्यायविस्तरः ॥२७॥ आयुर्वेद धनुर्वेदो गांधर्वं काव्यनाटकं ॥ वैखानसं भागवतं सत्वतं पांचरात्रि

कं ॥ ३० ॥ शैवंपाशुपतंकालमुखंभैरवशासनं ॥ शाक्तंवैनायकंसौरंजैनमार्हतसंहिता ॥ ३१ ॥ सदसद्व्यक्तमव्यक्तंसचेतनमचेतनं ॥ बंधोमोक्षोसुखभोगोयोगःसत्यं
मनुर्महान् ॥ ३२ ॥ स्वस्तिहुंफट्स्वधास्वाहाश्रौषट्वौषडानमः ॥ ज्ञानंविज्ञानमानंदोबोधःसंवित्सुखंशमः ॥ ३३ ॥ एकरएकाक्षराधारएकाक्षरपरायणः ॥ एकाग्र
धीरेकवीरएकानेकस्वरूपधृक् ॥ ३४ ॥ द्विरूपोद्विभुजोद्व्यक्षोद्विरदोद्वीपरक्षक ॥ द्वैमातुरोद्विवदनोद्वंद्वहीनोद्वयातिग ॥ ३५ ॥ त्रिधामात्रिकरस्त्रेतात्रिवर्गफ
लदायकः ॥ त्रिगुणात्मात्रिलोकादिस्त्रिशक्तीशस्त्रिलोचनः ॥ ३६ ॥ चतुर्बाहुश्चतुर्दंतश्चतुरात्माचतुर्मुखः ॥ चतुर्वर्गोपायमश्चतुर्वर्णाश्रमाश्रयः ॥ ३७ ॥ चतुर्वि
र्गोपायमश्चतुर्वर्णाश्रमाश्रयः ॥ ३७ ॥ चतुर्विधवचोवृत्तिपरिवृत्तिप्रवर्तक ॥ चतुर्थीपूजनप्रीतोचतुर्थीतिथिसंभवः ॥ ३८ ॥ पंचाक्षरात्मापंचात्मापंचास्यःपंचकृत्य
कृत् ॥ पंचाधारःपंचवर्णःपचाक्षरपरायणः ॥ ३९ ॥ पंचतालःपंचकरःपंचप्रणवभावित ॥ पंचब्रह्ममयस्फूर्तिःपंचावरणवारितः ॥ ४० ॥ पंचभक्ष्यप्रियःपंच
बाणःपंचशिवात्मकः ॥ षट्कोणपीठःषट्चक्रधामाषड्ग्रंथिभेदकः ॥ ४१ ॥ षडंगध्वांतविध्वंसीषडंगुलमहाह्रदः ॥ षण्मुखःषण्मुखभ्राताषट्शक्तिपरितः ॥ ४२ ॥ षड्वै
रिवर्गविध्वंसीषडूर्मिभयभंजनः ॥ षट्तर्कदूरःषट्कर्माषड्गुणःषड्रसाश्रयः ॥ ४३ ॥ सप्तपातालचरणःसप्तद्वीपोरुमंडलः ॥ सप्तस्वर्लोकमुकुटःसप्तसप्तिवरप्रदः

॥४४॥ सप्तांगराज्यसुखदः सप्तर्षिगणमंडितः ॥ सप्तछंदोनिधिः सप्तहोता सप्तस्वराश्रयः ॥४५॥ सप्ताब्धिकेलिकासारः सप्तमातृनिषेवितः ॥ सप्तछंदोमोदमदः सप्तछं-
दोमखप्रभुः ॥४६॥ अष्टपीठोपपीठश्रीरष्टमातृसमावृतः ॥ अष्टभैरवसेव्योष्टवसुवंद्योष्टमूर्तिभृत् ॥४७॥ अष्टचक्रस्फुरन्मूर्तिरष्टद्रव्यहविःप्रियः ॥ नवनागासनाध्या-
सीनवनिध्यनुशासिता ॥४८॥ नवद्वारपुराधारो नवद्वारनिषेवितः ॥ नवनारायणस्तुत्यो नवदुर्गानिषेवितः ॥४९॥ नवनाथमहानाथो नवनागविभूषणः ॥ नवरत्नवि-
चित्रांगो नवशक्तिशिरोधृतः ॥५०॥ दशात्मको दशभुजो दशदिक्पतिवंदितः ॥ दशाध्यायो दशप्राणो दशेंद्रियनियामकः ॥५१॥ दशाक्षरमहामंत्रो दशाशाव्यापिवि-
ग्रहः ॥ एकादशादिभीरुद्रैस्तुत एकादशाक्षरः ॥५२॥ द्वादशोद्दंडदोर्दंडो द्वादशांतनिकेतनः ॥ त्रयोदशभिदाभिन्नविश्वेदेवाधिदैवतं ॥५३॥ चतुर्दशेंद्रवरदः चतुर्दशम-
नुप्रभुः ॥ चतुर्दशादिविद्याढ्यश्चतुर्दशजगत्प्रभुः ॥५४॥ सामपचदशः पचदशीशीतांशुनिर्मलः ॥ षोडशाधारनिलयः षोडशः स्वरमातृकः ॥५५॥ षोडशांतपदावासः
षोडशेंदुकलात्मकः ॥ कलासप्तदशी सप्तदशः सप्तदशाक्षरः ॥५६॥ अष्टादशद्वीपपतिरष्टादशपुराणकृत् ॥ अष्टादशौषधीसृष्टिरष्टादशविधिस्मृतः ॥५७॥ अष्टा-
दशलिपिव्यष्टिसमष्टिज्ञानकोविदः ॥ एकविशतिपुमानेकविंशत्यंगुलपल्लवः ॥५८॥ चतुर्विंशतितत्वात्मा पंचविंशाख्यपूरुषः ॥ सप्तविंशतितारेशः सप्तविंश-

निरर्गलः ॥ ५९ ॥ द्वात्रिंशद्भैरवाधीशश्चतुस्त्रिंशन्महाह्रदः ॥ षट्त्रिंशतत्वसंभूतिरष्टत्रिंशत्कलेय ॥ ६० ॥ द्विपंचाशद्वपुःश्रेणुत्रिषष्ट्यक्षरसंश्रय । नमदेकोनपंचाशन्मरुद्वर्गनि
योगकृत ॥ ६१ ॥ पंचाशदक्षरश्रेणीपंचाशद्रुद्रविग्रहः ॥ पंचाशद्विष्णुशक्तीशः पंचाशन्मातृकालय ॥ ६२ ॥ चतुःषष्टिमहासिद्धियोगिनीवृंदवंदितः ॥ चतुःषष्ट्यर्णनिर्णेता
चतुःषष्टिकलानिधिः ॥ ६३ ॥ अष्टषष्टिमहीतीर्थक्षेत्रभैरवभावनः ॥ चतुर्नवतिमंत्रात्मा षण्णवत्याधिकप्रभुः ॥ ६४ ॥ शतानंदः शतधृतिः शतपत्रायतेक्षणः ॥ शता
नीकः शतमखः शतधारवरायुधः ॥ ६५ ॥ सहस्रपत्रनिलयः सहस्रफणिभूषणः ॥ सहस्रशीर्षापुरुषः सहस्राक्षसहस्रपात् ॥ ६६ ॥ सहस्रनामसंस्तुत्यः सह
स्राक्षबलापह ॥ दशसहस्रफणिभृत्फणिराजकृतासन ॥ ६७ ॥ अष्टाशीतिसहस्राणिमहर्षिस्तोत्रयंत्रित ॥ लक्षाधीशप्रियाधारो लक्षाधारमनोमयः ॥
६८ ॥ चतुर्लक्षजपप्रीतो चतुर्लक्षप्रकाशकः ॥ चतुराशीतिलक्षाणां जीवदेहेष्ववस्थिता ॥ कोटिसूर्यप्रतीकाशः कोटिचंद्रांशुनिर्मलः ॥ शिवाभवाद्युष्ट
कोटिविनायकधुरंधरः ॥ ७० ॥ सप्तकोटिमहामंत्रमंत्रितावयवद्युतिः ॥ त्रयस्त्रिंशत्कोटिसुरश्रेणीप्रणतपादुकः ॥ ७१ ॥ अनंतशक्तिशस्त्रास्त्रैत्यनंतमुनिसं
स्थितः ॥ अनंतनामानंतश्रीरनंतसौख्यदः ॥ ७२ ॥ इति वैनायकं नाम्नां सहस्रमिदमीरितं ॥ एतद्ब्राह्मे मुहूर्ते यः पठेत्प्रत्यहं नरः ॥ ७३ ॥ करस्थं तस्य सकल

मैहिकामुष्मिकं फलं ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं धैर्यं शौर्यं बलं यशः ॥ ७४ ॥ मेधाप्रज्ञाधृतिः कांतिः सौभाग्यमतिरूपिता ॥ सत्यं दया क्षमा शांतिर्दाक्षिण्यं धर्मशीलता ॥ ७
॥ ७५ ॥ ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं स्थैर्यं विश्वानिशायिना ॥ धनधान्यादिवृद्धिश्च सकृदस्य जपाद्भवेत् ॥ ७६ ॥ वश्यं चतुर्विधं विश्वं जपादस्य प्रजायते ॥ धर्मार्थकाममो-
क्षाणामनायासेन साधनं ॥ ७७ ॥ राज्ञो राजकलत्रस्य राजपुत्रस्य मंत्रिणः ॥ जप्यते यस्य वश्यार्थं स दासस्तस्य जायते ॥ ७८ ॥ शाकिनीडाकिनीरक्षोयक्षग्रहभयापहं
साम्राज्यसुखदं सर्वसपत्नमदमर्दनं ॥ ७९ ॥ परकृत्याप्रशमनं परचक्रविमर्दनं ॥ संग्रामरंगे सर्वेषामिदमेकं जयावहं ॥ ८० ॥ सर्ववंध्यात्वदोषघ्नं गर्भरक्षैककार-
णं ॥ पठ्यते प्रत्यहं यत्र स्तोत्रं गणपतेरिदं ॥ ८१ ॥ देशे तत्र न दुर्भिक्षमीतयो दुरितानि च ॥ न तद्गेहं जहाति श्रीर्यत्रायं पठ्यते स्तवः ॥ ८२ ॥ क्षयकुष्ठप्रमेहार्शोभगंदरवि-
सूचिका ॥ गुल्मप्लीहानवल्मीकमतिसारं महोदरं ॥ ८३ ॥ कासं श्वासमुदावर्तं शूलं शोफामसरुक्ज्वरं ॥ शिरोरोगं वमिं हिक्कां गंडमालामरोचकं ॥ ८४ ॥ वातपित्तक-
फद्वंद्वत्रिदोषजनितं ज्वरं ॥ आगंतुविषमं शीतमुष्णं चैकाहिकादिकं ॥ ८५ ॥ ऐकाहिकद्व्याहिकं च तथा त्रिदिवसादिकं ॥ इत्याद्युक्तमनुक्तं वा रोगदोषादिसं-
भवं ॥ ८६ ॥ सर्वं प्रशमयत्याशु स्तोत्रस्यास्य सकृज्जपात् ॥ प्राप्यते स्य जपात्सिद्धिः स्त्रीशूद्रपतितैः सकृत् ॥ ८७ ॥ सहस्रनाममंत्रोयं जपितव्यः शुभाप्तये ॥ महागण-

पतिः स्तोत्रं सकामः प्रजपेदिदं ॥ ८८ ॥ इछया सकलान्भोगानुपभुज्येह पार्थिवान् ॥ मनोरथफलैर्दिव्यैः व्योमयानैर्मनोरमैः ॥ ८९ ॥ चंद्रेंद्रभास्करोपेंद्रब्रह्मशर्वादिसद्मसु ॥ का
मरूपः कामगतिः कामदः कामईश्वरः ॥ ९० ॥ भुक्त्वा यथेप्सितान्भोगानभीष्टैः सहबंधुभिः ॥ गणेशानुचरो भूत्वा गणेशो गणपतिप्रियः ॥ ९१ ॥ नंदीश्वरादिसाम्यं च नंदितः सकलै
र्गणैः शिवाभ्यां कृपया पुत्रनिर्विशेषं च लालितः ॥ ९२ ॥ शिवभक्तः पूर्णकामो गणेश्वरवरात्पुनः ॥ जातिस्मरो धर्मपरः सार्वभौमोभिजायते ॥ ९३ ॥ निष्कामस्तु जपेन्नित्यं भ
क्त्या विघ्नेशतत्परः ॥ योगसिद्धिं परां प्राप्य ज्ञानवैराग्यसंयुतं ॥ ९४ ॥ निरंतरे निराबाधे परमानंदसंज्ञिते ॥ विश्वोत्तीर्णे परे पूर्णे पुनरावृत्तिवर्जिते ॥ ९५ ॥ लीनो वैनायके धाम्नि
रमते न निवर्तते ॥ इदं प्रजपितं स्तोत्रं पठितं श्रावितं श्रुतं ॥ ९६ ॥ व्याकृतं चिंतितं ध्यातं विमृष्टमथ वंदितं ॥ ईहामुत्र च सर्वेषां विश्वैश्वर्यप्रदायकं ॥ ९७ ॥ स्वच्छंदचारिणाप्येष
येन संधार्यते स्तवः ॥ स रक्ष्यः शिवोद्भूतैर्गणैरध्यष्टकोटिभिः ॥ ९८ ॥ लिखितं पुस्तकं स्तोत्रं मंत्रभूतं प्रपूजयेत् ॥ तत्र सर्वोत्तमा लक्ष्मिः संनिधत्ते निरंतरं ॥ ९९ ॥ दानैर
शेषैरखिलैर्व्रतैश्च तीर्थैरशेषैरखिलैर्मखैश्च ॥ न तत्फलं विंदति यद्गणेशसहस्रनामस्मरणेन सद्यः ॥ १०० ॥ एतन्नाम्नां सहस्रं पठति दिनमणौ प्रत्यहं प्रोज्जिहाने सायं
मध्यंदिने वा त्रिषवणमथवा संततं वा जनो यः ॥ स स्यादैश्वर्यधुर्यः प्रभवति वचसां कीर्तिमुच्चैस्तनोति दारिद्र्यं हंति विश्वं वशयति सुचिरं वर्द्धते पुत्रपौत्रैः ॥ १ ॥ अकिंचनोप्य

॥गणे०॥
॥६५॥

कचिनोनियतोनियताशनः॥मजपंश्चतुरोमासान्गणेशार्चनतत्परः॥दरिद्रतांसमुन्मूल्यसप्तजन्मानुगामपि॥लभतेमहतींलक्ष्मीमित्याज्ञापरमेश्वरी॥३॥आयुष्यंवी
तरोगकुलमतिविपुलसंपदःश्रोणिपानांकीर्तिःपुरायावदातामरणानिरश्मिनवाकान्तिरव्याजभव्या॥पुत्रावंतःकलत्रंगुणवदभिमतंयद्यदन्यच्चतत्तन्नित्यंयःस्तोत्रमेत
त्पठतिगणपतेस्तस्यहस्तेसमस्तं॥४॥गणंजयोगणपतिर्हेरंबोधरणीधरः॥महागणपतिर्यक्षेश्वरःक्षिप्रप्रसाधनः॥५॥अमोघसिद्धिरमृतोमंत्रश्चिंतामणिर्निधिः॥
सुमंगलोबीजमाशापूरकोवरदःशिवः॥६॥काश्यपोनंदनोवाचासिद्धोढुंढिविनायकः॥मोदकैरेभिरत्रैकविंशत्यानामभिःपुमान्॥७॥यःस्तौतिमद्गतमनाममारा
धनतत्परः॥स्तुतेनाम्नांसहस्रेणतेनाहंनात्रसंशयः॥८॥नमोनमःसुरवरपूजितांघ्रयेनमोनमोनिरुपममंगलात्मने॥नमोनमोविपुलदयैकसिद्धयेनमोनमःकरि
कलभाननायते॥९॥किंकिणीगणरणितचरणःप्रकटितगुरुमतिचारुकरणः॥मदजललहरीकलितकपोलःशमयतुदुरितंगणपतिनामा॥१०॥इतिश्री
मद्गणेशपु०उ०ईश्वरगणेशसंवादेसहस्रनामस्तोत्रकथनं॥[illegible]॥ध्यायः॥नाम्नांसहस्रेसंप्रोक्तेप्रसन्नेतुगजानने॥ततःकिमकरोद्ब्रह्मन्हरस्तत्कथयस्वमे॥१॥ब्रह्मा॥
गणेशवरदानेननाम्नांचैवोपदेशतः॥मत्तश्शंकरोनुत्वज्जगर्जेचमहास्वनः॥२॥आहूयसगणान्देवान्युद्धायचसमादिशत्॥तेचहर्षेणमहतायुयुर्देवाःशिवा

॥राम॥
॥६५॥

निकं ॥ ३ ॥ ब्रह्माकुवेरोथपुरंदरोग्निर्वायुश्चसोमोवरुणोयमश्च ॥ गंधर्वयक्षाग्रहकिंनराश्चसर्वैर्नमस्कृत्यशिवंस्तुवंतः ॥ ४ ॥ देवाऊचुः ॥ महादेवजगन्नाथजगदानं
दकारक ॥ त्वयाहतंमहादैत्यंकदाद्रक्ष्यामहेवयं ॥ ५ ॥ स्थानभ्रष्टावयंतेनकृतनाविश्वविघातिना ॥ एवंदेववचःश्रुत्वापिनाकीनिर्ययौमुदा ॥ ६ ॥ गणौघंमनसा
आपन्युद्धायकृतनिश्चयः ॥ वेगेनभवनंप्राप्यदेवगंधर्वसंयुतः ॥ ७ ॥ तावज्ज्ञदैत्यचारैस्तुकृतांतःसनिरूपितः ॥ आगतासुरसैन्येनयुद्धायगिरिजापतिः ॥ ८ ॥ तस्यसै
न्यान्यनंतंजशस्त्रैरस्त्रैश्चकंचुकैः ॥ सचदैत्योमहानादीयुद्धभूषणभूषितः ॥ ९ ॥ वीरान्नानंदयामासवासःस्वर्णभूषणैर्धनैः ॥ अनेकयानसंस्थेषुयोधेषुत्रिपुरं
स्वयं ॥ १० ॥ आरुरोहमहादैत्योनादयह्निन्विदिशोदश ॥ ततोयुद्धंसमभवत्तेनयोरुभयोर्महत् ॥ ११ ॥ शस्त्रैर्नानाविधैर्वीराणांमर्मभेदिभिरायसैः ॥ असृङ्नदीप्रवा
होभून्मार्गरोधनकारकः ॥ १२ ॥ शस्त्राहतावभुर्योधाःपुष्पिताइवकिंसुकाः ॥ केचिच्चहृढवैरेणजीवग्राहममारयन् ॥ १३ ॥ केचित्कचेषुधृत्वैवशिरोधिंचिच्छिदुर्बला
त् ॥ धावंतेरथिवीराणाअश्वानांकरिणामपि ॥ १४ ॥ अंघ्रिपातभवोरेणुर्व्यानशेरोदसीक्षणात् ॥ अंधकारेघोरतरेप्राज्ञायतनकिंचन ॥ १५ ॥ चक्रुरेवतदा
द्वीरानानाविधामृधं ॥ जीविताशांपरित्यज्यमरणोकृतनिश्चयाः ॥ १६ ॥ अहर्षयंतमृतादेवागतेरजसिवायुना ॥ विद्रुतेसुरसैन्येचदैत्यसैन्येचहर्षिते ॥ १७

आययौसमरश्लाघीवज्रहस्तःपुरंदरः॥शतकोटिंनिरीक्ष्यैवबहुदुद्रुवुःदैत्यदानवाः॥१८॥सवज्रपातैरसुरांश्चूर्णयामासवज्रभृत्॥नसमुज्जीवितंतेनेतुचेंद्रवज्र
महारत॥१९॥केचिच्चभग्नचरणाःकेचिद्भग्नशिरोधराः॥केचिद्विदीर्णजठराच्छिन्नस्कंधभुजापरे॥२०॥केषांचिदुरसोभिन्नाजंघासुचहतापरे॥छिन्नगुल्फा
परेपेतुर्मिषानेतुरथापरे॥२१॥छिन्नाश्वानांचवीराणांवाजिनांरथिनांतथा॥निहतानामसृक्पातैर्जज्ञिरेनिम्नगाबहून्॥२२॥उत्साहवर्द्धनास्तेषांवीराणां
जयकांक्षिणां॥ततःशनैर्गर्जमानोददर्शत्रिपुरासुर॥२३॥निहतंबहुधासैन्यंशक्रंयोद्धुमथाययौ वभाषशक्रहहेवकिमर्थमर्तुमिच्छसि॥२४॥अत्र
थैहियुद्धाज्जीवस्त्वंनप्रहंहन्मिवासवः॥कातेशक्तिर्मयायुद्धंकर्तुंतवशचीपते॥२५॥अजःसिंहेनकिंयुद्धंकरिष्यतिवदस्वमे॥एहियुध्यस्वशाकिंचि
न्नोचेद्गच्छयथासुखं॥२६॥एवमुक्तेस्थितेशक्रेववर्षसायकान्बहून्॥सज्यंकृत्वाधनुर्दैत्योदेवसेनामताडयत्॥२७॥एकस्मान्मंचिताद्वाणादसंख्याता
ययुःशराः॥मर्द्दंतोदेवसैन्येनरोदसीसमपूरयन्॥२८॥अंधकारःपुनरभूत्वाणजालैर्निरंतरं॥तद्वाणैरपिगर्जंतंयुध्यंतंनाभ्यरोचयत्॥२९॥मनसापूज
यच्छंभुंतस्यदैत्यस्यपौरुषं॥३०॥एतस्मिन्नंतरेतत्रनारदोद्रष्टुमाययौ॥३०॥पूजितःप्राहदेवेंद्रंशुभ्रंपुण्यनीललोहितं॥नारदउवाच॥त्वयाचिंतानकर्त

यास्त्रिपुरस्यवधंप्रति॥३१॥वक्ष्येतस्यवधोपायंतंकुरुष्वमहेश्वरः॥तेनपूर्वंतपोकारिपुष्करेब्रह्मणोपिहि॥३२॥आराधितोगणापतिस्तस्मैसर्ववांछितं॥यद्यतेनदत्तंदेवो
दत्तवानविचारितं॥३३॥पुरत्रयंकामगमगममेकबाणाग्निनंमहत्॥महद्भक्तिविहीननतदभेद्यसर्वनिर्जरैः॥३४॥सयेवमुक्तवान्तुल्यंशरेणैकेनयस्तव॥पुरत्रयंभेत्स्यते
तेनतस्मान्मृत्युमवाप्स्यसि॥३५॥क३०॥एवमुक्त्वागतेतस्मिन्नारदेमुनिसत्तमे॥मूर्छितान्विबुधाञ्छर्वांसावधानान्तथाकरोत॥३६॥सस्मारभमुखंवाक्यंस्मारितो
नारदेनतु॥महाप्रयत्नमारेभेदैत्यराजवधायसः॥३७॥चेतसासर्वनाशाययज्ञकोदेवोनिजच्छया॥रथंकुरूपंशशिसूर्यचक्रयन्तारमिंदीवरजंचकार॥३८॥धनुर्गि
रींद्रंशरमच्युतंसधुर्याग्निवायुर्जगदीशः॥आचम्यदेवमनसाविमनसाविचिंत्यतेनोपदिष्टंचजजापनाम्नां॥३९॥सहस्रमेकाक्षरमंत्रयुक्तंममत्रयंतेनपि
नाकमुग्रं॥अमंत्रयन्महाबाणंविष्णुरूपंसदाशिवः॥४०॥चकंपेधरणीशैघ्रोवनानिगिरयोपिच॥४१॥चम्रमुःखगणाःसर्वेचुकूजुश्चमहारवाः॥शब्देनाजगत्
स्यापिविभ्रान्ताःसुरमानुषाः॥४२॥अमुंचंतयदाबाणंतदादग्धंनभस्तलं॥भूमंडलंसपातालंज्वालामालाभिरंजसा॥४३॥दृष्ट्वापपातदैत्येंद्रःससैन्यःपुरसंभ्र
मः॥जवनागाच्छरःसोग्रोदहत्संहृत्पुरत्रयं॥४४॥दैत्यदेहगतंतेजोभर्गदेहलयंगतं॥पश्यतांसर्वदेवानांदैत्यदानवरक्षसां॥४५॥ततोन्तरिक्षेवागासीन्मुक्तो

॥ गणेठ ॥ रैस्याशिवाहनः॥ ननर्त्तनुष्टुवुर्देवामुनयोपि त्रिलोचन॥ ४६॥ जगुर्गंधर्वनिचयाश्चारणाश्चकिंनतत्पराः॥ ननृतुश्चाप्सरःसंघाः किंन्नरावाद्यवादकाः॥ ४७॥ मुमुचुः पुष्प
॥ ६० ॥ वर्षाणि नारदाद्याः सुरर्षयः॥ ययुः शिवाज्ञयादेवाः स्वंस्वंस्थानं निरामयाः॥ ४८॥ नमस्कृत्य महेशानं त्रिपुरासुरघातिनं॥ मुनयोपि निजान्देशान्स्वस्वानुष्ठानतत्पराः॥
॥ ४९॥ आसंस्तस्मिन्हते दैत्ये वेदवेदांगपाठिनः॥ अग्निहोत्राणि यज्ञांश्च दानानि च व्रतानि च॥ ५०॥ चक्रुः सर्वजनाभूयोपुनरुत्साहसंयुताः॥ शेषादिगणपस्कं
दैः सर्वैः पारिषदैरपि॥ ५१॥ कृतनर्तनस्त्रुवक्षेपविभज्यचमहारथ॥ जयशब्दैस्तूर्यशब्दैर्देवदुंदुभिनिस्वनैः॥ ५२॥ अलंकृतं शैलराजं कैलासमुदितो ययौ॥ त्रिपुरारिरिति
स्पष्टं ततो नामास्य पप्रथे॥ ५३॥ एवं महागणपतिर्मंत्रसामर्थ्यमेव च महत्त्वनाम्नामपि च प्रभावो यं निरूपितः॥ ५४॥ नविज्ञातो मदन्येन कस्मापि न निवेदितः॥ पठ
नाच्छ्रवणादस्य सर्वकामफलं लभेत्॥ ५५॥ इति श्रीमहागणेशपु० उ० त्रिपुरासुरवधो॥ ४७॥ व्यासउ०॥ श्रुतं मया महाख्यानं त्रिपुरस्य वधाश्रयं॥ तथापि श्रोतुमि
च्छामि कुत्र स्थिता जगदंबिका॥ १॥ कथमाविर्बभूवैषा तिथौ राघः क्व देश्यराट्॥ एतन्नस्सर्वं सविस्तारं कथयस्व पितामह॥ २॥ कोठ॥ बाहुले पौर्णमास्यां तु समायं दग्धो म ॥ राम ॥
हासुरः॥ दिवायुद्धं महाघोरं मार्गेवचर्षीणं चयत्॥ ३॥ यतोर्चितः सुरैः सर्वैर्जयशाली सुरारिहा॥ अतस्तस्यां दीपदानं कुर्वंतु भुवि मानवाः॥ ४॥ तस्यां स्नानं च दानं च ॥ ६० ॥

जपहोमादिकंचयत्॥ बहुलंजायतेयस्मात्तस्मात्साबाहुलीस्मृता॥५॥ तस्यांयेतुनकुर्वंतित्रिपुरारेर्महोत्सवं॥ नलभंतेनयंक्वापिदग्धपुरापापमवंतिते॥६॥ अतलस्यांपौर्ण
मास्यांप्रातरर्चमास्यांमानरश्चेनियेशिवं॥ निशियत्नैःकृतंपापविलयंप्रतिपद्यते॥७॥ आजन्मतःकृतंपापमध्याह्नार्चनतस्तथा॥ सप्तजन्मार्जितंपापंप्रदोषार्चनतो
मुने॥८॥ आविर्भावंशिवायास्त्वंकथ्यमानममपाच्छृणु॥ तस्यमृतुंशिवाद्याभयारंनहिताशिवा॥९॥ आविरासीज्जगन्मातानाहिमाचलगुहामुखात्॥ ददर्शपर्व
तंघोरंसिंहव्याघ्रमृगाकुलं॥१०॥ अपश्यंतीशिवंसानुविरहाकुलमानसा॥ विललापभृशंभीताहाहाहंतशिवेतिच॥११॥ कथंमांनविजानीषेसर्वज्ञःसन्सदाशिवः
वनेएकाकिनीघोरेक्रंदंतीकुररीमिव॥१२॥ कदामेदर्शनंतेस्यात्किंमाविस्मृतवानसि॥ शक्तानजीवितंधर्तुंसोढुंवाविरहंहर॥१३॥ नानत्वमपिकुत्रासिनमेशोकं
शृणोषिकिं॥ त्वांविनाशरणंकंवायामिकिंवाकरोम्यहं॥१४॥ योजयस्वपुनर्मांत्वंशिवेनचशिवेनच॥ इदानींपुनरुत्सन्नांजानीहीजटराननव॥१५॥ घोरेनमेवनी
द्रंमेगवेशयमसदाशिवं॥ नोचेद्देहपरित्यागंभृगोदस्मात्करोम्यहं॥१६॥ कौ०॥ एवंरुदंतींसास्तत्याःश्रुत्वानागिरसुतम॥ न्यवेदयद्धिमवतेकश्चिल्लागस्यधीवरः॥१७॥
॥धीवर०॥ काचिन्नितंबिनीभव्यासर्वाभरणभूषिता॥ ताटंकेबिभ्रतीश्रोत्रोर्मंडलेइवभास्वतः॥१८॥ नानारत्नलसद्दीप्तिमुकुटंमस्तकेशुभे॥ लसन्तोवेनुचतुष्को

णामुक्तायोऽशशोभितं ॥१९॥ पुष्यंकांचनरत्नानिमस्यैकमंगुलीयकं ॥ लसत्कांचनरत्नाढ्यंमुक्तादामविलंवितं ॥२०॥ सीमन्तोन्नगतंचारुनासाग्रावकमौक्ति
कं ॥ अंगदेचारुणीबाह्वोर्हेरत्नपोर्वलयानिच ॥२२॥ मुक्ताफलमयींमालांलसत्कंचुकसंस्थितां ॥ हेमरत्नमयींकांचीकटौक्षौमावृतेशुभां ॥२३॥ गुल्फयोश्रृं
खलेहैमेसिंजच्चारुसुनूपुरे ॥ पादांगुलीष्वपिपृथक्रत्नभूषणमुत्तमं ॥२४॥ एवंसर्वानःवधांगीरुदंतीविह्वलाभृशं ॥ दृष्ट्वाहृष्टनमोबुक्किगृह्णतीचतवामिधां २
॥२४॥ कौ० ॥ इत्थंनिशम्यहिमवांस्त्वरितस्तांसुतांययौ ॥ सात्वपहृतगर्भाभिर्वाग्भिस्तामवदत्सुधीः ॥२५॥ हिमवानुः ॥ किमसमर्थंशोचसेसुभ्रुस्त्वंहिस्थिरत्वं
नहेतुके ॥ सर्वलक्षणसंपूर्णेसर्वशक्तियुतेनये ॥२६॥ अकर्तुमन्यथाकर्तुमीशोमहेश्वरि ॥ अवाप्तसर्वकामेचसर्वमारापंनरंगते ॥२७॥ वियुक्तासिशिवेनत्वं
सबीनर्यामिरणाशिवे ॥ अथापियोजयिष्येत्वांशिवेनशिवकारिणा ॥२८॥ उत्तिष्ठेतिगृहीत्वातामायंयौनिजमंदिरं ॥ ननर्दयावतीतत्रदृष्ट्वामेनासुतासुता
न्विता ॥२९॥ निश्वासपरमाप्यासाच्छिवदृष्टसमुत्सुका ॥ उवाचपितरंनत्वासाधूपायंवदस्वमे ॥३०॥ येनेदानेनपोवापिदुष्करंशिवलब्धये ॥ करिष्येतमहं
नातपूर्ववनपउमं ॥३१॥ कौ० ॥ अवदज्जनकस्तांतुविचार्यमनसासहृत ॥ कार्यसिद्धिकरंशीघ्रमुपायंकथयामिते ॥३२॥ हिमवान ॥ शृणुपार्वतिवक्ष्यामिसा

धूपाय शिवासये॥ उपास्तिं विघ्नराजस्य धर्मार्थकाममोक्षदां॥ ३३॥ अनुष्ठितां महेंद्राद्यैर्देवैश्च नारदादिभिः॥ प्राप्ताश्च सिद्धयस्ताः शक्रादिपदलक्षणाः॥ ३४॥ अस्य
रणात् सिद्धिसामर्थ्यं प्राप्तं तस्य प्रसादतः॥ विष्णोश्चावनसामर्थ्यं दत्तं तेन महात्मना॥ ३५॥ शिवस्यापि च तेनैव सामर्थ्यं संहृतौ दृढं॥ शेषस्यापि च तेनैव सर्वविघ्नहरेण
च॥ ३६॥ धराधरणसामर्थ्यं दत्तं सर्वेश्वरेण हि॥ यस्य स्वरूपं न विदुर्ब्रह्माद्या मुनयोपि च ३७ वाचामगोचरो योसौ मनसो थाप्यगोचरः॥ गजाननस्वरूपेणावरिदृश्यो
यमीश्वरः॥ ३८॥ अनंतस्तेनैव रूपेण सर्वारंभेषु पूज्यते॥ तमुपास्व सर्वेषु मया मोक्षेन वर्त्मना॥ ३९॥ इति श्रीमहागणेशपु॰ उ॰ श्रेवाविर्भावो ना॥ ४०॥ पार्वत्युवा॥
दयानिधे गिरींद्र त्वं पितर्मे वद सत्वरं॥ उपासना गणेशस्य सर्वेशस्य जगद्गुरो॥ १॥ यथा शिवं सर्वसमन्वेत्य शिवं प्राप्स्यामि शाश्वतं॥ मृत्युलोकेपि लोकानामुपका
रो भविष्यति॥ २॥ हिमवान॥ तव स्नेहवशाद्देवि रहस्यं परमं शुभं॥ लोकानां चोपकाराय वक्ष्ये शृणुष्वैकचेतसा॥ ३॥ प्रत्यूषकाल उत्थाय नैऋतीं दिशिमाव्रजेत्
आच्छाद्य धरणीं पूर्वं तृणकाष्ठदलैरपि॥ ४॥ उर्वरां वर्जयेत्तत्र जन्तुसर्पांश्चैव बुद्धिमान॥ त्यक्त्वा मूत्रपुरीषे तु यथोक्तं शौचमाचरेत्॥ ५॥ दंतजिह्वाविशुद्धिं च कृत्वा
स्नानं ततो व्रजेत्॥ नदीं तडागं वापीं वा सरः कूपमथापि वा॥ ६॥ कृत्वा पूर्वं मलस्नानं मंत्रस्नानं ततश्चरेत्॥ मृदा वा चंदनेनापि तिलकं कुंकुमेन वा॥ ७॥ कुर्याद्वा

नेकसमीतुपरिधायशुभासने ॥ उपविश्यैकचित्तस्तुसर्वंनियमंसमाप्यच ॥ ८ ॥ मृत्तिकांसुंदरांस्निग्धांक्षुद्रपाषाणवर्जितां ॥ सुविशुद्धामवल्मीकांजलमिश्रांविमर्दयेत
॥ ९ ॥ कृत्वाचारुतरांमूर्तिंगणेशस्यशुभांस्वयं ॥ सर्वावयवसंपूर्णांचतुर्भुजविराजितां ॥ १० ॥ परश्वादियुधानीहदधानांसुंदरांघनां ॥ स्थाप्यपीठेततःप्राणमस्या-
स्यमेलयेत्सुधीः ॥ ११ ॥ पूजाद्रव्याणिसर्वाणिजलादीनिप्रयत्नतः ॥ अथगंधानक्षतांश्चरक्तपुष्पाणिगुग्गुलं ॥ १२ ॥ त्रिपंचसप्तभिःपत्रैर्युक्तदूर्वांकुरांश्चकुर्वीत
अष्टोत्तरशतंनीलांछेत्तानानीयसुंदरां ॥ १३ ॥ घृतदीपंतैलदीपंनैवेद्यंविविधंशुभं ॥ मोदकापूपलड्डुकान्नपायसंशर्करायुतं ॥ १४ ॥ सुसूक्ष्मंतंदुलान्नंचव्यंजनानि
बहूनिच ॥ सचंद्रपूगचूर्णाढ्यंखादिरादिसुसंयुतं ॥ १५ ॥ एलालवंगसंमिश्रंतांबूलंकेसरान्वितं ॥ जंबाम्रपनसादींश्चद्राक्षारंभाफलानिच ॥ १६ ॥ ततस्तुभवानीश्
नारिकेलानिचानयेत् ॥ बहुप्रकारमाणिक्यकांचनीदक्षिणांतथा ॥ १७ ॥ एवंसंभृतसंभारएकांतस्थलमास्थितः ॥ चैलाजिनकुशमयेआसनेचकृतासनः ॥ १८ ॥
भूतशुद्धिंप्रकुर्वीतप्राणानांस्थापनंतथा ॥ दिग्बंधपूर्वंदेवांश्चगणेशादीन्समेत्युत ॥ १९ ॥ अनर्वहिर्मातृकाश्चन्यसेद्गणसमागतः सन्निधानादिकामुद्रांदर्श-
येद्गुरुमार्गतः ॥ २० ॥ मंत्रन्यासंततःकृत्वाषडंगंन्यासमेवच ॥ पूजाद्रव्याणिसंप्रोक्ष्यततोध्यायेद्गजाननं ॥ २१ ॥ एकदंतंशूर्पकर्णंगजवक्त्रंचतुर्भुजं ॥ पाशांकुश

धरंदेवंमोदकान्विघ्ननकरे ॥२२॥ रक्तपुष्पमयामालांकंठेहस्तेपरांशुभां ॥ भक्तानांवरदंसिद्धिबुद्धिभ्यांसेवितंसदा ॥२३॥ सिद्धिबुद्धिप्रदंनॄणांधर्मार्थकाममोक्ष
द ॥ ब्रह्मरुद्रहरींद्राद्यैःसंस्तुतंपरमर्षिभिः ॥२४॥ ध्यानं ॥ आगच्छजगदाधारसुरासुरवरार्चित ॥ अनाथनाथसर्वज्ञगीर्वाणपरिपूजित ॥२५॥ आसनं ॥ ॥
स्वर्णसिंहासनंदिव्यंनानारत्नसमन्वितं ॥ समर्पितंमयादेवतत्रत्वंसमुपाविश ॥२६॥ पाद्यं ॥ देवदेवेशसर्वेशसर्वतीर्थाहृतंजलं ॥ पाद्यंगृहाणगणपगंधपुष्पाक्ष
तैर्युतं ॥२७॥ अर्घ्यं ॥ प्रवालमुक्ताफलपूगरत्नैस्तांबूलजांबूनदमष्टगंधैः ॥ पुष्पाक्षतैर्युक्तममोघशक्तेदत्तंमयार्घ्यंसफलीकुरुष्व ॥२८॥ आचमनं ॥ गंगादि
सर्वतीर्थेभ्यःसंचितंतोयमुत्तमं ॥ कर्पूरैलालवंगादिवारिचाचम्यतांविभो ॥२९॥ सुगंधतैलं ॥ चंपकाशोकबकुलमालतीमोगरादिभिः ॥ वासितंस्निग्धताहेतु
तैलंचारुप्रगृह्यतां ॥३०॥ पयस्ना॰ ॥ कामधेनुसमुद्भूतंसर्वेषांजीवनंपरं ॥ पावनंयज्ञहेतुश्चपयःस्नानार्थमर्पितं ॥३१॥ दधिस्ना ॥ धेनुदुग्धसमुद्भूतंशु
द्धंसर्वजनप्रियं ॥ मयानीतंदधिवरंस्नानार्थंप्रतिगृह्यतां ॥३२॥ हविः ॥ नवनीतसमुत्पन्नंसर्वसंतोषकारकं ॥ यज्ञांगदेवताहारोघृतंस्नानंसमर्पित ॥३३॥
॥ मधु ॥ रससारसमुद्भूतंसर्वतेजोविवर्द्धनं ॥ सर्वपुष्टिकरंदेवमधुस्नानार्थमर्पितं ॥३४॥ शार्करा॰ ॥ इक्षुसारसमुद्भूतंशर्करांसुमनोहरां ॥ मलापहारिणीं

तेगृहाण त्वमर्पितं ॥ ३५ ॥ गुडः ॥ सर्वमाधुर्यनाहेतुस्वादुः सर्वप्रियंकरः ॥ पुष्टिकृत्स्नानुमानीयगुड्स्सारमवोगुडः ॥ ३६ ॥ मधुपर्कं ॥ कांस्येकांस्येन पिहि
तं दधिमधुघृतं तथा ॥ मधुपर्को मयानीतः पूजार्थं प्रतिगृह्यतां ॥ ३७ ॥ शुद्धोदक॰ ॥ सर्वतीर्थात्हृतं तोयं मया प्रार्थनया विभो सुवासितं गृहाणेदं सम्यक्
स्नानं सुरेश्वरः ॥ ३८ ॥ वस्त्रं ॥ रक्तवस्त्रं युगं देवलोकलज्जानिवारणं ॥ अनर्घ्यमतिसूक्ष्मं च गृहाणेदं मयार्पितं ॥ ३९ ॥ यज्ञोपवीतं॰ ॥ राजतं ब्रह्मसूत्रं च
कांचकांचनं रत्नसंयुतं ॥ भक्त्योपपादितं देव गृहाण परमेश्वर ॥ ४० ॥ आभूषणं ॥ अनेकरत्नसंयुक्तं भूषणानि बहूनि च ॥ तत्तदंगेकाचनानि योजया
मि तवाज्ञया ॥ ४१ ॥ गंधं॰ ॥ अष्टगंधं समायुक्तं रक्तचंदनमुत्तमं ॥ द्वादशांगेषु ते देव लेपयामि कृपां कुरु ॥ ४२ ॥ अक्षतं॰ ॥ रक्तचंदनसमिश्रास्तंडुला
न्तिलकोपरि ॥ शोभायै व प्रदास्यामि गृहाण जगदीश्वर ॥ ४३ ॥ पुष्पं॰ ॥ नानापंकजपुष्पैश्च ग्रथितां पल्लवैरपि ॥ बिल्वपत्रयुतां मालां गृहाण सु
मनोहरां ॥ ४४ ॥ धूपं ॥ दशांगं गुग्गुलं धूपं सर्वसौगंधाकारकं ॥ सर्वपापक्षयकरं गृहाण त्वं मयार्पितं ॥ ४५ ॥ दीपं॰ ॥ सर्वज्ञ सर्वलोकेश तमोनाशन
मुत्तमं ॥ गृहाण मंगलं दीपं देवदेव नमोस्तु ते ॥ ४६ ॥ नैवेद्य ॥ नानापक्वान्नसंयुक्तं पायसं शर्करान्वितं ॥ नानाव्यंजनशोभाढ्यं शाल्योदनमनुत्तमं ॥ ४७

दधिदुग्धघृतैर्युक्तं लवंगैलासमन्वितं ॥ मरीचचूर्णसहितं क्वथितं वटकान्वितं ॥ ४८ ॥ राजिकाधान्यसंयुक्तं मेथीपीठं सतक्रकं ॥ हिंगुजीरककूष्माण्डैर्मरीचैर्माषपिष्टकैः
॥ ४९ ॥ संपादितैः सुपक्वैश्च भर्जितैर्वटकैर्युतं ॥ मोदकापूपलड्डुकशष्कुलीवटकादिभिः ॥ ५० ॥ पर्पटैश्च समायुक्तैर्नैवेद्यममृतान्वितं ॥ हरिद्राहिंगुलवणैः सहितं स-
यमुत्तमं ॥ ५१ ॥ ससामुद्गं गृहाणेमं भोजनं कुरु सादरं ॥ सुरूपं दीपितं तोयं सुगंधं च पिबेच्छया ॥ ५२ ॥ त्वयि तृप्ते जगत्तृप्तं नित्यतृप्ते महात्मनि ॥ उत्तरापोशनार्थं दत्तमितो-
यं सुवासितं ॥ ५३ ॥ मुखपाणिविशुद्ध्यर्थं पुनस्तोयं ददाम्यहं ॥ दाडिमं मधुरं निंबुजंबाम्रपनसादिकं ॥ ५४ ॥ द्राक्षारंभाफलं पक्वं कर्कंधूखर्जूरं फलं ॥ नारिकेरं च
नारंगं कलिंगमांजिरं तथा ॥ ५५ ॥ उर्वारुकं च देवेश फलान्येतानि गृह्यतां ॥ अवीरं ॥ अवीरं नामकं पुण्यं गंधि चारु प्रगृह्यतां ॥ ५ ॥ चारुशाल्मूरसंभूतं वं समस्ता-
रसमुद्भवं ॥ मुखपाणिविशुद्ध्यर्थं पुनस्तोयं ददामि ते ॥ ५६ ॥ गृहाण चंदनं चारु कर्णगोहृत्तं नं शुभं ॥ नानापरिमलैर्द्रव्यैर्निर्मितं चूर्णमुत्तमं ॥ ५७ ॥ सीमंतभूष-
णं चूर्णं लाक्षारजितमस्तु ते ॥ तांबूलं ॥ सच्छदपूगचूर्णाढ्यं स्वाद्यखादिरसंयुतं ॥ ५९ ॥ एलालवंगसंमिश्रं तांबूलं केसरान्वितं ॥ दक्षिणा ॥ न्यूनातिरिक्तपूजायाः
संपूर्णफलहेतवे ॥ ६० ॥ दक्षिणां कांचनीं देव स्थापयामि तवाग्रतः ॥ ६१ ॥ सितवर्तीतैलधारकैर्जलजैः कुसुमैः शुभैः ॥ ग्रथितां सुंदरां मालां गृहाण परमेश्वर ॥ ६२ ॥

हिमिनाःश्वेनवर्णावापंचत्रिपगसंयुता॥दूर्वांकुरमयादनालएकविंशतिसंमिता॥एकविंशतिसंख्याकाकुर्यादेवप्रदक्षिणा॥६४॥पदेपदेतेदेवशानश्वंनुपानका
निमे॥औदुंबरेराजतेवाकांस्येकांचनसंभवे॥६५॥पात्रेप्रकल्पितानद्दीपागृहाणविघ्नवारण॥पंचार्त्तिपचदीपेश्वदीपितोपरमेश्वर॥६६॥चरुचंद्रप्रभंदीपं
गृहाणध्वांतवारणं॥यथास्यनेक्षतेभस्मनथापापंविनाशय॥६७॥स्तोत्रैर्नानाविधैःसूक्तैःसहस्रनामभिस्ततः॥उपविश्यपल्कवीनेनकृत्वास्थिरतरंमनः
॥६८॥दीनानाथदयानिधेसुरगणैःसंसेव्यमानद्विजैर्ब्रह्मेशानमहेन्द्रशेषगिरिजागंधर्वसिद्धैःस्तुतः॥सर्वारिष्टनिवारणैकनिपुणत्रैलोक्यनाथप्रभोम
किंमेसफलंकुरुष्वसकलानक्षात्वापराधान्मम॥६९॥इतिमूर्तिंसमभ्यर्च्यईडवत्सगणपत्यच॥जपेन्मंत्रंततोदेविसर्वसिद्धिप्रदायक॥७०॥इतिश्रीम
द्गणेशपु०पार्थिवपूजाविधि॥४९ पावमु०॥ अहमंत्रेनजानामिगिरीद्रतंवदस्वमे॥अनुग्रहंगणेशस्ययेनयामिशिवंशिवे॥१॥हिमवा०॥मंत्रानाना
विधादेविनानासिद्धिप्रदायकाः॥असंख्यानागणेशस्यकांश्चित्तेप्रवदामिते॥२॥कृत्वापद्मासनसम्यक्संयम्यांगानिसर्वशः॥कृतन्यासविधिःपश्चा
ज्जपंकुर्यान्निजेच्छया॥३॥एकाक्षरस्यमंत्रस्यलक्षरुद्धार्द्धमेवच॥षडक्षरस्यमंत्रस्यनियुतंवायुतंतथा॥४॥तथापंचाक्षरस्यापिदशशतस्यैरपिच॥

अष्टाविंशद्वर्णमंत्रोजप्तव्योऽयुतसंख्यया॥५॥एवंनानाविधान्मंत्रान्जपंनिस्वेष्टसिद्धये॥त्वंतुपार्वतिमेवाक्यंशृणुष्वैकाग्रमानसा॥६॥एकाक्षरंचऽर्णंचषड्वर्णमंत्रमुत्तमं॥नमःशुक्रचतुर्थ्यांतमारंभंकुरुसुव्रते॥७॥अनुष्ठानंमासमात्रंकुरुकार्यंभविष्यति॥शिवमाप्स्यसिसुश्रीवंअन्यद्यच्चापिवांछितं॥८॥पार्थिवीपूजितामूर्त्तिःस्त्रियावापुरुषेणवा॥एकाददातिसाकाम्यंधनपुत्रपशूनपि॥९॥असाध्यंसाधयेन्मर्त्त्योमूर्त्तिद्वयप्रपूजनात्॥त्रिमूर्त्तिपूजनाद्राज्यंरत्नानिसर्वसंपदः॥१०॥चतुर्मूर्त्तिःपूजयेद्योधर्मार्थकाममोक्षभाक्॥सार्वभौमोभवेद्राजापंचमूर्त्तिप्रपूजनात्॥११॥षण्मूर्त्तिपूजनात्सिद्धिर्निर्मलपद्मम्भवेत्॥सप्ताष्टनवमूर्त्तीनांपूजयासर्वविद्भवेत्॥१२॥भूतंभव्यंभविष्यंचवेत्तिदेवप्रसादतः॥त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवाःहरींद्राद्यावसवः॥१३॥सनकाद्याःमुनिगणासेवंतेदशपूजनात्॥एकादशार्चनादेकादशरुद्राधिपोभवेत्॥१४॥द्वादशादित्यराज्यंचलभेद्द्वादशार्चनात्॥अनिशंकष्टवेलासुकुर्याद्ध्यानप्रपूजनं॥१५॥अष्टोत्तरशतंयावत्तावत्तवारमुपात्॥महामुक्तिमवाप्नोतिलक्षपूजनतोन्वहं॥१६॥कारयेद्बहून्भक्तिकामोकारयेन्मूर्त्तिपंचकं॥निस्तरणान्नचैतागणेशानुग्रहोस्तुते॥१७॥सप्तमूर्त्तीःप्रकुर्वीतप्रत्यहंपंचवत्सरं॥महापापात्प्रमुच्येतगणेशोभक्तिमान्नरः॥१८॥आज

न्ममरगणादेकापूजयेत्पार्थिवींनरः॥ गणेशः सतुविज्ञेयोदर्शनाद्विघ्ननाशनः॥१९॥ नमेवसर्वकार्येषुपूजयेद्गणाधिपं॥ तस्मैवपूजनात्प्रीतोदेवःस्यान्नैथा
स्वपं॥२०॥ सर्वरोगप्रपीडासुमूर्त्तिनांत्र्यमुत्तमं॥ नवाहंपूजयेद्यस्तुसर्वपीडांव्यपोहति॥२१॥ सौवर्णीराजतीताम्रीपैत्तिकांस्यसमुद्भवा॥ मौक्तिकीचम्र
वालीचसर्वमेतत्प्रयच्छति॥२२॥ एवंकृतेव्रतेदेविसर्वान्कामानवाप्नुयात्॥ यावन्भाद्रपदेमासिचतुर्थीपरिलभ्यते॥२३॥ तस्यांमहोत्सवःकार्योयथाविभ
सारतः॥ रात्रौजागरणंकार्यंतत्कथावाद्यगायनैः॥२४॥ प्रभातेविमलेस्नात्वापूर्ववत्पूजयेद्विभुं॥ गणेशंवरदंदेवंततोहोमंसमारभेत्॥२५॥ प्रभातेविम
लेस्नात्वापूर्ववत्पूजयेद्विभुं॥ गणेशंवरदंदेवंततोहोमंसमारभेत्॥२५॥ कुंडेसांगेस्थंडिलेवाहुनेन्मपरशांशतः॥ पूर्णाहुतिंततःकुर्याद्बलिदानपुरःसरं॥२६
न्माचार्यंपूजयेत्पश्चाद्गोभूवासोधनादिभिः॥ ब्राह्मणांस्तोषयेत्पश्चाद्धोमशेषंसमापयेत्॥२७॥ तर्पयेत्तद्दशांशेनतद्दशांशेनभोजयेत्॥ ब्राह्मणान्वेदविदु
षःसपत्नीकांश्चकांश्चन॥२८॥ तेभ्योभूषणवासांसिदद्याछत्त्रचदक्षिणां॥ दद्यात्स्त्रीणामलंकारान्योषिभ्यकंचुकादिकं॥ तुष्टयेगणनाथस्यसिद्धि
बुद्धियुतस्यह॥२९॥ वित्तशाठ्यंनकुर्वीतयथाविभवसारतः॥ ततःसुहृज्जनयुतःस्वयंभुंजीतसादरं॥३०॥ अपरस्मिन्दिनेमूर्तिंनृयानेस्थापयेन्मुदा॥ छत्रध्वज

परमर्षि

पताकाभिश्चामरैरुपशोभितां ॥ ३१ ॥ किशोरैर्दंडयुद्धेनयुध्यद्भिश्च पुरःशुभां ॥ महाजलाशयंगत्वा विसृज्य निनयेज्जले ॥ ३२ ॥ वाद्यगीतध्वनियुतो निजमंदिरमाहरेत ॥ ३३ ॥ इ
ति श्रीमद्गणेशपु० हिमवत्पार्वतीसंवादे चतुर्थीव्रतकथनं ॥ ५० ॥ पार्वत्युवाच ॥ गणेशाख्यचतुर्थ्यास्तु महिमा संनिरूपितः ॥ नववाक्यामृतेनाहं पितः श्रीनास्मि सांप्रतं ॥ १ ॥ परंतु
संशयो मेस्ति तं नुदस्व हिमालय ॥ केन केन कृतं पूर्वं व्रतमेतन्महीधर ॥ २ ॥ आख्यातं केन वा कस्मै कः कां सिद्धिमितो गमत ॥ एवं सविस्तरं ब्रूहि संशयच्छेदनाय मे ॥ यश्चापृ
च्छति यो वक्ति गजाननकथां शुभां ॥ शृणोत्यन्योपि यो मर्त्यस्तावुभौ पुण्यभागिनः ॥ ४ ॥ जीवितं सफलं तेषां जन्म ज्ञानं च कर्म च ॥ ब्रह्मोवाच ॥ एवं तया कृतं प्रश्नो हिमाचलोभ्यभा
षत ॥ ५ ॥ वरदस्य गणेशस्य नानाजनकृतं व्रतं ॥ गिरिरुवाच ॥ शृणु पार्वति वक्ष्यामि संवादं ते पुरातनं ॥ सेतिहासं व्रतस्यास्य सर्वसिद्धिकरस्य ह ॥ कैलासे गिरिवर्ये तु सुखासीनं
जगद्गुरुं ॥ ७ ॥ क्रीडमानं सुरैर्देवैर्गंधर्वैःभि ॥ नत्वा स्कंदो महातेजाः परिपप्रच्छ षण्मुखः ॥ ८ ॥ स्कंद उवाच ॥ देवदेव जगन्नाथ भक्तानामभयंकर ॥ नानाख्यानानि दिव्यानि
प्रसादात्ते श्रुतानि मे ॥ ९ ॥ तृप्तिं नाननगच्छामि पायं पायं सुधामिव ॥ अधुना ब्रूहि मे देव व्रतं सर्वार्थदं शुभं ॥ १० ॥ अनुष्ठानेन यस्याथ करस्थाः सिद्धयो नृणां ॥ जायते साध
कानां तु वरदस्य प्रसादतः ॥ ११ ॥ शिव उवाच ॥ साधु पृष्टं त्वया स्कंद सर्वेषां हितकाम्यया ॥ १२ ॥ कथयामि तव प्रीत्या महासिद्धिकरं भुवि ॥ विनायकप्रियं नाम व्रतानामुत्तमं व्र

॥गणे॥
॥०२॥

ते ॥ १३ ॥ सर्वेषांपुरुषार्थानांसाधकाह्नंतिकालज ॥ विनायकस्तथादानैर्जपहोमादिभिर्विना ॥ १४ ॥ सर्वसिद्धिकरंस्कंदपुत्रपौत्रप्रवर्द्धनं ॥ राजानंराजपुत्रंवानन्मंत्रि
णामथापिवा ॥ १५ ॥ वशमानतिक्षिप्रंव्रतमेतन्महामहतेमहापापोपपापैश्चबहुजन्मसुसंचितैः ॥ व्रतस्यास्यप्रभावेनपुमान्मुच्येतक्षणात् ॥ भाजनंसर्वसिद्धीनां
जायतेमानवोभुवि ॥ १६ ॥ प्रीतिदंतुगणेशस्यनानेनसदृशीक्षितौ ॥ स्कंद उ० ॥ तातकस्मिन्भवेन्मासिव्रतमेतन्महोत्तमं ॥ १७ ॥ विधानंकीदृशंचास्यकेनवाचरितं
पुरा ॥ सर्वमेतन्ममाचक्ष्वयद्यस्तिकरुणामयि ॥ १८ ॥ शिव उ० ॥ नभःशुक्लचतुर्थ्यांतुस्नात्वागुरुगृहंव्रजेत् ॥ प्रणम्यतंगुरुंपश्चात्पूजयित्वायथाविधि ॥ १९ ॥ पाद्या
चमनवस्त्रैर्भूषणैश्चसहचरैः ॥ तोषयित्वातुतंसम्यगाज्ञयापारभेद्व्रतं ॥ २० ॥ सर्वसिद्धिकरंतातव्रतंगाणेश्वरंगुरो ॥ त्वमेवश्रीगणेशोसिदिशकामप्रभो ॥ २१ ॥
उपदिष्टेव्रतेतेनसार्द्धंगगानतटंव्रजेत् ॥ तत्रागंदेवखातंचतत्रस्नात्वायथाविधि ॥ २२ ॥ श्वेतसर्षपयुक्तेनतिलकल्केनसन्मुख ॥ स्नात्वाथधात्रीयुतेनेहकृत्वानि
त्यंगृजेत् ॥ २३ ॥ उपविश्यासनेशुद्धेपूजयित्वागणाधिपं ॥ गुरूपदिष्टमार्गेणव्रतपश्चात्समाचरेत् ॥ २४ ॥ मृदामूर्त्तिंगणेशस्यचतुर्थ्यांश्रावणस्यतु ॥ प्रत्यहंपूजये
त्कृत्वायावद्भाद्रचतुर्थिका ॥ २५ ॥ ब्रह्मचर्यव्रतेस्थित्वाकर्तव्यंव्रतमुत्तमं ॥ उपवासैकभक्ताभ्यांनक्तेनायाचितेनवा ॥ २६ ॥ चतुर्थकालेभुंजीतहविष्यान्नंसमाहितः

॥राम॥
॥०३॥

अक्षारंमधुरंभुंजन्शक्तिमानाचरेद्व्रतं ॥ २७ ॥ जपन्गौरीश्वरीविद्यांषडाननषडक्षरं ॥ द्विचतुरक्षरांवापितथैवैकाक्षरामपि ॥ २८ ॥ दशाक्षरामथस्कंदद्वादशा
र्णांभथापिवा ॥ नियुतंवायुतंवापिप्रत्यहंजपरूष्यने ॥ २९ ॥ तदर्द्धंवातदर्द्धार्द्धंदशांशंहोममाचरेत् ॥ ध्यायन्गजाननंदेवंअहोरात्रमतंद्रितः ॥ ३० ॥ मोद्रे
मोद्रपदेमासिचतुर्थ्यांतुगजानन ॥ सौवर्णपलमानेनतदर्द्धार्द्धेनवापुनः ॥ ३१ ॥ मयूरवाहनंकुर्याद्रथवारुगनंशुभं ॥ कृत्वामंडपिकांतत्रधान्यराशिं
मकल्पयेत् ॥ ३२ ॥ सौवर्णंराजतंताम्रंकलशंस्थापयेत्ततः ॥ तस्योपरिन्यसेत्पात्रंरुक्मराजतताम्रजं ॥ ३३ ॥ वस्त्रयुग्मेनसंवेष्ट्यसपात्रंकलशंततः ॥ पं
चपल्लवसंयुक्तंपंचरत्नसमन्वितं ॥ ३४ ॥ पीठपूजांपुराकृत्वास्थापयेत्तत्रतंविभुं ॥ मूलमंत्रैश्चवेदोक्तैःपूर्वोक्तैरपिषण्मुख ॥ ३५ ॥ ध्यात्वागजाननंदेवमा
वाह्यपरयामुदा ॥ आसनंचतथापाद्यंदद्यादाचमनीयकं ॥ ३६ ॥ अर्घ्यंरत्नयुतंस्कंदस्नानंपंचामृतैःशुभं ॥ रक्तवस्त्रयुगंदद्यादुपवीतमथोत्तमं ॥ ३७ ॥
नानाविधैराभरणैर्भूषयेत्परमेश्वरं गंधाक्षतैर्धूपदीपैर्नैवेद्यैर्विविधैरपि ॥ ३८ ॥ वटकापूपलड्डूकशाल्यन्नंपायसादिभिः ॥ पंचामृतैर्व्यंजनैश्चभोजये
त्परमेश्वरं ॥ ३९ ॥ उद्वर्तनंकरेद्दद्यात्फलतांबूलमेवच ॥ कांचनींदक्षिणांदद्यात्तछत्रंव्यजनचामरे ॥ ४० ॥ नीराजनंमंत्रपुष्पंदत्वास्तोत्राणयुदीरयेत् ॥

सहस्रनामभिस्तुत्वा ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः ॥ ४१ ॥ शचीं जागरणं कृत्वा गीतनृत्यादिमंगलैः ॥ प्रभाते विमले स्नात्वा नित्यं कृत्वा यथाविधि ॥ ४२ ॥ पूर्ववत्पूजयेद्देवं त
तो होमं समाचरेत् ॥ द्रव्यैर्नानाविधैर्हुत्वा कुर्यादाचार्यपूजनं ॥ ४३ ॥ गोभूतिलहिरण्याद्यं गुरवे तां निवेदयेत् ॥ अन्येभ्यो ब्राह्मणेभ्योश्च प्रदद्याद्भूरिदक्षिणां
॥ ४४ ॥ ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाच्छतमष्टोत्तरं तथा ॥ अधिकान्यदि शक्तिश्चेदथवाप्येकविंशति ॥ ४५ ॥ दीनांधकृपणेभ्यश्च दद्यादन्नं सपायसं ॥ पुनश्च दक्षि
णां दद्यान्नत्वा शिवमनुत्तमं ॥ ४६ ॥ सुहृद्वंधुयुतो मौनी स्वयं भुंजीत सादरं ॥ शिव उ० ॥ एवं ते कथितं स्कंद वरदस्य व्रतं शुभं ॥ ४७ ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदं नृणां सर्व
कामफलप्रदं ॥ ४८ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० अध्यायः ॥ स्कंद उ० ॥ पितर्मे ब्रूहि तत्त्वेन केनाकारि व्रतं त्विदं ॥ यस्य प्रसादात्सकला संप्राप्ता सर्वसंप
दः ॥ १ ॥ महादेव उ० ॥ कार्तिकेय महाबाहो शृणु सादरमादितः ॥ पुरातनमितीहासमस्मिन्नर्थे वदामि ते ॥ २ ॥ पूर्वं कृतयुगे चासीद्राजा वै कर्दमाभिधः ॥ पालया
मास वसुधां सागरांतां स्वतेजसा ॥ ३ ॥ गुणैर्यस्मात्कृता देवा नित्यं तत्स्वरक्षिस्थिताः ॥ कदाचिद्दैवयोगेन भृगुस्तस्य गृहं गतः ॥ ४ ॥ तत उत्थाय राजा स बहुमान
पुरःसरं ॥ उपवेश्यासने श्रेष्ठे पूजितो गुरुवत्सनं ॥ ५ ॥ भुक्त्वा स्थितं मुनिवरं राजा वचनमब्रवीत् ॥ राजो० ॥ भगवन्सर्वतत्त्वज्ञ किंचित्पृच्छामि तद्वद ॥ ६ ॥ पूर्वजन्म

निकश्चाहंकिंमयासुकृतं ॥ येनेदृशंमयाराज्यंप्राप्तंनिहतकंटकं ॥ ७ प्राप्तंनैवेदृशंचान्यैर्नचप्राप्स्यंतिचापरे ॥ देवानामपिपूज्योहंगंधर्वोरगराक्षसां ॥ कुवेरसंपदांतु
स्त्वांसंपदंवशपमेमुने ॥ त्रिलोक्यांरत्नभूतंयत्तदानीतंस्त्वतेजसा ॥ ९ ॥ यंयंपदार्थमिक्षामितंतंपश्यामिवेश्मनि ॥ केनेत्थंकर्मणाप्राप्तंतद्वस्वममप्रभो ॥ कामेय
तत्पुनःकर्त्तुंपुण्यंपुण्यवतांवर ॥ १० ॥ भृगुरु ॥ कथयामिनृपश्रेष्ठप्रणिधानवलादहं ॥ त्वमासीत्पूर्वजनुषिविप्रस्त्रियोदुर्बलःशुचिः ॥ ११ ॥ कुटुंवभरणार्थंत्वंनाना
कर्माण्यथाकरोत् ॥ क्रियमाणंचतत्कर्मनचासीत्फलदंतव ॥ १२ ॥ अत्यंतनिष्टुरैर्वाक्यैर्दारापत्यैश्चपीडितः ॥ अथदृष्ट्वापुत्रदारांस्त्वंगतवान्गहनेवने ॥ १३ ॥
भ्रमंस्त्वंदिक्षुसर्वासुदृष्टवानसिसौभरिं ॥ सिंहासनेसमासीनंसेवितं~~सेवितं~~मुनिपुंगवैः ॥ १४ ॥ कथयंतंमहाविद्यांशिष्येभ्योदुःखनी ॥ दृष्ट्वातंसौभरिंदिव्यमन्यां
श्चर्षिगणान्नृप ॥ १५ ॥ दंडवत्पतितोसित्वंमुनिंतंश्वाभिनंदितः ॥ उपविष्टःस्वासनेचमुनिनातेनदर्शिते ॥ १६ ॥ दृष्टवानसितंदिव्यंलब्ध्वावसरमादृतः ॥ वि
प्र· ॥ स्वामिन्ससांरदुःखेनवहुधाक्लेशितोमुने ॥ १७ ॥ दारापत्यैःसहृद्भिश्चवान्धवैर्भृशताडितः नवैराग्यंमनोयातिनिष्टुरेषुसुतेषुच ॥ १८ ॥ क्षीणोस्म
क्षुत्पिपासाभिःपीडितोपिभृशंमुने ॥ उपायंवदमेकिंचिद्दुःखसागरतारकं ॥ १९ ॥ शिवउ ॥ इतिश्रुत्वावचस्तस्यसौभरिःकृपयायुतः ॥ उपायंचिंतयामास

नृपदुःखविनाशनं ॥ २० ॥ ततस्तंक्षत्रियंमामहंसर्वपापविमोचनं ॥ मामरि० ॥ अनयत्कथयिष्यामिकुरुनिश्चितमानसः ॥ २१ ॥ तस्यानुष्ठानमात्रेणसर्वदुःखल
योभवेत् ॥ ब्राह्मणैःक्षत्रियैर्वैश्यैस्तथाब्रह्मर्षिभिःकृतं ॥ २२ ॥ मुक्तास्तेसर्वदुःखेभ्यःप्राप्तासिद्धिमनुत्तमां ॥ वरदस्यगणेशस्यधर्मार्थकाममोक्षकृत ॥ २३ ॥ क्षत्रि०
कोसौगणेशः किंशीलंकिंस्वभाववान् ॥ किंकर्मःकथमुत्पन्नस्तत्सर्वंकथयस्वमे ॥ २४ ॥ मौंमरि० ॥ यद्ब्रह्मनित्यंविरजोविशोकंज्ञानस्वरूपंपरमार्थभूतं ॥ अ
नादिमध्यंतमनंतपारंगणाधिपंतंप्रवदंतिसंत ॥ २५ ॥ यस्माच्चोंकारसंभूतिर्यतोवेदायतोजगत् ॥ येनसर्वमिदंव्याप्तंतंविद्धिगणनायकं ॥ २६ ॥ जगत्सर्जन
कालेतुब्रह्मणायस्यतुष्टये ॥ अब्दानांतुशतंपूर्णंतपस्तप्तंसुदुष्करं ॥ २७ ॥ ततोतुष्टमनावेधाप्रसन्नंतमपूजयत् ॥ नानाविधोपचारैःसदिव्यरत्नैःफलै
स्तथा ॥ २८ ॥ सिद्धिबुद्धीतुमेकन्येमनसाकल्पितेददौ ॥ तुष्टोदेवोददौतस्मैविद्यामेकाक्षरींविभुः ॥ २९ ॥ ततोलब्धवरोब्रह्माचकारसकलंजगत् ॥ षड्
क्षरेणमंत्रेणविष्णुनातोषितंपुरा ॥ ३० ॥ कृत्वामूर्तिंगणेशस्यपूर्वोक्तविधिनाव्रतं ॥ अब्दंगंवर्षमेकंतुनियमात्कृतवान्हरिः ॥ ३१ ॥ वरंलब्ध्वागणेशात्तुपा
लयामाससर्वजगत ॥ एवंविधंविजानीयाग्गणेशंप्रभुसंस्कृतं ॥ ३२ ॥ विश्वरूपमनादिंचसर्वकारणकारणं ॥ तमाराधययत्नेनसर्वदुःखाद्विमोक्षसे ॥ ३३ ॥

॥स्त्रिउ॥ कस्मिन्मासेमकर्तव्यमेतद्व्रतमनुत्तमं॥ विधिनाकेनमेब्रूहीसांप्रतंमुनिसत्तम॥ करिष्येवचनात्तेहंसर्वदुःखप्रशांतये॥ ३४॥ मुनि॥ श्रावणेबहुलेपक्षेचतु
थ्यामारभेद्व्रतं॥ कुर्वीतपरयाभक्त्यायावब्दाद्वचतुर्थिक॥ उपचारैःषोडशभिःपार्थिवंगणनायकं॥ प्रत्यहंपूजयेद्भक्त्याब्राह्मणानपिभोजयेत्॥ ३५॥ लभेतेनकुरुभू
पालसर्वान्कामानवाप्स्यसि॥ इतिश्रुत्वाव्रतंतस्मात्कृतकृत्योसिसुव्रत॥ ३६॥ समाप्तेतुव्रतेतत्रसौभर्याश्रममंडले॥ तावत्तत्रगृहंदिव्यंगणेशस्यप्रसादतः॥ ३७॥
दिव्यनारीनरयुतंदासीदाससमन्वितं॥ वेदघोषसमायुक्तंजातगोधनसंकुलं॥ ३८॥ दिव्यवस्त्रसमायुक्तंनानालंकारशोभितं॥ अपस्यैत्वादृशैर्युक्ताविस्मि
तासीत्सतीसती॥ ३९॥ आयास्यतिकदाभर्त्तेत्येवंचिंतापराभवत्॥ तावत्समुनिमामंत्र्यागतोसिनिजमालयं॥ ४०॥ दिव्यंतच्छरणंहित्वास्वगृहंपरिमार्गयन्
तावद्भार्याप्रेषितास्त्वांनैन्युस्त्वद्भवनंनराः॥ ४१॥ ननस्त्वयापिविज्ञातोप्रभावोवरदस्यसः॥ तद्व्रतस्यप्रभावेनराज्यभागीहजन्मनि॥ ४२॥ शिवउ॥ इतिश्रुत्वा
भृगोर्वाक्यंकर्दमोहर्षनिर्भरः॥ चकारसकलंराजाभृगुणायत्समीरितं॥ ४३॥ व्रतस्यास्यप्रभावेनज्ञानवैराग्यवान्नृपः॥ भुक्त्वाभोगान्यथाकामंस्थाप्यपुत्रान्निजे
पदे॥ ४४॥ गतोगाणेश्वरधामयतोनावर्ततेपुनः॥ सर्वार्थसाधकंस्कंदव्रतानामुत्तमव्रत॥ ४५॥ नैतादृशंव्रतंदानंव्रतमन्यत्कदाचनः॥ सर्वार्थसाधकंस्कंदव्रतं॥

कुरुयदीछसि ॥ ४६ ॥ देवदानवगंधर्वैस्तं षिभिर्मुनिभिःत ॥ नलेनदंदुमस्ताचराज्ञा चंद्रांगदेनच ॥ ४७ ॥ संप्राप्तासर्वकामाश्चेगनागारोश्वरपदं ॥ ४८ ॥ गिरिजा·
इतितेकथितंसर्वसेतिहासंप्रमहत् ॥ कुरुत्वमनसाध्यात्वावरदंगणनायकं ॥ ४९ ॥ अनेनमेतन्महाभागेशंकरंप्राप्स्यसेतत ॥ लेहेनकथितंतेयप्रकाशंकुरु
माप्रतं ॥ ५० ॥ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेउ·हिमवत्पार्वतीसं·इतिहासव·पू·२ पार्वत्यु ॥ नलेनेदंस्कृतंकस्मात्कोनलोवदमेपितः ॥ मनोविश्रांतिमायातिश्रुत्वैवं
त्वामेकपानकं ॥ १ ॥ हिमवान· ॥ निषधेषुमहाराजानलोनाम्नाभवत्पुरा ॥ ब्रह्मण्योवेदविच्छूरोदानीमानीधनीमुनिः ॥ २ ॥ सचवज्रीशरीचापीनिषंगीकव
चीवली ॥ कृतास्त्रोदेवपूज्यश्चत्रिलोकीरमनःशुचि ॥ ३ ॥ शेषोपिमूकतायातिवर्णितुंयद्गुणानपि ॥ नसंख्याविद्यतेश्वानांगजानांरथिनांतथा ॥ ४ ॥ धा
नुष्काणांशस्त्रभृतामस्त्रशस्त्रभृतामपि ॥ चकंपुर्यद्भयादेवाइंद्राद्यासदिगीश्वराः ॥ ५ ॥ दमयंतीतिभार्यासीद्यस्यसौंदर्यमंदिरं ॥ दमयित्वाखिलान्नसा
सारसारमगत्वच ॥ ६ ॥ दमयंतीतिविख्यातायन्नलेनविनिर्मिता ॥ दमयंतीत्रिलोकस्थनारीणांचारुतामदं ॥ ७ ॥ नानालंकारसंयुक्तानानामणिविभू
षिता ॥ मुक्ताहारलसत्कंठसद्गुणाक्षासुशोभना ॥ ८ ॥ यस्यामात्योमहानासीत्स्यमहस्तःपराक्रमी ॥ वुध्याहहस्पतिसमोनयेचांगिरसःसमः ॥ ९ ॥ तुगत्वेमे

सदृशोगांभीर्येणमहोदधि॥कदाचिदुपविष्टोसौनलोराजामहामनाः॥१०॥नियमात्सभामध्येनृपमंडलमध्यगः॥नृत्यंत्यप्सरसस्तस्यपुरतश्चसुदर्शनः॥११॥स्त
वनिवदिनस्तंचब्रह्मर्षिगणसंयुतं॥एतस्मिन्नेवकालेतुगौतमोनृपतिंययौ॥१२॥उत्थायसादरंराज्ञास्वासनेसंनिवेशितः॥पूजितःपरयाभक्त्यानतःपप्र
च्छतंनलः॥१३॥नलउ०॥स्वामिन्ननुगृहीतस्तेदर्शनेनमहामुने॥जन्मराज्यंपितामाताकुलंजीवितमद्यमे॥१४॥सफलंत्वागमंहेतुंवदतूर्णंमहामुन॥गौत
म०॥ममासीन्महतीवांछाद्रष्टुंतेवैभवंनृप॥१५॥स्तुवंतिदेवाःस्वर्गस्थाब्रह्मेंद्रहरिशूलिनः॥धन्योसिमृत्युलोकस्थोमर्त्यैर्देवैश्चशंस्यसे॥१६॥नित्यतृप्तो
स्पृहंतृप्तःपूजांदृष्ट्वाचवैभवं॥इदानीमनुजानीहिगमिष्येस्वाश्रमंप्रति॥१७॥नलउ०॥वेदवेदांगविद्वांस्त्वंसर्वशास्त्रप्रवर्त्तक॥दयानिधेक्षणंस्थित्वा
छिंधिमेसंशयंमुने॥१८॥गौतमो॥साधुपृष्टंमहाराजस्थितोस्मिस्नेहभावतः॥नागानृपाश्चदेवाश्चपतनोज्ञांनविलंघिनः॥१९॥नृपउ०॥ममैवविस्मयो
मत्तनिरीक्ष्यवैभवस्वक॥इत्थंममाभवत्केनपुण्येनतपसाथवा॥२०॥वदतत्त्वेनकश्चाहमभवंपूर्वजन्मनि॥मुनि०॥गौडदेशेपरेदेशेपुरेपिप्पलसंज्ञके
॥२१॥त्वमासीत्क्षत्रियःपूर्वंदरिद्रज्ञानवान्शुचिः॥जायापत्यैःसुहृद्भिश्चबाकूघोरैःपीडितोभृशं॥२२॥रात्रावपृष्ट्वासर्वांस्तान्निर्वेदाद्गहनंवनं॥गतवान्नृपसत्व

॥गणे०॥ स्त्रीभिः सिंहव्याघ्रगजैर्मृगैः ॥२३॥ सेवितं शीतलजलैः सरोभिर्जलजालिभिः ॥ आश्रमोथ त्वयादर्शि भ्रमता भामता वने ॥२४॥ तपोनिधेः कौशिकस्य वेदघोषनि

॥७०॥ नादिपावना ॥ दुखितं त्वां विदित्वा तु आशीर्वादमवीवदत् ॥२६॥ गजाननो मे वै वसौ भविता ते शुभंकरः ॥ श्रुत्वा तदाशिषः सौम्यां प्राप्तोसि परमां मुदं ॥२७॥ इष्ट

वानसि तं विप्रमुपाय सर्वकामदं ॥ दरिद्रनाशनं राजन्भुक्तिमुक्तिप्रदं शुभं ॥२८॥ कुरु मूर्तिं गणेशस्य मृन्मयीं चारुदर्शना ॥ पूर्वोक्तविधिना पूजां कुरु शृणु

कथानकं ॥२९॥ दिने दिने मासमात्रं ततः सिद्धिमवाप्स्यसि ॥ गौतमा० ॥ इति श्रुत्वा कौशिकं तं पुनः पप्रच्छ भूमिपः ॥३०॥ क्षत्रिय उ० गजाननं न जानामि त

त्स्वरूपं वदस्व मे ॥ ज्ञात्वा तं देवदर्शं करिष्ये व्रतमुत्तमम ॥३१॥ इति तेन कृतप्रश्नो जगाद मुनिसत्तम ॥ अनिर्वाच्यस्वरूपस्य परब्रह्मस्वरूपिणः ॥३२॥

प:कर्तोस वैकारिकस्वरूपाणि गजाननकृतानि च ॥ कौशि० उ० त्रैलोकानं पिता माता जगद्गुरु ॥३३॥ ब्रह्मेन्द्रशिवविष्णूनां ध्येयो यः स गजाननः ॥ इति श्रुत्वा नृपस्तदा कं

प्रणिपत्य मुनीश्वरं ॥३४॥ अनुज्ञातस्ततस्तेन पतोसि निजमंदिरं ॥ आरभ्य श्रावणे मासि चतुर्थ्यां व्रतमं ॥३५॥ अकरोन्मृन्मयीं मूर्तिं गणेशस्य यथोदितां ॥ स्था ॥राम॥

ने च वचने मौने गमने शयने भुजि ॥३६॥ ध्यायन्गजाननं देवं प्राप्तसिद्धिमनुत्तमा ॥ नानारथगजाश्वैश्च क्षेर्गोधनैर्धनसंचयैः ॥३७॥ दासीदाससुतः श्रीमान्जातो व्रत ॥७०॥

प्रभावतः ॥ दत्तवान सिद्धानानि सर्वाणि देवतुष्टये ॥ ३८ ॥ गणेशस्य महामौल्यं प्रासादं कृतवान्मुदा ॥ भुक्त्वा भोगान्यथाकामान् कालेन निधनं गतः ॥ ३९ ॥
जातोसि निषधे देशे नृपस्त्वं नलनामकः ॥ अनंतस्त्वया चलालक्ष्मीस्त्रिलोकीजनवंदितः ॥ ४० ॥ इदानीमनुजानीहि यत्पृष्टं तं निरूपितं ॥ हिमवा० ॥ एवंग
नेगौतमेनुक्तं स्वकेन नलो नृपः ॥ ४१ ॥ तद्वाक्याज्ज्ञातविश्वासो मूर्तिं कृत्वा सुशोभनां ॥ श्रुत्वा कथां गणेशस्य मत्स्यहं पूज्य भक्तितः ॥ ४२ ॥ अलभत्सर्वकामा
न्स्वव्रतस्यास्य प्रसादतः ॥ इति ते कथितं सुभ्रु नलेनेत्थं कृतं व्रतं ॥ ४३ ॥ उपदिष्टं गौतमेन पूर्वजन्मकृतं व्रतं ॥ अस्य प्रभावं संपूर्णं वक्तुं केनापि नेष्यते ॥ ४४ ॥
॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० हिम० पार्वतीसं० नलव्रता ॥ ५३ ॥ हीमवा० ॥ इदानीं कथयिष्यामि राज्ञा चंद्रांगदेन च ॥ तद्भार्यया कृतं त्वेतदिदं हुमस्ता शुभानने १
मालवे विषये ख्यातं नगरं कर्णनामकं ॥ तत्र चंद्रांगदो राजा बभूवातिपराक्रमी ॥ २ ॥ अणिमादिगुणोपेतः सर्वशास्त्रार्थतत्वविन् ॥ यज्वा दानी महात्या
गी वेदवेदांगपारगः ॥ ३ ॥ अतिक्रांता सभा यस्य सुधर्मामतिमानुषी ॥ मुक्तानि च सुधांतेजोरविकांतमरीचिभिः ॥ ४ ॥ तान्येव शीततां यांति चंद्रकांतमरीचिभिः
अनिस्वच्छानि वासांसि रत्नस्तंभाश्रया सुते ॥ ५ ॥ नीललोहितपीतत्वचित्रतां यांति कानिचित् ॥ अतिसाध्वी महाभागा पतिशुश्रूषणे रता ॥ ६ ॥ धर्मशीला

व्रतपराश्वश्रुश्वसुरसेविना ॥ गृहकृत्येषु चाव्यग्रा देवतातिथिपूजका ॥७॥ धर्मशीलोपि नृपतिरमात्यैः प्रार्थितो भृशं ॥ कदाचिद्दैवयोगेन मृगयां क्रीडितुं
ययौ ॥८॥ तरक्षुरुरुवाराहमृगपक्षियुतं वनं ॥ नीलकंचुकसंवीतो नीलोष्णीषोनरच्छदः ॥९॥ बद्धगोधांगुलित्राणस्त्रिकाखड्गखेटवान् ॥ जवेनाश्वं स-
मारूढो धनुर्बाणकरो वली ॥१०॥ ताहृशैर्वीरनिकरैरमात्यैः सेवकैर्हितः ॥ निघ्नन्मृगान्वराहांश्च प्रययौ नगरं प्रति ॥११॥ भ्रममाणो वने राजा दृष्टो राक्षसपुंगवै
वकपे राक्षसान्दृष्ट्वासीत्तत्वरयुतोयथा ॥१२॥ हरीमुखागतेनेत्राव्यादितास्यान्भयस्पृशः ॥ दृष्ट्वा तान्विद्रुताः सर्वे वीरास्ते विजना अपि ॥१३॥ केचिद्भयमस्त-
पंपाना मूर्छिताः केपि भूगताः ॥ तत्रैका राक्षसी क्रूरा दृष्ट्वा कामातिसुंदरा ॥१४॥ तं नृपं परिरभ्यैव चुचुंबे काममोहिता ॥ तस्या मास्यान्भगे कृत्वा भक्षया-
मास सेवकान् ॥१५॥ एतस्मिन्नंतरे राजा पलायनपरो ययौ ॥ कासारमध्ये मग्नो भूत्वा ह्यासीद्रक्षसीचनं ॥१६॥ स धृतो नागकन्याभिर्नीतः पातालमं-
दिरं ॥ भूषितो नागकन्याभिर्वस्त्रालंकारभूषणैः ॥१७॥ पप्रच्छ नागकन्यास्तं कुत आगमनं तव ॥ कोसि कस्यासि किंनाम वद सत्यं नरोत्तम ॥१८॥
इति तद्वचनं श्रुत्वा तां जगाद नराधिपः ॥ अहं चंद्रांगदो नाम हेमांगदसुतो वली ॥१९॥ मालवे विषये कर्णानगरे वसतीर्मम ॥ राक्षसीभयसंत्रस्त

ःप्रविष्टःसलिलंमहत् ॥ २० ॥ भवतीभिरिहानीतोयस्त्वदृष्टंतन्नवेदितं ॥ भक्षितासर्वलोकामेमृगयाभिरतस्यहि ॥ २१ ॥ सरोजलप्रसादेनजीवंतिष्ठामिसांप्रतं ॥ इ
तिनावचनंश्रुत्वापुनरूचेनृपंतदा ॥ २२ ॥ नाऊचुः ॥ भवास्माकंपतिरिहसर्वस्सस्वतिनेप्रिये ॥ अस्माकंनागकन्नोभोगश्चातीवदुर्लभं ॥ २३ ॥ तासामितिवचःश्रुत्वाप्रोवा
चनृपसत्तम ॥ एकपत्निव्रतंमेस्तिमानरस्त्वंकथंत्यजे ॥ २४ ॥ सोमवंशप्रसूतानांराज्ञांधर्मोत्रयीमितः ॥ परद्रव्यंपरद्रोहंपरदारांस्तथैवच ॥ २५ ॥ परनिंदांचनेछंतिनृ
पाःसोम्याश्चसाधवः ॥ अधीतिर्यजनंदानंशरणागतपालनं ॥ २६ ॥ निषिद्धाकरणंचैवविध्यर्थप्रतिपालनं ॥ एतेधर्मास्त्रिवर्णानांयाजनादित्रयंद्विजे ॥ २७ ॥ अधि
कारंसर्ववर्णानामातिथ्यंपरमंमतं ॥ इतिश्रुत्वानृपवचःखिन्नाःनागकुमारिकाः ॥ २८ ॥ भवेत्प्रभुःत्वंवियुक्तस्त्वंबहुधास्वस्त्रियाभव ॥ वबंधुर्निगडैस्तंतादुःखिताः
कामविह्वलाः ॥ २९ ॥ राक्षसीतुजलेप्राप्तनदर्थंतत्सरोगतं ॥ भक्षयित्वाजलचराननृप्यत्सरमनतदा ॥ ३० ॥ इमम्वृत्तांतमश्रृणोद्राज्ञीराजीवलोचना ॥ पर्यंकस्पास्वहस्ता
स्ताराक्षसीतोवशेषितात् ॥ ३१ ॥ मग्नंनिशाम्यनृपतिंदुःखितापतिताभुवि ॥ मूर्छामवापमहतींसखिभिःपरिवीजिता ॥ ३२ ॥ सिक्ताशीतलतोयेनरुदतीभिर्मुहुः
र्मुहुः ॥ उपविष्टाप्ररुदतीघ्नंतीवक्षःशिरोमुखं ॥ ३३ ॥ शुशोचपरमात्तापैर्भर्तःकांतेतिजल्पति ॥ क्वगतःप्राणनाथोमेहित्वामांप्रियवादिनी ॥ ३४ ॥ सर्वावयवसं

पूर्णांप्रसन्नांप्रियकारिणीं ॥ मृदुवाक्यरतांनित्यंनित्यंचातिथिपूजकां ॥ ३५ ॥ कुत्रभोक्ष्यतिमेनाथोनिद्रांकुत्रयास्यति ॥ कांचनंशयनंहित्वापराध्यास्तरणोर्यतं ॥ ३६ ॥
कथंस्नास्यतिकांतोमेहित्वातैलंसुगंधिमत् ॥ लोकानांपालनंकोत्रविनानेनकरिष्यति ॥ ३७ ॥ प्रजानांसर्वलोकानांबालानांरंजनंचकः ॥ अत्लेयानोगुणनिधिः
प्रतापनिधिरद्यकिं ॥ ३८ ॥ दिशःशून्याःप्रपश्यामिविनानेनमहात्मना ॥ क्वाहंसुखंप्रयास्यामिक्वसुखंसोपियास्यति ॥ ३९ ॥ इहलोकेपरेवापिनसुखंकुलयोषि
तां ॥ हीनानांस्वामिनादेवपरे [illegible] तस्वामिनासह ॥ ४० ॥ शरणागतगुप्तिंचहीनानांकःकरिष्यति ॥ एवंबहुविधंहीनाहरुदतीभृशविह्वला ॥ ४१ ॥ तस्याश्चत्रोटयि
त्वाभूषणानिचभूरिश ॥ कंकणानिचसर्वाणिप्रभंजचमुमूर्छच ॥ ४२ ॥ इतिश्रीमद्गर्ग[illegible]·उ·हिमव·पार्वं·चंद्राग·४४·पार्वं· ॥ तस्मातुमूर्छितांयांवैकिमकु
र्वंजनास्तदा ॥ तन्मेविस्तरतोब्रूहित्वदर्शनंपितः ॥ १ ॥ शौनक ॥ तदासर्वेनागरिकानानावाक्यविशारदः ॥ ममृत्यस्वानिचाश्रूणिसमारध्युर्नृपस्त्रियं ॥ जनाऊ ॥ ना
मातरुत्तिष्ठमाशोकंकुरुपुत्रेमनःकृथा ॥ मनेदहतिशोकाग्निस्तस्मात्त्वंहितंकुरु ॥ ३ ॥ मत्स्वेषुनहिहस्तोस्तिचिरजीवीशुभानने ॥ यथाजीर्णंपरित्यज्यवासोन्यत्
गृह्यतेजनैः ॥ ४ ॥ वर्षाण्यपिदेहिनातद्वत्यक्त्वान्यद्गृह्यतेशुभं ॥ अत्याश्चर्यमिदंभद्रेस्वयंमृत्युमुखेस्थितः ॥ ५ ॥ शोचतेमृतमपरंस्वयंम [illegible] रणधर्मवान् ॥ ६ ॥

स्वदेहेनवियोगंचनवेत्तिभाविनंजनः॥६॥मदीयंमन्यतेसर्वंदेवकालवशेस्थितं॥ब्रह्मादिस्तंबपर्यंतंयद्विश्वंसचराचरं॥७॥ज्ञात्वातन्नश्वरंशोकंत्यक्त्वानिय
सुपुत्रिणि॥धर्ममेवानुपण्यशीलस्त्वेभर्तामुक्तिंगतोभवेत्॥८॥जीवन्मद्दिभवेल्लोगेनतदायास्यतिकर्हिचित्॥अथवापरिपृच्छामोमुनेकंचिदिहागतं॥९॥अ
तीतानागतविद्वंकथयिष्यतिसोखिलं॥अनंतरंतुयत्कार्यंतत्सर्वंविदधामहे॥१०॥एवमबोधितालोकैःस्वरामिंदुमतीतदा॥आश्वस्तासर्ववाक्येनममृत्या
भूशिाव्यमसमा॥विसर्जयामासततालोकान्सर्वान्समागतान्॥त्यक्त्वाशोभाग्यचिह्नानिमपदेहेकशालाभूषणं॥१२॥रुदंतीशोचनीतस्थौश्वसतीमूर्छितामुहुः
ततोद्वादशवर्षांतेनारदोदिव्यदर्शनः॥१३॥आजगामगृहंतस्यायदृच्छाविचरन्मुनिः॥दृष्ट्वातंविललापासौवदंतीभर्तृचेष्टितं॥१४॥दुःखंचाकथयत्तस्मैजा
तंद्वादशवार्षिकं॥निशम्यगदितंतस्याहर्षयन्मुनिरब्रवीत्॥१५॥नारदो०॥ क्वापितिष्ठतितेभर्तानतंशोचितुमर्हसि॥शिरश्छादयनीलेनवाससाकर्णाभू
षणे॥१६॥कर्णयोःकुरुभालेत्वंबिभ्रतीकुंकुमंशुभं॥वलयानिस्वकरयोःकंठेमंगलसूत्रकं॥१७॥गिरि०॥सर्वंतस्यमुनेर्वाक्याद्विश्वस्तासत्यवादिनः॥त
त्कालसर्वमानीयहर्षिताचतथाकरोत्॥१८॥आकार्यब्राह्मणान्सर्वान्संपूज्यनारदंपुरा॥संपूज्यसकलांस्तांस्तुददौदानान्यनेकशः॥१९॥वादयामा

॥गणेश॥
॥८०॥

सवाद्यानिशर्करांचगृहेगृहे॥ प्रेषयामासचतदाहर्षादिंदुमतीशुभा॥२०॥ वस्त्रतांबूलदानेनदत्वाचाक्षतांजनस्यसा॥ प्रणिपत्यपुनर्देवमुनिंनारदमादरात्॥
॥२१॥ स्वभर्तृप्राप्तयेपृच्छदुपायंराजकन्यका॥ इंदु·॥ कुत्रतिष्ठतिमेभर्त्ताकथंतिष्ठतिवामुने॥२२॥ केनोपायेनसर्वज्ञदर्शनंतस्यमेभवेत्॥ नार·॥ व्रतेनानुप
मेनेहंकथयामिसमासतः॥२३॥ नभःशुक्लचतुर्थ्यांचव्रतारंभेत्वयापुरा॥ नद्यांतडागेवाप्यांवादंतधावनपूर्वकं॥२४॥ स्नानंप्रभातसमयेकुरुसंकल्पपू
र्वकं॥ शुक्लवासागृहंगत्वामृन्मयींमूर्तिमुत्तमां॥२५॥ कुर्याच्चतुर्भुजांसम्यग्गणेशस्यमनोरमां॥ उपचारैःषोडशभिःपूजयेत्स्थिरचेतसा॥२६॥ एकान्नमे
कभक्तंवास्वयंकुर्यात्प्रयत्नतः॥ गीतवादित्रनृत्याद्यैर्ब्राह्मणानांचभोजनैः॥२७॥ महोत्सवंप्रकुर्वीतदिवसेसतिशोभने॥ एवंव्रतंकुरुशुभेभर्त्तासहसमेष्यसि
॥२८॥ पातालेनागकन्याभिर्वेष्टःकष्टेनजीवति॥ सत्यंब्रवीमितेसत्येनान्यथाममभाषितं॥ द्विज·॥ इत्युक्तातेनमुनिनाव्रतंचारमदादरात्॥ गतेमुनौनभोमा
सिदिनैःकतिभिरागते॥३०॥ द्विरदाननमूर्तिंसाचकारपार्थिवींशुभां॥ पूर्वोक्तविधिनापूजांचकारसुमनोहरां॥३१॥ दिव्यगंधैर्दिव्यवस्त्रैर्दिव्यैश्चकुसुमैर
पि॥ दिव्यैर्नानाविधैश्चैवनैवेद्यैःफलकांचनैः॥३२॥ दीपैःपुष्पांजलीभिश्चधूपकर्मैर्नतिभिःस्तवैः॥ तन्नामस्मरणध्यानैस्तोषयामासतंविभुं॥३३॥ गीतवा

॥राम॥
॥८०॥

रिचनृत्यार्थैर्ब्राह्मणानांचभोजनैः पलमात्रंपयोभुक्त्वाचकारव्रतमुत्तमं ॥ ३४ ॥ नभःशुक्लचतुर्थ्यादि विनहप्रियाप्तये ॥ नारदस्यमुनेर्वाक्याद्यावब्दाद्व्रचतुर्थिका ॥ ३५ ॥ इति
श्रीमद्गणेशपु० उ० इंदुमतीनार० ५५ ॥ शैल्लः ॥ समाप्तेतुव्रतेतस्यागणेशस्यप्रसादतः ॥ पातालेनागकन्यानामन्यथाभून्मतिस्तदा ॥ १ ॥ मोचयामासुराजानंपुपुजुश्च
यथाविधि ॥ वस्त्रैराभरणैश्चैवनानारत्नैर्महाधनैः ॥ २ ॥ अश्वंमनोजवंदत्वाविससर्जुनृपंतदा ॥ कासाराद्बहिरागत्यबध्वाश्वंचमहाद्रुमे ॥ ३ ॥ स्नातियावन्नागरिकैर्दृष्टः
कतिपयैर्नृपः ॥ अपरेमणिपस्त्वेनंपप्रच्छुःकोभवानिति ॥ ४ ॥ कुतस्त्वंकुतआयातःकिंनामवदनःप्रभो ॥ इतितेषांवचःश्रुत्वापप्रच्छनृपसत्तमः ॥ ५ ॥ इंदुमत्याःकु
मारस्यकुशलंस्नेहसंयुतः ॥ ततोवृद्धिर्वुरेततुसमालिंगुर्जनामुहुः ॥ ६ ॥ ऊचुश्चनृपतेभार्यास्नात्वेदानींगतागृहे ॥ उपवासहतनवनीकृशाचमुनिसंनिभा ॥ ७ ॥ कुमारेजी
वमात्स्थायजीवमात्रावशेषिता ॥ केचित्तुनगरंगत्वाप्रभांवार्तामघोषयन् ॥ ८ ॥ अमात्यजनवाक्येनश्रुत्वातान्नृपमागतं ॥ आनंदाब्धौनिमग्नाभूत्व्रतस्नातानीवपो
गवित् ॥ ९ ॥ ततोमात्यान्पुरस्कृत्यसैन्यान्यंप्रेषयच्चतं ॥ चित्रध्वजपताकाभिःशोभयंतंचसापुरं ॥ १० ॥ वीथिरासिंचयामाससभांसंपाद्ययत्नतः ॥ स्वात्मानंभूषयामासवा
सोलंकारभूषणैः ॥ ११ ॥ गोभूहिरण्यदानाद्यैस्तोषयीत्वाद्विजान्बहून् ॥ आरार्तिक्यंकरेदत्वापतिमत्स्त्रीजनस्यसा ॥ १२ ॥ गीतवादित्रघोषेणपुरात्सरउपागमत् ॥ अ

मासात्तु पुरे गत्वा प्रणम्य नृपपुगवं ॥१३॥ आलिलिंगुर्मुदा सर्वे प्रणेमुश्च यथाक्रमं ॥ उपविष्टे तु नृपतौ उपविष्टास्तदाज्ञया ॥१४॥ सर्वान्कुशलप्रस्नाद्यैस्तोषयित्वा यथाक्रमं
मानयित्वा तथा लोकान्दत्वा नानाकूलवाससी ॥१५॥ स्वयं जगाम शिविरमिंदुमत्या नृपोत्तमः ॥ कारयामास सविधिः द्वादशाब्ददशेऽह्निजे ॥१६॥ पुण्याहवाचनं कृत्वा गणेशार्च
नपूर्वकं ॥ संपूज्य शंकरं सम्यग्द्विजांश्च दक्षिणादिभिः ॥१७॥ वनं ज श्रीफलं सत्काननलस्फुरतोयया ॥ ददर्श नवेंदुमतीमिंदोः शेषां कलामिव ॥१८॥ नीराजयित्वा राना
ने युवतीभिः सभर्तृभिः ॥ लाजापुष्पमयीं वृष्टिं ताभिः साकारयत्तदा ॥१९॥ समृज्य नयने सम्यगानंदाश्रुपरिप्लुते ॥ हर्षशोकान्वितौ तौ तु परस्परमथोचतुः ॥२०॥ परस्परवि
योगाधिं कथयामासतुः सुखा ॥ अनिर्वाय प्रहृतिभिः सांत्वितौ बहुलोक्तिभिः ॥२१॥ आनयित्वा तु राजानं समारोप्य महागजे ॥ नानालंकारसंयुक्ते पताकाढ्यचशोभिते
॥२२॥ पादरक्षैः परिष्कृते च तु घंटाविराजिते ॥ शतपट्टिधरास्तस्य वारयंतोपययुः पुरः ॥२३॥ अग्निशास्त्रधराश्चाग्ररथारोहा अनेकशः सव्यदक्षिणतो राज्ञो गजं तस्य
ययुर्लघु ॥२४॥ ततो नृत्यांगनावाद्यवादकाश्चंदिनः पुरः ॥ ततः पश्चाद्गजानीकः पुरविविशुरुत्सवात् ॥२५॥ सौन्ये नरजमाध्याते दिननाथे हृतप्रभे ॥ अलंकृते पुरे तस्मि
न्न माज्ञायत किंचन ॥२६॥ ततः परस्परं नत्वा जग्मुः स्वं स्वं निवेशनं ॥ सुरल्या राजगृहं नीत्वा पुनः राज्ञा प्रपूजिता ॥२७॥ वस्त्रतांबूलदानेन तेन नेनाज्ञप्ता गृहं ययु ॥ रमाथ

भास्कराभोज्यंबुभुजेज्ञातिभिःसह ॥ २८ ॥ ततोरात्रौसुषुपतुःपर्यंकेचारुनिर्मिते ॥ परार्घ्योत्तरच्छदोपेतेनानापुष्पसमाकुले ॥ २९ ॥ उचतुःस्वस्वदुःखंतौशोचंतौचपुनः
पुनः ॥ पुरोधसंस्थितौतौशय्यायांतेस्मसुखंततः ॥ ३० ॥ श्रुत्वाविनायकव्रतमहिमानंनृपोत्तमः ॥ पत्न्यानुभूतसकलंस्वयंकर्तुंमनोदधे ॥ ३१ ॥ आगतेश्रावणेमासिरा
जाचंद्रांगदस्तदा ॥ महोत्सवेनकृतवान्व्रतमेतच्छुभानने ॥ ३२ ॥ भृगु॰ ॥ एवंपितृवचःश्रुत्वापार्वतीहर्षनिर्भरा ॥ ततोमासंसमासाचकारव्रतमादरात् ॥ ३३ ॥ यथो
क्तविधिनामूर्तिंकृत्वापूजांचयत्नतः ॥ भक्ष्यंनिपपौमात्रंध्यायंतीद्विरदाननं ॥ ३४ ॥ ततश्चंचलतांयातंशंकरस्यापिमानसं ॥ आससादाश्रमंतस्याःपार्श्वेस्थःशूलभृत्स्वयं ॥ ३
५ ॥ गणेशस्यचतुर्थ्यांतुसंपूर्णेतद्व्रतेशुभे ॥ प्रपश्यतीस्महरंदेवीवृषारूढंनिजाश्रमे ॥ ३६ ॥ उत्थायसहसानामास्यपादांबुजयुगंमुदा ॥ पूजयामासविधिवच्छंकरंलोक
रंलोकशंकरं ॥ ३७ ॥ उवाचचमहादेवंपार्वतीप्रेमविह्वला ॥ देव्यु॰ ॥ कथंमांत्यक्तवान्किंवाविस्मृतवानसि ॥ ३८ ॥ त्वद्वियोगान्निमेषोपिकल्पकल्पोभवद्धर ॥ गणेश
स्यव्रतमिदंपित्रादिष्टंकृतंमया ॥ ३९ ॥ वरदस्यप्रसादेनसंप्राप्तंदर्शनंतव ॥ कौ॰ ॥ एतस्मिन्नेवकालेतुहिमवानुपजग्मिवान् ॥ ४० ॥ तस्याकरेतस्यकरंन्यवेदयतत्सा
दरं ॥ ततोदेवाःसगंधर्वाद्विरदाननमादरात् ॥ ४१ ॥ पूजयामासुरथतौशिवकरौसतां ॥ देवदुंदुभयोनेदुःपुष्पवृष्टिःपपातह ॥ ४२ ॥ सर्वेगजाननंनत्वास्तुत्वाचविविधैस्तवैः
शिवौ

जयशब्दैःशंकरोपितुष्टावहिरण्याननं ॥ ४२ ॥ अर्धांगेपार्वतींकृत्वावृषमारुह्यसत्वरः ॥ ययौकैलासशिखरंसर्वैस्वंस्वंपदययुः ॥ ४४ ॥ ब्रह्मो ॥ इतितेकथितंतत्वंव्यासस
क्षंत्वयातुयत् ॥ महात्म्यंगणनाथस्यब्रह्मणस्यचमहामुने ॥ ४५ ॥ इदानींपुनरन्यत्तेकथयामिकथानकं ॥ यच्छ्रुत्वासर्वपापेभ्योमुक्तःकामांल्लभेन्नरः ॥ ४६ ॥ इतिश्रीम
द्रुतोगणपु·उ·पार्वतीशिवोम· ॥ भृगु ॥ एतत्तेकथितंराजन्माहात्म्यंसकलंमया ॥ पुनश्चशृणुव्यासेनयच्छ्रुतंब्रह्मणोमुखात् ॥ सोम ॥ तेकथितं~~राजन्माहात्म्यंसकलंमया~~
कथंश्रुतंब्रह्ममुखात्व्यासेनामितबुद्धिना ॥ नतृप्तिमधिगच्छामितन्मेवदमहामुने ॥ भृगु· ॥ एवंश्रुत्वाकथांव्यासोपृच्छद्धत्वाराणमादरात् ॥ सचापिकथयामासतादृ
छ्रुतेनघ ॥ ४७ ॥ व्या· पुनःकथयमेब्रह्मन्गणनाथकथांपरां ॥ तृष्णामेवर्धतेभूयःश्रोतुंविघ्नेशसत्कथां ॥ ४८ ॥ ब्रह्मो· अपरांशृणुमेव्यासकथांकौतुकसंयुतां ॥ शूरसेन
प्रभृतिभिरनुभूतांगजाननीं ॥ ५ ॥ मध्यदेशेभवद्राजाशूरसेनोमहाबली ॥ सोहल्लाख्येपुरेरम्येवेदवेदांगपारगः ॥ ६ ॥ धनवान्रूपवान्दातानाहोनापातजनस्पृह ॥ सत्कि
त्र्ययुतोमानीसर्वगुरुपपरिनिष्ठित ॥ ७ ॥ उपायानांचतुर्णांचपालनेचतुरोरिहा ॥ चतुर्विधबलोपेतोद्विजदेवेषुभक्तिमान् ॥ ८ ॥ पृथिवीमंडलंयस्यनिःशंकंमम
वत्सदा ॥ नगरंशक्रनगराद्विशिष्टंभातिभूतले ॥ ९ ॥ यस्यपत्नीपुरापद्मशीलानाम्नाभूद्रूपशालिनी ॥ यस्यारूपेणसदृशीनास्तित्रैलोक्यमंडले ॥ १० ॥ पातिव्रत्यगुणै

र्यस्यात्स्नाभाप्राप्यकंधती॥ असूयात्यागदोषेणप्राप्यनस्याभवरचघ्नु॥११॥ सकदाचिन्नृपोमास्थैःसंवृतोवीरसत्तमैः॥ उपविष्टोनृपसभांददर्शगगनेचरं॥१२॥ विमानंचद्रिमदर्शनेत्रने
जोहरंपरं॥ गानश्रवणासक्तास्तेराज्ञासहसभासदः॥१३॥ विहूलास्तेकिंकिमितिज्ञात्वेहत्तानचोदयन्॥ तेहृत्वाश्रीमन्द्रसुविमानंसूर्यसन्निभं॥१४॥ कस्यचिद्देवपुत्रस्यराजन्हृतस्यकु
ष्टिनः॥ पतितंदृष्टिपातेनतद्विमानंमहीतले॥१५॥ ततोदूताःसमागम्यशशंसुर्नृपतिंतदा॥ तद्विमानंमहाराजपुरापकृष्टेवसयुतं॥१६॥ देदीप्यमानंपतितंकुत्रदृष्टामहीत
ले॥ ततोतिहर्षितोराजामहत्कृतिहृदयसंयुतः॥१७॥ आश्वारूढोययौतत्रविमानंद्रष्टुमुत्सुकः॥ मन्यमानोमहाभाग्यंस्वजनैःपरिवारितं॥ अनेकवाद्यनिर्घोषैर्विमानस्यांतिकंय
यौ॥ ददर्शुस्तत्रशक्रंतेनेमुकीर्ययानतः॥१९॥ नानालंकारसंयुक्तंसर्वदेवगणैर्युतं॥ बद्धांजलिपुटोराजाभोवाचवलसन्हृतं॥२०॥ धन्येयमद्यधरणीधान्यंजन्मचसंपदः॥प्र
र्वजाःसर्वचसूक्षिधन्यान्यद्यशचीपते॥२१॥ यद्दर्शनंमृत्युलोकेभवतामानुगस्यमे॥ यस्मिन्नेवशुभगालोकाब्रह्मशानादयाःसुराः॥२२॥ शतानाश्वमेधतोदृश्योजायतेनान्यथाक्व
चित्॥ नजानेकेनपुण्येनसोद्यदृष्टेखिलैर्जनैः॥२३॥ इदंचतेविमानंतुकथंनिपतितंभुवि॥ एवमशंसयंदेवछेत्तुमर्हसिसांप्रतं॥२४॥ गतवान्कुत्रभगवान्गंगाचास्मंसंन्न
मभो॥ शक्र॥ राजन्श्रृणुमहाश्चर्यंकथितंनारदेनमे॥ तदहंकथयिष्येत्वाश्रृणुष्वैकमनानृप॥ नारद०॥ मृत्युलोकेगतानाशक्रभुशुंडेराश्रमंपति॥२५॥ गंगाशम्यस्व

रूपेणतिष्ठतोजपतोनिशं॥ तध्यानात्स्वरूपस्यदृष्टंकौतुकमद्भुतं॥ २७॥ पूजितस्तेनमुनिनागजाननस्वरूपिणा॥ नत्वातमुनिमारूढादर्शनार्थंतवागत॥ २८॥ भूमौ
सारूप्यतानैवदृष्ट्वान्यत्रशतक्रतो॥ शक्र॰॥ अहंवनारदंपूज्यविसृज्यचक्षणेनतं॥ अस्तुसुकृतपायातोमुनिंद्रष्टुंतथाविधं॥ विमानवरमारुह्यायमनोमारुतवेग
न॥३०॥ मुनिंदृष्ट्वासुसंपूज्यद्विरदाननरूपिणं॥ भुशुंडिंप्रणिपत्याथतस्यपूजांसगृह्यच॥ ३१॥ चलितःसपरीवारोगंतुकामोमरावतीं॥ यावत्तेनगरंप्राप्तेविमानमिरमा
गतं॥३२॥ तावद्दूतस्यतेदृष्ट्वाकुष्ठिनःपापकारिणः॥ पतितंभूमिभागेस्मिंसर्वेतेकपितंनृप॥ ३३॥ शूरसेन॰॥ तपसाकेनवाशक्रगजाननस्वरूपता॥ मासान्भुशुं
डिनातेनतद्वदस्वममप्रभो॥ ३४॥ नहिमेतृप्तिरस्तीहशृण्वतस्तत्कथामृतं॥ यथामृतंपिबनजंतोस्तृप्तिर्नैवप्रजायते॥ ३५॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰ ५०॥ श्रीः॥
अहंतेकथयिष्यामिकथामेतांपुरातनीं॥ यथातेनपिसारूप्यंगणनाथस्यभक्तितः॥ १॥ दंडकारण्यदेशेतुनगरेनंदुराभिधे॥ एकाकैवर्तकोदुष्टोनाम्नानामैवविश्रुतः॥
॥२॥ आबाल्याच्चौर्यनिरतोयौवनेजारकर्मकृत्॥ प्रत्यक्षदृष्टिविगमाद्धरतेशपथस्यपि॥३॥ शपथान्कुरुतेमिथ्यापरत्वहतभेदकारकान्॥ ततोनिःसारितोग्रामात्पु
नमघ्रतोयतः॥४॥ लोकैर्वहिर्दूरतरगिरिकंदरकानने॥ स्थितःकांतोमर्गेजघानपथिकान्बहून्॥५॥ एवंवहुधनोजातोनानालंकरणैस्त्रियं॥ भूषयामाससमुतांपोषयामास

शस्त्रं खड्गं खेटकं च पाशं धनुरनुत्तमं ॥ दंडं चोभयतो लाहे वहन्पूर्णं महेषुधी ॥ ७ ॥ हस्ताग्रे कोटरे वापि स्थित्वा मारयते बहून् ॥ नानाविधानि वस्तूनि वासांस्याभरणानि च ॥ ८
गृहे संचयते नीत्वा विक्रीणाति पुरांतरे ॥ पथे दृष्टं भजते नित्यं विषयान्मंदिरे निजे ॥ ९ ॥ एवं पापसमाचारो हंत्यरण्ये पशूनपि ॥ एकदा कस्यचित्स्त्री धाविता पोतनावधि ॥ १०
स तु तस्माद्गतो दूरं स्खलितः पतितो भुवि ॥ तत उत्थाकष्टेन शनैः शनैर्ययौ खलः ॥ ११ ॥ अपश्यत्पथि गच्छन्स तीर्थे गणेश्वरं शुभं ॥ अकरोन्मज्जनं तत्र श्रममेवव्यपोहितुं ॥ १२ ॥ ततो
गच्छन्स्वविषयं ददर्श पथि मुद्गलं ॥ जपंतं गणनाथस्य मंत्रं नामसमन्वितं ॥ १३ ॥ खड्गमुद्यम्य निःशंकं मुद्गलस्यांतिकं ययौ ॥ कैवर्तको नाम नामाहंतुं हन्तुमनिस्तदा ॥ १४ ॥ जगलुस्त
स्य शस्त्राणि खड्गोपि दृढमुष्टितः ॥ अन्यथा चाभवद्बुद्धिस्तस्य दुष्टस्य तत्क्षणात् ॥ १५ ॥ द्विरदाननभक्तस्य मुद्गलस्य प्रसादतः ॥ जहास स मुनिमुख्योसौ दृष्ट्वा तं तु तथाभिधं ॥ १६ ॥
पप्रच्छ संभ्रांतं कस्माच्छस्त्राणि गलितानि ते ॥ बद्धान्यपि हि सर्वाणि पतितानि कुतो वद ॥ १७ ॥ [illegible] ॥ गणेशतीर्थस्नानेन मुनेरालोकनेन च ॥ ज्ञानवैराग्ययुक्तोसावब्रवीन्मुद्ग
लं वचः ॥ १८ ॥ कैवर्त ॥ आश्चर्यं परमं मन्ये कुंडस्नानेन मे मतिः ॥ विपरीताभवद्ब्रह्मंस्तव विशेषाद्दर्शनात्तव ॥ १९ ॥ बाल्यप्रभृति मे दुष्टा बुद्धिः पापरताभवत् ॥ असंख्यातानि पापा
नि कृतान्यद्यावधि प्रभो ॥ २० ॥ इदानीमेव निर्विण्णा मतिर्मे त्वत्प्रसादतः ॥ नादास्ये पुनरेतानि शस्त्राणि पतितानि मे ॥ २१ ॥ कुरु मेनुग्रहं पूर्णं मुद्गलश्व भवार्णवात् ॥ साधवो ह्य

॥ग.स०॥
॥२५॥

नुग्रहंत्तनिदीनानुदुस्तकन्निनोपिव ॥२२॥ नसात्मसुसंगमः क्वापि क्षिष्टयाद्दोषमयामुने ॥ यच वधिमंपर्कोनधानुगुहथानवेत ॥२३॥ शक्रः ॥ एवमुक्तामुद्गलेनोतोलंमना
द्रूपान्वितः ॥ शरणागतसंत्यागेस्मरन्दोषानविशेषवत ॥२५॥ मुद्गलः ॥ विधिमयुक्तेश्वानादौ नाधिकारोस्तिकुत्रचित ॥ तथापितंनामजपकथयामोमहादरात ॥ स्व
गजाननस्यपरमंसर्वसिद्धिकरन्नृप ॥ ततःप्रणामकरोत्केवर्तोमुद्गलंमुनिं ॥२६॥ स्वकरंस्थापयामासतस्यमूर्ध्निक्षेमंकरं ॥ गणेशायनमस्तेतिनाममंत्रमुपादिशत ॥
स्वयष्टिंरोपयामासपुरस्तस्यधरातले ॥ उवाचचैनंसंध्यायावदागमनंमम ॥२७॥ तावज्जपस्वनोमेदंयावद्यष्टिश्चसांकुरा ॥ एकुसनगतोवायुनस्वस्थकाश्यनानसा
॥२९॥ सायंप्रातर्ज्जलंदेहियष्टिमूलेनिरंतरं ॥ शाक्रन ॥ उपदिष्टोमुद्गलेननामकेवर्तकस्तदा ॥३०॥ निराशोजीवितेतस्थौतस्मिन्नंतर्हितेमुनौ ॥ शाकासनगतोरण्ये
जजापनाममंत्रकं ॥ पुरोधायमुनेर्यष्टिंस्वच्छायांसमाश्रितः ॥ निराहारोनिरीहश्चजितेंद्रियगणोवशी ॥३२॥ एवंसहस्रवर्षाणिसायष्टिःसांकुराभवत ॥ ततःसती
क्षामकरोन्मुनेरागमनस्यसः ॥३३॥ वल्मीकवेष्टिततनुर्लताजालसमन्वितः ॥ ततोमुनिर्मुद्गलोपिदेवात्तंदेशमाययौ ॥३४॥ सस्मारचतदायष्टिंतंचकेवर्तकंयदा
ददर्शाग्रमसारामाःशांकुरांयष्टिमुत्तमां ॥३५॥ वल्मीकाक्रांतदेहंचकेवर्तंमुनिंचतं ॥ दुश्चरंमुनिभिःसर्वैरास्थितंतपउत्तमं ॥३६॥ लक्ष्मितोनेत्रमात्रेणपतनामुनि

॥२५॥

नानदा ॥ उत्थापतस्य देहात्स वल्मीकं मुनिसत्तमः ॥ ३७ ॥ मन्त्रितेन जलेनास्य सिषेचांगं च सर्वशः ॥ तदैव दिव्यदेहं तं जगाद मुनिसत्तमः ॥ ३८ ॥ प्राप्स्यसे तेन गणेशस्य सारूप्यं जपयोग
तः ॥ ह्रिकरं मजपं तं च नाम मे वैनायकं शुभं ॥ ३९ ॥ उन्मिलनदाने च मुनिना वेदितक्रमः ॥ नमस्तेनोम्स्वा वहिर्विशुद्धहृद्गतं गतः ॥ ४० ॥ त्रिलोकीमुद्धरेनोरम्यं मुनिना वारितो
यतः ॥ सोपि तं मुनिमानम्य स्वगुरुं करुणायुतं ॥ ४१ ॥ आलिलिंग मुदा युक्तस्तनयः पितरं यथा ॥ उपदिष्टो मुद्गलेन नामा कैवर्तकस्तदा ॥ ४२ ॥ वल्मीकात्तु नरूस्यन्तं मा
नयामास तं मुनं ॥ चकार नाम कर्मास्य मुद्गलो मुनिरादरात् ॥ ४३ ॥ भ्रूमध्यनिर्गता शुंडा भ्रुशुंडीति ततो भव ॥ मंत्रमेकाक्षरं चास्मै मुद्गलो ह्युपदिष्टवान् ॥ यथा गजाननो देवो
ध्यातो दृष्टोघनाशनः ॥ तथा च त्वमपि मुने भ्रुशुंडीप्रथितो भव ॥ यस्य ते दर्शनेनास्य कृतकृत्यो नरो भवेत् ॥ आयुष्यं कल्पलक्षं तु भविता मम वाक्यतः ॥ एवं बहुविधांस्तस्मै वरा
न्दत्त्वा च मुद्गले वरांस्तस्मै ददौ पश्चात्स्वस्थं मुनिसत्तमः ॥ ४७ ॥ इंद्रादिदेवगंधर्वैः सिद्धैरर्च्यस्ततो भव ॥ पपुरिंद्रादयो दृष्ट्वा मुनयो नारदादयः ॥ ४८ ॥ उचुस्तं प्रणिपत्यैवं भ्रुशुंडे तव
दर्शनात् सार्थकं जन्म नो विद्या पितरो च तपो यशः ॥ ४९ ॥ त्वमेव गणनाथोसि पूजनीयोसि नो मुने ॥ स तु संपूज्य तान्सर्वान्प्रणम्य च विसृज्य सः ॥ ५० ॥ पुनः पद्मासनगतो जजापैजा
काक्षरं मनुं ॥ पुरा मूर्तिं प्रतिष्ठाप्य गणेशस्य मनोहरां ॥ ५१ ॥ उपचारैः षोडशभिरपूजद्दिने दिने ॥ आश्रमोस्य बभौ वापीसरोहंसस्वनादिभिः ॥ ५२ ॥ त्यक्तवैरः सिंहमृगैर्नकुलैर्भुज

स्व१

गोतमैः॥ ततोवर्षशतस्यांतेप्रसन्नोभूद्गजाननः॥५३॥ उवाचमत्त्वंकिमर्थंतपसेनृपः॥ कृतकृत्योसिमायुष्मायुर्योनेयलक्ष्यसे॥५४॥ इदंक्षेत्रंसुविख्यातंनाम्नातेतिभविष्यति
अनुष्ठानकृतामत्रनानासिद्धिप्रदंनृणां॥५५॥ मन्मूर्तिदर्शनादत्रनपुनर्जन्मभाक्भवेत्॥ अपुत्रश्चलभेत्पुत्रान्विद्यार्थीज्ञानमाप्नुयात्॥५६॥ शक्र०॥ इतितेकथितंसर्वंशू
रसेननृपोत्तम॥ यत्त्वयापरिपृष्टंमेकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि॥५७॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०स्कश्रुं अपा॥५८॥ कौ०॥ एवंश्रुत्वाशूरसेनोमहत्त्वद्वाक्यमुत्तमं॥ पुनःपप्रच्छ
तंव्यासमीतःश्रुत्वाकथामृतं॥१॥ शूरसे०॥ केनोपायेनदेवेशयानंनेगगनंव्रजेत् तमुपायंकुरुविभोवदवाकिंकरोमिते॥ को०॥ एवंपुनःकृतप्रश्नोनृपंप्राहमुनिर्गिरा
शृण्वतांसर्वलोकानांस्मयमानइदंवचः॥२॥ इन्द्रो०॥ कश्चित्स्यादिहसंकष्टचतुर्थीव्रतकारकः॥ विप्रोवाक्षत्रियोवापिनगरेतेनृपोत्तम॥४॥ तस्मात्तत्कृतपुण्येनसम्य
क्दत्तेनभूभुज॥ इदानींप्रचलेदेतन्नान्यथायुतमूहषे॥५॥ नृपः॥ कथमेतंतुसंकष्टचतुर्थ्यावदमेहरे॥ किंपुण्यंकिंफलंचास्याःकोविधिःकस्यपूजनं॥६॥ पुराकेनकृ
तंचात्रसिद्धिर्यस्मिन्कृतेभवेत्॥ एतत्सर्वंसुनासीरकृपयावदविस्तरात्॥७॥ शक्र०॥ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं॥ कृतवीर्यस्यसंवादंनारदेनमहात्मना॥८॥
बभूवबलवान्राजाकृतवीर्योमहीतले॥ सत्यशीलोवदान्यश्चयज्वामानीमहारथी॥९॥ जितेंद्रियोमिताहारोदेवद्विजनिषेविता यस्याश्वगजयोधानांरथिनांसर्वंध

न्विनं ॥१०॥ नसंख्याविद्यतेराजन्सत्याद्रिविषयासिनां ॥ मंदिरेयस्यसौवर्णापर्यंकाभाजनानिच ॥११॥ नासीदौदुंवरंपात्रंकार्यार्थमपिसर्वदा ॥ यस्यद्वादशसाहस्रं
ब्राह्मणापंक्तिभोजिनः ॥१२॥ सुगंधानामयस्यासीत्पत्नीधर्मपरायणा ॥ पतिव्रतापतिप्राणात्रैलोक्येतिमनोरमा ॥१३॥ नानालंकारसुभगाहृनंदेवानिर्ध्यपि
पा ॥ एवंतौदंपतीराजनपुत्रौसंवभूवतु ॥१४॥ पुत्रार्थंसर्वदानानिव्रतानिचतपांसिच ॥ चक्रुर्नियमानन्यान्यज्ञांश्चबहुदक्षिणा ॥१५॥ नानाक्षेत्राणितीर्थानिज
ग्मतुःपुत्रलिप्सयांतेपापिनाभवत्सुतोजन्मांतरकृतैनसा ॥१६॥ एकदादुःखितोराजासमाहूयस्वमंत्रिणः ॥ राज्यंमुद्रांचकोशंचजनान्जनपदांस्तथा ॥१७॥ वल्कलाजिनसंवी
तौदंपतीतपस्त्वाश्रितौ ॥ तेभ्योनिर्वेदसंयुक्तौजग्मतुर्वनमुत्तमं ॥१८॥ जितेंद्रियौनिराहारौशीर्णपर्णानिलाशनौ ॥ वसुमात्रेगालवस्यैतौदृष्ट्वायुनारदोमुनिः ॥१९॥ जनकं
कृतवीर्यस्यपितृलोकस्थमब्रवीत् ॥ अपुत्रत्वात्क्षयगतोविद्यतेननयस्तव ॥२०॥ कृतवीर्योमृत्युलोकेऽधःपरस्थामरिष्यति ॥ यदितस्यभवेत्पुत्रोनाकलोकमदर्शं
क ॥२१॥ कृतवीर्यस्तदाजीवेन्मृत्वावास्वर्गमाप्नुयात् ॥ इत्युक्त्वानारदोयातःपप्रयनिस्वस्तुंतंभुवि ॥२२॥ शुश्रुवेःपितरोपुत्रात्सपत्नीसकन्यका ॥ अग्निज्वालाकुलेघोरेकुंभीपा
केत्वधोमुखः ॥२३॥ यमदूतैस्ताड्यमानाःक्रंदंतोविविधान्रवान् ॥ निषामाकंदनश्रुत्वानारदःकरुणानिधिः ॥२४॥ आगत्यकथयामासुतेषांदुःखांकथुंडये ॥ नारदो॰ ॥

शक्रादयोदेवगणामुनयःकपिलादयः॥२५॥यस्यतेदर्शनंकर्तुंयांतीहवहुरूपिणः॥तत्कथंपितरौपत्नीपुत्राश्चकिंकराः॥२६॥यमलोकेकुंभिपाकेपच्यंतेतत्रवैघनः॥त्वं
चापिज्ञानसंपन्नःकथंतन्नाववुध्यसे॥२७॥पूर्वजानांत्वमुद्धारेयत्नंकुरुमहामुने॥भ्राशुंडिरितिसंतप्तोवाक्यंश्रुत्वामुनेरितं॥२८॥दुःखितःपितृदुःखेनभृशुंजज्वाल
वह्निवत्॥उपायचिंतयामासतेषामुद्धारकारकं॥२९॥विलोक्यप्रणिधानेनभ्राशुंडिःसपरोक्षवित्॥ददर्शश्रेयःससंकष्टचतुर्थीव्रतजंतदा॥३०॥ध्यात्वागजाननंदे
वेकरेकृत्वाशुभंपयः॥उवाचपित्रनुदिश्यपर्यचन्द्रेवगजाननं॥३१॥ॐकश्कंग्री॥यदिभक्त्याकृतंमेत्विगणनाथव्रतंतव॥तदानेनप्रभावेनश्रीप्रमुद्धरपूर्वजान॥३२॥ए
वमुक्त्वानुततोयंगजाननकरेक्षिपत॥क्षिप्तमात्रेणतदातोयेगजाननप्रसादतः॥३३॥विमानालिसमारूढासर्वेतेदिव्यरूपिणः॥सिध्यमनाप्सरोभिःस्तूयमानाश्च
चारणैः॥३४॥गंधर्वैर्गीयमानास्तेगणेशस्थानमानुयात॥अन्येपिकुंभिपाकस्थानरादुःकृतिनोभवान॥३५॥तेपिसर्वेविमानस्थाःपदगाणेश्वरंययुः॥एवंव्रतप्र
महिमामयातेपरिकीर्त्तिता॥३६॥यदेकदिनपुण्येनसर्वेतेसद्गतिंगताः॥जन्मावधिकृतंयेनसकष्टोव्रतमादरात॥३७॥शेषोवापितस्यपुण्यस्यसंख्यांकर्तुंनवैक्ष
मः॥अनन्तस्यप्रभावोनविमानंप्रचलेद्दिवं॥३८॥इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०संकष्टचतुर्थीव्रतकथ०॥५०॥राजो०॥कुंभीपाकादिनिरस्यतेषुपातेषुवैदिवं॥कमुपा

मकृतवान्कृतवीर्यपितानघ ॥१॥ शक्रः ॥ मर्त्यलोकं जगामाशु दृष्टशोकमनास्ततः ॥ दुःखितो नारदाच्छ्रुत्वा वंशविच्छेदमात्मनः ॥२॥ प्रणम्य तमपृच्छत्स्ववंशविच्छेदकारकारणं मम पु
त्रो निधर्मात्मा वदान्यो यज्ञकारकः ॥३॥ देवतातिथिभक्तश्च मान्यमानयिता भृशं ॥ नानाविधप्रयत्नं सपत्न्या सपुत्रार्थं कृतवान्विधे ॥४॥ तथापि नाभवत्तस्मात्तस्य पुत्रः सुरेश्वर
राज्यं मन्त्रिसात्कृत्वा वायुभक्षः स्थितो वने ॥५॥ अस्थिमात्रावशेषोऽसावद्य श्वो वा मरिष्यति ॥ जन्मान्तरीयं तस्यैनो येन गच्छेत्तद्वद प्रभो ॥६॥ तमुपायं दयां कृत्वा वद मे कमलास
नः ॥ नैमापपिष्येत्तवीह स्ववंशस्य विवृद्धये ॥७॥ एवं सुललितां वाणीं श्रुत्वोवाच तदा विधिः ॥ श्रूयतां नवपुत्रस्य पूर्वजन्म मयेरितं ॥८॥ साम नाम्नाभवत्पूर्वं धीवरो नगरे व
सन् ॥ दुष्कर्मातितरां तस्य दर्शनं पुण्यनाशनं ॥९॥ एकदा तेन वित्तस्य लोभेन पथि घातिता ॥ द्वादश ब्राह्मणाः श्रान्तास्संत्यक्ता तेन गुहान्तरे ॥१०॥ सर्वं तदीयमादाय नि
शि स्वगृहमागतः ॥ माघकृष्णचतुर्थ्यां स तूदये शशिनो नृप ॥११॥ गणेशेति गणेशेति पुत्रमाहूय सत्वरं ॥ अलब्धान्नजलस्तेन सहैव बुभुजे मुदा ॥१२॥ कालेन बहुना चा
सौ पंचत्वमगमन्निपि ॥ चंद्रोदये चतुर्थ्यां तु कृष्णायामेवमभुज ॥१३॥ अज्ञानकृतसंकष्टचतुर्थीव्रतसंभवात् ॥ पुण्याद्गणनायकं धाम जगाद सुखदं तु सः ॥१४॥ विमानवरमा
रूढो वीज्यमानाप्सरोगणैः ॥ वैमानिकैः स्तूयमानो दिव्यपुष्पैरथार्चितः ॥१५॥ तेनैव पुण्यलेशेन कृतवीर्याभिधो नृप ॥ तव पुत्रत्वमापेदे पुत्रत्वमधुना भुवि ॥१६॥ नरपो

घासपानस्य पुत्र उत्पत्स्यते न घ ॥ इति ब्रह्मवचः श्रुत्वा चकंपे स नृपोत्तमः ॥ १७ ॥ पप्रच्छ पुनरेवासौ तु पापपापनाशनं ॥ राजो० ॥ ब्रह्महत्याकृतेनास्य पापेन छेत्कथं विधे ॥ १८ ॥
तद्वदस्व दयासिंधो यद्यपि स्यात्सुदुष्करं ॥ ब्रह्मो० ॥ स चेद्वृतनुसंकष्टचतुर्थीसंज्ञकं व्रतं ॥ १९ ॥ सुतः करिष्यते तस्य तदा पापप्रमोक्षते ॥ राजो० ॥ कथं तत्क्रियते ब्रह्मन् कस्मि-
न्मासे व्रतं शुभं ॥ २० ॥ तत्सर्वं वद मे स्वामिन्येन पापं लयं व्रजेत् ॥ कौं० ॥ चतुर्थी भौमवारे तु माघकृष्णे भवेद्यदि ॥ २२ ॥ शुभे मुहूर्ते चंद्रे च कुर्यादारंभमस्य हि ॥ दंतधावनपूर्वाणि स्ना-
नानि चैकविंशतिः ॥ २३ ॥ कुर्वीत नित्यकर्माणि जपेन्मंत्रं ततः परं ॥ निराहारो भवेन्मौनी परनिंदाविवर्जितः ॥ २४ ॥ दुष्टकर्म च तांबूलं वर्ज्जयेन्नित्यमेव च ॥ वर्जयेज्जलपानं
च परान्नं ह च पैशुनं ॥ २५ ॥ तिलामलककल्केन नदीनां तु स्नानमाचरेत् ॥ एकाक्षरं षडर्णं वा जपेद्वा वैदिकं मनुं ॥ २६ ॥ गणेशस्य तु नाममंत्रं यथाविधिः ॥ ततः स्थिरेण
मनसा देवदेवं गजाननं ॥ २७ ॥ मुहूर्तमात्रेण ततः पूजयेद्गणनायकं ॥ उपचारैः षोडशभिर्नैवेद्यैर्विविधैरपि ॥ २८ ॥ मोदकापूपशष्कुलीलड्डूकैर्वटकैरपि ॥ पायसैर्वि-
विधैरन्नैर्व्यंजनैर्लेह्यचोष्यकैः ॥ २९ ॥ फलैर्नानाविधैः पुष्पैर्दक्षिणादिभिः ॥ एकविंशतिदूर्वाभिर्दीपैश्च कुसुमैरपि ॥ ३० ॥ चंद्रोदयेर्घदानेन तिथ्यर्थमंत्रपूर्वकं ॥ गजानना-
य पश्चात्तु चंद्राय च ततः परं ॥ ३१ ॥ निवेद्य पूजनं तत्त्वा समाप्य च पुनः पुनः ॥ ब्राह्मणान्भोजयेद्भक्त्या शक्त्या वा चैकविंशतिः ॥ ३२ ॥ दश द्वादश वा शक्तो दक्षिणाभिः सुतो-

यपेत॥ कथांश्रुत्वाततःसम्यकस्वयंभुंजीतवाग्यतः॥३३॥ गीतवादित्रघोषेणाशेषरात्रिंतनोनयेत॥ एवंव्रतंवैकुर्वीयत्कृतंचेद्यत्नतोनृप॥३४॥ सर्वपापक्षयातस्माद्
नापुत्रउतमः॥ अन्यथाचिंतयेत्कामंयंयंतंचाप्नुयान्नरः॥३५॥ सर्वसंकष्टनाशःस्यात्सरचक्राद्यंनहि॥ शमीमूलेजपंनिघेदुपवासपरायणाः॥३६॥ आचेन्द्रोदयं
तंव्रतमेतत्समाचरेत॥ अधोमूकाजडःपंगुस्तनदीक्षिनमाप्नुयात॥३७॥ कामानपुत्रानथनंराज्यंलभतेनात्रसंशयः॥ श्रावणादिषुमासेषुघृतलड्डादिकंपृथक्
॥३८॥ भक्षयेदब्दपर्यंतंतंस्यसिद्धिरनुत्तमा॥ राजोवाच॥ अंगारकचतुर्थ्यांतुविशेषाभिहितःकुतः॥३९॥ वदत्वंकृपयाब्रह्मन्ममश्रपावनतोपम॥ श्रुत्वेतो
वैवतृप्तिर्गजाननकथामृता॥४०॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ चतु॰॥६०॥ कौठ॥ ॥ अंगारकचतुर्थ्यास्तुमहिमानंमहीपते॥ शृणुष्वावहितोभूत्वा
कथयामिसमासतः॥१॥ अवंतिनगरेराजन्भारद्वाजोमहामुनिः वेदवेदांगविद्भ्राज्ञःसर्वशास्त्रविशारदः॥२॥ अग्निहोत्ररतोनित्यंशिष्याध्यापनतत्प
रः॥ नदीनीरगतोनिष्ठन्ननुष्ठानरतोमुनिः॥३॥ एकस्मिन्नेवसंसमयेदृष्टातेनाप्सरोवरा॥ तांदृष्ट्वाचकमेभोक्तुंभारद्वाजोमहामुनिः॥४॥ कामवाणाभि
भूतसन्निपपातमहीतले॥ अतिविह्वलगात्रस्यपचस्खलत॥५॥ सविष्टंतस्यनद्रेतापृथिवीविलमध्यतः॥ ततएककुमारोभूज्जपाकुसुमसन्निभः॥६॥

॥गणे०॥
॥८८॥

तं परित्रीस्नेहवशात्पालयामाससादरं॥ जनुः स्वं तेन धन्यं सा मनुते पितरौ कुलं॥ ततः सप्तमवर्षस्तां पप्रच्छ जननीं निजां॥ मयि स्नेहातिनिर्मोकस्मान्मातुर्यरेहमा
स्थिते॥ कश्च मे जनको मातस्तन्ममाचक्ष्व सांप्रतं॥ धरो॥ भारद्वाजमुनेरेतो स्खलितं मयि सांप्रत॥ ततो जातासि रे पुत्र वृद्धिं नीतोसि मया शुभ॥ सूनु॥ तर्हि तं मे
मुनिं मातर्दर्शय स्व तपोनिधिं॥१०॥ कौ०॥ तमादाय तदा देवी भारद्वाजं जगाम कु॥ उवाच प्रणिपत्यैनं त्वद्वीर्यप्रभवं सुतं॥११॥ वर्धितं तत्पुरोधाय स्वीकुरुष्व
मुनेधुना॥ तदाज्ञया ययौ धात्री स्वधामायचिरं तदा॥१२॥ भारद्वाजः सुतं लब्ध्वा मुमुदे चालिलिंग तं॥ आघ्राय शिर उत्संगे स्थापयामास तन्मुन॥१३॥ सुमुहूर्ते
शुभे लग्ने चकारोपनयं मुनिः॥ वेदशास्त्राण्युपाशिक्षत्तगणेशस्य मनुं ददौ॥१४॥ उवाच कुर्वनुष्ठानं गणेशप्रीतये चिरं॥ संतुष्टो दास्यते कामान्सर्वांस्तव
मनोगतान्॥ ततः स नर्मदातीरे पद्मासनगतो मुनिः॥१५॥ स नियम्येंद्रियाण्याशु ध्यायन्हेरंबमंतरा॥ जजाप परमं मंत्रं वायुभक्षो भृशः॥१६॥ एवं वर्ष
सहस्रांते तपस्तेपे सुदुस्तरं॥ माघकृष्णचतुर्थ्यां तमुदये शशिनो मते॥१७॥ दर्शयामास स्वरूपं स्वं गणनाथश्चतुर्भुजं॥ दिव्यांबरं भालचंद्रं नानायुधल
सत्करं॥१८॥ बहुभुजं लसद्दंतं शूर्पकर्णं सकुंडलं॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशं नानालंकारमंडितं॥१९॥ ददर्श स्वरूपं देवस्य स बालः पुरतः स्थितं॥ उत्थाय प्रणि

॥राम॥
॥८८॥

पश्येनंतुद्दावजगदीश्वरं ॥२०॥ भौम॰ ॥ नमस्तेविघ्ननाशायनमस्तेविदेब्रह्मणे ॥ नमस्तेजगदाधारनमस्तेलोकपालक ॥२१॥ ब्रह्मण्यायेब्रह्मविदेब्रह्मणेब्रह्मरूपिणे ॥ लक्ष्यालक्ष्यस्वरू
पायदुर्लक्ष्मणाभिदेनमः ॥२२॥ सुरासुरगणाधीशायसर्वशास्त्रुपबृंहिणे ॥ निरामयायनित्यायनिर्गुणायगुणाच्छिदे ॥२३॥ नमोब्रह्मविदांश्रेष्ठस्थितिसंहारकारिणे ॥ इतिस्तुत
मसन्नात्मापरमात्मागजाननः ॥२४॥ उवाचलक्ष्यायावाचाबालकंसंप्रहर्षयन् ॥ गजान॰ ॥ तवोग्रतपसातुष्टोभक्त्यास्तुत्यानयापिच ॥२५॥ दास्यामावेपिधर्यांश्चवरदाम
वांछितांवरान् ॥ एवमुक्तोभूमिपुत्रोवचश्चेगजाननं ॥२६॥ धन्याद्यहंद्विजेननमपिमेदर्शनात्तेसुरेशधन्यंज्ञानंकुलमपिविभोभूःसशैलाद्यधन्या ॥ धन्यंचैनसकलमपिनि
पापेन ॥[illegible]॥ दृष्टोसिचक्षुर्धन्यावाणीवमसिनिरथिपिपयासत्वानोमूढभावान् ॥२७॥ यदितुष्टोसिदेवेशस्वर्गेभवतुमेस्थितिः ॥ अमृतंपातुमिच्छामिदेवैःसहगजाननः ॥२९॥ कल्या
णकारीमेनामख्यातिमेतुजगत्त्रये ॥ दर्शनंनेचतुर्थ्यांमेजातंपुण्यप्रदंविभो ॥२८॥ अतःसापुण्यदानित्यंसर्वसंकष्टहारिणी ॥ कामदाव्रतकर्तृणांलब्धमास्मदाक्कच ॥३०॥
॥ गजान॰ ॥ अमृतंप्राश्यसेसम्यक्देवैःसहधरात्मज ॥ मंगलेतिचनाम्नात्वंलोकेख्यातिंगमिष्यसि ॥३१॥ अंगारकेतिरक्तत्वात्वसुमत्यापतःसुनः ॥ अंगारकचतुर्थीयेक
रिष्यंतिनराभुवि ॥३२॥ तेषामव्धभवपुराणंसंकष्टीव्रतमभवं ॥ निर्विघ्नतासर्वकार्येभविष्यंतिनसंशयः ॥३३॥ एवंनिनमरेराजाभविष्यंतिपरंतपः ॥ व्रतानामुत्तमयस्मात्स

भ ग॰ टी॰ ॥
॥८१॥

तनेवनमृतमं ॥३४॥ यस्यसंकीर्तनान्मर्त्यःसर्वान्कामाननाप्नुयात् ॥ इतिदत्वावरानदेवोपिदधेद्विरदाननः ॥३५॥ ततःसमगतोदेवैश्छायाप्यामासयत्नतः ॥ शुंडमुखंदश
भुजंसर्वावयवसुंदरं ॥३६॥ मामास्कारयामासगजाननमुदावहं ॥ संज्ञांमंगलमूर्तिंतुदेवदेवस्यसोकरोत् ॥३७॥ ततोभवत्कामदान्क्षेत्रंसर्वजनस्यतत् ॥ अनुष्ठाना
त्पूजनाद्दर्शनात्सर्वतोसदं ॥३८॥ ततोविनायकोदेवोविमानवरमुत्तमं ॥ मेषयामासस्वगणैर्भौममानेतुमंतिके ॥३९॥ तेगत्वातेनदेहेनतंभौममनयन्बलात् ॥ गणेशस्यांति
कं राजनतदद्भुतमिवाभवत् ॥४०॥ ततोभौमोभवत्ख्यातोस्मैलोकेसचराचरे ॥ यतोभौमेनसंकष्टचतुर्थीभौमसंयुता ॥४१॥ कृतायास्तेनयास्वर्गमृतपानंसुरैःसह ॥ अत
श्चांगारकयुताचतुर्थीप्रथितामुवि ॥४२॥ चिंतितार्थप्रदानेनचिंतामणिरितिप्रथां ॥ प्रयातोमंगलमूर्तिःसर्वानुग्रहकारकः ॥४३॥ परिनेराद्युनगरास्वश्चिंस्मप्रथितोभवत् ॥
चिंतामणिरितिख्यातःसर्वविघ्ननिवारणः ॥४४॥ अधुनासिद्धगंधर्वैःपूज्यतेसविधूर्त्तये ॥ ददातिवांछितानर्थान्पुत्रपौत्रादिसंपदः ॥४५॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰खं॰
॥६१॥ क्रौं॥ एकदाहंगताराजान्कैलासंगिरिशालयं ॥ उपविष्टःसभामध्येपश्यन्नारदमागतं ॥१॥ तेनपूर्वफलंचैकंशंकरायनिवेदितं ॥ यदाचेगणपस्तत्तुकुमारोपि
चसंभवे ॥२॥ कुस्मैदयंफलमिदमपृच्छतशंकरोपिमां ॥ अहमोवाचबालायकुमारायेतितंतदा ॥३॥ ददनशिवनतस्मैतच्चुक्रोधचगजाननः ॥ ततोवृत्वामास्वभवनंगत्वाम्म

रुमिपेषच ॥४॥ नत्वविघ्नकरोविघ्नंचकारपरमाद्भुतं ॥ उग्रंस्वरूपमास्थायभीषयामासमांनरा ॥५॥ मपिध्यांतेप्यथविधुर्दृष्ट्वाक्रूरनरंतुतं ॥ अहमत्यरमपूर्णः
स्वगणैर्हरिरहाननं ॥६॥ ततःपरमक्रुद्धोसावशपत्तंविधुंतदा ॥ अदर्शनीयस्त्वैलोकेमद्वाक्यात्त्वंभविष्यसि ॥७॥ कदाचित्केनचिद्दृष्टस्समहापापवान्भवेत ॥ ए
वंशात्यागतोदेवोनिजधामगणैर्वृतः ॥८॥ चंद्रस्तुमलिनोदीनोलीनश्चिंतामयेह्रदे ॥ अणिमादिगुणोपेतेजगत्कारणकारणे ॥ कथमाचरितंदौष्ट्यमज्ञाना
द्बालवन्मया अदर्शनीयस्त्वैलोकेविवर्णोमलिनोभवं ॥१०॥ कथमुरूपोवधश्चकलाभिःसुरतोषक ॥ एतस्मिन्नंतरेदेवैःश्रुतःशापोमहान्विधोः ॥ ११
नत्रेयुर्वह्निशक्राद्यायत्रास्तेसौगजाननः ॥ व्यजिज्ञःपुसुरंब्रह्माद्याविघ्नकारणकारणं ॥१२॥ देवाऊचुः ॥ त्वंदेवदेवजगतामसिवंदनीयःत्वंपा॥सिहंसिविदधा
सिपथेषमीश ॥ त्वंनिर्गुणोपिगुणकृद्गुणिनामधीशस्त्वामेवदेवशरणंवयमद्ययाताः ॥१३॥ पाहीशनोखिलजगत्त्वशापभीतंचंद्रंयदास्त्वत्स्यतितं
तुकहेतंस्मात्तुयंचजगदीशजगच्चचंद्रःशर्माप्नुयात्रिभुवनेशतथाविधेहि ॥१४॥ संकष्टेपतितेविश्वंअदृष्टेशशिनिप्रभो ॥ अनुग्रहंचचंद्रेस्मिंस्त्वैलोकेपकर्तुमर्
हसि ॥१५॥ नाज्ञासीद्यस्यतेरूपंमहिमानश्चनिमिय ॥ सकलस्यस्तवनीयःस्यात्तथापिस्तूयतेखिलैः ॥१६॥ कृतंकृतासावयंतेनदृष्टोनाम्नापगणापर्षप ॥ पारतांचवमप

न्नास्समपन्नान्निहरेम्मय ॥१७॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाजगादद्विरदाननः ॥ सुप्रसन्नःस्तवेनेनेमोधर्मकामार्थमोक्षदः ॥१८॥ विनाय· ॥ प्रसन्नोहंसुराःस्तुत्याश्रृणुध्वंवांछितं·
महत् ॥ असाध्यमपिवोदद्यांत्रिषुलोकेषुयद्भवेत ॥१९॥ देवाः ॥ सुधाकरेनुग्रहेनेनमवेरहामहेवयं ॥ अनुग्रहीतेतस्मिंस्तुसर्वस्यानुग्रहोभवेत ॥२०॥ गणेश· ॥ ए
काब्दंवानदद्दंवानदर्धार्धमथापिवा ॥ अदर्शनीयास्तशाश्रीब्रूतान्यद्वावरंसुराः ॥२१॥ ततस्तेदंडवत्सर्वेप्रणेमुर्द्विरदाननं ॥ उवाचप्रणतांस्तान्तुविकटोभावपूर्वकं व
॥२२॥ अप्रमाणंकथमहोवचोमेकर्तुमुद्यता ॥ शरणंचप्रपन्नानात्यागंकर्तुंनमुत्सहे ॥२३॥ मेरुश्चलेत्स्वतेत्सूर्योवह्निःशीतोभवेद्यदि ॥ मर्यादामुत्सृजेत्सिंधुर्वचोमे
नान्यथाभवेत ॥२४॥ अथाद्यप्रदत्तोवाक्यंश्रृणुध्वंसुरसत्तमः ॥ भाद्रशुक्लाचतुर्थ्यांयोज्ञानतोज्ञानतोपिवा ॥२५॥ अभिशापीभवेच्चंद्रदर्शनान्महादुःखभाक् ॥ इति
तद्वचनंश्रुत्वादेवामुमुदिरेखिलाः ॥२६॥ ओमित्युक्तःप्रणिपत्योचुःपुष्पवृष्टिंचक्षिपुः ॥ तदनुज्ञांगृहीत्वेयुर्देवाश्चंद्रमसंप्रति ॥२७॥ नमूचुस्त्वंमूढतरणेयोहसोद्विरदा
ननं ॥ त्रैलोक्यसंकटेक्षिप्तंत्वयापाश्चेष्टापराधिना ॥२८॥ त्रैलोक्यनायकेदेवेजगत्त्रयविधायिनी ॥ अव्ययेनिर्गुणेनित्येपरब्रह्मस्वरूपिणो ॥२९॥ गजाननेखिलगुराव
पराधंयतोचरः ॥ अस्माभिःपरमंक्लेशात्प्रसन्नामोहकृतोविभुः ॥३०॥ भाद्रशुक्लेचतुर्थ्यांत्वानद्रष्टव्यःकदाचन ॥ एवंनियमितंतेनसर्वलोकहितेरतः ॥३१॥ त्वंचा

पिशरणंयाहिदेवदेवंगजाननं॥ तत्प्रसादाद्द्रुतंतनुपरांख्यातिमवाप्स्यसि॥३२॥ इतितद्वचनंश्रुत्वादेवानांहितमात्मनः॥ जगामशरणंदेवंशरणागतवत्सलं॥३३॥
गजाननंसुरेशानंमहेशानाभिवंदितं॥ जजापपरमंमंत्रमेकाक्षरमघापहं॥३४॥ विधुरिंद्रोपदिष्टःसपरमेणसमाधिना॥ दशाब्दादशवर्षाणितपस्तेपेसुदारुणं॥३५॥ गंगाया
दक्षिणेतीरेसर्वसिद्धिप्रदायिनि॥ ततःप्रसन्नोभगवान्पुरोयातोगजाननः॥३६॥ रक्तमाल्यांबरधरोरक्तचंदनचर्चितः॥ चतुर्भुजोमहाकायःसिंदूरारुणविग्रहं॥ ॥३७॥ प्रभ
याभासयंल्लोकान्कोटिसूर्याधिकप्रभः॥ तेजःसमूहंदृष्ट्वातंप्रचकंपेमृगांशुशाली॥३८॥ परमंधैर्यमास्थायकृतांजलिपुटःपरः॥ तर्कयामाससमनसाप्रायोयंद्विरदाननः॥३९॥ वरंदा
तुमिहायातइतिमत्वाननामतं॥ तुष्टावपरयाभक्त्यादेवदेवंगजाननं॥४०॥ चंद्रउ॥ नमामिदेवंद्विरदाननंतंयःसर्वविघ्नान्हरतेजनानां॥ धर्मार्थकामांस्तनुतेखिलानांतस्मैनमोविघ्नवि
नाशनाय॥४१॥ कृपानिधेब्रह्ममयायदेवविश्वात्मनेविश्वनिधानदक्ष॥ विश्वस्यबीजायजगन्मयायत्रैलोक्यसंहारकृतेनमस्ते॥४२॥ त्रयीमयायाखिलबुद्धिदायसुराधिपायाप्यसुरा
धिपायाप्यसुराधिपाय॥ नित्यायसत्यायचनित्यबुद्धेनित्यंनिरीहायनमोनमस्ते॥४३॥ अज्ञानदोषेणकृतोपराधस्त्वंक्षंतुमर्हेसिदयाकरत्वात्॥ नवापिदोषःशरणागतस्यत्यागेमहा
त्मकुरुमेनुकंपां॥४४॥ इतितद्वचनंश्रुत्वासुप्रसन्नोगजाननः॥ तस्मैवरान्ददौदेवःस्तुत्यातस्यसुतोषितः॥४५॥ यथापूर्वंस्थितंरूपंतथातेभविष्यति॥ भाद्रशुक्लचतुर्थ्यांत्वायोनरःसं

॥ ग॰गो॰ ॥
॥ ८१ ॥

प्रपश्यति ॥ ४६ ॥ तस्याभिशापो नूनं स्यात्पापं हानिश्च मूर्खता ॥ तस्मान्मदर्शनीयोसि यदुक्तं मे सुरैः सहा ॥ ४७ ॥ कृष्णपक्षे चतुर्थ्यां तु यद्व्रतं क्रियते नरैः ॥ तवोदयेहं [illegible] पूज्यस्त्वं पूजनीय मय
त्नतः ॥ ४८ ॥ दृष्टानीयः त्वप त्वेन विपरीते व्रतं वृथा ॥ ललाटे कलयातिष्ट मम प्रीतिकरः शशी ॥ ४९ ॥ मन्निमां संहितीयायां नमस्यश्च भविष्यति ॥ एवं लब्धवरश्चंद्रो यथापूर्वो भवेत्तदा
॥ ५० ॥ स्थापयामासं वरमूर्तिं देवर्षिभिस्सह ॥ भालचंद्रेति नामास्याश्चक्रुस्ते मुनयः सुराः ॥ ५१ ॥ प्रासादं कारयामास कांचनं रत्ननिर्मितं ॥ उपचारैः षोडशभिः पूजयामास सादरं ॥ ५२ ॥ पूजिता
श्च सुराः सर्वे मुनयश्च वरान् ददुः ॥ सिद्धिक्षेत्रमिदं ख्यातं लोके न तु भविष्यति ॥ ५३ ॥ अनुष्ठानवतो मंत्रः सर्वसिद्धिकरं भवेत ॥ ततस्ते देवमुनयो नत्वा तं द्विरदाननं ॥ ययुः प्रसन्नमनसः स्वस्व
स्थानं मुदा युता ॥ यातेषु देवमुनिषु देवोपि पिदधे पुनः ॥ ५५ ॥ अंतर्हिते भालचंद्रे चंद्रो हृष्टमना इव ॥ स्वधाम प्रतिपेदे वै स्वधामभयो नदा ॥ ५६ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु॰ उ॰ चंद्रशापानुग्र
हो ॥ ६२ ॥ ॥ राजो॰ ॥ ॥ चतुर्थ्यां कृष्णपक्षे तु भक्तिश्चंद्रोदये यतः क्रियते यन्निमितं तदृष्टष्टमे निरूपितं ॥ १ ॥ दूर्वांकुरार्पणस्यापि श्रोतुमि कारणं ॥ किमर्थं गणनाथस्य प्रिया दूर्वा
कुरा वद ॥ २ ॥ ब्रह्मो ॥ हंत ते कथयिष्यामि दूर्वांकुरसमर्पणे ॥ यत्फलं गणनाथस्य शृण्वतां तन्नृपोत्तम ॥ ३ ॥ जावंतिनगरी ख्याता तद्देशे दक्षिणतो भवन् ॥ क्षत्रियः सुलभोस्यां तु गुणी दानी
धनी बली ॥ ४ ॥ विवेकनासीन्मानी मानी शमी दमपरायणः ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्वज्ञः सर्ववेदार्थतत्ववित ॥ ५ ॥ विकटे भक्तिमान्नित्यंस्कृतिस्तोत्रपरायणः ॥ तस्य भार्या सुमुद्रासी नाम्ना प

॥ राम ॥
॥ ८१ ॥

रमविश्रुता ॥ ६ ॥ अस्यासीत्सुंदरीसाध्वीसुरूपाधिक्कृतस्मरा ॥ देवद्विजातिथिपरापत्युश्चित्तहरागुणैः ॥ ७ ॥ पतिव्रतानांसर्वासामान्याग्रेसृतमानृप ॥ एकस्मिन्दिवसेतौतुदंपतीस्नान
निर्मलौ ॥ ८ ॥ उपविष्टौपुराणार्थंपरस्परमनोनुगौ ॥ यावत्तावत्समायातोब्राह्मणोमधुसूदनः ॥ ९ ॥ भिक्षाभिलाषीसततंपरमेश्वरचिंतकः ॥ कुचैलश्चदरिद्रश्चसावपिद्विजं
वरः ॥ १० ॥ सतुभक्तस्तुदृष्ट्वैवप्रणनाममुदायुतः ॥ जहासचैनंसहसामोहाविष्टोद्विजोनमं ॥ ११ ॥ सउवाचततःशापंप्रतिक्रुद्धोमहामुनिः ॥ कोपसंरक्तनयनस्त्रैलोक्यंभस्मदह
न्निव ॥ १२ ॥ हलकर्षणकोनित्यंनित्यंदुःखसमन्वितः ॥ वृषभोभवदुर्बुद्धेयोहासोविहितोद्विजे ॥ १३ ॥ भर्तुःशापंपरिश्रुत्यसुमुद्राक्रोधमूर्छिता ॥ अशापत्तंद्विजंरुष्टासर्पिणी
वपदाहता ॥ १४ ॥ यतस्त्वयाविवेकेनशापोदत्तःपतेर्मम ॥ अतस्त्वंचक्रिवान्भूत्वाविष्ठाशीभवकुद्विज ॥ १५ ॥ सोपितामशपत्क्रूरःक्रुद्धःशापेनदीपितः ॥ स्त्रीत्वमशपो
यस्मान्मांत्वंचाण्डालीभविष्यसि ॥ १६ ॥ दरिद्रादोषबहुलाविण्मूत्राशाऽशुभंकरी ॥ एवंपरस्परंशप्त्वात्यक्त्वादेहान्सुदुर्लभान् ॥ १७ ॥ सतुभोवृषभोजातोहलकर्षणवान्भूत ॥
नविश्रांतिक्षणंतस्यविप्रशापान्नदाभवत् ॥ १८ ॥ द्विजोपिरासभीयोनौजातोसौमधुसूदनः ॥ जातासुमुद्राचांडालीदुष्टाप्राणिविहिंसिका ॥ १९ ॥ दारिद्र्यपैशाच्यवतीविण्मूत्राशन
तत्परा ॥ अतिशुष्कशरीरासादंतुराविकटानना ॥ २० ॥ कदाचिद्भ्रममानासादक्षिणेनगरस्यतत् ॥ मासादंगणनाथस्यददर्शपरमाद्भुतं ॥ २१ ॥ नानावृक्षलताजालैर्नानापक्षिग

रोर्युतं॥यत्रायोगीश्वराःकेचिदनुष्ठानरताःसदा॥२२॥उपासकागणेशस्यनियमास्थावदंतिहि॥केचित्कामार्थिनःकेचित्पुत्रमोक्षधनार्थिनः॥२३॥कदाचिद्भाद्रमासस्यचतु
र्थ्यांतुगृहे॥तस्मिन्पुरसंप्रवृत्तोगणनाथमहोत्सवः॥अतिवृष्टिःमहतीचमहाप्रलयसूचिका॥चांडालीवृष्टिभीतासायानियद्यन्निवेसनं॥२५॥नतत्तनोखिलजनैर्निरस्ताना
नाडिभिः॥ततोदेवालयंयातापारणावह्निमगृत्यसा॥२६॥नचाप्यनाऽयन्केचिल्लोगिभिस्तुनिराकृता॥प्रज्वाल्यसाचरोरग्निज्ञस्मान्यगानिकुर्वती॥२७॥अकस्माद्वायुनाप्राप्त
नएकोदूर्वांकुरस्तदा॥पतितोगणनाथस्यमस्तकंदैवयोगतः॥सरासभःशीतभीतोयातोदेवालयंतदा॥तदाद्वयोस्तामस्लातुमुक्तोदेवास्समाययौ॥२९॥मासादंगणनाथस्य
भाविनोर्थस्यगौरवात॥अभावपितृणांतस्याश्चांडाल्यालौविभक्षितुं॥३०॥परिसुप्तैर्जनैस्तत्रतयोर्युद्धमवर्त्तत॥लत्ताभ्यांचैवशृंगाभ्यांगजाननसमीपतः॥३१॥तयोराक्र
न्दिपतितोशुंडयांचपदेतदा॥३२॥दूर्वांकुरोगणेशस्यतुतोषचगजाननः॥ततःसायष्टिमादायदेवांतिकमुपागमत्॥३३॥अहनत्तोखरहयोस्स्वयंपूजांवभक्षच॥खुरप्र
हृतयोःश्रुत्वाबुबुधेनिद्रितोजनः॥३४॥वहिश्चकारदंडेनमुष्टिकूर्परघातनैः॥सापिपलायनपरानाडिताशर्करादिभिः॥३५॥चांडाल्यारासभस्यापिस्पर्शोभूत्काकुत्स्नै
र्जनैः॥स्नापितस्तीर्थतोयेनमंत्रितेनगजाननः॥३६॥पूजितःपरयाभक्त्यानानाद्रव्यैरनेकशः॥द्वयोरासभचांडाल्योरतिदुष्टाजनापुनः॥३७॥नाडयामासुरथ्यायालगुडैर्जीत

नुभिस्तलैः ॥ देवद्वारेचपिहितेगतिस्तेषांनविद्यते ॥ ३८ ॥ ममनोकंदत्तांतेषांत्वयागणाद्रुरोःस्वरैः ॥ मनस्तुदेवदेवस्यविकटस्यनरान्तक ॥ ३९ ॥ एतेषामनुषंगेनपुनःपूजाममाभवत् ॥ एतैश्चपू
जितश्चाहमेकदूर्वांकुरादिभिः ॥ ४० ॥ यद्दक्षिणाबहुतराह्नतादुःखेषुसत्स्वपि ॥ भाद्रशुक्लचतुर्थ्यांमेदूर्वामेकांसमर्पयेत् ॥ सममान्यश्चपूज्यश्चयश्चकुर्यात्सदक्षिणां ॥ तस्मादेतान्वि
मानेनस्वधामप्रापयाम्यहं ॥ ४२ ॥ एवंविमानमप्रैषीत्स्वगणैरुपलक्षितं ॥ स्वरूपधारिभिर्देवोगंधर्वाप्सरसांगणैः ॥ ४३ ॥ पुनर्वादित्रनिर्घोषैःपुष्पैःपरिमलैरपि ॥ दिव्यभोगसमायुक्तं
पताकाध्वजमंडितं ॥ ४४ ॥ तानादायगणास्तेतुगजाननस्वरूपिणः ॥ तस्मिन्विमानेनिक्षिप्यदिव्यदेहान्मुदायुतान् ॥ ४५ ॥ गजाननाज्ञयातस्यधामसंप्रापयन्जवात् ॥ पश्यतांसर्व
कानामाश्चर्यमभवद्धृदि ॥ ४६ ॥ एतेषांपूर्वपुण्येनगतिरेषेतिवाप्नुयात् ॥ ततोयोगीश्वराःकेचित्सकाशानंगताःगणान्संपृच्छुः कथमेतेषांभूतपुण्यपापागतिर्भवेत् ॥ अतिपातकिना
मेषांपुण्यलेशोनविद्यते ॥ ४७ ॥ गतिःसुदुर्लभाकस्मात्प्राप्तानोगदतानघाः ॥ तदेवाशुचरिष्यामस्त्यक्त्वानुष्ठानमात्मनः ॥ ४९ ॥ असंख्यातोगतःकालोनदेवोदृष्टकथंगतः ॥ ५० ॥ विरक्ता
नांवायुभुजामनुष्ठानवतांसदा ॥ धामप्राप्तिःकदानःस्यात्तद्गणेशास्यवदन्तुनः ॥ ५१ ॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰दूर्वोपाख्याने॰ ६३ ॥ गणाव ॥ शृणुध्वंयोगिनःसर्वेस्थिरीकृत्यम
नश्चलं ॥ यन्नशेषोभवेद्वक्तुंसमर्थश्चतुराननः ॥ १ ॥ तद्वक्तुंकःसमर्थःस्याद्यथाशक्तिवदेमवै ॥ कुर्वंतिस्तवनंयस्यसर्वेब्रह्मशिवादयः ॥ २ ॥ तस्यकोगणनाथस्यमहिमानंवदेत्स्फुटं ॥ इत्थं

सर्वांजट

नदीपल्लीलीलांवानथाविश्रृणुनानघाः ॥३॥ दूर्वांकुराणांमहिमानज्ञातोमुनिभिःसुरैः ॥ यज्ञैर्दानैस्तपोभिश्चयेनैर्यज्ञैनचाप्यते ॥४॥ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ वामदेवस्यचसंवादोना
रदस्यमहात्मनः ॥५॥ एकदानारदोगच्छन्द्रष्टुंसर्वेशमुत्सुकः ॥ पूजनपरयाभक्त्याह्वनासनपरिग्रहे ॥६॥ मुनिंपप्रच्छचलहादूर्वामाहात्म्यमादरात ॥ शुकउ० ॥ किमर्थंदेवदेवस्यगणेशस्यम
हात्मनः ॥७॥ विशेषेणप्रियास्तस्यवद दूर्वांकुरामुने ॥ मुनि० ॥ कथयामिमयाज्ञातंदूर्वामाहात्म्यमुत्तमं ॥८॥ स्थावरेनगरेपूर्वंकौंडिन्योभून्महामुनिः ॥ उपासकोगणेशस्यतपोबलसमन्वितः ॥९॥
रमणीयतरंस्यतस्याश्रमादक्षिणभागतः ॥ आश्रमंसुमहानासीद्वृताक्षसमन्वितः ॥१०॥ सरांसिकुंडवप्यान्यत्रसंतिमहांतिच ॥ भ्रमरैरुपजुष्टानिहंसकारंडवैरपि ॥११॥ चक्रवाकैर्बकैश्चैवकु
मुदैर्जलकुक्कुटैः ॥ सनुध्यानरतस्तत्रमारभतपश्चकव ॥१२॥ पुरस्थाप्यमहामूर्तिंगणेशस्यचतुर्भुजां ॥ सुप्रसन्नांसुवरदांदूर्वायुतमपूजिता ॥१३॥ जजापपरमंमंत्रंषडर्णंदेवनायक ॥ पप्रच्छसप्रा
याविष्टापत्नीनाम्नाश्रयाचनः ॥१४॥ आश्रयो ॥ स्वामिन्गजाननेदूर्वादेवेभारंदिनेदिने ॥ समर्पयसिकस्मात्वंतृणैःकोपिनतुष्यति ॥१५॥ अस्तिचेत्सुगुणमेतेनतन्मेत्वंकृपयावद ॥ कौडि
न्यउ० ॥ शृणुप्रियेप्रवक्ष्यामिदूर्वामाहात्म्यमुत्तमं ॥१६॥ धर्मस्यनगरेपूर्वंआसीदुत्सवमुत्तमः ॥ सर्वेदेवाःसगंधर्वाआहूताश्चाप्सरोगणाः ॥१७॥ सिद्धचारणनागाश्चमुनयोयक्षराक्षसाः ॥ तिलोत्तमाया
नृत्यंत्याःमावारोन्यपतद्भुवि ॥१८॥ ददर्शतस्याःसयमःकुचौचारुबृहतौ ॥ अभवत्कामसंतप्तोविश्वातोनिरपत्रप ॥१९॥ इयेषालिंगनंतस्याश्चुचुंबेचतदाननं ॥ सदसोनिर्गतस्तस्माल्लज्जयाधोमु

नामासेकथम ३

स्तोयमः ॥ २० ॥ गछन्नतस्यस्खलितंरेतस्कपतितंभुवि ॥ ज्वालामाल्यभवनस्मात्पुरुषोविघ्ननानन ॥ २१ ॥ कूरंदृष्ट्वारवंकुर्वंस्त्रासयन्भुवनत्रयं ॥ ददाहपृथिवींसर्वांजटाभिर्गगनस्पृशन ॥ २२ ॥
चकंपेनस्यशब्देनत्रिलोकीमानसंभृशं ॥ नदेवविघ्नमगमंस्तेतुसर्वेसमासद ॥ २३ ॥ स्तुतिंनानाविधांकृत्वानानास्तोत्रैर्यथामतिः ॥ स्तुतिंनानाविधांकृत्वानानास्तोत्रैर्यथामतिः ॥ मा
यामासुरव्ययात्सर्वलोकहितायतं ॥ २४ ॥ सतैःसर्वैःसममद्गजाननमनामयं ॥ तस्यनाशंततोज्ञात्वातुहृष्टुःसर्वएवतं ॥ २५ ॥ देवामुनयऊचुः ॥ नमोविघ्नस्वरूपायनमस्तेविघ्नहारिणे
नमस्तेसर्वरूपायसर्वसाक्षिन्नमोस्तुते ॥ २६ ॥ नमोदेवायमहतेनमस्तेजगदादये ॥ नमःकृपानिधेतुभ्यंजगत्पालनहेतवे ॥ २७ ॥ नमस्तेपूर्णनमसेसर्वसंहारकारिणे ॥ नमस्तेभक्तव
रदसर्वदात्रेनमः ॥ २८ ॥ नमस्तेनन्यशरणसर्वकामप्रपूरक ॥ नमस्तेवेदविदुषेनमस्तेवेदकारिणे ॥ २९ ॥ कमन्यशरणंयामःकोनुनःस्याद्भयापहः ॥ अकालप्रलयःएवकथंल
भ्येजनैरयं ॥ ३० ॥ हागजाननदेवेशमहाविघ्नहराव्यय ॥ सर्वेषांमोस्मानुपेक्षसे ॥ ३१ ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाकरुणाब्धिर्गजाननः ॥ आविरासीत्सुरस्तेषांप्रिथुरूपोपिभीतिहा ॥ ३२ ॥
विम्बत्कमलनयनेशनचंद्रनिभानने ॥ कोटिसूर्यप्रभाजालःकोटिकंदर्पजिद्वपुः ॥ ३३ ॥ कुंदकुड्मलशोभाजिद्दशनोधरविंबजित ॥ उन्नसीभृकुटीचारुनयनःकम्बुकंठभृत ॥ ३४
विशालवक्षाजानुस्पृक्भुजद्वययुतोवली ॥ गंभीरनाभीविलसदुदरोतिलसत्कटिः ॥ ३५ ॥ रंभाशोभापरिस्पर्द्धिऊरुश्चारुजानुयुक ॥ सुचारुजंघागुल्फश्रीविलसत्पादपंकजः

॥ग०उ०॥
॥९४॥

वि२

॥३६॥ नानालंकारशोभाढ्यो महार्हवसनावृतः॥ एवं देवनिरीक्ष्यैव नगरस्य पुरो भुवि॥ ३७॥ उत्तस्थुर्देवमुनयो जयशब्दपुरःसरं॥ प्रणेमुर्दंडवद्भूमौ साशंकं देवगणास्तथा॥ ३८॥ दे
वास्सपप०॥ कोभवान्कुत आयातः किंकार्यं वद नोऽखिलं॥ वयमेवं जानीमो मन्ये वै बालरूपधृक्॥ ३९॥ अनलासुरसंत्रासात्स्वकाहर्म्याणि संस्थितान्॥ आविर्भूतं तु नत्वा तु
दुष्टसंहारकारक॥ ४०॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा शिशुरूपी गजाननः॥ ४१॥ बभाषे हास्यवदनः सर्वान्देवमुनीन्प्रति॥ भवंतो ज्ञानसंपन्ना यदुक्तं सत्यमेव तत्॥ ४२॥ अहं तस्य वधायैव
दुष्टस्य परिपीडिनः॥ निजेच्छया बालरूपी वेगेनागां सुरर्षयः॥ ४३॥ उपायं वच्मि वस्तस्य वधेनं कुरुतानघाः॥ सर्वैर्भवद्भिस्तद्दृष्टो नोदनीयो बलाद्दह॥ ४४॥ इत्युक्ते कौतुकं तस्य म
चैव महत्तरं॥ एवं श्रुत्वा कृपावाक्यं सर्वे ते हर्षनिर्भराः॥ ४५॥ ऊचुः परस्परं सर्वे न जानीमोऽस्य पौरुषं॥ इत्थं रे बालरूपेण कर्तुमस्य वधं नु किं॥ ४६॥ अथवा नीतो भवेत्तं तु पादितो भुव
नपं॥ ४७॥ एतस्मिन्नेव काले तु कालानलस्वरूपधृक्॥ दहन्दश दिशो भस्मन्निव लोकं समाययौ॥ ४८॥ कोलाहलो महानासील्लोकानां करुणात्तदा॥ दुद्रुवुः सर्वमुनयः पला
यनपरायणाः॥ ४९॥ तदा ते बालकं प्रोचुः शीघ्रं कुरु पलायनं॥ नो चेद्भस्मिभवेत्त्वाद्य सुमहाननलो ह्ययं॥ ५०॥ तिमिंगिलो यथा मीनानुरगान्गरुडो यथा॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा परम
स्मागजाननः॥ ५१॥ बालरूपधरो तिष्ठत्सर्वतो हिमवानिव॥ सुरर्षयो ययुर्दूरात्त्यक्त्वा तं नैव बालकं॥ ५२॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० दूर्वाम०॥ ६४॥ आश्वपोठ॥ १ देवर्षियुग्मयाने

सुबालेचाचलवत्स्थिते ॥ किमासीत्कौतुकं तत्र बालकानलसंभवं ॥१॥ तत्सर्वं विस्तरान्मह्यं कथयाशु महामुने ॥ कौडिन्य उ ॥ अचलेचलवद्बाले स्थिते तस्मिन्गजानने ॥२॥ कल्पानलइवासो
अन्नापयोसानलासुरः ॥ तमोध्मानचमद्दिक्षुं घनगर्जितनिश्वनैः ॥३॥ तस्मिन्क्षणे च बालापि च बालाचलसयुता ॥ निपेतुर्वृक्षसर्वाः पक्षिवृंदानि भूतले ॥४॥ निर्वाणिरर्वाधिर्धिना तानोन्नृस्राउन्मी
लितास्तदा ॥ मर्कपैनैव महता तमसाज्ञायत किंचन ॥५॥ तस्मिन्नेव क्षणे देवो बालरूपी गजाननः ॥ दधार तनलरूपं तं देवं मायाबलेन हि ॥६॥ आशाप्त्सर्वं च पुपक्षप्तु जलधिं कुंभजो यथा ॥ ततः सो
चिंतयेद्देवो पद्मपंजरे गत ॥७॥ ददहे त्रिभुवनं कुक्षौ ब्रह्माश्चर्यमुल्कदं ॥ ततः शक्रोदरो देवो चंद्रो चंद्रं तमत्वदहेः मशानये ॥८॥ भालचंद्रेति तं देवस्तुष्टुवुर्मुनयो पिच ॥ तथापि न च शांतोभूद्दन
दः कंठमध्यगः ॥९॥ ततो ब्रह्मा ददौ सिद्धिबुद्धी मानसकन्यके ॥ रंभोरुपद्मनयने केशशेवालसंयुते ॥१०॥ चंद्रवक्त्रे मृतगिरौ कूपनाभिसरिद्वली ॥ मृणालमध्ये प्रवालहस्ते शैत्यस्य का
रणे ॥११॥ उवाच ते मे समालिंग्य तव शांतो नलो भवेत् ॥ तयोरालिंगिने शान्तेः किंचिद्देवस्तु नाशनः ॥१२॥ ददौ सुकोमलं तस्मै कमलं कमलापतिः ॥ पद्मपाणिरिति प्रोचुस्तं सर्वे सुरमा
नुषाः ॥१३॥ अशांते तस्मिन्तु वरुणः सिषेच शीतलैर्जलैः ॥ सहस्रफणिनं नागं गिरिशोस्मै ददावथ ॥१४॥ तेनं बद्धोदरे यस्मात् व्यालबद्धोदरो भवेत् ॥ तथापि शैत्यं नापेदे कंठोस्यानलतासं
युत ॥१५॥ अष्टाशीतिसहस्राणि मुनयस्तं प्रपेदिरे ॥ अमृताः इति दूर्वाले प्रत्येकमेकविंशतिः ॥१६॥ आरोपयन्मस्तकेस्य ततः शांतोनलोभवत् ॥ तेनोत्थ परमात्मासौ दूर्वांकुरभरार्दि

न समाप्यते

नः ॥ १७ ॥ एवंज्ञात्वातेसर्वेपुपुजुस्तंगजाननं ॥ दूर्वाभारेणानेकैस्तैर्जहर्षासौगजाननः ॥ १८ ॥ उवाचचमुनीन्देवान्मत्पूजाभक्तिनिर्मिता ॥ महतीस्वल्पिकाचापितथादूर्वांकुरैर्विना ॥ १९
विनादूर्वांकुरैःपूजाफलंकेनापिनाप्यते ॥ तस्मादुषसिमद्भक्तैरेकावाप्येकविंशति ॥ २० ॥ भक्त्यासमर्पिताद्दूर्वादलान्नित्यंफलंमहत् ॥ नतत्क्रतुशतैर्दानैर्व्रतानुष्ठानसंचयै ॥
नैः ॥ २१ ॥ तपोभिरुग्रैर्नियमैःकोटिजन्मार्जितैरपि ॥ प्राप्यतेमुनयोदेवादूर्वाभिःसर्वमाप्यते ॥ २२ ॥ कौडिन्य उ॰ इतितद्वचनंतद्वचनंश्रुत्वादेवादूर्वांकुरैःपुन ॥ आनर्चुःपरमात्मानंदे
वदेवंगजाननं ॥ २३ ॥ जगर्जानंदयुक्तोसौनादयन्रोदसीभृशं ॥ तुष्टानांसर्वदेवानांमुनीनांचनृणामपि ॥ २४ ॥ अनेकरूपोवरांदत्वापिदधेबालरूपधृक् ॥ काल[illegible] प्रणमन
इतितेतुसमूचिरे ॥ २५ ॥ मासात्रेनिर्मितःसर्वैःस्काय्यमूर्तिगजाननी ॥ विघ्नहरोयमित्यस्याभिधांचक्रुर्मुदासुरा ॥ २६ ॥ अवस्नानंतथादानंतपोनुष्ठानमेवच ॥ अनंतंजायते
ऽविघ्नहरस्यास्यप्रसादतः ॥ २७ ॥ तपःप्राप्तोयतस्तेनपुरंचविजयाभिधं ॥ सर्वेषांचहताविघ्नाविघ्नहर्त्तेतिसोभवत् ॥ २८ ॥ कौडिन्य ॥ इतितेकथितंसर्वंदूर्वामाहात्म्यमुत्तमं ॥ श्रीवरणात्य
ठनाद्वास्यसर्वपापक्षयोभवेत् ॥ २९ ॥ पुरातननमितीहीसंश्रृणुमेगदतःप्रिये ॥ ३० ॥ इतिश्रीमद्गणेशेपापु॰उ॰उ॰खं॰ ॥ ६५ ॥ कौडिन्य उ॰ ॥ कस्मिंश्चित्समयेदेवीसुखासीनंगजाननं ॥ नारदोमुनि
रप्यागाद्द्रष्टुंतद्दहवासरे ॥ १ ॥ साष्टांगंप्रणिपत्यैनंप्राहनःसाथकंजनुः ॥ यत्पुराणनिचयैर्ज्ञातंदर्शनंतेगजानन ॥ २ ॥ इत्युक्त्वासांजलिर्बद्धध्यानस्थोतत्पुरतोमुनिः ॥ धृत्वाकरेणतत्पाणिमुपवे

शासने॥३॥गजाननोमहाभागोमहाभागंमहामुनिं॥नारदोभगवांस्तेनसंतुष्टोमुनिपुंगवः॥४॥उवाचतंगणाधीशमाश्चर्यंत्वदिमेस्थितम्॥तन्निवेदितुमायातोनत्वात्वांपुनरागमे॥५॥
गजाननउ॥किमाश्चर्यंत्वयादृष्टंदृष्टंत्वदिकिंनेद्यवर्तते॥वदसर्वंविशेषेणततोव्रजनिजंनिजाश्रमं॥६॥नारदउ॥मैथिलेविषयेदेवजनकोराजसत्तमः॥अभिमानीवदान्यश्चवेद
शास्त्रांगपारगः॥७॥अन्नदानरतोनित्यंब्राह्मणान्पूजयेत्स्वसौ॥नानालंकारवासोभिर्दक्षिणाभिरनेकशः॥८॥दीनांधकृपणेभ्यश्चबहु~~द्रसुमनःगजानन~~॥व्यंददावसौ
याचकेभ्योप्यनेयद्यत्तत्तेनप्रदीयते॥९॥तथापिनव्ययंयातिद्रव्यंतस्यमहात्मनः॥गजाननस्यसंतुष्ट्याद्रव्यंतद्वर्द्धतेनुकिं॥१०॥इत्याश्चर्यंमहद्दृष्टंमयानत्तद्वहानदं॥अस्यता
नाभिमानेनउपहासंममाकरोत्॥११॥अहंचतमुवाचेत्थंधन्योसिनृपसत्तम॥चिंतितेनैवभक्त्यायंप्रयच्छतिगजाननः॥१२॥सतुगर्वादुवाचेत्थंमहमीशोजगत्त्रये॥अहंपोष्टाचभो
क्ताचपाताहंपिनातथा॥१३॥मत्स्वरूपंविनानान्यद्विद्यतेभुवनत्रये॥कर्त्ताचकारणंचाहंकारणंमुनिसत्तम॥१४॥नारदउ॥इतितद्वचनंश्रुत्वाक्रोधेनाहंजगादतं॥ईश्वराज्जगतःकर्ता
नान्यन्यःकश्चनविद्यते॥१५॥त्वंतुधर्ममिमंराजन्दंभेनैवकरोषिकिं॥दर्शयिष्येसाक्ष्यमस्यस्वल्पकालेनतेनघ॥१६॥इत्युक्त्वातमिहायातस्त्वदंतिकमिभानन॥कौंडिन्यउ॥आकर्ण्य
त्थंमुनेर्वाक्यंपूजयामासतंविभुं॥१७॥अर्घ्यादिभिरलंकारैर्दिव्यैःपुष्पैःसचंदनैः॥मुनिराज्ञांप्रगृह्याथवैकुंठेविष्णुमभ्यगात्॥१८॥गजाननोपिमिथिलांराज्ञोभक्तिंपरीक्षितुं॥कस्मिनवे

ग.सो.ठ
९६

श्रीहराजनकःकम्पन्तंमक्षिकाहन१

श्रमारायसर्वज्ञोपिसमायथौ ॥ १९ ॥ अनेकसतसंयुक्तलवद्रुक्रमममाणलं ॥ मक्षिकानिचयाक्रांतंरहीनमिवातुरं ॥ २० ॥ गछंतमाहद्यांदृष्ट्वानरानामकरोधन ॥ वासोभिःकुर्वतेके
चित्केचिन्निष्ठीवनंतथा ॥ २१ ॥ सबलम्मूर्छन्नपनवणछन्नर्भकावलिसंयुतः ॥ नृपद्वारंसमागम्यद्वारपालानुवाचतः ॥ २२ ॥ राज्ञेनिवेद्यतांदूता अतिथिमामसमागतं ॥ ब्रह्मणंसु
धितहृद्दमिष्टान्नभोजनकांक्षिणं ॥ २३ ॥ तेतद्वाक्यंसमाचख्युर्गत्वातजनकंनृपं ॥ आनीयतामितिप्राहदूतान्दृष्टंचकौतुकं ॥ २४ ॥ अथस्रूक्अवंनदृष्ट्वातंदृष्ट्वातंब्राह्मणोश्रमवानि
व ॥ नकंपामासजनकःश्रत्रुरोस्पृथूक्तुकिं ॥ २५ ॥ कलितुंमांसमायातायदिपुरापंभवितन्मम ॥ समाधास्येमनोत्यसमविघ्नंनान्यथाभवेत ॥ २६ ॥ इत्येवविनयत्स्वेनजनकेनृपसत्त
मे ॥ भवेषितोद्वारपालैर्ब्राह्मणःपर्यपृच्छत ॥ २७ ॥ ब्राह्मण ॥ चंद्रांशुधवलांकीर्तिंश्रीत्वातेहंसमागतः ॥ देहिमेभोजनंराजन क्षुधितस्यदृशं ॥ २८ ॥ ममनहिर्भवेद्यावनावदन्नं
मदीयतां ॥ नवकनुशानपुण्यंभविष्यतिनरेश्वर ॥ २९ ॥ कौडिन्य ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वागृहमध्येनिनायतं ॥ संपूज्यविधिवद्येनंत्वादन्नंपर्यवेषयत ॥ ३० ॥ एकग्रासेन
सकलंजग्राहद्विजसत्तमः ॥ यावदन्नस्थितंतसिद्धंपर्याप्तंअयुतसस्यतत्र ॥ ३१ ॥ तदन्नंपुरतस्तस्यवभक्षणेनसः ॥ असंख्यातेषुपात्रेषुपक्वंसुक्षिप्ताःसुतंतुल्ला ॥ ३२ ॥ अर्पीयतास
पुरतोयःसिद्धओदनोभवेत ॥ समभक्ष्यतिसर्वंतंनतत्रजनोनृपं ॥ ३३ ॥ राक्षसोयंभवेन्मायःकिमर्थंदीयतेबहु ॥ राक्षसेभ्यःप्रदानेननकिंचित्पुण्यमाप्यते ॥ ३४ ॥ केचिद्दक्षुविभुव

तेदूताःसापपाशातुःकुर्वैन्नमतिथिंनृपं २२

नेभक्षितेष्वस्यनोभवेत् ॥ तृप्तिःपरमिकाराजन्धान्यमस्मैप्रदीयतां ॥३५॥ ततोधान्यानिसर्वाणिगृहेभूमौस्थितानिच ॥ आनीयचिक्षिपुस्तस्यपुरस्तामगतानिच ॥३६॥ पुनंसोद्विजस्तस्य
सर्वभक्षस्यचातिथेः ॥ नतृप्तिमगमत्सोथभक्षितेषुचतेषुच ॥३७॥ ततोद्भुतान्नृपंप्रोचुर्धान्यंक्वापिनलक्ष्यते ॥ इतिदूतवचःश्रुत्वाजनकेधोमुखेस्थिते ॥३८॥ स्वर्बालस्तुकाणमुद्गौमंदमा
सोग्रहंग्रह ॥ दीयतामन्नमित्याहुस्तेजनाल्लजगुल्मदा ॥३९॥ सर्वेषांगृहगधान्यंसर्वंराज्ञेसमाहृतं ॥ जग्धंत्वयाखिलंब्रह्मन्गम्यतांयत्रतेरुचिः ॥४०॥ द्विजउ॥ कीर्तिरस्यश्रुतालोकात्मयाना
जनकात्परः ॥ तृप्तिकामःसमायातोलब्धस्सोहंकथंव्रजे ॥४१॥ तूष्णींभूतेषुलोकेषुवभ्रमुःसहदृष्टाह ॥ विरोचनत्रिशिरसोर्मंदिरंद्विजयोर्वर ॥४२॥ ततस्तंप्राविशत्सोपिप्रहस्वामीव
सतया ॥ सर्वोपकारसहितंधातुपात्रविवर्जितं ॥४३॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰खं॰अतिथिभोजनं ६६॥ कौडिन्यउ॥ धरामाचामसौतोचौमौनभःसावारमकुतौ ॥ द्विगंवसेमवंधानु
संस्पार्शविवर्जितावुभौ ॥१॥ अथयावितभुंजोनित्यंजपलैनवाखिलाक्रिया ॥ द्विजरूपधरोपश्यत्कुर्वाणोसतत्वथुद्वये ॥२॥ गृहंचमक्षिकापुंजैर्मशकैरभितोवृतं ॥ मूर्तिंचगणनाथस्यपूजि
तांपुष्पफलैर्वैः ॥३॥ अनन्यभक्त्यातानाभ्यांचततस्ताभ्यांरदर्शितः ॥ ताबूचेश्रूयतांवाक्यंयन्मयाभोच्यतेनघौ ॥४॥ मिथिलाधिपतेनाद्यकीर्तिंश्रुत्वाहसुधियोनृषां तृप्तिकामःसमायातो
नमतृप्तिमाकरोत् ॥५॥ कर्मणाशीभिकेनैवमत्वंचपरिरक्ष्यते ॥ ममतृप्तिकरंकिंचिद्गृहेवेदीयतां ॥६॥ दंपतीउ॥ चक्रवर्तीनृपोयोसौतेननतृप्तिर्नतेकृता आवाभ्यांनदरिद्राभ्यांकिंद

यंतृप्तिकारकं ॥७॥ नदीनदीजलैर्योब्धिरसंख्यैर्नाभिपूर्यते ॥ बिंदुमात्रेणपयसासकथंपूर्यतेवद ॥८॥ द्विजउ० ॥ भक्त्यादत्तंस्वल्पमपिवहुतत्तृप्तिमपरमां ॥ अभक्त्यावाथदंभेनवहु
तृप्तिकरमम ॥ अभक्त्यावाथदंभेनवहुदत्तंवृथाभवेत् ॥९॥ नावृच० ॥ आवयोर्नगृहेकिंचित्कथयस्तेहिजोत्तम ॥ पूजायैगणनाथास्यमानदूर्वांकुरोहृतौ ॥१०॥ पूजितोगणनाथस्तैर्मन
एकोवशिष्यते ॥ द्विजउ० ॥ भक्त्यादत्तःसएकोपितृप्तयेस्यान्मदीयतां ॥११॥ कौण्डिन्यउ० ॥ विरोचनाददौतस्मैश्रुत्वावाक्यंतदीरितं ॥ एकंदूर्वांकुरंभक्त्यातेनतृप्तोभवद्द्विजः ॥१२॥
॥१२॥ शाल्यन्नपायसान्नंचनानापक्वान्नमेवच ॥ व्यंजनान्यपिसर्वेपिलेह्यचोष्याण्यनेकधा ॥१३॥ भक्त्याविरोचनादत्तंजातंदूर्वांकुरेखिलं ॥ गृहीत्वाब्राह्मणान्नंतुवभक्षपरयामु
दा ॥१४॥ तस्मिन्दूर्वांकुरेभक्त्यादत्तेतेनाथाभक्षिते ॥ प्रशशामद्विजस्यास्यतत्क्षणाज्जाठरोनलः ॥१५॥ तृप्तिश्चपरमातेनप्राप्तातत्क्षणमात्रतः ॥ आलिलिंगत्रिशिरसंततोह
र्षाद्द्विजस्तदा ॥१६॥ तत्याजकुत्सितंरूपंमकरोभूद्गजाननः ॥ चतुर्भुजोरविंदाक्षःशुंडादंडविराजितः ॥१७॥ कमलंपरशुंमालांदंतंकरतलैर्दधत् ॥ महार्हमुकुटोराजत्कर्णकुंडल
मंडितः ॥१८॥ दिव्यवस्त्रपरीधानोदिव्यगंधानुलेपनः ॥ उवाचतौप्रसन्नात्मादंपतीसगजाननः ॥१९॥ वृणीतंतंवरंप्रीतोहंमनसायंयमिच्छथ ॥ नारउचतुः ॥ जन्मनीयत्रनौस्यातांतत्रत्वेन
दृढभक्तिना २० मुक्तिर्वादीयतांदेवदुस्तराद्भवसागरात् नाप्यकिंचनयोरन्यदपेक्षितमिभानन ॥२१॥ कौण्डिन्यउ० ॥ इतितद्वाक्यमाकर्ण्यतथेत्युक्त्वागजाननः पुनरालिंग्यविदधेभक्ति

त्रिशिरसेसुरा ॥ २२ ॥ एतस्मात्कारणात्दूर्वाभारोस्मैदीयतेमया ॥ असंख्यभक्षणाद्योनदेवस्तृप्तिसमाययौ ॥ २३ ॥ दूर्वांकुरेणैकेनतृप्तिंसपरमांययौ ॥ इतितेकथितःस
म्यगाश्रयेमहिमाशुभः ॥ २४ ॥ दूर्वासमर्पणभवश्श्रवणात्सर्वकामदः ॥ इतिहासमिमंभक्त्याशृणुतेश्रावयेत्तुयः ॥ २५ ॥ सपुत्रधनकामाढ्यःपरत्रेहचमोदते ॥ गजाननेनमेन्द्रकिंनिष्कामो
मुक्तिमाप्नुयात् ॥ २६ ॥ गणाउवा ॥ श्रुत्वापीत्थमितीहासंमाश्रयासंशयंपुनः ॥ अपरेत्हदिनेज्ञात्वाकौडिन्यःपुनरब्रवीत् ॥ आश्चर्यंशृणुमेवाक्यंसंशयस्माप्यनुतेयपद्दूर्वामित्व
दिष्टस्यमयाज्ञातस्यतेनघे ॥ २७ ॥ एकदूर्वांकुरंगृह्यगच्छशीघ्रंविजेजसं ॥ वदाशीर्वचनंश्रायंपश्चाद्याचस्वकांचनं ॥ २८ ॥ दूर्वांकुरेणतुलितंगृहीत्वानदिहानय ॥ नन्यूनंनाधि
कंयात्वंनस्यभारान्द्रकुणानने ॥ २९ ॥ इतिश्रीमन्गणेशपुउखं ॥ ६३ ॥ गणाउचुः ॥ आयितनासाथमुनिनास्वाभिप्रेतार्थसिद्धये ॥ ऐकंदूर्वांकुरंगृह्यशक्रसंनिधिमाययौ ॥
१ ॥ तमुवाचाश्रयाशक्रदेहिमेकांचनंशुभं ॥ याचितुंत्वांसमायातोभर्तृवाक्यात्सुरेश्वर ॥ २ ॥ किमर्थंत्वमिहायातानयथाज्ञाप्रेषितामवेत् ॥ मयासंप्रेषितान्यांतेजातरूपंस्व
शक्तितः ॥ ३ ॥ आश्रयोवाच ॥ दूर्वांकुरस्यतुलयायच्छकांचनंसुरतत ॥ गृहीत्वैशचीभर्तर्नन्यूनंनचवाधिकं ॥ ४ इंद्रउवा ॥ ५ दूतोनांनयपश्यप्रत्वंकुबेरभवनंप्रति ॥ स
दास्यतिसुवर्णंचदूर्वांकुरमितंशुभं ॥ ५ ॥ गणाउचुः ॥ आज्ञयादेवराजस्यदेवदूतस्तयासह ॥ प्रयातःसोमभवनंतत्कस्यवचनानदा ॥ ६ ॥ अस्मादूर्वांकुरमितंजातरूपंमदी

नेनकृता

॥गणेश॥
॥९८॥

पतं॥ इंद्रेणापिविनासाध्वीतुनिपत्नीमयासह॥७॥ आपिनाभवनंनेष्यामिदेवनमोस्तुते॥ कुवेरउवाच॥ अत्याश्चर्यंमहंमन्येमुनिश्शक्रस्तथाश्रयाः॥८॥ मोहाद्विज्ञानमानंनिर्द्वयो
रमितंकियत्॥ कांचनंतेनकिंचास्यावहुलंकिंनयाचितं॥९॥ गणाऊचुः॥ एवमेवद्दत्तोनस्यैवहुलंकांचनंतुसः॥ नजग्राहमयाभ्द्रतेंत्वंनाधिकविशंकया॥१०॥ स्वर्णकारतु
लायांतुदूर्वांकुरमधारयत्॥ नाभवत्तुलयानस्यपर्याप्तंतुहाटक॥११॥ वणिकतुलासमानीयतत्रापिनाभवत्समं॥ तैलकारतुलायांचदूर्वांकुरसमंनच॥१२॥ घटोवद्धस्तत
स्तत्रहाटकंदत्तमेकतः॥ दूर्वांकुरेपरत्रापियातोयंत्रमधस्तदा॥१३॥ अन्यदन्यद्दत्तोनत्रकुवेरःकांचनंवहु॥ तत्रापिनाभवत्तेनसमंदूर्वांकुरेणाह॥१४॥ सर्वंकोशगतंद्रव्यंद
त्तंतेनगिरींद्रवत्॥ तथापिनाभवत्तुल्यंतेनदूर्वांकुरेणतत्॥१५॥ पत्निन्निमाहूयतांप्राहकुवेरःकौतुकान्वितः॥ कुरुमहांश्चतःश्रुमुधयाणेहरिणमभूत्॥१६॥ नसमंचेत्समाणेश्वे
निजसत्वपरीक्षया॥ पतिव्रतायातस्यघटमारुरुहेतदा॥१७॥ नसमासापितेनासीत्ततःसर्वापुरींददौ॥ घटमध्येकुवेरोसोनचोर्ध्वंजायतेंकुरः॥१८॥ श्रुत्वाद्भुतंसुरवादिंद्रोगजारू
ढःसमाययौ॥ स्वकीयद्रव्यसहितोघटमारुरुहेस्वयं॥१९॥ दूर्वांकुरोनचोर्ध्वस्ततथापिसमजायत॥ अधोमुखोगतश्चिंतांकिमेतदितिचिंतयन्॥२०॥ विष्णुंहरंचसस्मारतत्रागा
हणाकाम्यया तावागतौसमनगरेघटमारुरुहतांतदा २१ तथापिनोर्ध्वमगमत्तदादूर्वांकुरःस्फुटं ततेस्ततत्रतेरुः शिवविष्णुधनेश्वराः २२ वरुणोग्निर्मरुत्तःकौडिन्यमभितो

द्वारेस्वर्गपश्चैवसिद्धविद्याधरोरगाः ॥ २३ ॥ दिनानिसप्तमनुष्यास्तस्थुर्नीरुजमिवपक्षिणः ॥ नमस्कृत्यमुनिंसर्वेप्रोचुरुद्विग्नचेतसा ॥ २४ ॥ सर्वे ऊचुः ॥ दृष्ट्वाजनंविस्मययानंदपूर्णानान्तोमुनेनघ ॥ पूर्वं
पुराप्रभवादस्त्रैकल्याणंनोभविष्यति ॥ २५ ॥ नवपल्लात्त्वतंमत्वंसर्वेयामधुनःस्फुटं महिमानंनजानीमोदूर्वाङ्कुरसमुद्भवं ॥ २६ ॥ एकदूर्वाङ्कुरतुलांत्रैलोक्यमपिनाऽभवत ॥ गजाननशिरस्यस्य
त्वयाभक्त्यार्पितस्यच ॥ २७ ॥ जानीयान्महिमानंकःसम्यग्दूर्वाङ्कुरस्यह ॥ गजाननैकभक्तस्यजपतस्तपतोनिशं ॥ २८ ॥ नचापिमहिमानंकोजानीयात्सर्ववन्दिनः ॥ एवमुक्त्वामुनिंसर्वेपूर्वंवृन्दगजान
न ॥ २९ ॥ सर्वेसभार्यांपुपुजुस्तेहृष्टाननृतुर्जगुः ॥ नब्रह्मानहरिःशिवश्चमरुतोनाग्निर्विवस्वान्यमःशेषोशेषकलानिधिश्चवरुणोनोचन्द्रमानाश्विनौ ॥ नोवाचामधिपोनचवगरुडोनोयक्षराट्
नोगिरामाहात्म्यंपरिवेदनिगमैरज्ञानरूपस्यते ॥ ३० ॥ एवंसंतोष्यसर्वेतेदेवदेवंगजाननं ॥ ३१ ॥ मुनिंचसमनुज्ञाप्यययुःस्वंस्वंनिकेतनं ॥ आश्रयापिततोज्ञात्वादूर्वामाहात्म्यमुत्तमं ॥ ३२ ॥ वि
श्वस्ताभर्तृवाक्येसादूर्वाभिःपर्यपूजयत ॥ विघ्नेश्वरंसर्वदेवंसर्वैर्दूर्वाभिरर्चितं ॥ ३३ ॥ भगानामचकौण्डिन्यंभर्तारंसत्यवादिनं ॥ उवाचसुप्रसन्नात्मास्वात्मानन्दिनीशुभं ॥ ३४ ॥ मादृष्टौनचदुष्टा
स्त्रियानेवाक्येनसंज्ञया ॥ विशेषाविदुषीस्वामिन्विशेषविदुषात्वया ॥ ३५ ॥ सम्यक्कृतंममविभोसर्वंभूतदयावतातत्स्वमस्वापराधमेत्वामहंशरणागता ॥ ३६ ॥ ततःस्नानंसमुत्थायहृ
र्वोन्नासायसमत्वरोस्नात्वादेवंसमभ्यर्च्यदूर्वाप्रणामकुर्वती ॥ ३७ ॥ अनन्यभक्त्याज्ञात्वालोकेदूर्वामाहात्म्यमद्भुतं ॥ सायंप्रातर्देवदेवंपूजयन्तीनिरंतरं ॥ ३८ ॥ त्यक्त्वायत्नंनसानन्दात्वाद्देवोगजान

त्रोठ॥ इतिना येयोगउ
नस्क

नः॥ कृपयापरयाविष्टः स्वधामसमपादयत्॥३९॥ गणा ऊचुः॥ अगाधंवर्णितंदूर्वामाहात्म्यमिदमुत्तमं॥ अशेषवर्णनेशेषोनेशोनेशोहरीहरो॥४०॥ त्रैलोक्यमतुलपापस्याःपत्रेणानभवत्स
मं॥ दूर्वेतिस्मरणात्पापत्रिविधंविलयंव्रजे॥४१॥ तस्मात्तमौस्मर्यतेदेवोयस्तौवैशोगजाननः॥ इतिचिंतामणिक्षेत्रमहिमावर्णितःस्फुटं॥४२॥ श्रवणात्कीर्तनाद्ध्यानात्भुक्तिमुक्तिफलप्रदः॥ तत
स्मात्कारणाद्धानंत्वयाणांमेषितंशुभं॥४३॥ रासभस्यमुखाद्दूर्वागतार्द्वेदवृषस्यच॥ चांडाल्याशीतनाशायआनीतान्नृणभारतः॥४४॥ वायुमलयेनापीगःनाद्दूर्वांगजाननेदत्वायस्मात्त्रिया
तस्मात्त्वंतुष्टोसोविनायकः॥४५॥ निष्पापत्वात्त्रयाणांसमंसान्निध्यंदत्तवान्निजं॥ गंधमात्रेणदूर्वायाःसंतुष्टोजायतेविभुः॥४६॥ प्रसंगेनतुभक्त्याचकिंपुनर्मल्लकेंगणात्॥ अध्यौठ॥२
तिहूतमुखाद्गजाननसंश्रुतामहिमानहो॥४७॥ दूर्वायाःमुनिभिःसर्वैर्नदृष्टोनचसंश्रुतः॥ स्नात्वादूर्वांकुरान्गृह्यपुपुजुस्तेविनायकं॥४८॥ सेवकाश्चापिदूर्वाभिरानर्चुःश्रीगजाननं॥ आमन्सर्वेदिहा व्यदे
स्तेजसासूर्यवर्चसः॥४९॥ स्वरावंतोदेववधूनांनानारत्नानेसमंततः॥ विमानवरमारूढादिव्यवस्त्रानुलेपनः॥५०॥ यानंतंवोनायकंधामकेचित्तद्रूपधारिणः॥ नरानागरिकाःकेचित्तआगता
स्तन्महोत्सव॥५१॥ इदंदूर्वाभिरानर्चुरेकविंशतिसंहथक्॥ मुक्ताभोगांश्चतेसर्वेगणेशस्थानमागमत्॥५२॥ विमानमपिचलितमूर्दृतत्पुण्यपुंजतः॥ तस्माद्गणेशभक्तेनकार्यंदूर्वाभिरर्चनं
॥५३॥ नकरोतिनरोयस्यममाद्वानाभिरर्चनं॥ सचांडालस्तुविज्ञेयोनरकान्प्राप्नुयान्बहून्॥५४॥ नतन्मुखंनिरीक्षेतकदाचिदपिमानवः॥ यस्तुदूर्वाभिरर्चनंदेवदेवंगजाननं॥५५॥ तस्यदर्श

ततोन्योपिपापीशुद्धिमवाप्नुयात्॥ अलाभेकुदूर्वायामेकयैवाभिपूजयेत॥५६॥ तेनापिकोटिगुणोनाहंतापूजानसंशयः॥ ब्रह्मो०॥ इतिनानाविधोराजन्महिमाकथित
स्तव॥५७॥ सेतिहासस्कदूर्वाणांश्रवणात्पापनाशनं॥ नाख्येयोदुष्टबुद्धेस्कप्रियेपुत्रेनिवेदयेत्॥५८॥ ई०उ०॥ ॰ इतिब्रह्ममुखाच्छ्रुत्वापरमाख्यानमुत्तमं॥ ततंद्रपरम
प्रीतोनन्नामकमलासनं॥५९॥ तदाज्ञयाययौस्थानंस्वकीयंविस्मयान्वितः॥६०॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०दू०६८॥ शूरसेन०॥ अन्यांकथयशक्रत्वंगणनायकथांपुनः॥
कृतवीर्यस्त्वसौराजाकिंचकारततःपरं॥१॥ इं०उ०॥ श्रुत्वाख्यानंतुसंकष्टचतुर्थ्याराजसत्तम॥ दूर्वाख्यानंचसश्रुत्वाचिंताविष्टोनृपोभवत्॥२॥ अपुत्रस्यगतिर्नास्तिपु
त्रोमेभविनाकथं॥ स्वप्नेददर्शपितरंकृतवीर्यस्तथाविधः॥३॥ सगद्गदाभ्यांकंठाभ्यांतौचतुष्टौपरस्परं॥ आलिलिंगतुरन्योन्यंप्रेमविह्वलचेतसा॥४॥ ततःपुत्रंकरेधृत्वापर्यंके
स्थापयत्पिता॥ उवाचत्वयापुत्रार्थेबहुधाश्रमः॥५॥ क्रियतेचाहमप्येकमुपायंवच्मितेनघ॥ मृत्युलोकादागतेनकथितंनारदेनमे॥६॥ तदैवाहंगतःपुत्रःब्रह्मणःसदनंप्र
ति॥ प्रणम्याहंनमस्कृत्यब्रह्माणंसर्ववेदिनं॥७॥ कथंमेभविनापुत्रसंततिःकमलासन॥ कथितंतेनसंकष्टचतुर्थीव्रतमुत्तमं॥८॥ कौ०॥ अस्मिन्व्रतेकृतेपापक्षयोजाते
नृपोत्तम॥ संततिस्तवपुत्रस्यभविष्यतिनसंशय॥९॥ पितोवा०॥ तथातथैवलिखितंब्रह्मणाकथितंयथा॥ गृहाणपुस्तकंचैतत्तथाव्रतंकुरुतद्व्रत॥१०॥ यावदब्दसमा

गे पु

ध्येनत्वस्समाध्येनतावसिद्धिविनायकः॥ प्रसन्नोभवितादेवःसर्वसंकष्टहारक॥११॥ तस्मिन्प्रसन्नोपुत्रस्तेभवितानात्रसंशयः॥ इत्युक्त्वांतर्हितंतस्यपुत्रस्यजनकोनृप॥१२॥ ज
जागरन्ततोराजाकृतवीर्यस्वयंकरौ॥ ददर्शपुस्तकंहस्तेस्वप्नार्थान्परिसस्मरे॥१३॥ मुमोचाश्रुकणौनेत्राभ्यांशोकानंदपरिप्लुतः॥ पितुर्वियोगाच्छोकार्तःपुस्तकेतेचहर्षि
तः॥१४॥ तावत्तस्यागतामात्याःपरिवार्याब्रुवंन्नृपं॥ अमात्याः॥ जहिप्रमादंराजस्त्वासावधानमनाभव॥१५॥ त्यजशोकंवदास्मान्किंकारणंशोककारकं॥ अस्मा
नपिसमाविष्टःत्वच्छोकाच्छोकउत्कटः॥१६॥ इदूउवा॥ श्रुत्वावाक्यममात्यानांकृतवीर्योजगादता॥ नृपउवा॥ मयास्वप्नेपितादृष्टस्तेनमेविह्वलंमनः॥१७॥ पुस्तकंचै
वसंकष्टचतुर्थीव्रतसाधकं॥ दत्तंममकरेतेनपिदधेतत्क्षणात्स्वसः॥१८॥ तद्वियोगनशोचामिगतार्थोनिर्धनोयथा॥ उक्तंचतेनमेवाक्यंपुत्रार्थंकुर्विदंव्रतं॥१९॥ मबुद्धो
हंयत्तमात्याहस्तेदृष्टंचपुस्तकं॥ आश्चर्यंहर्षशोकैश्चप्यश्रुंमुंचामिनान्यथा॥२०॥ तेऊचुः॥ यःपितासर्वलोकानांमनुष्योरगराक्षसां॥ सएवपितृरूपेणपरितुष्टोगजा
ननः॥२१॥ उपायमवदत्तेसंतस्मैराजसत्तम॥ अन्यथापुस्तकस्कस्यार्थःसक्कथाभवेत्॥२२॥ विनाप्रसादंस्वप्नोपिविफलःस्यादुदाहृतः॥ इदूउवा॥ इत्यमात्यवचःश्रुत्वासा
वधानतोनृपः॥२३॥ आहूयपरिपप्रच्छपंडितान्सद्दशोपिच॥ वदंतुपुस्तकस्यार्थंप्रसादात्तस्यभोद्विजाः॥२४॥ तेऊचुः॥ पुस्तकंदृष्टानस्यार्थंसर्वसंमदि॥ ब्राह्मणाःकृत

वीर्यस्यसंचारोत्रपितुर्नृप ॥२५॥ चतुर्थीसर्वसंकष्टनाशिन्यत्रनिरूपिता ॥ चंद्रोदयेगणेशस्यपूजामोक्षासविस्तरा ॥२६॥ अंगारकचथ्याश्चमहिमावहुशोपिच ॥ तिथिदेवविधूनांचअ
र्घ्यदानंसमंत्रकं ॥२७॥ एकविंशतिविप्राणांभोजनंदेवपूजन ॥ नानादानानिनेभ्यश्चदेयानीतिनिरूपितं ॥२८॥ दूर्वासमर्पणफलंश्वेतदूर्वाफलंपृथक् ॥ एतद्व्रतमहाभागभाग्याख्या
हंत्वयानघ ॥२९॥ नदृष्टंनश्रुतंलोकेभविष्यत्युपकारकं ॥ श्रवणात्स्मरणाच्चापिसंकष्टहरणंनृणां ॥३०॥ श्रुत्वार्थंपण्डितमुखात्तराजासर्वजनस्यच ॥ आश्चर्याद्धर्षसंयुक्तःपुपुजेसहि
जोनमान् ॥३१॥ वस्त्रालंकाररत्नानिधनंधान्यंददौवहु ॥ अत्रिमाहुयराजापिगुरुंनिजकुलस्यच ॥३२॥ सुमुहूर्तेततोगृह्णात्तत्परिपूज्ययथाविधि ॥ देवंविनायकंतंचविद्यामेकाक्षरांपरां
॥३३॥ जजापमंत्रंतमनन्यभक्त्याध्यायन्गणेशंविजितेंद्रियःसः ॥ व्रतंचचक्रेगणनाथतुष्ट्यैसुतासयेसंकटनाशनंतत ॥३४॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०उ०खं०संकष्टीव्रतनिरूपणं ॥ [illegible]
व्रह्मणाकथमादिष्टकृतवीर्यायप्रसीद्धिदं ॥ तन्ममाचक्ष्वसंकष्टचतुर्थीव्रतमुत्तमं ॥१॥ [illegible]७० ॥ सत्यलोकेसुखासीनंसर्वज्ञंचतुराननं ॥ कृतवीर्यपिताराजमसपृच्छप्रणतोनृप ॥२॥ राजोवाच
देवदेवजगद्धाताप्रणतार्तिविनाशन ॥ वर्ततेहृदयेमेष्टच्छामितांवदस्वतत ॥३॥ आपत्सुवर्तमानानांनृणांव्याकुलचेतसां ॥ चिंतयाव्यस्तमनसांवियोगेसुहृदांतथा ॥४॥ दुर्लभमाप्तयेन्
णांकार्यसिद्धिकथंभवेत ॥ अर्थसिद्धिःकथंनित्यंपुत्रसौभाग्यसंपदः ॥५॥ सर्वसंकष्टनाशार्थंकार्यंकिंमानवैःप्रभो ॥ ब्रह्मोवाच ॥ शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिसर्वसिद्धिप्रदंव्रतं ॥६॥ यस्यानुष्ठानमात्रेण

वस्त्रयुग्मंगणाध
॥चंदनंगृह्यतां

चिंतितंमाप्नुयान्नरः॥ औषधीभिःशुक्लतिलैर्हिंवास्नायात्सर्वसिद्धी॥७॥संकल्पंकारयेत्सम्यक्ध्यात्वादेवंगजाननं॥गणेशंपूजयेद्भक्त्यामंत्रेणागमसंभवः॥८॥शुक्लपक्षेचतुर्थ्यांचनिशि चंद्रोदयेनृप॥नृपउ०॥९ कथंसंपूजयेद्भक्त्यादेवदेवंगजाननं॥ विस्तरेणममब्रूहिप्रणयात्परिपृच्छते॥ कौ०॥९ नित्यकर्मसमाप्याथनिशायामुदयेविधोः॥शुचौदेशेगोमयेनलिप्तेमंडपिकान्विते॥तत्रपीठंगणेशस्यपूजयेत्कुसुमाक्षतैः॥स्थापयेत्कलशंतत्रपंचरत्नसमन्वितं॥तस्योपरिन्यसेत्पात्रंसौवर्णंकलशान्वितं॥तदभावेतुरौप्यंवाताम्रंवैणवमेवच॥१३॥ तस्योपरिन्यसेद्वस्त्रंक्षौमंवाशक्तिसंयुतः॥तस्योपरिन्यसेद्यंत्रमागमोक्तविधानतः॥१४॥तत्रमूर्तिंगणेशस्यसौवर्णींलक्षणान्वितां॥एकदंतंमहाकायंतप्तकांचनसन्निभं॥१५॥लंबोदरंविशालाक्षंज्वलत्पावकलोचनं॥ आखुपृष्ठेसमारूढंचामरैर्वीजितंगणैः॥१६॥शेषयज्ञोपवीतंचचिंतयेत्तंगजाननं॥आगच्छविघ्नराजेंद्रसंकटान्मांनिवारय॥यावत्पूजांसमाप्येतावत्त्वंसंनिधौभव॥ॐसहस्रशीर्षेत्यावाहनं॥गणाधीशनमस्तेस्तुसर्वसिद्धिप्रदायक॥आसनंगृह्यतांदेवसंकटान्मांनिवारय॥पुरुषएवेदमासनं॥उमापुत्रनमस्तेस्तुनमस्तेमोदकप्रिय॥पाद्यंगृहाणदेवेशसंकटा०॥एतावानस्येतिपाद्यं॥लंबोदरनमस्तेस्तुरत्नयुक्तफलान्वितं॥अर्घ्यंगृहाणदेवेशसंकटा०॥२१॥त्रिपादूर्ध्वेतिअर्घ्यं॥एलालवंगसंयुक्तंकर्पूरादिसमन्वि[illegible]ंकदानस्माद्वि[illegible]त्याचमनं पयोदधिघृतंचैवशर्करामधुसंयुतं पंचामृतंगृहाणेदंसंकटा० इतिपंचामृतस्ना

नंनर्मदाचंद्रभागाचगंगासंगमजैर्जलैः सर्वसंकष्टनाशिन्य[illegible]कष्ट० ॥ यत्पुरु[illegible]तेवा पुरुषसूक्तेन स्नानं ॥ इभवक्त्रनमस्तुभ्यंगृहाणपरमेश्वर ॥ वस्त्रयुग्मंगणाध्यक्षसंकटा० ॥
तंयज्ञमितिवस्त्रं ॥ विनायकनमस्तुभ्यंनमःपरशुधारिणे ॥ उपवीतंगृहाणेदंसंकरात्तस्माद्यज्ञेनेतियज्ञोपवीतं ॥ ईशपुत्रनमस्तुभ्यंनमोमूषकवाहन ॥ चंदनंगृह्यतांदेवसंकटा० ॥
तस्मात्सर्वाहुतऋचानितिगंधं ॥ घृतकुंकुमसंयुक्तानंदुलान्सुमनोहरान् ॥ अक्षतास्तेमयादत्तासंकटा० ॥ चंपकंमल्लिकादूर्वापुष्पजातीरनेकशः ॥ गृहाणत्वंगणाध्यक्षसंकटा
तस्मादश्वेतिपुष्पं ॥ लंबोदरमहाकायधूम्रकेतुसुवासितं ॥ धूपंगृहाणदेवेशसंकटा० ॥ यत्पुरुषमितिधूपं ॥ विघ्नांधकारसंहारकारकत्रिदशाधिप ॥ दीपंगृहाणदेवेशसंकटा०
ब्राह्मणोस्येतिदीपं ॥ मोदकापूपलड्डुकापायससंशर्करान्वितं ॥ पक्वान्नंसघृतंदेवनैवेद्यंप्रतिगृह्यतां ॥ चंद्रमामनसोइतिनैवेद्यं ॥ नाभ्याआसीत्याचमनं ॥ नारिकेरफलंद्राक्षारसालंदा
डिमंशुभं ॥ फलंगृहाणदेवेशसंकटा० ॥ क्रमुकैलालवंगादिनागवल्लीदलानिच ॥ तांबूलंगृह्यतांदेवसंकटा ॥ सप्तास्यासन्नितितांबूलं ॥ सर्वभीतिकरंदेवहिरण्यंसर्वसिद्धिदं
दक्षिणार्थंगृहाणेदंसंकरं० ॥ यज्ञेनयज्ञमितिदक्षिणा ॥ ततोदूर्वांकुरान्गृह्यविंशत्येकंचभक्तितः ॥ एभिर्नामपदैर्देवसमर्पयेसुसमाहितः ॥ ॐ ॥ गणाधिपाय ॥१॥ उमापुत्रा
॥२॥ अभयप्रदाय ॥३॥ एकदंताय ॥४॥ इभवक्त्राय ॥ मूषकवाहनाय ॥६॥ विनायकाय ॥७॥ ईशपुत्राय ॥८॥ सर्वसिद्धिप्रदाय ॥९॥ लंबोदराय ॥१०॥ वक्रतुंडाय ॥११॥ अघ

नाशिने॥१२॥ विघ्नविध्वंसकर्त्रे॥१३॥ विश्ववंद्याय॥१४॥ अमरेश्वराय॥१५॥ गजवक्त्राय॥१६॥ नागयज्ञोपवीतिने॥१७॥ भालचंद्राय॥१८॥ परशुधारिणे॥१९॥ विघ्नाधिपाय
सर्वविद्याप्रदाय॥२१॥ कर्पूरानलसंयुक्तं शेषाघौघविनाशनं॥ नीराजनं गृहाणेश दसंकटा॥ चंपकाशोकवकुलपारिजातभवैः शुभैः॥ पुष्पांजलिं गृहाणेम संकटा॥ त्वमेव विश्वं स
जसीभवक्त्र त्वमेव विश्वं परिपासि देव॥ त्वमेव विश्वं हरसे खिलेश त्वमेव विश्वात्मक आविभासि नमामि देवं गणनाथमीशं विघ्नेश्वरं विनाशदक्षं॥ भक्तार्तिहं भक्तविमोक्षद
क्षं विद्याप्रदं वेदनिदानमाद्यं॥ नमस्कारः॥ एवं स्तवीत विधिवत्प्रणामेन पुनः पुनः॥ प्रदक्षिणां प्रकुर्वीत यथाशक्त्यैकविंशतिः॥ ये वा मम संपूज्य गणेशानूनं वाह्यूनं निमृच्छाविहिना
र्थसिद्धिं॥ तएव नष्टा नियतं हि लोके ज्ञातो मया तेन सकलाप्रभावः॥ प्रार्थना॥ आचार्य त्वं द्विजाध्यक्ष सर्वसिद्धिप्रदायक॥ वायनं गृह्यतां ब्रह्मन्संकष्टं मे निवारय॥ फलपुष्पाक्ष
तैर्युक्तं जलं तेन दक्षिणान्वितं॥ विशेषार्घं मया दत्तं संकष्टं०॥ इति षोडशोपचारमंत्रेणानेन पूजयेत्॥ ॐ हेरंब मदमोदित मम संकटं निवारय स्वाहा॥ इंद्रादिलोकपालांश्च नम
न्तान्पूजयेत्सुधीः॥ पंचमुद्गतिलैर्युक्तान्मोदकान्घृतपाचितान्॥ भक्ष्यान्संपूर्य ताम्बूलं मे यथाशक्ति प्रकल्पयेत्॥ ततो दूर्वांकुरान्गृह्य विंशत्येकं च भक्तितः॥ एभिर्नामपदैर्देवमर्चये
त्सुसमाहितः॥ गणाधिप नमस्तुभ्यं उमापुत्राभयप्रद॥ एकदंतेभवक्त्रेति तथा मूषकवाहन॥ विनायकेशपुत्रेति सर्वसिद्धिप्रदायक॥ लंबोदर नमस्तुभ्यं वक्रतुंडाघनाशन॥ विघ्न

निवारय

विध्वंसकर्त्रेतुविश्ववंद्यामरेश्वर॥ गजवक्त्रंनमस्तुभ्यंनागयज्ञोपवीतिने॥ भालचंद्रनमस्तुभ्यंनमःपरशुधारिणे॥ विद्याधिपनमस्तुभ्यंसर्वविद्याप्रदायक॥ एवंसंपूजयेद्देवंदूर्वाभि
श्चपृथकपृथक॥ यदुक्तीश्चपठनंसम्यग्यथाशक्तिसपूजनं॥ तेनतुष्टोभवाशुत्वंसर्वान्कामान्प्रपूरय॥ विघ्नान्नाशयमेसर्वान्दुष्टान्सत्वमुपस्थितान्॥ त्वत्प्रसादेनसर्वाणिकार्या
णीहकरोम्यहं॥ शत्रुणांबुद्धिनाशंचमित्राणामुदयंकुरु॥ इतिविज्ञाप्यदेवेशंप्रणिपत्यपुनः॥ ततोहोमंप्रकुर्वीतशतमष्टोत्तरंनृप॥ मोदकैर्वाशाकदध्याज्ञनसंपूर्णहेतवे॥ लड्डुका
वठकांश्चैवत्रिसप्तफलसंपुतं॥ रक्तवस्त्रेणसंछाद्यस्वाचार्यायनिवेदयेत॥ गणाधिपनमस्तुभ्यंसर्वसंकल्पसिद्धिद॥ वायनस्यप्रदानेनसंकटा॥ कथांश्रुत्वाततःपुण्यांदद्या
दर्घ्यंसमाहितः॥ चंद्रायसप्तवारंतुमंत्रेणानेनपार्थिव॥ क्षीरोदार्णवसंभूतअत्रिगोत्रसमुद्भव॥ गृहाणार्घ्यंमयादत्तंरोहिण्यासहितःशशिनततःक्षमापयेद्देवंततोविप्रांश्चभोजयेत॥
स्वयंभुंजीततच्छेषंब्राह्मणेभ्योयदर्पितं॥ सप्तग्रासान्तुमौनेनयुक्तोयथाशक्त्यायथासुखं॥ इत्थंकुर्यात्तुमासेनचतुर्थ्यंपिविधानतः॥ ५९॥ इतिश्रीमद्गणपु०उ०चतुर्थीव्रतम॥ ७०
॥राजोवाच॥ व्रतंपुराकृतंकेनभुविकेनप्रकाशितं॥ किंपुण्यंकिंफलंचास्यकारणंवदमेप्रभो॥ १॥ ब्रह्मोवाच॥ पुरास्कंदेगतेचैवपार्वत्याचकृतंव्रतं॥ चतुर्थ्यांपिचमासेषुषष्ठिवनाकेनपार्थिव
॥ २॥ पंचमेमासिदृष्टस्तुकार्तिकेयोल्पपर्णया॥ अगस्त्येनकृतंपूर्वंसमुद्रंपातुमिच्छता॥ ३॥ त्रिषुमासेषुविघ्नेशप्रसादात्पीतवानमुं॥ षण्मासावधिराजेन्द्रदमयंत्यापुराकृतं॥ ४॥

॥ग॰शो॰॥
॥१०३॥

गीत्यकनीति

नलमन्वेषयत्यातुततोदृष्टोनलस्तया॥प्रद्युम्नस्यसुतंराजन्चित्रलेखानयत्पुरा॥५॥क्वागतःकेननीतोवाइतिशोचंतमाकुलं॥प्रद्युम्नंपुत्रशोकार्तंरुक्मिणीतिप्रत्यभाषत॥६॥शृणु
पुत्रप्रवक्ष्यामियद्वृत्तचरितंमयाप्रसूताहंपुरापुत्रन्त्वामेवस्वस्यमंदिरे॥शंबरेणापुरानीतेबालकेत्वयिषट्दिने॥७॥त्वद्वियोगजदुःखेनहृदयंमेविदूयत॥कदद्र॥क्षाम्यहंपुत्र
र्वमपूर्वमतिसुंदरं॥८॥अन्यस्त्रीणांसुतंदृष्ट्वाममचेतसिजायते॥ममापिपुत्रोभवितावयसास्यप्रमाणतः॥९॥इतिचिंताकुलायानेगतान्यब्दानिभूरिशः॥ततोमेदैवयोगात्तुलो
मशोमुनिरागतः॥१०॥तेनोपदिष्टंसंकष्टचतुर्थीव्रतमुत्तमं॥सर्वचिंताहरंपुत्रचतुर्वारंकृतंमया॥११॥तत्प्रसादात्त्वमायातोहत्वाशंबरमाहवे॥त्वमप्येतत्कुरुव्रतंततोज्ञास्यसि
तंसुतं॥१२॥कौ॰॥प्रद्युम्नेनकृतंपूर्वंगणनाथस्यतोषकं॥श्रुतोबाणासुरेनिरुद्धोनारदात्पुरा॥१३॥उद्धवस्याज्ञयाकृष्णःकृतवान्व्रतमुत्तमं॥प्रीतस्तस्मैसमायामादेकथारंभयथावि
धि॥१४॥जित्वासशोणितपुरंजित्वाबाणासुरंमृधे॥आनीतउषयासार्द्धमनिरुद्धःक्षणान्नृत॥१६॥अन्यैर्देवासुरनरैःकृतंविघ्नोपशांतये॥ऋषिभिर्दानवैर्यक्षैःकिंनरोरगराक्षसैः
॥१७॥आपद्यपिचकष्टायांकुर्यात्तच्छांतयेव्रतं॥अनेनसदृशंलोकेसर्वसिद्धिकरंव्रतं॥१८॥तपोदानंजपस्तीर्थंमंत्रोविधानंचक्वचित्॥इमांश्रुत्वाक [illegible] त्स्वयंभुंजीतवाग्य
त॥१९॥जानुमध्याकरंकृत्वागणेश [illegible] मं॥द्विजातीनांचयच्छेत्संभोक्तव्यंसहबांधवैः॥२०॥मासैश्चतुर्भिस्तत्कार्यंसिध्यतेनात्रसंशयः॥बहुनात्रकिमुक्तेननान्यद्देवीप्रमि

हृद्यं ॥ २१ ॥ नोपदेश्यमभक्तायनाहिजवक्रूंतनव ॥ देयंपुत्रायशिष्यायभक्तियुक्तायसाधवे ॥ २२ ॥ ममप्रियोसिराजेंद्रयतोनिष्ठःक्षत्रियर्षभः ॥ कार्यकर्तासिलोकानामुपदिष्टमतो
व्रतं ॥ २३ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनत्वंकर्तव्यंप्रथमंत्वया ॥ सिद्धिंयास्यंतिकार्याणिनान्यथाभाषितंमम ॥ २४ ॥ यदायदाप्रयत्नेनकार्यमुद्यतनारीनरोवाविबुधस्तुकृतं ॥ सिध्यंतिका
र्याणिमनीषितानिकुंदिर्लभंविघ्नहरेप्रसन्ने ॥ २५ ॥ सूत० ॥ इत्थंसकलविधिवत्तन्नृपोत्तमव्रतंचकाराखिलदुःखशान्त्यै ॥ व्रतप्रभावाज्जितवान्सवैरिणोबुभोजराज्यंस्व
नैरकंटकं ॥ २६ ॥ इतिश्रीमद्गणेशपु०च ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७१ ॥ राजो० ॥ उद्यापनंकथंकार्यंव्रतस्यास्यमहामते ॥ तन्मेविस्तरतोब्रूहिलोकोकाम्यया ॥ १ ॥ कौ० ॥ प्रथमेमासिक
र्तव्यंपक्षमेसप्तमेथवा ॥ उद्यापनंमनुष्येंद्रव्रतसंपूर्णहेतवे ॥ २ ॥ पूर्वोक्तेनविधानेनपूजयेद्भक्तिमान्नरः ॥ पुष्पमंडपिकांकृत्वानानावस्त्रविचित्रतां ॥ ३ ॥ कृत्वातुसर्वतो
भद्रंनानारंगविचित्रितं ॥ पूजयेत्तत्रदेवेशंकलशोपरिपूर्ववत् ॥ ४ ॥ चंदनेनसुगंधेनपुष्पैर्नानाविधैरपि ॥ नारिकेलफलैरन्यैर्दद्यादर्घ्यंसमाहितः ॥ ५ ॥ तिथिनामुत्तमा
देविगणेशप्रीतिवर्द्धने ॥ संकष्टंहरमेसर्वंगृहाणार्घ्यंनमोस्तुते ॥ ६ ॥ लंबोदरनमस्तुभ्यंसततंमोदकप्रिय ॥ संकष्टंहरमेदेवगृहाणार्घ्यंनमोस्तुते ॥ ७ ॥ क्षीरोदार्ण
वसंभूतअत्रिगोत्रसमुद्भव ॥ गृहाणार्घ्यंमयादत्तंरोहिणीसहितःशशिन् ॥ ८ ॥ भक्ष्यभोज्यंचलेह्यंचपेयंचोष्यंनिवेदयेत् ॥ फलैरन्यैश्चबहुभिःतोषयेद्गणनायकं ॥ ९

ते
नास्तिकाय

॥ग॰रो॰॥
॥१०४॥

आचार्यंवरयेत्तत्रत्विजोष्टैकविंशतिः॥ गणानांत्वेतिमंत्रेणाऽयुतयुहोमंसमाचरेत॥१०॥ अथवापूर्वमंत्रेणसहस्रंवानदर्द्धकं॥ अष्टोत्तरशतंवापिबलिदानंततश्चरे
त॥११॥ पूर्णाहुतिंहुनेत्पश्चात्वसोर्द्धारांचपातयेत॥ होमशेषंसमाप्यैवब्राह्मणान्भोजयेतत॥१२॥ वस्त्रयुग्मंचकलशान्दक्षिणासनसंयुतान॥ तेभ्योदद्याद्यथाशक्ति
वित्तशाठ्यंनकारयेत॥१३॥ आचार्यपूजयेत्पश्चाद्वस्त्रालंकरणादिभिः॥ तस्मैभुक्तवतेदद्याद्धायनफलसंयुतं॥१४॥ शूर्पपायससंपूर्णंरक्तवस्त्रेणवेष्टितं॥ सोवर्णंतंगणाधी
शंतस्मैदद्यात्सरद्यात्सदक्षिणं॥१५॥ तिलानामाढकंदद्याद्धनसंपूर्णहेतवे॥ ततोगांकपिलांदद्यात्सवत्सांसविभूषणां॥१६॥ ततःक्षमापयेद्विघ्नंविघ्नेशःप्रियतामिति॥ व्रत
स्योद्यापनंकृत्वाहयमेधफलंलभेत॥१७॥ पितो॰॥ एवंमेवत्सणादिमादिष्टंपित्रातेनमहाव्रतं॥ तथातथाकृतंतेनधकुरुपुत्रेदमादरात॥१८॥ स्कंदो॰॥ यथायथासमा
दिष्टंपित्रातेनमहाव्रतं॥ तथातथाकृतंतेनकृतवीर्येणधीमता॥१९॥ व्याख्यायकथितंसम्यक्पंडितैर्व्रतमुत्तमं॥ तथातथाकृतंतेनकृतवीर्येणधीमतासिद्धिबुद्धियुता
मूर्तिश्छाप्यकांचननिर्मिता॥२०॥ महामंडपिकामध्येब्राह्मणोपमतेक्वचित॥ क्वचित्पुराणंपांडित्यंक्वचिद्गायनतेने॥२१॥ नानावेदार्थशास्त्राणांध्वनयोनिगता
दिवं॥ विवदंतेजनानदृष्ट्वामत्काध्यकेचनाभवत॥२२॥ सतुराजामहीधीमानजजापपरंमनुं॥ जप्त्वहुत्वापूजयित्वाद्विजानवहून॥२३॥ गांश्चापुनर्ददौतेभ्योन्नंक्ष
भोजयित्वा।

तस्योद्यलंकृतंस्वशांचदेहंवराम्यान्नंददौदानान्यनेकशः ॥२४॥ संतुष्टानांतुसर्वेषांतदाशीर्जागृहेनृपः ॥ तेषांद्विजानांसर्वेषांतर्पणंमत्स्यवादिनां ॥२५॥ आशीर्भिःस्वल्पकालेनससत्वाभून्नृपागना ॥ सुषुवेशुभवेलायांपुत्रंलक्षणसंयुतं ॥२६॥ ददौदानान्यनेकानिपुत्रजन्मप्रहर्षितः ॥ अनवंधंविवाहश्चकालेनस्याकरोन्नृपः ॥२७॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नंपुत्रंराज्येभिषिंच्यच ॥ सपुत्रोभोगसंपन्नोजगामतत्पदंविभो ॥२८॥ स्त्रीभिःपौत्रैःसार्द्धंप्रेक्षकैःसकलैरपि ॥ तस्यपुण्येनतेसर्वेगाणेशंधामचागमन ॥२९॥ इतिश्रीमद्गणेशपु॰उ॰चतुर्थी॰ ॥७२॥ शूरसेनउ॰ अनेकर्नेकथमभूत्तयोपुत्रःशौनकतो ॥ तत्सर्वमेववदविभोविस्तरान्नपरिपृच्छतः ॥१॥ स्कंदउ॰ ॥ किंकिंनज्ञायतेराजन्परितुष्टेगजानने ॥ प्रसादात स्मसाराज्ञीगर्भंदध्रेनृपस्यतु ॥२॥ प्रसूतानवमेमासिमंगलंपुत्रमैक्षत ॥ द्विस्कंधंचारुवदनंबाहुहस्तविवर्जितं ॥३॥ मुनासंपन्ननयनंउरुजानुविवर्जितं ॥ जंघापादविहीनंतंदृष्ट्वामानाकरोदह ॥४॥ सोवाच ॥ दुर्भगायाकथमभूदीदृशोबालकोमम ॥ करपादविहीनोयंकथंदत्तोगजाननः ॥५॥ आसंशुभाहंवंध्यावकिमीदृक्पुत्रवत्यहं ॥ कथंनजातोनाशोमेवपूर्वजन्मकृतेनमे ॥६॥ कथंप्रसादःफलितस्तवद्विरदानन ॥ कथंब्राह्मणवाक्यानिफलितानीदृशानिमे ॥७॥ पाणिभ्यांनिघ्नतीवक्षोललाटंचमुहुर्मुहुः ॥ तस्यांरुदंत्यांसर्वास्तारुरुदुस्तत्रयाःस्थिताः ॥८॥ नानाकोलाहलंश्रुत्वानृपोपितत्रचागमत ॥ तस्यापिरुदितंश्रुत्वाप्रधानाआपिचागमन ॥९॥ तेषांरुदितनाकर्णनागरारुरुदुस्तदा ॥१०॥ कथं

ग॰पो॰॥
१०५

दीनानुकंपित्वंनवरेवगजानन ॥१०॥ कथंदयालुतोयमत्यमेवंप्रदर्शिता ॥ कथंस्मरणमात्रेणपापानिहरसेनघ ॥११॥ जपस्तपःस्मृतिर्दानंहामुनिं ॥२७॥ जन्मजन्मं अनुष्ठानंतथाहा
मःसर्वंव्यर्थगतंमम ॥१२॥ तस्माद्देवत्वत्स्मयत्नक्कनिरर्थकः ॥ नज्ञायतेकर्मगतिःकदाकिंवाभविष्यति ॥१३॥ मूषकःप्राप्यतेयद्वत्पर्वतस्यविदारणात ॥ तथामेजनिपुत्रोस्माज
न्महृतयत्नतः ॥१४॥ ततऊचुःप्रकृतयोनृपंशोकाकुलंततः ॥ प्रधानाऊ ॥ अलंशोकेनभूपालकथंभाव्यन्यथाभवेत ॥१५॥ पुष्पंफलंवाकालेनयथायातिमहीरुहात ॥ तथा
कालेनसंविनासम्यक्पुत्रंपृथिवीपते ॥१६॥ ॥ईश्वरउ॥ इत्यमात्यवचःश्रुत्वासावधानोभवन्नृपः ॥ उवाचनिजपत्नींतीमुपनिष्ठोतिष्ठामाशुच ॥१७॥ स्वयंचसुमनाराजामासमाहूय
द्विजर्षभान ॥ गणेशपूजनंचक्रेस्वस्तिवाचनमेवच ॥१८॥ कृत्वाभ्युदयिकंश्राद्धंददौदानान्यनेकशः ॥ वस्त्रालंकारवासांसिगावोरत्नान्यनेकशः ॥१९॥ मुक्तसंबंधिभृत्येभ्योवस्त्रा
णिविविधानिच ॥ नानावादित्रजीविभ्योददौराजायथार्हतः ॥२०॥ बंदिचारादिदीनांधकृपणेभ्यश्चसर्वशः ॥ गृहेगृहेचताम्बूलंशर्करादापयच्चम ॥२१॥ कार्तवीर्येतिनामास्यच
कारेकादशेहानि ॥ भोजयामासनगरमहोत्सवपुरःसरं ॥२२॥ ततोद्वादशवर्षाणिव्यतीतानिसुतस्यच ॥ आययौत्वेक्षयानस्यदत्तात्रेयोस्तराहं ॥२३॥ पादयोःस्वशिरंस्थाप्य
कृतवीर्येणतन [illegible] पालिलिंग [illegible] काप्यनृपसत्तमं ॥२४॥ उपवेश्यपासनेरम्येपूजयामाससादरं ॥ विष्टरंपाद्यमर्घ्यंचगांचवस्त्रोपवीतकं ॥२५॥ दत्तोधूपंचदीपंचैन

विधंविधफलस्रगांचवेचनाकूलस्तस्मैवदस्वतेगा ॥ २६ ॥ सुप्रसन्नंसुमनसंपादसंवाहनादिभिः ॥ उवाचराजासम्पकंदत्तात्रेयंमहामुनिं ॥ २७ ॥ जन्मजन्मांतरीयंमेपुण्यपक्क
लितमघवै ॥ यच्चर्मचक्षुषाजातंसाक्षाद्दर्शनंमुने ॥ २८ ॥ मन्येशुभतरंभाविप्रसादात्तवसुव्रत ॥ यतोभवादृशानैवदर्शनपापकर्मिणां ॥ कृतवीर्यवचःश्रुत्वादत्तात्रेय
स्तमब्रवीत् ॥ अपूर्वंतनयंतेयद्द्रष्टुकामोहमागतः ॥ ३० ॥ ततस्त्वानंदयुक्तोसौनृपःप्राहमुनिंपुनः ॥ नृप उ० ॥ अनुष्ठानंतपोदानंह्यथाममव्रतंकृतं ॥ ३१ ॥ जगदीशेनदत्तोयंपुत्रो
रुद्रकल्पएवसः ॥ अनेनादर्शनीयेनगताश्चादर्शनीयता ॥ ३२ दउ० ॥ आनीयबालकंतस्मैमुनयेदर्शयन्नृप ॥ आह्लादयन्नेत्रकंजेतन्मुखंवीक्ष्यसन्मुनि ॥ ३३ ॥ तालाध्यानेभ
तत्कर्ममुनिस्तंपुनरब्रवीत् ॥ अयमेवसुतोराज्यंकर्त्तासर्वान्विजित्यह ॥ ३४ ॥ नचांतोस्तिविजृम्भत्वेसंकष्टीभवतजागरे ॥ अंगहीनस्सुतोजातउपायात्सागतामियात् ॥ ३५ ॥
॥ राजो० ॥ सत्यमुक्तंत्वयाख्यामिन्कृपांकृत्वावदस्वमे ॥ येनापायेनसांगोमेत्वत्प्रसादात्सुतोभवेत् ॥ ३६ ॥ दत्तो० ॥ मुनिःसकृपयाविष्टस्तत्सुतायनदाब्रवीत् ॥ मंत्रमेका
क्षरसांगतवउचेत्पुनश्श्रुतं ॥ ३७ ॥ आराधनंगणेशस्यमंत्रेणानेनभक्तितः ॥ उपवासैकभक्तानांनियमान्कुरुसुव्रत ॥ ३८ ॥ द्वादशाब्देनतस्यभूयोनुदर्शनंसंप्रसादयतिः ॥
तद्दृष्टिपातमात्रेणदिव्यदेहोभविष्यति ॥ ३९ ॥ इत्युक्तानृपमामंत्र्यपिदधेमुनिपुंगवः ॥ गतेमुनौततःपुत्रःपादहीनोमहामना ॥ ४० ॥ गणेनागरागरुरुदुकडनंप्रापयन्स्वमं

न्निभं ॥ समवर्तीभ्रगोचमनः ५

गजाननप्रसादार्थमनुष्ठानकरोहि निम्महत्तमम्पहं ॥ ६१ ॥ ऋदित्वा पितरौ तस्य कृत्वा वाणीं न दीरितां ॥ अथैवमयद्वंद्वं चाहूनरपानेन तेंह्नि ॥ ६२ ॥ भूत्वाः पर्णकुटीमध्ये समस्थाप्य
नगरं ययुः ॥ तस्यो नत्रस्वयं सम्यक् तपसे कृतनिश्चय ॥ ६३ ॥ इति श्रीमद्गणेशपु॰ चतुर्थी॰ ॥ ७३ ॥ इत्थं ॥ गुरूपदिष्टं तं मंत्रं जजाप नियमेन स ॥ ध्यायन् गजाननं देवं निष्ठामा
स्थाय नैष्ठिकीं ॥ १ ॥ वायुभक्षो निराहारो लोष्टपाषाणसन्निभः ॥ एवं द्वादश वर्षाणि व्यतीतानि तपस्यतः ॥ २ ॥ हस्तपादविहीनस्य बालकस्य महात्मनः ॥ निर्वाणं तस्य त
तद्दृष्ट्वा द्वादशाब्दं गजाननः ॥ ३ ॥ नगागमध्याद्दुतस्थो भवालमयमूर्तिमान् ॥ उवाच संभुरहो भूत्वा निद्रामक्तिसुतोषितः ॥ ४ ॥ गणेश उ० ॥ निर्जनेस्मिन्वने यस्मात्सिहव्या
घ्रनिषेविते निकुंजे बहुले तिष्ठन्नयुतो द्वादशवार्षिकं ५ अतस्तेहं वरं दास्ये तं णुयच्च मनोगतं ॥ कृत्वा वाणीं न दुदितामास्थितो देहभावनं ॥ ६ ॥ कृतवीर्यसुतो नत्वा प्रोवाच
द्विरदाननं ॥ अन्वमहदेवमुनिषु विमानस्थेषु भूरिशः ॥ ७ ॥ पुत्र उ० ॥ त्वत्पादयुगले देव भक्तिरव्यभिचारिणी ॥ अस्तु मे सततं नान्यद्वत्साहो मे प्रयाचितुं ॥ ८ ॥ तथापि यो चेद्दे
चेष्टापि त्रो संतोषहेतवे ॥ शरीरं चारुतां देहि सर्वसंतोषकारिणीं ॥ ९ ॥ इन्द्र उ० ॥ कृत्वा वाक्यं न दीयं तु मायावी स गजाननः ॥ अणिमानं समास्थाय विवेशोदरमादरा
त् ॥ १० ॥ तस्मिं[illegible]ोसौ दिव्यदेहो भवन्नृप ॥ सहस्रभुजवान् जातः कृतः कृतवीर्यात्मजस्तदा ॥ ११ ॥ अङ्गुपादद्वययुतः स्थितः पर्वतसंन्निभः ॥ ववर्षुः पुष्पवर्षाणि दे

वर्षयोपिच ॥१२॥ तुष्टुवुस्तंचदेवंचदिव्यवादित्रनिस्वनैः ॥ जगजेकार्तवीर्योसौसहस्रभुजमंडितः ॥१३॥ तस्यशस्त्वंसकुमारार्पद्युतगजेंनसन्निभं ॥ समवर्तनीभूशोंचमनःपरेषांगणना
कुतः ॥१४॥ पृथिव्यांसर्वराजानःसर्वेपांकंपततस्यात् ॥ अथपंचशतंवाराणांसंग्रामेसोचयेदिति ॥१५॥ अस्मादयस्ततोयानादुतीर्याथनमब्रुवन् ॥ स्मरणानवदेवानांनामभिःस्माह
नवस्कनः ॥१६॥ त्वदिस्थःसर्वलोकानामामयंत्वंविनेष्यसि ॥ यतःसाक्षाद्धिह्युरूपसहस्रार्जुनसंज्ञया ॥१७॥ त्रिषुलोकेषुविख्यातोयावत्कस्त्वंभविष्यसि ॥ साधुत्राणेचनिरतः
शरणागतपालकः ॥१८॥ विजेतासर्वशत्रूणांपृथिवीमंडलाधिप ॥ इतिनानावरान्दत्वापिदधुःदिनिनंदना ॥१९॥ हस्त्यश्वनरयानानिछत्रचामरदीपिकाः ॥ रथानुपाय
नान्यन्यान्यजहुरखिलान्नृपा ॥२०॥ ततःसंस्थापयामासमहामासादमध्यगं ॥ स्वालीगणनाथस्यमूर्तिंद्विजपुरःसरः ॥२१॥ स्वालगणपश्चेतितस्यनामदधुर्द्विजा ॥ दश
ग्रामान्ब्राह्मणेभ्योपिपूजार्थेस्थापयितामये ॥२२॥ स्वालक्षेत्रमिततप्रमथेभुविसिद्धिदं ॥ तत्रशेषेधरांधर्तुमनुष्ठानंपरोभवत् ॥२३॥ प्राप्यतस्माद्वरणप्रातुवरान्बहुच
रानपि ॥ धराधरणसामर्थ्यंसर्वज्ञत्वंतथैवच ॥२४॥ मूर्ध्नांसहस्रंशेषस्यचतत्रचनागकुलेष्वपि ॥ अतिसंतुष्टमनसातेनाध्ययस्थापितःपुनः ॥२५॥ धरणीधरइत्येवंद्वितीयं
नामप्रमथे ॥ स्मरतांशृणवतांचापिसर्वकामप्रदंशुभं ॥२६॥ संपूज्यसर्वान्द्विजपुंगवांस्ततोराजाश्वसर्वाननुपृच्छ्यचैतान् ॥ सहस्रबाहुर्नगरंस्वकीयंद्रष्टुंस्वमातापितरावथागात

ऽत्राहूतस्य ॥०॥२८

॥२७॥ न हर्षं तु स्तौ नंदं द्रष्टा न गरं च न तथाविधं ॥ ददर्श तु द्विजमुखेभ्यो नानादानानि हर्षितः ॥२८॥ अभ्यधायि नु संकष्टचतुर्थ्या महिमाद्भुतः ॥ कृतवीर्यसुताद्यायं मर्त्यलोके गतः श्रुतः
॥२९॥ अनुभूतः सुरगणैश्चंद्रसेनादिभिर्नृपैः ॥ अतिपुण्यतमश्चायं स्मरणादपि सिद्धिदः ॥३०॥ एतस्य सार्द्धसंख्याख्या शरवणेना खिलजंतवः ॥ एतस्य सारांसंख्यातमुनेराज्यं च
पांडवैः ॥३१॥ एतद्व्रतस्य यत्पुण्यं हस्ते मे यदि संपतेत ॥ तद्विमानं तु मे चलेत्त्वरेणात्र महावनीं ॥३२॥ कौ०ठ०॥ इति शक्रमुखात्तेन व्रतस्य महिमा श्रुतः ॥ शूरसेनेन भूपेन
दाध्यौ निमज्जनः ॥३३॥ वंदिते पादकमले शक्रस्य भक्तिगर्जना ॥ तमुवाच ततः प्रीतः शूरसेनो नृपोत्तमः ॥३४॥ श्रुत्वा कथां दिव्यरूपां चतुर्थीव्रतसंश्रयां ॥ शूरसेना०
फलितं पूर्वपुण्यं मे यतोऽश्रावीदृशं व्रतं ॥३५॥ नत्वैतस्मात्पुण्यतमो त्रिषु लोकेषु किंचन ॥ इत्युक्त्वा शक्रमारोप्य तं कर्तुं स्वयमुद्यमः ॥३६॥ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० चतुर्थी
॥७४॥ व्यास०॥ व्रतं कथं कृतं तेन शूरसेनेन भूभुजा ॥ सेतिहासं शक्रमुखात्श्रुत्वा सादरमुत्तमं ॥१॥ ब्रह्मो०॥ ततः सद्दूतान्प्राह रंगच्छंतु नगरं मम ॥ सत्वरानेयमुक्त
संकष्टचतुर्थीव्रतकारकः २ तेदूतास्त्वरया यातानापश्यंस्ते गृहे गृहे ददृशुः क्रममाणास्ते विमानं परमं शुभं ३ यावद्दृष्टा चांडाली गलत्कुष्ठा श्ववन्मुखा मक्षि
काकृमिभारेण दुर्गंधाभिसमावृता ४ शुष्कोदरी दीर्घकेशा मुहुर्हृतनासिका अत्यंतमलिना दीर्घश्रोत्रा चरं भ्रादिनाऽपरा ५ तेनुनामी दृशीं दृष्ट्वापप्रच्छुस्ता

न॥ नथागतान्॥ नेतुं नामीदृशी दूतैरानीतगणपस्यह॥ ६॥ अत्साश्चर्यमिदंमिनिराजदूताग्रणाम्यतां॥ पलिताहीर्घनासादीर्घश्रोत्राघनस्वना॥ ७॥ उचुस्तेदेवदूतां
स्तागणनाथस्यकिंकरान्॥ अत्सनकुत्सिनाजात्साहीनेयंस्वर्गगाकथं॥ ८॥ केयमासीत्पुरादूताकथमीदृग्वभूव च॥ केनपुण्येनयुस्माभिःस्वर्गंतुनीयतेकथं
॥ ९॥ एतदद्तुसर्वंनोयदिवकुंक्षमंभवेत॥ देवदूत॥ आसीद्वंगालविषयेसारंगधरनामतः॥ १०॥ क्षत्रियस्तस्यकन्येयंसुंदरानामसुंदरी॥ पिकंकंठाग्रणिस्तु
स्वीरतिलवृणपजिह्वरा॥ ११॥ यदास्यकरणेनार्होः प्रसिद्धा अष्टनायिकाः॥ योगिनामपियाचेतःकटाक्षेणाव्यमोहयत्॥ १२॥ युवानोमुमुचुःश्रुकेचियद्रूपवीक्षणा
त्॥ जारमार्गेपुनिरतासाभवद्विश्वमोहिनी॥ १३॥ महार्हवस्त्रालंकारानानाविषयभोगिनी॥ वंगालनगरेरम्यानावेश्मेवासीगतत्रपा॥ १४॥ भर्तारंचित्रनामानंवच
पत्सेवसर्वदा॥ व्ययादसंस्व्यद्रव्यस्यपित्रासंपादितंपुरा॥ कदाचित्क्रयनेतंसाल्पत्वासुंदरविषभृत्॥ निशीथेचलितानेनहस्तेधारिरुपावशात्॥ १६॥ उवाचभर्त्स
यंत्वंतुचित्रनामापतिस्तदा॥ धिक्त्वापापसमाचारेपाजारेनिरतानिशं॥ १७॥ नह्यकस्मित्थमाकर्ण्यसांतःकोपाभवत्तदा॥ अभक्षभक्षणेनासोमत्तावती
भृशं॥ १८॥ अंधेनममिसंगृह्यशस्त्रिकांदक्षहस्ततः॥ नयानदुरंभित्वामस्यथातिसुभूतले॥ १९॥ गतानतयुरुयंरंतुयोजरोमनतिस्थितः॥ नदैवमस्तमाथेनविमान

॥त्र

पावत्सारमनेनत्रतावत्पर्यंतवासिना ॥ २० ॥ जायमाचरितंतस्याज्ञात्वाराज्ञेनिवेदितं ॥ तद्गत्वात्तमसिरछित्वा तावत्सागृहमागता ॥ २१ ॥ दृक्षत्वांराजदूतास्तेनिन्युरजत
मीनःप ॥ निजन्युस्तावहिर्नीत्वादूताराजाज्ञयातदा ॥ २३ ॥ मानीतानरकेघोरेयमदूतैस्तदाज्ञया ॥ अथोमुखीस्थितातत्रत्रस्ताक्रमिभिर्भृशं ॥ २४ ॥ अस्पंनवुभुजेदुःवसं
रंनीपूर्वंचेहितं ॥ कल्पांतेमृत्युलोकेभूत्वांडालीदुर्भगाभृशं ॥ २५ ॥ एकदामदिरांपीत्वामत्तासुप्तादिवेवसा ॥ निशायाःप्रथमेयामेप्रबुद्धाक्षुधिताभृशं ॥ २६ ॥ ततःकामिस्थि
तुंयातागृहसाव्रतकारिणः ॥ तेनान्नमस्यैदत्तपत्नयाभुक्तंविघूहये ॥ गरोषेनिगरोघेनिस्त्वेछयादेवयोगतः ॥ तदेखगंगणानाथेनविमानंप्रेषितंशुभं ॥ २७ ॥ अन्यो॰ ॥ देव
दूतवचःश्रुत्वापुनरुचुर्नृपस्यत ॥ राजदूताऊचुः ॥ इदमस्तुभुत्तेहृष्टमस्माभिःकार्यकारिभिः ॥ २९ ॥ राज्ञायतुदुपदिष्टंनोवाक्यमेतन्निबोधत ॥ शक्रोगत्समदंद्रष्टुविमानवर
मास्थितः ॥ ३० ॥ मृगुंजिमायययोदेवैर्दृष्ट्वानत्वाप्रपूज्यच ॥ तदनुज्ञांचपूजांचगृहीत्वास्वपुरेययौ ॥ ३१ ॥ गच्छतस्तस्ययानंततनश्रुरसेनपुरेपतत ॥ कुष्टिनोवैश्यपुत्रस्यद
ष्टिपातेनतत्क्षणात् ॥ ३२ ॥ शूरसेनोगतस्तत्रनमस्कृत्यप्रपूज्यच ॥ विमानपतनेपृच्छदुपायंगमनेपिच ॥ ३३ ॥ इदंदेगोक्तंतुसंकष्टचतुर्थीव्रतसंभवात् ॥ पुरपालस्यकास्य
नियानतदर्थेयत्नमाचर ॥ ३४ ॥ वयंतदाज्ञयादूतास्तंगवेषितुमागताः ॥ अनयाचेद्व्रतमिदंदेवदूताकृतंयदि ॥ ३५ ॥ तदीयंनीयतांतत्रशूरसेनेमहीपतिःश्रेयोदास्यतिचांज्ञ

विमानमारोप्य शक्रस्य स्वपुरीमागमिष्यति॥

नीसंकष्टीव्रतसंभवात्॥ ३६॥ पुनर्हि पुण्यपुण्येयं विमानं प्रतियास्यति॥ ३७॥ युष्माकमस्या ह्यस्माकं कार्यं एतत् शचीपते॥ एवं कृते तु भविता क्रियतां यदि रोचते॥ ३८॥ इति तद्वच
नं श्रुत्वाभिरघुर्देवसेवकाः॥ आज्ञानतो गणेशस्य स्मारानुंपरस्परं हि॥ ३९॥ इत्युक्ता नाम समुत्थाय विमाने विदधुस्त्वरा॥ तदैव सा दिव्यकांतिर्दिव्यवस्त्रागभूषणा॥ ४०॥ देव
हृते सुसानीता दिव्यवादित्रनिस्वनैः॥ गजाननसमीपं तु राजदूता यथागतं॥ ४१॥ यथुले शूरसेनं तं हनोतं सर्वमब्रुवन्॥ ब्रुवत्सु तेषु तत्रैवानंचां ज्ञात्वा सहस्रं ब्रजेत॥ ४२॥ ददृशुस्ते दी
प्यमानं भासयन्प्रदिशो हि दिशः॥ तस्याहृष्टिनिपतिता तस्मिन्याने शचीपते॥ ४३॥ विमानवायुसंस्पर्शाद्धि मानमूर्ध्वमापपौ॥ प्रपश्यत्सु सर्वलोकेषु विस्मितेषु सुरर्षिषु॥ ४४॥ स्व
स्वस्थानं ययुः सर्वे शक्रे याते मरावतीं॥ सापि वैनायकं धाम संप्राप दिव्यदेहभाक्॥ ४५॥ पापं हित्वा तु संकष्टचतुर्थीव्रतमुत्तमं॥ इदं यः शृणुयात्सम्यक् श्रावयेद्वापि यत्न
तः॥ ४६॥ प्राप्नुयात्सकलान्कामान्संकष्टनाशनं नरः॥ ४७॥ इति श्रीमद्गणेशपु॰ उ॰ चतुर्थी॰॥ ७५॥ कौं॰॥ श्रुत्वा हृष्टः शूरसेनो महिमानं व्रतोद्भवं॥ स्वयं कर्तुमना प्राह वसि
मुनिपुंगव॥ १॥ राजो॰॥ ब्रूहि त्वं वद संकष्टचतुर्थीव्रतहेतवे॥ व्रतकर्तुमिहेच्छामि सद्यः प्रत्ययकारकं॥ २॥ वसिष्ठ॥ उ॰॥ माघे कृष्णे भौमवारे कुरुष्व व्रतमुत्तमं॥ सर्वसिद्धिकरं
सर्वकामदं राजसत्तमः॥ ३॥ ब्रह्मोवाच॥ राजा संभृतसंभारः सपत्नीको निमंत्रिमान॥ अचिरेणैव संप्राप्ते वसिष्ठोक्तदिने शुभे॥ ४॥ नारीभिर्मानवैः संकष्टचतुर्थीव्रतमुत्तमं॥ प्रातस्ना

॥म [illegible] ामनन्ग्रानंदयन्मुदं॥२२

॥ग॰रो॰॥

॥१०९॥

नंविधायाथनित्यकर्मसमाप्य च॥५॥गणेशंपूजयित्वाचस्वस्तिवाच्यबहिर्निर्यमान्॥पूजयित्वावसिष्ठंचततोनुज्ञामवाप्य च॥६॥गणेशमनन्याधायतन्नामजयतत्परः॥एकां
गुष्ठस्थितस्तावद्यावद्दलमियाद्रविः॥७॥पुनःस्नानंचकारासौसायंसंध्यामुपास्य च॥आरभत्पूजनसम्यक्वसिष्ठेनसमन्वितः॥८॥महामंडपिकंकृत्वाकदलीस्तंभमंडितां॥ना
नालंकारवस्त्राढ्यांछत्रचामरशोभितं॥९॥आदर्शपंक्तिरुचिरांपुष्पमालाविभूषितां॥नानामणिप्रभायुक्तांदीपमालाविराजितां॥१०॥तन्मध्येस्वर्णकलशंस्थापयेत्ता
गजाननं॥सौवर्णीप्रतिमांचारुसर्वावयवसुंदरां॥११॥नानालंकाररुचिरांनानारत्नविभूषितां॥पंचसुद्विजमुख्येषुगायत्सुगायकेषु च॥१२॥नदत्सुमत्तवाद्येषुनृत्य
त्सुनर्तकेषु च॥वैदिकैश्चैवपौराणैस्तांमूर्तिसमपूजयत्॥१३॥उपचारैःषोडशभिःपंचामृतपुरःसरं॥मोदकापूपलड्डुकपायसान्नंसशर्करं॥१४॥नानाव्यंजनशोभाढ्यं
पंचामृतसमन्वितं॥नैवेद्यंपुरतःस्थाप्यजलंचचारुगंधयुक्॥१५॥समर्पयामाससनृपोगजाननसुतुष्टये॥फलानिपूगतांबूलंदक्षिणांरत्नकांचनं॥१६॥दूर्वानीराजनंमंत्रपुष्पांज
लिमनेकधा॥प्रीयतेगणनाथायचंद्रायार्घ्यंददावथ॥१७॥ब्राह्मणान्पूजयामाससादरंचाप्यभोजयत्॥अर्पयेतांस्ततेभ्योवस्त्रालंकारदक्षिणा॥१८॥ततःसुहृद्युतः
स्वयंचबुभुजेनृपः॥रात्रौजागरणंचक्रेगीतवाद्यकथादिभिः॥१९॥प्रभातेविमलेस्नात्वापुनःसंपूज्यपूर्ववत्॥मूर्तितांगणनाथस्यवसिष्ठायाप्यसदक्षिणां॥२०॥सोपस्करांदद

राजाततस्तुष्टोगजाननः ॥ विमानंप्रेषयामाससर्वसंपद्विराजितं ॥ २१ ॥ ततद्दूतैःस्तुत्वापितस्त्वगजाननस्वरूपवान् ॥ पश्यतांसर्वलोकानांमनआनंदयन्मुहुः ॥ २२ ॥ चालन
देवलोकायराजापुरायप्रभावतः ॥ नमूचुर्देवदूतास्तेगजाननस्वरूपिणः ॥ २३ ॥ लंकरणैर्युक्तामुकुटाक्रांतमस्तकाः ॥ विनायकेनतुष्टेनविमानंप्रेषितंनव ॥ २४ ॥ त्वदर्श
नोत्सुकत्वात्ततोवयमुपागताः ॥ इतितद्वचनंश्रुत्वामुमोचाश्रूणिभूमिपः ॥ २५ ॥ जगादगद्गदगिरारोमांचांचितविग्रहः ॥ तानुवाचततोराजाशूरसेनोस्मयन्निव ॥ २६ ॥
अव्यक्तस्याप्रमेयस्यनित्यस्यजगदीशितुः ॥ वाङ्मनोगोचरस्यापिनहेतुर्मेमदर्शने ॥ २७ ॥ नसमर्थाश्चयेवेदाशास्त्राणिचनिरूपितुं ॥ यंचस्मरंतिसततंकेशाद्यादेवता
गणाः ॥ २८ ॥ तेनाहंचेत्स्मृतोदूतास्तर्हिभाग्यमहन्मम ॥ इत्याकर्ण्यतुतद्वाक्यंदूताऊचुःपुनर्नृपं ॥ २९ ॥ नजानीमोवयंराजन्भक्तानांमहिमाकथं ॥ निर्गुणोयन्निराकोय
नमस्कारंनामियात् ॥ ३० ॥ राजा ॥ एकामेमहतीवांछातुष्टेदेवेभवत्सुच ॥ तुष्टेषुनगरींहीत्वाकथंयायांगजाननं ॥ ३१ ॥ नभक्षितंविनाप्येतैर्मयाहालाहलंक्वचित् ॥ सकथंप
रमानंदंभोक्ष्येएतैर्विनानघाः ॥ ३२ ॥ पुनरूचुश्चतेदूतास्तद्दिक्षापरिपूर्यंत ॥ नोचेद्गजाननःक्रोधात्ताडयिष्यतिनोखिलान् ॥ ३३ ॥ ब्रह्मोउ ॥ ततःसर्वजनंतेनतुविमानेनि
दधुःक्षणात् ॥ चतुराकरजाग्रस्तान्क्षिप्तानुसर्वंजनंवः ॥ ३४ ॥ सर्वेदिव्यांबरादिव्यवस्त्रालंकारशोभिनः ॥ उचुःपरस्परंसर्वेकिमेतदद्भुतंमहत् ॥ ३५ ॥ अस्मानेनाहृतंतु

॥ग॰ऐ॰॥
॥१०१०॥

रूपंविमानंकथमीदृशं॥ अपरेचाब्रुवंस्तत्रराजपुण्यवलादिह॥३६॥यथानिधिवलाद्धातुमात्रस्यहाटकमवेत॥ अतिपापोयथासाधुवचसासिद्धिमाप्नुयात्॥३७॥
तथावोराजपुत्रेणवयंसर्वेसमुद्धृता॥ततोवैनायकाहूतागतिमूर्ध्वांमकल्पयन्॥३८॥अजीभूतविमानंतन्नोदतिष्ठन्महीतलात॥ततःसंशयिताःसर्वेकथमेतद्दिवंव्रजेत
॥३९॥ऊचुःपरस्परंलोकोनिर्द्दिवस्यानिधिःकुतः॥अहत्वस्येत्कथंभिक्षापात्रंशिक्यमहनर॥४०॥इहस्युःसर्वतःकेचित्कुष्ठीहविपथंगतः॥उवाचकश्चिज्ज्ञानंकु
ष्ठिनत्वमिमंत्यज॥४१॥अस्मिन्नधोगतेयानमूर्ध्वमेतद्गमिष्यति॥शूरसेनो०॥कथंतुकुष्ठिनश्चैतान्हृत्वांस्त्वंत्यक्तुमिच्छतः॥४२॥अहंपापसमाचारस्त्याज्योनेया
द्गमोखिला॥अथवाकथ्यतामस्यपूर्वपापंचजन्मच॥४३॥मत्स्नेहात्सर्वदेवेनृत्वादुपायंकृपयापिच॥देवदूता॰॥८ नकार्यनृपचिन्तातेवदिष्यामोवयंतव॥४४॥
जन्मपापमुपायंचकुष्ठिनोदुष्टकर्मच॥४५॥इतिश्रीमद्गोपापु॰उ॰चतुर्थो॥४॥देवदूता०॥गौडदेशेतिरुचिरेनगरेगौडसंज्ञके॥धर्मवान्गुणवाञ्छीलश्चन्द्रदे
वोनामाभवद्द्विजः॥१॥तस्यपुत्रोयमजनिजननीचास्यशाकिनी॥एतस्यपत्नीसावित्रीसावित्रीवपतिव्रता॥एकपुत्रोस्नेहवशादलंकारैरलंकृतः॥अस्यत
सुंदरतरोरतिभर्तेवशोभते॥२॥तन्मातापितरौतस्यवियोगंनेछतःक्षणं॥सतुयौवनमापन्नोनिजभार्याविहायच॥४॥परदाररतोनित्यंपरनिंदापरायणः॥अ

भवत्यापनिहृष्टश्चपितृवाक्यावमर्दनात्॥५॥एकदानगरेतस्मिन्वेश्यानरविमोहिनी॥ ॰आगतानन्हृतमनायञ्चक्रेसौभ्रूणुष्वनत॥६॥सालंकारानूपुरेटिकायांनिःकास्यस्काप
पहृलात॥मातापित्रोःसमक्षंतपश्चाच्चौर्यपरश्चतान॥७॥वेश्यायैप्रतिपाद्येताश्रीकीजम्मुष्टंतया॥हिलैद्रियार्थान्सकलान्सुगंधद्रव्यसंयुतः॥नरैकनिष्ठःसंजातोयो
गीव्रतपरोयथा॥८॥कामाग्निविह्वलश्चासीतक्षीबोमद्यबलाद्यथा॥तस्याजन्मान्तरणाचारान्कुलधर्मान्सनातनान्॥९॥विस्मितस्तस्वचितेननवुबोधकुतोचितं॥पितरं
मातरंचापिसुहृत्स्तवधिवांधवान्॥१०॥ ॰मनाहृत्यचकारासौवेश्ययारमणंसुखं॥हावभावकटाक्षेणतन्मायावशतोवुधः॥११॥पूर्वंपापप्रभावेणपृथक्जनकवा
भवत॥मोहितोगणिकागानैलालमानसमीरितैः॥१२॥यद्यद्वदतिसावेश्यातत्तदेवचकारसः॥गौडीपैष्टीचमाध्वीचत्रिविधामपिवसुरां॥१३॥तथासहचखादासौमांसराज्ञीरने
शनमेवोनविधितस्यथेष्टंकुरुतेकुधी॥१४॥नानासनविधानेनबुभुजेतामहर्षितवशीकृततत्तयावापिकीजमृगङ्वामन॥१५॥क्षणंनसहतेसापिवियोगचक्रवाग्यथ
ववंधासौनिजंचित्तंतच्चित्तेनसदुर्मतिः॥१६॥वक्षसुपीनोन्नयोस्तस्यामुखंतन्मुखमण्डले॥ ॰अधरामृतपानेनमग्नोभवदधार्मिकः॥१७॥पैत्र्यंधनंसमाहृत्यविविधान्भुक्तवान्सदा
ननाशसकलंचापिकालेनबहुधामहत्॥१८॥कदाचित्तुहृतमनसाराज्ञादत्ताहिमुद्रिका॥ ॰अमूल्यरत्नखचितादुर्वीनाम्नेद्विजातये॥१९॥तेनानीयप्रियायैसादत्ताप्रेमयुतेन

॥ग.रो०॥
॥१०११॥

विनाम्राणर

च॥नयारत्नवेदिकायांनुवध्यासस्थापितामुद्रा॥२०॥वार्धक्येऽनासक्तितयारधातुर्नचतावपि॥दत्तनुनचपुत्राप कुष्णोन्नाथकुवुद्धेप॥ [illegible] २१॥वानजाम
त्तनांचनां॥वेश्यापिवुवुधेलोकाद्याचेजारस्वामिने॥२२॥आनयस्वयदिगृहाघटिकांताप्रियास्पदं॥मुद्रिकांरत्नखचितांनामघोष्याचविशेषतः॥२३॥अहं
करापिमुनिपुत्रकः॥एवमुक्तारुद्दचिंतावभूवरमोहिनी॥२४॥मूढस्तस्करहमागत्यचोरयामासतांछलात्॥गृहीत्वाददतवान्तस्मैकामबाणवशंगतः॥२५॥घृतेन
मासकामिनंतंनराधमं॥कदाचिद्दैवयोगेनधृत्वाणाद्राजसंसदं॥२६॥गानतोनरमाविष्टंहावभावप्रदर्शिनी॥सभास्थानरंजयामासनृपस्तांददृशेस्वयं॥२७॥स्वीयांज्ञात्वा
नरपतिस्तांमपृच्छमुदायुतः॥इयंकुतःसमानीतामुद्रिकावदसांप्रतं॥२८॥कुतश्चिद्राजसदनादित्यवोचद्धिमोहिनी॥विररामततोगानंसाजगामनिजेगृहं॥२९॥राजासमाहू
यामासनिजंद्विजवरंसुधी॥आगतस्तस्माद्विमोदत्वासनमपृच्छत॥३०॥अस्तनयामुद्रिकातुभ्यंप्रदत्तातासमानय॥नाहंश्रीकारयिष्यामिस्वाकृतिःसहिवर्तते॥३१॥
विप्रोनिजगृहंगत्वायाचेतांस्वधर्मिणीं॥आन्वेषितानतयाथत्वाग्नलब्धासंगतायतः॥३२॥हृतापुत्रेणसामामोचेयत्वाद्दहुतरात्सुतः॥उपलब्धोयदातास्यांताडयामास
तोस्वलः॥३३॥ ॥पितानुस्वेदसंपन्नःक्षुत्तृष्णापरिपीडितः॥विलोकयामाससुतंनगरेप्रतिमंदिरं॥३४॥अलब्धदर्शनस्तस्यश्वासोछ्वासपरायणः॥निशीथेस्वपितां

माहबुधःपुत्र[illegible]॥३५॥विनातेनहृथागेहविनाशे[illegible]नाजलहृथावापिविनापसंकुलंहृथा॥३६॥कदातुदर्शनंतस्यभविनाप्राणारक्षक॥
क्षुधातृषापरिश्रान्ताचिंताशोकसमन्विता॥३७॥निष्कामिनाथनोजानेक्वगतःप्रियबालकः॥यस्मिन्दर्शनंनस्यस्याज्जीवामिचनान्यथा॥३८॥पुनश्चचालदृष्टीसयष्टिमादाय
मुष्टिना॥यंयंपश्यतिमार्गस्थंतंतंपृच्छतिचात्मजं॥३९॥पश्याश्रितक्षुधाक्रांतनलदाश्रांतश्चसोभवत्॥अनिष्टद्धोमहाभीमोनाम्नाभीमोस्वचरणाजः॥४०॥सतेनपृष्टस्त्वनयंते
नाप्युक्तंपरंस्फुटं॥भीमउवा॥वेश्यागृहेतनतनयोबुधोसौबुधःसुखंक्रीडतिकामसक्तः॥कस्मात्जोवाजननीपितावाहृथेवखेदंकुरुषेहद्विजेंद्र॥४१॥दूर्वाउवा॥कथममसुतोना
तोवेश्यायांनिरतोबुधः॥तस्यागृहंजगामाशुदृष्ट्वास्तत्रतंसुतं॥४२॥उन्मत्तंमदिरासक्तंनयनमदविह्वलं॥कथंममकुलेजातोऽविप्रोवंकोयथाधमः॥४३॥त्वतःकटकहृद
यंपाषाणोवामनोधिकः॥कथंनत्यजसेप्राणाकिंतेस्याज्जीवतःफलं॥४४॥कूउवा॥पितृवाक्यंसमाकर्ण्यरोषाविष्टोबुधःसत॥तलप्रहारंतुंदेस्यदत्तवान्पितुरेवहृ॥४
५॥उक्तवान्कृमिकीटादिसाधारणसुखेकथं॥कृतवानसिमेविघ्नंक्रीडाकालेनराधम॥४६॥अकस्मात्काकस्यशब्दस्तपतितंमयिवाकथं॥पुनस्तेनाप्रहारेणप्राणांस्त्कारणमयिकृ
स्यगृहीतवान॥४७॥पित्राप्राणोपुत्रस्यकेयुहरश्चरेनिसोवदत॥ननंदसमुनःपादेवध्यानंहस्तोक्षिपत॥४८॥मधुपीत्वापुनारेमेवेश्ययासमयुथेच्छकं॥कुचिदंपिचिंतयन॥कौ० ए

॥म॰सो॰ना॥
॥१०९२॥

याकुर्वंतःपुत्र कोनचापरः॥इतिस्त्रीवाक्य

ददर्शजननीचतं॥४९॥आलिलिंगसुतंहर्षात्स्नेहास्नुतपयोधरा॥बभाषक्वगतश्चासिक्वस्थितःकिंकृतंत्वया॥५०॥वत्सेविलपतात्यन्तेपितातेदुः॥ीपितरागतः॥सावित्र्युवाच॥ये
चापिनिराहारानिर्जलानिशिजागती॥५१॥प्रतीक्षमाणावत्सत्वंपितात्वेष्टगतश्चिरात्॥गच्छत्वंपितरंद्रष्टुंभिक्षुवाचपुनःपुनः॥५२॥तथोक्तमितिक्रोधाच्छुक्रका भ्यमिसंमहता
तांसुतः॥ताडयामासशिरसिपतितासाधरातले॥५३॥निश्चेतनांपरिज्ञात्वाबध्वापादेक्षिपद्गृहि॥स्वयंवेश्यागृहंगत्वाविक्रीड्यभृशहर्षितः॥५४॥ददृशुस्तोजनासंतोदर्पेनीतव
काहतः॥नशास्त्रिराजादंड्योसौब्राह्मणत्वाद्द्विजाधमः॥५५॥पुनर्गृहागतंतंतुपत्नीवाक्यंशनैर्जगौ॥सावित्र्युवाच॥प्राणनाथवदाम्येकंतच्छृणुष्वमहामते॥५६॥अति
ख्यातेतिविमलेवंशेजन्मभवादृशां॥आचारश्चान्यथादुष्टस्त्यक्तव्यःसविवेकतः॥५७॥इहलोकेतुतत्कार्यंयेनसौख्यपरंभवेत॥पूर्वेवयसितत्कार्यंयेनसंवार्द्धकेभवेत॥
॥५८॥अष्टमासेषुयत्कुर्याद्येनवर्षासुखंभवेत॥दिवसेकर्मतत्कार्यंयेनरात्रौसुखंभवेत॥५९॥पितुःप्रियत्वाद्राजापिब्राह्मणत्वाक्षमत्यसौ॥सर्वावयवसंपूर्णांसुदरामनु
सारिणीं॥६०॥त्यक्त्वामांधर्मपत्नींत्वंवेश्यायांनिरतःकथं॥लोकोनिंदतिसर्वत्रभयात्त्वंनवदत्यसौ॥६१॥मांप्रतिश्वजनोब्रूतेपतिस्तेकीदृशःशुभे॥लज्जयाधोमुखी
मारणात्स्मकुमीहतदेवचे॥६२॥यद्येषंचेन्मयासार्द्धंरमसेहन्निशंपते॥नकोपिकिंचिद्ब्रूयात्त्वांदोषोवानभवेन्महा॥६३॥हितंचेत्कुरुमद्वाक्यंत्यक्त्वातांस्वविवेकतः॥अज्ञानाद्वा
नरि

॥राम॥
॥१०९२॥

ममादौ हि स्वाहृतं कर्म त्यजेद्बुधः ॥ ६५ ॥ इदं हि नैनं न च स्यादिहं चैवं हि नं यद्रे ॥ अनिशं सर्वथा मे स्यात्तु नान्यत्कार्यं विनिश्चयात् ॥ ६६ ॥ अन्यथा कुर्वतः पुंसः इह लोको न चापरः ॥ इति स्त्रीवाक्य
वाक्यैः सबुधो विद्धो हि मर्मसु ॥ ६७ ॥ रोषाविष्टो महाक्रूरो जगाद प्रज्वलन्निव ॥ बुधउ० ॥ निर्लज्जे निष्ठुरे मोठ दुष्टे क्रूरे हे मयि स्फुटं ॥ ६८ ॥ गमिष्यसि गतिं तां त्वं यया तोपि न रागतः ॥ सावित्र्यु० ॥ ये
न पित्रा न मर्यादा शिक्षिता श्वश्रुस्वतंत्रयोः ॥ ६९ ॥ रक्षिता नान्यदिह परीतां मम त्राता कथं भवेत् ॥ भर्तृहस्तान्मृतं श्रेयः परत्रेह च मस्त्रियः ॥ ७० ॥ कौ० ॥ एवं श्रुत्वं तस्याः पत्न्याः सधर्मिलं महता
ग्रहीन् ॥ काष्ठैर्लोष्टैर्मुष्टिभिश्च पाषाणैस्तामताडयत् ॥ ७१ ॥ सा रामं भर्तृरूपेण सस्मार पूर्वं पुरापत् ॥ प्राणांस्तत्याज महसा भिन्नामर्ममसुतेन ह ॥ ७२ ॥ स्वर्गं गत्वा दिव्यदेहा बुभुजे परमं
सुखं ॥ आकल्पचरणे तां स चिक्षेप हरे नो निशि ॥ ७३ ॥ निरंकुशो हर्षयुतो रेमे वेश्यासमन्वितः ॥ तदर्थे नाशितं सर्वं बुधस्तामिति सोऽब्रवीत् ॥ ७४ ॥ ततो बहुगते काले बुधो गाक
लभे गृहं ॥ नष्टिंस्तां तु गते दुष्टो भयी न स्याग्रही ल्कचे ॥ ७५ ॥ अस्रस्तमुदरं तरा मालिलिंग चुचुंब ह ॥ निशं कंपायने नीत्वा ममर्द कुचमंडलं ॥ ७६ ॥ रेमे तया यथेष्टं स ततः सा
तां शशाप ह ॥ सुलभो० ॥ कथं नाम कृतं दुष्ट पितृभ्यां सुलभेति मे ॥ ७७ ॥ अहं ते सुलभा जाता दुष्टबुद्धे नराधम ॥ त्वा तु गते भर्तरि मे कलभौ मुनिपुंगवे ॥ ७८ ॥ वलात्कारो मयि कृ
ता दुष्ट कुष्ठो भविष्यसि ॥ जन्मांतरे तेनामापि न गृह्णीयाज्जनः क्वचित् ॥ ७९ ॥ ततो भीतो ययौ वेश्यागृहं मे व बुधः पुनः ॥ रेमे न तया सुरां पीत्वा नार्किंचिदपि चिंतयत् ॥ कौ० ए

पुरायं नमं [illegible] कोन

वं दुष्टानि कर्माणि वक्ष्यानि कथं मया ॥८०॥ पुरापक्ष्मपो भवेत्तस्य परदोषेयं ईरयेत ॥ सकाले निधनं प्राप्य दूतैर्नीतो यमालयं ॥८१॥ यमेनो [illegible] मानीतो नीयतां नरकेष्व
पं ॥ यमवाक्यं समाकर्ण्य पद्दूतानि न्युस्तं देवत ॥८२॥ चिक्षिपुर्नरके तावद्यावदाभूतसंप्लवं ॥८॥ भुक्तभोगः स वैश्यस्य गृहे जन्म समाप्तवान् ॥८३॥ कृपिपल्याः मया पूतकुष्टिजातो
भृशं तदा ॥ पितृहा मातृहा स्त्रीहा मद्यपी गुरुतल्पगः ॥८४॥ तस्य संस्पर्शनादेव सचैलं स्नानमाचरेत ॥ नामापि तस्य न ग्राह्यं महादोषकरं यतः ॥८५॥ एतादृशेन दुष्टात्मा यदि
स त्वयइतस्तदा ॥ विमानं यास्यते चोर्ध्वे नूनं नास्त्यत्र संशयः ॥८६॥ इतिश्रीमद्गणेशपुराणे चतुर्थीम ॥७१॥ कौंड ॥ श्रुत्वेत्थं वचनं तेषां हृता नो भृशं कपिताः ॥ शूरसेन उवाच केनान्न
मया ज्ञापि दुष्कृतं ॥१॥ पुनरुक्तश्च राजासौ भरणनामभृशातुरः ॥ माहृतान्देवदूतान्स कृपां कृत्वा वदतु मे ॥२॥ उपायमस्य दुष्टस्य सर्वदोषपनुतये ॥ देवदूता ऊ० ॥ अतिदेषेति स्व
नृपते नूनं दोषापनुतये ॥३॥ उपायं राजशार्दूल शृणुष्वैकमना भव ॥ गणेशस्य भवेन्नामयत्क्ष्वानं च तुरक्षरं ॥४॥ जपतत्करणं श्रेयस्स र्वदोषक्षयो भवेत् ॥ उदयेदिनना
थस्य यथा सर्वं तमः क्षयं ॥५॥ नाम्नो पापयो धिकारोस्य यतो नामैव जप्यतां ॥ कौं० ॥ शूरसेनो हृतवाक्यान्नृपपूर्वं जजाप ह ॥६॥ त्रिवो ॥ स्पकर्णे तत्नामय चतुरक्षरं
गजाननेति देहेनेस्मत्वे वं दिव्यदेहो भवत्क्षणः ॥७॥ सर्पत्वेज सा सर्वमरुणो भुवनयथा ॥ सर्वपापक्षयो जातो नामश्रवणमात्रतः ॥८॥ दीपयन्स नचा हयगेहत ॥ न

।।सोपिकीर्त्तिंजयंज्ञानमायुर्दीर्घंचलब्धवान्।।

द्धिमानंक्ष,[illegible]वाहूतैःसर्वलोकसमन्वितं।।९।।नीतंव[illegible]कधामर्विघ्नराजस्यशासनात्।।इतिसर्वंसमाख्यातंयथापस्पष्टंत्वयानघ।।१०।।महापुराणंचसंकष्टचतु[illegible]लोकोनर।।धर्म्यंयशस्य
मायुष्यंश्रवणात्सर्वसिद्धिदं।।११।।सर्वपीडाप्रशमनंसर्वविघ्नविनाशनं।।दूर्वानामप्रभावश्चकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि।।१२।।व्यासौवाच।।अन्येनाकारिकेनैतद्व्रतंतत्कौतुकंमम।।१३
।।व्यासो उ।।रामःकथंसमुत्पन्नःकस्मात्कस्यापिनामह।।१४।।एतत्सर्वंतुविस्तार्यब्रूहित्वंममपृच्छतः।।कौ०।।श्वेतद्वीपेतुविख्यातोजमदग्निर्महामुनिः।।१५।।मनसासृष्टिसंहारान्नित्य
हानपियःकरोतित्रिकालज्ञस्ततोदेवाश्चकंपिरे।।१६।।तस्यासीत्पत्न्यपितथारेणुकानामनामतः।।तस्यालावण्यगुंजापिपत्नीकामस्यनाभवत्।।१७।।इतिरिक्तेवलोकेयुवि
ख्यातानभूततत्कसा।।ययासंमोह्यतेविश्वंक्षमस्तद्गुणिनेतुकः।।१८।।यन्नेत्रशोभासंप्राप्त्यैचकोरावनवासिनः।।हरिणाश्चतपश्चेरुर्वनेछेदतृणाशिनः।।१९।।यन्नासाशोभासंप्रा
प्त्यैसेवतेचंद्रईश्वरं।।अनादिनिधनादेवीमूलप्रकृतिरीश्वरी।।२०।।तस्यामजनिरामोसौविष्णुर्योगेश्वरोजसा।।जमदग्नेर्महाभागात्साक्षादीश्वररूपिणः।।२१ पतिसुंद
रगात्रोसौसाक्षान्मन्मथमन्मथः।।मातापित्रवचःकर्त्ताविख्यातबलपौरुषः।।२२।।देवद्विजगुरुप्रह्वणबोधिपूजनेरतः।।वेदवेदांगशास्त्राणांस्मृतीनामपिपाठकः।।२३
वाक्येहहस्पतिसमःक्षमयापृथिवीसमः।।गांभीर्येब्धिसमोयस्तुपित्रोर्वाक्यपरायणः।।२४।।पित्रोराज्ञांगृहीत्वासौनैमिषारण्यमागतः।।अनेकैश्चिन्भ्यासेचमतिंकृ

।।पत्यो।।जामदग्न्येनरामेणव्रतमेतत्पुराकृतं।।१९।।

॥ग॰रोत॥
॥१०१४॥

बहुलोकोन

द्रोणाख्याको

त्वापरंस्थिरां॥२५॥ तस्मिन्गतेनदाराजाकार्तवीर्योमहबल॥ तस्यप्रतापादभवद्वृध्यंभूमंडलंसमस्त॥२६॥ यस्मिन्लक्ष्मिस्थिराविस्मोरंश्रा॰ ॰रवलार्थदे॥ आज्ञोपचशनंवाणा
न्सृजतेरिपुघातकं॥२७॥ इंद्रादिद्वंदसेव्योसौविख्यातवलपौरुषः॥ असंख्यानागजायस्यरथवाजिपदातयः॥२८॥ तस्यनिर्गमनेसेनाछादयंतीमहीतलं॥ वर्षाकालेयथा
मेघाछादयेव्योममंडलं॥२९॥ यस्यकंवुस्वनंश्रुत्वाद्विषोयांतिदिशोदश॥ यथासिंहरवंश्रुत्वामत्तमातंगकोटयः॥३०॥ यदातालीःपचशतंस्वेछयाकुरुतेनृपः॥ तदातन्नादंवस्यां
उंकंपतेमुनिसत्तम॥३१॥ असौपद्दछयायातंश्चतुरंगवलान्वितः॥ नीलवस्त्रधरोनीलछत्रस्तादृशाश्चैनिका॥३२॥ वनानिसरितोदुर्गान्पर्वतांश्चाप्यलोकयत्॥ नानामृगगणा
न्वीक्षन्विनिघ्नन्पिकांश्चन॥३३॥ ततःसत्याद्रिशिखरेपश्यदाश्रममुत्तमं॥ यथाकैलासशिखरेगिरिशालयमुत्तमं॥३४॥ अहछत्सेवकान्राजाकस्येदमुत्तमस्थलं॥ सेवका॰
जमदग्निरितिख्यातःसाक्षात्सूर्यइवापरः॥३५॥ मुनिरास्तेमहाभागशापानुग्रहकारकः॥ यस्यदर्शनतःपापकोटयोयांतिसंक्षयं॥३६॥ इछाचेत्तत्रगंतव्यद्दर्शनंतेभविष्यति
तवममाज्ञन्सर्वेषामुपकारोभविष्यति॥३७॥ कौ॰॥ इतितद्वचनंश्रुत्वागमनायोद्यतोनृपः॥ न्यषेधयत्सर्ववलंश्रेष्ठानादायतत्क्षणात्॥३८॥ ययौतमुनिशार्दूलंजमदग्निं
तपोनिधिं [illegible] कृशा॰ [illegible] पावकं [illegible] ग॰ [illegible] समाज्ञांगतेसर्वेसहयायिनः॥ नानाविशाललक्षणलतामुकुंजद्रक्षावलीषुच॥४०॥ वि [illegible] नुराजानस्य

बकुलोकोनर

मुनेपुरः॥ आसने [illegible] वाः [illegible] नैःसर्वैर्मुनि[illegible]ममान्वित॥४१॥ निषण्ण[illegible]राः [illegible]वीर्यसुतोबली॥ अपूजयततान्सर्वान्पाद्यार्घ्यविष्टरादिभिः॥४२॥ समुनिःमरदोणाश्चाप्राप्यःसर्वानपूजयत॥
नानासरोवरजले [illegible] श्चारुशीतले॥४३॥ अमज्जततदासर्वेसैनिकामृगयार्दिताः॥ शृण्वन्वैरनिनादांश्चशाखाशब्दांश्चपुष्कलान्॥४४॥ अभिनीवादशब्दांश्चतत्क्रियेःसमुदीरयेत
अब्रवीन्मुनिमुख्यंतंराजाराजीवलोचन॥४५॥ कार्त्तवीर्यो॥ अद्यमेपितरोधन्योजन्मज्ञानंतथातपः॥ पुरापहृक्षोद्यफलितोयज्ञात्ततवदर्शनं॥४६॥ अद्यमेसंपदोधन्याकुलंधन्यंयशो
पिमे॥ परब्रह्मेतियत्प्रोक्तंतदेवत्वंनसंशयः॥४७॥ आतिथ्यंतवदृष्ट्वेवपरितुष्टमनोमम॥ को०॥ इतिश्रुत्वातुतद्वाक्यंहीस्मयन्न्विवमसन्नधी॥४८॥ कौशिकस्यासिकिंनामकिंका
र्यंतववर्तते॥ इतितंपरिपप्रच्छजानन्नपिमुनिस्तदा॥४९॥ राजो०॥ राज्ञांस्वकार्यकर्त्तारणांभवादृशनिरीक्षणात्॥ नान्यत्प्रयोजनंमुनेश्रेयसाजनितंस्फुटं॥५०॥ कृतवीर्यसुतोहंचवद
नंवीर्यंइतिश्रुतः॥ अनुज्ञातोगमिष्यामिइतोहंनगरंप्रति॥५१॥ मुनिरु०॥ मयाश्रुविमहाकीर्तिस्त्वंराजन्यसत्तम॥ आसीत्त्वद्दर्शनाकांक्षाजातापुण्येनसत्फला॥५२॥ देहआसा
तपोज्ञानमाश्रमोममसांप्रतं॥ अभूत्त्वागमाद्राजन्सार्थकासर्वसंपदः॥५३॥ अकृत्वाभोजनंकिंचित्कथंत्वंगन्तुमर्हसि॥ ममश्लाघाभवेल्लोकेन्यूनंकिंतवविद्यते॥५४॥ किंचिमुत्काग्रग
विभोमनार्थंकुरुमांप्रभो॥ राजो०॥ सत्यंभोजनकालोस्तिभोक्तव्यंचतवाज्ञया॥५५॥ जलंपातुंनशक्नोमिकथंभोक्तुंसमुन्नताः॥ अनुज्ञाभावेश्रोत्रियार [illegible] दृपि॥५६॥ तथा

॥ग॰गा॰उ॥
॥१०१४॥

ष्येनान्यिहायाहंसैनिकान्सगणानिगान॥५६॥जलंपातुंनशक्नोमिकथंभोक्तुंमनुत्सहे॥जानेहंमनसाब्रह्मनशक्तिःसर्वभोजने॥५७॥भवद्दर्शनमात्रेणक्षुत्त[illegible]धुना॥मुनिरुवाच॥चिंतां
माकुरुराजर्षेभोजयिष्येससैनिकान॥५८॥चतुर्विधेनचान्नेनकिमसाध्यंतपस्विनां॥गृहेनेवाहिनीयाम्यानामन्याकारयप्रभो॥५९॥क्षणविश्राम्यतांतीरेनघाश्चारुतरेशुभे॥यावत्स्निहुं
भवेदन्नंपश्चाद्द्रक्ष्यसिकौतुकं॥६०॥इतिश्रीमद्गणेशपुराणे उ० ७९॥कौठ॥ततःसविस्मयाविष्टोजगामक्षत्रवीर्यजः॥वाक्यमाकर्ण्यतन्मुनेर्नदीतीरंसुशोभनं॥१॥मुनिःपत्नींसमाहूयहृ
तांतंतंजगादतां॥आहूयकामधेनुंत्वंपूजनुक्षणेनतां॥२॥प्रार्थयामासतुरुभौलज्जांनोरक्षधेनुके॥असंख्यातवलोराजाभोजनायनिमंत्रितः॥३॥यथारुचिभवेत्तस्यससैन्यस्यभुजिः
शुभे॥तथाकुरुक्षणेनत्वंनोचेत्सत्यंलयंव्रजेत॥४॥अकीर्तिश्चभवेल्लोकेयथेच्छसितथाकुरु॥एवंसप्रार्थितानाभ्यांकामधेनुर्महापुरं॥५॥निर्मायस्वप्रभावेणनामंदिरमुत्तमं॥नानारत्न
मयस्तंभशोभिनानासभागृहं॥६॥नानापुष्पलताचारुवाटिकाराममंडितं॥नानाध्वजपताकाढ्यनानावादित्रनिःस्वन॥७॥अष्टापदानांभाजनानानापंक्तिविराजितं॥चतुर्विधान्नसं
पन्नानाभाजनपंक्ति[illegible]॥८॥महातोरणशोभाढ्यंपरिखावलया[illegible]तं॥अनेकदासदासीभिर्विलसच्चारुवेदिका॥९॥निवारयतिलोकांश्चयत्रक्षिताश्वगः॥पुरोगंतुंनचाज्ञालीजन
कुंभमु
हग्निमुनेरित॥१[illegible]त्याने[illegible]ग[illegible]॥सर्वतः॥[illegible]क्षालनपा[illegible]गान[illegible]जनशालिषु॥११॥सूपापायसपक्वान्नापंचामृतयुतेषुच॥सखाद्यलेह्यचोष्यादिपेयपंक्तिविराजिषु॥

॥राम॥
८

सामुद्रपकौ [illegible]नविस्मितः [illegible] ॥ चट्टेला [illegible] ताः [illegible] सुखेषु ॥१३॥ सिद्धेषुपात्रेषुमुनिप्रवीरोन्याकारयामाससराजसैन्यं ॥ श्रीकामधेनोपरिपूर्णतोयान्दोकुं
समस्तंचकृतवीर्यपुत्रं ॥१४॥ ततोमुनिःशिष्यगणानुवाचत्वं[illegible]ाव्रज ॥ आकारयितुंनृपतिंनदीनीरनिवासिनं ॥१५॥ तेशिष्यास्तंनृपंगत्वागत्वनत्वागतिपुरा ॥ दत्वाशीर्वचनंतस्मै
मुनेराज्ञामथाब्रुवन् ॥१६॥ चलराजनवह्नितोभोजनायससैनिकः ॥ पात्राणिपरिवेष्टानिस्वर्णख्यातीनानि~~स्वर्णख्यानीनां~~निषट्टरसे ॥१७॥ कौ॰ ततउत्थायराजासौममाहूयस्वसै
निकान् ॥ सुस्नातःसर्वसैन्येनकार्तवीर्योनृपोययौ ॥१८॥ मुनिवेश्मततोपश्यत्तन्नदृष्टंचनवैश्रुतं ॥ एतादृशंत्रिलोकेषुगृहंतोरणमापसः ॥१९॥ सनिषिद्धोवेत्रधारैर्मुनिसंकेतकामु
कैः ॥ तेनिषिद्धाःशिष्यागणास्ततोगत्वाभोजनालयं ॥२०॥ स्थित्वामध्येपपृच्छतीस्मराजासौसंपदंमुने ॥ अमन्यततदास्वान्तर्नेदृशीश्रीर्हरेर्हरे ॥२१॥ यालोकपालकेस्वसूर्येपिवन्नणि
नेदृशी ॥ ततोमुनिःपुरोभूत्वामतिपात्रेन्यवेशयत् ॥२२॥ राजानुमतमाज्ञाप्यपंक्तौपंक्तौससैनिकान् ॥ दापयामासपात्राणियेवहिर्भोजिनश्चतान् ॥२३॥ उपविष्टेषुसर्वेषुराजानमु
पवेशयत् ॥ बुभुजुस्तेतदावाद्यैर्वादितैःसर्वएवहि ॥२४॥ अदृष्टपूर्वाण्यन्नानिस्वादुमूलफलानिच ॥ परस्परंचपप्रच्छुःकिमिदंकिमिदंत्विति ॥२५॥ आश्चर्यंमेनिरेसर्वेयामेनेच्छंहं
तरुथ ॥ यथेच्छंभुज्यतेसर्वेनृपाश्चान्नानिनत्यजुः ॥२६॥ तेप्रक्षालनपात्राणिप्रतिपात्रेन्यवेशयन् ॥ मुनिशिष्याजलंचापिशलाकाअपिचार[illegible] ॥२[illegible] [illegible]ब्रह्मसूत्रंदेव्योशिष्याशे

पान्नमर्पयत्॥ततोन्यागारेतेसर्वैर्विस्तीर्णेकृतसंस्तरे॥२८॥इक्षुद्राक्षाम्रपनसदाडिमानिबुभक्षिरे॥एलालवंगकर्पूरचूर्णखादिरपूगकान्॥२९॥जगृहु[illegible]धार्यतं[illegible] [illegible]रसैर्युनान्
ततोददावलंकारान्वासांसिचमुदामुनिः॥३०॥तेभ्यायथार्हंसर्वेभ्योरत्नेनर्घ्यनराशिच॥मुनि०॥किंमयाभोजनंदेयंमुनिनावान्यहूतिना॥३१॥[illegible]समर्वकाम[illegible]तेनविस्मु[illegible]
पिरो॥यशोकारिन्त्रिलोकेमेत्वयामहाकार्यकारिणा॥३२॥जमदग्निगृहेराज्ञामसैन्येनभुजिःकृता॥अतिपुण्यवतोलोकेसाधुशब्दःप्रयुज्यते॥३३॥महानुक्षुद्रस्य[illegible]वना[illegible]कुरुते
सोपिसाधुतांप्राप्नोतिसर्वलोकेषुकीर्तिसमुत्कटां॥महाकार्यकरणेतेपिहृरेरिष्टंगतंमहत्॥को०॥हूतिवाणीसमाकर्ण्यजमदग्निसमीरितां॥३४॥प्रपच्छराजातंतत्रविर[illegible]
॥राजो०॥नादृष्टिप्रथमंकिंचिदिदंकिंमाययाकृतं॥तपःप्रभावाद्वाकारिसत्यंमेवदसुव्रत॥१॥मुनिरुवाच॥अनृतंनोक्तपूर्वंमेपरिहासेपिवानृप॥अतःसत्यंब्रवीमित्व[illegible]नेसंक[illegible]वि
लंकृतं॥कौव॥कुमतिःतस्यभवतियस्यदेवमदक्षिणां॥३८॥अनिष्टबलवस्त्राविदुष्टग्रहहृतंमुने॥भुक्त्वानृपोपिराजभ्रोसम्पक्तबलवाहनः॥३९॥आदानकामधेनोःसमर्तितंचक्रे
ब्रवीदिदं॥राजो०॥मुनीनांशांतचित्तानांकंदमूलफलाशिनां॥४०॥मनसास्तुष्टिसंहारकंतृणामस्पृहावतां॥जितेन्द्रियाणांविज्ञानांनेक्षेधेन्वाप्रयोजनं॥४१॥वन्यमारुतभक्षा
णा॥[illegible]मः
णांमोक्षमा[illegible]॥वेदभ्यसनशीलानांसंपत्[illegible]॥४२॥शास्त्रपाठनशीलानांधर्मशास्त्रार्थवेदिनां॥४३॥योगाभ्यासरतानांनकामधेनोप्रयोजनं॥कार्यायमहतेस्मा

तुमहद्दत्तुमहद् । [illegible] र्गरायवार्मिने तुभ्यं महद्बल [illegible] द्याकामधेनो मम वाक्यान्मुदा त्वया ॥ ४४ ॥ नयिष्यति नानेवेवास्ति चेतसी निनिधार्यतां ॥ मर्यादा [illegible] स्तन्नुक्त
मेवं पुरस्तव ॥ ४५ ॥ नौ चेद्राज्ञा किमन्या त्वं लोके पुबलशालिनां ॥ स्वराष्ट्रे परराष्ट्रे वा चतुरगबलैः सह ॥ ४६ ॥ को० ॥ श्रुत्वेत्थं वचनं तस्य कार्तवीर्यस्य दुर्मते ॥ प्रतिजज्वाल रोषेण जमदग्नि
र्महामुनिः ॥ ४७ ॥ सर्पिषा वहुलेनेव जानवेदा यथा द्विज ॥ उवाच रक्तनयनः शिक्षयन्निव भूमिपं ॥ ४८ ॥ मुनिरु० ॥ लघुक्षुद्रो महाचानो प्रार्थितो भोजनाय हि ॥ कौटिल्यं न च नाज्ञानं व कस्य
वत्तद्दिस्थितं ॥ ४९ ॥ यथा वा कोकिला काकवालं पुष्णाति मायया ॥ अंते तं काकभावेन भक्ष्याभक्ष्यरतिं व्रजेत् ॥ ५० ॥ अहमेवाभवं त्वां तो यद्वच्छद्राजमित्रता ॥ नद्द [illegible] लोके
नानुभूता पिकेन च तत् ॥ ५१ ॥ इति श्रीमद्ब्रह्माण्डपु० उ० कार्तवीर्योपा ॥ ७१ ॥ मुनिरु० ॥ उपकारस्त्वया रम्भि साधु हि नानुसारिणा ॥ अलग्यातं पुरस्कृत्य कामधेनुं नेमकन [illegible] ॥ १ ॥
मां नो मित्रपसत्यं त्वमप्राप्यं यां भिवांछसि ॥ त्रैलोक्यनाशजं पापं तत्व मूर्ध्नि पतिष्यति ॥ २ ॥ को० ॥ इति वाक्शरविद्धोसौ प्रलयानलसन्निभः ॥ राजाबभूव रोषेण प्रमुखादग्नि सूर्यपिव [illegible] मन ॥ ३ ॥
उवाच परमक्रुद्धो जमदग्निं मुनिं नरा ॥ राजो० ॥ न मया दुष्टवचनं कस्यापि श्रूयते शठः ॥ ४ ॥ किं करोमि द्विजोसि त्वमिति क्षान्तं वचः कटु ॥ को० ॥ न तदस्याय राजासौ द तवेच्छा सर्वे [illegible] नाप्यमत्वां
॥ ५ ॥ मुच्यकीला कामधेनुं शीघ्रं यां नु ममान्तिकं ॥ ६ ॥ आवेष्ट्यं तत्तदा दूना कामधेनुं न दाज्ञया ॥ फूत्कारेरोवनस्यास्तित्यक्ता मारा दिव ययुः ॥ ७ ॥ अन्या [illegible] नलेना [illegible] दस्यो नद्भूता नरदा

हह॥श्वासमारुतवेगेनवीराःपरेपतन॥८॥आकाशंधूलसंभानोर्नप्राज्ञायतकिंचनः॥दिशःसतिमिराजाताव्योमापिनव्यभासत॥९॥धराकंपःसमभवत्ह [illegible] तुःप्रकंपित [illegible] मेनिकश्चन
तोभीतायांतिसर्वेदिशोदश॥१०॥केचन्निनाडिताप्राणोःकशाघातेनहन्ता॥उत्तुंगोत्तुंगीयसाधेनुरधावत्सैन्यमेवनन्त॥११॥गजवृंदंयथासिंहोगरुत्मानुरगानिव॥हाहाकारोमहानासीद्वीरा
णांनत्वधावतां॥१२॥तानुवाचनभीकार्याकार्तवीर्योमहाबली॥मयाध्मातेसुदाशंखेभीनायात्विमतेहिरं॥१३॥कामधेनुरियंकात्रिपश्यंतुकौतुकंमम॥ततोदध्मौमहाशंखंचैत्रेल [illegible] ंद्र
रयन्निव॥१४॥नविस्पैकामधेनुस्तांताडयामासुराजसा॥यष्टिभिर्लोष्टनिचयैःसर्वेतेराजसेवकाः॥१५॥यत्रयत्रप्रहारास्याशरीरेजायतेनतनः॥सन्नद्धाःसर्वशस्त्राख्यानानावीराविः नेनमः
॥१६॥कवचाद्वर्वर्वणआसंस्तस्याकेशात्समुत्स्रवा॥पदच्छराःपादद्देशादेवंसर्वेप्रजज्ञिरे॥१७॥नानायवनजातीयवीरानानास्तथापरे॥वाजिवारणसंघाश्चरथिनोवलवत्तरा॥१८॥तेचैवयु
युधुस्तत्रकार्तवीर्यस्यसैनिकैः॥त्यपतेन्कार्तवीर्यस्यस्यैनिकास्तैःमहारिना॥१९॥अपरेमीलितास्तत्रनिष्ठित्रक्षेपतंगवत्॥परस्पराघातहतानिपेतुशतशोनराः॥२०॥भंत्काशस्त्रै
श्चशस्त्राणि॥युद्धंप्रचक्रिरे॥एवंसुतुमुलेजन्येशस्त्रेषुनिपतत्सुच॥२१॥स्वीयोवापरकीयोवानप्राज्ञायतकिंचन॥रजसाछादितेसूर्येजघ्नुरेवपरस्परं॥२२॥कोलाहलोमहानासी
द्धन्यतांहन्यतामि [illegible] हेषितैर्बृंहितैःक्ष्वेडैर्निर्विजोरथनेमिभिः॥२३॥मृदंगतालवेणूनांधेनूनांनिनदैरपि॥एवंगर्वैःकार्तिकेयैरथाश्वगजपत्तिभिः॥२४॥अभवत्तुमुलंजन्यंनृनराक्षस

३५५

मूनिरे॥ पक्षिजंवूकम[illegible]देवारपल्लीभयप्रदं॥ २५॥ केषाञ्जानुनीभग्नेकेषांचिच्छिरांसिच॥ खड्गखेटकमन्यानांशराणांधनुषामपि॥ २६॥ भस्मानांनचसंख्यास्तिवीराणांरथिनामपि॥ म
पिनुःकार्तवीर्यस्यवा[illegible]वेमनिकामतः॥ २७॥ दृष्ट्वालक्ष्याययुर्गव्याहमंतोनचजज्ञिरे॥ निनिंदुर्मुनिनाकिंवोऽनिष्टंकृतमतीवने॥ २८॥ पूर्वदोषप्रसंगेनराज्ञोजातुर्मनोमुनिः॥ एवंप्रसक्तो
सैन्यसज्ञनमक्षौरणांवीर्यजः॥ हस्तयोर्जगृहेपंचशतंवाणानथधनूंषिच॥ दत्त्वाभूमौवामजानुंधनुष्याकृष्यवेगवान॥ ३०॥ चिक्षेपशरजालंसगाधेयसैन्येमहाभुजः॥ कलहानमभून्नस्य
शरजालंनृपस्यंनत्॥ ३१॥ अनीतेश्वरितंयद्वद्ध्यायामुरत्तंयथा॥ पुनःपुनर्जहौवाणांस्तावतोराजसत्तमः॥ ३२॥ कामधेनोर्नचैकोपिवीरोभग्नोभवत्तदा॥ शरजालेन्नथा
नस्रोभून्नृपसत्तम॥ ३३॥ कृतंममसामर्थ्यमितिचिंतातुरोभवत्॥ व्याकुलेनमहतेन[illegible]मितिनिसर्वेययुर्दिवं॥ ३४॥ कामधेनुर्मुहायुक्ताकिंयुद्धेनलघुनासह॥ गतायांकामधेनेम
वीर्यामुनिंपयो॥ ३५॥ रोषेणोवाचतेभ्रष्टनकापथ्यंविदितंमया॥ नसविप्रोभिमंतव्योयस्यस्यात्कपटंहृदि॥ ३६॥ इत्येकंवाराम्मारायविव्याधद्विजपुंगवं॥ तस्मैतद्दिमहावाणोमा
रात्यागंचकारसः॥ ३७॥ रेणुकानंनृपंप्राहब्रह्महत्याकथाकृता॥ मनुत्वेरक्तनयनाक्रोधाविष्टोनृपस्कतां॥ ३८॥ तूष्णीतिष्ठनचेद्धन्मित्वामधीहमुनिप्रिये॥ एकविंशतिवारांस्त्वां
दुष्टोराजाहमद्गुसा॥ ३९॥ सस्मारमनसासापिजमदग्निंमुनिंनरा॥ पश्चादुवाचनृपतिंदुष्टत्वांज्ञातकिंकृतं॥ ४०॥ अपराधविना[illegible]कस्मादाश्वांनिहतं[illegible]सि॥ तव वनाना

ग०रो०॥

॥११०॥

हीनर [illegible] त्नमयच ॥

शोभुजांनात्रसंशयः॥४१॥ श्रुत्वेत्थंवचनंतस्यास्ततोयातोनृपस्तदा॥ आत्मावसिष्टसैन्येनचिंताक्रांतोययौतदा॥४२॥ निनिंद्रल्हाद[illegible]त्माने गेच्छ्रमत [illegible] गत्वोमि
रुधीगोविवेशनिजमंदिरं॥४३॥ इतिश्रीमद्र रोशपु०उ०कार्तवीर्योपा०८०॥ कौ०॥ रेणुकानुगतेनतस्मिंसुखोचभृशविह्वला॥ क्वगतामममपुत्र[illegible]लसंहारेस्वि[illegible]॥१॥
मृतेभर्तरिकिंकुर्यांवाराजालसमाहता॥ क्वगतोसोमहाक्रोधीरामोमेप्रियबालकः॥२॥ तस्मिन्नहष्टेममप्राणागमिष्यंतिसुरालयं॥ कौ०॥ स्मृतमात्रस्तपारामो[illegible]त्तल्लस
तिकं॥३॥ वाराजालचितांतांचपितरंमृतमेक्षत॥ कार्तवीर्यगणदुष्टेणहृतवाराहतंत्वहदि॥४॥ पपातमूर्छितोभूमौवातभग्नइवद्रुमः॥ पितरंमातरंश्चेवरुरोदभृशदुःखितः॥५
॥रामउ०॥ ऽघांधकारःसर्वत्रच्छ्रघशून्यादिशोदश॥ मेरुहीनायथापृथ्वीशक्रहीनामरावती॥६॥ नाश्रमःशोभतेतद्वपित्राहीनोयमद्यमे॥ त्रिलोकीगंगयाहीनात[illegible]
गा
श्रममंडली॥ तशोभतेरेणुकयाहीनाप्याश्रममंडली॥ गतंभयंतुदेवानांमुनयोथनीरीश्वराः॥८॥ यदासोतपसाचास्यकिमेवागहीष्यती॥ एवंबहुविधाकारंचक्र-
त्याक्रंदनंतु कारे च्चचष्टनभृशरामोमत्स्योनीरंविनायथा॥ ततःपुनर्मातरंसरुदन्नेवसमाययौ॥१०॥ निक्काशयामासतशरानंकेकृत्वाशिरोधरां॥ चक्रंदचपुनरामोमा
तृदुखेनदुहि [illegible]श्रमाज [illegible] माकथंपतिना[illegible]हवःरामपीडिता॥ नविस्मरसिमांनित्यंक्षणंकौशगवुरा॥१२॥ त्यकुंमांकथमद्यत्वंकु

वृकरू [illegible] देवोरपत्नी [illegible] ॥

अवागंतुमुद्यत्वा [illegible] पवाभूरिवस्त्वारण्यन्नानि [illegible] तुनीभृते ॥ फलमूलानि वा [illegible] ॥ [illegible] पामस्यात्काकथंतुसा ॥ मातापितृभ्यांहीनस्यधिङ्मेजीवितमध्रुवं ॥ [illegible] ॥ इतिपुत्र
वचः श्रुत्वारेणुकाभृशदुःखिता ॥ प्रमृज्याश्रूणिपुत्रंगादभृशविह्वला ॥ १६ ॥ अहंतेनिकटेस्थास्येनशोकंकर्तुमर्हसि ॥ शृणुवत्सपुरावृत्तांराजामांकृतवीर्यजः ॥ १७ ॥ समायाद्दे
सहसैन्येन [illegible] यत्राश्रममंडलं ॥ पित्रात्वेमानितःसम्यक्भोजितोवलसंयुतः ॥ १८ ॥ कामधेनोप्रसादेनभुक्त्वायचनृपधेनुकां ॥ तूष्णींभूतेमुनौकोपात्नकामधेनुमुमोचम ॥ १९ ॥
स्मस्मात्तावत्कामधेनुःससर्जवलमुत्करं ॥ चतुरंगंततोयुद्धमभवद्राजसैनिकैः ॥ २० ॥ निष्पात्यपलंसर्वैराजपुत्रस्तथाकरोत् ॥ सचपंचशतंवाणान्वारंवारमथारमथास्रजत् ॥ २१ ॥ मापि
भयोप्यहंयानःकामधेनुर्दिवंगता ॥ पुनरागत्यदुष्टोसौवाणैनेकैनवक्षसि ॥ २२ ॥ जघानपितरंकोपादेकविंशतिसायकैः ॥ अपराधविनामाचताडयित्वागतःखलः ॥ २३ ॥ [illegible] कंव
देसुत्वंतंकुरुष्ववचोमम ॥ संस्कारंकुरुतौतत्रयत्रकोपिनदाहितः ॥ २४ ॥ तस्मात्त्वयायदुहृस्यनाशःशीघ्रंविधीयतां ॥ २५ ॥ एकविंशतिवारंचकुरुनिःक्षत्रि [illegible] एक
विंशतिवाराणामेदेहेतेनपनोर्पितो ॥ २६ ॥ दत्तात्रेयंमुनिवरमाकार्यसर्ववेदिनं ॥ कुरुकर्मतरंतौत्वंत्रयोदशदिनावधी ॥ २७ ॥ तदैवगतिमाश्याबोनान्योवक्तुंलिनाहृतः
इत्युक्त्वारेणुकादेहंत्यक्त्वाधाममापदुर्गमं ॥ २८ ॥ रामस्तत्सर्वमकरोत्तत्तदादिष्टंमहामना ॥ २९ ॥ इतिश्रीमद्दूरोगपु० उ० रामोपा० ॥ ३० ॥ कौ० ॥ रामस्त [illegible] गतिर् [illegible] स्तात्वाममय

दै. । [illegible] स ॥ नठ ३

॥गदत्त॥
॥१२८॥

ग्विधानतः॥ उत्क्रानश्राद्धमकरोत्सात्मरागैः सहितं यथा॥१॥ विश्रान्तिश्राद्धमारभ्य मंत्राग्निमुखपोदरान॥ तंदेवग्रयपोतंतुदत्तात्रेयं मुनिं प्रति॥२॥ कुबेर्धीप्सनम॥३॥ [illegible] तेन श्रीमद्दत्ते
नं कृशं॥ ध्यानेनालोकयन्तं रामौनेन नाम मुनिपुंगवं॥३॥ बद्धाञ्जलिपुटो तिष्ठघामदत्तस्य पुरो द्विजः॥ दत्तात्रेयोपि सर्वज्ञो बुध्यानस्माशयं मुनिः॥४॥ उवाच राम मामं व्यक्तानं तत्कथं वित्तरागत॥
पितृके विज्ञानु किमर्थं त्वमिहागतः॥५॥ कोऽह॥ स उवाच ततो रामो हृतां तं मातिस्मृद्धं॥ राम उ॥ हृतवीर्यात्मजो राजा पितुराश्रममागतः॥६॥ भोजितः परमान्नेन नं [illegible] ततः पा
लितः॥ एकः ससैन्य सामीई कामधेनुमयाचत॥७॥ यदा न दत्ता पित्रा मे बलात्मो तुं मनो दधे॥ सा ताडिताथ सुबहून्सैनिकान्विविधान्बहून॥८॥ ततेर्भृंगोवलिभीरंजामम च॥ विजयोल्लं
जाल्पये॥ कामधेनुर्गता स्वर्गं ततो राजा रुषान्वितः॥९॥ जमदग्नेस्तु शिरश्च महन् हृत्वमोजसा॥ एकविंशतिमातुर्मे सर्वांगं घोपयद्भुवा॥१०॥ नाहं तत्र स्थितो ब्रह्मन्पश्चा॥ तत्रागत्य
दृष्टवान्॥ दग्धाग्निना तु दग्धौ तौ मातर्वाक्यादिहागतः॥११॥ दत्तात्रेयं विना नान्यो वक्ता कार्येत्र कर्मणि॥ कृते कर्मणि सर्वस्मिन्नत्र योदशादिनावधी॥१२॥ पश्चाद्राजो [illegible] हतं विश्व
कृतवीर्यात्मजो बली॥ एकविंशतिवारं च कार्पातिः क्षत्रिया मही॥१३॥ इत्युक्तमाज्ञापय त्वं जनर्नरिपुकामम॥ इत्यर्थमिह संप्राप्तस्त्वत्सकाशं कृपास्पद॥ कैक [illegible] नोधापमुण
चः कृतः [illegible] प्रारखासुनिः॥ शोकसंविग्नलपितो रामस्तु वरदं वचः॥१४॥ दत्तात्रेय उ॥ यद्ध्वहे भुकमसंतेनेन दृष्टविरोधिना॥ इदं दुष्टेन चाकार्षि [illegible] नत्वयं पंकाम।

बुकव देवारपत्नी ॥

॥१६॥इदानीं पाः सम्यकुर्ध्वदेहिकंमाचर॥ कोठ॥ ततआश्रममागत्यदत्तात्रेयमुनत्तमः॥१७॥रामश्चकारसंस्कारंवपित्रोःकनरकर्मनत॥ दत्तात्रेयोकमत्रः
॥१८॥समाहितकर्मणिमुनिर्गंतुंकोल्हापुरमनः॥ चक्रेतदारभ्यवीह्यामःकृत्यायातिमवानपुनः॥१९॥मुनिर्माचयदात्वंमस्मरणांचेकरिष्यसि॥ एहिदत्तात्रेयतितदमामा
कृत्वाकर्मव्रजत्येवभिक्षितुंसदिनेदिने॥ असौचितोनभोक्ष्यमन्नमिदमिचिंतयत॥ पचमेदिवसेकर्मसमाप्यमुनिपुंगवः॥ गृहीत्वाज्ञांगतोयावत्तावद्यामःस
मानमातःकृत्यायाप्यह्येवचुक्रोशतन्द्रयात॥ आविर्भूयातदामातारेणुकारामवाक्यतः॥२३॥ असंपूर्णांगीरामापुत्रस्नेहवशेनहि॥ यदिह्वादशगतात्वात्माहूताम्य
आगतासंचसंपूर्णासर्वावयवशोभनी॥ उवाचतंकिमाहूतावत्स्वालप्रयोजन॥२५॥ आलिलिंगस्तदास्नेहाद्रामंस्नुतपयोधरा॥ दत्तात्रेयःपुनरागात्यन्यहेतुदिवसे
पश्यद्रेणुकांतत्रतादृशींराममब्रवीत॥ मध्याह्नवकिमाहूतान्यूनदेहासमागता॥२७॥ सपिंडीकरणाद्ध्वंयदाहूतातदाखिला॥ आगतास्याद्रेणुकेयनवस्नेहा
॥रामउवाचः॥ बालभावान्दयातब्रह्मन्स्वभावान्मातरिस्महं॥ उक्तवान्मुनिशार्दूलदृष्टवानीदृशीमिमां॥२९॥ वृषोत्सर्गंचकृतवानेकादशदिनेद्विजः॥ सपिं
कृतवानयो॥३०॥ ततःपरेह्निपाथेयश्राद्धंपुन्याहवाचनं॥ इत्यादानान्यनेकानिब्राह्मणेभ्योयथार्हतः॥३१॥जमदग्निर्दिव्यदेहोभक्त्यात मभागम

ग॰रो॰
१२१०

स्या

मोमुक्त्वानैवनाहशी॥ भूरपस्यखिलान्कामान्जनानांभक्तिकारिणं॥ ३३॥ महात्म्यंविस्तृतंतस्याःस्कांदेश्लोकविशेषतः॥ अतिविस्तरभीत्यात्र॰ ॰श्लोकंमुनेः॰
रा॰पु॰उ॰भार्गवीये॰॥ ८१॥ व्यासउवाच॥ कथंरामोवत्सएवकृतवीर्यसुतेनह॥ एकाकीमहसैन्येनसहस्रभुजशालिना॥ १॥ संग्रामंकृतवान्ब्रह्मन्तन्मे
॥ कौ॰॥ एकस्मिंदिवसेरामोमातरंपरिपृष्टकृतः॥ २॥ रामोउवाच॰॥ यस्माद्विज्ञादयोदेवाविस्मयंतित्रासकंपिताः॥ अनंतंतपसासेव्यंतत्त्वतुरागसमुद्भवत॥ ३॥ कथंविजें
यंमेखिलंवद॥ एकविंशतिवारंवकथंनिःक्षत्रियांधरा॥ ४॥ करिष्येवदतत्सर्वंत्वत्प्रसादाज्जयीभवेन॥ अतुलामसमंकीर्तिंश्वसर्वलोकेषुविश्रुताः॥ ५॥ मातोउव
भवेत्पुत्रशंकराराधनंकुरु॥ तुष्टेतस्मिन्महादेवेसर्वंसेत्स्यतिवांछितं॥ ६॥ इतितद्वचनंश्रुत्वारामःकैलासमाययौ॥ प्रणम्यमातुश्चरणौआशिष्यप्रतिगृ॰त्यच
न्महादेवंरत्नसिंहासनेस्थितं॥ बद्धांजलिपुटोरामनत्वानुष्टावतंतदा॥ ८॥ रामोउवाचः॥ नमोदेवदेवेशगौरीशशंभोनमोविश्वकर्त्रेनमोविश्वनेत्रे॥ नमो
धाधाम्नेनमस्त्र्यंबुधाम्ने॥ ९॥ नमोनिर्गुणायामलज्ञानहेतोनिराकारसाकारनिस्थायतेस्तु॥ नमोवेदवेदांगशास्त्रानिगायनमोव्यक्तवकात्मनेसत्स्वरूप॥ १०॥ गुणात्रय-
नीनायतेन [illegible] षविदुषेयपंचरहितात्मने॥ ११॥ कौ॰॥ इतिस्तोत्रसमाकर्ण्यपरितुष्टोमहेश्वरः॥ उवाचराममामन्त्र्यहसोवाक्यामृतेनतं॥ १२॥ वरं

बृकर ईश्वरपल्ली
व्याकरणे
नपाः संस्कृ.

१

श्रीगणेशायनमः मुनय उचुः सम्यगाख्यानमाख्यातंत्वयासूतमहामते सादरंश्रुतमस्माभिर्नचतृप्तिंगतावयं १ यथानतृप्यतेजंतुरन्नमश्नन्दिवो
यांतरंवहिषेनतृप्यामहेवयं २ सूत उक्तंचोपासनाखंडंक्रीडाखंडंवदामिवः यथाकृतंगणेशेननानादैत्यविहिंसनं ३ साधुद्विजगवांचैवपालनं परं
तदहंसंप्रवक्ष्यामिश्रूयतांस्थिरचेतसा ४ मुनय यावद्यावत्कथ्यतेतेनसुराणांतावताद्दृढंतेश्रोतुमिच्छा तस्मात्सम्यक्कथ्यतांसर्वलोकसंसाराच्छ्रेयंनरः
प्रमुच्येत ५ सूत यदुक्तंब्रह्मणापूर्वंव्यासायामिततेजसे भृगुणासोमकांतायतदेतद्धिब्रवीम्यहं ६ व्यास यन्मयोनवदद्विभोगणेशचरितंशुभं प॰
समाख्यायपद्यत्रुटवान्विभुः ७ कृपावतात्वयाब्रह्मन्ममवाक्यादुदीरितं उपासनाखंडमिदंश्रुतान्विनयामिच ८ येनयेनचावतारेणायंदेसद
महावलं अहनदिकदस्ततत्कर्मास्यवक्तुमर्हसि ९ तदिदंबालचरितंलीलानानाविधाअपि श्रुत्वात्वद्वचनांभोजान्मनोनिर्वृतिमेष्यति १० सूत॰
श्रुत्वानानाविधान्प्रश्नानुवाचकमलासनः कथांनानाविधांदिव्यांव्यासायपरिपृच्छते वृह्मोवा साधुपृष्टंत्वयाव्यासहृदयानंदकारिणा वहुप्रवः
तेप्रीतिःसादरंश्रोतरिप्रभो १२ अवाच्यमपिवक्तुंमेपुराणमं अनंदवेत्वयि भक्तिर्गरीयसीयद्वक्तुर्विकेतरिप्रभो १३ इदानींसर्वमाख्यास्येगणेशचा॰

नूकर देवोरपर्ल

ततवनाकोवतारान्कृत्वासम्भारंहृतवान्वि [illegible] ।विधानंदेसानस्यस्थानेस्थापयत्सुरान् साधूनांपालनरतोदुष्टनिग्र [illegible]
इतिहासंस्मरणमुनेगणेशाख्यानसंश्रयं विघ्नरक्षवस [illegible] श्रवणात्सर्वकामदं १६ विघ्न युगेयुगेभिन्ननामागणेशोभिन्नवाहनः भिन्नक
भिन्नगुणोभिन्नदेसापहारक १७ सिंहारूढोदशभुजःकृतेनाम्नाविनायकः तेजोरूपीमहाकायःसर्वेषांवरदोवशी १८ त्रेतायुगेवर्हिरूढ
षट्भुजोप्यर्जुनःछविः मयूरेश्वरनाम्नाविनायकः तेजोरूपीमहाकायःसर्वेषांवरदंस्यांचविख्यातोभुवनत्रये १९ द्वापरेरक्तवर्णोसावाखुरूढ
श्चतुर्भुजः गजाननइतिख्यातःपूजितःसुरमानवैः २० कलौतुधूम्रवर्णोसावश्वारूढोद्विहस्तकान् धूम्रकेतुरितिख्यातोम्लेछानीकविना
न् २१ परसदेसान्तिस्मनद्विदानीगुवेमुने अंगदेशीयनगरेहृद्केतुरभूद्विजः २२ सर्वशास्त्रार्थतत्वज्ञोवेदांगपारगः समोजीवेश्वग्निहोत्री
गोद्विजरञ्जकः २३ इश्वरोपासकोनित्यंसर्वकार्यविशारदः तस्यपत्नीशारदाख्यारूपलावण्यशोभिता २४ ईदृशीनाप्सरोमध्येनाप्य
कास्तपि पहृष्कानिर्जितश्चंद्रश्रीतयास्ययमेपिवान् २५ अनेकदिव्याभरणैर्भासयतीधरातलायथानक्षत्रमालाभिर्भासतेव्योमचंद्रमा

म

नः

दीदशामये

२ त्सा गर्भवती शारदी सत्ललोचना शारदा शारदे मासि शरच्चंद्रसुशोभिते २७ शारीरं जं जसा यस्या नमा शापतः किंचन दोह शाम्पुर यत्से याय दुःखमत्रको
त्सती २८ एवं सा नवमे मासि प्रियमल्लौ सुषुवे सुतौ अतिकांततरौ स्वांतनंदनावुभयोह्यभौ आजानुबाहू दीर्घासौ दक्षुम्पो वाचत्तसिता २९ अथ रूदेनस
जातो धर्म मध्यतपो मम वंशे धर्मो जनुर्धर्मयस्तु चौवी सितो मया ३० आकार्य चाहं ज्ञानसरस्मगता नायकं स्वस्तिवाचं चकार सुमान्ट एजनन पुदद्विने:
भक्त्या स्तुदर्पिकं स्याद्धं जातकर्माकरोद्द्विजैः संस्कृत्य ब्राह्मणान्भक्त्या दद्गौदानान्यनेकशः ३२ सुहृदो मानयामास वासोरत्नधनादिभिः नानावादित्रनि घे
शर्करा च गृहे गृहे दापयामास तौ वत्स पुत्रजन्म सुनिर्वृत्त यथा ध्यानपरो योगी साम्प्यसहृत्स्वनुत्तमा ३५ ततो दशाहे तेसो वाकार्य द्विजपुंगवान् सम त
परमा भक्त्या ज्योतिःशास्त्रविशारदैः ३६ पप्रच्छ चैतयोर्नाम किं किं कार्यं द्विजोत्तमः अतीतानागतज्ञाना द्विचार्य कथयंतु मे ३७ ते ऊचुः प्राणिधानेनदेव ज्ञा
कनरांतकौ नामनी अनयोर्ब्रह्मलक्ष्मथैं कुरु चोत्तम ३८ इति तद्वचनं श्रुत्वा द्विजभक्तिरतो द्विजः स्वशास्त्रोक्तेन विधिना नामनी विदधे तयो ३९ बाल १८१ राम
न भोजयामास सर्वांश्च नागरान्यथावद्धातेन तौ तु महमंदरसंमितौ ४० यथा कक्षौ तौ तालौ यथा वंशांकुरौ बलात् यत्र यत्र यदत्यासं कुर्वीते तेनोपदच्छ २

श्रि ती ४

नानाद्रुमलताकुलं वापीकासारसहितं पुष्पपल्लवशोभितं विशालगह्वरगिरिनानाप्रस्तरशालि च ४ तत्रस्थिता उभावेतौ प्रारेभाते महत्तपः एकांगुष्ठस्थितौ तौ चो
३ भौ तत्र तौ स्थिरचेतसा जपंतौ नारदप्रोक्तां विद्यां पंचाक्षरीं शुभां ५ ध्यायंतौ शंकरं देवं सहस्रपरिवत्सरान् ६ निराहारौ वायुभक्षौ शरदां द्विसहस्रकं सहस्रवर्षंप
र्णाशि पक्वानि जक्षतुस्तौ ७ एवं दशसहस्राणि वर्षाणि जपतोर्ययुस्सम्बद्धेभरितपसि ततस्तेजसा ८ सूर्योऽमंदकिरणो भस्माद्दलितदेहयो भ्राम्य नेचा
समास्ते विभ्रतो गजचर्मणी ९ । पुरञ्जनुरुयः कालेयाभुंकुसुमपल्लवे तस्मिंस्तपोवने तात तयोरद्भुततेजसा १० जातिवैराश्च निर्वैरा आसन्निह गजेंद्रयः १
वतत्तपसा तुष्टः पंचवक्त्रस्त्रिलोचनः ११ दशबाहुरपर्णो गोव्याघ्रेभचर्मसल्लवान् बिभ्रच्छिरसि गंगां च डमरुद्दक्षिणे करे १२ फणिहारसमायुक्तो रुंडमालाल
संकुलः व्याघ्रहस्तो नलकंठः प्रभया भासितांबरः १३ नानालंकारसंयुक्तः श्वेतांगश्चंद्रशेखरः दृष्ट्वा तौ ताद्दृशं देवं हर्षमापतुरुत्तमं १४ ननर्ततुरुभौ पश्चात्साष्टांग
प्रणिपेततुः बद्धांजलिपुटौ तौ तं देवं समस्तवतु १५ धर्मो नौ पितरौ देव जनुषि नयने तपः धर्मं कुलं च देहौ च यतो दृष्टो महेश्वर वेदांतगोचरोगम्यो वाचो यस्माद्
पाव [illegible] र्शाल्लाएपश्चमानसा १६ सहस्रवदनः स्तोतुं कस्तोष्यासनकादयः नशक्ताः सर्वजगतः कर्ता पाता पहारकः रकंकरोति रा ३

१९.

जानेराज्ञानेरंकमेवच सर्पंकरोतिवल्लयवल्लयंसर्पमेवच १८ मृतंकरोतिजीवन्तंजीवंतंमृतमेवच अधनंधनयोग्याढ्यंधनाढ्यमधनंत १९ श्रुत्वैवंस
तयोर्वाणींवाणींप्रोचेउमापति शिव साधुसाधुसाधुश्रुत्वावाक्यमृतंवांसमुद्रामया २० तपसापरितुष्टोवांब्रूयारूढःसद्योमया २१ आगतोध्याननिष्ठाभ्यां।
याचतांवांछितान्वरान् २२ वौ अधकारेरिदंवाक्यंश्रुत्वातोप्रोचतुस्तदा हर्षगद्गदयावाचादेवांतकनरांतकौ २३ यदितुष्टोसिदेवेशतपसाजगदीश्वर
यदित्वयावरादेयायघनुग्राह्यतात्वनौ २४ तदादेवमनुष्येभ्यद्यक्षरक्षःपिशाचतः मानवोरगगंधर्वाप्सरःकिंनरतोपिच २५ सर्पशस्त्रास्त्रतोवर्ममाम्मप
स्यादितोपिचमृत्युनसमभूते भोदानवासुरतोपिच २६ नदिवानचरात्रौवाकृमिकीटादितोपिचमृत्युःकदापिनोस्यात्तप्रसादाज्जगदीश्वर २७ त्रैलोक्य
राज्यंनोयच्छभक्तितेचरणोपिचतोऽजयादृततः स्तुतीप्रसन्नस्तपसातयो २८ समाकर्ण्यवरान्सर्वान्गजभक्त्याभराधिपः शिवो यद्युद्दांवांछितंसर्वं
यानतदमया २९ अभयंसर्वतोमृत्युस्त्रैलोक्यराज्यमेवच त्वस्यपेत्वस्यतेचापिभवभ्याममंतकोभय ३० सोधात्रगौरिसितयोःशम्भुरभयंकरपंकजं
एवदत्वेप्सितान्कामानतद्धीनयथौशिवः तावनुज्ञांततोगृह्यतास्मिन्नंतर्हितेग्टहे रयंतु संपरिक्रम्यप्रणम्यचप्रैम्यतं ३१ हर्षेणापितरौ द्रष्टानेमतु

९१

ह

४ शोर्षितौ आलिंग्य पितरौ तौ तु निजवक्षसां नमश्चतु ३३ आघ्राय मस्तकं प्राह पिता तौ तनयौ मुदा युवयोः सुवरं प्राप्याद्दर्शनात्पुष्करस्य च ३४ पालितं जन
न्म च कुलमर्जितं सुमहद्यशः श्रुत्वेदं तच्छीतलानि जातान्यङ्गानि मे सुतौ ३५ जातावाप्य तपानस्य परात्पत्तिर्नसरायः मात्राभ्यकौ तु भुजं तु स्तनौ तु
विविधं शुभं ३६ पित्रास्समं वाससौ ध्ववेदशास्त्रविशारदे ततः संस्नपयामास नानालंकारभूषितौ ३७ तौ पुत्रौ भ्रातरौ श्वेव तेभ्यो गृहाशिषं देवौ
विससर्ज प्रणम्यैतान्यतीयेतु तुभ्यौ निशं ३८ श्रीमत्पुष्करोपाख्यानु श्रीवरमीपि २ कौ ततः प्रातः समुत्थाय गुरुं ध्यात्वा समभ्यर्च्य स्वस्थान वाखिलान्न
देवानभ्यर्च्य तु निःस्पृहं दिश २ कृत्वा प्रदक्षिणं तुं तातं विश्वं च त्वात्वासं धामुपास्यैतौ विप्रौ देवान् पुपूजतु २ संस्नाप्य ब्राह्मणान् भक्त्या
ददतुर्धनवाससी आत्ममालोकयकौ स्वस्थं ददतुर्ब्राह्मणाय तत् ३ सद्बुद्धिं समालोक्य दर्पणं निर्मलं तथा परिधाय च वाससौ विचारं चक्रतुस्त
तौ ४ ज्येष्ठ उवाच अहं विजेष्य स्वर्लोकान् वरदानान्महेशितु मत्स्यलोकं च पातालं जयत्वं तत्प्रसादतः ५ कौरवतौ निश्चयं कृत्वा विलोक्य शुभवा
सरं एकोयायौ स्वर्गलोकं वायुवेगसमो जवे ६ पातो मरावतीं तत्र वभंजाराममंडल वध्वा परिकरं तत्र स्थौ शक्रस्य पुरतो बली ७ कोलाहलो

महानासीद्देवानांधावतांभृशं कोयंकोयंकथंयातोकस्मादिंद्रसमीपतः ९ गृह्णंतुबध्नंतुलुंठंतुदूरीकुर्वंत्वमुंनर इतितेधावमानांस्तेसर्वेतेननिराकृताः
उड्डीयोड्डीयसहसानिपतंत्यथपुनःपुनः तद्धुनेनिपतिताः स्त्रीगर्भाश्चमहाद्रुमाः १० कंपिताच्चपृथिवीसर्वासपर्वतवनाकरा तदंगदीप्त्यापामालेज्जाताविबु
धसत्तमा ११ यथामयजितोमर्त्योयातिसद्योविवर्णतां तद्वत्तद्दर्शनात्सर्वेविवर्णत्वंगतासुरा १२ इंद्रोपिविह्वलोजातोविवर्णश्चतदाभुवे केचिद्याद्दिशं
यातासन्नद्धाःकेपिचाभवन् १३ केचित्पश्चरणयाताअन्यधीरासुराधमा ततः इंद्रस्तुदंतंवज्रहस्तःसमाहनत् १४ जगर्जसुमहाभीमंचकंपेभुवनत्र
यं क्षिपश्चतेसुवाचैतान्सन्नद्धान्सुरसत्तमान् १५ पौरुषंक्वगतंतावद्यावदैत्यागतोसुर ततस्तेपुरतोजग्मुःसंग्रामायकृतोद्यमाः रणोत्सुकान्सुरान्स्त्र
स्वप्रोचेदेवांतकोहरिं किमर्थंममसेशक्रविचारयवराननम १७ अतःकोभयसंत्रस्तःपलायनपरोगतः त्वरामाप्यंतुतेवज्रंममस्येहंशंकरादया १८
मच्छस्त्रात्सर्वतोयांतिदेवास्तद्वशवर्तिनः शृणुतामद्वचःशक्रसान्त्वेवदीयतामम १९ पदानिस्वानिसर्वैस्तुस्थीयतांयत्रकुत्रचित् अन्यथासुरवर्यं
त्वंवयाम्यंतुप्रयासि २० देवांतकेतिमन्नाममजानीयेनकथंसुर कौ इत्थंतद्वचनंश्रुत्वाविभिदेहृदयंतदा २१ शक्रस्यचमुखादग्निःप्रज्वलोनि

६

पदेस्याप्यनानादेशान्रमयच्च ४८ निरातंकोनिरुद्योगः संरक्षःस्वामरावती कौ० इसमास्यवचःश्रुत्वामुदापरमयायुतः ४९ देवांतकश्चकृत्वाथनंद्दांनांस
म्यगीरित ५२ इतिश्रीमन्गणेशपु० क्री० स्वर्गवि ३ व्यास देवांतकस्यचरितं श्रुतंभक्तातवाननात् इदानींवदमेब्रह्मन्नरांतकविचेष्टितं १ को ५०॥
शृणुस्वावहितोब्रह्मन्सम्यक्तस्यवतीसुत कथयिष्येधुनावत्सदृष्टान्तेपरमादर २ नरांतकोमहींगत्वानानादैत्यगणान्वितः चकारकदनंराज्ञामात्मनो
सकोपवन् ३ सर्वेतेपरराज्यानाहूताराज्ञोहतान्बहून् यथास्मेन्मपश्यतिस्मतत्तथातिदिशोदश ४ यथाज्ञानेनचाज्ञानंयथासूर्योदयेतम एवंनृपक
ुलंसर्वंवशेचक्रेनरांतक ५ येनुतपरराज्यायातास्तदीयत्वास्वदेशेस्थितं येहतास्तत्सुतास्तेन स्थापिताकरदीकृता येतुयुद्धोद्यतास्तेपातालेपिसेवाकृतोभ
वन् ६ तेषांपदेषुदैत्यान्सस्थापयन्सस्पसंमतान् पालयामासपृथ्वींसमुद्रवलयांकिता आतंकभारसंतप्तादेवदानवकिंनरा ८ मुनयोगुगिरि
गुहांयस्तस्त्याध्यायवर्जिता वेदस्वागस्यदोषेणमनसाचाप्यसत्कृती आतंकाक्रांतमनसस्तेतपस्याचचक्रिरे ततोनरांतकोदैत्योनागलोकंजिगी
षया १० प्रस्थापयत्सुबलिनोनानामायाविशारदान् तेतान्सर्पान्संयातावभस्सुरूगोत्तमान् असंख्याताभक्षितास्तैस्ततःशेषोबपोपरः मुक्ताफलानिरत्ना

२१

निवस्त्राणि विविधानि च १२ अन्यानि वर्द्धितानि प्रग्रह्य रूक्षाणि च तानि सर्वाणि दत्वैव सामचक्रे सुरैः सह १३ एवासनं परिज्ञाय हन्नरांतकसमीरितं करभा[illegible]
रंवार्थिकं सखीचक्रे नंतरोर्थक १४ तथापि देसत्तत्रा योऽस्त्रापयद्देसपुंगवं अनेकदेमसहितं सर्वं ध्वक्षं रसातले १५ आज्ञापयामास च तं तत्रस्थं स नरां-
तकः यदेवविकृतिं पश्यसुरगारंगांतदेवन १६ दूतमुखात्स चयस्तहनियामोखिलान्नहीन् रत्यशशिस्त्राप्यतुतदेसाः सर्वेनरांतकं १७ मत्सुलोक॰
स्थितं याताव्लतां तं सर्वमब्रुवन् नरांतकः सदायैवीन्मनुपातालंलोकजं १८ देवांतकायव्लतांतं सर्वं स्वीयमनुष्ठितं उपायनानि सर्वाणि स्वलोके दुर्ला-
भानि च १९ देवांतकोप्ययाप्रैषीत दुर्लभं यद्यभ्यतले एवं त्रैलोक्यराज्यं तौ चक्रतुः परया मुदा २० सोमकांत कथमेतौ हतौ केन रूपेण तद्वद त्वमे के[illegible]ण
च शस्त्रेण अवतारेण केन च २१ भृगु एवमेव कृतप्रश्नो व्यासस्तु चतुर्मुखः यां कथां परमप्रीत्या तामेव त्वां ब्रवीम्यहं २२ कौ दुर्ज्जयौ वरगर्वितौ[illegible]प
णघातितौ येनावतारेण मुनेयेन शस्त्रेण चाहतौ २३ समाधानात्स्मरणाल्लोकानन्दे यामस्वपदे स्थिताः तत्सर्वं कथयिष्यामि सादरं शृणु भो मुने २४
इति श्रीमत गणेशपु॰ व्यासप्रश्नो ४ कौ ममैवं मानसः पुत्रः कश्यपो बुद्धिमत्तरः गुणवान् धर्मशीलश्च तपस्वी विजितेंद्रियः १ अ[illegible]कोलो

श्री॰

दे

२

कटुःखशोकावमर्दनः वर्त्तमानोभूतभाविज्ञानातिमीलितेक्षणः मनसास्थिसंहारकर्त्ता वेदान्तपारगः सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः समलो जिंग का चन ३
अदितिर्यस्यपत्न्यासीत्सलीलाभ्रातिवल्लभा सर्वलक्षणसंपूर्णाअनुपमासात्रिविष्टपे ४ त्रिलोकीभस्मसात्कर्त्तुंपातिव्रत्येनतेजसा सायस्यागु
णान्वक्तुंशेषोनेशोखिलाकृतः ५ सेवतेपांसदाचार्य्यनायकागुणलब्धये आचारंविविधंचैवज्ञनयामासयानघ ६ मत्ल प्रकृतिरूपामा
करूपंसमाश्रिता साकदाचित्स्वकंकान्तंमुदितंमुदिताब्रवीत् ७ स्वामिन्विज्ञप्तुमिच्छामिकिंत्वावद्स्वमेपतिंविनानचान्यास्तिगतिःसघोषितप्रं॥ ८
कस्यप सम्प्राप्तंत्वयामाद्रूममप्रीतिकरेनघ तद्ब्रवीमिसमाधायच्छयतेमनिसिवर्त्तते ९ अदितिंदृष्ट्वादयोदेवगणाःस्वस्वपुत्रत्वतांगताः प
रमात्माचिरानंदरूपंश्चरोयपरात्परः १० यदास्वपुत्रतामेष्यतदामेस्यास्थिरमनः तस्यसेवाकर्तुमीहेउपायंतत्त्वमेवद ११ येनसत्पुत्रतामे॥
ष्यकृतकृत्यमनोभवेत् मुनि साधुसाधुक्तंमहाभागेवचनंपरितोषक १२ यथाजलत्तृषार्तस्यक्षुधितस्यचभोजनं तथामेवचनंजाततवदे
विसुतोयकृत् १३ विनापुण्यकर्यपापासरमालासपुत्रकं तत्रोपायंवदेतच्छहृदिकुरुस्थिरप्रिये १४ योगोचरश्रुतीनांचब्रह्मादीनामगोचर

प्राकं दे:

निर्गुणोनिरहंकारोनिरीहोनिर्विकल्पक १५ योमायाविषयोमायानर्त्तकोमापिमोहनः मायातीतोपिमायायाआधारःकारणात्मिग १६
मायाविस्तारकारीचकार्यकारणकारणं कथंसत्कारतांगच्छेदनुष्ठानंविनाप्रिये १७ अदिति कस्यध्यानंकथंकार्यमनुष्ठानंमयामु
ने केनमन्त्रेणवाकुर्वंनहृदस्वमद्य मुने १८ कौ एवंपृष्टोमुनिस्तस्यैनाममंत्रंसमादिशत् पंचाक्षरंचतुर्थ्यंतनमोंकारपल्लवान्वित
१९ नमोंतंध्यानसहितंमासदैवतसंयुत पुरश्चरणमार्गेणसर्वंतस्यैन्यवेदयत २० ततःसानुदिनाबृह्स्यमुणिपानपुरःसर कृत्पपं·
निजभर्त्तारंएजपामासादर २१ तदनुज्ञांसमादायजगामतपसेवनं स्नात्वापवित्रवसनाध्यायंतीस्थिरचेतसा २२ विनायकंदेवंमालक
लापयामतिः स्वछनेदुमलताकीर्णेनिर्वातेनिरुपद्रवे अदितिरुद्धकरणाशुभासनपरिग्रह नाजापपरमंमंत्रंस्मरंतोसाविनायक २४ ॐ
नन्यच्छतिमनसासाक्षात्करमभीप्सित निराहारावायुभक्षाजपध्यानपरायणा २५ तस्यास्तपःप्रभावेननिर्वैराःप्राणिनोभवन् धर्षितादेवता
सर्वाःकिमियंसाधयिष्यति २६ एववर्षशतंतेपेदितिःसापरमंतपः क्लेशान्बहुविधास्तस्याद्ध्याद्देवोविनायकः २७ स्त्रीभावेचतयाध्येयंआ
देः

विरासीत्विनायकः तेजोराशीपुरस्तस्याः सूर्यकोटिसमप्रभः २८ पञ्चाननोदशभुजो कुंडलाभ्यां विराजितः कामातिसुंदरतनुः सिद्धिबुद्धिः सान्वि. २९
मुक्तामालांचपरशुंबिभ्रद्योमेघपुष्पक कांचनंकटिसूत्रंचतिलकंमृगनाभिजं ३० उरगंनाभिदेशेतुद्विभ्यांवरविराजितं महोरगशिपुरोदृष्ट्वाचकंपेसा
दितिर्भयं ३१ निमील्यनयनेसद्योनिःश्वासमपतद्भुवि जपंध्यानंविसस्मारचिंतयामासचेतस ३२ किमागतंममपुरः किंभाव्यमिदमद्भुतं विस्मृतंमे
हंजपंध्यानंकिंवापंपरमेश्वर ३३ वरदातुसमायातोमहसाभासयन्दिशः एवंसाविह्वलायावत्तावद्देवोजगादतं ३४ विनायक सोहंदेवि नाº
राशौमध्यात्वयेसिचेतसा दृष्ट्वानिष्ठातपोघोरंवरदातुंपास्थितः ३५ वरयस्ववरान्मत्तोयान्यान्कामयसेहृदा तांस्तान्ददामिसंतुष्टस्तपसानेनतु
वृते ३६ कौ तदीयंवाक्यमाकर्ण्यस्वस्थाजातादितिस्तदा बद्धांजलिपुटादीनाप्रणानामविनायक ३७ अवदच्चतदादेवमनन्यमनसाहता त्वमेवस
जतेविश्वंपासिहंस्यखिलेश्वर ३८ नित्योनिरंजनोदेवोनिर्गुणोनिरहंकृति नानारूपधरोनित्योवेदागम्योविदांगंप खिलार्थकृत ३९ ददानोसौम्यरूपे
णावरदेहिविनायक यदितुष्टोसिदेवेश्यदिदेयोवरोमम ४० तदामेपुत्रतांयाहितत्तोमेकृतकृत्यसत ततस्तेसेवनंस्यान्मेसाधूनांपालनंभवेत

६

४१ दुष्टानांनिधनंदेवलोकानांकृतकृत्यता विनायक अहंते पुत्रतांयास्येपास्येसाधं स्वकंटकान् ४२ हनिष्येसकलान्वांछाश्चरपिष्यतवापिच
कौ एवमुक्त्वांतदेधेसोदेवोविनायक ४३ सादितिःकश्यपंगत्वासर्ववृत्तांतमब्रवीत् अदिति तवात्मयागतारूपंतपसह्महत्तर ४४ वरदानुमहो
रूपआगतोसौगजाननः दृष्ट्वात्वरूपंभीतास्मिततोप्रार्थिविनायकं ४५ तेननानाविधादत्तावरास्मेमुनिसत्तमः यास्येपुत्रत्वमित्युक्त्वापदधेसौविनाय
कः ४६ सिद्धकार्यातववलाद्वागतास्वाश्रमंमुने कौ इतितस्यावचःश्रुत्वावरदानंसुधोपम ४७ जहर्षमुनिमुख्योसौतयासहमुनीश्वरः रेमतेपर
मप्रीतावश्यतादिव्यनिर्वृतौ ४८ इतिश्रीमद्गणेशपुक्री आख्या ४ भृगु अथसामेदिनीदुष्टदैत्यभारप्रपीडिता वेधांतरंसमासाद्यप्र[illegible]
वचयीन्त्य १ दीनाहस्तांजलिंबद्ध्वाजगादपद्मसंभवधरण्यु जाताहमलिनादीनाहीनापत्रवृतादिभि २ स्थानभ्रष्टास्तयादेवासेंद्राःसर्वेगतौ व
धे अतिभारातिसंतप्ताततस्त्वांशरणागता ३ येनोपायेनदुष्टानांनाशःस्यात्तद्विधीयतां नोचेद्रसातलंयास्येसपर्वतजनाकुला ४ भृगु इतिवाक्यंधरि
त्र्याःसश्रुत्वाकस्तांब्रवीतमेयो अहंसर्वलोकपालाइंद्राद्यादेवतागणा ५ कः ययोपिस्वधास्वाहारहितादुःखितामरास्मरा भवद्धारानाम ६ उच्यता

९ चारवयंतया ६ सर्वेवपंप्रार्थयामोदेवदेवंविनायकं ब्रह्मरूपंनिराकारंजगत्कारणाकारणं ७ यदासाकारतांपापाद्भोकानांदेवयोगतः भद्रा सर्वंलो
कानांस्यात्तवापिवसुंधरे ८ भृगुरुस्तुक्तानुष्टुवुर्देवाब्रह्माद्यायेगणास्तया निराकारंचसाकारंबद्धांजलिपुटास्तदा ९ नमोनमस्तेखिललोकनाथनमो
नमस्तेखिलोकधाम नमोनमस्तेनिजभक्तपोषनमोनमस्तेलघुभक्तितोष ११ निराकृतेनित्यनिरस्तमायपरात्पर ब्रह्ममयस्वरूप सगुणसगुणातीत
गुणैर्विहीनदीनानुकंपिन्भगवन्नमस्ते १२ निरामयायाखिलकामहरनिरंजनायाखिलदैत्यहार नित्यायसत्यायपरोपकारिन्नमायसर्वं न
मस्ते १३ एवंस्तुत्वापुनःप्रोचुर्देवदेवंविनायकं सर्वेतेमुनयोदेवाविहूलाभयादुःखिताः १४ हाहाभूतंजगत्सर्वंस्वधास्वाहाविवर्जितं वयंमेरुगुहांग
ताआरण्यापशवोयथा १५ अतोमस्त्वंमहादैत्यंजहिविघ्नंभराधुना एवंस्तुवत्सुसर्वेषुप्राहवाणीनभोगता १६ कश्यपस्यगृहेदेवावतरिष्यतिसो
पुत्रं करिष्यत्यद्भुतकर्मपदानिवःप्रदास्यति १७ दुष्टानांनिधनंचैवसाधुनांपालनंतथा भृगु एवमाकर्ण्यतांवाचंब्रह्माप्रोवाचमेदिनी १८ कोस्यस्था
भवधरेदेवीनभोवाणीविनिश्चयात् देवःसर्वेप्यनुलोकेवतरिष्यतित्वत्कृते १९ हरिष्यतिमहाभारमवतीर्णोविनायकः भृगु इत्युक्त्वासातदाते ९

नब्रह्मणा दृश्यमाना सा २० स्वस्थानमगमत्सापि स्वस्थचित्ता धरा तदा ततो बहुतिथे काले दितिः सा गर्भमादधौ २१ तेजोतिवक्षेन स्वादिनेहि
नेये याराशि सम्पूर्णे नवमे मासि सुषुवे पुत्रमुत्तमं २२ ब्रह्मवाक्याद्भ्रमख्यातो नाम्ना कश्यपनंदन दशभुजो बहुबलः करांकुंज्लमंडितः
२३ कस्तूरीविलसद्भालो मुकुटभ्राजिमस्तकः सिद्धिबुद्धिबुद्धियुतः कंठे रत्नमालाविभूषितः २४ चिंतामणिलसद्धस्ताजपापुष्याकरुणाधरः
उन्नतभ्रुकुटीचारुललाटो दंतदीप्तिमान् २५ देहकांत्या हततमो दिव्यांबरपुनः पुनः एतादृशं निरीक्ष्यैनं बालं तत्पितरौ तदा २६ ततो जन्म हृतद
शोकिचिद्रप्युनं शेकतु बलादुन्मील्य नयने दृष्ट्वा तद्रूपमुत्तमं २७ ननंदतुरुभौ पश्चात्बालस्ताविदमब्रवीत् बाल मातस्त्वया यत्नः सर्वेमहत्कृ
परिवत्सरं २८ येन रूपेण संध्यातस्तनयत्वेन याचितः तदा नानावरान्दत्त्वा पुत्रत्वं ते गतोधुना २९ सोहं भारहरणं विधास्ये सेवनद्वयोः ब्रह्मा
पदमासितुष्टदैत्यविनाशनं ३० भृगु रत्नमाकर्ण्य तद्वाक्यं सानंदाश्रुवभूवतुः चक्रवाकौ यथावीक्ष्य नभसीव दिवाकरं ३१ उचतुस्तं तदा पुत्रं परम॥
भुतनौसमुषुत येन नौ पुत्रतां यातः परमात्मा विनायकः ३२ धर्मसंकुलनौ पितरौ जन्तुर्धिज्ञानमेव च यतः स्वरं चरं गुरुः सर्वसाक्षी निराकृतिः

१० ३३ नित्यानंद्रमयः सत्वपुत्रत्वमगमद्विभुः यस्मिंश्चराचरं प्रीतंस्त्वेमविगणराट्व ३४ यः सर्वगः सर्ववेत्ता स एव त्वं न संशयः ईदृग्रूपं परं
दिव्यमुपसंहर सांप्रतं ३५ प्राकृतरूपमास्थाय क्रीडस्व कुहकोपधा यदायद्रूपकस्त्वं तेन तदा तत्त्वं विधास्यसि ३६ इत्थमाकर्णपन हाकापिदेरूपमा
त्मन द्विभुजः प्राकृतो बालो रुरोद धरणीतले ३७ रसातलं च गगनं नादयन् विदिशो दिशः तस्य च श्रवणाद्ध्या जाता गर्भवती द्रुमा ३८ नीरजा
साः शक्रो जहर्ष देवतागणैः भयं वभूव दैत्यानां वव्रधे धरणी तदा चकार जातकर्मास्य कश्यपो ब्राह्मणैः सह प्राशयित्वाज्यं तं मधु पस्पर्श मन्त्रैस्त
तस्य च अपाययत्स्तनौ बालं मन्त्रपाठपुरःसरं छित्वा नालं ततः सा त्वं बालं प्राप्य पयपत्नी सा ददौ दानान्यनेकानि ब्राह्मणेभ्यो मुनिस्तदा आदाय
यत्नातिग्गृहं समये दिवसे दिति इह सुतारेपचमेनु वायनानि महामुदा महोत्कटेति नामास्य चक्रे स कारणे पिता बालोपि ववृधे शीघ्रं शुक्लपक्षे
यथा शशि सर्वेभ्यो उत्कटो यस्मान्महोत्कट इति स्मृतः ४४ इति श्रीमत्तगणेशपु ३० विनायक आविर्भावो ६ कौवा वसिष्ठवामदेवाद्या मुन
यस्तनयं तदा जातं महोत्कटं श्रुत्वा दर्शनाय प्रतस्थिरे १ याता गृहं कश्यपस्य तेनाथ परिपूजिता विष्टरपाद्यमर्घ्यं च दत्वा गां चापि दक्षिणा १०

२ बद्धांजलिपुटोवाचधर्म्मोहंपितरौतप पदिंद्रहरिमज्जंचपादमप्रमयेस्थित ३ किंचिदागमनेहेतुस्तानुर्मोहंतपोधना को तेषांमध्येश्रे
ष्ठतमोवासिष्ठः प्राहतंमुनिं ४ वसिष्ठ श्रुतस्तेतनयोब्रह्मन्नारदात्तुमहोत्कटः दृष्टुंतेनांचसंप्राप्तानास्मक्तिचित्रयोजनं ५ तत्कालसादिति
वीत्संवसिष्ठाम्नेस्मवेण्यमत वसिष्ठ उक्तवान्मेयकर्माणिकरिष्यतिमहोत्कट ६ द्वात्रिंशत्स्वसहस्राणापुत्रोवसिष्ठः प्राहतंमुनि अवतीर्णो
महातेजाः परमात्माविनायकः ७ अनेकान्यस्यविघ्नानि विघ्नंतिमहामुने तानिसर्वाणिनश्यंतिरक्षणीयःस्वतोसुरो ८ यतोस्यरक्तौचर
णौध्वजांकुशविराजितौ ततःसंपूज्ययामाससमुनिकश्यपनंदन ९ प्रार्थयामासुःसर्वेतंभ्रमारहरणंकुरु साधूनांपालनंदेवदुष्टदा
नवघात १० तेसर्वेमुनयोजग्मुस्तंप्रणम्यपयागतं ततःसख्यातिमगमन्नाम्नाकश्यपनंदन ११ एकस्मिन्दिवसेप्रातःस्नातुंपातेतु
हि अस्वापयंततनयमदितिगृहमापयौ १२ चकारयज्ञसंभारांस्तावदेकानिशाचरी विरजेत्सभिविख्यातानाविकरालेक्षणानना १३ स्थूलदंताद्दी
नासापादचरोंतभूधरा दीर्घरक्तनीलललजिह्वागोपुरस्पर्द्धिसम्भूगा १४ जग्नाहबालकंसानुसर्वंभक्ष्यानिशाचरी पृष्ठिना [illegible] प्रपकंरंभा

फलंपया १५ शनैर्जगामर्गामगगनेज्ज्वलंपानुभुवंययौ ययोवनंवह्वतरं पपातच्युलोदरा १६ मूर्छामवापमहतीसर्पदष्टोदगयथा लुलोल
पृथिवीपृष्ठेमहाकूलवतीयया १७ मुंचमुंचेतिजल्पंतिपदंगंतुमयासमा हाहाकारंप्रकुर्वंतीघ्नंतीवक्षःशिरोमुखं १८ तावदेहांतरेतस्यावक्ष
धेमुनिनंदनः विदार्यजठरंतस्यावक्षस्थेसवस्थितोभवत् १९ यथाज्ज्वलंविदार्येववह्निर्यातमहारुष सातदेवमहागर्वकृत्वाप्राणानजहौवंसा
चूर्णीयामासदेहेनपंचयोजनगान्कुमान् विरजाविरजास्तेनप्राप्तितानिगधामसं २० दृष्ट्वास्पष्टकृपासिंधोजगदीशकयभवेत् सानंदेमोसदेन
णामाच्युतिर्भवसागरे २१ अदितिर्गृहकार्याणिसंपाद्यबहिरागता नददर्शनदावालंरुरोदव्यशदुखिता २२ गेहेगेहेनिरीक्ष्यवनालभक्षा
पिवालंक ततोपतद्धरापृष्ठेहाहाकारंविमुंचती २३ श्रमाम्बुरुहडुतस्याः श्रुत्वारोदनमुच्चकैः आश्चर्यपरमंचक्रुःसर्वेलोकाभ्यसातुरा २४ सामुष्कनद
नादीनाविलल्लापमुहुर्मुहुः मुखंचसांज्रनेनेत्रेमंजसंमुकलाकुला २५ कल्पद्रुमरत्नप्राप्तोकंननीतोममार्भकः वरदानंकथंतस्यकथास्याज्जगदीशितु २६
दत्तेनिधानंदेवेनैनीतंदुर्लभा कथ्यंमरुठतराज्जनालब्धाविज्ञानसागरं २७ कथंदरिद्राजातांहंलब्धाकांचनपर्वतं एवंविलपतीवसोप्रातिसास्याद्गुनच्छिरः २८

केन

आश्रमाद्बहिर्गच्छेच्छ्री श्यामात्रं निशाचरी ददर्शं पतितां तस्या वक्षस्येव च तं शिशुं २९ क्रीडंतं हास्यवदनं प्रबुद्धमिवकामिनं धावमानां तमानादापलिलि
लिगचचुंबच ३० ऊचे स्वानंदमग्नासा महद्भाग्यं ममाधुना यद्वक्षसी शयानस्तु कोबालकोदैवयोगत ३१ ययौ सबाला स्त्री बाला सा निजमाश्रममंगला
स्वतां तां सर्वमाचष्टे श्रुत्वा सो याह कश्यप ३२ भूतभाविशविश्यमैहक्कं यन्मुनिभिः प्रिये तदेवतस्मम वतदाशीर्वचनादयं ३३ जीवितोखिलभस्यापाव
हुपुरापस्पयोगतः ततोरक्षांचकारसोदंदैदानान्यनेकशः ३४ शांतिकं कारयामास स्वस्तिवाचनपूर्वकं स्तनामाचं नहानत्वोदितिमेवं समादिशत ३५ इति॥
श्रीमद्दुर्गोशपु श्री विरजामाहात्म्ये ७ वृद्धोवाच विरजांनिहतां श्रुत्वा राक्षसीं बलवत्तरां उद्धतो धुंधुरपि च राक्षसो बलवत्तरो १ आगतावाश्रमपदं कश्यपस्य
स्पमहाबन शुकरूपधरौ बालौ दृष्ट्वा प्रोचेदितीतदा २ सक्तास्तनौदीयतामेउभौरं तुं श्रुकाविमौ सोचेतंरवगमौ शक्तौ भगत्वा नस्त्रियाकिंचित ३ उ
यापि धर्तुं याता चेद्दुरीयतौ गमिष्यतः कटेहतीर्यं जग्राह बालस्तौ स्वे-वतदा ४ पश्चाद्घातेन च वेचावजघ्नतुस्तौ भयं चत तावदास्फालयत्सोपितौ वलेन धरातले
५ जहतुस्तौ तदा प्राणान्निजरूपधरावुभौ तद्देहभारभीताभूस्तदाविह्वलताभवत् ६ भग्नवृक्षौ सनिनदौ देहौ निपतितौ तयोः गव्यूतिमात्रं तौ दृष्ट्वा

१२ दितिस्तं पुनरग्रहीत् ७ शरीरे ददशे तेन मुनिना विस्मितेन तयोः छित्वा ददाह तौ दैत्यौ काष्ठसंचययोगतः ८ चकाराभुतशांतिं स बालस्याभ्युदयेच्छया
आश्चर्यं परमं चक्रे शिशोर्दृष्ट्वा पराक्रमं ९ उवाच परमप्रीतो दितिपुत्रयुतां तदा यौ न देवेन शक्रेण निहतौ राक्षसेश्वरौ १० शुकरूपधरावेतौ निहतौ
लीलयामुना अदितिं च शुकौ पाशौ किमर्थं मोचितस्त्वया ११ रक्षितो जगदीशेन कश्चापुण्यं नास्य विग्रहो अविस्मरे रक्षणीयो बालोयं यत्नतः सती १२
कथं च निहतावेतौ गिरिसारौ निशाचरौ निशाचरस्य बलमिदं कथं जीवेच्छिशुर्मम १३ कौ उक्त्वा परस्परं तौ तु स्नाप्य बालं तथाविधं स्नात्वा सुषुपतुं
स्तत्र दंपती विस्मयान्वितौ १४ ततश्चतुर्थे वर्षे च आश्रमात्तरतौ ययौ कासारं जलजैर्युक्तं चक्रमत्स्यगणैर्युतं १५ तमालप्लक्षसरलजंबाम्रपनसा
न्वितं नानापुष्पलताकीर्णं फलवृक्षसुशोभितं १६ नानापक्षिगणाकीर्णं नानामुनिगणान्वितं अतीस्वच्छजलं रम्यं सुजनसेवमानसं १७ व्य
तीपाते सोमवत्यां स्नातुं तत्रागमद्दितिः उपवेश्य स्वकं बालमाकंठजलगाभवत् १८ बाल उड्डीय तां गंतुं जलमध्ये पपात ह चिक्रीड स जले यावत्ता
वनक्रोद धारतं १९ धावधावेति जननी चुक्रोश जलमध्यगः आगत्य जननी बालं ग्रहीतुं नैव चाशकत् २० आकृष्य तं जले तेन जननमा वहिरेव १२

स सनक्रोवालसहितांदूरेदूरेचकर्षता २१ वालोवदत्ततस्तांसोनमोक्ष्योहंत्वयासती साहंत्वयासहैवाहंमरिष्येनवलंमम २२ इत्युक्त्वासवालामाकंठेमग्नो
ताविह्वलांभ्रश निःकासितुंवलाच्छक्त्याउड्डीयपतितावने २३ तस्माद्बलवतान्नक्रात्तेपिशक्तानचाभवन् ततोमंतंवलंतस्यदर्शयामासवालक २४
लीलयैवतदानक्रोधरायांजलतोक्षिपत् वायुर्यथाफलासंहृं पक्कंम्लावास्यंवालकोयया २५ शरीरंरुद्रदृश्येनतस्यविस्तीर्णोपतितभुवि गतचेष्टंगतप्राण
योजनायतमभ्दुत २६ सवालासहशिष्यैःसामुद्रंप्रसाप्रादीतिस्तदा ततोदिव्यवपुश्चित्रगंधर्वंस्तमुवाचह २७ अहमासंपुराराज्ञागंधर्वोगगजाननं
विवाहेदेवगंधर्वाममगेहमुपागता २८ पूजिताःपरयाभक्त्यानभ्युःपूजितोमया वैवाहिकानिकार्याणिकुर्वतातोरुष्टमुनि २९ शशापमांनक्रूवरोभवि
ष्यसिसरोगतः समाकर्ण्यमुनेश्शापंमुपश्शापंतमर्थयं ३० ततोभ्युरुवाचेत्थंयदाकश्यपनंदनः गजाननःस्वरूपेत्वांतुतदास्वंवपुराप्स्यसि ३१ इदा-
नीमसिविज्ञातोवालरूपीगजाननः त्वमेवजगतांनाथःकर्त्तापातापहारक ३२ निर्गुणोनिरहंकारसदसत्कारणंपर नानावतारैर्भक्तानांपालकोदुष्ट
नाशनः ३३ सर्वध्येयःसर्वकामीनेकब्रह्मांडनायकः मुनीनामप्यगम्यस्त्वंमनोवागनिरूपितः ३४ इतिस्तुत्वाचनत्वाचसमज्ज्यवालरूपिणं गजाननं

१२ प्रयातोसौकृत्वाप्रदक्षिणामुहुः ३५ अदितिर्बालकंगृह्यलालयित्वास्तनंददौ आश्चर्यमानसायाताप्रसन्नानिजमंदिरे ३६ प्राणाम्यकश्यपंसर्ववृत्तां
तंसमभाषत सविस्मितोब्रवीत्तैनामयंतुपरमेश्वर ३७ लीलाविग्रहवान्मर्त्येमानुषंदेहमाश्रितः अत्यद्भुतानिचान्यानिकर्माण्येषकरिष्यति ३८
देवासुरैरशक्यानिदुष्टघ्नानिप्रसादतः अस्मिन्भक्तिर्दृढाकार्याजनैरात्महितेप्सुभिः ३९ इतिश्रीमद्गणेशपुक्री गधर्ववर ८ कौ अन्यांकथयापि
ष्यामिचरितंबालरूपिणः गजाननस्याघहरंश्रृणुष्वैकमनामुने १ एकस्मिन्समयेहाहाहूहूस्तुंबुरुरेवच वीणागानरतावीणाहस्ताहरिपरायणाः २
शंखचक्रगदापद्मतुलसीदामभूषणाः गोपीचंदनलिप्तांगाःपीतांबरधराशुभाः ३ कैलासंतेदिदृक्षवःगंतुकामास्तेकश्यपस्याश्रमंययुः अतिसंमानिता
स्तेनपूजिताश्चयथाविधि ४ उवाचप्रणतस्तान्सोनायासेनसतादृशि केनपुण्येनसंजाताधर्मार्थकाममोक्षदा ५ धन्यंतपोजनिर्मातापितरोज्ञान
माश्रमः प्रयोजनंनजानेहंचलनेतद्वदन्तुमा ६ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वासंतुष्टास्तेतमब्रुवन् कैलासंगंतुकामानांजातंत्वद्दर्शनंहिन ७ दुरितविलयं
यातंजातंचसफलंजनुः अदूरेपरमासिद्धिर्विश्रांतिःपरमाचन ८ अनुजानीहिगच्छामोगिरींद्रंद्रष्टुमुत्सुकाः श्रुत्वावाक्यानितेषांतुपुनरूचेत १३

पोनिधि ९ भुक्त्वान्नं तु विश्रम्याप्य भुक्त्वे तोन को गत मज्जनाय जलं तेभ्योदत्वा पाकमकारयत् १० देवार्चनरताः स्नात्वा वभूवुर्मुनिसत्तम तेपिस
र्व्वे सवालिशव विष्णु विनायक ११ रविमूर्त्तिमयध्याननिष्ठा आसन्मुहूर्त्तत तदा विनायको वालो रमित्वा वालकैर्वहि १२ आगतोंतर्गृहं ता
वसं च मूर्त्तिर्द्ददर्श स गृहीत्वा वहिरेवाशु चिक्षेप स्मिग्धहृदयो १३ भस्मांगरागं सर्वं च स्रकुत्वालीनो भवच्च स विसृज्य ध्यानं नापश्यन् मूर्त्तीं स्तेपुरतो द्वि
जा १४ ततस्त विस्मिताः सर्वे परस्परम थाब्रुवन् केन देसेन नीतानो मूर्त्तयः कर्म्महेलनः १५ गंधर्व्वा राक्षसा यक्षा नेतुं मूर्त्तीः किमागताः किं वा सत्य
परीक्षार्थमंतर्द्धानं गता इमा १६ ततः क्रोधेन महता कश्यपं प्रष्टुमागताः भवद्गेहे कथं ध्याननिष्ठानां मूर्त्तयो गता १७ औरंति गतवैरास्ते आ
श्रमे इतरेतरं देवा विभ्यति तां यस्मात्ता आश्रमे तव स्थिताः १८ सो इति श्रुत्वा वचस्तेषां कश्यपो तिरुषान्वितः अभोजिनो विनिश्चित्य समर्तिप्रति
विनाचतान् १९ ततशिष्यान्समाकार्य कश्यपो मुनिसत्तम तानुवाच हि जन्मा च वध्यो वैतस्करो भवेत् २० देवादिनो दाको याता मत्सरः प्रवदंतु
मे क्रोधवाक्यं निशम्येत्यमत्रुः शिष्या गुरुं प्रति नवयं तस्करा स्वामिन् पुत्रस्ते विदितस्तव २१ दोषानुवर्णने दोषा इति दृष्ट्वा तेः शिवसन्निभैः

१४ दोषान्नचक्ष्महे तेषांवाहोसमाकर्ण्यपप्रिछस्तोमुनिस्तदा २२ पुत्रमन्वेषयन्यातोयज्ञागारेददर्शतं तेयापुरःसमानीतोदृष्ट्वातंशिवसन्निभ २३
उवाचतत्समसन्नंकश्यपःक्रोधसंयुतः महोरगान्नयशीघ्रत्वंनोचेत्त्वंमरिष्यसि २४ मयाननीतास्तास्तात प्रत्युवाचसनिर्भयः ब्रवीषियत्प
घयंयंतंतमेवकरोम्यहं एवंवदन्पितुर्भीत्याहरोदश्रुशमर्भक प्रसार्यवदनंभूमौपतितोभृशविह्वल २६ जननीतावदायाताताम्मुवाच
ततोर्भकः यदिमेभक्षितादेवास्तदास्यंदृश्यतांमम २७ कौप्रसारितेतदास्येसाददर्शविश्वमंतरा विस्मितामूर्छितामूमौपतिताभयवि
ह्वला २८ ततस्तेददृशुस्तत्रगंधर्वाःकश्यपोपिच कैलासंशंकरसांगंवैकुंठंविष्णुमेवच २९ ब्रह्माणंसत्यलोकंचशक्रंचैवामरावतीं सप
र्वतवनाकीर्णांधरणींलोकसंयुतां ३० सरितःसागरानयँस्तान्नक्षांसिपन्नगानपि वृक्षाण्यक्षिगणांश्चापिभुवनानिचतुर्दश ३१ रुद्रा
दिसर्वलोकांश्चपातालानिदिशस्तथा ततोमातापुनर्दृष्ट्वास्तनपानंददौमुदा ३२ ननामकश्यपःप्राहभुक्तास्तद्दृष्ट्वेवतिश्वरूपिणं तर्के १४
यामासमनसिसादीश्वरएवयः ३३ अवतीर्णोममगृहेतमहंतादितुंगत ततसकश्यपःप्राहभुक्तनामितितान्प्रति ३४ नायंबालस्ताड

पितुंमयाण्डकोमहाबलः श्रीयपस्तुष्टरूपेणासमष्टि व्यष्टि रूपवान् ३५ भवतांयदिशक्तिश्चेता पत्तांमन्निहेतवे तमश्चुर्नवयंकिंचित मस्याम
त्तवालये ३६ अंनेवाकंदमल्लादिपंचापतनमतरा इत्युक्तवंतोदद्दशुर्बालकं पंचधापिते ३७ शिवाशिवेनमेशेभानन रूपत्तमेवहि प्रणोमु
स्थिरचितास्तेपुपुजुस्तुष्टुवुर्जगु ३८ स्मराते ददृशुर्बालंसगपचस्वरूपिणं स्मरांमहाभीतिकरं स्मरांतंविश्वरूपिणं ३९ ततस्तंस्पनिवेद्या
त्मयटुसंबुबुधुज्ञुभ्ववते ततस्तेनुनुवुर्भक्त्यावालंतंविश्वरूपिणं ४० त्रयउचु अज्ञानेनविमोहिताजगदिदंसंसारचक्रे भ्रमन्नानाभेदधियास्व
रूपविस्मृत्वनानाविधि भ्रामितं नानायाशिवियंत्रितं निजकृतैः कर्मांकुरैः भ्रंशितं नारूपमरूपमेकमगुणांहित्वाभवंतंविभो ४१ अमेतेचरणा
रविंद निरताहित्वाफलंयाजका आत्मानंस्वपरेषु वर्मसुसदासचिंतयंतोमलाः तेज्ञानेनविधूयसर्वकलुषंदग्धांकुराकर्मजा त्वमेवानुविश
तिसर्वसरितोवाहिं पथापोनिधिं य ४२ येकेचिद्भजनानुरक्तमनसः सिद्धिगताश्रयसीतेतनमेवविमग्नमानसतयाविस्मृतपादांबुजं तेकृष्णादुपह
स्वचोत्तमपदंतस्मात ततोनिज्ञादज्ञानान्नविदुर्विहिपिवमोहित्वाप्स्यतंदुर्लभ ४३ तस्मान्नोजननंभवेयदिशुभंयद्वाशुभंत्वत्स्मृतिराह्नामनचान्विरं

नरंशुभकरीदारिद्रदुखनाशिनी एवंचेभ्रमताकदापिहिभवेत्संसारपाथोनिधेनिस्तारोभवतः कृपेशावशान्तस्वीलनेनेनमः ४४ तवावतारान्नहिको
पिशक्तोवेत्तुकथंवाकतिचित्कदेति योगीशमायेशगुरोशभक्त मन्नमोनमस्तेभगवन्मरेश ४५ कौवाच एवंस्तुत्वागतास्तेतुकृत्वा शंगिरिशालये
पचायतननमर्चंतोविस्मितावालचेष्टित ४६ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री वा वृत्तादिस्तु ९ कौ ततस्तुपंचमेवर्षेसचौलव्रतबंधने चकारकश्य
पोधीमान्स्त्रोक्तविधिनाशुभं १ शुभेमुहूर्तेलग्नेचब्राह्मणावेदपारगा आकारिताःशिष्यगणैर्वदानवरासम २ मुनयोयसनागाश्च
नथाराजर्षयोपिच वैश्याःसद्राप्तथायातानानोपायनपाणय ३ ववंदुर्वंदुवाद्यानिन्वदेवेदहतानिच गणेशश्चजनेचक्रेस्वस्तिवाचनमेव
च ४ मदपस्थापनंचक्रेमातृकापूजनंतथा चकाराभ्युदयंश्राद्धंब्राह्मणांश्चनर्चकं ५ सुहृदावस्त्रदानंचचकारसपद्याहृत अन्येषाचतथा
तेपिवस्त्राणिनिदधुःपुरः ६ होमांतेपुनरानर्चब्राह्मणान्कश्यपस्तुसः वेदिकायामतपटंधारयित्वासमत्वर ७ कृत्वाग्निस्थापनंसर्वंमुपनिन्यु
स्ववालकं कृवासिसोब्राह्मणास्तमक्षताभिरवाकिरन् ८ तन्मध्येराक्षसापंचस्तुदुष्टाब्रह्मलिंगिनः अन्येस्त्वमकिरन्दुष्टास्तन्नागारहणेच्छया ९

विघातश्चैवपिशाचो विशालः पिंगलस्तथा चपलश्च महापुंड्रा अक्षमालाविभूषित १० जलपात्रभृतोनग्नोस्वच्छांबरधराःशुभा विरूपरोगिना यतेदेहः कुमारश्चनदस्थित ११ ज्ञात्वाकुमारस्तांदुष्टान्मंत्रयामासतंदुलान् महोत्कटः प्रचिक्षेपतंदुलान्पंचपंचसु १२ ततस्तेदेवगतप्राणानिज रूपसमाश्रिताः करालपतितास्तेभूमौविस्तीर्णादशयोजन १३ वज्रघाताद्यथापेतुर्गिरयस्तुविडौजस कोलाहलोमहांश्चासीद्रजसाच्छादितादिशः १४ कथंव्यापादितापंचराक्षसाकूटरूपिणः स्तोकानानेनबालेननजानीमोखिलां अमुं १५ अवतीर्णोभुवोभारंहर्तुंकिंपरमेश्वरः एवंवदंतोवसिष्ठब्रह्माद्यादेवतागणा १६ ववर्षुः पुष्पवर्षाणिविमानवरमाश्रिता नीतेषुतेषुप्रेतेषुब्राह्मणाकश्यपोपिच १७ उपनीतेतत्रापिशिशोवासश्च मेखलामपि उपवीताजिनौदंडंददुरस्मैसुसंयतः १८ ततोंजलिंपूरयित्वाप्रोक्ष्यमंडलरवे होमंसर्वंसमाप्यैनंसावित्रींकश्यपोब्रवीत १९ पादमर्द्दीततः सर्वाभिक्षांमातापुराददौ असंख्यातास्ततोभिक्षांददुस्तेसर्वआगता २० उपदिष्टस्ततश्चैनंशौचंस्नानंचाचारानंनेकशः पुनश्च ब्राह्मणानृष्यवासांसिकांचनंचगा २१ महत्यरिष्टेतीतेस्मिंतेभ्योभयाद्ददौमुनिः वसिष्ठस्तंसभामध्येनिनायब्रह्मणोंतिक २२ सोपिकमंडलुजलै

स्पतीर्थंगृहीतवान् सर्वदाविकसत्पद्मंददावस्मैकरस्थितं २३ बृहस्पतिरित्येवंनामचक्रेतदास्यसः सरत्न्यनामचक्रेस्ववार्हस्पतिंच्छहस्त
ति २४ रत्नमालांददौचास्मैकुवेरोपिगलेस्थितां २५ सुरानंदेतिनामास्यसंहृष्टश्चचकारह सर्वप्रियेतिनामास्यदत्वापशमपांपति २६ प्टराव
त्सुसुखंधेनुंचकार शंकरोपिच त्रिसलंडमरुंदत्वाविरूपाक्षेतिचाभ्यगात् २७ दत्वाचंद्रकलांनामभालचंद्रेतिचाकरोत् त्रैलोक्यजननीचास्मै
शिवावालायकार्पयत् २८ परशुंपरशुहस्तेतिनामचक्रेस्फुटंमुदा पुनःसंपूज्यसिंहंसाददौवाहनमुत्तमं २९ सिंहवाहनइत्येवंचक्रेनामातिसुंदरं
उपादिशद्युद्धनाशंकुरुणीघ्नंगजाननं ३० सागरोपिद्विजरूपेणमुक्तामालांददावथ मालाधरेतिनामास्यकृतवानमरिहृष्टश्च ३१ आसनार्थंततस्त
स्मैशेषःस्वात्मानमर्पयत् फणीराजासनेत्येवंनामचक्रेस्वयंतदा ३२ दाहशक्तिंददौवह्निर्धनंजयेतिनामच प्रभंजनेतिनामास्मैवायुस्त्वबलमुच्चकै
३३ एवंसर्वेयथाशक्त्यादत्वानामानिचक्रिरे तेषांनिर्वचनेशक्तिर्नकस्यापिभवन्मुने ३४ अहंपूजनत्वैनंसशक्रेमदविमोहितः नकिंचिद्ददौचै
नमुष्मैपायनवरंशुभं ३५ अहंत्रिलोकेनमितःसुरेशोव्वद्धोऽस्मताशीलंलघुमर्भकंत गजेंद्रगामीहरिम्मलपार्णाप्रहर्जितः कश्यपजंनमस्ये ३६ सिं

सिंहोयथानातिरङ्गांसमुद्रःपल्वलोदकं तथाचतितयाम्यंवाकल्पवृक्षःसोखिलंददत् ३७ सर्वतस्याशयंबुध्वाकश्यपःप्रणिधानवान् उवाचध
र्मसंयुक्तंवचस्तद्धितकाम्यया ३८ पञ्चाभूतानिकर्माणियत्रस्युश्चगुणाकराः सनमस्त्वस्वसत्त्वस्वरूपासरणापित्वनिर्गुणा ३९ इतिश्रीम
द्गणेशपुराणेक्री० नानामन्विरु ४० कश्यप० अयनुमद्गृहेकोपिह्यवतीर्णःपरःपुमान् अनिर्वाच्यगुणोहीनोगुणैस्त्रिभिरजाधिप १ एत
द्विरोधयःकुर्यात्सपदभ्रंशतामियात् एतस्याद्भुतकर्माणिश्रृणुमेगदतःसुर २ विरजाराक्षसीघोराहंतुमेनंसमागता साहतानेनवा
लेनपतितात्द्विद्वियोजना ३ उद्धतश्चैवधुंधुश्चदैत्यौपरमदुर्मदौ शुकरूपधरौचैवनिहंतुंसमुपागतौ पक्षैर्धृत्वापोथितौतौशिलायांगतजीवि
तौ निपेततुर्धरायांछेदविशालौसर्वदिग्गतौ ५ तथैवचित्रगन्धर्वोजलेनकूलमागतः एतस्यस्पर्शमात्रेणगतोदिव्यशरता ६ हाहाहूहूस्तु
पहरणांसत्वसंशोधनायस जहारपंचायतनंपंचधात्वयमप्यभूत् ७ सर्वेयाचसमस्तंवैनिहतापंचराक्षसा कौ एवमुनिवचःश्रुत्वावै
भार्येवलब्ध्वामहा ८ इदं नदृष्टोस्यगुणानुकयेस्तावम्भवोभवेत्कथंकौ ततोदिदेशवायुंसनयेनव्योममण्डलं ९ तस्मादनुपदंवायुर्युं

लहोमो ४

१७ नसद्दशावबो ओदोलपन्सर्वलोकंभ्रामयन्कुधरान्भ्रश १० अकालप्रलयः किन्नुप्रारब्धोलोकनाशनः इत्येवंभ्रशसंविग्नास्स्थय
श्चचकंपिरे ११ वर्द्धनेनुसमायातोमहश्श्लाप्रभजन नचासनंतस्यचलरोमवासमपद्यत १२ लीनेवायौनुसप्राहुस्त्राणंपाकशन
दहेनंत्वंवर्द्धशीघ्राद्रुष्ट्याप्रत्तिरघते १३ तदासोमिरसाग्दृद्धजगाददुर्बुधः निर्दहन्निवत्रींल्लोकान्प्रलयानिलसन्निभ १४ भ
स्मीकुर्वन्द्रुमास्सर्वाक्षोभयंसर्वसागरान् तंदहंतंजनास्सर्वाद्दष्टाकम्पपुनंदन १५ ततस्सरगाद्गोभिं यज्ञोयुटिकामिव गोलितेता
दृशेवह्नोक्रोधसरक्तलोचन १६ सहस्रलो लोकश्लोचनैः सर्वलोचनै १७ शशिसूर्याग्निनयनेशिरस्थाव्याहनभस्तल सप्तपाता
लचरणांसप्तलोकैकमस्तकं असंख्यर्यसंकाशंमसरोद्रसुसेवितं असंख्यकेशसंयुक्तनानावृक्षांगरोमकं १९ आम्रलाग्नाद्यमाल्ये
भवंसोदुंवराणिये ओदुवरेवामशकासंख्यातीताभवंतिहि २१ तथैवेकैकरोमांकसंख्यातीतानाइसंयुतं पश्यंस्तत्रैवेकतरंभ्रातःश १७
क्रोविवेशह २२ पश्यतिस्मसतन्मध्येत्रैलोक्यंसचराचरं अरण्यकहलोकोशपत्रेपत्रेयथाफलं २३ असंख्यातंजगतत्रपश्यन्जि॥

तसहस्रेणचक्षौ आंदोलयन्सर्वलोकंभ्रामयन्कुधरान्भृश १० अकालप्रलयः किन्नुप्रारब्धोलोकनाशन इत्येवंभ्रमशःसर्वविस्मयाश्चर्यसंभ्रमाश्चकंपिरे ११
बहुनेतुंसमायातोमहाशक्त्याप्रभंजनः नचास्यचैकस्यचलरोमवाससमपद्यत १२ लीनेवायोनुसंप्राहसुस्यारंगपाकशासन दृष्टेनंलवडंगीयद्द
ष्टव्याःशक्तिरघते १३ तदाज्ञांशिरसागृह्यजगादतदुपर्बुधः निर्दहन्निवचक्षींश्चीकान्प्रलयानिलसन्निभ १४ भस्मीकुर्वंदुन्मात्सर्वांश्चोयस
र्वसागरान् तंदहंतंजनान्सर्वान्हस्ताकृष्य दनः १५ ततस्तस्मात्पगिलद्दोगीभैषज्यगुटिकामिव गीलितेनादृशेवहृष्टांधसंरक्तलोचन १६ सहस्र
लोचनोलोकचक्षौचनैःसर्वलोचनैः १८ शशिसूर्याग्निनयनंशिखाव्याप्तनभस्तल सप्तपातालचरणांसप्तलोकैकमस्तकं असंख्यसूर्यसंकाशमग
त्विंद्रसुसेवितं असंख्यकेशसंयुक्तनानाब्रह्माण्डरोमक १९ आमलाम्नायथाबद्धेभवेत्सोदुंबराणिवे औदुंबरेवामराकामस्त्यानीताभवतिदि
२१ तथैवैकैकरोमांकसंख्यातीतांडसंपुटं पश्यंस्तत्रैवैकतद्भ्रांतश्चक्रोविवेशह २२ पश्यतितस्तस्यतन्मध्येत्रैलोक्यंसचराचर अरण्यकर
लीकोऽश्वपत्रेऽपत्रेयथाफल २३ असंख्यातंजगत्तत्रपश्यञ्जिष्णुःशचीपतिः बाभ्राममासांतिचितोसौनात्सभन्निर्गमंततः २४ ततोननाममघ्वौ

सावेवभग्नमनोरथ प्रार्थयामासदेवेशंतदाशम्भोगजाननं शम्भ भूभारहरणार्थंयोजाताकश्यपनंदन अचिन्त्योमहिमातस्यकिंमुवर्णोभवेन्म
१८ म २६ निर्गमदेहिदेवेशाकुक्षौरस्तविस्तरात् अदृष्टपारहूर्याणिदारुणान्यमतामया २७ तवकुक्षौमयादृष्टिभुवनानिचतुर्दश ब्रह्मानेका
नेविभक्तानिप्रतिरोमत्वमेकराट् २८ समष्टिव्यष्टिरूपाणिमहाविस्तरवंतिच दृष्टानितवरूपाणिसुसौम्यानीतराणिच २९ अद्भुतान्ययसे
व्यानिवक्त्राणिनयनानिच दंष्ट्रादुर्दर्शरूपाणिजगत्क्षोभकराणिते ३० दैत्यदानवरूपाणिसुरमानववंतिच यक्षरक्षः पिशाचादिच
तुराकारवंतिच ३१ विकरालमहोरूपमुपसंहरविश्वकृत् गतोमोहः स्मृतिःसाप्रसादात्तेखिलेश्वर ३२ कायेनमनसाबुध्यावाचात्वांशरणं
गत प्राकृतंदर्शयविभोरूपंतेभक्तवत्सल ३३ कौ एवंयावत्प्रार्थयतेस्वात्मानंतावदेवसः सभामध्यगतंतंचददर्शब्रह्मचारिणं ३४ पश्य
तांसर्वलोकानांसाष्टांगंप्रणनामतं अतिविस्मितचित्तोसौलज्जाहर्षसमन्वित ३५ स्तवन्कृत्सर्वदेवेशुनुनावब्रह्मचारिणं जातंमुनि
गणेशांतंश्रीगजमानुषपिणं ३६ इदृज्ञानमत्वानंतशक्तिपरेशंविश्वात्मानंविश्वबीजंगणेशं विश्वाभासंविश्ववेद्यंनिरस्तसंबाधामस्तंज राम
१८

न्यरक्षार्तिहेतुं ३७ एकंनित्यंसच्चिदानंदरूपंसर्वाध्यक्षंकारणातीतमीशं चेष्टाहेतुंस्थावरेजंगमेचनानारूपंसर्वगंत्वांनमामि ३८ सर्वेज्ञा
नंसर्वविद्यानिधानंसर्वात्मानंसर्वबोधावभासं सर्वातीतंवाङ्मनोगोचरंत्वांसर्वावासंसर्वविज्ञानमीडे ३९ एवंस्तुत्वाचनत्वाचसंसम्भ्रमस्तांकुमुद्
दादौ कल्पवृक्षंददावस्मैविनायकइतिस्फुट ४० चकारनामयच्छक्रोयत्स्मरणात्सर्वसिद्धिद जयशब्दैर्नमःशब्दैर्वाद्यशब्दैरनेकधा ४१
गंधर्वगीतनिनदैरप्सरोनृत्यनिःस्वनैः व्याप्तमासीत्पुष्पवर्षैस्तदाव्योमंधरातल ४२ प्रतिकूलवहानद्यआसन्पूर्वमहाशुभा प्रसन्नमा
सीद्भूतचक्रंववुर्वाताःसुखास्तथाः ४३ प्रदक्षिणार्चिषःशांताआसन्सर्वत्रवह्नयः ततप्रसन्नःशक्रायददावभयमेकरद ४४ भवि
तानभयंक्वापितवशक्ररणाजिरे पठस्वस्तोत्रमेतत्त्वंत्रिसंध्यंभक्तितत्परः ४६ अन्योपियःपठेद्भक्त्याश्लोकत्रयमिदंनरःससर्वानाप्नु
यात्कामान्सर्वत्रविजयीभवेत् ४७ को गतःशक्रोनमस्कृत्यवरंप्राप्यशुभावहं ततःसर्वेनमस्कृत्यस्वंस्वंस्थानंययुर्मुदा ४८ इतिमुद्गले
शमुक्री वा ११ को ततस्तुसमयेवर्षेप्रकृतेसोविनायकः स्नात्वानित्यविधिंकृत्वामुकुटभ्राजिमस्तक १ आयुधानिचचत्वारिसिंहारू

१९ छोदधारसः अंकुशंपरसुंपद्मंपाशंसवंभयावह दंष्ट्राजिनेकुंडलेचकांचनेरत्नसंयुते विभ्रत्कमंडलुंदंभांनकौशेयपीतमुत्तमं ३ कस्तुरीति
लकंचंद्रंललाटेश्रीणांतेजसं मुक्ताफलमयींमालांकंठेनागोफणीश्वरं ४ रोदसीकम्पयन्नुच्चैर्जगर्जासौस्वलीलया मेघस्वनरतिभ्रांस्वाचा
तकाशादट्टमुखं ५ उच्छलत्सोमहानघःशिसिंचुर्व्योममंडले तदानंददुंदुभ्यावदितिकश्यपोपिच ६ धन्यावयंसर्वजानरत्मात्मानेप्रयं
सतु एतस्मिन्समयेकाशीराजोप्याश्रममभ्यगात् ७ परस्परालिंगनेनमुदुत्तस्थिलातथाद्य मविशत्स्नासनेसर्वेनमस्कृत्यपरस्परं ८ सा
हून्नभोजयामासमुनिस्तंषड्रसंरूपं विश्रांतेपरिपप्रच्छकिमागमनकारणं ९ श्रीमतांदर्शनेनोद्यमातपुस्तारंवशान्नृप पुरोहितस्य
मेनत्वंकृतांतकिंगृहीतवान् १० कौत्र एवंमुनिवचःश्रुत्वाजगादन्नृपसत्तमः स्वमापराधव्यसनैराकुलितचेतस ११ पुत्रस्यमेविवा
होस्तित्वामाकारयितुंप्रभो आगतोहंमुनेजातःकृतार्थस्तवदर्शनात् १२ चलशीघ्रंविवाहेत्वंसंपाद्यपुनरेवहि नष्टाद्यालोकवर्येमुनि १९
नाचेवागमंतव १३ अहमेवासमायातोतस्त्वांनेतुंमहामुने मुनिरु नाहमेष्याम्यन्यपश्यस्वद्यानुमोस्पंरतोधुना १४ पुत्रनयसमर्थमेपदोछ

सिजनाधिप नृप पुत्रमरापयमुनेगमिष्यामोजवान्वितौ १५ कौ एवन्नृपवचश्रुत्वामुनिपुङ्गवमथाब्रवीत् वचोनुरोधाद्राज्ञोस्यप्रेषयेत्वाविनायक
विद्यमानेतुमहतिदुःखविरहजेनव नमाज्ञांशिरसावधचरणावुभयोरपि १७ मातापित्रोर्बहिरगात्राजाचारोपितारथे सोपिनत्वातयोः पादौ
स्वयमारुरुहेरथ १८ आजगामादितिस्तत्र प्रावदन्नृपसत्तमं अयमेवालकोराजन्नस्मरणीयोनिरन्तर १९ अस्मात्तोजायतेनत्रयत्नायव लोका
भवेत् अनोयत्नतोरक्ष्यः यद्दृग्गोलकनीनिका २० यथानयसिपुत्रमेनथान्नत्वंसमानय ओमित्युक्त्वादितिराज्ञाप्रणिपत्यविसर्जितो
२१ सहतेनययौशीघ्रंरथेनानिलरंहसा गच्छतारथमार्गेणराज्ञाप्राप्तमहाटवी २२ नरान्तकपितृव्यस्यस्थानंमत्रीतिसुंदर रौद्रकेतोर्वली
भ्राक्षोनामनामत २३ दशवर्षसहस्राणिसतपस्तेपेसुदारुणं सहस्रकिरणानिस्यंनित्यमाराधयन्मुदा २४ प्रार्थयन्सर्वसंहारकरमायुध
मुत्तम अयारागाभुवनानासदृछन्नस्पष्टत्वमात्मन २५ वृक्षस्कंधालंविपादोः धोमुखोधूममापिवन् एवंवहुविधेकालेसोपिशस्त्रमु
पस्थित २६ प्रेषितभानुनातस्मैरास्त्रायतपस्वते व्योमव्यापीपस्पतेजौददर्शसविनायक २७ शीघ्रंउड्डीयजग्मासगरुत्मानिवप

२० ल्लग तदाविस्मयमापेदेकाशिराजोमहामना २८ तर्कयामासमरणेलाभेहानौचजीवने नास्तिदैवातिरेकेणनिमित्तंभुवनत्रये २९ ममनैवा
भवस्याभिसद्ध्यानस्यतस्यया ज्ञात्वानुतदसामर्थ्यंलोलयित्वाक्षिपच्चस ३० उर्ध्वंगतंतंदैवासुरवुंकृत्वामुहूरुरांथ आक्षिपतिततनुसत
दैवद्विधाभवत् ३१ गंउ ऐलादुमाम्नाभ्यांखंजभ्यांचूर्णिताबहू धनुपंचशतंपथ्वीपभ्याभ्यापितातदा ३२ ततस्तस्यसुतोख्यातो
जघनोमनुरेवच कुष्मयायांरतोतस्यपितरंवीक्ष्यतादृशं ३३ क्रोधाविष्टोददृशानुस्तंविनायकमतिके दुदुवतुःप्रसार्यववक्केका
लोतकोपमं ३४ एनमानीयपितरंकथंघातितवानसि इत्यूचतुःकाशिराजरोषाविष्टोनिशाचरो ३५ रक्षितोसिपुरापित्रामम एवंनरा
पित्रामम एवंनरान्तकात् तंमारयित्वायलेनकथंजीवसिरेन्नप ३६ को इत्साकराँचन्योबालांचकपेमन्प्रणविह्वलः तर्कयामासमन
सिकधमानीतवाहं ३७ तदनंकश्यपप्रेषेनअपस्मारमिवस्थितो कुद्धोनरान्तकश्चैनमेवलाद्राज्यंमहीष्यति ३८ तदामेरक्षिताकःस्म
ततः शापयमारभत् ३९ नृप एतदर्थंमयानीतोनैवायमर्भकःक्वचित् ब्रासतेश्वरयोरत्रशापयोमनिशाचरो ४० पुरोहितस्यपु

त्रोपंविवाहार्थंसमाहूतः निर्विघ्नकुरुतेतत्रनीयतांबालकोद्वयं ४१ इत्यस्यवचनांतेसमुनिपुत्रोजगादतंकथंव्याघ्रहस्तेशिशुंमात्वंप्रयच्छ॥
सि ४२ अदितिःकश्यपंवापिवदिष्यसिकिमुत्तरं क्रुद्धश्चेत्कश्यपस्त्वांहिकुर्याद्भस्मनसंशयः ४३ एवंवदतितस्मिंस्तुबालकेमुनिनंदने भक्षितुं
तंसमायातोविरजालोमशकंयथा ४४ प्रसार्यवदनंबालोघोरंशब्दमथाकरोत् चकंपेचत्रिभुवनंतस्यनिश्वासयोगतः ४५ संप्राप्तोमश्च
पटलंनासयेवपश्चात्तरामुहूर्नहितयेजानेश्वसौहौतौनिपततुः ४६ नरांतकस्यनगरेजघनोमनुरेवच गिरिशिखरंगज्जशैलोमहावाते
रितोयथा ४७ पतद्भ्यांतच्छरीराभ्यांचूर्णितानिगृहाणिच सुखहल्लरवा आसन्हाहाकारोमहानभूत् ४८ किमिदंकिमिदंत्विताधावमा
नायपुत्तदा म्लेतोधर्माह्नतनयोश्रुत्वासम्यगलुकोन् ४९ सचेतनौचतौदृष्ट्वासावधानौचकुर्वत दूतास्तदूचतुःसर्वंवृत्तांतमाभ्युद
देश ५० वधपितुःकाश्यपेयात्तस्यश्वासान्निपातनं सगच्छातिस्पंदनेनकाशीराजेनसंयुतः ५१ एवंहतानिशम्यैवंनरांतःपश्यन्निंत
कमथाब्रुवत् पितृव्यंनिहतंश्रुत्वाऽत्रप्रराघनरांतकः ५२ ऋषिपुत्रंतथायातंकाशीराजेनसंयुतं क्रोधेनारक्तनयनपुरःपश्यन्निशाच

२१ शन ५३ अज्ञापयत्तमानेतुंसहस्रार्द्धंमितांस्तदा छद्मनेयोमुनेपुत्रोपुद्धक्ष[illegible]त्सहस्मता ५४ काशीराजौरथोवापिशीघ्रंगछन्तुराक्षसः
आज्ञामात्रेणतेजग्मुस्तरयावातरंहसः ५५ काश्यपेयचन्द्रपतिंददृशुस्तेचतोचतान् ततोविनायकश्चक्रेभीमशब्दंभयावहं ५६ ततोनि
शाचराः पेतुःस्त्यक्त्वाप्राणांस्तुकेचन केचित्पलायिताकेचित्भयाद्यादाप्रपेदिरे केषांचिन्मस्तकाभिन्नाः केचिच्छीर्णोदराशरैः भग्नास्याभ
ग्ननेत्राश्चभग्नोरुबाहवःपरे ५८ प्रयत्नाप्यगतायेतुतआगतानरान्तक उक्तंतंसर्वमाचख्युर्वैनायकनिशाचरं ५९ इतिश्रीमद्गणेश
पु क्री वा निशाचर ४२ दूताउचु विनायकंरक्षस्तंआज्ञाप्राप्यगतावय सर्वैरेवतदद्दृष्टः कृतान्तसदृशस्तुस १ सर्वेनिशाचरास्ता
मिन्घ्नतास्तेनभीतितोनघ वयंप्रसादेनजीवंतस्त्वांसमागत इश्वरीयकृपायोगात्सिहवंदद्रुजारव २ त्रैलोक्येनपुमानस्तियोयुध्येत्सहतेन
वै ३ कौ इत्थंनिशम्यतद्वाक्यंजगाद्सनरान्तकः किंवायदद्यवालिश्यात्कवालस्कनरान्तकः ४ किंकर्त्तव्यंपतगेनप्रज्वलानलसंनिधौ मे
रुर्गिरिपतेत्किंवारवनतामस्यकेनच ५ ततश्चाज्ञापयद्दैत्यान्काशीराजपुरीप्रति लुंठनंतत्रकर्त्तव्यंयेनभग्नोभवेन्नृप ६ तस्मिन्समे २१

सोपिभवेत्कश्यपस्यसूनोपिच नोचेद्भौमिहन्तव्योसर्वैः सर्वप्रयत्नत ७ ततोददौमहाहस्ताणितेभ्योरत्नान्यनेकशः सवरत्नाणिविमिश्राणि
शस्त्राणिविविच ८ तेतनदानमस्कृत्ययुः काशीशपत्तनं परस्परसमचुलेदिक्चक्रंव्याप्यसेनया ९ तत्रयोभवन्महासेनानीरेवंसोदि
शनदा यस्यदृष्टिगतोदिसास्तुतस्तेननिहन्यता १० अन्यथाममदंड्यःसोयोममद्राविलघयेत् एवतेनसमादिष्टादेत्याजग्मुर्दिशोदश
११ विनायकस्तेनराज्ञारथस्थेनगतःपुरी नानाध्वजपताकाभिश्चित्रितांरत्नमालया १२ वाद्यदुंदुभिनिर्घोषैःरजादथैरनेकधा अ
मात्यानागराश्चैवप्रतिजग्मुर्विनायकं उपचारैषोडशभिर्भक्तासर्वैर्व्यपूजयन् राजानंचततोजग्मुर्नगरीमंतराखिला १४ तस्मिंप्रविश्ये
प्रासादान्रुरुहेयोषितोखिला काश्चित्द्रष्टुंवहिर्यीताव्यस्तालंकरणांवराः १५ अन्नादन्तंपित्यक्त्वात्भर्तृंसुहृज्जना भुंजानंबालकंकाश्चि
तत्कृवंतंपतिंचकाः १६ एकानिरुद्धासर्वैःसाध्याल्वादेवंविनायक भक्त्यानिमील्यनयनेजहौप्राणांस्तदद्भुत १७ लाजावर्षैपुष्पवर्षैर्वव
र्षुस्तंकुमारिकाः विमानस्थादेवगणाददृशुस्तंमहोत्सव १८ ब्राह्मणापरमात्मानपश्यतिस्मविनायकं क्षत्रियास्तंमहावीरंपश्यतिस्मरक्तो

श्रि

२२ त्सुकं १९ वैश्यास्तं ददृशुः सर्वे रुद्रं संहारकारकं स द्वास्तं हरिरूपेणान्ये चरूपेण चापरे २० यस्य यस्य यथाभावस्तादृशस्तेभ्यं वीतः पृथ्वार
कोसितेस्फटिकस्तादृशाकृति २१ एक एव पुमान्महासितोभ्यानाचवालकः ततो विनायको पस्य सुरमध्ये महासुरे २२ विकटं दंतुरं रंतु
समाहूयत सादरा नौ दैत्यौ दुष्टमनसौ बालकेः समुपागतौ २३ आलिंगितुं कृतोद्योगौ तेन ज्ञातौ दुराशयौ आलिंग्य चूर्णयामास पुष्पवत्स्तग
तं यथा २४ सर्वेतौ भ्रमिगतौ तौ तु रेजतुर्दशयोजनौ काशीराजश्च लोकाश्च दृष्ट्वाश्चर्यं तु मेनिरे २५ मुमुचुः पुष्पवर्षाणि देवास्तस्मिन्नभो
गताः साधु साध्विति शब्दैश्च जय शब्दैश्च केचन २६ मुनयश्चैव देवाश्च तुष्टुवुस्तं विनायकं मायामानुषरूपेण चरन्तं बाललीलया २७
शक्रादिनामजेयौ यौ तावनेन हि चूर्णितौ ततो विघोरतिकम्परथो यातो म्लतो गतः २८ ततो मायावरूपौ द्वौ हंतुमेनं समीययुः पतंगविधुलौ नाम्नावा
सारुपौ महाबलौ २९ ततो व्याकुलतो लोको रजसाछादितो खिलः प्रासादाश्च गृहसंघाश्च पतितावसुधातले ३० प्रावारनिचयाभातिगगने पक्षिसन्नि
भ केषांचिन्मस्तकापेतुरुल्लोपा गोष्ठी दिगंतर ३१ कोलाहलो महानासीन्न प्राज्ञायत किंचन रथोपि गगने गंतुमुद्यतस्तंभितो मुना ३२ निसारामनुना: २२

पेतुःसद्योजातारवावनिं ततोतिवलिनौज्वालाद्धारशिखयोरुभौ ३३ एकेनमुष्टिनादेवोभ्रामयित्वाबलाच्चिरं तस्याज्यसधरायांछेप्यसतौददृशे
जन तर्कयामासदेवोयंकश्यपस्यसुतोबली यतोनेनहतावेतोअसुरौयाज्ञनायतौ ३५ अस्मिन्नपसिकुचापिनेदृशंवीक्ष्यतेवलं एतावदद्य
सामर्थ्यःकाशीराजोप्यनंदत ३६ अवप्लुत्यरथात्तस्मान्ननामतंविनायकं उवाचचमहायोगीबालस्यापिनतेकृति ३७ ब्रह्मादीनांनविषया
कुतःस्याच्चर्मचक्षुषां जगदुत्पादकोनेकरूपोस्यवंदेतवे ३८ नसंख्यावर्ततेत्वामिन्नवताराणांतेविभो ततोम्बतोरथोपातस्तत्रपार्श्व
तेऽद्य ३९ ततोददर्शबालोसौदैत्यंपापाशरूपिणं ततोहनस्वरस्नुनाशनधासोभवनदा ४० तस्माद्विनिस्सृतोभीमोदग्धोदरानभासुरःस्म
स्फुलोद्दीधिकायश्चपुरुषःपिंगलोमहान् ४१ ततस्तेबालकाःसर्वेलोकाश्चान्येपिदुद्रुवु तंचापिमहतन्मुष्ट्यासचापिस्मपतद्भुवि ४२ अमं
सनजनावालंभगवंतंछन्नाकृति ततोराजाहृष्टमनारथादुतीर्यबालकं ४३ अंतःप्रवेशयामासस्वयमादायसत्वरं रत्नस्वर्णमयेसौपे
आसनेचोपवेश्यतं ४४ उपचारैःषोडशभिः प्रपूज्यसयथाविधिः महार्हैर्वस्त्राभरणैर्दिव्यैश्चैवस्रग्गंधिभि ४५ परमाह्लादसंयुक्तस्तुष्टावचन

२३ नामच अन्नचषड्रसनानापक्वान्नव्यंजनान्वितं सहृष्टिर्भोजयामासपरमान्नमनेकधा ततोनानाफलान्यामुद्ददौतस्मैनराधिप ४७ ततोयांगे
घनारुलरत्नकांचनसंयुतं ततः स्वयंबुभोजाथसुहृद्भिःपरिवारित ४८ ततः प्रस्वापयामासकृतसंध्याविधिचतं पर्यंकेरुचिरेदीपवितानपरिशो॥
भिते ४९ स्वयंतदाज्ञयाराजासुष्वापप्रिययासह अमात्याश्चानुरःस्वप्यज्ञागरायतदंतिके ५० इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीबाल १३. ब्रह्मो ततः प्रभा
तउत्थायशौचकृत्वायथाविधिः चकारमज्जनंसोथसंध्यांचक्रेयथाविधि १ होमचकारसमिधांस्थाप्यकृष्णाजिनंशुभ निधायदंडं चित्रौउत्ताल
कैःसहविनायकः २ निशम्यकीर्तिस्तत्रसौब्राह्मणोवेदशास्त्रवित् धर्मदत्तइतिख्यातोमुनिपुत्रद्विजस्तपा ३ आगतोन्नपवर्यस्यकाशिराजस्यवे
श्मस राज्ञासंमानितःसोथपप्रच्छनृपसत्तमं ४ कासौमहाबलःपुत्रःकस्यैवदस्वमे ततोलोकाज्जगुरयंक्रीडतेबालकैःसह ५ ततउत्थायविप्रो
सोपारौध्वावदच्चैतममामित्रसुतस्तहिसुरुकीर्तिर्गयातव ६ अनन्तलोकस्त्वगृहेनेतुमागतोहंतसत्वरः पुत्रीहेपादरजसासर्वंनस्फलीकुरु ७ प
रब्रह्मस्वरूपोसिपरमात्मापरात्परः भरद्वहरक्त्यौषज्ञातोसिकस्यपालये ८ श्रीउत्तमानुषरूपोसिज्ञानेत्वानत्वतोर्भक ततोविनायकःप्राहकिमर्थं २१

त्वमिहागत ९ आज्ञामात्रेणतेतानकथंनापामितेतिक इत्युक्त्वात्वरयापायायाद्धर्मदत्तपुरःसरः १० खलिमुद्गलयष्टिभिस्तैर्बालकैरनुगैर्वली मा
मार्गेतुगछतस्तस्यनरांतकसमीरितौ ११ कामसंतस्यक्रोधश्चद्वावेतौराक्षसाधमौपरस्परयुध्यमानौहंतुमंतिकमागतौ १२ युध्यमानौनिपति
तौबालकेद्रुष्टमानसौ युध्यमानौयथावह्निपतंगाविवदुर्मदौ १३ ततस्तेबालकाःसर्वेदुद्रुवुस्तुदिशोदिशः ततोविनायकोधृत्वातयोःपादौबले
नस १४ भ्रामयामासबहुधापोथयामासभूतले ततस्तौपतितौभूमौव्यसूलोकाश्चलोकयन् १५ समकंपत्रिभुवनंपतद्देहरवात्तदा लोकवार्तासु
विस्मासंधर्मदत्तोन्वपद्यत १६ दृष्ट्वातस्यमहत्कर्मप्रससंसमहामुनि ततोपश्यद्धर्मदत्तस्तेनसाकंपुरःपुरः १७ ददर्शकुंजरमत्तंकूटरूपंमहाबलं र
क्तनेत्रोविद्रवंतंजनंहंतुसमुद्यत १८ दृष्ट्वातंतोमहावीराःपलायनपरायणः कोलाहलोमहानासीज्जनानांतत्रधावतां १९ रजसाव्यापिसकलंनी
हारेणेवपर्वता गजांपातोरजगजान्मतानहंतुमहाबल २० गजयुद्धंमहाघोरंप्रासादस्थाश्चलोकयन् बभंजुरथशालांतेदृष्ट्वाद्वानहयानपि
२१ वृधनात्तद्भूपाया नागजाश्चककुंभोद्भवा धर्मदत्तोग्रहीत्वातंग्रहीतंगंतुमुद्यत २२ आस्फालनतलकरंबालोग्राहोहकरेणबलात् विमेदगंउ

२४ स्फाणिनावारंवारंविनायकः २३ असृक्प्रवाहसंयुक्तोनिपपातमहीतले सगजोबृंहितंकृत्वासर्वलोकभयावहं २४ पततानेनभस्मानिविस्तीर्णेनाय
यतेनच संख्यातीतास्तथाराशयो[illegible]वीपस्करवंतिच २५ चकंपेचपृथिवीसर्वासपर्वतवनाकरा ततोंधकारेविगतेतत्रैवपुन्नागराजना २६ भीतभीतामहाघो
द्रेमग्नेतेतस्मिन्निरीक्षते बालंतुवज्रिणोगत्वातस्मादुत्तारयन्बलात् २७ धर्मदत्तंपुनस्तैर्नकरालेयाभ्यधारयन् गृहमध्येनिनायाशुपुनरद्भ्यातशंकया
२८ निवृत्तेस्वनिमित्तेसद्विजातिभ्योददौधनं पूजयामासचैवैनंउपचारैः[illegible] २९ वस्त्रालंकारकुसुमैर्नानानैवेद्यसंचयैः भोजयामासवि
धिवत्सिद्धिबुद्धिउभेदहो ३० दृष्ट्वागणार्थेधर्मदत्तोननामदंडवत्स्थितो उवाचसप्रसन्नात्माहर्षेणगद्गदयागिरा ३१ ममभाग्यंतुफलितंपदद्वंचरणाबु
ज जगदीशोजगत्कर्त्ताजगत्साक्षीजगद्गुरुः ३२ ममत्वाकादिहायातउद्धर्तुंममसर्वजान् एवंब्रुवन्नेवमुनिःस्वासनेसन्निवेशितः ३३ विनायकेनदे
वेनपूजितोबहुभक्तितः ततोतिशुशुभेबालः सिद्धिबुद्धियुतोऽम्बरा ३४ गंगागौरीयुतोपद्मशूलपाणिस्त्रिलोचनः विनायकेनै एतस्मिन्नंतरेतत्र
जृंभानाम्नागताशुभा ३५ पीताम्बरधराचारुकंकणासर्वभूषणा अतिदुष्टमनासातुपत्नीकृत्वास्मरस्मृतः ३६ सोवाचमधुरंवाचंनिधानमिदमुत २४

म हत्परिख्यानिजायंतेतानिनश्यंतिफलतः ३७ कथंचाहंभवेम्होगोमातापित्रोरमुष्यवै एवमुक्ताःस्त्रियःसर्वाउवाचैविनायक ३८ परंभाग्यंमम
विभोरुज्ज्ञातंतवदर्शनं परिश्रांतोसिदेवेशनानादुष्टविनाशनात् ३९ अभ्यंगंकुरुतैलेनसुगंधेनमहामते अंगतेमर्दयिष्यामितैलेनोद्वर्तनेनच
४० ओमित्युक्तेततस्तेनविप्रहस्तेसमादधे तैलेनचरणौतस्यविप्रोल्कैर्विधापिना ४१ ममर्दजंभतदेवोलोकास्तांसाधुमेनिरे सामियेवंभावदु
ष्टाजारचिंतापतिंयथा ४२ ततस्तस्यशरीरस्यदाहएवाभवन्महान् ततोज्ञात्वेनबुध्वातांदुष्टभावनिशाचरीं ४३ नारिकेलफलेनाशुमस्तकेतां
जघानसः ततःसापतिताभूमौनिजरूपंसमास्थिता ४४ असृक्प्रवाहमध्येसाविस्तीर्णयोजनद्वयं धर्मदत्तश्चलोकाश्चतदाश्चर्ययुताभवन् ४५
पूजयामासविधिवत्भोजयामासतत्पुनः पक्वान्नंविविधंस्वादुरसैःषड्भिःसमन्वितं अस्मिन्नवसरेदेवाःपुष्पवर्षंप्रचक्रिरे नीराजनंलाजवर्षं मं
गनास्जनानिच ४७ ततस्सकाशीराजस्तमाकारयितुमागमत् टयोपरिनिवेश्यैनंवाद्यघोषसमन्वित ४८ गंधर्वगानसहितान्त्संसप्सरसःपुरः
निनायस्वगृहंराजाविनायकमनामय ४९ गच्छन्सददृसेवालः सिंहारूढोधृतायुधः अनेकवीरसंयुक्तोदेवैरिवशतक्रतु ५० सिद्धिबुद्धियुतोभा

२१ तिगंगोमाभ्यांमयाशिवः नानावंदिस्तूयमानः प्रविवेशस्वमालय ५१ एवंवालचरित्रंयश्शृणुयाज्जगदीशितुः सर्वान्कामानवाप्नोतिनारिभिर्वाध्यते
क्वचित् ५२ श्री इतिश्रीमत्गणेशपुक्री वा ७४ कौ अपरस्मिंदिनेराजालोकेसहसभार्ययो विनायकेनसहितोमित्रामात्यसमन्वितः १ तानुवा
चततः सर्वान्वालकस्यगुणान्वहून् गुणवंतंप्रधानंतेनपुरस्कृत्यमहृष्यय २ अहंहिकश्यपंयातआकारपितुरंतिक विवाहस्यचसिध्यर्थं पु
त्रस्नेहेनमोचित ३ प्रस्थितोनेनयावच्चतावद्दाससम्भुतं अरिष्टानांसमूहंचनदृष्टंनचवैश्रुतं ४ अवदानेननिहतोधूम्राक्षोराक्षसाधिपः ज
घनश्चमनुष्यापिसहस्रार्द्धयुतोहतः ५ कोव्योमनीतवानेनंनगरेदंतुरोहतः विघंटोवालरूपश्चविघटलश्चमहावलः ६ पतंगश्चैवनगरेवालरूप
धरोहतः कूरोनामहतोनेनद्वारिपाषाणरूपधृक् ७ कामक्रोधावपिहतौखरवेशधरावुभौ गजरूपधरः कुंभोहतानेननिशाचरी ८ यानिचा
न्यान्यरिष्टानिनाशयिष्यतिवालकः इदानीनिश्चयःकार्योविवाहस्यद्विजैः सह ९ देवतास्थापनस्यापिहरिद्रामंडपस्यच विवाहोपस्कराणांचमो
तिः शास्त्रविशारद १० कौ एवमाकर्ण्यपितद्वाक्यंतमासाद्यचतुष्टयं अयंवालःपुरेयावद्वर्ततेराजेंद्रे नृपसत्तम ११ तावद्विवाहोनभवेदितिनोभातिनि २५

श्रितं अस्मिन्स्थितेमहोत्सवाभविष्यंतिदिनेदिने १२ पक्षेमासेगतेराजन्विवाहंकर्तुमर्हसि ओमित्युक्तेन्रपेरागायंजग्मुःसर्वेनिजालय १३ ग
विनायकस्यापिभुक्त्वासुषुपतुःसुखं ततोनिशीथेसंप्राप्तेसुप्तेसर्वजनेभुवे १४ ज्वालामुखोव्याघ्रमुखोदारुणोऽथत्रयोऽसुरा इछंतोपर्वतिंपर्वतिं ह
र्वहतानादैतरक्षसा १६ संहर्त्तांनगरींदग्धुमाचरेच्छतदासुरः दारुणोवायुरूपेणतत्सहायार्थमुद्यतः १७ व्याघ्रास्योभक्षितुंतत्रपलायनपरान्नर
त एवंतेनिश्चयंकृत्वाप्राकोशन्सुमहास्वने १८ त्रैलोक्यंकंपितंसर्वंतदासंशयितम्भवत् प्रलयःपरचक्रंवाकिमागतमितिब्रुवन् १९ व्याघ्रस्यसुम
हाकायःस्थाप्योष्ठंधरणीतले ऊर्ध्वंपरंचगगनेमध्येजिह्वानदीइव २० उल्कजन्मुखतोज्वालाःसंवरंपतनंदहन् ययाहनुमतादग्धानगरी
पुच्छवह्निना २१ तथाद्ददाहनगरींदुष्टोसोमुखवह्नितः दग्धावृक्षाललतारामाप्रासादनिचयास्तदा २२ कोलाहलोमहानासीन्मुखहहतरवाम
या हित्वासर्वाणिकार्याणिविद्रवंतिजनादिश २३ नगराद्बहिरयांतव्याघ्रास्योग्रसतेजनान् तदेवभोजनंतस्यबालकाश्चोपदंशकाः २४ के
चिद्दिग्व्यतवसनाविवस्त्राश्चापरेययुः स्त्रियोऽकूर्पासकाःकाश्चित्काश्चित्संभुकायघु २५ व्याघ्रास्यविवरंमत्वाबिलंविशुर्जीवितेच्छया अन्या

नाकारयंतत्स्नान्नमस्यतसोसुरः २६ अकालेप्रलयेप्राप्तेकाशीराजोविनायकं सर्वंविहायराज्यंस्वंस्त्रीपुत्रादिश्चवत्सुस २७ स्कंदेगच्छोलाम्य
मतोनानास्थानेगच्छेगच्छे अतिदुःखेनसंतप्तोस्तेजसाचैववर्षुष्मनः २८ कथंमयाबालएवसर्वारिष्टप्रवर्तकः सर्वसंहारकोमोच्यात दुर्निमित्त
सकारणा २९ विनैनंकिंमहत्पूयामदित्येकक्षणापच निरस्तानिचसर्वाणिमहारिष्टान्यनेनहि ३० आसीत्तत्त्वमिदानींकिंनजानेत्रापिका
रणा एवंशोचनगंमुच्चैरुरोहसहतेनस ३१ तत्रापिदहनोवायुसहायः समुपागमत् कुंभैस्वर्णमयैःपात्रैःसिषिचुःसेवकास्तदा ३२ तस्मान्मो
निर्ययुर्हिस्त्रीशावालयुतावहिः अवतीर्यततोराजाविह्वलोधःसमाययौ ३३ अश्वारत्नतरथीरामश्वरथनागपदातय निर्ययुर्नगरात्सर्वेपौरा
श्चसहगोधने ३४ विनायकःकाशिराजंकाशीराजोविनायक गवेषयामासतदावर्तमानेजनत्रसे ३५ सर्वेषुलोकेषुगतेषुमध्येसख्याघ्रतरोन
मिमीलतत्तुंडं यावत्ततुंडेविशत्तिस्मदेवोविनायकोनंततुरोनमहत्मा ३६ उदयेनुरवेजीतेदृष्टाशोविनायकः व्याघ्रास्यदंष्ट्रानगरंजनत्रणंचतन्मुखे ३७ २६
वह्निचनिकरेवीस्यविवेशतन्मुखेवलात् तंदृष्ट्वाकंशंकेलेनस्यगगनेसतुः तस्मिन्गगनेनिजास्येनतुममीलयततसोसुरः ३८ आस्यंगह्वरसकाशंसर्वसंह

रुरोदद्रूपा दारितुं बालकस्तत्र बबन्धेतीव तत्क्षणात् ३९ पाटयामास तद्देहं व्याप्य देहेन रोदसी अथ चटचटाशब्दो वं शानापट्टं तामिव ४० ततो द्वेधा
भवद्देहो गतासुरभवत्क्षणात् तद्देहं शकलं तस्य गगने संतु चिक्षिपे ४१ भ्रमति स्म वायुना तत्र दूरदेशे पपात च अर्द्धेन पतिता तेन चर्णितं गहनं वनं ४२
अपरं चाभवत्कीगर्भं हं बालमुदावहं उद्दतिष्ठत्ततो लोका अपराणमप्यबोध्ययन् ४३ ततोग्निमपिवत्सर्वं पादघातादचूर्णयत् विदारणं महाकायं ज्वा
लासुरं पुनं तदा ४४ एवं निहत्य तान् दुष्टान् योगमयावलेन सः अजीवयत्तान्सर्वान्नगरं चयथापुरा ४५ आकार्योच्चं जगर्जाशु केसरीव विनायकः
सर्वे लोकाश्च राजा च ततस्तं तुष्टुवुर्मुदा ४६ नमो नन्तशक्ते गुणानामधीश नमो विघ्नहंत्रे नमः सृष्टिकर्त्रे नमो विश्वपात्रे नमो विघ्नहंत्रे नमो ज्ञानदा
त्रे नमो ज्ञानहंत्रे ४७ अकालप्रलयादेव वीतिहोत्राज्जगन्मते लीलावतार देवेश त्वया रक्षिता लीलया त्वया ४८ कस्य सामर्थ्यमेतादृग्वह्निपानं महाब
ल भग्गोलसहस्राणां कोहमादेवं महासुर ४९ मृतानां जीवनं कोनु त्वदन्यः कर्त्तुमुत्सहेत् त्वमेव जननी देव त्वमेव जनकोः पिता ५० महाभाग्यं ज
नानाम येन ते सन्निधिः कृतः एवमुक्ता रुरोहाश्वं नरयान विनायकः ५१ स्वं स्ववाहनमारुह्य सर्वे वीरा सहस्रशः सुखेन मंदिरं गत्वा निःस्कर्मा करो॥

रोन्मुदा ५२ स्वस्वचमंदिरंगत्वासर्वेपौराणिरामया वाघस्तुसर्ववाघे युयुधुर्येदिनोऽस्यं ५३ काशीराज्ञोथविप्रेभ्योददौदानान्यनेकशः स्वस्तिवाच्यापुपु
जास्तुदेवास्तंचविनायक ५४ उपायनानिदेवायनानालोकाद्ददुस्तदा विनायकोपिविप्रेभ्योददौतानियदृछया ५५ अमात्यानाचवीराणामसुकानिद
दौन्यपः विसृज्यसर्वान्मुक्तोतोसुखेनस्वापमीयपुः ५६ यइदंशृणुयाभक्त्यानगरीमोक्षणंनरः सर्वान्कामानवाप्नोतिनारिष्टैर्वाध्यतेक्वचित् ५७
इतिश्रीमत्गणेशपु० क्री० वा नगरीमो १५ कौ श्रृणुव्यासप्रवक्ष्यामिकथामाश्चर्यकारिणीं यांश्रुत्वामुनयोभक्त्यासुखमत्यंतमश्नुते १ उत्थाय
कं ततोदृष्टौसउद्गारंनानोपक्वान्नमेराजासनिसंकृत्वापयोवहिः विनायकालयंगत्वानत्वांतंपरिपुज्यच २ संप्रार्थयभोजनार्थंततोबालंविनायकं
ततोददौसद्गारंनानापक्वान्नत्सिज ३ शेषंददर्शनत्वासोलड्डुकाम्नायसादिकं अपूपान्वटकासुराणामोदनेसूपसंपुतं ४ दधिदुग्धंमधुघृतंकपि
कापात्रसंचयं मणिमुक्तामयींमालांनानालंकरणानिच ५ अपश्यत्तस्यदेहेसावनद्धानिनवानिच पुनर्नत्वाययप्र[illegible]क्रत्कपतिस्तविनायक ६ के
नभक्तेनमजेयंकृत्वातेजगदीश्वर नमहंत्वानुमिछामिदयंचत्वत्प्रसादत ७ कौ एवमुक्तोन्नपेनाथवदतिस्मविनायकं भक्तोधिकाधिराज्ञायनिता

भैक्तमार्हरा ८ श्रृणुराजेन्द्रवक्ष्यामियत्पृष्टोहमिहत्वया तदहंतेप्रवक्ष्यामिसंक्षेपेणान्नृपात्मज ९ दण्डकारण्यदेशेमेआश्रमेमलनामनि म
धुंडिनामाममभ्दक्तोभूतभव्यभविष्यवित् १० स्रष्टुंपातुंचसंहर्तुंशक्तस्त्रैलोक्यमाश्रयः ब्रह्माभवश्चविष्णुश्चनित्यंयद्दर्शनार्थिनार्थिनः ११ सर्वका
लेममध्यानध्वस्तपापोजितेंद्रियः पुरातपस्यतस्तस्यभूमध्यानिस्रतंकरं १२ अमंगेतितनःख्यातस्त्रिषुलोकेषुसर्वदा अतिभक्त्याममतुलो
केसादृश्यप्रापितेनमे १३ अथशुक्लचतुर्थ्यांसपूजयामाससमामुदा घृतंदुग्धदधिमधुपञ्चमेगात्स्रवंन्नृप १४ भुक्तोयमिदंचान्नंदृष्टंतेन
पसन्नम ततऊचेकाशिराजोदेवदेवजगत्पते १५ तमहंद्रष्टुमिच्छामिकदायसौत्रागमिष्यति विनायक गच्छराजंस्त्वमद्यैवतस्याश्रमपदंशु
भं १६ सपूज्यप्रणिपत्यापिविवाहायतमानय प्रार्थनीयःत्वेनवाच्यश्चमद्वचोपिच १७ विनायकोमममगृहमानीतोक्तिमयामुने अतिस्पृहः
स्वतत्कनात्पूजनाभक्तितोमुने १८ सोपित्वद्दर्शनाकांक्षीतेनेहप्रेषितोप्यहं ममापिदर्शनेकांक्षामहतीपूजनेनव १९ गृहंचसंपदो
मेत्वमागत्यसफलीकुरु एवमुक्तस्तयाराजन्गृहीतेममनामनी २० मंगलीममभक्त सततत्वराणदागमिष्यति कौ एवमुक्तःसतेनाथ

२८ प्रस्थितः परिमृज्यतां २१ तूणीरकार्मुकधरो हयमारुह्य शीघ्रगः नदीर्वनानि च गिरीनतिक्रम्य शनैर्ययौ २२ प्राप तस्याश्रमं राजावरुरोह हयत्ततः
दृष्ट्वा मुनिं भ्रुशुंडीं स प्रणिपातं चकार ह २३ तेनापि मानितश्चागतः सोथ पुरुजेतस्य विमुदा पश्यति स्म महाश्चर्यमुपविष्टस्तदाज्ञया २४ सरोरुहैः
लतापुष्पैः फलैरम्यं तदाश्रमं कैलासो विष्णुलोकोय सत्यलोकान्तताहृतः २५ वेदघोषैः शास्त्रघोषैर्गीतनृत्यैर्विराजितं अग्निहोत्रस्य का
सारैः पक्षिभिर्जलजैरपि २६ दृष्ट्वा तदाश्रमं राजा मुमुदे हृष्टमानसः दृष्ट्वा स तपसा सौ तं मुनिं सर्वमब्रवीत २७ विवाहकृत्यं तस्य जामातृ
वैनायकीमपि तस्माद्देहि मम गृहमिति च प्रार्थयन्नृपः भ्रुशुंडी २८ कस्त्वं वद महाराज को सौ तेपि विनायकः नृप काशीराज इति ख्यातं मोवि
द्भिरविवंशजे २९ कश्यपस्य सुतः सोपि देवतं ते विनायकः तं भोक्तुंकामेन मया श्रुतकीर्तिस्तवापि च ३० चतुर्थ्यां पूजितः सम्यक् नानोपहा
रसंचयैः नैतन्मदर्शितात्तेन स्वप्ने न नगरे मम ३१ तेनोक्तं मम नाम्नैव यास्यते स मुनिर्नृप अतोहमेव संयातः प्रार्थितुं त्वां महामुने ३२ तवापि दर्शने २८
मत्वा दुर्लभ चर्मचक्षुषां कौ॰ एवमुक्तो नृपतिना भ्रुशुंडी विस्मयान्वित ३३ उवाच किमिदं सत्यमुत वा सत्यमेव च योगी चरो वेदविद्वां वेदानां

मगोचरः ३४ सकश्यत्वद्गृहेतिष्ठेदितिसंदिह्यतेमनः त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवादर्शनार्थंसमागताः ३५ सकश्यंतवबालेनयामिस्वस्त्रीस्तमाश्रमं प
दितिव्रतिदेवोसौतवगेहेनराधिप ३६ स्वरूपंवदतस्याहंततोयास्यामितेगृहंकश्यपउ० अनंतानिस्वरूपाणिगणेशानुनसमोज्वम ३७ ज्ञेयोवातस्य
कोप्योहिवक्तुमीशोभवेन्नयु अवतीर्णःसांप्रतंसकश्यपस्यगृहेमुने ३८ विनायकोतिनाम्नापिविख्यातोभुवनत्रये अत्यद्भुतेनरूपेणासम
वर्षात्मकेनच ३९ अद्भुतानिचकर्माणिमहांतिजगदीश्वरः अग्रतोयानिकर्तुंवैतानितेनकृतानिच ४० स्वरूपतववक्ष्यामियेनरूपेणमेगृ
हे वसतेदेवदेवोसौब्रह्मचारीस्वरूपतः ४१ अवतीर्णोयदासोस्मद्दिव्यकांतिश्चतुर्भुजः दिव्यमाल्यांबरधरोदिव्यालंकारसंयुतः ४२ दिव्य
रूपधरोधीमान्दिव्यमाल्यानुलेपनः प्रार्थितःकश्यपेनासौप्राकृतोभवत्दैवसः ४३ मुनिरु० अयदेवोममध्यानागोचरोऽजसततम यस्यप्र
भावान्मेपुत्रताजातादेवर्षिदुर्लभा ४४ यत्नकृत्यापिपास्येहंसचेदाकारयिष्यति कौ एवंश्रुत्वामुनिवचश्चिंताविष्टोब्रवीन्नृपः ४५ ममभाग्य
मभाग्यचमहदेतदुपस्थितं त्वदाश्रयामहाघोरान्सर्वतानगहनानिच ४६ अतिक्रम्येहसंप्राप्तोमात्वदर्शनमहत् बलात्कारेणमेत्राक्षिगंतु

२९ चैवालयंविभो ततोमुनिःकरुणयास्वपमूर्द्धिवरंददौ निमीलयस्वपाक्षीणीत्युक्तःसतथाकरोत् ४७ उन्मील्यनयनेपश्यत्सगणामाज्ञाद
सोल्पः गृहांतर्गतमात्मानंददर्शतदनुग्रहात् ४८ विनयकायतंसर्वव्रतंतत्समभावत दर्शनाद्दूर्वसपत्नोनागतोर्दुःखसयुत ४९ नाग
तस्तववाक्येनममयत्नान्मुनिस्तुसः ब्राह्मणोसुवल्लात्कारेभस्मसर्वंकरिष्यति ५० इतिश्रीमत्गणेशसूक्तौवान्हपप्रस्ताग ३६ कौ आग
तेराजन्शार्दूलपुनःपप्रच्छसादरं मेघगंभीरयावाचासर्वज्ञोपिविनायकः १ त्वयाकिमुक्तंतत्राद्यतेनवाभाषितंनुकि वदमेनृपतत्सर्वं
श्रुत्वावक्ष्यामितेमति २ नृप तस्मैतेकथितंवाक्यंमयापिप्रार्थितंबहु सउवाचमुनिःकस्त्वंकोसावपिविनायकः ३ उपास्यरूपंविभ्यातंतदया
स्यतमीक्षितुं एवंनिराकृतस्तेनश्रुत्वाचिंतापरंसमा ४ प्रेषयामासस्वगृहंदत्वामद्भिंकरंमम निमीलितदृशंचक्रेतत्क्षणाउत्पपातच ५ तावद्
ददर्शपुरतःस्थितंतांस्वगृहेपुरे स्मृत्वाश्रमंपदंतस्यहर्षश्चेतसिजायते ६ अहंसीदितिश्रुत्वैवंवाक्यंतस्यविनायक ज्ञातोसिनृपशार्दूलपुन
र्गच्छतमाश्रमं ७ गजाननेतिमन्नामश्रुत्वायास्यससोमुनिः एवंवदतितस्मिंस्तुसर्वरूपेविनायके ८ तावद्दर्शनृमुंडेरात्मानमाश्रमेस्थित ९ २९

नहंदृष्टास नृपतिहृदितकोनध्याकरोत् ९ किमर्थंपुनरायातोराजाकिंवावदिष्यति ततउवाचनमस्कृत्यराजातंमुनिपुंगवं १० आकारयतित्वांविप्रस्वामी
नवगजाननः नाममात्रेश्रुतेतस्यजहर्षंचमुमूर्छच ११ रोमांचितशरीरोसोआनंदाश्रुमुमोचह यद्दिपसोभवेत्तांमेतदोत्तुंयागतोभव १२ इत्युक्तस्तदा
विप्रः प्रतस्थेभ्रुशुंडासह भुशुंडौचालितेपृथ्वीकदाप्यचलितेमुनौ १३ चचालसंमुखोभूलोकंपतीनमथाब्रवीत् रक्षमांमुनिश्रेष्ठहलनभीर्मतोध
रेनव १४ गजाननंनिजंनाथंद्रष्टुंयामित्वरान्वितः इत्युक्त्वातांपुरीयातांचलितासोहिद्विजोत्तमः १५ पदेद्वितेन्यतोयेतुदर्शयामासतापुरीं इक्षुपुरीं
नृपोहर्षादुवाचमुनिपुंगवं १६ त्वत्प्रसादादिदंप्रसंनगरंयोगवत्तया तपताजपताजपतादुर्ज्ञोमहिमाभवतांमुने १७ इत्युक्त्वाशीघ्रमनयत्तत्र
गृहंतंनृपोत्तमः उपवेश्यभृशुंडिंसआसनेकांचनोत्तरे १८ अर्चयन्महाभक्त्यापाद्यार्घ्यविष्टरादिभिः भृशुंडिः प्रनारितोहंनृपतेनेसतावकः॥
जाननं तंप्रदर्शयनोचेत्त्वांशरणायास्यनिजाश्रमं नृप क्रीडंतंबालभावेनबालमध्येगजाननः २० वीरोयथाधूलिलिप्तस्तथैवायंविराजते ददर्श
चमुनिस्तंतुभृशुंडिर्द्विराजितं २१ कोटिभुजंकोटिसूर्यप्रकाशंहिभुजंपुनः उवाचनृपतिंक्रोधात्क्षयमेनंनमाम्यहं २२ धिक्कंमहांतंयोराजन्नमतेसौ

३०

लघीयसे क्षणमात्रेण यः सिंहो गजगंडविदारणः २३ कौ मुनं तेन मुनेर्वीक्षां तमुवाच ततोर्भकः कौतुकाविष्टचित्तोसौ लीलाविग्रहवान्विभुः २४
विनायक किमुक्तं भवता राज्ञे भृशुंडे वद सांप्रतं मुनि दिव्यांबरो दशभुजो मुक्तामालाविभूषितः २५ सिद्धिबुद्धियुतः कर्णकुंडलाभ्यां विराजितः म
हामुकुटशोभाढ्यो दशायुधलसत्करः २६ एकदंतो भालचंद्रो घंटानादविराजितः शुंडादंडमुखोलंबकर्णः सिंदूरमंडितः २७ अहिशोभिमहाना
भिः क्वणत्क्वणन्नूपुरः मखरजाहनो देवो देववंदितपादुकः २८ कौ रतितद्वचनं श्रुत्वा पद्मासनगतः स्वयं तादृक्रूपोभवद्बालः स्थिरः शापहार
कृत् २९ भृशुंडी तं निरीक्ष्यैव तस्योपास्यं गजाननं लुलुंठ भूमौ प्रेम्णा स प्रतिपत्त्यास्मृतः ३० ननर्त परमानंदो रोमांचितशरीरवान् देहभावं प्रपद्या
य प्रणनाम यथाविधि ३१ पूजयामास विधिवदुपचारैः पृथक्पृथक् आलिंग्य दृढं दोर्दंडैः परमाल्लाजहर्षं ह ३२ सगद्गदो निरीक्ष्यैतौ सास्मराजाज्ञ
नोप्यभूत् उचे राज्ञा महापुण्यं फलितं सर्वजन्मजं ३३ देवभक्तिभवं सौख्यं दृष्टमद्य मयाद्भुतं उभाभ्यां प्रणिपत्याथ पुपूजतुश्च यथाविधि ३४ महा ३०
सनगतौ तौ तु परस्परमथोचतुः गजानन तव निष्ठा मया ज्ञाता च पितृ निवेदिता ३५ अत एव कृतो वेषो दशदोर्दंडमंडितः यथाययाजनोप्यपि

ध्यात्वा मां भजते मुने ३६ तथा तथाहं रूपाणि करोमि च ददामि च वांछितं तस्य लोकस्य विश्वासेन भजतस्सतो ३७ दुष्टभारभयाक्रांता धरित्री सत्यलो-
कगा ब्रह्माणं शरणं याता तेनाहं प्रतिबोधितः ३८ अदित्याश्च वरेणाहं जातः कश्यपनंदनः भुवो भारं हरिष्यामि शक्रादींश्च निजे पदे ३९ स्था-
पयिष्यामि दैत्यानां नाशं कृत्वाप्यनेकधा तवोत्कट मनुष्यानं दृष्टाहमीदृशो भवं ४० देवांतकस्य हस्ताच्चाहत्वा यास्ये निजं पदं भृशुंडि इदं तवांघ्रि-
युगलं सर्वलोकसुखावहं ४१ सर्वलोकेश्वरं देवस्कचिरं कांक्षितप्रभो कृतकृत्यः पवित्रश्च जातोहं तव दर्शनात् वरं मे देहि विश्वात्मन् येन ते सो-
भवाम्यहं यदा यदाहं ध्यायामि रूपेणानेन विघ्नप ४२ तदा यास्यामि तेंतिकें भैतिकें तदा मे प्रसन्नो भवेथाः करुणानिधे आश्रमस्य रकस्येव नाम-
नेख्याति मे तु च ४४ गजानन यदा यदा वांछसे त्वं तदा यास्यामि तेंतिकं भक्तिभावादिदं नाम त्वयोक्तं ख्यातिमेष्यति ४५ कौ एवं वरान् समाकर्ण्य प्रण-
नाम मुदा मुनिः प्रणते तु मुनौ तस्मिन् पुनः प्रोवाच गजाननः ४६ निधाय मस्तके हस्तं शनैस्तस्य द्विजस्य सः यद्यत्ते वांछितं ब्रह्मन् तत्सर्वं सिद्धिमेष्यति ४७
अविस्मृतिश्च भविता मम नित्यं मुने तव कौ एवमुक्त्वा बालरूपश्चिक्रीडे स विनायक ४८ सोपि स्वासनगतो ध्यानमेवान्वपश्यत आश्चर्यं परमं ज-

॥ मुः सर्वेलोकास्तदाभुतं ४९ निरीक्ष्यवालरूपस्यचरितंपरमात्मनः काशीराजोवदत्तत्रधर्मोहंजगतीतले ५० दर्शनंप्राप्तवांस्तस्यप्रसादी
३१ नांसुदुर्लभं नचवालकरेष्टुंशक्तानिनायांतंगृहंमुदा ५१ भोजयामासस्वादन्नंशापयामासहर्षवान् आज्ञांगृहीत्वासुष्वापरवपंचहर्षवन्मुने ५२
इतिश्रीमत्गणेशपुराण् क्री वा मुनिवरप्र १७ व्यास अपरेहनिसंप्राप्तेकाकथासमपद्यत तांमेवदमलोकेशश्रवणस्प्यामिनकाचित् १ को ब्र
राण्वावहितोब्रह्मन्कथयामिसमासतः विनायककृतांदिव्यांकथांपापापनोदिनी २ उदितेतुदिवानाथेनित्यकर्मसमाप्यतौ क्रीडार्थमगम
द्बालोराज्ञाभद्रासनंतथा ३ देसोथब्राह्मणोभूत्वाज्योतिःशास्त्रविशारदः नालीयपुस्तकंवामेमालांदक्षेकरेदधत् ४ पाटलंपरिधानंच
शिरोवस्त्रंमहत्तरं गोपीचंदनसंभूतांस्तिलकान्द्वादशापिच ५ अतिदीर्घतरश्मश्रुराजयामनृपांतिके अंजलिंसोकरोद्याद्यावत्तावद्राजा
ननामतं ६ उत्थायतत्समीपेस्वासनेसमवेशयत् पप्रच्छकुशलंतस्मैकार्यंचागमनंकुतः किंचनेनामविप्रेंद्रकिंज्ञानंकिंचनेतप वदस्वमे
मुनेकृत्वाकृपांमयिकृपानिधे ८ को एवमुक्तःसतेनाशुदत्वाशीर्वचनंपुरा अनुक्रमेणासकलंनिजगादमहामुने ९ हेमज्योतिर्विदित्स्ये ३१

वंनामंमेन्दपनंदनगंधर्वलोकारायानोद्वंधुलान्दपसनम १० भूनंभवभ्दविस्यंचरांतिकानिचवेम्पहं प्रभ्रांम्धकयपिप्यामियान्मास्तय.छसे
नघा ११ अरिष्टान्यत्रजातानिज्ञातानितानिमेन्दप भाषितंदुष्टचिंहंचविज्ञायाहसमागत १२ त्वदाश्रपेरावरक्तमेवांछितंमहतीन्दप न्दप
किंनिमित्तमरिष्टानिजायंतेत्रमहामुने १३ अग्नेपिकानिभावीनिसत्यमेतहृदस्वमे तवमतीतोजानायांस्यापपिष्येनिजेगृहो १४ कतिंच
कल्पयिष्यामियोगक्षेमकरीतव गणाक यावहिनायकोगेहेतवायंकल्पपालसजः १५ तावहिघ्नानिजायतेयतोविघ्नाधिपस्तुसः अतंतरे
वनेचैनंस्तत्कायाहिन्दपोतम १६ नभविष्यंतिविघ्नतेनगरवागृहेपिच अस्मिस्थितेजलंसर्वंनगरंप्लाविपिष्यति १७ तस्मिन्कयंचिल
येनुपर्वतावापुनोऽरिताः क्षणापिध्यंतिनगरंन्दपनास्पत्रसंशय १८ एतत्कथंनजानीवेसर्वंमासत्तुपद्रवाः नराम्नाविम्प्सितव्यकपरे
न्तुध्यकेम्रुचौ १९ अतिम्प्ररेखात्कटेचस्वात्मपातंप्रपयस्तता एतेघ्नंतिचराजानंराज्यकामाहासया २० एतत्कथयपितुंयातोज्ञातारामस्युतित
व हितसवर्थ्यहिवकर्मजानतान्दपे २१ विग्मच्यन्दपमेवाकांपयेछासितयाकुरू कौ स्ववमाकर्ण्यततासराजातंपर्यभाषत २२ राजो

अतीतानागतज्ञानादुक्तंसर्वंत्वयामुनेमिथ्यैवभासतेमह्यंतत्वज्ञानेप्रपंचवत् २३ त्वदुक्तेप्रत्ययेजातेदास्यामिवेतनंतव नज्ञातोबालकस्त्वापं॰
त्वयागणकसत्तम २४ ब्रह्मात्मजकमलाकांतमनसाश्चलिनंहरं जनायिष्यतिवांछाचेद्दृष्टांज्ञानिबहूनिस २५ यदिनेमित्रयोवा ─ स्तकीपेक्षा
स्मरणात्तम नयेनंग्रहनंघोरंस्वत्कैनपुनरेहिच २६ लोकद्वेवक्रनोतेननिहतावलवत्तर स्वदेष्टारंकथमपंनजानेस्थापयिष्यति २७ अ
नियमस्यमनसिनवयेरचितुंक्षमा अनेननगरीराज्यंत्रातमुत्पातनोवहु २८ करोतिदुर्मनीद्दवारंकंशक्रंलघुंगुरुं उच्चंनीचंनयानीचमुच्चं
मीशमनीश्वर २९ संश्रुत्सवाणीमित्पतेर्गणकोमहुयारुणः राजानंपुनरारेभेवक्तुंकिंचिह्वाम्रुखः ३० मयातवहितप्रोक्तमनियन्तवभासते
नज्ञातुलंघयेत्कोपिभाविसुव्यक्तयेतरत् ३१ नृपतेर्दर्शयेनंमेबालकंलसकुंतंओंगतैः गणितेन कथयिष्येततोबालान्सर्वाचाकारयत्नृपः
अग्नेविनायकः मासोधावमानास्ततोखिला गणकंसनमस्कृत्यपप्रच्छकुतआगत ३३ सामुद्रलक्षणज्ञोसिज्ञोतिशास्त्रविशारद भूतभावि
व्यरवदमेभाविजंफलं ३४ कोसधैर्योबालकानांमध्येकरणकयोद्विजः तर्कयामासमनसिकयंस्त्वक्तिगतिर्भवेत् ३५ अनेनैहतादुत्यान

लिनोनेकरूपिणा: शिशोर्हस्तंग्रहोल्लासवदतोश्मशुभाशुभं ३६ चतुर्थेदिवसेवुल्लेकूपमध्येपतिष्यति चेन्निर्गतःकथंचित्त्वंसिंधौमज्जनमेष्यसि ३७ त
तोपिजीवितश्चेत्त्वंध्वांतमग्नोभविष्यसि ततोपिजीवितेशैलस्त्वयिकोपिपतिष्यति ३८ मह्यांतोकालपुरुषोजीवनंभक्षयिष्यति एतान्यरिष्टानि
तवभविष्यंतिनसंशयः ३९ प्रतीकारंब्रुवीम्यत्रनिर्भयार्थंकुरुष्वतं इतोमत्रमयासार्द्धंयाहिदिनचतुष्टय ४० पुनरत्रानयिष्यामिशपथोमेनवा
द्विजः निशम्यवाचंवालोसौजगाममातृगृहंप्रति ४१ राज्ञोहस्तात्संगृह्याशुमुद्रिकांरत्ननिर्मितां कृत्वातांरक्षकेवालोवदतिस्मद्विजंप्रति ४२ गता
काप्यवत्सत्वंनौगतवस्तुमहत्तरं केननीतंकदामाहंभयात्तेप्रत्ययोभवेत् ४३ इत्युक्तःसतुवालेनविचार्यजनसंसदि वभाषहास्यवदनोमुद्रिकापरिलप्यंते
ममैवयदिदेयासातदेदानींब्रवीम्यहं देयेतिवालकेनोक्तेतवैवकरयेतिसा ४५ इत्थमुक्तोद्विजस्तेनशपथैरागावाङ्वेनसः ततयामंत्रितयावालोसवधीनंहृदिस्म
रयत् ४६ सतयाभिन्नहृदयोवज्राहततरुवाचलः निपपातधरापृष्ठेचालपन्वसुधांभृशं ४७ पततांतस्यदेहेनचूर्णितंनगरंकियत् काशीराज्ञोजनाःसर्वंआ
श्चर्यंमेनिरेतदा ४८ जहर्षुर्देवताःपुष्पवृष्टिंतत्राशुचक्रिरे स्वर्गंभ्रसाघघोषैश्चव्योमासाभ्रजलंतदा ४९ जना कथंजातोसिद्दुस्थपवास्करोजित्ववेसभ्रत रा

३३ ह्यपिपिनरूनंदेवाह्वाकांतस्पदुरालनः ५० अयंवालोनमतश्चोभ्रमारद्दरणोद्यतः अवतीर्णःकश्यपस्यग्रहेसौकहृत्तानिधिः ५१ मुद्रिकाघातमात्रेणाकयंप्राणान्जहौ
वली इत्युक्तापुपुजुःसर्वेतेमुक्तंतुष्टवुर्जगु ५२ ददौदानानिविप्रेभ्योराजाराजीवलोचन द्विजचारणवंदिभ्योदीनेभ्यश्चाप्यनेकशः ५३ नागरान्मानयित्वाना
न्विसर्जततःसभां वालोपिवालकैरेनुयपौरवैर्वदन्नवन ५४ इतिश्रीमतगणेशपु क्रिवाकपच्टे १८ कौ वालकेनहतंश्रुत्वाभ्रातरणावेषधारिणा न
रांतकोमहादैत्याकूपकंकंदरासुरं १ प्रेषयामासवलिनंवृत्स्यलक्ष्यवरंतदा दत्वावहनिवस्त्राणिरत्नानिभूषणानिच २ कौ गच्छंतमसुहृत्सुत्वंतुदंतुंवा
लंतमाशुच नानोपायैर्मारितानांकुहृतंनिःकृतिवलात ३ कौ एवंतेनसमारब्धावसुरौकूपकंदरौ सेनयाचतुरंगिण्यागम्यतिसंप्रतस्थतुः ४ निर्व
त्यसेनांचततइयतुर्भूशहर्षितौ विचारचक्रतुमार्गेकूपोहंकूपतामियान ५ वालोभवत्कीरमानंमपितेस्थिपयंततः मद्धकरूपकूपस्याभसिपिप्या
मितंस्मरणात ६ अंतर्धानंकरिष्यावःकृत्वाकार्यमहत्तरं एवंविनिश्चितमतीकाशीराजपुरमहत ७ प्रापतुरभवत्कूपोमहाकूपोन्यपाजिरे
कंदरोवालरूपोस्थंत्तुतेषुमनोहृधे ८ राजाद्वारहशेकूपसुजलंतहर्षच पावसर्व्यपतिमध्येसोमडूकनदंदरोह ९ नदंतमंजुलावारांपीतत
रांभयानकंकदरावालमध्यस्थोजगादतंविनायक १० वहिर्याहिमहावाहोपश्यकूपंमनोहरं ह्रदयंकूपंवालेःसर्वहिरागमततस्मरणात ११ अस्तनसुदरं

दृष्ट्वातकूपंबालकैःसह चिक्रीडविविधैर्भावैर्नानानिलयनैरपि १२ मध्याह्नेजलमध्यस्थाःसिषिंचुस्तेपरस्परं मज्जनोन्मज्जनैश्चक्रुःकारयं
तःपरस्परं १३ मज्जनंजलमध्येतेदूराद्दागत्यचक्रिरे एवंरमित्वातेतत्रगृहान्गंतुंसमुद्यत १४ तावद्विनायकोप्यस्यजलमध्येनिजंवपुः
जानेस्तंभुंजलेसर्वान्पश्यन्नासीद्बहिःपुरः १५ तावदुरोधतंदुष्टोजलमध्येसकरःअगाधंतज्जलंज्ञात्वालोडयामाससलीलया १६ स्वेछ
पारमगोलस्म्पाःक्षीराब्धिपिबवाउव अधोपातिमुहूर्तेसउपरिस्थानथैवच १७ मापामास्थापसपुनर्वर्धितुंसमजायत चरणेनहस्तक
मलेचिक्षेपवहुधाशिशु १८ लुलुकुःसर्वशोबालास्तावनेनध्वनोबलात् चरणेनकहरेनीतस्तत्कूपतलमादरात् १९ अमज्जयद्बलाते
चमुंचमुंचेतिसोब्रवीत् विनायकोपितंमोचेमुंचमुंचेतिमामिति २० उभौसमबलौतौतुमज्जनोन्मज्जनेरतौ हिरण्यकशिपुस्तस्मीन्सिंहावि
वद्धर्षिणो २१ अधस्तादूडुकालंतौगतौज्ञात्वारिवन्नार्भक चक्रुरर्नस्वरदुस्मनोवालदतिस्फुट २२ अपसव्द्नत्याज्ञात्वायपुरुषीयद्दूतागरा काशी
राजोपितुंकोशक्तिकार्यमितिचाब्रवीत् २३ अगाधनीरेकूपेस्मिन्कथंजीवेत्सबालक राजानंचैवकोप्यूचेशीघ्रानि सारितोपदि २४ उपायोभविताक
स्मिजीवनायास्यनिश्चित येनयस्मार्थितदास्येतदस्मैजीवितस्त्वक २५ निःकास्यतावद्दिवीलोवेगेनचबलेनच इतिराजवचःश्रुत्वाकूपमध्येगतास्त्वपः २६ म

३४ म्नास्तेदेसकृतपापायपापापरोजनः अवतर्तुंमनश्चक्रेततोराजामुमोचत २७ राजोवाच किंमयाकारिदुरितंयेनमेदुःखमीदृशं कथंवालोमयानीतोसुखायदु
खदोभवत् २८ दर्शयिष्यामिदितयेमुखंवैकश्यपायच जातोजनायवाद्रोमेकथमस्मिन्मृतेभवत् २९ निरस्तान्यप्यरिष्टानिमहान्तिवालकेनह कथमस्यवरं
पातोनजानेदैवचेष्टितं ३० एवंसर्वेशुशोचस्सुहृद्भिर्वालकैश्च मंडूकरूपीकूपस्तुव्यादायमुखमास्थितः ३१ धुंतावदेवागतोवालोनोदितःकंदरेणसः तेना
पिनोदितोहंसोहंसास्येनपतत्स्थलः ३२ भक्षयामासकूपस्तंमत्स्योमत्स्यमिवालघुः गिलितोवालरूपीसनिजंरूपंसमास्थितः ३३ कूपकोगगनस्पर्धीचक्रेन्नादंयस्यतर्जिता सर्वे
ग्रामेवदेशानामानदर्पंगतवानह ३४ दृष्ट्वाजहर्षमनसामत्वादेवंचमज्जितः कंदरस्तुरुषाविष्टोविदार्यास्यंमहोदरं ३५ निर्गम्यवेगमास्थायपपकालांतर्हितःसरणा
त् विदारितंमेजठरमितिकूपोपिकंदरं ३६ अदशत्कंठदेशेसजीवग्राहंरुषातदा एवंपरस्परवधासक्तौतौविह्वलौभृशं ३७ पादहस्तावमर्दै
नचूर्णितंनगरंकियत् यथासुंदोपसुंदौतौपरस्परवधान्मृतौ ३८ परस्परवधात्तद्वन्मृतौतौकूपकंदरौ राजन्मत्स्यैःपराक्रम्यमत्कोनग
रद्रुहिः ३९ तत्स्मरणाद्दजिरेकूपोपिदधेसविनायकः दृष्ट्वेदृशंवचःकोप्यन्सर्ववालयुतोजनैः ४० आश्चर्यंमेनिरेतत्रवालाराजाजनाअपि
ऊचुःपरस्परंकेचित्कापद्यपेनयोज्यंते ४१ आमूलान्नश्यतेसोयस्त्वयमेवनसंशयः पतंगोदीपनाशार्थमाया राम राम राम राम राम राम राम

कैरकालोकास्त्रामीसांप्रचक्रिरे जलधारांतिनष्पेतुर्यथा ४० अस्य चालपितुं शक्तो न स्यात्कालोपिरोमच हृष्ट्वं कुविघ्नं चास्य सामर्थ्यमवतारिताः जंतुमीशं गः
कामः स्वयं भस्मत्वमागतः काशीराजसुतं दृष्ट्वा सत्यं सत्यमिति ब्रुवन् ४२ हरोहानानि विप्रेभ्यो विससर्ज प्रहृष्टतान् विनायकेन मत्कृत्य गत्तो तो कानि जौनगर रान ४३
कंविरालिंपतेवालं पश्यन्ता प्रहर्जिताः देवाश्च पुष्पवर्षाणि मुमुचुस्तु तुष्टुवुर्हि जा ४४ क्रौं० एवमनंतावतेब्रह्मन् कालकार्यमहद्भले मायास्वरूपं प्रेम्णा विरास्वमो
चरस्यांमुने ४५ अवतारगुणा वापि न ते याः परमात्मनः ४६ इति श्रीमत्गणेशपु॰ क्री॰ खं॰ कूपकं २२ अ॰ २१ व्यास काशीराजगृहे ब्रह्मन् विवाहः [illegible] हामन त
न्ममवक्ष्व भगवन्विस्तराच्चतुराननः १ क्रौं० एकैकं नष्पेतेरिकाम परं यानि वै पुनः अस्मिन् कृष्णकरि ध्यामि एवं यावद्वार्यतो २ कूपचक्रं दरनष्टे वेयो नरान्त रेतिला
अंधकोंभासुरस्तत्र गोरास्त्र सांभ्यमरी सुताः ३ जिघांसया गता वालं ततो युद्धमवर्त्तत श्रुत्वा घोषानु संग्रामे केचिद्भूः प्रापलन भयात् ४ दिग्गजा दंतावेस्तु विबुधानां तु
काकृथा करावकस्यपसुतो भवितारक्षितोचरः ५ नाशयामो नेकधातमितिव्यवसिताभृशं यावंतः प्रस्थिताधीरास्तावंतो निधनंगतेः ६ बुधमेनं हनिष्यामो जित्वापामन
वैरहान् वन्हिरूपं समास्थाय पराह यामो मुनेः सुतं ७ अंधकस्त्वब्रवीत्तत्र तमसाव्याप्य संदिशः अंधकार करिष्यामि धरयामथ सर्वतः ८ ततः परस्परं द

३५

रसरंद्ध्रिर्नस्पातेषांकराचन अंभासुरोब्रवीत्तत्रमहींसर्वांजलेनहि ९ आप्लवंस्तानपिप्यामिसमंतान्नगतिर्भवेत् तुंगोब्रवीदहंतुंगोगिरिंभित्वापरेतुतो १० आप्ला
वयच्चूर्णपिष्यामिसपक्षश्चपर्वतः अंधकारेजलेचैवपर्वतेसर्वतोस्थिते ११ कोपिगंतुनशक्नोतिकथंवालोगमिष्यति एवंनिश्चितसंकल्पाजगर्जुस्तेत्रयोभृशं १२
तेषांगर्जितशब्देनकंपितंभुवनत्रयं तस्मिन्नुर्निजवेलांचतेसागराःक्षुभितोदका १३ ततोरविंसमताच्छाद्यतस्थौतत्रांधकासुरः अंधकारेमहाघोरेनप्राज्ञायतकिं
चनः १४ अकस्माद्रजनीप्राप्ताव्यवसायपरैर्जनैः स्नानासक्तैर्जपासक्तैर्होमासक्तैर्निमित्तदा १५ तपःसुवेदघोषेषुविवाहोपनयादिषु कीर्तनेषुपुराणेषु
द्विजदेवार्चनादिषु १६ सक्तैर्नानाविधैर्लोकैर्निशाशप्राप्ततादिषु जजल्पुःकिमुविंध्येयेहताह्निसर्वमद्भुतं १७ अथवाप्रलयोभावीचोपरागःकिमागतः
सभायामभ्युदासीनेराजानमितिपंडितैः १८ तर्कयंतियावदेवंगावोगुःस्वगृहांस्त्वरं असंभावितवेलासुचक्रुर्दीपानगृहेगृहे १९ कथमस्तमितिर्जातानपाके
नचभोजनं विस्मयंततदानार्योहृद्दुर्गाश्चकास्वन २० दीपिकाभिःकाश्चदीपैर्व्यवहारंजनास्तदा चक्रुर्दुःखितकार्यीतिवर्गाजोत्रासमागवः २१ सेवकानांमहा
नंदःकामिनांचाभवत्तदा सालसानांप्रसुप्तानांनिंद्रालूनांतथैवच २२ एवंकृतेचांधकेनमायाचामासुरस्तदा मेघरूपेणाववर्षधाराहस्तिकरोपमैः २३ संप्राप्त

कालिकापुराणे श्रीसंप्रवङ्किरे नलपात

भयात्सर्वे गृहमध्ये स्थिता तदा अंतः केचिद्बहिः केचिन्नता जनचयास्तदा २५ झंझावातहताव्रक्षाः पतिताश्चरसातले सौदामिनीभिर्निर्दग्धा द्रुमागरचया बहुः
२६ उत्तीराभिर्नदीभिः सा समुद्रैरिव संप्लुता नगरी सर्वलोकाढ्या सर्वसत्वसमाकुला २७ कौ॰ प्रलयं दैत्यमायां च ज्ञात्वा स करुणाकरः विनायकोऽकरोन्मायां वले
नवटमुच्चकैः २८ निर्ममे तत्क्षणादेकं लताकुंजैः सुशोभितं दशयोजनविस्तीर्णजटाशाखासमन्वितं २९ पक्षिरूपेण तत्रासौ स्थितो गगनलेहिनी पत्तोभूमौ प्रतिष्ठ्य
प्यस्पर्शंश्च शिरसा नभः ३० प्रकाशयामास पुरीं पीत्वा वृष्टिजलं महत् करेणाशोषयेद्यद्वत्करीव पल्वलोदकं ३१ जना हर्षान्निजगदुर्गतो विघ्नो गतं जलं गते घका
रेरदृशुर्वटं सांद्रतरं च तं ३२ पक्षिणं चाद्भुताकारं नरदेवं न चैव श्रुतं सर्वे जना ययुस्तत्र न्यग्रोधे रक्षातुमुत्सुकाः ३३ अश्वैर्गजै रथैरुष्ट्रैः शिबिकाभिर्नरैः सुतैः स्त्री
भिर्दासैः काशिराजो वटस्याधः समाययौ ३४ पशवः सारमेयाश्च विडाला वनगोचराः विनायकप्रभावेण न व्यथस्तत्र चोत्तमः ३५ चक्रुः सर्वे एवं वर्णे वर्णाः कर्म य
थाविधि पौराः स्वव्यवसायेषु समसज्जंत सर्ववत् सर्वेषां रक्षणं कर्तुं पक्षिरूपधारयत् ३६ जगदीशो गणेशोनु न जानीमो न किंचन ३७ विस्तार्य पक्षान्वृष्टिं योऽन्यषेधी
दैत्यकारितां वृष्टिं सोल्कां सकरकां स्वयं सेहे सुरेश्वरः ३८ इति लोकास्तर्कयित्वा स्थिता निर्व्याकुलास्तदा एकादशदिनान्यत्र एवं तत्र स्थितः स हि ३९ नतासीको

ग०पु०
३६

पिचारितंविनायककृतंद्विज दृष्ट्वाविनायकंवालंक्रीडंतंवालरूपकं ४० ततोदैत्योऽसौशक्तीनिश्चयौसमपद्यत तुंगोज्जगर्जबहुधानादयन्नखिलादिशः ४१ गिरिरूपं
समास्थायहनिष्येपक्षिराजस्वरात् ब्रुवन्नेवंबभ्वाशुपर्वतस्तुतदैवसः ४२ सरोनदीसमायुक्तःपंचयोजनविस्तृतः दिव्योषधिभिर्दीप्ताभिर्भासयन्नगारंदिशः ४३ ना
नापक्षिगणैर्युक्तोव्याडवाश्रममंडितः सपक्षंपर्वतंदृष्ट्वापतमानंसपक्षिराट् ४४ उड्डीयपरिबभ्रामवारयामासतज्जले घूर्णायन्पक्षवातेनजंगमाजंगमंचयत् ४५
प्रस्थानिपतितात्स्मभौपर्वतस्यामितस्ततः चंचारद्ध्रेसतुंगाद्रिंकाश्यपिःफणिनंयथा ४६ सहतेनभ्रमनदेवोलक्षयन्वानरावुभौ अंधकंचरसोद्धृत्वापरेशामासुरं
चसः ४७ अतिक्रमन्नस्मिलोकंविहायसिमहाखगः अतिभ्रमणात्खिन्नास्तेतप्ताश्चसूर्यरश्मिभिः ४८ निपेतुर्व्यसवोभूमौत्रयःपर्वतसन्निभे पततश्चूर्णयामासु
र्वनान्युपवनानिते ४९ दृष्टुंदैत्यशरीराणांस्त्रीबालसहितानराः पपुस्तेनगराभ्यासेवीक्ष्याश्चर्यंपरंययुः ५० खंडितन्छरीराणांगंडशैलाइवाबुभुः निरीक्ष्य
मायादैत्यानांततोलोकाविसिस्मिरे ५१ वदंतदैवरूपेणददृशुर्नचवैपुनः अंतर्हितेवटेपक्षिरूपंतस्याप्ससोर्भक ५२ ततोविनायकंवालंकाश्यपोगजोलिलीनह दृ
ष्ट्वाकुपालसंप्रश्नंनागराश्चनपश्चतं ५३ पुपुजुःपरमप्रीत्याविघ्ननाशंविनायकं प्रशशंसुमुदादेवंकश्यपस्यसुतंजना ५४ नजानीमोवयंदेवमायांदैत्यकृतांव

हु सामर्थ्यंतेपुरतोस्थापिपद्मेदेवाविकुंठिता ५५ लीलयारक्षिताःसर्वेमोचितावहुसंकटात् वातागलाविनाशंतेउत्पाताश्चवहुधाः ५६ भातिविविधैर्देवैःसम्पांय
कारोगतोलयं मनांसिसर्वलोकानांप्रसन्नानिमुदातदा ५७ नद्यःप्रसन्नसलिलाःसर्वमासीद्यथापुरा ववर्षुःपुष्पवर्षाणिदेवादेवेविनायके ५८ नानावाद्यनिना
देस्तेलंकृतंपुरमाविशत् ददर्शनानिविप्रेभ्योदेवोनःप्रीयतामिति ५९ शांतिहोमंविधायासौनृपोदाद्धनंवहु विसृज्यसर्वान्वुभुजेविनायकपुरोनृप ६० इ
तिश्रीमत्गणेशपु०क्री०वा०दैत्य २० कौ० श्रृणुद्विजमहाश्चर्यंकथ्यमानंमयातव विनायकस्यचरितंसर्वपापहरंनृणां १ अंभापुरस्यपोमध्येमगतोनिजमंदिरं
भ्रमरायानिरेक्षिप्तसखीसातांन्यवोधयत् २ प्रसुप्तांकांचनेतल्पेसस्मायांगणमायया पौत्रेशिरोनिरीक्ष्यैवमूर्छितापतिताभुवि ३ निघ्नतीनीजवक्षःसाकराभ्यांशो
कनिर्भरानिपतद्भूयसाश्राक्लिन्नागजामर्देवपद्मिनी ४ विभिन्नवलयाछिन्नकूर्पासातनुमध्यमा दृष्ट्वादृष्ट्वामहद्दुःखालुंठतीभुविविह्वला ५ निषिच्यमानासलिलैः
स्वजनैर्भ्रातृभिरपि त्रिमुहूर्तैःप्रबुद्धासाकिंचिद्वक्तुंप्रचक्रमे ६ उत्थायचकराभ्यांतुनिजघानशिरःपुनः भ्रमरोवाच येनेयंपृथिवीसर्वात्रासितासामरावली ७
मर्दितासहसंशेषसस्मकरासेनाकंपिते येनराज्येभिषिक्तौतौदेवांतकनरांतकौ ८ यस्यक्ष्वेडितमात्रेणरोदसीकंपिताभवत्सपतितःकुत्रनिहतःकेनवासुतः ९ पंरस्था

ग०पु०
३८

कंपते कालः सकथं निधनं गतः एवमाक्रंदती दीना विवत्सेव पयस्विनी १० एवं विलपतीं तां नु मयेत्थं स सखीजनः नरत्वासंस्थिरे विवेकेनापि मतेन सहदेवमति: ११ अ
ति शोकात्पुनः शोकः प्राप्यते मठ जन्मभिः यदि स्नेहेन पुत्रत्वं शोचसे स्पृहितं कुरु १२ चारामेव यथा तं तता हरणाया सर्वतः इत्युते मस्तकोमध्ये रवमस्पहितं भवेत् १३
सुहृदां सुपतितं प्रेतस्पतन्मुखे पतेत् दृष्ट्वैवं ननतत्याऽपि मन्याहुः पुरमर्थयः १४ एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं सोका चतो सखीरुषा अयं मध्यमराभागे स्थाप्यतां पलतः सवि
१५ आनिपिथ्य दृतिः पुत्रमस्तकं सहतेन च दाहिपथ्यामपुत्तस्यासंस्थाप्यतां तेल मध्यतः १६ सारा सखीरा प्रसर्ववृक्ताः समायया राजगृहीनिहत्य विनायकं
तं निजरूपगोपिनी पतंगपत्नीवधनं जयांतिकं १७ आगता दिनिरूपेण भासयंती दिशो दश अतिलावण्यनिलया सर्वालंकारशोभिनी १८ दाडिमीवीजदशना।
विंबोष्ठी तनुमध्यमा विलसत्पद्मवदना मुक्ताहारमलसत्कुचा १९ वीणामुद्रिरहस्ताता दृष्टीन्दपसम्पगां मनसाकामयंतिस्म तदालिंगनचुंबने २० तर्कयामासुरप
रे रंभा किं नु तिलोत्तमा मेनका वा घृताची वा नागी यक्षी शिवा नु किं उर्वशी भारती राज्ञी कश्यपस्यादितिर्नु किं तारा वा राउस्तु पत्नी तां प्रणाना मादृतिं मुदा २२ एवं यामास
सौभाग्येंद्रेयैर्भर्यां शुकादिभिः उवाच चमुचार्वंगी प्रेमगाहृदया गिरा २३ महाभाग्येन दृष्टासि त्वं देवजननी मया विनायकप्रसादेन कामघ्यादर्शनेन च २४ तता

एवंकुर्वत्यानुसाश्रुकंठावदद्वचः अदिति॰ ममबालोवहुदिनं स्थापितःकुत्रवर्तते २४ अत्युत्कंठतयापुत्रदर्शनार्थमिहागता स्त्रीणांस्वभावंजानासिमायया व्या
कुलचेतसा २६ शोकसंतप्तगात्राहंतमालिंग्यममार्भकं तत्संसर्गसुशीतांगीप्राप्स्येसंतोषमुत्तमं २७ इतितद्वचनंश्रुत्वासादरासाससंभ्रमा गवेषयंतुतंबाले
राज्ञीदूतानचोदयत् २८ अन्वेसुशीतांशीघ्रंप्राचख्युःकाशिराजंकश्यपस्त्रियमागतां सश्रुत्वागृहमागत्यतांदृष्ट्वाहर्षमापह २९ तांप्रणम्यमहाभक्त्याप्रोचे
वद्धांजलिर्नृपः राज्यंजन्मंचपितरौधन्यादृष्टिःश्रुतंतपः ३० दृष्टाकिलत्वंदेवमाताजगज्जननकारिणी नशक्तिर्वर्ततेसम्यग्वर्णितुंतेगुणान्मम ३१ वालोविनाय
कस्तेयःशक्रादधिकविक्रमः अवदानान्यनेकानिकृतानिवहुधासुरैः ३२ अशक्यानिमहादैत्यरक्षसांनिधनानिच तस्यापिवर्णितुंनास्तिगुणानांशक्तिरल्पिका म
विश्रम्यतांसुखंमातर्मेमभाग्यमहत्तरं यदनेनहृतामायावलमाश्रित्यदानवाः ३४ अपरीक्ष्यतेनवपुषावालस्तेवसतेसुखं त्वंकिमर्थमिहायातायाताचेत्स्थीयतां
सुखं ३५ निवृत्तेस्मिन्विवाहेनुप्रापयिष्येउभावपि अदिति॰ किमिदंभाषसेराजन्वियोगाद्दुःखंमेभवेत् ३६ महान्खेदोनचसुखंलभेक्वापीहकिंचन कौ॰
एवंवदंत्यांतस्यांसआगतोसौविनायकः ३७ प्रेषितोवालकैःसर्वैरागताजननीतव सालिलिंगमुदावालमश्रुपूर्णमुखीजगौ ३८ चिरकालंस्थितोसत्वमं

विहायातिनिष्ठुर त्वद्वियोगेन संतप्ता गता सर्वे विहाय च ४९ जीविताशां परित्यज्य त्वदर्थे तपश्चाचरं अतिक्लेशेन लब्धोसि तान्क्लेशान्वेत्ति चेश्वरः ५० विना त्वया क्षणोप्ये
कोयुगकल्पसमो भवेत् एवं लाघववाक्यासौ दुःखभावेन नागिनी ५१ अति प्रीति वलात्तस्यास्तं कटिदेशे दधार ह सोपि तच्चेष्टितं ज्ञात्वा राक्षस्याः परिचिंतयत् ५२ गृहाभि
संधिस्तां प्रोचे सर्वं किमित्वयाहृतं एवं तस्मिन्नुवचस्येव लड्डुकं सा ततो ददौ ५३ भक्षिते तस्मिन्पुनरन्यं महाविषयुतं ददौ भक्षितेस्मिन्पुनरन्यं सपाचेलड्डुकं वलात् ५४ का
शीराजश्च पत्नि च प्रार्थयामासतुस्तदा उत्तिष्ठोत्तिष्ठ मातस्त्वं सबाला भोजनं कुरु ५५ यावदुत्तिष्ठते सा तु तावद्दुर्धर्षकेन सा गिरींद्रसारवपुषा संततो विह्वला भवत् ५६
मुंच मुंचेति तं प्राह मा ताड्हं तव बालक वृद्धकालेन दुःखं त्वामागतास्मिन्नपाशतः ५७ कथं चूर्णयितुं मां त्वमुद्यतो विह्वलां भारपीडितां ५८ मा निद्राभंगमस्मात्कुरु त्वं जनने
नी सती उर्द्धं तु बालकं केचिच्चक्रुः कहरुरणयामनुः सौगिरिर्यथा करभ्यांतु तुदे सा तं तावन्निद्रां ययौ च सः ५८ प्रसार्य च दरौ ह्यस्तौ श्वासोश्वासपरायणः इतिरा
जान्यवधृतां विह्वलां भारपीडितां ५९ मा निद्राभंगमस्मात्कुरु त्वं जननी सती उर्द्धं तु बालकं केचिच्चक्रुः कृतयामनः ६० अपत्यापितुं चालयितुं सर्वे नाशक्नुवंस्तदा प्रा
र्थयामासुरपरे बालं राजीवलोचनं ६१ अनुक्रोशं कुरुष्वेति जननी ते मरिष्यति चालयामास चरणौ करौ चापि शिरोधरां ६२ किमिदं क्रियते बालपितरौ किं वरिष्यसि

एवंवदत्सुलोकेषुसामत्ताथनिशाचरी ५३ दृष्टाबीजनदेहेनव्यापितंभूतलंतया पलायनपरेकेचित्तोद्दह्यान्तिभयानके ५४ यतःकेचिच्चलांदृष्टुंविचित्राजनव
तपः राजाचविस्मितस्तत्रजनाःसर्वेविलोकिताः ५५ कथंकपटहृदयेयमागताबालघातिनी स्वेच्छियालीलहृदयेमानन्तानांराक्षसीतिच ५६ अद्भुतंतानमपश्यस्ताम
र्धंचविलोकितं इतिब्रुवाणास्तुजनास्तत्समीपमुपाययुः ५७ बालमत्याप्यतस्मात्तुपश्यमारसमंजगुः अपनेयतितेप्यादृष्टुंदृष्टांदृष्ट्वारूपिणी ५८ परस्परानिरीक्ष
छेद्यःसएवनिष्पन्नेवब्रजेत् तुष्टुवुःपरिहृष्टैनेकाशीराजोजनाअपि ५९ जयमोलोकपालाश्चभक्तादेवंविनायकं नाथस्त्वमसिदेवानांमनुष्योरगरक्षसां ६० पक्ष
गंधर्वविप्राणांराजाश्चरक्षपक्षिणां भूतभव्यभविष्यस्यकर्त्ताद्विपगणस्यच ६१ हर्षस्यशोकदुःखस्यसुखस्यज्ञानमोहयो : अर्थस्यकार्यजातस्यलाभहान्योस्तथैव
च ६२ स्वर्गपातालयोकानांपृथिव्याजलधेरपि नक्षत्राणांग्रहाणांचपिशाचानांचवीरुधां ६३ वृक्षाणांसरितांपुंसांस्त्रीणांबालजनस्यच उत्पत्तिस्थितिसंहारका
रिणोतेनमोनमः ६४ पशूनांपतयेतुभ्यंतत्त्वज्ञानप्रदायिने नमोविश्वस्वरूपायनमस्तेहृद्रूपिणे ६५ नमस्तेब्रह्मरूपायनमोनन्तस्वरूपिणे मोक्षहेतोनमस्तुभ्यंनमो
विघ्नहरणपते ६६ नमोभक्तविनाशायनमोभक्तप्रियायते अधिदेवाधिभूतायनागपत्रयपतेनमः ६७ सर्वोत्पातविघातायनमोलीलास्वरूपिणे सर्वान्तर्यामिणेतुभ्यं

ग० पु०
३९२

सर्वाध्यक्षापतेनमः ६८ अद्रिजाजठरोत्पन्न विनायकनमोस्तुते परब्रह्मस्वरूपायनमःकश्यपसूनवे ६९ अमेयमायामितविक्रमायमायाविनेमायिकमोहनाय अम
पिमायावरणीयतुभ्यंमहाशयायास्तुनमोनमस्ते ७० कौं० एवंस्तुत्वानुतंसर्वेययुःस्वंस्वंगृहंतदा त्वत्कोतोप्यसौख्यत्वास्वंतुशोद्दूरतःपुरात् ७१ यइदंपठतेस्तोत्रंत्रिविधो
त्पातनाशनं नभयंतिमहोत्पाताविघ्नाभूतभयानिच ७२ त्रिसंध्यंयःपठेत्स्तोत्रंसर्वान्कामानवाप्नुयात् विनायकःसदातस्यरक्षांकुहितेनच ७३ इतिश्रीमतगणे
शपु·क्री·वादितिरूपाख्यः २१ कौं० अपरस्मिन्दिनेराजापावनस्नानुगतोद्विजा पौरैःसर्वैर्वितर्कैर्वैनायंदेवोनमानुषः १ नदेवश्चैवलक्ष्येननमहांतोदवदुर्धराः अजेयाः
शत्रुहारिभिर्हतोदैत्यामहावलारेवएवमेवह्यालःमध्यंयःक्रीडतेलघुः इतितर्कितनस्तावदागताराजदर्शने ३ राजापिमदनाम्नयवाचसकलान्प्रति किमर्थंप्रातरेवहि
द्रष्टुंसमागताः ४ निरूपयंतुतत्कार्यंतद्दुःखंसिद्धिंप्रयास्यति तऊचुर्नहरिर्यक्षंस्वाभिप्रेतमतंवचः ५ त्वयायंहिसमानीतोमुनिपुत्रोविनायकः नास्यतुल्यसमस्त्रैलोक्येक्वचित्
क्वापिकदाचन ६ त्वयानुपूजितोनेकवारंस्वशरीरोपिस्थितः पश्यतवगृहेयातितंतत्रप्रेषयस्वहो ७ अयंतुनकंर्थंराजन्प्रेषितोनुविनायकः राज्ञो० समयुक्तंपंचजनारि
भस्मयुक्तेनुयत् ८ तदेवागमततोयातिविषमन्यम्प्रवेतुतत् अस्मिन्नास्यभवेभ्रक्तिर्दैवेवाक्यानुयायिवा ९ एवंस्वगृहेनीत्वापूजयेद्दीपभोजयेत् जनास्तुविविधाःपौराराज्ञा

सत्वतमोगुणैः १० परीक्षंतेपरेदुष्टाःउग्रपवंतोभजंत्यपि केचिदेनंनीवीनंदंतिप्रशंसंतिचकेचन ११ दम्पत्सभावोपारकस्यास्ततथावर्ततेनरः नजरातिघ्यमाराश्चंदनःस
सुगंधितां १२ कस्तूरीकर्दमयुतःपलांडुर्वानिजंगुणं भवतांयदिभक्तिःस्याद्दुरन्त्यास्मिन्सुतेमुनेः १३ नीयतांस्वजनायाशुभोजनायप्रकापच परित्यार्थेनेनयोभोजनकोजननी
मम १४ मयाकथंनरावाच्यानीत्येनंस्वजनंप्रतियोत अस्यशालिकेहृष्टाद्दृष्टामममभक्तिर्विशोष्यते १५ नायंचेन्मत्पुरीकृत्याकुतोरक्षांकवाप्यहं इतिराजवचःश्रुत्वापुनरूचुश्चसज्ज
नाः १६ यथावद्दासिकल्याणतत्तथाततस्त्वथा अस्माकंकार्यसिद्धिर्यातांकुरुष्वजनाधिप १७ नीतेमस्यारलेवालंस्वजयाभोवयाहेतः एतस्मिंनंतरेबालोवदत्तान्स्वामिमीतिह्रा
न १८ जानन्नंतर्गतंतेषांसर्वसाक्षीजगद्गुरुः विनायक० किमर्थमांप्रार्थयंतिभवंतोहिमत्तराः १९ अहंवालोमुनिसुतोमात्रजनफलंनुकिं भविष्यतिनजानेहंभवतांव्य
वसायिनं २० विवाहोव्रतबंधोवापितोवान्योमहोत्सव तदाभवद्भिर्दृष्टव्यंकथंपराभवेत् २१ अनंख्यातामवंतोहिकथमेकोगहहंव्रजे त्वत्कार्यंकिमर्थवान्यत्काश्यंसमु
सुकाः २२ वांछितांयैकथयाचेतन्त्वमाकल्पद्रुमदुमं अस्माकंतुद्वाछितंवागंधोस्यतिभवद्द्विजः २३ कौ० विनायकवचःश्रुत्वाश्रेतोमुख्याजगुःपुनः अस्मिन्विवाहेसंप
न्नेनस्थास्यतिक्षणंभवान् २४ एजप्रसादाद्दृष्ट्यासिभक्तिनःसफलांकुरु अकामस्यकामस्यचेतसःविच्छित्यंतकारणः २५ सर्वोतर्यामिनःसर्वचितज्ञोविजानतः कर्तुंवापन्न

ग०पु०
४०

याकर्तुनकर्तुंवाक्षमस्सह २६ चिरानंदस्यनैवास्तिरुजाभिर्नःप्रयोजनं भक्तिप्रियोदेवइतिनिगमोक्तंतथाकुरु २७ निशम्येतिवचस्तस्यांतानेचथोविनायकः एवंचेभवतो
भक्तिस्तरायामित्यपात्तया २८ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंसर्वेहृष्टागरत्नान्ययुः मंडुपान्विदधुःकेचित्केचिद्वस्त्रागरत्नानिच २९ तोरणानिध्वधुमुंक्तादंडशोभाम्बुजानिच भाजनानिमहा-
र्हाणिसुगंधचंदनानिच ३० दूर्वाणिचसुगंधीनिसमानाभिमतानिच फलानिचविचित्राणिवासांस्याभरणानिच ३१ अर्थागतंतुल्येनानापरणीवसनानिच पक्वान्नानि
विचित्राणिपंचामृतयुतानिच ३२ स्थापितामन्तेयोनानामुक्तामालाविभूषिता एवंगृहेगृहेसर्वेसामग्रींचक्रुरुत्सुका ३३ एकोभक्त्यागरयोंतेब्राह्मणोवेदशास्त्रवित् शुक्ल-
नामाशुक्लवृत्तिःशांतोदांतक्षमान्वितः ३४ श्रौतस्मार्तैकर्मनिष्ठोब्रह्मनिष्ठोविधिप्रियः यस्यपत्नीमहाभागाविद्रुमानामनामत ३५ अत्यक्ष्माअतिरतिःसर्वावयवसुंदरा दारि-
द्र्यात्तानतिन्वाससापतिप्राणपरायणा ३६ यस्यागृहगतोपश्येत्तभस्तारांकितंस्फुटं नस्वर्णाराजतंताम्रंभाजनंनैतिजंतच ३७ गोमयकृतसंवीतांतेजोज्वालासुयोमता य-
द्गृहंगतेजसाव्याप्तंदृश्यमानंनरस्यते ३८ तेनवन्नेनतुष्टासागृहशोभाविधायिनी तस्मात्तोषणतुष्टोभूद्वनेयेनचसर्वथा ३९ स्वच्छचित्तोध्याननिष्ठःसदास्तिकृतभोजनः क-
दाचिन्निचित्तुंयातोबारितस्तुगृहेगृहे ४० महोत्सवंप्रकुर्वन्निर्विनायककृताज्ञनैः पश्चधैतेनतुष्टोसौभार्याम्नाप्रवीदिदं स्वरूपतांपविनगरेचारितोहंगृहेगृहे आयास्य

तिप्रतिगृहेस्वज्ञार्थ्यसविनायकः ४२ योवतीर्णोमुनिगृहेभूभारहरणोद्यतः आयास्यतिस्वगृहेचेत्स्वज्ञार्थ्यपत्निमाचर ४३ साब्रवीन्मरतीहज्ञोंस्वकान्तंतगरेकथं अस्माकमकिं
चनानांकथंवागृहमेष्यति ४४ गंधंपुष्पंपर्युषितंपक्वंकेरफलंमुने भविष्यतिकृतंसम्यगसम्यकुस्वल्पमव्यये ४५ किंवाप्रयोजनंतस्यगृहेणाभवतांप्रभो इतिप्रियावचःश्रु
त्वापुनराहमुनिःप्रियां ४६ समंभक्तंविजानातिदीनानाथप्रभुप्रभुः भक्तिप्रियोभक्तिदेवोयंनलोभवशगामतिः ४७ अर्काशाकपलाशेनकुसुमैःप्रीयतेहिसः सुवर्णरत्ननिचयैर्नहि
दंभात्समर्पितैः ४८ इत्याकर्ण्यवचस्तस्याविरुमापुनरब्रवीत् एवंचेत्तर्हियत्सिद्धंतदेवास्मैनिवेद्यतां ४९ ततोष्टादशधान्यानांकृत्वापिष्टंपपाचच ओदनश्चकृतंजीर्णैस्तंदुलानां
जलाधिकः ५० मुष्टिपिष्टंपत्रपुटेपत्काभुंक्तेदिनेदिने दृष्टेचदीपमानेचतस्येच्छानैवजायते ५१ गंधाक्षतैचपुष्पाणिधूपंदीपंमहार्तिकं वन्यफलंवल्कलंचस्थापयामास
चैकतः ५२ शुष्कामलककंदानिमुखवासार्थमेवच प्रसार्यदर्भानिचयंकस्मिन्केलांगलोध्वजं ५३ चकारकाश्यपोयस्यध्याननित्योभवन्मुनिः नैवेद्यंवैश्वदेवंचकृत्वासर्वंप्र
यत्नतः ५४ इतिश्रीमद्गणेशपु०क्री०बालच०प्रा० २२ क्री० सबालोबालमध्येतुविक्रीडन्कौतुकान्वितः राजाभद्रासनगतोनृत्यंसर्वजनैसह १ यावत्तत्रयतिवेषौतौता
वदेवागतावुभौ देवलोकात्सदारम्यौसनकश्चसनंदनः २ उभाविसितंतयोर्दीप्त्यासत्कीर्त्योरिवसत्स्वरः आसनाद्वृतिवद्धसन्नपतिःसहसोत्सतौ ३ शिरःसंस्थाप्यपादयोस्ताभ्यांप्रण।

नामच वद्धांजलिरुवाचाद्यधन्यंकुलंमम ४ राज्ञंतानैवरेहुस्त्वपत्नीपुत्रादिकंचयत् इत्युक्त्वापाणिनाधृत्वास्वासनेचोपवेशयेत् ५ उपचारैःषोडशभिरपूजयत्तभ
क्तितः ततोविश्राममकरोमासपादसंवाहनादिभिः ६ पुनस्तान्प्रणम्यासौवाक्यंसमुपचक्रमे राजो॰ मुनीनांवस्ततंदृष्टानांनिःस्पृहाणांचसर्वदा ७ नकार्यलिप्साकाचित्स्यात्तामी
हेतथाप्यहं तपोराज्यंकुलंशीलंसार्थकंकर्तुमुद्यतः ८ तौऊचतुः अवामसर्वकामोसौपरब्रह्मस्वरूपवान् लीलावतारीभगवान्कश्यपस्यसुतस्तव ९ गृहेनानाकौतुकानिकु
र्वतेद्भुतविक्रमः श्रुत्वावार्तांतस्यात्रद्रष्टुमावांसमागतौ १० अन्यथाशक्रभवनंगच्छावःकिंनःप्रयोजनं गृहेकश्यपकल्याणःसोयंदर्शयिचयिष्यति ११ तस्मांघ्रिकमलेहूत्वागका
वःस्वसखंत्वंनृप एवंतयोरागतयोरेवदेवोविनायकः १२ वहतोरागतःक्रीडांत्यक्त्वामोदकहस्तकः पंचवर्षवयाभव्यस्तोदकेलीलयारमन् १३ दर्शयामासतत्तयोर्नृपोहास
परोमहुः नृप॰ सोयंसमागतोदेवोयद्दर्शनसमुत्सुकौ १४ आगतौयत्कर्त्तव्यंकुरुतांतद्विचक्षणौ तंनिरीक्ष्यमुनीतौनुपरस्परमथोचतुः १५ अनेनहर्षितौनावेदृशस्तपोमु
निसततम तन्मुखतोसमासाद्यसाक्षाद्रेत्यजताभशो १६ स्पर्शास्वविचारोस्यमक्षाभक्ष्यविधिर्नच दर्शनस्पर्शनेचास्यमत्स्नेहोयोभवेत्खलु १७ कथंसनियमोस्यत्कर्माश्र
तस्त्रिपवेषमनि अव्यक्तितानांकिंकृत्यंदर्शनेनास्यशामवेत् १८ श्रुत्वावतांगिरंदेवोनृपसंनिहितस्तदा उवाचवाक्यंवाक्यज्ञोवाचस्पतिरिवापरः १९ कुमारतंभवतोर्ता

नेवच्छाश्रमवतोर्मुनेः स्वर्गं त्यक्त्वा कथमिह संप्राप्तौ प्राकृताविव २० श्रुत्वेत्थं वचनं तस्य नृपतिं तावुवाचतुः मांपामयस्य देवस्य मोहितौ मायया भृशं २१ द्रष्टुं तं
गमिष्यामो निजमाश्रममंडलं ततो नृपतिशार्दूलो दृढभक्तिप्रमोदितः २२ स्थीयतां श्रूयतां वाक्यं मदीयमित्युवाच तौ भक्त्या च प्रार्थयामास स्नात्वा भुक्त्वा तु गम्यतां
२३ निशम्य प्रार्थनां तस्य प्रोचतुर्मुनिपुंगवौ न भुज्यते राजकीयमन्नं तस्माद्व्रजामहे २४ तदनुज्ञां समासाद्य मरीचिकश्यपौ ततो गतौ २५ विनायकः सर्वबालैस्तु
तौ मुदा रमन् स्नात्वागतः शुक्लगृहं ज्ञात्वा तद्भक्तिमादृतः यथा धावति गौर्वत्सं पश्यामाता तदंतिकं २६ यथा कृष्णः सभां नीतां द्रौपदीं शरणागतां दृष्ट्वा तौ दंप
ती देवं पादयोर्विनिपेततुः २७ आनंदाश्रूणि मुंचंतौ वाचा गद्गदयान्वितौ लिलिंगतुर्मुदा देवं ननृतुर्हर्षनिर्भरं २८ नोचिरतुः प्रकर्तव्यं देवतातो ताविवासतुः रोमांचा
ञ्चितगात्रौ तौ बाष्पधाराममुंचतां २९ मुहूर्ताल्लब्धसंज्ञौ तौ नेमतुर्जगदीश्वरं ततऊचे मुनिर्देवं दीनानाथेति यत्तव ३० विख्यातं त्रिषु लोकेषु नाम पापहरं शुभं सार्थ
कं कृतमद्यैव दीनदयालुरित्यपि ३१ प्रासादान्निचयांस्त्यक्त्वागतः पर्णकुटीमिमां धन्यो वंशो मदीयोऽद्य जन्म ज्ञानं तपो वपुः ३२ अरज्जपततस्तस्य कुशासनगतो मुनिः प्र
क्षाल्य चरणद्वंद्वं जलं तच्छिरसादधत् ३३ गंधाक्षतं पुष्पमालां धूपदीपं ददत्स्वतु दूर्वांकुरान् शमीपत्रं तुलसीकेतकं शुभं ३४ लाजांस्खल्पं पुःस्वकाप्यफलमारतमे

वच्च पुष्पांजलिंमंत्रपूज्जोदत्वानत्वासलज्जितः ३५ कदन्नंकथमस्मैवदेयमित्येवचिंतयत् अभिप्रायंविदित्वातंदेवदेवोविनायकः ३६ याचन्मातःकिमन्नंतेगृहेत
दीयतांमम भक्त्यादत्तंकदन्नंमेमिष्टिकंस्यात्समतादृशि ३७ विषंभवतिपद्दत्तंदंभेनाश्रद्धयान्वितं विशीर्णमोदकंमुद्गभाक्तरीवतुधान्यजा ३८ आस्थायपत्पुरस्तस्यमु
निपत्नीहृष्यान्विता तैलंचपक्वंलद्दृष्ट्वाप्राहसंतेचबालकाः ३९ अभक्षयत्सयधान्नसदर्शपरमादरात् प्रतिगृह्यजलंपीत्वाजघासबलवत्तरे ४० ततस्तेनोदरेनःप
त्रेनिःस्थितोमुनिनाखिलः तज्जलंचलितांरिक्तुंबालोरोद्धुंनचाशकत् ४१ ततोभवद्दशभुजोभुजेचोदरंचतैः आश्चर्यंदद्दशुर्लोकाहसंतोहस्ततालतः ४२ अदर्शया
चितोयंतुजानुरम्भजलेनया इत्यूचुर्वभुजाबालाहृत्वापापसकल्पया ४३ साकंतेनचयेभुक्तंगतास्तेरक्कुल्यतां अन्येचान्नितरेपश्वाद्येहसनोवक्रतैःरूरे ४४ कोलाह
लोमहानासीन्नगरेश्चविनायकःकोचिद्दृष्टमुद्गलगृहेभुनक्तिक्षीरमोदनं ४५ भुक्तेतस्मिन्विभुद्वैसपुत्रकमामलकंददौ ४६ प्रत्यपुष्टिंतेनचक्रेजगदात्माविनायकः प्र
सन्नःमुद्गलमवदत्प्रीतोभावेनतोषितः ४७ वरान्वृणुमहाभागमत्तोयानभिकांक्षसे मुद्गल उ० सर्वान्नागरिकांस्त्वत्कामोकुंठलोकमानतः ४८ अयमेववरंतमह्यं
यज्जातंतवदर्शनं प्रभुवाक्यानुरोधेनयोचभक्तिंत्वयिस्थितां ४९ अंतेमोक्षंचमेदेहियेननावर्ततेपुनः नसंसारसुखेचित्तरंमेतेमेविनायक ५० कौ० एवमस्त्वितितंमो

प्रोच्य सर्व्ववत् षड्भुजः शिशुः गरुडं तस्मै शङ्कुग्रहाद्दूरं सद्दूलकांचनं ५१ अत्युक्तमेतद्रुपेञ्चतानं संपदमर्पयतु अनुत्तालोयमेतात्याम्यत्रवालकैर्व्वृत्तः ५२ इति श्रीमत्गणेशपु
क्री० बा० फुल्कमुक्तिवरण २३ कौ० एवमस्त्विति तं प्रोच्य सर्व्ववत् षड्भुजः शिशुः गरुडं तस्मै शङ्कुग्रहाद्दूरं सद्दूलकांचनं पुण्यलोकपत्तनगारे तं तस्मिन्सर्व्वे महाजनाः विप्रावन्ना
सामग्रीभोजनस्याप्यनेकधा १ गरुडे गरुडे राजा रसर्व्वा मात्वग्रहेपिच गवेषयंतो स्मजनास्तत्राकथपनंरनं २ सएवं ततजनास्सर्व्वे दृष्ट्वाचहृष्टोविस्मयकः नेति नेति श्रुतिर्व्व्यक्तिपः
सकस्याक्षिगोचरः ३ भवेन्नालोकितो स्माभिरितित त्राखुकन्जना पुरः प्रांतेगता वेनुतेःस्म तवन्जनवाक्यतः ४ सवेगतः शुल्कगरुडं ततस्तेनहृद्धे हेमपक्षः नापश्यंस्तमथा एवं तेनो
क्रमस्वतो गतः ५ सतु मायामयैर्वालोजनानं चिन्तमुत्सुकः विरुन्मबालकान्सर्व्वान्दृष्ट्वा गतास्मपुनर्वान ६ केचित्तंदरद्भु पुष्पंरह पंच्यभिवगरुहेरांकौचिन्नेको धवशमानोनिरुपातकं
लघुं ७ पिशाचरवर्किंपातो हरिरूप गरुडं प्रति इत्थंरक्षोस्सर्व्वभावः सर्व्वेकांप्रिपमाचरेत ८ उत्थाप्यतं कोरेध्वलापाहि पाहीति नोगरुडं सफलेकुरुनः सर्व्वेत्वरये प्रपद्यितं॥
९ ततः स्थिरे भमग्राजो रक्षात्वच्चरणांबुजं पाहि पाहि गरुडेनस्त्वं भोक्तुं बालगतोस्महृ १० सदुचे सांप्रतं भुक्तं पुनरुद्धुर्जनास्तुतं हरिरूपगरुडेकिं तेभुक्तेस्यामेस्वप्तर्वतिनः॥
नापोपिपिवेतेतत्रकथं भुक्तं त्वयाविभो विनायक० उदरं पश्य दर्शीमेयातुशंक्षिस्मनाऽस्तिमे १२ कौ३० ततः सर्व्वे विदित्वातं भुक्तो फुल्कगरुडे जना निराशामन्तसंकल्प

ग०पु० हस्यादीनां विचेतसः १३ संभाराव्यर्थतां यातानानान्देशार्थसंचिता बुभुजुस्तान्स्वयं हस्ताद्दांभिकाम्भलिवर्जिताः १४ ये भक्तास्ते निराहारास्तस्थुर्ध्यानपरायणाः सर्वे पुर
४३ वं लोके युक्तात्वाध्यानसिद्धितेषु सः १५ एको नानास्वरूपोभूद्यथाकाश इव स्फुरं जलस्थोर्कइवतेषु सर्वांनानायज्ञेप्स्यते १६ क्वचित्सर्वकशयनः क्वचिज्जपपरायणाः
क्वचिद्दानरतः क्वापि भोजनाय समुत्सुकः १७ क्वचित्पादपतेशिष्यान्सांगांवेदं सहार्थकं क्वचिद्याकुरुते शास्त्रं क्वचिच्च पठति स्वयं १८ एवं नानास्वरूपैः स नानागारहगतो विभो
अपमस्मद्धे यातः सर्वमित्यभिमेनिरे १९ तैलमुद्वर्तनं स्नानं सुजनं भोजनं ददुः एवं सर्वे जहृषिरे काशीराजसमन्वितं २० दृष्ट्वा देवं परमया मुदा साधुं विनायकं
बुभुजुर्भोजयामासुर्द्विजान्सुहृद्धरानपि २१ पंचामृतं च पक्वान्नं व्यंजनं पायसौदनं अन्यद्रुचिकरं सर्वं बुभुजुस्ते यथा होच २२ एवं द्विजेषु देवेषु काशीराजेषु कृत्स्नपि
अस्मिन्वस्तुसभाविद्यः काशीराजोन्वपृच्छत २३ मायया मुनिपुत्रस्य मोहितो नैकधा कृतः राजो० विनायको गतो भोक्तुं नानागारं ह इति श्रुतं २४ अयं मे निकटे यस्तिको नुभुक्तं ग
हे गृहे क्वचिच्च शिविकारूढो याति भोक्तुं विनायकः २५ गजारूढः क्वचिद्याति हयारूढः क्वकुत्रचित् एवं सर्वेषु लोकेषु सुज्ञाययेषु वाडवौ २६ ततस्तौ नगरीयातौ सनकश्च
सनंदनः निवर्त्य सकलं नित्यं भिक्षार्थं पर्यगच्छतां २७ यत्र यत्र गृहे यातौ तत्र तत्र विनायकं अपश्यतां भुक्तवंतं पराद्धसमीपतः २८ शयानं शापयनं दिव्यमस्य पंतं फलानि राम

च चर्वयंतंतुतांवूलंक्वचिद्दुग्धादिचर्चितं २९ क्वचिन्नृत्यंप्रपश्यंतंगणिकानांगणान्वितं क्रीडंतमक्षैःकुत्रापिक्वचिद्दुग्धविलेनच ३० नानालंकारसंयुक्तंदिव्यवस्त्रान्वितं
क्वचित् पठंतंत्त्वजपंतंचध्यानस्थितमपश्यतां ३१ स्तूयमानंक्वचिद्भक्तैःस्तुवंतंजगदीश्वरं दर्शयंतंविभक्तीस्त्वभक्तायानेकधाःक्वचित ३२ युवानंरमयंतंसत्तास्त्रियोतंतम
नोरमा विचिकित्सयंतंवदंतंचसेवंतंतरसमुत्तमं ३३ रिंगंतंभक्षयंतंचमदंकुत्रचिद्रंगतो परिस्त्रोतंपिवंतंचक्रीडंतमिभिःकंदुकादिभिः ३४ एवंतौदृधिनौध्यानौतौपर्यटंतौनगरे
गृहे सर्वत्रदृष्ट्वातंदेवंपरस्परमथोचतुः ३५ अकास्तिनिर्मलःशुक्लोबालरूपोनमेरुकुक्षिः पादोभौकुंतस्मादत्रविस्मृत्कातत्रजग्मतुः ३६ तत्रापितौगणपतेर्दृष्टास्तान्यौ
विनायकः नगरेऽन्यप्रभोकथ्यंनतुशोभंविनायकात् ३७ इत्युक्त्वावहिर्यातौगृहेदृष्ट्वाविनायकं तिर्यग्गतिधरेजातौततोपितमपश्यतः ३८ प्राच्यांप्रतीच्यांवादिशातमदे
तौसमंततः अधश्चोर्ध्वंसर्वगतंविनायकमपश्यतां ३९ निमील्यनयनेचांतस्तमेवमुनिसत्तमौ उद्घाट्यनयनेचापिस्वात्मानमप्यपश्यतां ४० विनायकस्वरूपं
चतौमुनीविश्वरूपिणं सर्वविनायकमयंवस्तुमात्रमपश्यतां ४१ ध्यायभावयतांशंभुंविश्वंतौपरमाविस्मितौ अपश्यतांद्वारदेशस्थंचतंचविनायकं ४२ किरीटिनं
कुंडलिनंमुक्तामालांवरांगदं कटिसूत्रेणहेमेनमुद्रिकाभिश्चभूषितं ४३ सिंदूरारुणदेहाभंनासिद्धिवुद्धियुतंशुभं भालचंद्रंमृगमदंतिलकंनागभूषणं ४४ स

र्यकोटिप्रभंसृष्टिस्थितिसंहारकारक त्वत्काभेदंतत्वविदोनेमुतश्चरणांबुजे ४५ उचश्चपरयाभक्त्यादेवदेवोविनायकः तस्मैककृशायविष्टोवाचोतौमुनीश्वरौ ४६ इतिश्री
मत्गणेशपु० क्री० वावीनायकभोज० २४ तावूचतु० सर्वेषांकारणानांत्वंकारणंकारणातिगः ब्रह्मस्वरूपोब्रह्मांडकारणंव्यापकःपरः १ व्याप्येदंस्वजसेविश्वंत्वमेयहरसेन
घ नानारूपैररूपस्त्वंनानामायाबलान्वितं २ त्वमेवपंचभूतानियक्षगंधर्वराक्षसाः कस्त्वांस्तोतुंसमर्थःस्याच्चराचरस्वरूपकं ३ नेतिनेतिब्रुवंतिस्मत्वद्रूपत्वान्नतःश्रुतिः
आवांविमोहितौत्वांतुनेशावेरूपमुत्तमं ४ महिमानंनजानीमोनेकरूपस्यतेविभो कृतकृत्यौभवेतारदर्शनात्तवप्रभोऽधुना ५ नानावतारैर्भूभारंहरसेनंतशक्तितः कौ०
एवंतयोःस्तुतिंश्रुत्वाप्रीत्याप्रोवाचतावुभौ ६ विनायकोबालरूपीकौतुकीमणिच तवतौमत्प्रसादाच्चसर्वत्तौचभविष्यथ ७ एवंदत्वावरंदेवस्तत्रैवांतरधीयत ततस्तौ
मूर्तिमतुलांकृत्वासम्प्यविनायकी ८ कृत्वाप्रासादमतुलंरत्नकांचनसंयुतं स्थापयामासतुर्भौसनकश्चसनंदनः ९ आख्यांचचक्रतुस्तस्यावरदेशंविनायकं ग
रोपाकुंडमितिचक्रतेनाम्नासरोवरं १० अत्रस्नात्वार्चयेद्योवरदंतंविनायकं सकामान्निखिलान्प्राप्यभुक्त्वाभोगाननेकशः ११ अवाप्यपुत्रान्पौत्रांश्चविद्यामायुर्य
शोमहत् धनंधान्यपशूंश्चापितत्वज्ञानंतथाक्षतं १२ अंतेवैनायकंधामयातिनास्त्यत्रसंशयः कौ० तत्रदेवाःसगंधर्वायक्षाश्चाप्सरसांगणाः १३ दृष्ट्वातंसरसर

वेशंतत्रैवांतर्हिताप्सरात् संप्राप्यविघ्नेशंतौचजग्मतुर्गृहमुत्तमं १४ काशीराजोपितत्रैवसामात्यःसप्रजस्तुत मानाद्यैरलंकारैर्वस्त्रैरुच्चावचैरपि १५ पक्वान्नैश्चाप्यनेकै।
श्चफलैर्नानाविधैरपि रत्नैर्मुक्ताफलैःपुष्पैर्दक्षिणाभिरनेकशः १६ पुपुजुपरयाभक्त्याब्राह्मणौसहमैत्रतः ग्रहस्थानान्स्वजग्मामासवस्त्रालंकारकंचैव १७ आजग्मुःप।
रिगर्भैवंनगरंप्रजनागमत् तथैवताःप्रकृतयःपुपुजुस्तंविनायकं १८ सर्वेतिहृष्टमनसापुरंप्रविविशुस्तथा इतितेसर्वमाख्यातंविनायकविचेष्टितं १९ तथैवब्राह्मणाय्य
उपजग्मुहराविशःपुरा ततःप्रजास्तेपुपुजुर्यथाशक्तिविनायकं २० सर्वपापहरंपुण्यंकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि मुनि॰ श्रुतंचरित्रंप्रकृतस्यसकलंभिसारतस्यह २१ धातुस्त
पोविहीनस्यगर्हंपातोविनायकः भुजैर्दशभिरारायओरंनशिथिलंजलैः २२ जगध्वांतस्तकामस्त्रंमेरुप्रोदारिघ्नंचविनाशयत् दंतंगर्हंचसलक्षमशक्तुसनगराहरं २३
संपरोपितपादस्तायानसंपलकाधिपे स्वरूपंचतथादृतंयन्नास्तिमकरध्वजे २४ तानंतस्यैतपादस्तंपन्नास्तिचतुराननं अद्यैर्विकाररोंजनस्यनततस्यव्याख्यातुमर्हसि
२५ कौं॰ सम्यक्पृष्टंत्वयाब्रह्मन्परमेशकथायतः पुनातिप्राणिनःकांतरश्रोतृवक्तारंभक्तितःश्रुता २६ नानोपाधिहिमयातंवक्तुंतत्स्वेहितत्वयामुने सम्यक्केदंवोद
व्याम्यहंभक्तितमस्यचेष्टितं २७ सर्वज्ञःसर्वदर्शीचसर्वगःसर्ववित्तवित् भक्तैर्वशुष्यतेदेवोभावाधीनोयकारणं २८ भक्तैपादतपल्लाशंचजलंपुष्पंमनोहरं तंनैवपरितु

योसावासानंवैप्रपद्यत २९ इमेनंहिलयावपिलक्ष्मयाधिपरस्य च महाधनंमहावस्त्ररत्नानिविविधानिच ३० कांचनंरजतंमुक्तारत्नंसर्व्वं यामवेत धामीपत्रेरानुको
सौव्याधार्यहात्सलोकतां ३१ प्रसंगतोपिद्दतेनभावेंद्धाकारद्धं हरि अनायासच्चलभेनतस्याम्हतिगीरीपसी ३२ इतिश्रीमत्परोदाप्रु०क्रौ०व्या०भक्तिप्र० २५ मुनि० किं
कर्म्मकृतवान्व्याधः कथं पत्रं समर्पितं किंनामासकथंप्राप्तासालोक्यंतद्वदस्वमे १ कौ० विदर्भदेशेनगरेमांदरारव्येवभववह विख्यातंत्रिषुलोकेषुकुवेरनगरोपमं २
भीमोनामाभवस्त्राधोनगरेमांडविक्रयी परेषांदोषकथनेदोषोप्यन्यस्यजायते ३ प्रश्नेकृतेतुवक्तव्यंयाथातथ्यंनमत्सरात् सभीमोदोषवद्दुलोवाराकोदंडवान्मुने ४ श
रद्रतोत्सुधीखड्गंचापंविभाजशक्तिकां अवधात्प्राणिनोनित्यंकुटुंबभरणेरतः ५ पथिकानन्नासक्तांश्चापिनिर्दयोनिर्जनेवने कदाचिन्नगरेतस्मिन्समारंधोमहोत्सवः ६ अ
तरेववनंयातोवनेमांसजिघत्सया कपेच्छद्दुर्व्वलुधोसौकुटुंबस्यापिपोषकः ७ जघानमृगान्व्याघ्रान्समांसभारंप्रतःपुरं यावत्प्रविशतेतावत्रागतोराक्षसोमहान् ८
मनुष्यगंधहृष्टोसौयमौतत्संतिकंरक्षणात् पिंगाक्षोनामतःपिंगनेत्रःसर्व्वभयंकरः ९ मनुष्यमांसपराशीसदुःसहदवहव्यभुक् चकंपेसचतंदृष्ट्वाव्याधोभयमावयापतत् राम
१० पतितानिचशस्त्राणिनेत्रेप्याच्छादितेवलात् उन्मील्यनयनेपश्यच्छमीवृक्षेसमीपतः ११ आरुरोहचभीमस्तत्रावृक्षेपितमारुरुहत् तावच्छिवेपरमरक्षःसततंमंत्रापुनेरि

तं १२ पपातगगनान्मध्यस्ववामनस्यापितस्यह मस्तकेतेनतुष्टोसौकुंभाभ्यांपूजितःस्फुटं २३ वामनायवरंदातुंस्मृतोयोभक्तज्ञानकं बलिंविजेतुकामायकश्यपस्यात्मजायसः २४
अत्यंतेनतुष्यतेदेवोदूर्वापंचशमीदलैः रत्नकांचनसंपन्नारिव्यवस्त्रासमन्विता २५ दूर्वांकुरंविनायस्तुज्ञानिःफलाजायतेनराणां शमीपत्रेणवासास्यात्तत्फलानान्यथाक्वचित् २६ नी
राजनव्रतैरन्यैस्तपोभिर्नियमैरपि तथानप्रीयतेदेवःकांचनैरत्नसंचयैः २७ दूर्वाभिस्तुशमीपत्रैर्यथासंप्रीयतेविभुः ततस्तुष्टोदेवदेवोप्रेषयद्यानमुत्तमं २८ स्वरूपधारिभि
र्यकंकिंकरैर्निजलोकतः तेषांनिरोध्यराजान्नपापपर्वतराशयः १९ क्रूपणचगारोगशास्वतपोराज्ञसमीमयोः पथामिकृतसंपर्कान्नस्योत्तरतापवेतः २० तत्कालेदेहौस्थ्योरेहो
गृहीत्वापानमास्थितौ दूतैःसंपूजितौनानावस्त्रभूषाविलेपनैः २१ नानावादित्रनिर्घोषैःस्त्रीगंधर्वैर्युतंमहत् नीतौतौदेवनिकटेनेमतुस्तंविनायकं २२ अदोषपापनिर्मुक्तौप्राप
तुस्तौसरूपतां आकल्पंस्थापितौतेनगणेशेननिजेस्थले २३ एवंभावप्रियोदेवःप्रीयतेभक्तिभावतः तथैवमुद्गलाचार्यात्संतुष्टोभूद्द्विजस्यसः २४ उत्कृष्टप्रदेशेदिव्यम
लकासदृशंगृहं तस्मात्दूर्वाशमीपत्रैर्विनायज्ञोवृथाभवेत् २५ नमहत्वादंभिकयायज्ञपाप्रीयतेतथा यथाभक्तेनकृतयास्वल्पयापीगजाननः २६ इतिश्रीमतगणेशपु
पु०क्री०वा०भीमराजस्य २६ व्यास० एवंजन्मनिव्याधोसौकआसीद्राक्षसोपिसः। किंशीलःकिंसमाचारस्तन्ममाचक्ष्वनाभिज्ञ १ अनुष्ठानंकृतंतेनवामनेनकथंप्रभो |

कथं तस्मै वरो दत्तो गजाननस्वरूपिणा २ लोको गतोऽस्य कथं ह्यमन्यत्रोतिरयति कथं शमीप्रिया तस्य सर्वमेतद्वदाशु मे ३ कौं० शृणुष्व स्वामि ते सर्वं यत्पृष्टं त्वया मुने
राजासीत्पूर्वजन्तुषि सत्याधो वेदपारगः ४ सर्वशास्त्रप्रवक्ता च सर्वलक्षणलक्षितः पञ्चाविनीतो ह्रीमांश्चैव तातिथिपूजकः ५ गजाश्वरथपत्तीनां संख्या यस्य न विद्य
ते दाता शूरश्च मेधावी समृद्धो मघवानिव ६ ध्वजस्य यानुजिघस्य प्रधानो बुद्धिमत्तरौ पतो धरीकृतः काव्यो गिरिंपतिरयं स्फुटं ७ पौरोहित्ये स्थितस्तेजे तु समयौ शास्त्रते ज
सा पत्नी सुलक्षणा यस्य नाम्नासीत्सुरत्नावती ८ पतिव्रता धर्मशीला सुमुखी सर्ववैरिणी नतस्या सदृशी काचित्त्रिषु लोकेषु रुक्मिणी ९ तेन नृपेण उद्यजेन कृपालुरतिसत्त्वि
पजतोर्ददतोरेवं तयोः संपूजने सतां १० तयोर्जितेन तुष्टः पौरजानपदाजनाः अभिवास्य प्रियहर्षं तिय दृष्टाः सायुसंपतान ११ सप्रवं सनवकीर्तिः सम्पालयन्वसुधामिमां व
हुसंवत्सरं दैवात्कालधर्ममुपेयिवान् १२ सरिष्यमाणसके सौ गोसाहस्रेयशाविधि महाराज्ञोऽपि दत्तेश्वतगतिश्च १३ मृते तस्मिन्नगरी सर्वशोकसंवेदतरा
अपुत्रत्वात्स हैवास्य पत्नी सहगतिं ययौ १४ मन्त्रिणो सर्वसंस्कारान्कारयामासुरुद्विजैः एकादशाहे रद्दतुर्नानादानानि भक्तितः १५ गते मासे मन्त्रिणौ तौ राज्यार्हं कुल
रंजनं धीमंतं सत्यसंपन्नं शूरं सत्यपराक्रमं १६ दुर्धर्षस्य सुतस्य दारस्य महाबलः क्षेत्रजः सोमकतामासीन्नानाशस्त्रविचक्षणौ १७ अमात्यौ निश्चयं कृत्वा राज्य दातुं तत

स्यह यो राजा नयहान्सर्वान्निर्वस्त्रान्त्यागिरघ्याच १८ शुभे मुहूर्ते लग्ने च नानासंभारसंचयैः कारयामासतनुजस्याभिषेकं द्विजैस्सह १९ मुनिः कथंस्त्रियात्समुत्पन्नः किंजातीयः
पितामहः सर्वंवोमन्ममाचक्ष्व सर्वंतोमिस्कृपानिधे २० कौ० दुर्दैवेण कृतायत्नाः पुत्रार्थं बहुधा मुने नच जातः सुपुत्रोस्य हृष्ट दैवहतस्य ह २१ तस्य पत्न्या प्रमदया केकर्णीम
क्रचितया जनितः समुहूर्तेन तातोसौ ज्ञारजोस्तीति २२ यावीति राजी च ह्यानितावीतिरहतुम्बतो निवेधकेशशसौहतं सर्वं राज्यं समरापूर्वकं २३ अमात्यपदनिष्ठेवौ ज्ञातस्त्र
स्थौंपयाप्रा स्वराज्यं प्राप्य दुर्धर्षसुतो मतः श्रियाभवत् २४ सीमांसमग्रिरावकोमतोगजद्वात्नसः दुराचाररतो नित्यं नयमार्गपराङ्मुखः २५ आराधयन्तिनां सर्वे यने
तान्निरवासयत् अपमानं च कारागुह्नानां सतामपि २६ बहिष्कारतान्सर्वान्यतिमार्गघ्र्घसंततौ शिवः सप्रकृतौ भ्यां च नतद्धाक्यं समादरे २७ वारं वारं य
रातैतंशिष्टौ स्मकं गुरुपुत्रौ तोसदुक्तौवर्वधा बुनिराग्रभ्यां हयान्वितः २८ शिक्षापयेतां तत्स्थापते रोद्रुरिवतौ सुतं पत्यसारात्वया प्राप्तराज्योनिहतकेरकं २९ तयोक
योनिग्रहे च साध्वीस्त्वं कुरुषे खल अनादृत्य नुतद्वाक्यं सुधामिव हि पामरः ३० स्यं रवलाभ्यांनिबद्धौतौ कारागारे न्यवासयत् अतिदुष्टो दुष्टबुद्धिर्नीमाभतत्स्रवानिर्यं
३१ तमेव सचिवं चक्रे रत्नाभ्यं कांचनं गजं रत्नानि दिव्यवासांसि रंकवाससरगानि च ३२ अलंकारान संख्याताना तपत्रं चचामरे दासीदासान संख्याताना ग्रामान्यानेचरा

ग०पु०
४८

जकं २३ नकरोत्यस्य वाक्यं यः तस्य छेत्स्यामि रोषवान् इत्युक्ता सर्वलोकेषु सांवोतः प्रतीभवत् २४ इति श्रीमत्गणेशपु० क्री० वामात्यनिग्र० २० कौ० सराजकार्यं कुरु
ते स्वयं भुंक्ते वरस्त्रियः राष्ट्रेस्मरार्त्ता तिरामां सकुंडरांच पतिव्रतां १ बलाद्दानयेत भोक्तुं कंदंतां हरणमपि नवागराणापतेस्तानि मे दंखिषपलंपरः २ पाचोत्तुंगकुचानारीतस्पर्शे
पथं गता तामालिंगत्य सौकामोऽतुंवते तां भजत्यपि ३ परद्रव्याणि गरद्धानि तिस्त्रियोपि सवलात्पुनः सोपि तादृग्गुणो मंत्री दुष्टबुद्धिरघेरतः ४ एवं दुराचाररतो न कस्मां नच
मातरं नवर्जयतः संभोगे भगिनीमपि निर्दृष्टौ ५ नब्रह्महत्यामन्तानौ न स्त्रीबालवधं नथा एवं पापसमाचारैः पापस्य पर्वताविव ६ आस्तां सुभौ दुष्टबुद्धि राजामात्यौ
मुहुः सहै नब्राह्मणो नातिथिर्वृत्तिं दुहे घातिभक्षितैः ७ नराधुना मतस्यापिगरस्थानि प्रकृतेरपि एकदामृगयार्थं तौ यातौ स्म गहने वने ८ हंतस्ममृगान्पृथानिपक्षिरयाम
नेकशः तानि प्राप्य पुनरागरमभ्याप्रकृतौ स्वगच्छतः ९ वैनायकं महास्थानं पथि तौ पश्यतः स्मह पमित्वितजतेर्मूर्तिं जोर्तिं वैनायकीं शुभा १० सकृदपि तानामपि श्रामाप्रयार्थं कु
र्वीतातपः भक्त्या साक्षात्कृतो यत्र देवदेवो विनायकः ११ एतां प्रेरणां मंत्री गत्वाप्यगताबहुवासरं दत्वा तस्यैव रानं देवोपि रथे वांछितानीप १२ तेनौवीसप्तरक्तेन तेनेयं सकृदपि
तादृशा वुररहितं च नामास्या वसिष्ठ नकृतं ततः १३ अस्यावेतान देवोपि रथे वांछितान्नु। दर्षमतोऽन्दर्गाप्रहूस्वार्थोऽनुविधाः स्मरणात्सुजनाश्चापि पिसर्स्ये तेन यथा संशयः १४ एवं

राम

वसिष्ठवाक्येन स्नानेन तद्भुवि पप्रच्छे गतोश्रमजनेनास्य समारोपितेनाचैनेन च १५ रामलक्ष्मणभरताः शत्रुघ्नसहिता सुता जातास्तेके भुवि ख्याताः सर्वलोकस्य संमताः १६ ते
तु दृष्ट्वा महाराज्यं प्रासादं राजनिर्मितं उज्जितेन रम्येण तथा प्रजामात्यो प्रजनतुः १७ पुत्रैः पुत्रैर्नैमनुत्तं सर्वपापहरं शुभं प्रदक्षिणीकृत्य तमीपतुः स्वतामाश्रतः १८ एतद्देवपरं
तपं दैवाज्ञानं तपोसदा एवं पापसमाचारैरनेकं कृत्वा यमव्रतुः वध्या पाशैर्यमदूतैर्नीतौ तौ शमनांतिकं चित्रगुप्तसमाहूय पप्रच्छ सशुभाशुभं २० तेनोक्तेनैतयोः पापं पुण्यपालको
देवः सुत पापानां गणना नास्ति तत्तो दूतानथाब्रवीत् २१ बध्यतां बध्यतामेतौ लोहदंडेन कात्यतां कुंडेषु वीचिमयपयक्तिं सहस्रपरिवत्सरान् २२ एकैकस्मिन् क्रमेणैतौ कुंडे भुक्त्वा यदेव
च यान् निःक्षिप्यतां मर्त्यलोके नीचयोनिं गतावुभौ २३ अनयोः पापदेशान्ति दूताः श्रुत्वानतदूतिं प्रवेशगारदर्चितारवो देवआश्मांगजानन्तः २४ तेनपुण्येन वैसेप्सितावुद्धरिष्य
तित्रवै एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं दूतैर्वद्धौ हतौ दृढं २५ कुंभीपाके शोणितो दीनरथैर्रेव पितौ निःक्षिप्य कालसूत्रे च क्रमशः शतवत्सरान् २६ तामिस्रे चांधतामिस्रे रौरवे शाल्मलितक
दंभ कंटकेषु क्षतांगौ तौ संतप्ते तप्तवालुके २७ भक्षितौ कृमिभिस्तत्र भयं स्वचौ मुखौ हभौ असिपत्रवने घोरे ततो नीतावुभावपि २८ पश्चशस्त्राभिघातेन वर्षमिष्यति
पापिनां ततस्तप्तशिलां यातौ निःपिष्टौ घनघाततः २९ भुक्त्वा तु नरकानेकविंशतिं बहुवासरं नदुःखं प्राप्यते तत्र कुंभे घोरे गौरवे तस्तयो ३० एवं कृतिमहस्रातिभुक्त्वामो।

गानेनेकशः निस्तीर्णोभोगीतोपापशेषेणभुवमागतो ३१ एकोजातःकाकयोनौकौशिकोभल्लरोपिच ततएकोदुर्दुरोभक्ष्यपरःशारोभवत ३२ ततएकोविषधरोपरोभल्लुकि
कोपिच तत्रापिकुर्वतःपापंनानालोकान्विरंशतः ३३ आखुमार्जारयोनौतौजातौनकुलमर्कटौ वृकजंबूकयोनौतौजातौघोटकगर्दभौ ३४ ततउष्ट्रगजौजातौततोनक्र
महाझषौ ततोव्याघ्रगजौततोवृषभमाहिषौ ३५ एवंनानायोनिगतौजातौचांडालकंटकौ राक्षसोपिद्वयोनिंचततश्चीतसमीपतुः ३६ पिंगाक्षदुर्बुद्धीरितनाम्नाख्या
तौचभूतले आजन्मकृतपापस्यकथनेनबहुदोषतः ३७ यदैतौराजप्रकृतीआस्तांपापरतौपुरा एकंप्रत्यंतयोराज्ञीनमरागपांप्रसर्पयन्मः ३८ विनायकस्यनमनेदर्शनेचप्रदक्षिणां
अर्चनेफलपुष्पाद्यैस्तुष्टआसीद्गजाननः ३९ अगाधंततयोःपुण्यमासीत्तज्जन्मसंचिते यदापुनाराक्षसौतौभोक्तुंभक्षितुमागतः ४० समाहृतःसमीपस्थंतस्यज्ञातिचमस्त
के पतितानिगरोशस्यतुष्टोभूत्सहद्वयोरपि ४१ दिव्यदेहेततयोर्दत्वास्वलोकंप्रापयद्विभुः एतत्तेकथितंसर्वंजन्मकर्मभयातयोः ४२ ग्रामोपञ्चाचैनादेवतुष्टोभूत्सहद्वयो
रपि ४३ दिव्यदेहंततयोर्दत्वागजाननः यथासंस्थापितस्तेनवामनेननतद्ध्वहे ४४ कथयामिमुनेसर्वंतत्त्वमुख्यानमेकच यथाचगागानाथेसप्रसन्नोवरदोभवत ४५ इ
तिश्रीमद्गाणेशपु० क्री० खं० एर्वज० २८ कौं० मयातनयःकश्यपोहितस्वच्छितानानाविधंकुरु सविनीतोमहात्मानोभूतभव्यभविष्यवित १ अतिविस्मानरविर्तेजः

राम

स तपसांनिधिः स्वयि सामर्थ्यसंप्राप्त्यै ततापसुमहत्तपः २ षडक्षरेण मंत्रेण ध्यात्वा देवं गजाननं दिव्यवर्षसहस्रांते स देवो वरदोभवत् ३ उद्धितानस्य सर्वान्सदयैनानावरान्शुभा
न् ततोसौ मनसा यद्यत्कल्पयतत्तदाभवत् ४ तत्तदेव पश्यति स्म वरदानप्रभावतः चतुर्दशसु पत्नीषु स्ततुदानादनेकधा ५ चकार तेजसा सर्वं जगत्स्थावरजंगमं तासांश्रे
ष्ठे ह्यस्य पत्न्यौ दित्यदितीति नामतः ६ अदित्यापि तपस्तप्तं विष्णुप्रीणनहेतवे संवत्सराणामयुतं तत तुष्टो जनार्दनः ७ जगतां पालनायासौ धर्मसंस्थापनाय च राक्षादितसु
तानां च दुष्टानां निग्रहाय च ८ पुत्रतामागमत्तस्यास्तत्पार्श्वं प्रसारितः अथ सायाग्निनं प्राह दितिर्होमाय संस्थितं ९ ऋतुमती हि भगवन्बाधते मदनानलः इत्याकर्ण्य वचस्त
स्य मुनिस्तां प्रहसादरं १० सायंकालो घोररूपो होमकाल उपस्थितः क्षणमाचर धैर्यं त्वं पश्चाद्रंस्ये त्वया सह ११ अस्मिन्काले भवेद्दुष्टमपत्यं देवधर्मध्रुक् इति स्वामिवचः श्रु
त्वा हस्ते धृत्वा ननाम तं १२ उवाच रक्तनयना रन्तुकामा जगत्त्रयं इदानीमेव मां ध्यानहत्वा चैव यामुने १३ देहत्यागं करिष्यामि विह्वला मदनाग्निना यथा तथा मे देवान्मे
बालके देवधर्मध्रुक् १४ कौ० इति तद्वचनं श्रुत्वा भार्यागतचेतनः रराम तुं तदा तस्यै होमं त्यक्त्वा पुनर्ददौ १५ ततश्चास्याः सुतौ जातौ हिरण्याक्षो महाबलः हिर
ण्यकशिपुश्चोभौ चेरतुस्तप उत्तमं १६ पंचाक्षरं प्राप्य मंत्रं पितुस्तौ बहुवत्सरं एकांगुष्ठस्थितौ वायुमात्रभक्षौ सवल्मिकौ १७ अथाययौ महादेवो वरदानुकृपानिधिः तु

ग०७० स्तुवनुस्ततस्ततौभक्त्यादेवंत्रिलोचनं १८ कृतांजलिपुटौचोभौप्रणिपातपुरःसरः यथाशक्तियथाज्ञानंतद्दर्शनसमुत्सुकौ १९ योदेवोद्यथवारनैरयाभुजश्चंद्रार्द्धनामान्वितोमा
४९ नाहूपगतोगिरीन्द्रतनयायुक्तोजगत्कारणं योव्याघ्राजिनकृत्तिमांस्त्रिनयनोप्रमेयः सालभ्यकामदाभक्तेघ्याधृतविघ्नोतिरिदलनोधर्मार्थकामप्रदः २० इतिस्तुत्वामहादेवंसर्वव्यापि
नमीश्वरं नेमतुःस्तमुररेवंभक्त्यायांघ्रापुरद्रुमे २१ तावुवाचततस्तुष्टोवृणुतंवरमित्यसौ वृणुतांतौवरान्देवादमर्त्तियतस्रासमैः २२ किंनरैर्मानुषैश्चैवपिशाचैस्त्वारक्षसादिभिः
स्थावरैर्जंगमैरन्यैर्नदिवानिशासुव २३ नशस्त्रेणाचचास्त्रेणनाग्निनानाजलेनच नपृथिव्यांनचाकाशेनांतरालेनचावमि २४ तथेतितावुवाचेशस्तत्रैवांतर्दधेहरः तौदेवा
वजपतांरोदसीवरमाततं २५ देवस्थानानिसर्वाणिवलाद्दाक्रम्यतौस्थितौ हिरण्यकशिपोर्जातःप्रह्लादोनाममानतः २६ तनयोविष्णुभक्तेषुगरीयस्यान्वराकंटकः जपन्ना
रायणंदेवंपित्रासौताडितोभृशं २७ अनेकयातनायांसरक्षितोनेकधामुना जलात्स्थलाद्विषाद्वह्नेर्विष्णुनाकृपावता २८ हिरण्यकशिपुःसोयंसर्वलोकभयंकरः नारसिंहेन
वपुषानखरैःप्रविदारितः २९ वराहेणहतःपूर्वंद्वंद्वयोधेवसुधार्थिना विरोचनःसुतस्तस्यबलिस्तस्याभवत्सुतः ३० विरोचनःसुरैर्भक्तैर्मुकुटंप्रार्थितस्ततः उद्धृत्यतंचसत्वाद्धःपर
हस्तोमरास्वशेत ३१ मुकुटंतेनराध्यंसोभवितानात्रसंशयः ससर्ववरदानेनचक्रेत्रिभुवनंवशं ३२ च्युतस्थानास्ततोदेवा अच्युतंशरणंययुः सचिंतामकरोत्तौकृत्वानिस्वप रम

नाध्यगाच्छत २३ ततस्तेन धृतं रूपं सर्वयोषिद्वरं स्त्रियः तेन तं रमयामास बहुकालं विरोचनं २४ ततः स सुरतं कर्तुमुद्यतो मन्दबुद्धिमान् ततस्तं पुरतो प्राह ममैका वासनास्ति भो
२५ अभ्यंगं कुरु पूर्वं त्वं ततो हि रंस्यसे मया इति श्रुत्वा स तद्वाक्यं कामासक्तोन्वमोदत २६ उत्तार्य मुकुटं सोथ मूर्ध्नि तैलमर्दयत् स तदा शतचूर्णोभूत्सा स्वरूपं तत आप्तवान् २७
इति श्रीमद्गणेशपु० उ० खं० विरोचनव० ३३ कौं० बलिस्तु हरिभक्तत्वान्न किंचिदन्यदप्यत वेदवेदांगविद्यासु सर्वशास्त्रविशारदः १ परनिंदापरद्रव्यपरदारपराङ्मुखः
दाता यज्वा मानयिता मान्यानां परमादरात् २ गच्छंश्चरन्स्वपन्भुंजंस्तिष्ठन्नपि जपन्पिबन् ध्यायति स्म हरिं नित्यं भक्त्या सुस्थिरचेतसा एकदा शुक्रमाहूय संपूज्य च यथावि
धि पप्रच्छ तं बलिर्नीतिं शक्रो भुंक्ते मखं वती ४ कथं च भागिनास्माकं भ्रातृत्वे च समं स्थिते इति मे संशयं प्राप्तं छेत्तुमर्हस्यशेषतः ५ शुक्र० तव पूर्वैरेतैश्च कृते वैरं निरंतरं सुरैः सा
र्द्धं महाभाग ते सर्वे नाशमापिताः ६ देवैर्विष्णुसहायैश्च नानामायाबलाश्रयात् तत्को वैरं भवान् साधु यजतो शतसंख्यया ७ तस्याप्यस्य बलादैन्द्रं पदं प्राप्तो भवान्स्यति बलि॰
सम्यगुक्तं त्वया ब्रह्मन्नीतिशास्त्रविशारद ८ संप्रदानविधेर्मे राजसूयो विधिहोमकः सोपि त्वया बलात्सिद्ध्येत् तस्मात्तु तं कर्तुं मते ९ एवं स निश्चयं कृत्वा कश्यपादीन् समाहू
यत् भार्गवादींश्च मुनीन् सुमुहूर्ते समारभत् १० यज्ञं महासमारंभं सर्वानंदकरं परं ते सर्वं यज्ञकुंडानि प्राचीसाधनपूर्वकं ११ चक्रुश्च कारयामासुर्यत्र संभारसंच

ग०पु०
५०

यान् वेदिकामंडपादींश्च भूमिशोधनपूर्वकं १२ कृत्वाभ्युदयिकं श्राद्धं पुण्याहवाचनपूर्वकं मातृणां पूजनं कृत्वा स्थापयामासुरादरात् १३ मंत्रैर्नानाविधैर्विप्राः सर्वान्मंडपदेवतान् रे
जोतेर्दंपती तत्र श्वेतवस्त्रावलंकृतौ १४ अमात्यैश्च सुहृद्भिश्च [illegible] समानीताः स्त्रियो पुष्पनानावासैस्तंमरोरुवं १५ अन्वारंभं च ज्ञात्वा स्नातस्पर्शांगानि न्यवर्जं पुन आ
लभंत पश्चाद्वैरकल्पवाक्यानुसारतः १६ तानन्तरे [illegible] मुहूर्ते तस्मिन्विभागतः यत्र वाद्य चतुर्दिक्षु सर्वेषामभिवादिते १७ आगतानि पुलिसर्वाणि संजितानि विधा जना विवरं तेन मरीचा
रेकतो विदुषां जनाः १८ न त्वं सपत्न्योम्त्रपठंते वैदिकास्ततः [illegible] कैलासं रागास्तथा दनैः १९ मुने तदा [illegible] स्वच्छा भोजनं पदहेः कश्चित कपयंतिक यानाना कपकाः
अतिनोदिताः २० एवं तु विते [illegible] त्रिविधा ग्राम [illegible] वसो द्वारं सुमहत्तोयं तथा मातु [illegible] २१ उत [illegible] स्थापयत्वरं पती कंतुं चावभतत्स्नाने सर्वलोकादिनिर्युकः २२
नानावादित्रनिर्घोषैर्वेदस्वरैरपि वेदघोषैर्बहुविधैः सामगानैर्द्विजप्रियैः २३ स्नात्वा स्नानमनागत्य हेसो यतो गच्छामासलानंदि जात् अनेकरत्ननिचयैर्धनैर्वस्त्रैरलंकृताः २४ गोभि
रश्वैर्गजैर्धीरैश्छाविषपदैरतैः एकोनशतमेवं तेन सम [illegible] रत्नसारपन् २५ शतैपदे लक्ष्मारधेशाङ्क्षितापरायपो कनीयां ममरा रामोपर अश्वकथः २६ क्षीरसागरमध्य
स्थं शेषशायिनमीश्वरं मया संवाहितपदं सेव्यमानं [illegible] २७ गीयमानं नारदेन वीणाहस्तेन सादरं तुंबरुप्रमुखैश्चैव रमैरगणकिन्नरैः २८ अत्तोरमुहीरदं [illegible] तेहरीं राम

१३

सिद्धसिद्धये प्रणम्यसंपुटंकृत्वापाणीपि भीविनसादरं २१ शक्रउवाच नमोनंतशक्तेनमोविश्वरूपिणेनमोविश्वगर्भायनमोविश्वहर्त्रे नमोदैत्यहंत्रेनमोनेकरूपनमोभक्तचिंतायच

पास्तुमितं ३० क्री० एवंस्तुत्वाब्रवीदेनंवासवोविनिवेशितं बलीरोचनसुतोविश्वात्माभुवनत्रये ३१ धरिद्व्यानिममपरंसर्वैतमपुरोरथं पावत्सभवेद्गतांसर्ववातंतुविष्णुना ३२ त

तउवेसभगवानिंद्रंसंकटचिंतया ममभक्तोबलिःशक्रतपवीर्यविजितेंद्रियः ३३ तपसःफलमेतेनभोक्तव्यंश्रुतिवाक्यतः नजायतेफलंकर्मशुभंवाशुभमेवच ३४ सापिविप्रभवकार्दीति

तिकुरुमनोरथं ततःसगर्भितांपेदेअदित्याजठरेविभुः ३५ सुषुवेनवमेमासिकाद्दितिस्तनयंशुभं प्रभयाभासयंतीरश्मिभिःप्रभत्वप्रभायमने ३६ स्नात्वाशीतजलेनासौजातकर्मयथावि

धि चकारकश्यपोधीमान्स्वस्तिवाचनपूर्वकं ३७ कृत्वाधिनमहायज्ञंमातृपूजनपूर्वकं ददौबालस्य[illegible]तंमधु ३८ दृष्टेरुक्मलमर्धानेलक्षुपारेवतत्तनुं रक्ताननसमा

पुत्रंदिव्यदेहंचतुर्भुजं ३९ नानालंकारसंयुक्तंज्ञात्वाविष्णुंप्रणम्यतत् उवाचप्रसन्नात्मातपोवंशोद्यचस्तुधी ४० नानंतत्वाश्रमेदेहेश्वरात्मगौरमालत्वं ध्यानात्स्वरूपीनारदेतेपाखिदा

नंदरूपिणा ४१ क्री० एवमाकर्ण्यतद्वाक्यमुवाचजगदीश्वरः अदित्यास्तपसातुष्टःपुत्रत्वमहमागतः ४२ हनिष्यामहमनुजंदेवकार्यंचसाधितुं उत्पन्नोमहतिभक्त्याहरंतात्येष

पावय ४३ नामनिष्क्रमणंचक्रेततोन्नप्राशनंमुनिः वर्धमानेतीपेचौलंसपंचमेव्रतबंधनं ४४ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेक्री० बालनामकरणं० ४० क्री० वेदशास्त्रगुरुःसागानध्यापयंत

ग॰पु॰ तं मुनिः एकस्मिन्दिवसे तातं वामनः पर्यपृच्छत १ केनोपायेन देवानां पदप्राप्तिर्भविष्यति भगवन्दरतां तन्मे यथावद्वक्तुमर्हसि २ कश्यप॰ उपदेशं करिष्यामि मंत्रस्यास्य हृदस्थ
५१ ते षडक्षरस्य विघ्नेशतोषकस्य ममात्मज ३ तस्मिन्प्रसन्ने विघ्नेशे जगत्स्थित्यंतकारिणि अनेकब्रह्मंडगुनिधौ सर्वकारणकारणे ४ सर्वकामाः प्रसिध्यंति तदर्थं यत्नमाचर एव
मुक्त्वा ददौ तस्मै सुमुहूर्ते महामनुं ५ तदैव चलितस्तस्मादाश्रमात्सूर्यसंयुतः प्रणाम्य तमनुज्ञाप्य जगाम तपसे शिशुः ६ भ्रमता ददृशे तेन विरंभस्थानमुत्तमं लताद्रुमसमाकीर्णं
कासारपरिशोभितं ७ तत्र पद्मासनं कृत्वा जजाप तं मनुं शुभं षडक्षरं वर्षमात्रं निराहारो जितेंद्रियः ८ निर्वाणे तस्य तत्कालाविरासीत्सिद्धिबुद्धियुक् महाखुवाहनो देवः कुंडलांगदवि
राजितः ९ विलसद्दशदोर्दंडै रत्नमालाविभूषितः आशीविषलसन्नाभिर्नानालंकारशोभितः १० आगतो दृष्टभक्तं तं धेनुर्वत्समिवादरात् वामनस्तं पुरो दृष्ट्वा सर्वतेजोभिभावनं ॥
सर्वसिद्धिकरं देवं सर्वविघ्ननिवारणं तुष्टाव परया भक्त्या देवदेवं गजाननं १२ वामन॰ अव्यक्तं व्यक्तहेतुं निगमनुततनुं सर्वदेवाधिदेवं ब्रह्मांडानामधीशं जगदुदयकरं सर्वदं तं तवेवं
मायातीतं स्ववेद्यं स्थितिविलयकरं सर्वविद्यानिधानं सर्वेशं सर्वतूर्पं सकलभयहरं कामदं कांतरूपं १३ तं वंदे विघ्नराजं विधिहरिमुनिभिः सेव्यमानं मनोगं तेजोराशिं त्रिसत्वं त्रिगुण
विरहितं तत्वमस्यादिबोध्यं भक्तेच्छोपात्तदेहं निजजनसुखदं ततबुद्धिप्रकाशं सांबाधेस्तपमानं सकलतनुगतं भक्तिदं मुक्तिदं तं १४ कौ॰ इति स्तुतो देवदेवः प्रसन्नः प्राह वामनं स राम

रंवरयतुष्टोहंयतेमनसिवर्त्तते स्तोत्रेणातपसाचैवपरितुष्टोस्म्यमितत् १५ वामनः नतेस्वरूपंविदुरब्जजाद्यास्त्वंसर्वयोपेसनकारसंध्या दृष्टोसिमत्वंजगतामधीशस्त्वत्तःकुम
त्मवरमद्ययाचे १६ अथापितेवाक्यमिदामयास्त्वांयाचेवरंतंममनाथदेहि परजयोमेनभवेत्कदापिकार्येरिवेलैर्विघ्नभयंनचस्या १७ उपतोस्मिबलिःशक्रपदंभोक्तुंक्रतोर्बला
त् सचमांशरणंयातस्तस्यासिद्धिर्यथाभवेत् १८ तथाकुरुजगत्कर्त्तर्यदितुष्टोसिमेभवत् गजाननः एतेतेभवितासर्वंस्मरणान्ममसुव्रत १९ सेत्स्यंतिसर्वकार्याणिमदीतिचलब्
निच कौं॰ एवमुक्त्वागतोदेवोवामनोकारयच्छुभां २० सकाश्मीरोपलकृतांस्थापयन्मूर्तिमुत्तमां चतुर्भुजांत्रिनयनांशुंडादंडविराजितां २१ प्रसन्नवदनांभक्तानामभयप्रदां
स्मरणाद्दर्शनाध्यानात्पूजनात्सर्वकामदां २२ प्रासादंकारयामासरत्नकांचननिर्मितं तत्रैकंवासमकरोत्स्थापयित्वायामानयन्तानिच २३ त्रिकालेष्वर्चनंतस्यकारयामासतेनसः आ
गतःसगृहेनत्वापितरंसर्वमब्रवीत् २४ तपश्चतत्फलंचापवरंगंतुमपृच्छत कश्यपेनाभ्यनुज्ञातोवामनोदर्भदंडभृत् २५ सजगामाजिनधरोमेखलीयज्ञमाययौ हृष्टाज्ञातिमु
निंदृष्ट्वामुनयोविस्मितास्तदा २६ नायंमुनिर्यतस्तेजोरूपेतपरमात्मौचकस्सर्वंभुङ्क्ते तंदृष्ट्वापरयाभक्त्याबलिहृष्टाप्यसत्वरं २७ कोसित्वमितिपप्रच्छनत्वातंकुतस्त्वागतः किंवांछसि
वदविभोपितामाताचकस्तव २८ वसतिस्तवकुत्रास्तितत्उचेसवामनः नस्मरेपितरंराजन्नवाध्यंविद्धिमांह्यहं २९ त्रैलोक्येवसतिर्मेस्तियाचेभूमित्रिभिःपदैः मितांकर्तुंपर्णकु

गं०पु० दीशक्तिश्चेद्धिदीयतां ३० कौ० इतिवाक्यंमुनेश्श्रुत्वाहृदिस्मृत्वाकृपालुतां तंदातुमुद्यतंभूमिमवेक्ष्योवलिंतदा ३१ शुक्र० नब्राह्मणोहरिरयंकपटेनरूपमास्थितः हरिष्यतित्रिभु
५२ वनंपररूपमिषेणते ३२ मादीयतामस्यकिंचिदितिसत्यंब्रवीमिते तमुवाचमहादैत्योमहर्षेकिंवदस्येवचः ३३ हरिश्चेद्विमुखोगच्छेत्सर्वंमेसुकृतंनयेत् अस्मात्पात्रंकिमन्यत्स्यादस्मैरतम
नंतकं ३४ इत्युक्त्वातुपुनःप्राहवामनंदैत्यपुंगवः ब्रूहिकिंदत्तामयाभूमिःसंकल्पःक्रियतामिति ३५ वामनःप्राहराजानंसंकल्पयितुमुद्यतः तावद्दानंनिषेद्धुंवैस्थितःशुक्रोन्तरेततः ३६ द
दोशल्मकांततत्काचेभग्ननेत्रोवहिर्गतः ततःपाणितलेतस्यवामनस्यजलंददौ ३७ स्पृत्वागतोशंववृधेवामनोहर्षनिर्भरः महींक्रमंचस्वर्लोकमेकपादेनाददसौ ३८ पातालमपरे
णापिरंतंतन्मस्तकेपरं ततउचेवलिंदेवोगच्छत्वंधरणीतले ३९ त्वांविनाहंकथंयामीत्येवमाहबलिस्तुतं इत्याकर्ण्यवचस्तस्यपुनस्तंप्राहवामनः ४० सान्निध्यंममतत्रापिभवितामदनु
ग्रहात् इंद्रोमांशरणंयातःप्रियंकार्यंहितंमम ४१ तथापिममभक्तस्यप्रियंपश्चाद्भविष्यति ऐंद्रेपदेनिवृत्तेस्यपदंदास्येतवैवतत् ४२ ततोब्रह्मादयोदेवास्तुष्टुवुर्वामनंविभुं मुमुचुःपु
ष्पवर्षाणिवाद्यानिववदुःसुराः ४३ पुपुजुस्तंचसर्वेपिजगुश्चननृतुःपरे ततश्चांतर्दधेदेवोवामनोनंतविक्रमः ४४ स्वंस्वंस्थानंगतादेवायथापूर्वंसुखान्विताः कौ० एवंतेनकृतामूर्तिर्वैश्या
तामज्ञापत्रये ४५ गजाननस्यदेवस्यसर्वेषांकामदांनृणां इत्येवंकथितंसर्वंप्रसंगाद्वलिचेष्टितं ४६ लाघवंवामनस्यापिमहिमासुमहत्तरः अतोगाणेशपुरेतेनस्थापितस्यमहात्मना ४७ राम

द्रशावारो:प्रसिद्धस्यैरवादस्थिराभागतः प्रियत्वेनतस्यशम्यास्तेकथापिप्येधुनास्फुटं ५० इतिश्रीमत्गणेशपु° क्री° वा° वलिचेष्टितं ५१ कौ° श्रृणुष्वावहितोभूत्वान्यित
हासंपुरातनं प्रियव्रतायाकथयत्स्वयमेवगजाननः गजानन° शमीपत्रस्यमहिमाश्रृणुष्वायंमहाफलः नयज्ञैर्नैवदानैश्चव्रतैःकोटिशतैरपि २ नजपैःस्नानैर्वापिमम
तोषस्तथाभवेत् नपुष्पैर्नान्यकुसुमैःशमीपत्रैर्यथाभवेत् ३ शमीतिकीर्तनादेवपापंनश्यतिवाचिकं स्मरणान्मानसंपापंस्पर्शात्कायकृतंनृणां ४ नित्यंतस्यजनाद्ध्यानाद्वं
दनाच्चैवभक्तितः नैर्विघ्न्यंपरमाप्नुयात्तानंवायस्येपिपिच ५ वांछ्यसिद्धिरथापत्यंजायतेनात्रसंशयः मुनि° कोसौप्रियव्रतोराजाकिंशीलंकुत्रवाभवत् ६ कथंचतस्यकथितागुणा
शम्यामहात्मना एतन्मेशंसयब्रह्मन्कृपयानुग्रहस्तुते ७ कौ° अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं शंकरस्यचसंवादंपार्वत्यासहपुत्रक ८ पार्वत्यु° कथंशमीप्रियादेवसर्व
तजगदीश्वर गजाननस्यमेशंसयदितेमय्यनुग्रहः ईश्वर उ° श्रृणुप्रियेप्रवक्ष्यामिकथामेतांशुचिस्मिते यथाप्रियागणेशस्यशमीतितात्स्यसितथा १० प्रियव्रतोनामराजा
पूर्वमासीन्महामतिः सत्यवान्धनसंपन्नोधर्मात्मासंसितव्रतः ११ तेजस्वीचवदान्यश्चवेदशास्त्रार्थतत्ववित् सर्वलक्षणसंहृष्टोस्त्रतुरंगबलाधिकः १२ पालयामासपृथिवीप्र
जाःपुत्रानिवौरसान् कीर्तिश्रीःप्रथमाभार्याप्रभातस्यापराभवत् १३ धूर्तेश्वकुशलस्तस्यप्रकृतीसंवभूवतुः कुशलौनीतिशास्त्रेषुमयराननपराक्रमौ १४ तुष्यापराक्रमेराणिर

ग०५० सा सर्वा वशीकृता सतु राजा वशं नीतः प्रभयातस्य भार्यया १५ क्रीडते हर्निशं सोथ नानालंकारशोभया यौवनाक्रांतवपुषा रंभादिभ्योतिरम्यया १६ स्वरामा चैन सहते तौ वियो
५३ गं सतया सह धिः करोति स राज्येष्वां तत्रुचोन स्पृशेणोत्यपि १७ कृषानिरोधस्य तेनासततन्मतिचिंतयत्यपि स्वयं न भावयेत्किंचिन्नगरकृत्यानि तत्पार्थिवं १८ ततस्तस्याभवत्पुत्रः प्रभायां पावकसं
न्निभः जातकर्म च कारास्य कृत्वा धर्ममनेकधा १९ नामचास्याकरोत्सद्युनाभिरित्यं द्विजेरितं शुक्लपक्षे यथा चंद्रो व्यवर्धत सोपि बालकः २० बुद्धिमान्कुशलो युद्धे पितृतोभ्य
धिको भवत् पंचमे व्रतबंधं स चकारास्य नरपस्वरः २१ प्रियवक्ता महाबुद्धिर्मद्रराजमथियामुने पंचालराजकन्यां समानीय स्याप्यमेलयत् २२ अति वैभव युक्तौ तौ विवाहं चक्र
तुस्तयो कदाचिद्रत्नसापत्नी सेया द्रासीत्वमाधिता २३ पादसंवाहनं कर्तुमागता भर्तृसंनिधिं निपपात महीपृष्ठे सपत्न्या चरणाहता २४ दुःखिता रुदती ह्योराजगाम निजमंदि
रं क्रमतं शरसंयायांको मद्गुखंव्यपोहयेत् २५ सपत्न्या मानिता यो मे ज्ञाता स्याद्दुरीरव्ययः स्वतमाच मुपस्थिता द्रौपद्याकरुणानिधिः २६ यो न सं मनुते भर्तानेकोपि मनुजोपजां
अतोन जीवितेनार्थः शोषयिष्ये कलेवरं २७ विवेहलाहलं वापि पतेवापि जलान्वितो कौ० नमनो निश्चयं याति तस्याविह्वलचेतसः २८ एतस्मिन्नंतरे तस्या देवलो ब्राह्मणो
त्तमः पुरोहितः समायातो नगराद्राजाननी २९ उपासनार्थं केशाहंचौ सर्वकामप्रदं शुभं सा तैदेवप्रयशा शुमूर्तिं मंदारनिर्मितं ३० गजाननस्य संप्राप्य स्नात्वा शुद्धैर्दिने नुपा। राम

उपविष्टास्वजपितुंपरमेणसमाधिना ३१ त्वंब्रह्माहरिर्हरंचेशोतेजोरूपंपरंशिवं सर्वैःसंसेव्यतेदेवैर्देवआदौगजाननः ३२ विचार्यमाणोयंचान्तोतेरोनैवोपलभ्यते योमेदेनेस
तेचैतान्समाप्तिनरकंनरः ३३ एकएवपरानंदःस्वर्गोसौपरमेश्वरः लीलयापंचधाजातोलोकानुग्रहकारणात् ३४ एकएवेप्रमान्यद्वत्तुत्रमानुलनामभिः तासम्यक्पूजोदयामिस
मुपचारैःसुपूजह ३५ दूर्वापुष्पैर्दक्षिणाभिर्नमस्कारैरनेकधा सूत्वाकरपुटंसानुनुष्यावजगदीश्वरं ३६ कीर्तिः त्वमेवजगदाधारस्त्वमेवविश्वकारणं त्वमेवब्रह्मसाविसुध्यय.ह
भानुर्हुताशनः ३७ त्वष्टायमोवैश्रवणोवरुणोवायुरेवच त्वमेवसागरोनद्योलताकुसुमसंहतिः ३८ सुखंदुःखंतयोर्हेतुस्तन्नाशस्तद्विमोचनः दूर्वाविप्रस्तरोनिरमहीव
प्रकरोविराट् ३९ त्वमेवपुत्रलक्ष्मीद्स्त्वमेवसर्वकामकृत् त्वमेवविश्वयोनिश्चत्वमेवविश्वहारकः ४० त्वमेवप्रकृतिस्त्वंदेवपुरुषोनिर्गुणोमहान् त्वमेवशक्तिरूपेणसर्वका
माप्यायसेजगत् ४१ त्वमेवभूतंभव्यंचभाविभावात्मकःस्वराट् शरण्यःसर्वसत्वानांशत्रूणांतापनःपरः ४२ कर्मकांडपरोयस्मात्ज्ञानकांडपरःशुचि सर्ववेत्तासर्वनिधिःसर्व
साक्षीचसर्वगः ४३ सर्वव्यापीसर्वविभुःसर्वसत्वमयःप्रभुः सर्वमायामयःसर्वमंत्रतंत्रविधानवित् ४४ इतिश्रीमल्लगणेशपु॰ उ॰ खं॰ कासीप्र॰ ३२ कौ॰ एवमानुदिनंस्त्व
नुध्यावतविनायकं एकस्मिन्दिवसेतस्याःसख्योदूर्वासमाययुः १ शुक्लमाल्यवपान्नातुःक्षापिदूर्वांकुरच्छुभान् शालोपचारिणीभर्यांस्थिताग्रहीत्वानदीतके २ आययुःपरमस्त्री

ग०पु० ताहृत्वाभावेनस्थवेरयन् शमीपत्रैस्तैस्तैःसर्व्वोपचारस्तथैव ३ दूर्वाविनानिराहारावतिष्ठन्नियमेरता तस्यतुष्टिःपराजाताशमीपत्रैःसमर्पितैः ४ अथोसौततस्तुरःस्वप्नमपश्यत्सामरा
५४ पुत्रं स्वप्नांतेसैवमद्दर्शितामिमांवाचमुवाचह ५ वरंददामितेसुभ्रुशमीपत्रैस्तुतोषितः सानोवाचपराकिंचित्कीर्तिःसमांपुनर्जगौ ६ मन्निर्हि० वश्यस्तेभविताकांतोभोगाढ्योनेकधाःसुतः
मम्भक्तिनिरतःपुत्रोभविष्यतिमहाबलः ७ क्षिप्रप्रासारनेनैवंकुरुनाममसुन्दरं तुर्येह्निस्याद्विवाहस्तुभविष्यतिपुनःस्वराट् ८ गत्समदेशाद्गजोम्भेत्यप्रनस्तंजीवयिष्यति राज्यकर्ता
चिरायुश्चधर्मशीलोभविष्यति ९ इदंस्तोत्रंपठेद्यस्तुममसंतोषकारकं तस्यवश्योभवेद्राजाकिमन्यःप्राकृतोजनः १० पुत्रवान्धनसंपन्नोवेदवेदांगपारगः बुद्धिश्चवर्द्धतेत
वे स्यमेधाचवृद्धिंगता ११ वांछितंलभतेसोर्थीत्रिसंध्यंयःपठेदिदं ममभक्तिरतस्तस्यमोक्षश्चांतेभविष्यति १२ एवंदत्वावरंतस्यैप्रसन्नदेवोपिरेषस्वगात् जाग्रतासाप्रभुनप
नाविस्मितामानसेवदत् १३ अथाहंतेनदेवेनसर्वभक्तानुकंपिना विनायकेनदेवेनपाविता परमादरात् १४ दीनानाथेनमहतीकृपामयिनियोजिता अनुग्रहोमहान्मह्यं
प्रदत्तंदर्शनंस्वयं १५ इयमेवपरासिद्धिरिदमेवतपःफलं अयमेवपरोलाभोयद्देवोचन्मयासह १६ कौ० ततःप्रभातेस्नातासापरमानंदनिर्भरा पुरस्तुपरयाभक्त्यागणेशंवर
दंशुभं १७ समाप्यनियमंमूर्तिस्वस्थानेन्यवेशयत् पुरोहितंसमानीयपूजयामासभक्तितः १८ गणेशंमनसाध्यात्वाचरंतीनाममालिका स्मरंतीतद्वरान्कीर्तिःसमयंचप्र

तीष्सती १९ ततः कालेन महता प्रभा मासानिः प्रभाभवत् रत्नपीतवती नाना प्रविधा दोस्थ्वैरिछया २० कौरीपादैश्च नासा चतस्या श्वरीतनियमः अतीवीमत्स्यरूपेतां तत्याजमनसाप
तिः २१ नवात्किमेस्यतेर्दत्वा प्रयत्नानिः फलान्यवहन् ततः कीर्तिर्गर्भं संपातस्तपसा सुहराकृतेः २२ कृपया गरारात्रमस्य त्वयंवरसे भवच्चसः समरीत्वा केरलां नुमंचके समुपानयत् २३
विकीर्हत्वे छपाकी र्ता तान्विरस्तत्परायराः कीर्तिर्फे गर्भयांत स्याः सहतेन्नपसतमः २४ सापिभोगानलंकारान्नेतान्भुंजे सती सापि गर्भवती जाता कालेन सुषुवे सुतं २५ शुभे मुहूर्ते
राजासौ हरैरानान्यनेकशः पुत्रजन्म प्रहृष्टस्सन्ब्राह्मणेभ्यो यथार्हतः २६ दिस्कृत्स्या पंचहूजाभ्यंच जातकर्म चकार सः क्षिप्रप्रासाद्दत्तैवंनामचक्रे ततो नृपः २७ तुतोषपुत्रं
दृष्ट्वैवनाम्नालंकारसंयुतं अतिप्रीतिमती कीर्तिरभवत्पुत्रदर्शनात् २८ प्रभानुदुखिता पुत्रं सपत्न्या वीक्ष्य सुन्दरं पत्यभावे भवद्राजाप्यस्य पुत्रो यथा सुत २९ दध्यौ रंध्रं नेनुसविर्ध्ये
कीर्तिपुत्राय सादरैः सनुविहुल्लतां पातो विवलन यनः ष्वशात् ३० प्रभैवत्व महराशदं कृत्वारोदीन्महातुरा तस्याः शब्दं समाकर्ण्य कीर्तिस्तत्रागमात्वरा ३१ तमुदंतं समापत्तेयन्य
वेरपतसादरं भिषजोपि द्रुतं तस्मै औषधानि न्यपाहया ३२ परीक्ष्य विषवार्धं ते तस्मै राजेन्यवेदयन् नगुणाय भवंतिस्म नानामंत्रौषधानि च ३३ प्रभानुष्विक्रतां भर्तीनिरस्ता
दूरतो गृहात् कीर्तिस्तं बालकं गृह्य सखिभिः काननं ययौ ३४ नगराद्योजनं यातिताव द्वालो ममार सः अंके कृत्वानु तं बालं रुरोद शोकविह्वला ३५ मूर्छिता पतिता भूमौ।

लतेव वायुनेरिता च्युतालंकरणाध्वस्तकंकणा मस्तकोचला ३६ रुरोदनानाकिंचिदाम्यस्तासस्त्रादिदूरशाननं जन्मतः स्मरतीबालचेष्टितं निष्फलीस्वहत ३७ देवातेनैव मार्गेण प्रययौ मु
निसत्तमनाम्ना गृत्समदः साधुः साक्षात्सूर्य इवापरः ३८ गणेशभक्तप्रवरस्तपसांपरमोनिधिः सतस्त्रीकरुणाविष्टः साकीर्तिप्रणानामतं ३९ उवाचसस्मितोमातं गणनाथप्रसाद
तः अयंबालोममस्तोजीवयेनेतपोबलात् ४० क्षिप्रप्रसादनइतिनामरेवात्तयाकृतं सपत्न्यादुःखभावेनविषमस्यसमर्पितं ४१ ततोनेनसमप्राप्तिमुनेमरणमीरयं नमतां दर्शनं
व्यर्थमितियाचेतपोधन ४२ शरणागतसंत्राणेहंते साधवोजना इतितस्यावचः श्रुत्वामुहूर्तंध्यानतत्परः ४३ अथवत्मुनिशार्दूलस्ततोगृत्समदोब्रवीत् स्मरणुर्देवप्रवरस्यहम
पायंपुत्रजीवने ४४ अज्ञानतः शमीपत्रैस्त्वयापूजिविनायकः तस्मात्पमस्यदसिलवसर्थयस्वममात्तया ४५ ततस्तारास्तरासुस्तरउत्थाप्यतित्तवायुनोत्रा सानुतहृद्वचनंश्रोत्रेकीर्तितंपूर्वं
समन्वित ४६ ददौतस्मैशमीपूजासंभवंपुण्यमुत्करं उत्तस्थौसकुमारोस्याश्रमत्केनोत्थितोयथा ४७ सातुहर्षान्मुनेःपादौववंदेशिरसाकुलः उवाचतंमुनिंतातेकथंशमीपूजनं
४८ महिमानंवदमुनेशमीपूजनसंभवं येनसंजीवितोबालोमुक्तश्चयमकिंकरैः ४९ ज्ञात्वातंचकरिष्यामिनित्यंयम्याप्रपूजनं येनतेवहृधाक्रूरायमदूताद्रुतंसदा ५० निर
स्तागताणायसदूतेवैपुरस्ताजिरे जीवयित्वाशिशुंमेतंगताधामगजाननं ५१ येनपुण्येनबालोमेविषंत्यक्तासुलीपुकः सजीवनमुत्थितःशीघ्रंसुप्तोत्थितइवापरः ५२ अतोहंपीर

९ क्ष्यामि महिमानं शमीभवं क्री० इति तद्वचनं श्रुत्वा प्रोचे गृत्समदस्तु तं गृत्समद उ० उच्चारिते नाम्नि यस्याः पापस्य विलयो भवेत् तस्याः सुमहिमानं कः साकल्येन वदेद्भुवि ५४ ये से-
वेत तु वक्ष्यामि महिमानं यथामति व्रतदानतपोभिश्च नानातीर्थनिषेवणैः ५५ पंचाग्निसाधनै रम्यैर्निवासैर्हिमकालिकैः न तत्फलमवाप्नोति यत्स्याच्छम्याप्रपूजने ५६ प्रातः
काले त्रिसंध्यं वा शमीं नित्यं स्मरेत्तु यः वंदयेदर्चयेद्वापि भक्तिभावसमन्वितः ५७ ध्यात्वा गजाननं देवं तस्य तुष्येद्विनायकः ददाति वांछितान्यंते मोक्षं न संशयः ५८ अत्रा-
प्युदाहरंतीममितिहासं पुरातनं नारदस्य च संवादं शक्रस्य च महात्मनः ५९ इति श्रीमद्गणेशपु० क्री० बाबाल्लसंज्ञो० ३३ कीर्ति० ब्रूहि ब्रह्मन्नन्येयोध्यतां संवादं नारदेंद्रजं श्रु-
त्वा तं संशयं प्राप्तः कारुण्यान्मम तद्वद १ क्री० इति तस्य वचः श्रुत्वा वक्तुं समुपचक्रमे स मुनिरितिहासं तं संवादं नारदेंद्रजं २ गृत्समद उ० कदाचित्पर्यटन्भुवा नारदो दिव्यदर्शनः १
द्रष्टुमागतः शक्रं त्रिलोकीभ्रमणोत्सुकः ३ शक्रस्तं परिपूज्यैव पप्रच्छौरवचेष्टितं यदाह नारदो धीमान् जगद्गुरुप्रभावेन ४ नारदः वीतिलोके वेशजात और्वो नाम वै द्विजः वेदवेदां-
गवित्साक्षाच्चातुरर्थ्यं विनायथा ५ शक्तो यो मनसा स्रष्टुं पातुं हर्तुं चराचरं धर्मपत्नीरतो नित्यं समलोष्टाश्मकांचनः ६ मेधावी तपसां श्रेष्ठो जातवेदा इवापरः सुमेधा नाम तस्या-
सीत्पत्नी परमधार्मिका ७ लावण्यपल्लहरीकांता नानालंकारशोभिता रूपेणानिर्जितरतीर्हासीकृताप्सरोगणा ८ पतिशुश्रूषकापत्या लालिता परमादरात् तयोः समभवत्कन्या

ग० पु०
५६

सा पितृभ्यां सुलालिता ९ नाम्ना सा च कृता तेन शमीकेति निजेच्छया पंचवर्षोपेता सा तु तरह्यीतिविलाविभो १० सा तु कन्या रूपवती संजाता सप्तवार्षिकी तदर्थे चिंतयामास वरमौर्व
आगरतः ११ धौम्यपुत्रं सद्ब्रह्मवेदवेदांगपारगं शौनकस्य मुनेः शिष्यं तेजोभिः कृतभास्करं १२ गुरुवाक्यरतं दांतं गुरुशुश्रूषकं परं मंदारनामकं कांतं समारूपगुणैर्दिने १३ तां ददौ गृ
ह्यविधिना परिवर्हैस्ततोऽभवत् जाते विवाहे मंदारो स ययौ स्वाश्रमं प्रति १४ यौवनस्थां तु तां ज्ञात्वा शमिकां पुनराययौ मंदारो मानितः सम्यग्गौरवेणानुरंजितः १५ संभोज्य सुमुहूर्ते तं नर
त्वा वस्त्रादिकांचनं प्रस्थापयद्भौर्वो विप्रो जामातारमथाब्रवीत् १६ इयं मम सुता ब्रह्मन् दत्ता तुभ्यं विधानतः पालयस्व हृते हास्यपावन्मया यथा १७ प्रणिपत्याथ श्वशुरमौभिस
क्तो जगाम सः स्वमाश्रमपदं मार्गे विक्रीडन्निजभार्यया १८ गच्छन्मार्गे कदाचित्स भुशुंडिं प्राप चाश्रमे द्विरदाननभक्तस्य मंदारः कांतया गतः १९ रुद्धो सा वनलः साक्षात्तु बध्वेव जु
गरीश्वरः तपसा निर्गता शुंडा भ्रुशुंडीति च सोऽभवत् २० स्थूलोदरो ऽतिह्रस्वकायो नानालंकारमंडितः दृष्ट्वा तु रूपं तं तौ मंदारशमिके तदा २१ विरूपमिव तं दृष्ट्वा जहसतुर्मुदा
तदा सोऽपमानभयग्रस्तो भ्रुशुंडी कोपारुणलोचनः २२ उवाच ते मंदमते न जानासि ममेऽद्भुतः अशीर्विवर्तिदंतैः पत्न्या सह हसतस्तु मां २३ अतो यातं वृक्षयोनौ सर्वप्राणिविवर्जितौ कौ
शापं श्रुत्वाति कठिनं संतप्तौ तौ बभूवतुः २४ प्रणम्य प्रोचतुर्विप्रं उच्छापं वक्तुमर्हसि तत उवाच भ्रुशुंडी स ज्ञानेन करुणावृतः २५ शुंडरदाकृते हास्यं युवाभ्यां मत्पुराऽऽवनः कुंतता

नेदेवदेवेस्मिसुप्रसन्नोभवेषदा २६ तदाप्रदांनिजंकन्यंप्राद्धौम्योनामसुतायसः एवमुक्तोगतोयावन्मुनिराश्रममंडलं २७ तावत्तौदंपतीतौतौसत्कारेणतुमानुषौ मंदारस्तांतुमंदारोभ्यागतासताः
प्रापतत्स्वगृहान् २८ शमिकाशमितांप्राप्यसर्वतःकंदुकैश्चतौ उभौचसौभाग्यमावैर्वर्जितौमुनिवाक्यतः २९ अनागतौतुतौज्ञात्वाशौनकश्चिंतयान्वितः मातृमात्रेगतेनैवयातिकस्मान्म
हाबलः ३० मंदारोयामिनीतुर्थंशिष्यायोतुमयासह धौम्यमौर्वमाश्रम्यपप्रच्छशौनकेरितं ३१ आनेतुंशमिकांप्रेष्यमंदारःक्वास्तितद्वद और्व मयाप्रेषितौतौचाद्यपुरस्ताक्कंमानुतस्य
वै ३२ नागतश्चेत्स्वाश्रमंसनेजानेक्वगतोह्यसौ चिंतयामासुरथतेऔर्वशौनकादयः ३३ किमुभौभक्षितौमार्गेव्याघ्रस्पृदिभिः अथवानिहतौचौरैर्द्रव्यवाशीभिश्वरात्रावा ३४
ततस्तेत्वरिताजग्मुस्तदुरंतबुभुक्षयां क्वचित्क्वचिज्जनाऊचुर्मासमाश्रमितोगतौ ३५ ततोरण्यपदेदृष्टौस्त्रीपुंसौश्चाह्नरूपिणौः अनुष्ठानेनतपोलीत्वाज्ञात्वाध्यात्वाविलोकयन्
३६ ज्ञात्वाभुशुंडिनाशप्तावुपहासकृतावशात् वृक्षतांगमितौसर्वपक्षिकीटविवर्जितौ ३७ मंदारस्तातुमंदारःशमितांशमिकापिच शोचांतस्तावुभौविप्रऔर्वःशौनकोपि
च ३८ धौम्यपुत्रःसाश्रुरयमध्येतुंसमुपागतः अधीतविद्यःसकथंदैवेनेतांगतोदशां ३९ पितापुत्रांस्त्यजेत्स्वापत्यंनदृष्टंकिंतावशमितं और्वोपिदुःखशोचैनांशमिकांनिज
कन्यकां ४० कौ° तावुभौपरिविंसैनंनमेरोभक्तदेवयोः गतोशंपरितत्यैवमोचयावद्गौमयात् ४१ जितेंद्रियावूर्ध्वरेतौनिराहारौदृढव्रतौ एवंद्वादशवर्षाणितेपरनुस्तपउत्तमं

४२ औरवःकन्वकार्यंसशिष्यार्थंशौनकोपिच ततस्तोत्रंपपाठविधिवद्यीतिपातेपरमंतपः ४३ यदक्षरेणमंत्रेणदेवदेवोविनायकः एकांगुष्ठस्थितोतुष्टोतोषयामासतुर्मुरा ४४ इ
तिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ वा॰ ३४ ॥ॐ॥ कौ॰ ततस्तुष्टःपाशपाणिर्दृष्ट्वाक्लेशंदृढंतपः आविरासीन्महातेजादशबाहुर्विनायकः १ किरीटीकुंडलैर्माल्यामंगदैकटिसूत्रकं विभ्रा
सर्पोपवीतंचविहसत्कोऽग्निसंनिभः २ पश्यतःस्फुरितोमूर्तिंकोटिसूर्यसमप्रभं तुष्टुवतुस्तमौरवंनत्वाबद्धांजलिविभुं ३ तावूचतुः विश्वस्यबीजंपरमस्यधातानानाविधानंदकः
स्वकामं निजार्चनेनाप्युतचेतसात्वंविघ्नप्रहातागुरुकार्यहंता ४ परात्परस्त्वंपरमार्थभूतोवेदांतवेद्योहृदयातिगोपि सर्वेश्वरोतोनांतचगोचरोसि नमावरस्त्वंनिजरेवतत्वो ५ न
पद्मजोनैवहरिर्हरश्चतथापशक्तोनसहस्रमूर्द्धा मायाविनोस्तेनविदुःस्वरूपंकथंनुशक्यंपरिनिश्चितुंनौ ६ तवानुकंपामहतीयदास्याद्विभुंजनःकर्मशुभाशुभंस्वं कोपिन
वाचामनसाभजेत्वांजीवन्विमुक्तोनरउच्यतेसः ७ त्वंभावनुद्योविरक्ताभिकामान्नानाविधाकारतयाखिलानां संसारकूपाद्विमुक्तिहेतुरतोविभुंत्वांशरणंप्रपन्नौ ८ गणेश॰
तुष्टोहंयुवयोर्दिप्रीतपसापरमेणच अनयापरयाभक्त्याक्रमस्तोत्रेणवृणुतंवरान् ९ कुजन्मनाशकमिदंममस्तोत्रंपठेत्तुयः त्रिसंध्यंचत्रिवारंचसर्वान्कामानवाप्नुयात् १०.ष
ण्मासाज्जपतेविद्यालक्ष्मीर्नित्यंजपाद्यपि पंचवारंजपान्मर्त्यआयुरारोग्यमाप्नुयात् ११ कौ॰ श्रुत्वागणेशवाक्यंतावूचतुःपरमादतौ औरवस्यसुतारेवशमीकानाममतःशु

रम

भ्या १२ मंदारायसुतां दत्वा वेदशास्त्रार्थकोविदे शौनकस्यच शिष्याय धौम्यपुत्राय धीमते १३ उभौ प्रहसितौ मोहात् दृष्ट्वा मार्गे भृशुंडिनं सच मत्वा निजावज्ञां शशाप परया रुषा १४ त
स्मात्पादपतां यातौ मंदारः शमिकापि सा ततोऽस्य मातापितरौ शिष्यौ चैतौ भृशुंडिनौ १५ आवां च लोके शीतौ रेव सर्वेषां नः प्रियंकुरु तथेःकुजग्मतौ हूरीकुरुषौ ग्रं गजानन १६ गजानन
असंभाविवरं दास्ये कृपयाविप्रोऽथ्याकथं करिष्यामि कवचनं तस्मात्तुष्टोविभुवरं १७ अद्यप्रभृति मंदारमूले स्थास्यामि निश्चलः मत्यलोके स्वर्गलोके तमान्यो पभविष्यति १८ मंदारम
लैर्ममर्तिं कृत्वापः सृजेयन्नरः शमीपत्रैश्च दूर्वाभिश्चितपं दुर्लभं भुवि १९ यतः शमीमधिष्ठाय सर्वेदाहं स्थितो मुनी अयमेव वरो दत्तोऽस्य परोऽतिदुर्लभः २० भवदाश्यानुरोधेन नन्दु
ष्टं शीव चोमया दूर्वाभावेतु मंदारो दूर्वाभावे शमी मता २१ उभयोः साफल्ये दृष्टान्ना त्वत्कार्यविचारणा नानायत्तेनैततपस्य नानातीर्थव्रतेरपि २२ सानिध्यानियमैश्चैव पत्रयतत् प्राप्स्य
न्मरः तस्मान्मम शमीपत्रैः पूजनेनतिदुर्जातम २३ माहं प्रीयेषु नकनकचैर्नीलरत्नैर्नैव वस्त्रैर्नानाद्रव्यैर्नैर्नवमणितागतैर्नैव मुक्ताफलैस्त्व पदृच्छस्या मम शमीदलैनिचयकृतैः पूजनैर्न्मं
लगानां मंदाराणां कुसुमनिचयेः सर्वकाले मुनीन्द्रो २४ यः शमीं प्रातरुत्थाय पश्येद्दैवं पूजयेत् न संकटं न रोगांच न विंदानचबंधनं २५ प्राप्नोति मनुष्यसारात्सत्रयोरात्मुद्यान्वयंत्नाविनच पश्चा
नसांम्यकामांश्च मुक्तिं मतेमराश्य यात २६ इदमेव फलं प्रोक्तं मंदारैरपि पूजने मंदारमूर्तिपूजाभिरहं गतरगतो भुवि २७ नानल्पैर्नचविद्धैर्लिनापमत्वर्नचक्षुषः नासिचोपेयं

तत्रकराविरपिजापेत वरदेवेहंगार्हिप्रःस्त्रियोविजयीभवेत् वैश्यस्तुबहुमाप्नोतिशूद्रःसद्गतिमाप्नुयात् २९ कौ॰ एवमुक्त्वास्थितोदेवोमलेमंदारकेतदा शमीमलेपितस्थौसेद
वरदेवोविनायकः ३० औरवोपिसपत्नीकस्तपसमुंस्थितोभवत् तपसस्ताविरंतस्यपत्नेरहंरिवंगतः ३१ शमीगर्भेगतोदुःखाद्दैरवोरक्षुयोगतः शमीगर्भइतिख्यातोजातोसौहव्य
भुक्कृतः ३१ अतस्त्वशमीकाष्ठानमग्नौतीहाग्निरितोरिताः शौनकोपिवचःश्रुत्वागजाननसमीरितं ३२ हत्वामंदारमौतेमूलेस्यचारुगजाननौ मंदारेस्थशमीपत्रेदूर्वाभिश्चैवप
नुप ३३ इत्येवरानशौनकायपरितुष्टोगजाननः ततःस्वमाश्रमंयातःसर्वहाक्षजपस्तुतो ३४ गृत्समद॰ तदारभ्यशमीतस्यमातःप्रियतराभवत् इतितेसर्वमाख्यातंपुनश्चकथयामि
च ३५ इतिश्रीमहागणेशपु॰ क्री॰ वा॰ शमीमंदार॰ ३५ गृत्समद॰ सह्याद्रिपर्वतेरेम्यवासीद्द्विजापुतः स्वगतोमुनिभिर्युक्तःसुतपश्चैश्रमहावले १ विवस्वःप्रपपोतवन्नस्त्वालोकि॰
तामहः पत्नीद्वयसमायुक्तोदेवगंधर्वकिन्नरैः २ दृष्ट्वानुपांकरंदृश्यत्वाभिप्रायंस्वेदयत् आकारयामासततरापरमर्षिनसप्तशिवः ३ जमदग्निवसिष्ठंचमार्कंडेयंचनारदं कपिलं
विपुलंकरालंविश्वामित्रंत्रित्रिंतद्वितं ४ तस्मायपुःशिवाहूताअन्येसर्वेहिरस्वः ३ जमदग्निवसिष्ठंचमार्कंडेयंचनारदं कपिलंविपुलंकरालंविश्वामित्रंचित्रितंद्वितं पंडुदःकालेमहूर्ते
तेनिःकाश्यपारभन्मखं ५ तस्यवंतोपविस्मृत्यस्रजांवैनायकीचेते सामिधीगरहकार्येप्रसक्तांमत्त्वामुनीश्वराः ६ नायचीसुपवेवैवपुत्वात्वाचनेचेते कार्यमत्वाप्रकर्षकेनातर

जनहर्षकं ७ आस्थाप्य पत्नीं निकुंडे यावद्देव्यागमं रंचते सावित्री तावदायातारं भद्रक्रुद्धा रूपान्विता ८ उवाच क्रोधरक्ताक्षी वीक्ष्य सर्वान्सभासदः सवितुः मम नाशपापो दसमार
धोनक्षेत्स्यति ९ मुंचती मुखतो ज्वाला दग्धुकामा चराचरं शशाप सा देवमुनींजराग्रयूयं भविष्यथ १० स्पृश्यरूपानधिकारं तां गायत्रीं सर्वे स्वयत् ततो देवाः प्रणम्योच्चैः प्रार्थयामासुरु
त्सुकाः ११ सावित्रीं सर्वजननीं उल्पपौरे मातः शुभे जलरूपा भविष्यामो नदीन द्रवरूपिणः १२ तथेत्युक्ता तया देवा न होऽप्यत्वमागताः वेण्या नदी मे रथो मन्नक्रू स्मान्क्रू स्मोभवन्तरो १३
ततन्नाम्नाव भवत्कृष्णा सरितः सर्वदेवताः पञ्चकं विष्णुराजो नाम्यं तेता न दुर्वलें १४ तत्रैव प्राप्य अवंतं सेवसां करस्य पञ्चाङ्गुरा पुरत्रयव धे जाता विप्रास्तस्या प्रजनात् १५ ब्रह्मा चिंता परा
पमर त्वविघ्नरुपस्थिते मन्निमित्ते सुरा सर्वे धुनी रूपमुपागता १६ विना हं वं सर्वलोके ध्रुगमित केन कर्मणः संकल्पवाधकत्वेऽथ एनमायासोद्दुरत्ययः १७ विघ्नरतौ ज्ञात्वा पोनस्य
तोनैव चार्चितः सर्वं मां चैव देवानां यतो मोहः समाविशत् १८ तं प्रसन्नं करिष्यामि ततोऽपत्नो भविष्यति एवं व्यवस्थितपते ब्रह्मा नारदस्तु तापनः १९ देवा नौ तौरस्यां तात्वा समीपत
स्मरतोऽतिकं पुलोमजा च गिरिजा छाया चक्र मला पिच २० अन्याश्च पि समनुक्तं सर्वाः स्ताः कमलासने कथं यतः समारंभो मातृणां मानिता कथं २१ नारीजनः कथं सर्वं विघ्नरतो न
जानतः त्वयि विस्मरतां यातो नाम्नारिवासुरेः कथं २२ किमस्माभिरलक्ष्यं देवैर्वा जलरूपिणः कं पामस्वारतो देवत्व हं तकमलोभव २३ इति तासां वचः श्रुत्वा मा अभयं कुरुते तकः

ग०पु०

५९

उवाच यतिश्रेष्ठं यथा सर्वमिदं शुभं २५ किमसाध्यं हि भक्तानां सुप्रसन्ने गजानने सर्वाः कुरुध्वं तत्भक्त्या सर्वः सर्वप्रियं चरेत् २६ प्रसादपि यस्य रमयि जगाद्बीजं विनायकं अनादिनिधनं
देवं सर्वकारणकारणं २७ इत्युक्त्वा स्वागतार्हं रिस्थां कनीरकं शुभं मंदारमूले विघ्नेशं लिख्ता ध्यानं तदीरिता २८ ततो रात्रौ स्थापितं सर्वं वक्रतुंडेति नामकं यद्देवि जपी रामो दत्वा रास्सम पुष्प
वान् २९ दध्यानानं च विख्यातं यथोपल्या निजं परं तेषु स्तवनपोचारैः सर्वास्ता सुर पोषितः ३० काचिन्नामजपं चक्रे काचिन्मंत्रजपं तथा काचित्पद्मासनेन स्थित्वा ध्यायंती परमेश्वरं ३१ का
चिद्गीतनृत्यतालादि नानातथापरा संमार्जयंती द्वाराणि चत्वराणि गृहाणि च ३२ प्रदक्षिणानमस्कारांस्ततो नानाविधैश्चनं काचिदेकांगुष्ठगतात स्थित्वा ध्यात्वा विनायकं ३३ का
चिन्निमील्य नयने स्तोत्राण्येवापठंस्तदा वक्रकालस्यातिक्रांते न तुष्टो विनायकः ३४ तदा चिंतापरे जाते किं कुर्म इति विह्वलाः ततः सुमनसंभारान्दूर्वाभारांस्तथापराः ३५ समर्प
यंतुर्देवं परिपालकं चनैः मंदारकुसुमैरन्या शमीपत्रैस्तथापरा ३६ नमोवाणीं ततः श्रुत्वा शमीपत्रं विनायकः नयसीति देवो लोपयानुष्यच्छमीदलैः ३७ तुष्टुवुः परया भक्त्या
देवदेवं गजाननं ततो दिव्यवपुर्देवः सुप्रसन्नः शमीदलैः ३८ आविरासीत्पुरस्तासां लसच्चारुचतुर्भुजः किरीटकेयूरधरो हारकुंडलमंडितः ३९ लंबकर्णो लसच्छुंडो विघ्नात्मा हृदयंगर
तः सिद्धिबुद्धियुतो ब्रह्माण्डनायकान्वितः ४० सर्वास्ता ददृशुर्देवं कोटिसूर्यसमप्रभं अतिप्रसन्नवदनाः परमानंदनिर्भराः ४१ निमील्य नयने नेमुर्दंडवत्पृथिवीतले तुष्टुवुस्ताः

राम

करपुटंकृत्वास्तोत्रंमहाव्रता ७२ ॐ इतिश्रीमत्गणेशपु॰ उ॰ शमीमंदारप्र॰ ३६ कीर्ति॰ कथंस्तुतिःकृताताभिःसामेवदमहामुने मुनि॰ उच्यतेसास्तुतिःकीर्तिःशृणुष्वावहिताच
तो १ तत्रऊचुः नमस्तेसर्वरूपायसर्वांतर्यामिणेनमः नमःसर्वकृतेतुभ्यंसर्वहात्रेकृपालवे २ नमःसर्वविनाशायनमस्तेनंतशक्तये नमःसर्वप्रबोधायसर्वपोत्रेऽखिलात्मदे परब्र
ह्मस्वरूपायनिर्गुणायनमोनमः चिदानंदस्वरूपायवेदानामप्यगोचरः ४ मायाश्रयायमायागुणातीतायतेनमः सत्यायसत्यरूपायगुणाविष्टोतकारिणे ५ पारणायानपा
लायदैत्यघ्नवभेदिने नमोनानावतारायविश्वरक्षणतत्पर ६ अनेकायुधहस्तायसर्वशत्रुनिवर्हिणे अनेकवरदात्रेतेभक्तानांहितकारक ७ कौ॰ एवंस्तुत्वाप्रसन्नंतंयाया
चंतिस्मवरान्बहून् ताऊचुः देवानांजलरूपाणांस्वरूपाणिप्रयच्छमे ८ नस्पृशंतिसर्वदातेस्मात्तथाकर्तुमिहार्हसि गणेश॰ दास्यामिवांछितंतेवोहमनुष्यान्वशीकृत ९ स्तुत्या
नयासुसंतुष्टस्तथास्तुवचनंतुवः साविद्यावचनाज्जाताजलभूताःसुराशुभा १० तदारभ्यमयाकर्तुंनहिशक्तःपितामहः निजरूपाणियास्पृशंतिस्मिकृत्वांशेनतयापिवै ॥
स्वाधिकारान्नपश्यंतिनान्यथाममभाषितं शमीपत्रैर्जयंतुस्वंदेवाश्चमामिह ११ येनार्पितंशमीपत्रंभुवनंतेनचार्पितं सुवर्णशतभाराणांफलंप्राप्स्यंनसंशयः ॥ कौ॰
एवंब्रुवतिविघ्नेशेस्वरूपधारिणाःसुराः स्थिताअग्रान्नदीरूपाररक्षुस्तेविनायकं १४ तेपितंप्रार्थयामासुर्नत्वानत्वागजाननं क्षमापराधंनोदेवत्वहिमोहस्यपाश्रया

ग०पु०
६०

१५ त्यक्त्वा स्वर्गं भवं तं च प्रापं भानुत्तलगतिं गता दृष्ट्वा तु तस्य स्थले सद्यः प्रसादात्ते पुनर्भवा १६ जाता स्वपरमानन्दं प्राप्ता स्वरूपकात तव एवमुक्त्वा पुरस्तु ते शमीपत्रैर्विनायकं १७ सोपि तात्र
तिनयायापिरवे विघ्ननाशनः ततस्ते सुंदरां मूर्तिं कृत्वा पाषाणजां शुभां १८ चतुर्भुजां करीकर्णां नाम्नाहं रवतामतः प्रासादं परमं कृत्वा स्थापयामासुरादरात् १९ ऊचुस्त
वै लोकानामुपकाराय ते सुराः इमां यः पूजयेद्भक्त्या विद्याधीशासुपतेने २० तस्य प्रसन्नो भगवान्सर्वान्कामान्प्रदास्यति वै इन्द्रास्त्र राणच्चापि नमनान्नात्र संशयः २१ पात्रजासौ
न्महामूर्तिं मंदारतरुनिर्मितां तां गृहीत्वा ययाविंद्रः स्वपुरे परमर्चितम् २२ सपत्नीकः पूजयते भक्त्या दानोमयिप्रभुः सर्वदेवाः स्वस्वपुरे ततो मंदारजं २३ कृत्वा मूर्तिं गतोपाम
शमीपत्रैरपूजयत् पुरं प्राप्तः स्वयोपिभिः शिवः कामाननुत्तमान् २४ ब्रह्मा हारश्च वर्षीणित पश्चोत्वीमहत्तरं कृत्वा प्रसन्नं विघ्नेशं पुनर्यागमकारयत् २५ सोपि मंदारजां मूर्तिं पूज
जपरमादरात् विघ्नराजस्य वरदां शमीपत्रैरनेकधा २६ स्वर्णापपैश्च दूर्वाभिर्मंदारैः केतकैरपि श्वेतदूर्वांकुरैश्चापि सर्वकामफलप्रदां २७ अतस्मरः एवं ते वर्णितो मातमं
हिमा लेशतः शुभः मंदारस्य च शम्याश्च दूर्वाणां पावनाशनः २८ ततः प्रभृति देवस्य प्रियात्यंतं शमी शुभा अर्हा अतत्वपातानाते नाशीपत्रद्रुस्थितः २९ मंदारश्चापि सर्वस्मा
न्मया सम्यङ्निरूपितः इदानीमनुजानीहि गमिष्ये निजमंदिरं ३० कौं० श्रुत्वा तु महिमानं सा शमीमंदारनिर्मितां प्रीता स्वमुनिं पत्रजी विनेवे पुनः पुनः ३१ मुनेर स्मात्वा

गम
६०

नवरंगगणेशप्रीतिवर्द्धने नसंकष्टमवाप्नोति सर्वान्कामांश्च लभेन्नरः १२ यःस्मरेत्सततंस्यापशम्भोर्मंदारमेवच गणेशंचसदाभक्त्यानिःपापःसुखीभवेत् १३ इतिश्रीमन्दरग
णेशाष्ट० श्री·वा·श·मं·माहात्म्ये २० कीर्तितं सम्यगुक्तंत्वयाब्रह्मन्शम्भ्वाम्माहात्म्यमादरात् मंदारस्यापिकथितंतेनमेतुष्यतेमनः १ जीवितस्फुरकुमारोयमुपीरथ.षड
क्षरः नचात्त्वारपितुंश्रवेणोवाल्यभावान्मुनीश्वर २ सुगमंसुप्रसादंचस्वरूपंप्रापकंमुने जगतुंयाकेवाल्लकेनमंत्रमस्मैदिशाधुना ३ मुनिरु० सम्यगस्त्यातत्वमतिगणेज्ञानानपरोचे
जे अतोरमस्यशास्मिन्निजंमंत्रंसुखप्रदं ४ सर्वस्यजगतोहेतोनोमयच्चतुरक्षरं शुभाशुभस्यचक्रूरंहेतुर्देहस्यहारस्यच ५ सर्वधर्मपरित्राताहेतोदासोपकारिणा देवजनूपथः
स्याधिवारारणस्यांस्थितस्यह ६ विघ्नेश्वरस्यविमुक्तःप्रभोपदेप्रकुर्वतः सर्वांतर्यामिणःश्चापिविघ्नेश्वरस्तुतस्यह ७ जगतःपालनार्थायजनार्दननुतस्यच ध्यातस्यश्रीतेन
पिब्रह्मणाशृष्टिहेतवे ८ अर्चितस्यशिवेनापिसर्वसंहारहेतवे पुलोमजाधवेनापिपूजितस्यसुभक्तितः ९ दैत्यानांनिधनार्थायदेववाजसुरोपमैः सर्वैःसायकृताभावयापि
नाचयमेनच १० अग्निनावायुनास्वस्वगुणोत्कर्षायपूजितः बृहस्पतिशनिभ्यांचसोत्कर्षायपवाचितः ११ शेषेणनाराधितोढुंढिर्धराधारणहेतवे गंधर्वाःकिंनरायक्षाःसिद्धाश्चार
णाप्सराः १२ रक्षयःपशवःसर्वेस्थावराजंगमाशुभा आराधयंतिविघ्नेशंस्वस्वकार्यार्थसिद्धये १३ अपारगुणपारोयंढुंढिराजोखिलेश्वरः गुणातंनपपर्यस्यब्रह्मविष्णु

शिवाख्यः १४ तस्मिंस्तु पूजिते भक्त्या रामीपयैराभावतः पुत्रत्तिर्भविता राज्यभागी शत्रुनिर्वृतः १५ कीर्तिः श्रुत्वैवं महिमानं स नन्दी ढुंढणमाख्यपोतिल्ला किं कर्मा कस्य पुत्रत्ना
कस्यांशः किं पराक्रमः १६ केनास्य चक्रुते नाम केनासौ रञ्जितः पुरा इमं मे संशयं चैवं त्वं छेत्तुमर्हस्यशेषतः १७ मुनिः सम्यक् पृष्टं त्वया भद्र तानाविकतया शुभे भक्त्या निवेदितात्म्या
यं संशयस्तेनुदामि ते १८ यथा दुरासदो दैत्यो हतोऽनेन दुरासदः मायया तं मोहयित्वा दिवोदासं नृपं परं १९ अविमुक्तं समानीतो यथा विश्वेश्वरो हरः ढुंढिराजेति नामास्य येन जातेन
योगने २० तत्सर्वं कथयिष्यामि यथा स्कंदाच्छ्रुतं मया अगस्त्याय कथयतः शृणुष्वैकमनाः शुभे २१ स्कंदः शृणुष्वावहितो ब्रह्मंस्तन्न विमुक्तास्यपोकथां यथास्यावतारमात्रे
णा सर्वपापैः प्रमुच्यते २२ कश्यपाय हरिः प्राह स्वजन्मा नानाविधाः प्रजाः प्रभूतः तपसा सोऽथ सोऽसृजज्जारजाः प्रजाः २३ एकाविंपतिमारूपं अरजाः स्वेरजास्तदा उभिन्नश्चैव तावन्यो मनु
ष्यतां सुदुर्लभं २४ तपसैन लभ्यते तत्त्रब्रह्मास्तपबहुतपतः तस्मात्संरक्षितं सम्यग्यधर्मीधर्मश्चवस्त्वया २५ इत्युक्ति परमं स्थानं गत्वा नानिवर्तते चतुराशीतिलक्षेषु मोवेसततिमन्मु
२६ दुराचारा नरा यास्यन्त्यपुनरंतिर्न कर्मक्षये ततो जाते बहुकालेन ते पुनः २७ मर्त्यलोकं समायान्ति कर्माकुल्वादीररूपा तेरस्यां मनुकंपार्थं व्रसेत्यानारदादयः २८ अस्य
यस्यां महाभागा नानातीर्थानि चक्रिरे क्षेत्राणि च महार्हाणि प्रीत्या परराणि च २९ यत्र स्थितानां जंतूनां पापस्य विलयो भवेत् जंतून पापकारिणां चानुस्थितारेव यः स्मरन् ३०

सर्वेश्वरेश्वरं सर्वगुरुं भुक्तिमुक्तिप्रदं प्रभुं । विश्वेश्वरेति नाम्नैव यत्र विना तां नैव मुक्तिदं ३१ सर्वतीर्थमयी रम्या नाम्ना वाराणसी पुरी । यत्र चक्रसरः ख्यातं विष्णुना प्रभविष्णुना ३२ त
पस्यता कृतं चाकुस्नानमात्रेण मुक्तिदं । यत्र द्वादशकं धाराकं पादि वस्वत्कुण्डलान्वितः ३३ पतितस्तत्र संजाता विख्याता मणिकर्णिका । ततो भगीरथानीता पाताला भागीरथी नदी ३४ य
त्र कीटपतंगानां मुक्तिर्मरणतो भवेत् । त्रिवारं नाममात्रग्रहणात्काशीवासफलप्रदा ३५ धन्यास्ता वीरुधो वल्ल्यस्ता वृक्षास्थानचाप्यतः । गच्छति कमदामस्याभक्तेर्लसंविहापतत् ३६ ति
त्वं यत्र स्थितः शंभुर्नानारूपोऽप्यरूपवान् । रविः शशी हरिर्ब्रह्मा स एव गिरिजापतिः ३७ विनायकः शक्तिरूपः कारणं जगतोऽपि यः । प्रलयेऽपि स्थिरा लोके यत्र सेयं च काशिका ३८
एकोऽयं पंचधा जातो लोकानुग्रहकाम्यया । भक्तो यो यं ध्याति मूर्तिं सा तेनाधिपते स्मृतम् ३९ अत्र यो मनुते येदे सर्वार्थांल्लभते नरः । स्तुतिमेकत्र नैनं दृश्या परत्र यः समाचरेत् ४० स पा
ति नरकानेकविंशतिं बहुवत्सरं । अतो भस्मासुरस्तुतो ख्यातो नाम्ना सुरासुरः ४१ स गुरुकमुपसंगम्य विद्यां पंचाक्षरीमतां । दिव्यवर्षसहस्रं स एकांगुष्ठे स्थितो ऽभवत् ४२ निराहा
रः काष्ठभूतः स वल्मीकोच्छिष्टशेषवान् । नेत्रमात्रावशिष्टोऽसौ जजाप परमं मनुं ४३ आययौ तं वरं दातुं तस्मै शंकरतोषितः । दशबाहुः पंचवक्त्रो मुंडमालाविभूषितः ४४ त्रिशूलड
मरुं विभ्रज्जटाजूटविभूषितः । गंगाधरस्त्रिनयनस्त्रिगात्रभस्मांगलेपनः ४५ वृषध्वजो वृषारूढः शशिशेखरभूषितः । अपर्णांगः कृपाविष्टो जगाद देवपुंगवं ४६ शिव उवा

ग०पु०
६२

ध्योतिष्ठमहतीतपसासाक्षाच्छिवोभवत् ईप्सितंतेप्रदास्यामिवरंयत्वहृदिस्थितं ४७ ततउन्मील्यनयनेबद्धांजलिपुटोमुनिः प्रणम्यपरितुष्टाववरदंतंमहेश्वरं ४८ त्वंजगत्कारणोदे
वपरमानंदविग्रहः स्वराक्षरातीततनुर्गुणत्रयविकारकृत् ४९ गुणातीतोगुणात्मयोव्यक्ताव्यक्तविधानवित् मुनिध्येयतनुःसर्वभक्तानुग्रहकारकः ५० अलोकोनामनेतालोकहेतुःश्रे
यस्करःसतां अखंडानंदरूपस्त्वं अमोघफलदायकः ५१ सर्वाधारःसर्वचरःसर्वशक्त्युपबृंहितः पृथिवीवाय्वग्निरूपैर्विश्वरूपवान् ५२ अद्यधन्यंतपोनेत्रेपितरोजन्मतोपतः द
ष्टंसद्रूपंसाक्षान्मेगतेयावलंपरं ५३ योगिहृद्वृत्तिवाचांयोगोचरेनकदाचन इदानींवरयेदेवतन्मेत्वंदातुमर्हसि ५४ शिव० निःशंकंवरयाशुत्वंसर्वंदास्यामितद्ध्रुवं सोब्रवीत्तपसाचै
वप्रतापेनचतोषितः ५५ मुनि० वव्रेवरंततोदेवात्सुप्रसन्नात्सदाशिवात् चतुराकरजेभ्योमेनमृत्युःसंभवेदिति ५६ यक्षरक्षःपिशाचेभ्योदेवदानवकिंनरात् मुनिमानवगंधर्व
ऋक्षसर्पवनेचरात् ५७ हृष्टानूपंमहीपंतुअमराणामदीन सर्वैर्वामरतामाशुराज्यंचयच्छमे ५८ स्मृतिंचचरितानित्येभक्तिंतेव्यभिचारिणीं शिव० एकांशक्तिंविनासर्वदेवेभ्योद
पितेभयं ५९ शक्तितेजोभवःकश्चिज्जित्वासंजीवयिष्यति शिरोमस्त्वाप्यचरणांधरिष्यतिनिरंतरं ६० निःकाशितोयदातेनचरणात्तेशिरोगतः तदापुनस्त्रिलोकींत्वंवसाज्ञो।
ष्यसितेजसा ६१ भक्तिस्त्वमेदृढातदास्मृतिस्त्वतेभविष्यति गृत्समद० एवंदत्वावरांस्तस्मैशिवोंतर्धानमन्वगात् ६२ गृत्समदोपिसहसाययौहर्षनिर्भरः इदंस्तोत्रंपठेद्यस्तुसर्वां

राम
६२

न्कामानवानुपात ६३ इति श्रीमत्तगरोशस्र·क्रि·या· शिववृत्तांतं १८ मुनि· ततस्तु वराद्वेलाशिवस्यैनैदेत्यराट् मेनेसर्वजितात्मानंमोहितःकेवलंतुसः १ देवपूर्वपित्रीमंतुरसा
रुद्रोभवतुग निवध्यकेशोरस्तस्मोविलसत्करांकुंडलः २ श्रीमत्सोवनुःपाशानिर्धांगहृयशोभितः रत्नमुक्तामणिमपोविभ्रमालोमतोधनौ ३ कस्तूरीतिलकोरस्वकवत्रछन्नःसकुं
तुकः तांबूलविलसद्वक्त्रःप्रहसितवदनसंयुतः ४ पार्श्वयोश्चभुजवीर्यार्जितावीराअनेकशः उभयोःपार्श्वयोः तस्ययौगच्छतांवलान्वितौ ५ चतुरंगनुतस्सैन्यैःपृथ्वीविजयोद्यमे तेजसा
स्वकारयन्क्षोभविस्तीर्णंजलधेरिव ६ योयोवीरोभवत्स्फीत स्ततमेवाजयत्प्रभुः तत आहृत्य रत्नानि द्रव्याणि च सहस्रशः ७ आस्थाययस्ततस्थाने लीलयेव महाबलात् नानाविका
रेवलवानवशेषत्वात्त्विलान्नृपान ८ येवाशक्ताःकरान्दत्वातमेवशरणंययुः अत्यंतभीरवोयेतेत्यक्तारास्यमपोपलन ९ हूतैरेववशीचक्रे तानपीत्थं हृतानरः एवंभुमंडलं
जित्वाशक्रंजेतुमियेषसः १० ससैन्यःसहसाप्रापान्नगरींहकपालितां तास्त्वावंरंचसंमर्द्यतस्युद्धमसरेवराट् ११ पलायत्युत्कुंठयातःसामरःसकुटुंबकः तस्मिन्नेववसेन्नेलोयं।
स्थानंक्षीराब्धिमायवौ १२ अंकेलक्ष्म्याःशिरस्यायशेतेस्समधुसूदन तत्कोकैलासशिखरंकाथींधातलुशलभते १३ तेनैवसाकंमानमत्वातुरक्षसुरानबः योयोपातिपरेत्यत्काजत
ञ्जतञ्जमरैत्यराट् १४ स्थापयत्येवबलिनानिजंहृत्वेपुरुतमं एवंनिर्जित्यविबुधान्दर्पितोवमहाबलः १५ कैवर्तेकानांविषयेस्ववसम्मकेपुरे मुकुंदपुरमित्येवस्थातेलोकपु

सर्वतः १६ यस्मिन्नस्मात्पुरोराजा दर्वमासीद्बलान्वितः शंकरेरणावरोयस्मैरत आश्चर्यकारकः १७ समरिष्यामि मद्विले यस्य हस्तं प्रदास्यसि एवंप्राप्तवरो दैत्योतु स्वभाव
प्रचोदितः १८ ययौ स्वार्थं विरस्याय वरदानुमत्तवैश्यकरं दातुं ययौ रुद्रः पद्माल्गिरिजापतिः १९ सरूपम्युक्तरतेन विस्नुना प्रभविस्नुना कुहरं मोहनीरूपं धृत्वा पातस्तदातिकं २० उ
वाचममवाक्ये चेत्स्यात्तत्क्षिप्रं नेरोतम अंगना हंत हातिस्यां हर्षारेमितिसोब्रवीत् २१ नृत्यतिस्मतदा सानुलद्वाक्यमसैवं न नर्तके साय पार्श्वे पप्रावंतो पिरश्चपनेतच्या २२ तयास्थापि
स्वशिरसि स्वहस्तेनापितत्स्वरमात् भस्मसारभवद्दैत्यो रुद्रश्चेस्थितमंतरूत् २३ मुकुंदोपि स्थितत्स्वव्रतमोन्नार्ध्वं पप्रच्छ पुरे अनुष्ठानवतां नृणां सद्यःपरमसिद्धिदे २४ सामोदितो
सर्वकामान्ददातिभक्तितोन्नृणां तच्छ्रुत्वा त्रिभुवनेशास्तिगर्वोनदुरासदः २५ उवाचमंत्रिणोगर्वाल्कं त्रिभुवनंमया आक्रांतंस्वप्रतापेन जयता सर्ववैरिणा २६ ततोमात्याः
समस्तैस्तैर्विमुक्तंनाजिर्तंत्वया दृशमंतंदुस्मितितुल्यनास्तीदृक्कुत्रचित् २७ यत्नास्तिशंकरः सर्वपुरे ईपचसेव्यते नजितंतत्पुरं यावत्सवते पीडयते तथा २८ इतितद्वाक्यमाक
र्ण्यमुदंलेभेरणप्रियः उवाचतान्सवप्रवयास्मितंबरसैनिकाः २९ विमानवरमारुह्याय स्त्रग्घातैः स्वकार्थशीकं प्रविष्टमात्रे दैत्येंद्रे हाहाकारः पुरेभवत् ३० तत्रैवविबुधाभ्य
सन्सर्वेचांतरंधुस्तदा शिवस्तुनिजभक्तत्वान्नचुकोपापिकिंचनः ३१ इतेरात्स्वंकिंयत्कालंत्रिपुरापरिश्चालवान् केदारःसेचम्ममक्षमुनकोपिपत्लापिता ३२ जैमीयत्वंविनाम

वैसेत्रसन्यासिनेशुभे ततोवसंजमर्त्तीनांमोहार्चिर्ष्येद्दुरासदः २३ प्रासादान्मदहतोभंश्चाशुसुरेत्तानदुर्वलः कोपिवेत्स्यरतेदेवतंनाप्रकुहतेनवद्विः २४ नसादानवयदकारालयाको
रोनचक्कचित् नवेदाध्ययनंकापिनशास्त्रध्ययनंक्कचित् २५ नपूर्णादेवपूजानव्रतंनप्रदक्षिणा दुरासदेनदुष्टमतेनतत्रराज्यंप्रशासति २६ कर्ममार्गेविलुप्तेतुधर्मोपिल
यमापयौ नष्टधर्मेसुराःकीर्त्तिःआसन्सर्वेवुभुक्षिताः २७ ॥ इतिश्रीमततारोत्पाङ्गे कौला॰ दुरास॰ २९ पटलमद ततःकेदारमागम्यसर्वेदेवर्षयस्तदा शिविजनपःपरमभंसोतं
सर्वविनमं १ प्रणम्यशिरसासर्वेवाग्घ्नींद्रपुरःसरा देवाक्रपय॰ परमथ्यात्वयंदेवसाचारान्मुनयोपिच २ दुरासदभयादेवस्नानंकर्तुनचक्षमा केनाप्येदिवसोदत्तोयेनासौभुव
नेश्वरः ३ जातोदुष्टोवधस्त्रास्यकस्मादेतन्नचिंतयेत् येनसौख्यंतुलोकानांतत्कर्तव्यंदयालुभिः ४ कौ॰ इतितद्वचनंश्रुत्वाप्रोवाचतुननः उपायंकथयिष्यामितद्वधायसुरेश्वर ५
पुरातेनतपस्तप्तंरोहतांवहुवासरं दृष्टावस्मैवरान्दत्तोष्यनंतानंविश्वापतिः ६ एनंयोघातयेदेवासनास्तिभुवनत्रये कदाचिदेवदेवोसौगुणत्रयविभागकृत ७ अहंशिवश्चविष्णुश्च
त्रेधाजातस्तदाशिवा गुणत्रयविभागास्मगुणोशइतिपप्रथे ८ विश्वव्यापीचमायावीविश्वकर्तापहारकः गुणातीतोगुणेशश्चपरात्परतरःशिवः ९ विश्वयोनावतारंचेदंविका
जठरेविभुः तदैवतस्यनाशःस्यान्नान्यथासुरसत्तमा १० स्तुवंतुसर्वेतस्मात्तंविश्वलिंगात्मकंविभुं आरोकुरुततोदेवींप्रसन्नांभववत्स्वभो ११ ततःजःसंभवोवालोदुरासदवधे

ग०पु०
६४

भवेत् एवमेश्वरस्तेनशंकरेणाकृतोस्मर १२ मुनिरुवाच एवंवाक्यंब्रह्ममुखाच्छ्रुत्वादेवाजहर्षिरे गुरुपुर्भवकांतांतांभवानींभक्तवत्सलां १३ देवऊचुः नतास्मदेवींजग
देकहेतुंपरात्परांविश्वाविचित्रशक्तिं अचिंत्यरूपांत्रिदशेश्वरेश्वरीं एवंसांत्रिगुणांगुणेशां १४ धराधरींत्वांधरणीस्वरूपामाधारभूतांस्थिरजंगमानां त्रैलोक्यमातांत्रिगुणादिभूतां
त्रयीनुतांचत्रिरूपस्वरूपां १५ नतास्महेदेविवरप्रदांत्वाविश्वस्यविमोहनप्रदांसुराणां भक्तार्तिहंत्रींसकलार्थदात्रीं त्रैलोक्यकर्त्रीं निखिलार्थगोप्त्रीं १६ एवंस्तुतातदादेवैजगाद
सुरसत्तमां वरंब्रूध्वंवांछितंदेवास्तोत्रेणानेनतोषिता १७ ददामिसकलान्कामान्भवतांयमनोगता तांतऊचुःसुराःसर्वेस्तांतब्रह्मशोणितं १८ ततःउवाचतान्देवीस्तुवंतुगणना
यकं शुभाशुभस्ययःकर्तासर्वसिद्धिकरोविभुः १९ अवाप्स्यसर्वकामार्थाःसर्वस्यजगतःपिता ततस्तेनुष्टुवुर्देवंभक्त्यासर्वेविनायकं २० देवऊचुः नतास्मोविघ्नहर्तारंरक्ष
कंसर्वपालकं सर्वस्यजगतोहेतुंसर्वव्यापिनमीश्वरं २१ अनेकभक्तिसंयुक्तंसर्वकामप्रदायकं दीनानुकंपिनंदेवंसर्वतत्त्वकृपानिधिं २२ त्रिलोकीपालकंनिर्गुणावतारंनिरंतरम
दा गुणातीतंगुणात्मानंभवाचरणहं विभुं २३ एकदंतंतीक्ष्णदंतंचत्रिनेत्रंपंचहस्तकं शुंडादंडमुखंविघ्ननाशनंपापहारकं २४ भक्तानांवरदंनित्यंसर्वसिद्धिप्रदंतत्कारकं अनादिम
ध्यनिधनंभक्तिदंभक्तिवर्धनं २५ त्रैलोक्येशंसुराधीशंदुष्टदानवमर्दनं लंबकर्णंवक्रतुण्डंव्यालभूषाधरंशुभं २६ एवंस्तुत्वानुतेदेवागणेशंसर्वसिद्धिदं प्रहृष्टवंतुनमोया

राम
६४

रीतीमाभृष्टोमानवस्त्वरः २७ दुरासदेमहावीर्यैर्हनिष्येवोभयंकरं इतिश्रुत्वानभोवाणींपुनःशोकरमापदुः २८ ध्यानेनिवेद्यचैतद्धाप्रणम्यैनुश्चपार्वतीं देवाऊचुः नजानीमोभवा
वाणींकेनेनामीरितांशुभे २९ हारम्यध्याननिष्ठत्वात्कथंकुर्मोविलोक्यगौरि देव्युवाच ततोदेवानिरानींसमीरय्यति ३० तस्याःक्रोधेनतत्सावानिःस्वसंभूताःपुनःपुनः आस्यान्नासा
ग्रान्नेत्राग्निःस्रुतंतेजउत्तमं ३१ ज्वालामालाकुलंदग्धुंब्रह्मांडमिवचोद्यतं प्रत्याहतदृशःसर्वेददृशुस्तानचक्षुषा ३२ वैनायकींमस्तमूर्तिंदशहस्तांतमोनुदां विभ्रतीमुकुटंछ
त्रंकोटिसर्यसमप्रभं ३३ व्यालयज्ञोपवीतांतांनत्वानेमुःसुरास्तदा प्रार्थयामासुरथतेआनंदघनमीश्वरं ३४ दृष्टोसियोगगम्यस्त्वमनवेद्योव्ययःस्वतः निराश्रयोनिराभासोनि
र्विकल्पोजरामरः ३७ अव्यक्तोजगदाधारोब्रह्मरूपोखिलार्थदक् पुराणपुरुषोनानमूर्तिर्वाचामगोचरः ३८ सर्वस्वरूपःसर्वेशःस्वप्रकाशोजगन्मयः वयंधन्यावयंधन्याद
ष्टातेनन्तुःसुराः ३९ मुनिः यथादेवैर्दर्शितासीतेजोरूपीविनायक एवमेवजगन्मातापशमोगजाननं ४० सर्वव्यापिजगद्धेतुरद्यथावद्दर्शितंते विनायकस्वरूपेणमा
कारंदृष्टमथपत ४२ अवतीर्णांममगृहेहंतुदैत्याननेकशः जगतामुपकारायपातुंविश्वंचराचरे ४३ पुत्रजपार्वतीभक्त्याददौसिंहस्ववाहनं वक्रतुंडेतिनामास्य
येसर्वार्थदंनृणां ४४ दुरासदस्यचवधंप्रार्थयामासतेतदा देवाश्चोत्पदप्राप्तिंनिःसपत्नामथाचरत ४५ ॥ इतिश्रीमत्तगणेशपु०क्री०खं० ४० ॥ क्री० दुर्वप्रतंसि

ग०पु०
६५

नोरक्ष्यारेदैत्यस्यसविनायकः ॥ उवाचपार्वतींप्रीत्याप्रणिपत्यसुरापुतः १ गणेशो॰ देवानांसर्वलोकानांरक्षणेपालनक्षमं दुरासदंचिरेणुचहर्तुंभूभारमेवच २ मातस्त्वांसेवितुंय
मेसंस्थाकर्तुंचवैरिंकौ अवतीर्णोस्मिसर्वेतेयद्वीर्यंकरोमितत् ३ एवंब्रुवतिविघ्नेशेसुरास्सर्वेसमर्चिरे पुनस्तुत्वाचनत्वातुजयकारंतकारतां ४ रजोभिर्विमलेभूमेरद्भूलि
मिश्रिकाऽपि जामीयात्सगुणास्तेवैविमानसागरेजले ५ अमंचसुरैर्नोदेवपतहृद्योचरसौविभो इदानींनोगतंदुःखंप्राप्तंचखलकंपरं ६ दुरासदंदरस्थेनंभूभारंवारि
तेश्वर ब्रह्मोवाच इतिदेववचःश्रुत्वाजगामसविनायकः ७ उचेसर्वेकौरथ्यामिरदशायुधधरप्रभुः एवमुक्त्वासुरान्देवोहयेगाद्धृदयानित ८ सिंहारूढोययौवीर्यांपुरी
वाराणसींतदा तमन्वयुर्देवगणागिरिजागिरिशोपिच ९ तान्दृष्ट्वादुरासदोदैत्योविनायकमुपागतं देवसेनापतेर्वीरोनिर्ययौनगराद्वहिः १० रक्षासैन्येनतुदैत्यस्यसामासांस
पृथ्वींदृढां नानाविधायुधवतीगर्जतीघनवन्मुहुः ११ गुणविहारपन्सर्वाःसजगर्जविनायकः उवाचतंमहादैत्यंभोतोसयाधिरेकथं १२ त्वयावल्लारेख्यातानिजितान्य
महीभृतः मुनयोधिकृताःसर्वेतत्राहंनाभवंखलु १३ निर्भयेनत्वयादैत्ययावद्वःसंचितंपुरा तेषांफलमिदानींत्वंभुंक्तेशाल्मसुमहीति १४ उपद्रुतास्त्वयालोकास्त्रैलोक्य
वासिनोऽखिला तदर्थमवतीर्णोहंभुवनेत्वांभुवोभरं १५ शरणंयाहिदेवत्यक्त्वामानेनलक्ष्मांभुंक्ष्वसुखं याहिसंग्रामधारिसिवोरदानीमेरिष्यति १६ शिवप्रसादराम्सर्वदैत्यो

राम
६५

कंपीरितेत्वया कौ० एवमुक्त्वादृढवुद्धिंगतोशोरत्नसंप्रभां १७ परशुंतोलयामासज्वालामालासुशोभितं आच्छाद्यभास्करंसोप्यप्रलयानलसन्निभं १८ अथैनहृदयेपतत्स्व
त्वत्वाप्रापकृतांतवत् परशुन्मारतस्यास्थैरामापिनचचालह १९ क्रोधसंरक्तनयनउरीतयद्धसन्निव त्रैलोक्यंतमुवाचाथदेवदेवंदुरासदः २० नेदेवोदेवराजोवापिरक्षाल
नचमेपुरः यातास्त्वंतुकथंप्राप्तोवालभावाद्वजाधुना २१ नविभेम्यंतकान्मृत्यु किमर्थंमर्तुमिच्छसि कौ० एवमुक्त्वाततःकोपान्निःकाश्यासिंमहोज्वलं २२ स्फुरधारंपर
घातादद्रुपश्चूर्णितांपशुः दैत्यस्तेनाहनद्देवमंकुशेनत्नवारयत् २३ सोसिंरंकुशाघातेनशतधाखंडितोपतत् ततस्तुववृधेदैत्योपपार्थिवंधोमहावलः २४ तत्कापुष्यानि
देवोपिववृधेतादृशोवलात् ततोयुद्धंतयोरासीत्तुमुलंरोमहर्षणं २५ वाहुभ्यांकूर्पराभ्यांचमुष्टिभ्यांतौप्रजघ्नतुः पादाभ्यांजानुजंघाभ्यांमुष्टिभ्यांचविजघ्नतु २६ उद्वी
यपेततुर्देहपर्वाणिमहात्मनौ पार्ष्णिघातान्प्रकुर्वंतौघातान्कूर्परकोरपि २७ सक्थ्योश्चजानुघातांस्तौस्कंधाघातान्परस्परं लुलुंठतुर्द्वौरतापौचधौलधूसरितौ
भृशौ २८ परस्परंजयंतौचवुवंतौसाधुसाध्विति एवंवहुदिनंयुद्धंदृष्ट्वादेवाविसिस्मिरे २९ चेतसावहलज्ञांतेताल्वासामर्थ्यमस्यह ततोविनायकोमुष्टिंलब्धादेर
ठुमाहनत् ३० स्फुरितंमुरस्यमस्याशुधीरस्तांपतितस्यह क्षिप्रंहृतंनिपतितेवज्राहतइवाचलः ३१ सकंपंचितमुद्दाभयत्यक्तामर्षोविरागतो नरात्मानमशाके समनुतेस्य

ग० पु०
६६

भस्मासुरः ११ आययौ सैन्यमध्ये स दिनांते दैत्यनायकः विनायकोऽपि रथेराः स्वस्थानं प्राप्तवान् रणात् इति श्रीमद्गणेशपु० क्री० खं० द्वंद्वयुद्धं ५१ मत्समरः श्रुत्वा पराक्रमं
तस्य वक्रतुंडस्य दैत्यराट् आययौ धैर्यमालंब्य योद्धुमस्त्रैर्गजाननं १ शिवेनास्त्राणि मंत्रैश्च वन्हिदैवतमारणात् ततो विनायको मुंचत्पर्जन्यास्त्रं हि सर्ववित् २ कोटिकुंभमिता धा
राः प्रादुरासंस्ततः क्षणात् अंभोभिः प्लावितां दृष्ट्वा ततो दैत्यो रुषान्वितः ३ मारुतास्त्रं शीघ्रजवं वृष्टिवारणमुत्सृजत् चकंपे धरणी वृक्षा गिरयः पतिता भुवि ४ नरदेशा नगरा मेघा
क्षयेनीताः क्षणार्द्धतः पर्वतास्त्रं ततो देव आविश्चक्रे मनोबलात् ५ सर्वत्र पर्वता जाताः कुंठितं प्रागमच्च तत् विलीने मारुतास्त्रे तु दैत्योऽग्न्यस्त्रं ततोऽसृजत् ६ तस्मिन्विमुच्यमाने
तु वक्रतुंडोऽप्यवासृजत् ब्रह्मास्त्रं तन्निवृत्यर्थं मा गात्सैन्यं हि भस्मसात् ७ परस्परमयुध्येतामस्त्रैस्तौ बहुवासरं तयोः सेना हृता हीना भूमिं पतद्धरणीतले ८ तेनरथ्यानमनानताल
केशाभ्यां वारिते शुभे अमात्यानब्रवीद्दैत्यो ज्ञात्वा क्रुद्धं विनायकं ९ सेनाभिर्युध्यतां सर्वे मुक्त्वा यामि पुना रणं ततोऽमात्याः सर्वसैन्यैर्विनायकमयोधयन् १० विनायकोऽपि
तन्सिंहनासिकाकिलासनत्क्षणात् षट्पंचाशन्मिता मूर्तिश्चकारासौ स्वतेजसा ११ नानालंकारसंयुक्ता नानामाल्यविभूषिताः सर्वे दिव्यांगरागास्ते सर्वे शस्त्रविभूषणा १२
केचिच्चतुर्भुजाः केचिदष्टभुजा दशहस्तकाः सिंहारूढा वाजिगताः केचिन्मूषकवाहनाः १३ सर्वे च युयुधुस्तत्र दारयंतोऽस्य सैनिकान् केषांचिच्छेदिताः पादाः केषांचिन्मस्तका अपि

राम
६६

१४ केषांचिद्दारवो भिन्ना जानुजंघोरतालिच हुंकारेणाच गर्जन्तः केचिच्छस्त्रधारणोद्यताः १५ केचित्पलायनपरा यद्गुजीवनहेतवे केचित्प्रहारं कुर्वन्तो मम्रुः संमुखमेव च १६ ते
तुरंगागजाप्राणैर्भोगानस्परसोपि च वाजिनश्चरथानागावाश्चउष्ट्रानानेकशः १७ नानाशस्त्रक्षतायेन तु खंडे खंडे हृगतासवः असृङ्नद्यः प्रादुरासन्केशशैवालशोभिता १८ अस्थि
रिकाभिमत्स्यभनक्ररक्तकच्छपैः हंसांबुजैर्वसाफेनैर्मेदःकर्दमसंचये १९ चापसर्पैरस्थिवकैरूर्मिपयोधिसुदुस्तरे भस्त्रकाद्यैः गुरुभिरेमन्नाविहृद्दयप्रियः हंसंबुजैर्वसाफेनै २०
भूत्कासोपि ददर्शाथ सर्वं तद्रणमंडलं सर्वस्मिन्निहते सैन्ये ततो दैत्योतिदुखितः २१ सस्मार मनसा वाक्यं यदुक्तं कालपाशिना वरदानस्य समये जपतः शक्तिसंभवात् अथेम
वभवेत्किंनु बालकः शक्तिसंभवः यदुक्तं च वचनं रुद्रमस्मिं त्रैलोक्यसारभम् २३ कालोपि मे न विजयेत तस्य चान्येषां का कथा एवं मनसि संकल्प्य सम्यक्कांक्षित्वा पलाय च २४ वक्रतुंड
गतस्थितान्दृष्ट्वा मयोरिरुःपत्तन् दैत्यं चिंतापितं चास्य पद्मातंकं करोन्वधीत् २५ तस्माद्धीरात्तमायुक्ता छायद्वैतद्वरूपमुत्तमं ततो वेतार्हृदर्पणाद्धारं तं करोणाच २६ एकपादेन तत्
स्कंधो सकायेनीतारस्थितुं वत्सात् एकं पादं तु दैत्यस्य दधार मस्तके ततः २७ उवाच दैत्यं रे दैत्य वरान्वैवानन्ते मतिः अतोस्मिन्नगरे तिष्ठ स्वामभरिवमुनिश्चलः २८ द्वारमतः परस्
सायतः सर्वदर्शितस्तव दृष्टानांपीडको नित्यं नित्यं मे सन्निधिस्तव २९ दैत्योपि परमाभक्त्या तमेव वरमर्थयत् दैत्य एवमेव सदा तिष्ठ सद्भावपादं मे पि स्थिरं ३० मुनि तथेति तमु

वाचायस्थितःकाशंपत्रिनायकः एवंदुरासदंजित्वाचकारपृथिवींशिवां २१ तस्मिन्नुत्यापुष्पवृष्टिं प्रणम्यचप्रसन्नच स्वंस्वंस्थानंगतास्तेवाममुनयःस्वाश्रमानपि २२ अन्ये
येपितमर्चंतिस्वरण्मिकामाभवंतितेते एवंविनायकस्याथ्यकाशंपाद्दंपंचमर्तितः २३ तुंडेनाख्येपुरेचापि एकपादोविनायकः संज्ञस्यचविराड्रूपंसर्वकामप्रदःस्थितः २४ यइदंव्यास्मा
ख्यानंश्रृणुयाच्छ्रद्धिमान्नरः सर्वान्कामानवाप्नोतिआरोग्यंपरमेवच २५ सर्वत्रजयमाप्नोतिपुत्रिमारोग्यमेवच २६ इतिश्रीमत्गणेशपु० क्री० वा० दुरासदज ५२ ॥ गत्समद॰
विजितेतुगणेशेनदैत्येपुष्टिदुरासदे दिक्पालामुनयश्चैवशचीसर्वेगुरुर्कविः प्रशंसनुर्देवदेवंदुरासदरिपुंविभुं श्रुतिस्मृतिक्षतोमार्गस्थापितोनिहतोसुरः २ स्थापनाच
कृतास्माकमशक्तानांदुरासदे त्वमेवस्रजसेविश्वंत्वमेवफलदायकः शुभाशुभपरित्रातासुखदुःखप्रदायकः समःसर्वेषुभूतेषुकर्मभिर्न्नचभिद्यसे ४ चतुराकरजाःसर्वेजंतव
स्त्वदाश्रयाः गदेवयंतिनानाथीनततत्कर्मानियोजयेत ५ गवेषयेतुंढिरपंथानुतलोमनीषिणः अतस्तेढुंढिरित्येवसंज्ञाराजोतराज्ञुच ६ तवपदर्शनंप्रज्ञाध्यानंसम
रणमेवच धर्मार्थकाममोक्षाणांसाधनंपुत्रयौत्रदं ७ इत्युक्ताप्रजुस्तेतुंमंदारैश्चशमीदलैः दूर्वांकुरैर्हरितैश्चगंधैःकुसुमैरपि ८ नानापक्वान्ननैवेद्यैःफलैर्वस्त्रैर्विवि
धैरपि रत्नानांनिचयैर्विप्रभोजनैस्समतोषयन् ९ एवंतेपूजितास्सर्वेसमावरणाःप्रियाः स्थितावाराणसीजातुंचद्दुंढाशाह्वविनायकः १० एकःपंचमुखस्तत्रअविमुक्तेपयात्तारिति

प्रीत अन्येच भिन्ननानामानोश्चाप्यवाराणसीस्थिताः ११ स्थितेविश्वेश्वरेतत्र सर्वेतत्रैवचास्थिता आनंदंस्वाधिकारेषुब्रह्माद्यानुवर्गास्थिता १२ अकुर्वन्सर्वकर्माणिसर्वेलोका
यथापुरा इतितेसर्वमाख्यातंकीर्तिः एकीनुपत्वया १३ ढुंढिराजस्यावतारोधर्मकामसुखप्रदः द्वितीयामवहिर्भावंकथयिष्येधुनातव १४ इतिश्रीमत गणेशपु॰ क्री॰ ढुंढिराजधा
कीर्ति॰ ढुंढिराजावतारोयेख्यातस्तेशक्तिसंभवः ढुंढिसरवधायोयोत्रिलोकिपालनायापच १ एकपादस्थितस्तस्मिननगरेस्वेकपारतः स्थितोदेव्यंसमाक्रम्यवाराणस्यामितश्रुते २
उभाभ्यामपिपादाभ्यामुभयत्रस्थितिःकथं एतन्मेसंशयंब्रह्मन्नुहत्वंसर्ववित्ततः ३ मुनि॰ केमसाध्यंविश्वरूपोविश्वकर्तारोविश्वभ्रम विश्वव्यापिनिविश्वेशोढुंढिराजमहामतो ४ विश्वांत
र्यामिरूपेरविश्वसंहारकारिणो सप्तपातालचरणोस्वर्गव्यापिशिरोरुहे ५ सर्वतःपाणिचरणोसर्वतःश्रोत्रचक्षुषि मनसश्चक्षुषीतांचप्रकाशेतांचयोगिनां ६ आग्नेयतत्वतो
वायुपृथ्वीजलरूपिणि सूर्यादित्यसंकाशेशशिसूर्यविरात्मके ७ चराचरगुरौतस्मिंश्चराचरस्वरूपिणि यस्येतमगांचरेधेयब्रह्मांडानांहिकोटयः ८ भ्रमंतिपवनोद्धूताःप
रागाइवव्योमनि संशयोवावितर्कोवातस्मिन्नात्रनविद्यते ९ अनेकरूपिणाविभोप्रभोकर्तुंचराचरं योरूपश्चाभवेदूतिसुधाविश्वरूपिणी १० अमतंविश्वरूपंचतत्रकिंकिंनसंभ
वेत् अवतारशरीराणिमयावाच्यसमापिवा ११ किमंतिवाकीर्त्यानिकदाकुर्वेतिवापुनः शेषेणाकेसवेनापिनतान्येतियोचेनच १२ अतस्त्वत्कानुसंदेहंकथांप्रगणमदेरितो।

यांश्रुत्वासर्वधर्मेभ्योमुच्यतेपापसंचयात् १३ सूर्यवंशभवोराजादिवोदासोभवत्पुरा ह्रीनिषेवोमहामानीमान्योभूमंडलेखिले १४ वदान्यःसत्यनिरतःसर्वज्ञःसर्वदःशिवः वेदशास्त्र
रतःशांतोनानाविज्जनःप्रियः १५ कामिनीमोहनतनुर्जितेंद्रियगणान्वितः उपकारपरोनित्यंपरद्रोहपराङ्मुखः १६ निस्पृहःपरवित्तेषुलब्धलक्ष्यःपराक्रमी तपसातस्यतुष्टेनब्र
ह्मणाराज्यमुत्तमं १७ काश्यांव्याधिविहीनायांदत्तंलोकोपकारिणा सर्वदेवबहिष्काराज्ञाप्राहसोपिबुद्धिमान् १८ स्वयमेवाभवत्सोथरविरिंद्रोहुताशनः मरुच्चंद्रश्चधर्मराट्पा
लयामासतांपुरीं १९ तपसातस्यसंजाताव्याधिर्लोकाइतस्ततः अविमुक्तेसमायाताप्रशशंसुर्नृपंचतं २० तस्यपत्नीसुशीलासीन्नाम्नानामपतिव्रता धर्मशीलादानपरापतिवा
क्यपरायणा २१ आचारंव्यवहारंचप्रायश्चित्तमशेषतः वर्णितंकारयामासराजदंडेनचाहरं २२ शिवेनमहतासर्वैर्मंदरंगिरिमन्वगाः नापमृत्युर्नशोकोवाभ्रमेवदुर्दिदृक्क्वचि
त् २३ उत्पातास्त्रिविधानासंस्तस्मिन्राज्यंप्रशासति हाहाकारःशसंपातोनाव्याधिर्विहितोनरान् २४ पशुपक्षिमनुष्याणांसस्यानिचबहूनिच नरपतेप्राणिमात्रेजातेवै
व्याधियोगतः २५ स्वाहास्वधावषट्कारासर्वेअन्नमन्यधात्पुरा तेदेवाःपुरुहूतंप्राप्ताप्रार्थयंतिस्मपंडुरा २६ येदेवास्तुपुरुहूतःसर्वेत्रसदायज्ञात्प्रणोदिताः सोपिनाम्नास्तुतंचक्रेसावोरपी
नाभ्रमो २७ इतिश्रीमत्गाणेशपु॰क्रीडा॰ ४७ कीर्तितः कथंमुनेसर्वदेवाःप्रयातामंदरंगिरिं शिवेनचकथंत्यक्त्वारम्यावाराणसीपुरी १ एतन्मेशंसदेवर्षेसंशयोत्रमहान्मे

मे मुनि॰ द्वादशाब्दमनावृष्ट्यानिर्व्यस्थावरजंगमे २ स्वाहास्वधावषट्कारविहीनेचधरातले ब्रह्मवाक्यप्रणुन्नोभूद्देवैःसंप्रार्थितोनृपः ३ देवाउचुः मत्तोऽन्यजगन्नाथकदुःखात्कारक्षक
र अथास्यमंदरगिरौमरीचिस्तुतपस्यति ४ अथ्वानामपुत्रंदेववरंदातुंप्रययाहितं मुनिरः एवंसंप्रार्थितोदेवोमहेशःकरुणालयः ५ सर्वैःसुरगणैःसार्धंमान्वंचययौमारीचिः
वरंदातुंससंप्रायमरीचिंतंमहामुनिं ६ अस्थिमात्रावशिष्टंतंवरंदृष्ट्वासदाशिवः तस्मिन्स्वरोनागतश्चैवसत्यप्राणान्समुत्सृजेत् ७ तदुक्तेदेनतपसाप्रीतोभूद्गिरिजाप
पतिः निजंस्वरूपंविमानेनविजंपदं ८ प्रापयामाससस्त्रागारौर्वौदिव्यनिलये सर्वदेवगणैःशंभुस्सस्त्रैलोक्यगिरिवरेशुभे ९ दिवोदासस्यनायस्यपात्किंचिद्दृष्टंसदाशिवः दे
वानांप्रेषयामासदुःखुंतद्धर्माहृतः १० येयोदेवोयातिकाशीनापरंप्रसततस्सः स्वनाम्नापरिसंस्थाप्यलिंगंतत्रैवतस्थिवान् ११ दिवोदासस्यराज्येतुसर्वेस्वधर्मास्वधर्मप
राः आश्रमस्थाद्विजाःसर्वेयथोक्ताचारसंयुताः १२ गुरुशुश्रूषवःशिष्याःस्त्रियआसन्पतिव्रताः धर्मशीलादानपराव्रतोपवाससंयुता १३ यतिनश्चक्रियवराम्नातिनोहोम
मौनिनः स्नानसंध्याजपहोमस्वाध्यायदेवतार्चनं १४ आतिथ्यंवैश्वदेवंचस्वयमेवप्रकुर्वते गृहस्थाःसर्वेत्वकाष्ठोक्तमोतिभक्तितोनघा १५ अतोविवर्धतेयमोवृद्धिस्त्रा
जुतमाभवत् स्वर्गेदेवाभुवादेपितरश्चस्वधाभुजः १६ नवंध्यानचवाग्व्याधिश्चवावाम्नतप्रजा नाकालेम्रीतिवैविश्वनरसंचकंपरंतपा १७ गुरुःश्चपालभानास्त

६४

ग०पु०
६२

म्‌षकाभ्याकराचन एवंचसर्वसस्यानांनिष्पत्तिःसमपद्यत १८ विश्वेश्वरंमाधवंचढुंढिंभैरवमेवच दंडपाणिंगुहंगंगामदृष्ट्वावानमन्यथा १९ मणिकर्णींभवानींवापीं।
मुक्तेर्दंडस्वतः इतिदिंडीरवंनित्यंकरोतिनृपसत्तमः नपापलेशमप्यासीद्देवंनृपवरेस्थिते विनारेणंनतद्राज्यंजिघृक्षतिमहाशिवः २१ वाराणसीवियोगेनपरितप्तस्तुसो
भवत्‌ प्रेषयामासविघ्नेशपतनौवान्‌भैरवान्‌ २२ उवाचतान्नकारस्यंनुराज्ञेस्यात्पश्यतुकिल्बिषं आनयध्वंततश्चात्काशीराज्यंनंसंशयः २३ जग्मुस्तेत्वरयाभद्रे आज्ञाप्राप्यस
दाशिवात्‌ दृष्ट्वावाराणसींतेनुविस्मितास्तच्छकमेणा २४ अदृष्ट्वातस्यहरितंकाशीवासंप्रचक्रिरे शिवस्थितापरस्तासीद्दनागच्छत्सुतेषुच २५ ततोप्रेषयदादित्यानरंध्रंदृष्टेनृ
पस्यद्‌ तेपितसुरम्यात्तोकपस्थितांकाश्यांमुदान्विता २६ नकार्यंचहरस्यापिनत्याज्यैवंप्रीतिच ततस्थितुःशक्तिमिता अप्रेषयततोयोगिनी २७ अणुमात्रमदृष्ट्वेतोदृष्ट्वावाराणस्य
ताअपि स्थितावाराणसींच्याप्यमजंतवःशिवमव्ययं २८ ततःसंप्रेषयामासदुर्गांदुःखविनाशिनी ॥ अदृष्ट्वातद्यंनापितस्थौप्राप्ताद्विश्ववत्‌ २९ ध्यानेनततोप्यजंसर्वंश
देवंसर्वकामैस्स्वमानवान्‌ दिक्पालान्यशंभस्त्वप्रेषयामाससत्वरं ३० गतावाराणसींतेनुअदृष्ट्वातरपंलघु स्वस्वास्त्राप्रतिष्ठाप्यलिंगानित्यवसन्मुदा ३१ अप्रेषयःप्र
मितापश्चाद्गुणकेनशिवेनहि गतास्तत्वरयाहृष्टाशिवेनापिप्रबोधिताः ३२ गत्वातीर्थविधिंकृत्वास्थितावाराणसीमनु आधीश्वरायनागच्छंतःपश्यंततस्तत्त्वेच्छिते ३३ इन

राम
६२

यामास सर्वान्सधनैरानुप्रियैश्च तेनानुरक्तास्तद्गुणैस्तैर्नैकोपि रहस्थलीनु १७ खलनाम्ना परिख्याप्यते गुणपरमं तपः ततः सर्वैन रास्तेन प्रेषिता कार्यसिद्धये १८ तेपिनोरद्रुपुत्तस्य
दुरुक्तं धर्मचारिणः नायाति कोपि काश्यास्तु योयः संप्रेष्यते मया १९ ततश्चिंतापरो रुद्रो निश्चयं नाध्यगच्छत मनसा चिंतयामास कदा द्रक्ष्ये तु तां पुरीं २० दिवोदासस्य राज्ये तु परा
धर्षं भविष्यति तदैव प्राप्यते काशी नान्यथा नु मया क्वचित् २१ विना ढुंढिं माधवं च सर्वे देवा निरर्थकाः नाकांतिर्वा स्थिता तत्र काश्यां ध्यानपरायणा २२ इतिश्रीमतगसोरा
पु॰ श्री॰ वा ४५ मुनिः अविमुक्तवियोगेन परितप्तः सदाशिवः सर्वार्थैनेकं ढुंढिं नत्वा प्रार्थयदातुरः शिवः देवानामपि भक्तानां कारणानां च कारणं चिदानंदघनो विश्व
ध्येयो वेदांतगोचरः २ प्रधानपुरुषस्थापि त्रिगुणात्मा विकारकृत् विश्वव्यापी विश्वनिधिर्विश्वरक्षणतत्परः ३ नानावतारकृच्चापि भूभारहरणोद्यतः देवानां पालने
सक्तो दैत्यानां निधने तथा ४ द्विजानां चैव धर्माणां आर्तानां शरणैषिणां स्वकृपापत्यतां पालने त्वयि सत्स्वरूपिणि ५ कमन्यं शरणं यामि काशीविरहदुःखितः ढुंढिः अ
न्यानेव प्रेषयसि सर्वविद्याविशारद ६ सर्वज्ञदर्शी किमर्थं त्वं मोहमेषि सदाशिव शिवः इदानीमेव गच्छ त्वमविमुक्तं गजानन ७ दिवोदासस्य विघ्नार्थं मम कार्यस्य सिद्धये मा
यामोहय जनं पुण्यं येनाशु हीयते ८ ढुंढिः यास्यामि शीघ्रं महादेव न चिंतां कर्तुमर्हसि साधयिष्ये तवाभीष्टं हर्षयिष्ये निजां पुरीं ९ वहिष्कृत्य दिवोदासं निजपाप

विभागीते मुनि इत्युक्त्वा शिवमानम्य पार्वतीं च यथागतं १० प्रहर्षितात्मा स्वतया नारदं गुह्यमेव च प्रविष्टो तौ स्वि त्रिविधा लोकलानां च निधिर्विभुः ११ प्रापयातात्तां सौ पुत्रं तं पुराय
मेवास्यहृष्टवान् ज्योतिर्विद्भवत्समतत्स्य पापमल्पस्य १२ स्वर्णकोटिर्दिव्यदेहो मुक्तामालाविभूषितः स्वर्णमुक्तामयेश्चाश्चद्वीविभात्सुकुंडले १३ द्वात्रिंशल्लक्षणैर्युक्तो मतभ
व्यभविष्यति कटिसूत्रेण नाम्नो च महारत्नविभूषितः १४ पीतांबरपरीधानो दिव्यगंधानुलेपनः कामातिसुंदरतनुः कामिनीजनमोहनः १५ पतिव्रतां स्वपत्नीं च स्वकं पुत्राश्र
पिद्विजं मनसा चिंतितप्रश्नान्वदति स्म विलंबतः १६ अतः पतिव्रतानार्यैः प्रशंसुवृंतमन्वयु विद्यापवालकान्भर्तृस्म्यान्नम्यामसुदुःखेनान १७ सर्वज्ञान्यदर्शितलोकानां
समायादर्शितानसौ सेवतां सर्वलोकानां रहितं सुवहून्वरान् १८ तद्दरस्यप्रभावेन दुःखकुलोपि न पश्यति पुत्रिणः सर्वधर्मात्मजा नाम्नस्तद्दरदानतः १९ हस्ते रक्षा भाग्यवतां क
मीतिकययत्पसौ ययथेनच संभुक्तं भक्ष्यमासांचततः स्वगात् २० विस्मितो नगरे लोकः सर्वआसीन्मुदान्वितः नेरशोज्वास्तगतो दर्शि सर्ववेतागुणाकरः २१ नभक्तो न भाविष्या
वाद्दतिलोकावरस्तमुं पूजयंतिधनैरत्नैस्तोत्वा प्रत्ययमस्यते २२ हस्तेध्रुतानिवस्तुनिकथयत्येव ततः स्वगात् दरिद्रस्याप्रयत्नस्य प्रश्नं श्रुत्वात् सेवेत्यसौ २३ अभिप्रायं विदित्वा
स्वपूर्तेस्त्रिदिनमंतरा भविष्यति धनाढ्यस्त्वं तथैवासौ भवत्यपि २४ गतेन वक्ष्यतिपश्चात्यततथाभवेत् एवमाचरतस्तस्य तुष्टो विप्रस्वरूपिणः २५ द्विजिमासैर्गतावार्ता

राजकर्तोजनेरिता राजपत्न्योविविधास्त्वान्याःपतिपरायणाः २६ एतावत्कालपर्यंतंनोभजन्त्यस्यदेवताः विनापतिंगतास्तास्तुवित्तंतुंचनिरोधितुं २७ नोभविष्यतिपुत्रो।
चाकन्यावेतिविचारितुं सर्वाभिस्तुनिविदास्ताढुंढिरत्रागमिष्यति २८ आकार्यतंततस्तास्तुरहस्येतमुपानयन् उपवेश्यासनेरम्येराजपत्न्यःपुरोजिरे २९ प्रक्षाल्यचरणद्वंद्वंतद्रसेनमुनि
हुताः कस्तूरीचंदनंतस्यशरीरेपर्यमर्दयन् ३० निकटेतस्यकास्वित्तुमत्वाराज्ञीदृढाकोस्ययं पप्रच्छुर्वैदुष्मन्नामंतंसर्वाएवाप्रवीच्च्यतः ३१ प्रत्ययेनतुसमुत्पन्नेसर्वास्तास्तुविसिस्मिरे स्वेताप्र
त्यहंतस्यदर्शनेरंजनंस्वयं ३२ त्यक्तकामागृहकार्याणिचक्रुःसर्वास्तुतत्परा नैतादृशोदृष्टपूर्वोभत्र्यम्यभविष्यवित् ३३ एवंतुवंकुर्वतस्तंसर्वंज्ञोतिविदुत्तमं उत्थितेरात्रितासांप्रवि
ससर्जुःस्मसादरम् ३४ पत्नीभावंपरित्यज्यतमेवानुवव्रुःसदा दिवोदासोपितंज्ञात्वासमाकार्यननामच ३५ स्वासनेनतंपरिस्थाप्यपूजनेविविधादिभिः गामश्वंचवस्त्रंसुरत्नंअर्पयामास।
सादरं ३६ यद्यद्वंपरिपप्रच्छतत्सर्वंसमुदाब्रवीत् विस्मृत्यनिजदेवंसततमेवचिंतयन्नृपः रहस्येपरिपप्रच्छप्रश्नान्नानाविधान्बहून् प्रत्ययेनतुसमुत्पन्नेप्रार्थयामाससादरं ३८ धा
मान्धान्यंधनंदास्येतिवाचनिकटेमम चमत्कारान्बहुविधान्दर्शयस्वान्महात्मवित् ३९ ततोजगादढुंढिस्तंप्रपंचरहितोनृपं स्त्रीपुत्रकन्यागारादित्यक्त्वावाराणसीमगाः ४० न
चामानधनंधान्यंरोचतेनिस्पृहस्यमे एकंवदामितेवाक्यंहरितत्कर्तुमर्हसि ४१ इतःसप्तदशेराजन्दिनेकोपिपरःपुमान् आगत्ययद्वदेत्तत्तुकर्तव्यमविचारतः ४२ इति

ते परं राजन् भविष्यति न संशयः एतावत्तमपाख्यानमाख्यातं धर्मानिच ४२ इति श्रीमत्गारोपाख्य॰ कौ॰ वा॰ म॰पञ्चशीः ४६ राजोवाच अथ यं मुनिशार्दूल कोरेव्य वचनं मम कुरुष्वा।
तपन्यपाचेन्मे शपथोस्ति हरस्य ह १ गत्समर एवं तेन सर्वजना काशी सर्वेः स्ववशीकृता २ स्वल्का सर्वा लोकमोलित मेव पीर बोवे रे मतं मव्यो विप्र कंपमो वक्ष्ये च विरुध्यता ३ ततो
विसृष्टैर्दूतपिपंचकोश्चाविह स्थितः आगत्य मायया मोहं जनयाम सर्वैरेहितं श्रुतिस्मृतिविरुद्धं सोपि धर्मं विधायादृढं ४ सोपि स्वाचरणात्सर्वांल्लोकशेच के महाजनान् साकारभक्त
नेमर्वंद्दूयपामाससार रे ५ किमर्थं पार्थिवीमूर्तिरच्यते तेजसो अपि सर्वो जनो महत्मना परमात्मा हृदि स्थितः ६ यत्मा तां जीवतां छेदः पशूनामपि हिंसने कुर्वन्तकस्मात्तान्नि
परस्मैवः प्रयच्छति ७ न छेदे हे च मतानि लीयते पंच पंचसु स्वयमेव हि भोक्तव्यं पक्वान्नं स घृतं मुदा ८ देहात्मा पीरजातोसौ नानाभोगैर्यथासुखं ततः सर्वे जनाः स्वे स्वे मार्गरत।
त्कातथाभवन् ९ ब्राह्मणा न पिबन्त्यस्य भुंजुर्भोगमुत्तमं तत्याजीकमल्लानामपूर्वं तीमनोरथान् १० स्त्रियो ताताराराणी वानीत्रिक सर्वाभ्यो मारयन् बोधयामास पत्नेनदुष्ट
मार्गरिते दिने ११ न भिद्यते प्रमान्यदेहुस्वनाना काराभिषिः तथात्मानेव भिद्यते देहे देहे नैम्य तुर्विधैः १२ स्वदेहे भर्तृदेहे पान्यस्य देहे समर्चतु एवं प्रलोभिता कोताडं सोन्यान्नपि
भेजिरे १३ ब्राह्मणा अग्निहोमेषु यजेषु शिथिलोदरा व्रतदाने च होमे च देवब्राह्मणपूजने १४ पशुनां मतिपानां च छेदने मनसा पयं धुः परस्परं गतेश्चैतिमुंजुर्भोगमुत्तमं

१५ स्वयमेवं वुभुजिरेऽस्माद्दानि च व्रतानि च एवं च धर्मतो पो भेरेनसो वृद्धिरेव च १६ ततो वै द्विजगमाम गौरिवोरासस्य मंदिरे पूजितः परया भक्त्या सतेन स्वासनेन प्रभे १७ ततश्च वीर
वीरा तं वाक्यं वाक्यविशारदः वीर॰ श्रृणु राजन् हितं वाक्यं श्रुत्वा तत् कुरु सादरं १८ इयं वाराणसी नाम लभ्यता निर्मितेन जता प्रलयेपि निशाल्यन्ते त्यज्यते सर्वजंतुभिः १९ पुरा पापप्रिरिह सेव
यं मतो क्षेम मभी स्तुभिः पापात्मनो मे रेवतानी यतिवाहिरेव च २० इत्युक्तं पुरा पापकर्म तां क्रिपतेतेन च धुवं तवश्वापि स्थितं यावत्तावदत्र स्थितो भवान् २१ कास्यां तामं प्रकुर्वाणा इत्यो
न तथा भवान् पापं च संप्रवर्तते तेरामि नरकं कल्पे २२ नृप॰ समयगुक्तं त्वया मद्य सेकारण्य वचनं तव ज्योतिर्विदा हुंढिना च प्रोक्तं यत् तत्तथैव तत् २३ वदमे त्वं चकथा न समीहिता यस्मिय
गतः यदि वेतं मया शक्यं तत्त्वं ते प्रवदाम्यहम् २४ वीर॰ ततः सकृत्ताविनो रर्शयामास तेनृपं निजं चतुर्विधं रूपं शंखचक्रगदाधरं २५ समयश्चापि रूपे तस्मिन् चित्र रूपे च प्रदर्शितं त
तोनृपो नमस्कृत्य दुष्कृतं परया मुदा २६ नत्वा च परया भक्त्या तदर्शनमहोत्सवः धन्यो हमिति ते प्राह विष्णोस्य रितोनव २७ सर्वं राज्यं परित्यज्य तपस्तप्तुं मम यावत् ब्रह्मलोकं वच्छा म
सुंदरं तं राज्यं सुदुस्तरं २८ त्वद्दर्शनाज्जन्ममृतीगतो मे नात्र संशयः इयमेव वरं याचे त्वामहं धारणां गतः २९ मुनि॰ इत्युक्तः परमात्मा सौ प्रोक्तवान्नृपसत्तमं विष्णुः स्वर प्रसादा
च्च तवापि राजसत्तम ३० भवितापरमा मुक्तिः त्वत्काराज्यं तुर्वौ भव भैरवो दंडपाणिश्च वहिः कुर्वीरतो न्यथा ३१ मुनि॰ एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं चिंतां परमिकां ययौ ध्यात्वा विचार्य तद्

ग०पु०
७२

तेतुवोधसर्व्वमेव नः ३२ ज्योतिर्व्विरंगतोयंचवोढुंमायाविनंहरिं ३३ सोपितुष्टावमत्ताविष्णुंनिजंरूपंसमास्थितं चतुर्भुजंशंखचक्रगदापद्मधरंशुभं ३४ पीताम्बरसमायुक्तंसर्व्वलोकाश्रयं
परं उवाचतंन्नृपःस्तुत्वाधन्योहंममसर्व्वजाः ३५ यन्मोक्षदंपरब्रह्मंदृष्टंगुणप्रभावतः देहिमेपरमांमुक्तिंमुद्राभित्तांगरतातच ३६ वत्साहंतंब्रह्मरूपामेशाम्भुरग्रेशिवोनिजं ततोजगाद
तंविष्णुःशिवोमुक्तिंप्रदास्यति ३७ कौ० एवमुक्त्वादिवोदासंमहायोगेश्वरोहरिः अंतर्हितःपुनर्ध्यायन्नवोद्धरूपीनिजात्मकं ३८ प्रेषयामासदूतेनशिवायागमदेतले दिवोदासस्यराज्ये
मेघमेरोवर्द्धितप्रयत्नतः ३९ ज्योतिर्व्विंदारागोकेनस्वकं राज्येनृपेगते शीघ्रमायाहिविश्वेशनिजांवाराणसींपुरीं ४० ततोदृष्ट्वागुरुचिह्नंत्यक्त्वातेयपरंतपः प्रसादेपरमेस्थाप्यशिव
लिंगंसुविश्रुतं ४१ स्वनाम्नामोक्षदंपुंसांसकामानांतुकामदं प्रतीक्ष्यनरदर्शनंतस्यशंकरस्यार्थदायिनः ४२ इतिश्रीमतगरोआगु॰कौ॰वा॰रप्ययात्रा॰ ६॰ मुनि॰ त्यक्तेराज्येमितला
त्वानिजंरूपंसमाश्रितः अवसत्सर्व्वलोकानांदुष्टिस्तत्रार्थदायकः १ दूतंचप्रेषयामासशीघ्रमागम्यतामिति शंकरायमहाबुद्धिस्ततःसहर्षनिर्भरः २ आरुह्यवृषभंदेवोययौवारा
णसींपुरीं दिव्यवादित्रनिर्घोषैःस्वगणैःपरिवारितः ३ जैगीषव्यंनिराहारंवल्मीकमिवसंस्थितं अनुगृह्ययौढुंढिंप्रणम्यचनुनावतं ४ शिव॰ त्वमेवविश्वेश्वरविश्वरूपविश्वेश्वर
जगत्स्ववशीनीशसर्व्वं शुभाशुभंकर्मनिरीक्ष्यतस्मैददासिभोगंविविधंगुणीश ५ ब्रह्मापिसृष्टिंकुरुतेनितान्तेनदूसतांचैवहरिस्तथाहं संहारकारीचचराचरस्यविभागकृत्वे

राम
७२

हिगुणत्रयस्य ६ तवप्रसादाद्धरिरब्जजोपिशिवश्च शक्तो निजकर्मसिध्यै त्वयाविनावैरविधिर्वधाय्यात्वरिपुशान्नासुरशत्रुनाशः ७ अनंतशक्तिः प्रकृतिः पुराणो
समर्च्यदुर्गंमहिषंजघान यच्छासनिर्धूतनगप्रपातभीतंजगत्त्रस्त्वमिदंररक्ष ८ त्वमप्रमेयोविलललोकसाक्षीत्वमव्ययःकारणकारणानांच वेदांतिकुदांतविपक्ष
र्दैत्यपक्षोधरामतवभक्तिगोतरि ९ त्वामेवनत्वापरिहृजपंतःसेतोपजंतेमनसास्मरंतः त्वय्येवभक्तिंपरिकल्पयंतोमुक्तिंभजंतेपरिस्थितिहीनां १० अनेकरूपांगविलो
चनस्त्वमनेकशीर्षश्रुतिबाहुजिह्वः अनंतविज्ञानघनोप्यनेकब्रह्मांडहेतुःपरमप्रकाशः ११ तवप्रसादादविमुक्तमेतद्दृढंचिरायत्वनतोविलेश १२ मुनिरुवाच ध्यैक
त्वापुनःपूज्यप्रार्थयामासशंकरः गतेविररहुरवेमन्नाप्यवाराणसींपुरी १४ इत्यनेनसर्वेश्वरिस्तमर्चितांस्वपुरीमिमां विनाप्रसादेनतस्याल्काशीवासःकदाचन। १५ इंदुपा
तोभैरवस्थितपाशाङ्कुताभवेत् तारकंब्रह्मतस्यांतरिक्षामिवनचान्यथा १६ माघेमासिचतुर्थ्यांयोभौमवारेविधूदये अस्यैमोदकैरन्यैरुपचारैःप्रसन्नधित १७ संहृत्य
तस्यसंकष्टंस्तोत्रपाठेनयोनुमात् तस्यापिसकलान्कामानपत्तलक्ष्मीमनेकधा १८ परंप्रातस्तुत्यापतिसंध्यंवापिभक्तित पठेत्स्तोत्रमसकृद्दापिभुक्तिमुक्तिंचतस्यच १९
अन्येपिपत्तासर्वापात्रिरधाक्षिरणामिम अतोढुंढिरितिख्यातस्त्रिलोक्यांत्वंभविष्यसि २० ढुंढिरित्येवतेनाममुक्तिरपापनाशनं स्मरणात्सर्वकार्यसुसिद्धिंचभविष्य

ति २१ मुनि॰ एवमुक्त्वा स्वकापपात्सांडकोपशिलाकृता मूर्तिं ढुंढेर्महादेवः प्रसन्नैश्चात्मनिर्मिते २२ ततो विवेश भवनं सर्वे देवाः स्वमंदिरं दिवोदासाय मोक्षं स वरं दत्वा यशस्क
रं २३ गृत्समद॰ एवं विमोहितस्तेन दिवोदासः स्वमायया विमुक्तवान्द्विजरूपेण तत्याज स्वं च हितं व्रतं २४ सर्वे चक्रुः स्थितिं देवी सामर्थ्यं ढुंढिनाकृतं एवं व्यासवचो देवो मौयदा तु स्थितः
सुतः २५ क्रौ॰ एवं गृत्समदप्रोक्तं तस्य ढुंढिविचेष्टितं गृहीत्वाज्ञां ययौ शीघ्रं निजमाश्रममंतरे २६ तदानीमेव सा पुत्र चमत्कारप्रस्थिता ततः ययौ वाराणसीं पापौ मरणान्मुक्ति
दायिनीं २७ माघमासे चतुर्थ्यां सा भौमवारे महाद्भुता ढुंढिरापतने याता नानानानागरैर्वृते २८ महोत्सवं प्रकुर्वंति द्रष्टुं कीर्तिं जनाम्मतं नानालंकारसंयुक्तं दिव्यमाल्यांबरा
वृतं २९ नानामणिगणोद्योतितं नानामुक्ताविभूषितं अनेकरत्नदीपाद्यैः पक्वान्नैः पायसादिभिः ३० द्रष्टुं तं भक्तनिवहैर्नृत्यगीतविशारदैः सुवर्णरत्नराशिनिर्वेष्टितायैन
वेरितैः ३१ न दृष्ट्वा तेन वत्सं स्वमिति चिंताकुलाभवत् मयाकिंचन यास्मै किं निवेदयितुं मितसानया ३२ सा दूर्वाशमीमंदारकुसुमैर्मार्गसंचितैः पुपूज परया भक्त्या पुत्रो रथमयाच
त ३३ शमीमंदारदूर्वाभिस्तया तुष्टो भवत्तयोः न तया दृष्टमित्यैवं ढुंढिराजस्तु लेभयह ३४ ततो भक्तगणाः सर्वे तस्य मंदिरमंतरतः उभौ तु जननीपुत्रौ सन्निधौ तत्र तस्थतुः ३८ त
पोनिराहारतया भक्तिभावेन तोषितः आविरासीन्मूर्तिमध्यात् ढुंढिराजो महोत्कट ३९ ऊचतुर्मुनिना प्रोक्तं पत्युरूपं महेशितु तदेतत्स्वरूपं चित्तैर्ददृशाते सासु भावतः ४० म

सर्वालंकारसंयुक्तं मुकुटेन विराजितं द्विबाहुधरं स्वाहुं नेत्रे पंकजशोभितं ४१ अनर्घरत्नमुक्तानां विभ्रद्दाममहत्तरं पीताम्बरयुतं देवं विराजितमनुत्तमं ४२ दृष्ट्वैवं परमं रूपं
मग्नावानंदवारिधौ विस्मितौ रजनं कृत्वा नमस्कारं चक्रतुरुभौ ४३ उवाच भगवान्देवो वरं वरय सुव्रते प्रसन्नोऽहं प्रदास्यामि यत्ते मनसि वर्त्तते ४४ मुक्ताफलैर्नैरत्नैश्च स्वर्णैर्नानाविधै
रहं प्रीतोऽपि यथा शमीपत्रैर्मंदारैरपि शोभने ४५ कौ° एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं कीर्त्तिस्तोषमियापरं ४६ देहभावं समासाद्य जगाद द्विरदाननं हिपाकिं वचनं कार्यं सर्वं मे सर्वरूपिणो
४७ आत्तपातितयाप्यद्य सान्निध्याद्गजबोधया कीर्त्तिः निष्कलो निरहंकारो निर्गुणोऽसि जगत्प्रभुः ४८ सर्वान्तःपरतानंदः पुराणस्त्वं परात्परः त्रिकालरूपी सोमार्कवह्निसाग
ररूपवान् ४९ त्वमेव पृथिवी वायुराकाशस्तेज एव च जलं तथान्तरिक्षं च गंधर्वा यक्षराक्षसा ५० चराचरस्वरूपे च दीनानाथः कृपानिधिः विनायको नादिरूपोऽप्यसि प्रा
प्तोऽसि सांप्रतं ५१ इमे मे नयने धन्ये जन्म भर्त्ता कृतोऽप्ययं ५२ पितरौ च कुलं शीलं रूपं ज्ञानं तपोऽपि च जन्मांतरीयपुण्येन दृष्टस्त्वं प्रप्रसादतः ५३ तदेवं चात्तपादेवपुत्रोपितामह
तवाभिधा सपत्न्यास्य विधेरं तमतउत्थापितः पुनः ५४ गत्स्मरेन मुनिना तत्कर्मातिव विस्मय शामिपत्रैश्च द्रजाते कपिलातवल्लभये ५५ मुनिप्रसादात्त्द्दृष्टोऽसि तापत्रयनिवार
णः प्रसन्नश्चेद्देहि नाथ भक्तिं मम युतस्य ते ५६ त्रैलोक्येऽपि यशश्चास्तु त्वं रक्षोभिः संगस्थितिर्नां दीर्घायुः सत्कुलग्रामे बलं कीर्त्तिं सुखं समं ५७ विजयं सर्वसंग्रामे द्विजदेवरतिं परं

ढुंढि येयेवरास्त्वया प्रोक्तास्तेते दत्ता मयानघे ५८ सहस्रवत्सरान्कर्तासौ जीवन्त्वधेमरत्स्वकं शांतो दांतो हि मम त्वेरा स्वकर्ताकुनत्तव ५९ चतुर्भि रायुधैर्देवः स्वयं सर्वं करिष्यति
मम ध्यानं नाम जपः सर्वदा स्यम्भविष्यति ६० अंते मम स्मरणं कृत्वा मत्स्वरूपं प्रपत्स्यते कौ॰ एवं तस्मै वरान्दत्वा परितुष्टो विनायकः ६१ ददौ स्वपरशुं तस्मै पंकजं चारिशातनं नामच
कै स्वयं देवसत्तस्मात्तिरोहितोभवत् ६२ ॐ॥ एवं तस्मै वरान्द इति श्रीमत्गणेशपु॰ क्री॰ खं॰ कीर्तिवरप्र॰ ४८ कौ॰ एवं लब्धवरा कीर्तिः शिवोराजिनित्नायह उवः स्नात्वा प्रसन्नात्म
तिप्रवृत्तायषो १ हर्षिता हरिवित्ता देवविरहान्नगरं स्वकं नानाविधपताकाभिः सेके धूपैरलंकृते २ ढुंढिनामजपं तौ तौ नृपपत्नीसुतावुभौ सत्वागतौ नृपानेन सेन पावाद्यनिस्व
नैः ३ आनिन्ये नगरं कर्णापुरनाम्नां सुविस्तृतं सर्वथाप्राप यात्रा तनयं स्वजे परमादरात् ४ उवाच परमप्रीतो हर्षेण गद्गया गिरा त्रिप्रप्रसादतः सुतस्त्वां प्रियत्वं वासरे ५ दृष्ट्वा त्वां प
रमाह्लादं प्राप्तोल्लब्ध्वासुधामिव विससर्ज विलोक्य लोकान्दत्वा वस्त्राणि दक्षिणाः ६ कीर्तिस्तस्य नृपस्यात्यरस्परमपौत्तुः सापितस्तं नृपात्पास्यैव तां तं समस्वेदपत ७ परम
रालिंगनं चुंबनानि हास्यंविनोदं परिचक्रतुस्तौ तांबूलविछेदनपित्र हर्षोत्का मस्यवृद्धं निरपत्यमैच ८ ततः कतिपयाहःसु ततात्वा पुत्रं गुणान्वितं विनीतं सर्वधर्मज्ञं नीतिशास्त्र
विशारदं ९ अभिषेकाय संभारान्कृत्वाहूय वरान्द्विजान् सुहृदः सर्वराजन्यैरभिषेकं सुतेददौ १० शुभमुहूर्ते सद्यःस्नेयतेवत्रहत्संयुते कृत्वाश्वरपिकंपूर्वाहं स्वस्तिवाचनपूर्वके

११ नानारूपधरैस्तैस्तैरभिषेकमकारयत् नरस्तु सर्वतद्वंशु स्म प्रजुः सामन्तैस्ततः १२ संतोष्य ब्राह्मणानन्यान् द्रविणै रत्नकांचनैः स्वयं च वनवासाय वरीं संगतः स्वच्छन्द १३।
विससर्ज निजान् राज्ञा मनःसाधनमास्थितः ततः परशुबाहुः सप्तशाखासमन्वितं १४ धर्मेण शासन्नीत्या च त्यागेन यशसार्जयत् विख्यातस्त्रिषु लोके पुण्यकर्मबलारमत १५
मंदारमूले तु हेरंबं सहस्त्राकं दधार ह शमीदूर्वाविना यज्ञं न करोति कदाचन १६ नानाभोगाननेकांश्च सर्वान् भुंजे स्म ते नृपः उमापुत्र दानानि दत्वा यथेप्सितं १७ चकार राज्यं
ख्यातस्त्रैलोक्ये परिवंद्यो कल्पाननेकान्स्वर्गे स्थित्वा हुंढिस्वरूपवान् १८ मुनिः एवं शम्याः प्रभावस्ते संक्षेपेण निरूपितः तत्पूजनस्य पुण्यं च मंदारस्य प्रवक्ष्यतः १९ तस्मात्वेऽसर्वे
वास्तु रूपतामियात् त्वयापि एष्यो यं शमीमंदारतोषणे भक्त्या समर्पितं तुभ्यं पत्रमिदं सुधापते २० निषिद्धं पत्रपुष्पादि समर्प्य नरकं व्रजेत् एवं पंचापि ते सस्मरे स्वरूपतामियात्।
२१ सातिकोजापते देवो राजस्तु सरूपतां उभाभ्यां चैव संस्थितं ताम सतु स्वलोकतां २२ प्राप्नुवाम्यजमानस्तु येथा भक्तिर्नवेद्यया व्यासः विनायकस्य लोकस्य केषु लोकेषु तिष्ठ
ति २३ एवं मे संशयं ब्रह्मन् छेत्तुमर्हसि सांप्रतं कथमस्यं परित्यज्य सर्वलोकांश्च विनायको प्रभो २४ ममापि नारदेनोक्तं पुरा तत्पृच्छते न च काशीरत्येषु राज्याच्चेतो लोकाश्च वैनायकः प्रभुः
२५ सकाम राधिनो शाम्यातेनैव निर्मितः पुरा निजलोके सिनाकस्य स्वयं चक्रे विनायकः २६ काशीराजो विमानस्थो रथं वाक्य मे चरसुधा ये प्राप्य ढुंढिदुः सं न प्राप्नुते सायुज्यमान

ग०पु०
७५

पि २७ प्रतिकल्पे च वसतिस्थोऽतिरूपमवाप्य च इक्षुसागरसंभोगे लभते तत्र यः स्थितः २८ महाप्रलयवेलायां तिष्ठत्येवाविनाशि यत् तत्पीठं तस्य देवस्य नित्यास्थानं सनातनं २९ सेवते
सिद्धबुद्धीनां सामवेदस्तु गायति कल्पवृक्षोपच्छति तत्कल्पितं मनुजेन यत् ३० अकल्पिताः संपदो यज्जायंते तत्प्रभावतः त्वयैववर्णिताः सर्वे देवलोका अनेकशः ३१ गणेशानिम
लोकस्य शक्तिर्नो मम वर्णने संक्षेपेण ततोख्यापि किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ३२ इति श्रीमन्गणेशपु० क्री० खं० शमीमंदारप्र० ४६ ॥ॐ॥ मुनि० कथं च काशिराजेन प्राप्तं तत्स्थान-
मुत्तमं मुद्गलस्योपदेशेन तन्मे शंसितुमर्हसि १ कौ० तीर्थयात्राप्रसंगेन मुद्गलं स नृपं ययौ पूजयित्वा च पप्रच्छ तं सर्वज्ञं मुनिं नृपः २ नृप० विनायकस्य लोकोक प्राप्यते स कथं
मया मुनि० स्थानं स्वभुवनेस्येवं निजलोके तिचद्रूपं ३ वैनायकलोकस्य विख्यातं नाम वर्तते उत्पत्स्यते यदा दैत्यो देवांतकनरांतकौ ४ विनायकोऽपि सो हंतुं मानुष्ये वतरिष्यति मनुबाल-
करूपेण लीलाद्भुतविक्रमः ५ करिष्यति न लोकेस्मिन् स्वेच्छाचारी महाबलः शुक्लस्य भाति शुक्लस्य दारिद्रस्य गृहे परा भुक्त्वा त्वा महालक्ष्मीं शुक्लायै दुस्यदुर्लभां विदुरायै समा-
नीतो दर्शयिष्यति यो रूपं ७ यदा तं गत्वमागच्छ तदा तं भक्तितो नृप काशीराज महाबाहो निजलोकमवाप्स्यसि ८ कौ० एवमुक्त्वा गते तस्मिन् काशीराजो महामतिः गणेशभक्तिं
कुर्वाणः कालाकांक्षी बभूव ह ९ ततो बहुतिथे काले वतीर्णो सौ विनायकः कश्यपस्य गृहे दित्यां लीलाविग्रहवान्विभुः १० हता नानाविधा दैत्याः क्रीडा नानाविधाः कृताः रौद्रंह

राम
७५

तवान्यथामुक्तस्यारन्गृहेतदा काशीराजस्यभवनंपुनरागान्महाबलः हतौमहाबलौदैत्यौदेवांतकनरांतकौ १२ स्वानंदभवनंप्रातःक्षीरसागरमध्यगं काशीराजस्तदाहृ
श्चिंतयन्सर्वदाद्भुतं १३ आलिंगतिनरंकंचिरयमेवविनायकः इतिमत्वासभामध्येसर्वेतेरालकंजगत् १४ पश्यतिस्मदिवारात्रौसोपितन्मयतामियात् निराहारःकदाचित्त
तिष्ठतिस्मानिरंतरं १५ यासमाद्यंकदाचित्सभुनक्तिचयथामतिः कदाचिद्धसतेक्रोधेनत्यीतस्मनपतदा १६ निद्रातिबहुकालंसपश्यन्स्वप्नेविनायकं एवंतस्यस्थितेमासास्त्रिता
मापःसुराहृतां १७ यदिलोकाविजानीयुःपरवक्रंपतेतदा एवंचिंतयतांतेषामामात्यानांनृपालये १८ तदैवमुद्गलोध्यानंविस्मृत्यनृपतिंययौ तद्दर्शनप्राप्तबोधःप्रणना
मनृपोमुनिं १९ उपवेश्यासनेपश्चात्संपूज्यचयथाविधि बद्धांजलिरुवाचाथधन्योवंशोजनुर्मम २० पितरौमंदिरंनेत्रेधन्येत्वद्दर्शनान्मुने त्वत्प्रसादात्परंब्रह्मानंसंसारसा
गरंतरां २१ अवमानान्महाद्दुःखंतत्वांप्रणिपत्यवान् कौ॰ तमुवाचततोविप्रोवाचातत्समुतोक्षितः २२ मुनि॰ त्वादृशास्तुविनीतात्मानेवदृष्टानचश्रुताः एजनत्परितुष्टोहं
वांछितंतेददाम्यहं २३ असाध्यमपितद्दास्यामितेनेविनायकः कौ॰ तदाक्षपरितुष्टोसौकाशिराजोपयाचतं २४ अनेनैवचदेहेनस्वानंदभुवनंमुने इच्छेपंचचिरंतत्रस्था
तुंनैवचसंपदः २५ ततउवाचमुद्गलोसौपरितुष्टस्तयागिरा अनेनजडदेहेनस्वानंदभुवनंनय २६ प्रस्थस्येत्वंगणेशस्यपुनरावृत्तिवर्जितं भुक्त्वाचसंपदःपंचसहस्रंवत्सरान २७

ग०पु०
७६

ईलकल्पमयंकालेततःस्वानंदमाश्रयेत् २८ नरद॰ कीदृक्सत्यलोकःकिन्नामावदसत्यंमुनेमम केनपुण्येनगम्योसौश्रुतोलोकामयाखिलः २९ मुद्गल॰ श्रृणुराजन्मयाश्र
विमहिमाकपिलान्मुने सामान्यतःसर्वलोकाःप्रसिद्धायेश्रुतास्त्वया गदनागतिरसंतमस्यलोकस्यसंपते ३० इक्षुलोकेतिनामास्यनिजलोकेतिचापरे सकामदायिनीवीदि
तिख्यातिस्मविनायकः ३१ विस्तीर्णःपंचसाहस्रंयोजनानिमहामते रत्नकांचनभूमौसराजेताभास्वरिशः ३२ स्वानंदपुरनामायंइक्षुसागरमध्यगः नवेदैर्नचदानैश्चव्रतै
र्यज्ञैर्जपैरपि ३३ तपोभिर्विविधैश्चायंप्राप्यतेनैवकर्हिचित् विनायकस्वरूपयाप्राप्यतेनिजभक्तितः ३४ समष्टिव्यष्टिरूपोत्रसदातिष्ठतिविघ्नराट् पादैःसप्तपातालंव्याप्यचैव
शिरंसिच ३५ कूर्मचक्रमठंचैवश्रोत्राभ्यांचदिशोखिलाः केशैर्व्योमौपसंरोध्यस्थितआधारपंकजे ३६ भ्रूमध्येपंचचक्रेतत्रूपेध्यातिपुरातनं खेचरीमुद्रयायोगीनाभ्योध्यातुं
न्नवत्क्षमः ३७ सहस्रपत्रंब्रह्मांडेसरोजंविलसत्प्रभं तत्रतेजःस्वरूपोसिहृदिद्वादशपत्रकं ३८ दशपत्रंनाभिचक्रंलिंगेषट्दलपत्रकंशुभं षोडशारंकंठदेशेतत्रसर्वत्रविघ्नराट् ३९ ते
जोरूपीदीप्यमानःसत्यलोकेयथाविधिः द्वादशारंतुवैकुंठंतत्रविष्णुःसदास्थितः ४० कंठाद्वेपंचवक्त्रेसौकैलासस्तत्रगोपदा सोमसूर्याग्निनेत्रोसौभूमंडलमहोदरः ४१ एक
विंशतिस्वर्गान्ससेव्याप्योवर्धितोमवान् सरितःसागरास्तस्थस्तद्रूपविंदुर्विभास्यपि ४२ ब्रह्मांडेभांतितस्यैवंब्रह्मांडानिकरोदरक त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवाजीवाःयेचसहस्रशः ४३

गम
७६

ओदुंवरगताभांतिमशकाइवयद्गता रचनातस्यलोकस्यसंक्षेपेणानुवेदय ४४ तुंगंपद्मेरुशिखरंतत्कैलासशिखरंस्मृतं सहस्रयोजनंत्स्यमग्रमध्येमुनिपुंगवैः ४५ तत्रकनका
शक्तिस्तैर्भ्रामिकानामनामतः यत्समंतात्प्रवुद्धेयेवभ्रमराणुहमेवच पद्मासनगताधारशक्तिस्तन्मस्तकेस्थिता विकरालंजराभारंविभ्रतीवरवंतया ४६ सहस्रसर्पसंका
शाभास्पंतिदिशोदश चामीकरनिभायास्तुमस्तकेकामदायिनी ४८ कोटिसूर्यनिभंतस्यामष्टद्वीपंसरतरं विस्तीर्णरत्नसारंवैयोजनंतावदायतं ४९ असंख्यसर्पसंकाशंत
न्मध्येयोजनायतं स्वर्णरम्यवनंभातिपत्रकांचनरत्नजाः ५० असंख्यातास्तरवोभांतिभास्वराराजमौक्तिकाः तत्रैवरक्तपद्मप्राप्यंदुःखमोहविवर्जितं ५१ तत्रुतरेभातिपरद्रुस्ठ
सागरस्ववत्तु सहस्रपत्रसंयुक्तातन्मध्येपद्मिनीशुभा ५२ सहस्रपत्रंकमलंतस्यांभातिपद्मासने तत्कर्णिकागतस्तस्योरत्नकांचननिर्मितः ५३ दिव्यांवरगतस्तत्रशेषेतिप
विनायकः सिद्धवुद्धिसमायुक्तसपरिवारसंवाहनेमुदा ५४ कुर्वीतेपरयाभक्त्यासामवेदस्तुमूर्तिमान् गानंकरोतितत्रास्माद्रागिमातिमंतिस्तवैतितं ५५ पुरतानिचसर्वाणिवरणीयत्न
स्यसद्गुणान् वालरूपधरस्तत्रकुंडलंश्रुतिविराजितः ५६ कोमलांगोगुणाभिमोविशालाक्षोविराजितान मुकुटीकुंडलीराजत्कस्तूरीतिलकःस्वराट् ५७ दिव्यमाल्यांवरधरोदिव्यगं
धानुलेपनः मुक्तामणिगणोयेतेसरकंरामसंस्थवत् ५८ अनंतकोटिसूर्याभः चंद्रार्धकृतशेखरः स्मरतामाशुयहामवःस्मतामंम्याशुयान्स्मतां ५९ तेजोवतीज्वालिनीचशक्ति

ग॰पु॰
७७

पर्यंकपार्श्वयोः सहस्रादित्यसंकाशेतियातेनपर्यंकदा ६० नपीतंनजरातत्रनक्लमः स्थिरायतंप्रापि सुधास्वादावादु स्वेवानकराचनजायते ६१ आनंदमग्नास्तितत्रयेपतश्चाम
न्मुपरापतः विस्मृत्यापीवाल्करूपोयत्रातिष्ठतिविस्मृष्ठित ६२ मुद्गल॰ एवंतेकथितोलोकोगणेशस्यपर्थामति तस्मादनन्यभक्त्यात्वंतमेवाराधयप्रभो कौ॰ एवमुक्तोगतस्थाने
स्वकीयंमुद्गलोमुनिः काशिराजोगणेशस्यभजनेतत्परोभवेत् ६४ सहस्रंपंचवर्षाणिकृत्वाराज्यमनन्यधीः देहेनपानमाहृत्यगतःस्वानंदधाम तत् ६५ इतिश्रीमत गणेशपु कौः
वा॰ग॰लो॰ ॥४५ व्या॰ कथमाराधितस्तेनकाशीराजेनविघ्नराट् कथंचचमैदेहेनगतःस्थानमनुत्तमं १ एतन्मेशंसभगवंच्छ्रोतुंतेत्प्यामिनकुचित २ कौ॰ सम्यकमुनिप
तेशीर्षुकथांपापप्रणाशिनीं कथयामिमहाबुद्धेइतिहासंपुरातनं ३ यथालिंलीमनोभूपःस्वानंदभवनंगतः मद्गमानेयरिताममुद्गलात्मानसंग्रहात् ४ कोऽपनमनसावाचागणेश
शभक्तिमानभूत् गणेशनामनिम्रानमत्याराजदानान्यनेकशः स्थापयामासहस्रानिदेवलानिविधानपि ५ विनायकप्रीतयेपरदानेवरिनेदिने भिक्षान्नभोजनैर्विप्रांस्तोषयित्वाधना
दिभिः ६ गणेशेहृष्टभक्तिंसयाचतेस्मदिनेदिने माघशुक्लचतुर्थ्यांससोममवारेशुभेदिने ७ स्नानंचक्रेउषःकालेसंध्यानित्यविधिंतथा भक्षपितातदापात्मानेनानालेकारसं
युक्तैः ८ आकार्यसकलांलोकानग्रामस्थानपुरस्थान् राजनामान् पूजयामासविविधैर्रत्नैरंशुकसंचयैः ९ वारंवारंपत्यविविधविमानानागमनेन्द्रपः समातोयंतुकामांसांल्लेयेष

राम
७७

तिष्ठुर्मुहुः १० ततो विनायको ज्ञात्वा कालं तस्य महात्मनः प्रेषयामास दूताभ्यां विमानं द्युतिमत्तरं ११ गणौ च प्रमोदामोदसंज्ञौ गत्वा तु काशीराजसमीपतः १२ ततेजोधर्षितालोकामेनेरै
धरातले मम्लतुर्म्मयानयतुर्विमानवरमास्थितं १२ तौ तदा तां तु संप्राप्य नत्वा देवमुनीं तदा दिव्यं विमानमादाय काशीराजसमीपतः १३ ततेजोधर्षितालोकामेनेर प्रलयानलं केचिद्वेम
निर्व्यम्बे विद्युत्पातमिवागतं १४ तर्कयामासुरपरे पतितं रविमण्डलं देवानां चैव तयोर्गन्धर्वोप्सरसोरवं १५ श्रुत्वा मेने निरेयानं गणेशाह्वयागतं ॐ गणौ काशिराजस्य समनीर्ने
श्रीपालसत् १६ आयातौ राज्ञा निकटं प्रमोदामोदसंज्ञकौ गणौ दिव्यांबरधरौ दिव्यभूषाविराजितौ १७ दिव्यमाल्यानुलेपाढ्यौ दिव्यदीप्तिस्फुराविव विनायकस्वरूपौ तौ नत्वा राज्ञा।
निजासने १८ उपवेश्य प्रशस्याश्च यावत्तत्पृच्छति तौ नृपः तावत्तावूचतुर्हृष्टौ सर्वलोकैकचक्षुषावपि १९ श्रृणु राजन्महाभागत्वां विनायकं प्रभुं नमस्कृत्य शिवलोके सुव्रतः प्रीतिकरं
नृप २० त्वां ध्यायति दिवारात्रं त्वद्गुणानुरतोऽनिशं धन्योसि जन्मसाफल्यं कृतं येन त्वया नृप २१ त्वद्दर्शनार्थं विकटो नेच्छया पतिमान्महत् न जाने च तपः किं तेन जन्मान्तरं गुव २
परब्रह्मस्वरूपोपि बालरूपी विनायकः भवतो रक्षणार्थाय नानालीला अदर्शयत् २३ देवस्येव भक्तस्य महिमान्वेगोचरः यतो विनायको देवस्त्वां चिंतयति सर्वदा २४ तदर्थं प्रेष्य
तेयानं दिव्यं वैभवसंयुतं नयावो दिव्यलोकं त्वां तदा तावत्यवर्तितौ २५ श्रीगणनायकं काशीराजमित्याह नौ विभुः श्रूयतां सुवर्णलोकेषु प्राप्यावसवचत्वकेः २६ अमतायोनिम

ग०७०
७८

ग्नोऽभूद्रामं द्रामुख जन्ममुहुः देहमावेष्टनल्लब्धा प्रणम्य तातुवाचसः २७ धन्यं जन्म च पितरौ नित्याभक्तिश्च संपदः परं दुर्लभो मया ह्यक्षोचरगोचरां कुभावहो २८ विना पद्म सव ह्वेत्वा प्राप्तोऽनेन तुं
परं स्थलं इत्युक्तागरमध्यस्थं दुर्दर्शं चर्मचक्षुषां २९ यन्निर्गुणं चिरतानं दं परब्रह्मसमानकं विश्वोत्पत्तिस्थितिलय हेतुभूतमगोचरे ३० यद्गुणेभ्योऽप्युत्तरं स्थूलात्स्थूलतरं च यत् सर्वज्ञ
गमसक्तं च साकारं गुणभोक्तृ च नानारूपमरूपं च भूभारहरणोद्यतं तेनमे रूकभूत स्वरूपेण यं महती कृता ३२ इत्युक्तास्तनन्नकृत्यव्ययनोलिंगपदच्छाया च ह्रताः उचुः आहूतत्वमिदं राजन
प्रणिपातपुरःसरं ३३ गताध्यक्षे ताटेवेन प्रेषितेमर्त्यदुर्लभे अमात्याभ्यां नमस्कृत्य पुत्रे दत्वा तपोकरे ३४ प्रजानां पालने कार्ये धर्मेणा च बलेन च पुत्रलेनच यत्ने न कृतमनुभर्तामहं
मया ३५ इत्युक्त्वा च महेन्द्रेण रोहयानमुत्तमं अधिष्ठितेनु ह्रताभ्यां ह्रग्जनताभ्यामनेकधा ३६ आरुह्य स्वचतत्ताभ्यां देहाभ्यां दिव्यैर्विमानैः दिव्यैर्गंधै रलंकारैस्ताभ्यां सज्जितो शुभैः ३७ ग
तोऽतौ वायुवेगेन दर्शयतौ च तत्र च भूतप्रेतपिशाचानां लोकं दुष्कृतकर्मणां ३८ यत्रतो विकृताकारा उर्ध्वपादा ह्यधोमुखाः इत्यनास्यमुखाः केचित्कस्तकाष्ठावपरे ३९ हीनेत्राः ए
कनेत्राः ह्रस्वकर्णाः महोदराः यथा ह्यमेजा लम्बगतौ भ्रमंति परमातुराः ४० तथा भ्रमंति गगने विरूपा दुःखदुःखितः कोऽयं लोको ह्रतत्वौ चूतेमइति पोब्रवीत ४१ इति श्रीमत्तगोतम
श्री वाचिमा ४२ ह्रताः भूतप्रेतपिशाचानां लोकोऽयं राजसत्तम निंद्यादैशाख्या त्याज्य येन ह्रतोऽयस्य च भूपते १ कोऽयं तेतो मिय यत्नि स्मामौ लोका वसु ररक्षमो यत्रते विविधाकारा उ

ग म
७८

र्ध्वकेशाभयानका २ घोररूपाश्चललज्जिह्वामेघनादार्थरौपमा अग्निकुंडनिभांस्तांस्तु सरक्ताप पप्रच्छतौ पुनः ३ केयामिदंपरंदृष्टौ गतंतमनुपृच्छतः तावूचतुरवंल्लोके तु रयदानवरस्तकौ ४ ।
श्रौतस्मार्तक्रियाहीना अव्रतिर्वृत्तिपापिनः तस्येसरस्सौ यल्लोके गंधर्वसेविते ५ रौप्य स्वर्णांग हाप्यरत्नकांचनमन्मथः नरनार्यः कामरस्येनन्यमानविशारदः ६ अतिसौख्यकरंतेमर
दृष्ट्वा पप्रच्छतौ पुनः केयामिदंपरंदृष्टौ गतंतमनुपृच्छतः ७ तावूचतुः गंधर्वनगरंचेदं देवस्थानेषु गायकाः प्राप्नुवंति महापुण्यपारिदं पुरमनुत्तमं ८ सिद्धचारणवसतोगुरु।
कानांपुरंमहत् नामाव्रतैस्तपारांमैर्मंपुराणसमुच्चयैः ९ दृतौ च तं नृपं पश्चात् दर्शयेतां गरीयसीं १० इंद्रस्य नगरीं रम्यं दर्शयेतामुभौ नृपं ११ सुवर्णरत्नगोदानरथाश्वगजदानतैः
गम्यां तीर्थाभिषेकाद्यैः पुण्यैर्नानाविधैरपि अश्वमेधशतार्जितं ११ सुवर्णरत्नगोदानरथाश्वगजदानतः गम्यां तीर्थाभिषेकाद्यैः पुण्यैर्नानाविधैरपि १२ यमेंद्रभवनं रम्यं दर्शयित्वा
सुमौ नृपं नृपो निरीक्ष्यतं प्राह च यत्सुकृते द्युमेवतत् १३ अग्निलोकं ततो गौ दर्शयेतां नृपं शुभं यत्राग्निहोत्रिणो वह्नितेजसो यं नमाप्नुते ततो दर्शयेतां तौ यमलोकं शुभाशुभं यत्र
पापकृतो यांति तथा पापकृतोपि च १४ सधर्मः सुकृतो याति दुष्कृतकर्मणां सुकृतः सर्वभोगान् दुष्कृतो नरकानपि १५ भुंजते प्राणिनः स्वस्वकर्मभोगाननेकशः कुंभीपाके च पच्यंते तौ
घ्नंते चासिपत्रकैः १६ अयोघनैर्नताड्यंते कृत्यंते क्रकचैरपि तामिस्रे चांधतामिस्रे कुंभके ऽमसृपके १७ पात्यंते नरके घोरे दुष्कृतः। प्राणिनो मतान् निरीक्ष्याभील पर्ने ऽश्व पातेपा

ग०५०
७१

तामितिब्रुवन् १८ ततोगोदर्शयेत्तांतौकौवेरंलोकमुत्तमं प्रत्यक्षयक्षरक्षकलोकादिति तत्परं १९ रत्नकांचनपुष्पाणिनरादास्यंतिदेवितेंतिच रत्नकांचनदानेनतुलादानेनकोटिभिः २०
प्राप्नुवंतिमहाभागाःकौवेरंलोकमुत्तमं ततोगोदर्शयेत्तांतौवारुणंलोकमुत्तमं २१ तीर्थान्नदानतोलभ्यंकुवेरभवनान्तितं अप्सुपर्वेषुश्रद्धदेहावसंतिपुण्यभोगिनः २२ वापीकूपतडागानां
दृश्यंतेजलदायिनः ततोग्रेदर्शयेत्तांतौवायुलोकंसुखावहं २३ दत्तोयेनजनेभ्योग्रीष्मेसोशीरंकर्पुरंजलं वायुलोकेवसंतितेतिष्ठंतिविहारिणः २४ ततोग्रेदर्शयेत्तांतौपर्यंतलोकंदुरासदं
पंचाग्निसाधनरताःसूर्यभक्तिपरायणाः २५ आप्तकामाश्चमुनयःसर्वेतिसूर्यवर्चसः निवसंतिविनाबाधायावत्कल्पंनसंशयः २६ नक्षत्रंचंद्रलोकंचदर्शयेत्तांन्रपेतरा मुक्ताफ
लसुवर्णानांदानेनसोमयागतः २७ प्राप्नुवंतिमहात्मानोलोकमेनंसुपुण्यदाः गोलोकंचततोग्रेतौदर्शयेतांमुखोत्सवं २८ गोसहस्राणियेरहुर्ब्राह्मणेभ्योयथाविधि गोमयंश्च
सुकल्पैस्तेगोलोकेनिवसंतिहृ २९ सत्यलोकंततोग्रेतौदर्शयेतांचिरंतनं सत्यव्रतावेदविदोवेदाध्ययनतत्पराः ३० सदाचाररताःशांताःशिवरःप्रग्रामपाटकाश्चये अन्नदानरताश्चवल्मी
रतीर्थसेविनः ३१ अप्रतिग्राहकाविप्राःपरोपकृतिकारिणः तपस्विनोदानपरासत्यलोकंव्रजंतिते ३२ तद्धूर्ध्वंचमहद्देवगावलीलीलावद्यपते यत्रब्रह्मामुनिगणैःगीयते
गणैःपरैः ३३ देवर्षीणांचदेवानांगंधर्वाप्सरसांतथा स्तूयमानोरिवानंदसेव्यतेभक्तितत्परैः ३४ एवंदृष्ट्वाभवनान्यानिरत्नानिपुरतोलयत् तेहत्यानंदपतिर्लोकंविस्मितःप्राहतौतत

तम
७१

३५ नयउ· धन्योस्म्यनुगृहीतोस्मि गरुडेशेन कृपावता यत्त्वयाहं दर्शितो मे स्वर्गलोकाः सुदुर्लभाः ३६ को· तेषु न दृश्यते तां तो वैकुंठं विष्णोः त्रिषु लोकेषु तत्र गच्छंति वैष्ण
वा भक्तितत्पराः ३७ सर्वलोकेषु श्रेष्ठं तन्नोपमा यस्य विद्यते शोभेन वर्णितेशक्तो नेककल्पेन चात्मभूः ३८ दुर्जेयस्यापि नस्यापि येयस्यापीति लाञ्छनः तोरणैर्मणिवाध्वपनवानप्राकार
यत्नकृत्तमः ३९ विष्णुलोकं व्रजत्याशु सहस्रं पंचयोजनं सर्वचंद्रप्रकाशानि विम्बकल्पितानि च ४० मंदिराणि प्रभासेति रत्नकांचनराजितैः पृथुनप्रविशंत्येव तत्र मारत्नमरीचिभिः
४१ परिवारप्रतोलस्य यत्र तिष्ठति दैत्यहा जहर्षेन यथा योसौ रद्दावनुरूपसंचयात् ४२ ततो श्रेदृश्यते तां तो कैलासं गिरिशालयं मेरोश्च शिखरे रम्ये सहस्रयोजनविस्तृते ४३
रविचंद्रप्रकाशानि हर्म्याणि भांति यत्र च यत्र पंचाक्षरजपात् द्राख्यापजपात्स्वयं ४४ अनेकसाधनरताश्च तपश्चैतोव्रजंति हि तेरुद्राश्च त्वमत्यानि नाश्रद्धमातरतः ४५ रुद्राः स
वैष्णुलोकेषु परस्परदर्शनान्वितां ततो नेन रविम्बचंद्रं सहस्रयोजनावधि ४६ विमानप्रभया पंक्ति न च पश्यंति किंचन तेषुनारनिमंगान्द्र सुत्रावद्व सहैन्वयः ४७ गिरिवर्यप्रकाशानां
धमराणां समंततः कृष्णकृष्णं पतेर्यस्तिपदं छत्रोत्रयः ४८ कराट्रस्यामिदेवस्य पादपद्मसमितिमूर्द्धं दृष्ट्वा तो गजारशक्तिं भामरैकान्तरं च ४९ अनेकादित्यसंकाश
वृत्तां ऽयासमसाहसं प्रसारितमुखं भीमं दृष्ट्वा मर्छामियान्वयः ५० आश्वास्य निन्ये तुस्तं तुष्टवा वेदव्यंततदा ततआधारशक्तिं स ततो प्यतिभयंकरां ५१ रुद्राचकंपेनरपति

श्रीमत्पीठमस्तके स्थितां कराल्के शालंवोर्वी दीर्घजिह्वां प्रभावृतां ५२ आध्मातसितोव जन्नवैसोपपत्त्कामदायिनीं आधारशक्तिसंविष्टां योजनायतविस्तृतां ५३ स्वर्णसिपर्वतास्तस्याः
स्तासवाप्रविवर्तिनः वन्मातिनिपुरे देहे यस्यांतिष्ठतिसाप्रुरी ५४ वरत्तसौन्दर्यहृतोपुष्पस्तानंरुपतनं पद्मासनपरित्रप्रोम्निकोटिरुर्येनिभंप्रभं ५५ रत्नकांचनसंभिन्नाभोतिपत्र
गृहापरे मुक्तारजतसर्पोश्मनिर्मिताश्चसहस्रशः ५६ नीलाश्मकुट्टिमापत्रप्रुमांसोपत्रवाहुमाः वापीकूपतडागानिभांतियत्रसहस्रशः ५७ स्वर्णपद्मोत्पलैर्नीलपीतरक्तसि
निव पदंवुपासान्नजरानस्त्रोमानसांभवेत ५८ आक्रीडाविमलानानानात्स्वपवस्त्रीविराजिताः हिंस्त्रायद्यापत्रवः सर्पकोटिभाभोतिपत्रव ५९ चंद्रप्रद्येप्रपसंतिकलंकरहितेमु
खे विलासिनोजनायत्रसर्वेरायोगतेनिशि ६० पद्मगुप्तवनामोदःश्मर्न्नंदतांतविहारिणां इक्षुसागरतीरेसप्पोतेत्रमुरात्रुता ६१ ॥ इतिश्रीमत्तन्त्रराजगुप्तंकौ०वा०गतेवालो
५२ ॥ कौ० पद्मरिक्षुरसंप्रुलपनिर्वपैर्लप्पमंजसा तन्मध्येपद्मिनीश्वेतासहस्रदलपद्मयुक् १ सहस्रविकिरणप्रख्यंतस्योपन्नत्रमुत्तमं तन्मध्येतत्पदंरत्नस्यपर्यंकोतिमनोहरः २
दिव्यास्तरणसंछन्नोदिव्यधूपैःसधूपितः दिव्यनानाकुसुमवानसुप्रभैरत्नसंचयैः ३ भातप्रन्नमथासर्वोहित्रोविरिदापवच व्यजनैर्वीज्यमानः सतत्रयोतेविनायकः ४ को
टिचंद्रनिभोनानालंकारैर्नानाभूषणाः रंभास्तंभनिभंप्रुरुंदंडुंररसंदरं ५ दधद्दिव्यांवरंछन्नोभाललेचः किरीटवान् कुंडलेचांगदैर्मुद्राकंकणसंयमहाधनं ६ सिद्धिबुद्धि

सिद्धिहेतवादेसंवारतोस्मृत् अणिमाद्यगरिमाद्यंच श्वेतचामरवीजितः ७ ज्वालिनीतेजिनीदीप्तादीपिकामपतःस्थितातीरचवेदनलिसोमोरिव्यमाल्याविभूषितः ८ मीहमाप्रथिमा
भ्यंचश्वेतचामरवीजितः ९ ज्वालिनीतेजिनीदीप्तादीपिकामपतःस्थितादापस्थितेहदिसमीपतः जलेगंगुरुपावेचकछवेकाचवरत्नपुरुके १० ततोइतोहरेतरानोपसकावुभौ ११ ततस्त
स्तुत्वाराजासप्तराज्ञानामकृतांजलिः उवाचपरमप्रीताधन्योवैशोमनागत १२ पितरोजन्मविद्याचतपोदृष्टिःकुलादयः येनमेदर्शितंब्रह्मन्स्थैर्यंपदगुणंतव १३ नमस्तस्तेलोकेकैलासयाकला
केपिवैभवः एतादृशोदर्शिमयानान्यलोकेपिकुत्रचित् १४ सूतउवाचः आस्थातंसततंतस्यैतंततश्चानिवीरनुः ततोपरस्थदालहृपंदमुजंसविनायकं १५ येनतोनिरतौदेवौरवौतकन
रांतकौः अणिमैरंकोमलांगंहिमकर्पूरसंनिभं १६ नशक्यकृतरावलुंवाच्यतद्रुमरागालः आनंदाश्रुनहीहरैरोमांचततरहृषं १७ विज्ञायतंमहाभक्तिमुत्थाप्यालिंग्यविघ्नराट् स
धर्माप्राप्यस्वपिठेवदवतुकालागतःसनु १८ देवोपिवापूर्वकंनोमद्भ्योरोमांचसंयुतौ उभौसुखाब्धिसंमग्नौरहातौलौयथामुनिः १९ उवाचवचनेप्रत्याख्यातालहृपीदिनायकः त्वद्दृहेमे
कथाताताकीर्तनायकृतंमया २० ततस्तंतत्यंतयासर्वत्रभंवायरिवाप्नुं निहत्यावहवोदैत्याधराभारक्षयंसंहृतः २१ पालिताःसाधुलोकाश्चस्थापिताधर्मसेतवः तथापत्यापुनर्या
तःकश्यपंस्वपित्कारकं २२ प्रणम्यतंनिजेलोकंप्राप्तोमुसर्ववैभवं त्वामेवपरिचिंत्याहंविश्रांतिंनलभेक्वचित् २३ तथापिभावंज्ञात्वादंमुहूर्तंमुनिपुंगवं अप्रियपतंतवगरहंतरनुग्रह

तत्त्वया २४ प्राप्तेस्छानं मुद्गलेन मम त्वयि रत्नपाश्च परागमं सदा रैवैर्ब्रह्माद्यैर्मुनिपुंगवैः २५ कौवाच पीत्वा वागमृतं तत्र स्वरूपो नत्वा पुनः पुनः उवाच धैर्यमालंब्य मुद्गलाव
त्वय्यामीतः २६ नृप॰ नमामि ते नाथ पदारविंदं ब्रह्मादिभिर्ध्येयतमं शिवाय सत्यप्रपाप्याखिपरस्य धाद्युचिन्त्यं ते विघ्नहरं निजानां २७ परश्चैते विसुरिशाविरभिः सुरैरनेक
कार्यार्थकैरन्नैरेस्य अनेकशो विघ्नविनाशदत्वं संसारतप्राप्तत्य छिकारि २८ नमामि ते नाथ मुखारविंदं त्रिलोचनं वन्हिरवीन्दुतारं कृपाकटाक्षामृतसेचनेन तापत्रयोन्मूल
नदक्षशक्तिः २९ नमामि ते नाथ करारविंदमनेकहेतिस्वतरे वशत्रुं अनेकभक्ताभयदं सुरेशं संसारकूपोत्तरणावलंबं ३० त्वमेव सत्त्वात्मतया विभर्षि रजस्त्वयो राजसतामवा
प्य तमोगुणाधारतया च हंसि चराचरं ते वपातं गुरो शं ३१ यः श्रद्धया त्वा भजतो निपांत्या मात्म्यया विघ्नान्यारि धावति त्वां सत्त्वो च योत्पेर्षु शोधो विधाता तव वर्ण्यशेषः ३४ निराकृते स्य
परिनाकृतिः स्याद्युपासना कर्मविधिर्न्न यास्यात् गुणप्रपंचात् प्रकृतेर्विना सोजनस्य भोगस्तु तथा कथं स्यात् ३५ सतां गतिस्त्वेऽत्र रनुपदे स्त्वस्तल्कर्मनिष्ठाम रनुस्मृतिस्त्वेत वि
तस्य शुद्धिं मरतीकृपाते ज्ञानं विमुक्तिस्त्वनदुर्लभा स्यात् ३६ कौ॰ इति स्तोत्रं समाकर्ण्य परितुष्टो विनायकः उवाच काशिराजं स वरं वृणु हृदिस्थितं ३७ नृप॰ ज्ञातं वरस्यकत्वं
मेयद्राहं समागतः इतः पुनर्जन्ममृती नस्यातां तावद्धीयतां ३८ कौ॰ स्तोत्रेण प्रीतस्तं प्राह तथेति द्विरदेहतं स्थापयामास निकटे कल्पकोटिशतान्यपि ३९ मुनेस्तोत्रं मया

गम
८१

तस्मात्प्राप्तं तस्य प्रसादतः नारदाय मया प्रोक्तं नारदो गौतमाय च ४० प्रातस्तोऽपि मुनीन्सर्वान्सर्वकामफलप्रदं ज्ञानदं मोक्षदं विघ्ननासनं मुक्तिदं परं ४१ यः पठेल्लभते भक्तिं गणेशे
भक्तिमच्युत विद्याकामो लभेद्विद्यां त्रिसंध्यं पठेन्नरः ४२ पुत्रकामो लभेत्पुत्रान्जयकामो लभेज्जयं एतत्सर्वं मयाख्यातं यत्पृष्टं त्वया मुने ४३ आख्यानं काशिराजस्य किमन्यच्छ्रो-
तुमिच्छसि भृगु इति श्रुत्वा स वाक्यं व्यासो निःसंशयं गतः ४४ पुनः पप्रच्छ सुमतिर्विस्तरेण कथान्तरं व्यास कुत्रस्थाने दारैस्स्नातो दारैश्श्रमारतात ४५ भुक्त्वान्तरन्नं तद्गृहे
काशीराजं समेत्यं च किं चकार स देवोऽपि काशीराजश्च तद्वद ४६ कथं तौ निरतौ दैत्यौ भस्मारश्च कथं हतः स्थापितश्च कथं धर्मस्तन्मे शंस यथाविधि ४७ क्रो॰ कथया-
मि समासेन चरितं बालरूपिणः हत्वा धुन्धकस्य दारिद्र्यं यथा तेन कृतं मुने ४८ इति श्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ रु॰ वा॰ राजस्नानं रप्राप्ति॰ ४७ क्रो॰ भुक्त्वा धुन्धकगृहे देवो यावत्क्रीड-
ति चत्वरे स्वगणस्सुख्यापनमध्ये सततो नागरिका जनाः १ भोजनाय समारंभं कृत्वा मुनिसुतस्य ह काशीराजगृहे तावद्राकारयितुमागताः २ तानवेच काशिराजस्तु क्रीडन्तो गतं
वहिः पश्यति स्म ततो लोका गृहे गृहे विनायकं ३ धुन्धकस्य गृहे सयान इति के चित्समब्रुविरे ततो जना निनिंदुस्ते देवं धुन्धकं न किंचन ४ जना उचुः उद्भूतु केरकान भुंके हि त्वा
कोमलपल्लवान् अस्मत्गृहान्विहायासौ शीर्द्रुमगृहं गतः ५ वचैव स्मरतो नीतो राज्ञा बालो पहिस्मरः स्मारयंचेतराकुर्वात्स्वं तु यत्सर्वं चेतसो ६ कदन्नं तस्य पिस्वल्पं क

ग०पु० यंमेस्यतिबालकः केचित्सपुत्रयादेस्तुतमानपितुमुत्सुका ७ इतस्ततः प्रधावंति विलोकितुं विनायकं पप्रच्छुर्मार्गगान्लोकान्क्वचिद्दृष्टो विनायकः ८ पृच्छा पृच्छा व्रजंतिस्मजनानस्म
८२ न्तितत्पराः केचिद्दुःखमुक्ताः गृहंगताः स्मारितितान्स्वीन ९ तेशीघ्रंतद्गृहंयाताज्ञात्वासुप्तंविनायकं अतिवत्सलिकास्तस्मीं प्रवुद्धः स्याघरादिभुः तदेनंप्रार्थयामासुराजसामुत्तमभुवन् ११ उ
त्तिष्ठयाहिरेशीघ्रमन्नंपर्युषितंभवेत् त्वदर्थेनगरेलोकाः कोलाहलंप्रकुर्वते १२ दीरद्रुस्यास्यकुल्कस्यकुल्कमिश्रारतस्मर पर्यास्मिश्चास्यभिक्षायाजायतेनदरोचनः १३ जलंनकोऽपवीत
गृहेतस्यकथंभवान् भुक्तवान्कुत्सितंचान्नंकश्यपस्यात्मजोभवान् १४ केचित्तंविविधैर्वाक्यैर्निनिंदुस्तुष्टुवुःपरे मुनिः एवंश्रुत्वातुवचनंवाक्यमुवाचकश्यपात्मजः १५ देव भक्तोपचार
तंचान्नंभुक्तमद्यपर्युषितः परमान्नंहिरांतुमेशाकिसुतस्यनाकिच १६ ग्रामसमात्रंहिभोक्तुमेवांछानास्यधुनाजनाः कौ एवंनिवृत्यलोकास्त्वाजनास्तेविनतास्तदा १७ उचुःपरस्परंकिं
चित्किंकर्तव्यंहिबालके सोपिविह्वलतांत्यक्त्वापुरवासिजनस्सह १८ एकोनेतत्रमापेदेघटकान्गृहवस्थानात् जलकुंभगतोवहन्स्वितानेकरूपवान् १९ प्रतिगृहंगतोनाना
रूपानसौभवद्विभुः क्वचित्सोपानमार्गेषु क्वचिद्दोलागतोपिच २० क्वचित्पर्यंकगतः क्वचित्सौधगतोपिच क्रीडतेतद्गृहस्थैस्तैःक्वापिपारेवताल्लैर्भुनक्तिच २१ अथैतत्क्वापिविप्रास्त्रागीतापाद गण
पत्नापिकुर्वंति तेरद्भुत्स्वगृहेपातंकाशीराजेनसंयुतं २२ पादप्रक्षालनंक्वापिविक्रिपत्नेपराक्रमारतत् २४ उपचारैःषोडशभिःस्वपतेक्वापिभक्तितः भोजयतेपरमान्नेनबालभावाघयातया ८२

२५ क्वचिन्नानापरिमलैः कस्तूरीचंदनादिभिः सेव्यते नरपत्नीभिः शुचिभिः शिवकैरपि २६ भुक्त्वा पयोधसुधाव्यापपायसंपायसादनादिभिः अर्च्यते सुमनोभिश्चनैवेद्यादीविधैरपि २७
वेदपारायणारतः क्वापि गानरतस्तु सः शृणोति सत्कथां क्वापि हरेरपि कथां क्वचित् क्वचित्प्रमदानृत्यं पश्यति स्मरपीडितः आरात्रिकैश्च विविधैः क्वापि नीराजितो विभुः २९ क्वचिद्व
पाशरस्तौ मौक्रीडते स्वहुबालकैः पुराणं वाच्यते क्वापि धर्मशास्त्रं तथा ३१ एवं सर्वगृहे भुक्त्वा सर्वयोकामसहरकः पश्यपश्यपथा वो ध्यातपातो व्यस्माद्विभुः ३२ सुप्रसन्नो महोर
वापयाकल्पद्रुमोपिच यथा चिंतामणिः कामधेनोर्वाखिलकामदा ३३ दीनानाथेति यन्नाम कृतं तत्सार्थकं तदा देवदुंदुभयो नेदुः पुष्पवृष्टिर्हि हरते ३४ इत्युत्यकाभितरश्रोसौ भ्रा
तउचोन जानप्रति अथ विनायकोवा लोसल्लिंयौ ममतिष्ठति ३५ तकर्ण्य सर्वगृहगाः दृश्यते सर्वमानवे गृहे गृहे सतु कथयति यत्सत्यापि सांप्रतं ३६ योगमामकाव्यपतितं वद
मिव पुनः पुनः विनाभिनायकं यामिकथं भोक्तुं भवगृहे ३७ गृहमध्यस्थितः सोन्नभुजनकाश्यपसंयुतः तेषुकथं तेषां के ववाहः स्थानमयदृश्यवान ३८ इतस्ततो बुधवक्षोकाद
द्वं विस्मितमानसा नानागृहाणि भुक्ते का शीराजसुतो विभुः ३९ आकर्ण्य वचनं तेषां हसन्नेवं नृपः सतान् विनामंत्रकं यकोतो भोक्तुं नानागृहाणि ४० ततो द्विगुणितानि गृहाणि
गत्वा राजा हृदयवान् स्वंचकश्यपपुत्रं च भुक्तवंतं गृहे गृहे ४१ एतस्मिन्नंतरे प्राप्तौ स्नात्वा तौ मुनिसत्तमौ भुक्त्वार्थंचममास्तौ तौ सनकश्चसनंदनः ४२ पुरीं महोत्सवपूर्णां तांविक

ग०पु०
८२

यक्रमंपीशुभं यपद्महे प्रविशतस्तस्मात्ततोविनायकः ४३ पश्यतस्तततौनुपालस्यबहिरेवच भुक्तंचभुज्यमानंचभुक्तंक्रीडंतमेवच॥ ४४ जपंतंच पठंतंच पाठयंतंच पश्यत
स्वंसर्वंत्वत्तेहृष्ट्वापरस्परमथोचतुः ४५ नस्थलंभोजनार्थायद्दस्तेत्यात्रनिर्मलं पात्रःकुत्रगहंकतीयनायातिष्यमारराज ४६ इत्युक्ताहृदयातौद्दृष्ट्वततज्ञापिकास्यवः
अधोमुखौस्थितौतौपातस्यनगराद्बहिः ४७ पश्यतस्तस्यशोममतिंस्मृतांवैनायकीशुभो अंतर्हितंचनेत्रेचसंनिमील्योन्मील्यनायकः ४८ अथ[illegible]चांतरमेरस्थैवविदिरस्त्र
तस्थतस्तौततःपश्चात्ध्यानंविस्मितयोस्तयो ४९ ददृशतुर्गजाननयनेविनायकस्वरूपिणां परस्परंस्वतनयंतौपश्यतस्तंविनायकं ५० सर्वव्यापीसर्वरूपीआविरासीत्तयोःपुरः
दृशत्वातुरंगसंगतःसिद्धिबुद्धिविराजितः ५१ सुप्रकाशंकिरीटंचकुंडलेचांगदेरधत् स्त्र्यंगंधंचमालांचनागंचंद्रार्धमेवच ५२ कस्तूरीतिलकंदिव्यंवमनेदगनप्रभे सुप्रका
शंकिरीटंचकुंडलेचांगदेरधत् स्त्र्यंगंधंचमालांचनागं सौम्यतेजाःसुमनसाद्दृशांदुर्निरीक्ष्यताः ५३ त्वत्कायमेतौतत्वतौप्रणामेतौविनायक बध्वाकरपुटंतंतुष्टुवा
तेमहामति ५४ तावूचतुः नित्यमद्वैतमपरंपरब्रह्मसनातनं तमेवपरमात्मानंपंचभूतात्मकंविभुं ५५ चराचरगतंसर्वरूपिणंसर्वेश्वरंस्वमंतियस्तोतां[illegible]
टपः ५६ सकथंस्तवनीयोनौवेदानामगोचरः आवयोर्वांछितैरेकवचात्वाप्रसादिते ५७ नी[illegible]मानंततानतस्वथस्यहृ भभारहरकार्यापक

कौ० अंतर्दधेतुतद्रूपमुभयोःस्तुवतोपुरः नपश्यतोपराद्रूपंतदातौश्रमवर्जितौ ६० प्रासादंपरंकृत्वामूर्तिंवैनायकींशुभां ब्रह्मचारिद्विजनिधिधैःशांकरश्चशुभोदने ६१
स्थापयामासतुर्नामवरदोयंविनायकः गतोशंतोर्धमिलितचतत्रवत्सरउत्तमं ६२ स्थापितंनामतस्थापितश्चततःख्यातिमागमत् अत्रस्नानेनदानेननागोत्सर्जनेनच ६३
सर्वोकामानवाप्नोतिहित्वापापंपुरातनं तत्रैवमुनयःसर्वेदेवाश्चसदिगीश्वराः ६४ दृष्ट्वासंस्तुतंदेवंस्तुत्वानत्वापुनःपुनः भ्रगु० एवंतोबालकस्यप्रभावंदृष्ट्वागतो ६५
दृष्टप्रभावौसंतुष्टौस्वस्थानमापतुःपरं पठेच्छृणुयात्तस्मात्पाबालस्यचरितंशुभं ६६ सर्वान्कामानवाप्नोतिपरब्रह्ममयोभवेत् ६७ इतिश्रीमद्गणेशपु० क्री० वामनक
सनेरनम० ५४ भ्रगु० तयोस्तुगतयोःपश्चान्मोहायन्नोमहान्नृपः काशीराजोहयारूढोभ्रमतिस्मगृहेगृहे १ विनायकमचक्षाणःक्वगतोमोक्तुमिच्छत विदायमांकथंयातो
मिथ्यात्वंमोक्तुमेककः २ गृहेगृहेपर्यपृच्छत्क्वगतोसौविनायकः इदानींवहिरायातोभुक्त्वाक्रीडितुमुत्सुकः ३ काशीराजेनसहितोयाचंतंपृच्छसेकथं एवंनिराकृतःप
र्वैःपुरवासिजनैरसौ ४ परमश्चममापन्नःकुटुंब्याकिंचनोयथा केचनोचुःपुरःक्रीडतेसौविनायकः ५ ततोहर्षयुतःशुल्कारदपातोनृपस्तदा ददर्शचांगणे
तस्यवालंवनगतंविभुं ६ दृष्ट्वातंचप्रभारूढंत्रिनेत्रमिवचापरं प्रणम्यपरयाभक्त्याबद्धांजलिपुटोब्रवीत् ७ नृप० गतोसिसाधुचरितंनमानंस्नेहएवच विदायमां

कथंभुक्तंमित्रात्मन्विविधंत्वया ८ क्रौ० एवमाकर्ण्यतद्वाक्यमुवाचसविनायकः यथायथमनसाभुक्तंतत्त्वयापिच ९ मिथ्यात्वंभावयामेमंस्वाजस्त्वमपिसिद्धिहेतुः वदिष्यंति
जनाःसर्वेएवमाहुरितिलक्षकोटिवल्लान् १० श्रुत्वावैनायकंवाक्यंजनाऊचुर्नृपंतदा इदानींहित्वयाभुक्तंविनायकसमीपतः ११ कथंमिथ्याभावयसेत्वंकः सन्नृपसत्तम ततःप्रहृ
तिमापन्नोतानवाम्सन्नृपोब्रवीत् १२ अजेयातेपरमामायायोगिनामपिमोहिनी धृत्वाहंसवींहरिरामसल्लंजलेस्थितं जलत्वंप्रतिपद्यते पुनर्मायाबलेनासौभिन्नमतिर्नृपोत्त
मः १५ बालंतंशिविकारूढंनिनायनिजमंदिरं नानावादित्रनिर्घोषैर्वेदघोषैस्तथागीतैरनेकधा १६ शुशुभेबालकोतीववरैर्वृतअमरनोयथा अनुयातिसपत्नीकोभक्त्याकुलःयानैर्मा
नैः १७ पराकृतमुखोहृष्टोबालोनक्रीडतेभृशं कथंप्रयातोदत्वास्मैवरंकांचनतोयकं १८ इत्येवंमनसातस्मैदत्तोसंपातितुतमां कुबेरस्संपदःश्रेष्ठांसर्वाश्चर्यकरीविभुः १९ मु
क्तःपराक्रांतोसौसपत्नीकोमहात्मनः कुत्रनभस्मागारेवाहदुःखितमितिचिंतयन् २० नापश्यत्तांपर्णकुटींचीत्तोपरमिक्कांवदो तत्रसुमेरुकाःशुक्रसुगंधैस्तैलमर्दनैः २१ स्ना
पयित्वापतयेस्थातुर्भूषणैःकांचनांशुकैः तथैवतस्यपत्नीचवस्त्रालंकारभूषणैर्योजितं २२ अत्यासन्नमुपस्थितौचाभौयस्मतःसर्वसंपदः रत्नकांचननिर्मितौश्चमेचकाराणासनानिच २३ मु
क्तामणिप्रवाहमिश्रभाराप्यनेकानिस्थलेस्थले कांचनानिचभाजनानिवस्त्राण्याच्छादनानि २४ भक्ष्याण्यनेककुप्यानिरत्नपात्राणिविविधानिच दृष्ट्वात्वेवंसकलंचाभौपरस्परस्यामभ्रा

यता २५ किमिदं भवनं सुद्रं जातमित्युग्रलोचनः ततः शुक्लोब्रवीत्मत्तौ विनायकप्रसादतः २६ सर्वं जानीहि सुभगेन समस्तं मत्तो विभुः रहस्तितु पर्वतेशिता अस्य मोक्षगतो यथा न २७ इं
भारतं वहुतरमल्पमेव हि मन्यते भक्तो यथा पारितुल्यं स्वल्पं मन्यते वहुलं विभुः २८ तस्मात्भयेन कामेन स्नेहेनापि पुमांस्ततः स्मर्तव्यो न मनीषया ब्रह्मकल्पः स्वयो हिताय च २९ मुनि तत्
सुनगरे गुप्तिनं तां ततः समीरितौ आस्तां हूतौ च रेकालं मल्लकार्क्षचपलस्तथा ३० यक्षेश्वरशर्वैस्त्रैलोक्यकंपेतरवत्स्यपचवत् पश्चिरः कंपनैः कंपयांति रवासकासवा ३१ एतकने
वलेश्वरैस्त्रैलोक्येन समस्तयो अयं तु शिविकामध्यं हंतव्यो मुनिरेहजः ३२ यतो नेमलतारैस्यावालेन एवं मागता तेषां प्रतिकृतिः कार्यैस्यैव मन्युः परस्परं ३३ विघ्नरूपं समास्याय ग
जेतस्य महारवो किमिदं किमिदं मितिव्युक्तुमर्भयविह्वलः ३४ एतस्मिन्नंतरे प्राप्तो शिविका लिक्ररतुलो वाहयत्नापितः सर्वैस्तत्कालं चाविनायकं ३५ धृतो विनायके तोभोरता
भ्यां वलिनौ वलात् आस्फालितुं धरण्यां सव्याम वामास ततावुभौ ३६ कन्दराणि मनाप स्वास्थ्यापयामासमतस्ते हंतव्यः पुरुषः कासौ यः पराक्रमतो विभुः ३७ मयाके न हंतक
स्मात् समर्थः पुरुषस्य एवं तद्वचनं श्रुत्वा प्रोचतुः परतस्थितौ ३८ कन्दराणाधिर्भवान्त्रख्यातो रीना नाम्ना थपितामिनः सेकरक्षो यनेनात्वायविधारेभ परः पुनः अन्नर पंचपतितौ विल्मा
तामुवनत्रये आवां हूतौ गुप्तहृपेन रांतक समीरितौ ४० तव विघ्नकरौ देवरस्थितौ कपयालया भतं भव्यं भवच्चैव सर्वं जानासि सर्ववित् ४१ ये ये वैरमाचापा नातरलास्ति सम

ग॰पु॰
८५

मामतः प्रतिज्ञांनंतेरे पौत्रो हि विनायक मयानुवर्म ४२ ढुंढिमेरस्थितो देव दुष्टो लोकभयंकरो अनयोरुपकारस्तु अस्मोपकृतये भवेत ४३ यन्नगापयदोरतो विघमवोदित्यापते मु
नि॰ मानुवाच ततो देवः एवं मेघानयोर्मया ४४ अभयं देत्तमधुना विपरीतं कथं भवेत् इत्युक्त्वा मौनवान्तो भवत्ततो राजा ब्रवीत्पुनः ४५ अपराधान्नमे स्मार्तान् संलोतो मोचितोरिर म
रसोज्जीवने जनेतोरिच्छति कारणं मम ४६ इत्युक्त्वा मौनं दधे भ्रात्रा सौ काशीराज विनायकौ ४७ नत्वा तौ सर्वलोकाख्यं स्वं स्वं भवनमागमत् प्रयेमतोस्त्यैमानानदीपरीच विनायकं ४८ इ
ति श्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ वाङ्गतमो ४९ मुनि॰ रोदयकेतुपुरे रम्ये नंतेतक सभां गतौ सहस्रसंभहरिनेतमणिमुक्ताविभूषिते १ अनेकवीरसंवाधा नानाश्चर्यसमन्विता शतयो
जनविस्तीर्णा तावद्यामसंयुतां २ नानामणिमये रम्ये आसने संनरांतकः उपविष्टस्तत्समीपे तस्यामात्यो वृतासने ३ दुर्भिगगनंसंलीहमधीसौ वालनां वेशैः नत्वा तौ वरतः सलज्ज
पत्नसर्वगुणान्बहून् ४ वक्तव्यं हूतव्यैरेतायत्स्वास्माधितं वचत् अन्यथा हृतदोषः स्यात्स्वामिकोपश्च दारुणः ५ श्रुत्वा तत्स्वामिना कार्यं विचार्य स्वहितं कुरु आगो विनाय
के विघ्नान्कर्तुं यातौ परिंतुतौ ६ अतिरूपतरौ तत्र स्थितौ बालप्रतीपकौ विघ्नेशं तु रुद्ध्वा प्रथमं बालरूपिणौ ७ ताभ्यामालिंगितस्तौ समसश्च चक्रे विनायकः पतंगश्चविधुल
श्चवाप्य रूपधरौ ततः ९ यातौ बालकपुष्टिं तु शिर आक्रम्य नाशितौ पापात्मारूपी प्रबलः शतधा खंडितोसुरः १० कामक्रोधौ दानवेन्द्रौ रूपमास्थितौ हंतु बालं तु मार्गे तौ च

राम
८५

रितौ धरणीतले ११ ततः कुंडिनाख्तनकः कोऽजरूपमास्थितः मार्गमाध्वसंतस्थौ तत्कुंभस्यविदारणात् १२ निहतः स्वामिनाश्रेण कुमारेणावलीलया धर्मरक्षमहे पश्चात्तं
भ्रमाहं तु समागता १३ नारिकेलेन शिरसि हता मृत्युमवाप सा ज्वालामुखो व्याघ्रतुंडस्तृतीयस्तु विदारणः १४ आगता काशितं बालमाद्यो अज्वालतां पुरीं ध्वंस्यः सतापमकरोद्
गुरूपतपास्पद १५ विदार्यास्यं व्याघ्रतुंडोऽभक्षत्पश्चाखिलान्जनान् त्रयोपि निहतास्तेन बालेनानंतमायया १६ मेघनादो महादैत्यो मायाकेरूपमास्थितः निहतो मुष्टिकाघा
तात रस्मृतमिवाभवत् १७ कूपस्थकंदरश्चौभौ निहतौ मापिनौ बलात् जंभासुरांधकस्तु गोनाशितुं बालमागताः १८ एकेनाकारितुतमोध्यातामिर्वध्यैपरः अपरस्तु ग
शिखरात् अपतद्बालकोपरि १९ महाविहंगरूपेणाहूरस्थितासुरोपि च तेषां प्रतिक्रांतकं तु भिन्नमस्तामगात् क्षती २० आगता महिषीतुं बालं भक्षयाच पूतना सुभा तदुरस्युत्त
माकम्प्रपारगान् जघाह विघ्नराट् २१ ततआवीतद्वि रूपमास्थाय बालकं गतौ निहतौ तेन विघ्नौ करयोर्बलशालिना २२ कृपावतामिमुक्तो सो हस्त्या सर्वे विकीर्यते आस्या
तुं त्वांतरखिलमागतो स्वामिनं प्रति २३ एकदा नगरे तत्र सर्वैरेकः समाहृतः भोजनाय च भुक्ते नदीर्दुर्गाविनायकः २४ विशीर्णामास्तनं भुक्तासह तैलेन बालिभु प
ख्या कृतानंतकायो भोक्तुं सर्वगृहे प्रभुः २५ सर्वे च काशिराजेन सहितो बुभुजे हि सः काशीराजेन भृत्येन तातंत हि चेष्टिते २६ स्वामिन्नेतादृशी शक्तिः क्वापि दृष्टा न च श्रुता

ग०पु०
८६

दूरानीयद्भिनंतेस्मात हि समाधीदवीपनं २७ आनीयरेनकेतास्पद्यैलोक्यं विपतेशुमाद मुनि· इत्थंश्रुत्वातयोर्वाक्यं प्रत्युवाच नरांतक २८ वमतिस्मनुरवारग्निं विन्यन
नुं प्रसार्यगतात् वध्यातुमकृरीमुन्याम्मुवाच नरांतकः २९ कोपि ह्यानशीलस्तु नास्ति लोके कश्चित् यावशीलस्का जनतो वमंहीनसवैश्वोचात् ३० अस्त्रयैमनस्वितेषुभ
वङ्गाकारुपाणतं खद्गोतोराजेतत्रपालकं दृष्ट्वा नरस्पते ३१ [illegible] दृष्ट्वा नरस्पतेयत्रावृत्ताकस्य पौषिराजेत ३२ नरस्य कालकृपोहं तावदाल
बलं महत् तकाशिराजंतंवालंजानीयावंतिष्ठेदिति ३३ यत्रैतेनिहतारेस्मगतास्तत्र गमिष्यति मुनि· एवमुक्त्वा नृपस्तस्थौ जगर्जेन्द्रमदिरः ३४ चक्रेयेपञ्चवीसवीतह
जेनरवाहतुला ततआत्मापपसर्वान देशान पञ्चभिर्वाहनैः ३५ काशीराजस्य [illegible] दर्शिताः ३६ [illegible] सर्वशोतिकरोराजबु
रंगाध्वजान्विता ३७ सैन्येन रजसा सर्वं आसमासीद्दिगंतरं [illegible] किंचन ३८ परा[illegible] नहतासमत्काः उड्डीयड्डीयथावंतोशिम
ध्याघुडुं प्रचक्रिरे ३९ मुक्तकेशा [illegible] शीचर्मधारकाः पाथारतागुमवड्डांगयाक्लिमायाकरापरे ४० [illegible] विहुतहतासद्वैरंतावरण
राजितं ४१ नानाधातुविचित्रैश्च पर्वतानां [illegible] ४२ आधोररमायाहानसुत्तहासवर्द्धतंभवेत रानोरकैनतुरजः प्रचाकतमभवत

रम
८६

रा ४२ अश्वारोहास्ततो जग्मुर्मुकुटैर्मणिमस्तकाः शस्त्रिकाचर्मनिस्त्रिंशधनुर्बाणादिभूषिताः ४४ ह्रेषारितैर्हेषितैस्तेषामकुर्वंतः सहस्रशो दंतकेषांस्वतनुभागोपि शैलेष्वापि विराजिता
४५ गजाश्चकुरवष्ट्रीशामनरावरसुपालयः स्वच्छतोमरभद्रौमिकाश्चशोभिकरापरे ४६ अश्वाश्चालंकृता नानालंकारैस्वाभरैश्च मनोजवा वायुवेगाश्चोमेवाक्रांतुमिच्छवः ४७
ततः सुवर्णरजतमुक्तामालाविभूषिते सुवर्णाक्षं ध्वजैर्युक्ते नानालंकृतवाजिभिः ४८ नानायुधसमाहैश्चधनुर्बाणाश्रितेर्युते कांतेस्वर्णरजांचकंकिंकिणीजालमंडिते ४९ महा
रथीमहादैत्योरथमारुह्य निर्ययौ छत्रेदेवमहाकायो वीरकंकणशोभितः ५० लसत्कुंडलसुश्रोत्रो महामुकुटमंडितः मुक्तामुक्तामालाहेमांगदिकारत्नकंकणमंडितः ५१ केशराग
कस्तूरीकर्पूरविलेपनः शुभ्रवस्त्रपरीधानस्मारत्नमुद्रिकाद्यनिकुर्वत ५२ वीरवेषान्वविभौ स्मांगतोयथा नानावादित्रनिर्घोषैर्नंदयन्निखिलान्दिशः ५३ अर्हितो हेषितैस्त्वैरैर
घनेमिस्वनैरपि निनादैर्गजमाकर्ण्य च स्वात्स्वान्वीरीयषुः ५५ वीरविनायकं जेतुं कुमार्गैरनेकशः एवं नरांतकः काशीराजस्य नगरीं ययौ ५६ इति श्रीमद्गणेशपु० क्री० बा
नरांतकनि० ५७ कौ० तस्मिन्नवसरे दैत्येन्द्रे प्राप्ते पुरं समागताः नराः धावमानाः प्रभ्रमंश्चुर्भु तं नरांतकः १ आगतौ दैत्यराजोसौ चतुरंगबलान्वितः योऽवधीद्रानपीयंश्रुत्वाच
क्रुर्महास्वनान् २ कोलाहलोमहानासीत्स्त्रीबालानां नरैर्भृशं पलायितादशदिशो लोकाः प्राणपरीप्सया ३ राजा च भोजनं त्यक्त्वा प्रासादोपरिसंस्थितः केतवाप्रदसूमेव

ग०पु०
८०

लोकानां तापयन्वरा ४ सज्जीभवंतु युद्धाय भेरीशब्दमकारयत् खड्गचर्मधरो राजा निर्ययौ चापबाणवान् ५ ततश्चचाल राज्ञोसौ योद्धुं जेतुं विनायकं जयशब्दं च तं कृत्वा नत्वा चाम्बुं
समाहरत् ६ ततोपमानकालारवं श्रुत्वा सेनाचरा प्रभुः सन्नद्धास्त्वरमाणाश्च पत्याश्च स्यंदनैर्गजैः ७ अतिप्रहृष्टास्ते योधा सैन्ये लोकत्रयासमारमाः नत्वा नृपं सर्वे भानसवीरकाया।
स्थितान्नृपः ८ अमात्यान्सर्ववीरांश्च रथेरोवचनानि च उवाच ममयोपं वीरश्रीयंतुपराक्रमं ९ विनायकानुयस्ताननेनानभयं विद्यते क्वचित् तथापि बलवान्देशो बलान्नजिग्यवंपु
षरा १० जयस्य नियमो नास्ति देवाधीनस्य सम्मुखः न सेनालक्षभागो न विद्यते तेब्रवीम्यहं ११ क्व सागरः क्व कुंभोरं क्व खद्योतः क्व वा रविः तेनैव रसिताः साम्भासि ला गलखिप
वपं १२ अपराधः सबन्धौ जातो मोमतके ततः कियंतो निहता दैत्या विनायककवलेन च १३ त्यक्त्वा साममयालोसौ विचारः क्रियतां हि तः मुनि तदाब्रवीन्महात्मा राजा नेभयविहू
लं चतुर्भिर्बुद्धिमद्भिश्च मंत्रिभिः सहितं नरांतकं १४ आरराध स्वकार्यार्थं नीचानुचारेण शुभं १५ बहुधाति मतं राजन्नब्रवीमि तथ्यं शृणु यतत् श्रुत्वा तत्कुरु राजेंद्र ततः श्रेयो भविष्यति
बहूनि कन्याप्रदानं सहभोजनवस्त्रदानसमानि आनमनप्रणामैः तत्कीर्तिकीर्तनं तदासजनानुवादं च यैः कृपावान्विनायको रहितो न चाहं स्यात् १७ मुनि सर्वेहि नायकं पार्श्वे
दत्वा तं तस्य रक्षणं कर्तव्यमिति मे भाति सहितं तद्धितं त्यजेत् १८ ततः सर्वजनानां च शुभाच्छितिम प्रभुर्वचः सम्यगुक्तं मयामात्ये नरेन्द्रो यो न्वयः १९ विचार यत्सुते च वैरत्या ते

बलवत्तराः हहयुक्तांपुरोसैन्यैः सर्वेतेशलभाइव २० मधोगतान्वरानदृष्ट्वाददहुस्तांपुरोरवला प्रजज्वालमहानग्निश्चचाहार्देयसुवीदस्तुच २१ धूम्रेनाच्छादितंपश्येनमातापतीकंन
न कस्यांतरवतत्रासीध्लोकानामतिदारुणः २२ धूमेनकेशिरेखेग्निमपाद्यतिव्रहिनेन सवात्मयोधितश्चापिलिलिंपुश्चचुचुंविरे २३ पतितश्चतात्तत्पजुम्ब्रमाताम्नलम्नापरस्तुता आ
हस्युगेपुरंकाश्चिदेहत्यागंप्रचक्रिरे २५ अपरास्तस्पुजःमासांचक्रुस्त्रैःपायोर्दिवेरीप अतिरम्याश्चमादेवतेसीतात्तःस्वामिनंप्रति २६ नांतकेनभुक्तातोप्रीयितानगरेस्वके स्वंते
प्रलयेहदश्चमासानःसेनपःप्रभुः २७ अस्मास्तमपस्तपोधाश्चेन्नीताद्वैदेवैरात्मभिः तदाप्यशोभहन्तोस्मात्तस्माद्युध्यामहेपरैः २८ एवमुक्त्वाथमंत्रेसप्रेरयन्त्रद्धदुर्मदः सज्यंकृत्वा
धनुस्सधीवामातश्चविमध्यकरोत २९ आच्छादितोरश्मिमालीदैत्योमहमुपागमन् धाराधराययाधारांविमुंचतितथाधनुः ३० मुंचतिस्मशरांस्तैस्तैर्निहतादैत्यसेचया केचित्स्मरा
श्चमत्ताश्चकेचिच्छिन्नाश्चरणाःकृता ३१ केषांचिदुदरंभिन्नंपरेषांबाहवोहता केषांचित्स्फोटितानेत्राकेषांचिदुरसोपिच ३२ अमात्यासेनपास्तैर्दूताश्चान्येमहात्मनः त्वरैः
परस्परंतैत्तमवरवीरान्निजघ्निरे ३३ तदाश्चातैर्हतात्केचिन्नृविनाभतलेपरे तेपिदैत्यामहाशस्त्रैर्निजघ्नुस्तान्महाजिरे ३४ अंधकारेमहाघोरेदूतेनाश्वलिक्ष्यतेपरे निजधुरेव
शस्त्रैस्तेवीतान्स्वांश्चपरानपि ३५ मध्यभूदेवचक्रतिपरस्परजिगीषया अश्वारूढागजारूढारथारूढापदातिभिः ३६ पतितास्त्राश्चापारूढैर्भूपपुःशस्त्रसापकैः एवं

ग॰पु॰
८८

संभ्रांतमभवद्युद्धं तुमुलं पर्वैः ३७ प्रभग्ना दैत्यसेना सा जाता पराङ्मुखी परा सिंहनादं च कारोच्चैः काशीराजो जयान्वितः ३८ हर्षात्सेनांतरं याते निघ्नन्दुष्टवरान्वरान् भिंदन्सेनां म
हाघोरां सुहावे शाद्रुजो यथा ३९ शांतस्तु हत्वा वीराणां सेनामध्ये जघानकः निघ्नंतं तं तथा दृष्ट्वा तत्रुधुः परसैनिका ४० राज्ञायम्मितिबुध्याते सर्व एव समाययुः तान्करणां महताक्षोभं स
स्कारद्धुर्वेलात्स्वमुं ४१ अमात्यपोस्त पुत्राभ्यां सहते दैत्यपुंगवा सेना च ताम हाशब्दं ध्वतो राजेति चक्रिरे ४२ ततः सेनाचरा राज्ञो ध्वस्ताः केऽपि पलायिता मृताः केचित्क्षताः केचित्क्रूरतां
केऽपि तान्ययुः ४३ महावने महोक्षेव वल्लव मिद्धकैरिव अमात्यपुत्रसहितं हत्वा निस्तुर्नरांतकं ४४ रथ्याच नगरी सर्वा निवार्यैः सेवकैस्तुता ततो नरांतकः सौधानजगाद्वीरसत्तमान् ।
४५ पदर्थमागता वीरास्तत्कार्यं सिद्धमेव नः नेमीन नगरानातस्य मुनिपुत्रस्य सांप्रतं ४६ जिते प्रभौ जिता सेना जिते दुर्गे जितं पुरं काशीराजे जिते बालो जित एव न संशयः ४७ अयानयि
ष्यते राजा बालं नियहते बुना कौ॰ एवमुक्त्वा ययौ वाघनिर्घोषैः सोऽद्भुतां पुरीं काशीराजं पुरस्कृत्य स्तूयमानो यदंदिभिः दृष्टो वसुनिवं दिम्यो दृष्टो विप्रम्य एव च ४८ इतिश्रीमन्नगरोराग॰
क्री॰ वा॰ राजनि॰ ५० मुनि॰ अद्य मार्गगतो यावद्दृष्टेभ्यस्तेन नरांतकः तावदेव श्रुतं काशीराजपत्न्या ध्वतो नृपः अत्यंतं साश्रुशोचाय यौ रापेचावधेषिताः अद्य मार्गगतो यावद्दृष्टो
नरांतकः तावदेव श्रुतं काशीराजपत्न्या ध्वतो नृपः अत्यंतं साश्रुशोचाय यौ रापेचावधेयिषैं आक्रंदसुमहानासीन्मत्स्यानां निर्जले यथा अंबा सा पतिता भूमौ ध्वते भर्तरि वैरिभिः मर्छि

राम
८८

ताद्वविवर्त्ताभ्रदुं भावात हतायथा ३ सखिभिः सहिता रोरी कुर्वती प्रब्रवीत्तदा अंबो· मित्रत्वैलोग्गजानीकहंतायेगिरिविमर्दनः ४ मृगालतुल्यैर्दैत्यैनसकथंविध्वतोबलात् कृतांतम
तमातंगसहस्रवलशालिनः ५ वलंमर्तुमदीयस्यदैत्यकोटिदरस्यह कथंहृस्वोमहेशोमेकदाद्रक्ष्यामितंपतिं ६ केरेवंशरणंयामियस्तेशीघ्रंविमोचयेत कस्यपस्यास्यवालस्यवला
तेनहृतंवलं ७ तदिदंसर्वंव्यथाजातंराज्ञिमृदुत्वमागतं योबालवचनादुग्रविरोधंकृतवान्यथा ८ कोजयेत्तंमहादैत्यंमर्त्यात्मनरांतके विनासर्वेकथंकल्पकालःप्राप्तोहतायथा ९
अहंचधरणीचाथकथंवैधव्यमागता नरांतातादृशःक्वापिकृपणाक्षिःशरणपदः १० मुनि· एवंतल्लोकमाकर्ण्यकश्यपस्यात्मजोवली शब्देनमहतागर्जन्नश्रौरस्फोटकारणा ११
प्रतिशब्देनगगनंजगर्जचदिशोपिच चकंपेधरणीसर्वासपर्वतनाकरा १२ पक्षिणःपतितास्तेनमृतास्तेतजनास्तदा ततःसिंहसमालोक्यक्रोधव्याकुललोचनः १३ कृतवान्समहद्रू
द्रूपसंगेप्रारतामिति सालताशवमालस्यवक्रेनानाविधोत्तमं १४ विकरालमुखाविराजद्गात्रकस्महत्स्वपाः हलदंताःसर्पजिह्वानरापवर्तमस्तका १५ रोरितास्यास्तुमगालमकस्माद्रूपात्
स्वः आश्लेषाशविमुंचंतःशतैनश्रामहावला १६ येषांनासाग्रंध्रुगतानदृश्यंतेमहागजा सर्पाश्चंद्रमसौयेषांभ्यासान्निपतितामुवि १७ जटाभिःपृथिवीयेषांसर्वासंमार्जितेभ्रवो सहस्र
योजनंहस्तादिंगुणास्थतरंग्रयः १८ तेषांतुनायकःक्रोधिविनायकसमीपतः आगतःपरिपप्रच्छकिंकार्यमेवदप्रभो १९ देहिमेक्षुधितस्याशुभक्षेत्रसरभिकरेविभो मुनि· रवचवंततप

रूपमुवाचचविनायकः २० भक्षयत्वमहासेनांनरांतकप्रपालितां तेरत्वातीक्ष्णरोमहर्षमानयद्वरान्वितः २१ ततस्सैन्येनतन्व्दीक्ष्यहास्यंभक्ष्यांतरंतव एवमात्तामनुप्राप्यनत्वातं
कश्यपात्मजं २२ महाक्रोधोजितशावंसकृत्वापातोनरांतकं तस्यक्ष्वेडितशब्देनताडकुरूपेणासैनिकाः २३ नरांतकोपिभीतास्तेहुंकुर्वद्भिरशोरदशा हस्तेध्वन्वहुतान्सर्वान्मुखमध्येसमा
क्षिपत् २४ उत्थस्थलरजोभौमंनप्राज्ञायतकिंचन अंधकारेमहाघोरेदीपिकाभिर्व्यलोकयन् २५ तेददृशुपुरस्थंवीरंकेचित्त्रासान्प्रजह्निरे तांश्चापिजीवतःसर्वास्त्वरयाभक्षयत्
सो २६ नरांतकस्तद्दृष्ट्वैवंसर्वसैन्यविनाशनं अतर्कयात्स्वमनसाअतोस्यांतकोपरः २८ आगतःकिंमयाकार्यंहन्यतेवलवानयं एवंवदन्नदरर्शासौसेनामध्येविभक्षितां २९
प्रलयानलवद्व्याप्तिस्ततोहरतेवलात् निःशेषामेवकर्तायंअगस्त्यइववारिधिं ३० दैत्यसेनावरास्सर्वेमहाशब्दान्प्रचक्रिरे केचिच्चभक्षितास्तेनचूर्णिताःपादघाततः ३१ श्वासानिला
हताकेचित्किचिन्मीत्येवममीरे परस्परेपरितरावीरानिपतितास्तथापरे ३३ पादहस्ताहितिनस्त्यानुचुक्रुशुस्तांनरांतकं करघातेननिहित्वाचभक्षयत्सेव
नत्रस्तरगान् ३४ अनंत्वभक्षणाद्यस्यनशांतोजठरानलः अश्वारोहागजारोहाःपदातारथमास्थिनः ३५ भक्षितानिहतायोधागजाश्चानेकशोमुने एवंकोलाहलेतो
श्रुत्वासज्जंकृत्वाधनुर्वलात् ३६ धरतांजानुनीस्थाप्यशरानुभयतस्तथा आरोपधनुराकृष्यपार्श्वस्थितहाकोल ३७ ततोंधकारमभवत्छरजालैःकृतंपुनः पक्षिणाःपति

भक्षपंत।

ताम्रमैरातैर्भस्मा अनेकशः ३८ संमीलैर्यतिप्रहयोर्वाणान्दैत्यस्समीरितान् असंख्याताशरास्तस्य रोमकूपेभ्युर्निर्गता ३९ तावद्यतीप्यरक्तसंघेननाददिग्गुणोनभः प्रादुरभूत्तेन
तोस्त्राणि प्रहिताणि नरांतक ४० तान्यस्त्राण्यगिलत्सर्वाण्यंतस्य जगारीयथा कुंठितास्त्रः क्षीणास्त्रो नष्टसायकसंचय ४१ क्षीणशक्तिः पपालासौ दैत्यराजो नरांतकः सकाल
पुरुषस्तस्यपृष्ठएवालगत्तदा ४२ बभ्राम भूतलं दैत्यो पश्यत्पृष्ठेनुतं पदा तदा स्वर्गं जगामासौ भयात्तस्य नरांतकः ४३ पुनःपृष्ठे च तं दृष्ट्वा पपात धरणीतले तत्रापि तं ददर्शा
थ प्रविशद्रसातलं ४४ सकालपुरुषः केशेततोदध्येनरांतकं ४६ ईश्वरस्य वरान्मत्तो कं च देवर्षिपीडने मनुष्याणां च संहारमनंतानां महाबलात् ४७ तवसंहर्तुंदेवत्वा
वतीर्णोसि विनायकः अहंकारं च सकलं त्यक्त्वा तं शरणं व्रज ४८ अद्यापि च विनश्यंति दृष्ट्वातस्यारपंकजं इत्युक्तातं बलाद्दैत्य मानिनाय नरांतकं ४९ विनायकस्य नि
कटे बलयेजंयथाविकां उवाचाथ प्रणम्यासौ स्वामिनं तं विनायकं ५० पुरुषः भक्षितं सर्वं सैन्यं ते आत्तं प्राप्य महत्तरं अयं तं लोकेशितो नेनद्य त्वैनं त्वा समानयं ५१ म
मनिद्रास्यतं यदक्षमापनुतये विभो सर्वेषां च सुखाय स्यमुक्तिं यच्छ विनायक ५२ एवं तद्वाक्यमाकर्ण्य तं विभुः प्रत्यभाषत मम वक्त्रांतर्गतस्त्वं निद्रां प्राप्नुहि स्वेच्छया ५
इत्याकर्ण्य महावाक्यं विनायकमुखोद्गतं तन्मुखं प्रविवेशाथ तद्रूपं समपद्यत ५४ यथा गंधर्वराजो मत्तश्चैव परिलीयते तथा विनायकाज्ञातस्तथैव लयमाययान्

ग॰पु॰
९०

५५ परंब्रह्मगुणातीतमनामरूपध्यानगुतमं सर्वान्कामानवाप्याथमुक्तिंचलभतेध्रुवं ५६ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ बा॰ नरांतकनिध॰ ५८ मुनि विनायकेनबालेनकुतः स
ग्रहः कृतः येनतमस्थितसैन्यमभीतश्चनरांतकः १ एतन्मेप्रकटंब्रूहिसंशयोत्रमहान्मम कौ॰ यन्निर्गुणंपरंब्रह्मतदेतत्सगुणंविभो २ विनायकत्वरूपेणब्रह्मवि
ष्णुशिवात्मकं ब्रह्मारूद्रारागाध्योपद्रवानांनिधनायच ३ पालनायस्वधर्मस्यविभ्रतेनंतरूपतो सत्ववरजतेविसृजंपातिहंतिस्वतेजसा ४ अंशेस्तेसप्तलोकानांनिर्मितोनिय
तिपरः नवात्रसंशयःकार्योनेकमायायमेविभो ५ तदिच्छयासर्वमिदंजगाद्विपरिवर्तते इदानींतस्यमायांतेकथयिष्यामिविस्तरात् ६ अमात्यपुत्रसहितोनरांतक
ध्वतोनृपः यावन्नपतनंशापतावत्कालंप्रमानसौ ७ अस्यमासत्तांस्तेनांदैत्येनपरिपालितां विनायकेनबहवोदैत्यावीनिहतस्ततः ८ राज्ञामात्यसुमौतौचसोपितेसर्वे॰
वत्तु जठरेतस्यदेवस्यदृदृशुःसकलंजगत् ९ सप्तद्वीपवतींपृथ्वींपर्वतद्रुमसंयुतां सरित्सागरवापीभिस्तडागैर्मानवैर्युतां १० देवगंधर्वमुनिभिःसिद्धयक्षनिशाचरैः व
ल्गैरप्सरोभिश्चशोभितंस्वर्गमंडलं ११ पातालानिचसप्तापिब्रह्मैतोददृशुस्तदा एवंतेजठरेतस्यकोटिशःपृथक् १२ दृष्ट्वाश्चर्यंमनसोवभ्रांतुभिचयान्वहन् विनायकेशरणं
जग्मुर्देवदेवंविनायकं १३ मनसाप्रार्थयामासुस्तदादेवंविनायकं त्रातानोविघ्नवितानांकृपांकुरुकृपानिधे १४ नतत्त्वान्बालरूपंस्वरामार्गमात्स्वीयपितृभुः ततोरामांच

गम
९०

मार्गेतावद्विपातायप्यापुरा १५ ददर्शकाशिराजःस्वनगरंभद्रमेवच कश्यपस्यालयंबालंक्रीडंतंतंविनायकं १६ तत्प्रसादाहात्स्वुद्धृत्वाचपरमामुदा ततोतिपरमामायान
पाकुक्षिगतेनच १७ त्वमेवकर्तादेवानांमनुष्याणांदिशामपि सर्गाणांसागराणांचसरितांवलिसमनां १८ पतत्तैरामकूपपुत्रंसंसारान्नोद्धिकोटयः इत्थाभ्यांतेनत्वमपोतप्रमादात
देवच १९ आश्चर्यंवद्धाद्दृष्टंमयातवचविघ्नकृत् अहंपुत्रश्चसंप्राप्तोध्वजिनीपुनरागता २० नरांतकस्यसैन्येनमांजित्वातत्क्षणाद्धृतु अमात्यपुत्रश्चहितोनरांतकनृपाद्भवं २१
विधृतस्तेनसहसासैन्यंजित्वाममक्षणात् दग्धाचनगरीसर्वादृष्टोवैकालरूपधः २२ तेनापिभक्षितातस्यसेनानानाविधाक्षणात् धृत्वानरांतकंपातःपुरुषःसतचांतिकं २३ संदेव
दुदर्शपातालस्तत्रदृष्टोसिमेप्रभो सर्वंदृष्ट्वाचतत्रापिजंबूद्वीपंसविस्तरं २४ एवंकोटयांतेरदृष्टंभूतलंचसविस्तरं ततोतिखिन्नास्त्वांयाताःशरणंजगदीश्वर २५ त्वरात्तपानुत्रमांचस
रेणानिर्गतावहिः पुनर्दृष्टोसिवालस्त्वंनिजंचभवनंमहत् २६ किमिदंकौतुकंदेवमायाजालमयंविभो कस्यासिपुत्रोदेवयेनाभक्षिमहाचमूः २७ केनासौविधृतोदैत्यारक्षित
श्चापिकेनच केनादर्शिचरोमाचद्वारंनिर्गमनायच २८ इतिमेसंशयंदेवनुदभक्तस्ययत्नतः कौ एवंतेनकृतःप्रश्नोमस्तकेतस्यधीमतः २९ विनायकःकरपद्मंकृपयानिदधारह
दिव्यज्ञानोभवद्राजाकाशीराजस्तुतत्क्षणात् ३० तुष्टावपरयाभक्त्यादेवदेवंविनायकं राजो त्वमेवब्रह्मात्वंविष्णुर्महेशोभानुरेवच ३१ त्वमेवपृथिवीवायुरंतोरसोरपोद्रुमाः प

दैतामरितःसिद्धागंधर्वायक्षराक्षसाः ३२ मुनयोमानवाश्चापिस्थावरंजंगमंचयत् त्वमेवसर्वंदेवेशसचेतनमचेतनं ३३ जन्मांतरपुण्येनात्रदृष्टोसिकृपयालज क्रौ॰ एवंस्तुतो
राजेंद्रमेवंपामासतेस्वराग्नि ३४ ततोराजापुत्रंजैनंविनायकमनामयं ततःपौराद्दर्षपुत्राराजानेद्गुमापयुः ३५ नत्वानत्वाद्गुतस्मैवस्त्राण्याभरणानिच राजापिप्रापयामासते
भ्योवस्त्राण्यनेकशः ३६ विसृज्यसर्वांस्तान्पौरान्जननीमभ्ययात्तदा तवप्रसादात्मातस्तेदृष्टंपादयुगंमया ३७ गृहीतोदैत्यराजेनदेवदेवेनरक्षितः ततोहर्षयुतामाताललित
तंचिरागतं ३८ अमात्यौराजपत्नीतांनत्वारत्नकुंभौतदा तवपुत्रप्रभावेणहृष्टौतेचरणांबुजं ३९ विनायकस्यमायाभिर्मोहितामोचितास्त्वह ततस्तत्राययौराजाभार्यामंत्रोजनारव
४० नित्यंमेपुत्रलोकेपुत्रहर्षगतःस्पाणिरा राज्ञो॰ परमंकल्याणमावन्नोधतोदैत्येनयतस्त्वतात् ४१ मोचितोमाययानेनप्रापितोनगरेनिजे क्रौ॰ पुष्पैर्भेनगरंतत्रनानावादित्रनिःस्वनैः ४२
पताकाभिरनेकाभिर्विविधैश्चमहोत्सवैः प्रत्यानीतःसर्वलोकैर्विनायकबलेनच ४३ कुमाराकन्यकाश्चापिपोषितःपतयोपिच जनकाश्चजननश्चपुत्राश्चभ्रातरस्तदा ४४ लिते
गुष्वजहर्षेश्वरहुदीनान्यनेकशः अभुंजंभोजयामासुर्लोकाश्चपुत्रजन्मसुः ४५ इतिश्रीमद्गणेशपु॰क्री॰बाराजामो॰ ६० क्रौ॰ ततोनरांतकोदृष्ट्वाविनायकंबिवेनोत्तं मेघपातके
पामासदृष्टममस्याभूतंमहत् १ धतेनरांतकेनेननिर्मितःकालपूरुषः अखिलावाहितीतेनभक्षितामममर्वशः २ अमात्यपुत्रसहितोराजासाधुदरंगतः अनेनचरौरगनोतोदर्पि

विघ्नं न पश्यहं ३ अस्माच्च मुक्तिर्भक्तिश्च भविता मे न संशयः तस्मादेनं हनिष्यामि मामयं वा हनिष्यति ४ कौ॰ इत्येवं निश्चयं कृत्वा प्रोवाच स विनायकं दैत्य उ॰ ऐन्द्रजालिकव
द्धेयं दर्शिता बहुधा त्वया ५ नाहं बिभेमि तस्मात्तु मायावी च नरान्तकः यस्मान्निर्भर्त्सितेनापि निपतन्ति महाद्रुमाः ६ भ्रुक्षेपमात्रेणाच मे ब्रह्माण्डं कंपते भयं यस्य रक्ततलाघाताद्भूगोलो
विद्धा भवेत् ७ तेन त्वं बालरूपः सन्कथं युद्धं करिष्यसि यो व्याघ्रस्य मुखं गच्छेत्स सुखं कथमेष्यति ८ कौ॰ इति वाणीं समाकर्ण्य नरान्तकसमीरितं अब्रवीत्परमात्मासौ बालरूपी विना
यकः ९ विनायकः किमर्थं वल्गसे मन्द पराते पृतनाखिला भक्षिताऽहं गता ख्यातिर्यद्येत्थं कत्थसे मुहुः १० मत्ताः शौर्यं दर्शयन्ति नरा परबलाहता वृश्चिकेनाल्पकायेन नरो दष्टस्य
ते स्मरात् ११ अल्पेन हि प्रदीपेन नाश्यते प्रबलं तमः यस्य संनिहितो मृत्युः सन्निपातात्स जल्पते १२ अल्पेनाङ्कुशेनामत्तो मातंगो हि निपात्यते कौ॰ इति श्रुत्वा स वाक्यानि देवप्रोक्ता
नि दैत्यराट् चकंपे परया भीत्या जगर्ज घनवद्दृढं १४ भीषयन्वदनाद्यैः कंपयन्भूमिमंडलं अथावत्य परमावेशाद्धंतुकामो विनायकं १५ यदा पतति गौरीयं वै हंतुं याति त्वरान्वितः त्रिवक्रा
भ्रुकुटीं बध्वा वमन्नास्येन पावकं १६ ततश्चापातमात्रेण काशीराजो निजं धनुः सज्जीचकार सशरं साकर्णमाकृष्य सायकं १७ उवाच सान्त्वं दैत्यं तं निर्लज्जोऽसि बहु मोचितः मा जीवं त्यज देहे
द्य जीवन्भद्राणि पश्यसि पराजयं प्रयाहि त्वं नो चेन्मृत्युं प्रयास्यसि १८ कौ॰ इति तद्वाक्यमाकर्ण्य प्राह दैत्यो हृदा ज्वलन् दैत्य॰ नरान्तकोऽस्मि मे नाम मत्वा दृशा नो हि भस्मसात् १९ इदानीं

ग० उ०
९२

शररोपाहि पारिघ्नो वितुमिच्छसि कौ॰ पुनर्न्नैपोब्रवीद्वाचं मुमुर्षुं तं नरांतकं विनाशसमये मद्रु विपरीता मतिर्भवेत् २१ मिथ्याशिशाश्रुतां कांतिपापेस्य रमते मनः त्वया।
प्यान्वीरं तं पापेव रगवीन्नेकधाः २२ वरस्यैव प्रभावेन त्वं न वध्यं गणितं हि त्वया इदानीं मवनी रोति यं त्वा रक्षान्तो वधाय च २३ कश्यपस्यात्मजौ जोभां रहर्तुं भगिनि तेहृद्धे चरेपसंच
शिथिलं त्वं जातं तेपापसंचयात् २४ भारतीमेवमाकर्ण्य चकंपे हृदि दैत्यराट् धावित्वा वैनायकराज्ञा रहेरुसहारैधनुः २५ बलाद्विक्षेप भग्नोऽत्त स्तथा चव्यवधीर्यत अहनत मुष्टिना
तेन तं रूपं स नरांतकः २६ पतितः सधरापृष्ठे वमन् रक्तं तदूर्ध्वचलः दृष्ट्वा विनायको धावत्स्यशिर हतो महाबलः २७ गर्जेयन् गगनं सर्वं वीरवं शास्त्र विदिशः स्वनैः चकंपे पृथिवी सर्वा
दिशः प्रज्वलिता इव २८ तेजसा परशोस्तस्य सर्वं दंदह्यते जगत् तेनाहनत् दैत्यशिरं द्रोवज्रेणा पर्वतं २९ तथा हतो दैत्यराजो निपपात महीतले मूर्छितो महतीप्रास्ताम मर्मभिन्नो पथा स्म
ना ३० उद्गतिमस्तत्स्मा दैत्यो हस्ताभ्यां पर्वतावुभौ प्रगृह्य च प्रचिक्षेप विनायकशिरं तथा ३१ तातथा चूर्णितौ तेन परशुघातेन लीलया मपपा दैत्यराजो ऽपमत्मानं पथो भवत् ३२ यथा द्रूपे
चकार ध्रुततन् रूपं विनायकः भग्नदर्पश्चकाराशु तेन तेन महासुरं ३३ शस्त्रैः शस्त्राणि संवार्य तथास्त्रैरस्त्रसंचयं ततस्तु मल्लयुद्धेन युयुधाते परस्परं ३४ चरणां चरणेनैव हस्तं हस्तेन ज
घ्नतुः वक्षसा चैव वक्षश्च पेन तु धरणीतले ३५ पुनः रूपावतितौ कूर्पराभ्यां निजघ्नतु जानुभ्यां जानुनी चैव गुल्फाभ्यां गुल्फमेव च ३६ पृष्ठेन पृष्ठं धावंतौ ललाटेन च तत्पुनः स्त्रिवंतौ

राम
९२

शिरो योऽपुष्पितावि वांके पुष्टकौ ३७ पुनर्दैत्यो महारोद्रं धावत्स्थानकास्फनत् पर्वतांश्च स च सोऽश्च विनायकजीर्णोयथा ३८ अमामानेवमान्यं वीचिधैरसौ विनायकः पद्मपाशांकुशा-
घातैः पर्शुनानिशितेन च ३९ तस्यां निवारितायां तु दैत्यो मुंचत्तथापरं वृक्षमन्यां तथा चान्यां निरस्तां वीक्ष्य चापरं ४० काशीराजो ययो दूरं मत्तं त्यात्वा विनायकं विनायको ऽपि संल्केराध्द्-
रिचिंतामथाकरोत् ४१ असंख्यातबले दैत्यजयोपायं न दृश्यते कथं देवाः स्वनिलयं प्राप्स्यंते निहतारयः ४२ नरांतकोऽपि संजातो देवान्नमयपोंतकः एवं चिंतयति वारं वारं विनायके ।
४३ ततोऽस्त्रवातौ पतितौ कालरुद्रोपमौ दृढौ पिनाकोथ परमकः पुरस्तस्य पपात ह ४४ भासयंस्तेजसा सर्वा दिशश्चा विदिशोऽपि च कार्मुकं च स्फुरत्कांति दृष्ट्वा सर्वे जहर्षिरे ४५ मेनिर्जितं च
तं दैत्यं सिद्धं चेरेवकांक्षितं जग्राह बाणान् कोदंडे कृत्वा द्विरितमुच्चकैः ४६ पिनाकं तोलयामास सज्जं चक्रे धनुस्तदा पृथिव्यां जानुनी स्थाप्य ततोऽचोभयतस्तथा ४७ तद्धनुःशब्दमाकर्ण्य च
कंपे भुवनत्रयं सर्वं दशशिरा हस्ताभ्यामाकृष्य सायकं दृढं ४८ मुमोच दैत्यमालक्ष्य मुंचद्विस्फिकलान्मुहुः पपात दैत्यभुजयोरेकस्मात्सायकं दृढं ४९ जगत्प्रकाशयद्व्योमं महद्राजीवसंचपात उ-
ल्केव पातयामास भुजौ वृक्षाविवायतौ ५० पर्वतेंद्रो वज्रघातेन पर्वतस्येव सानुनी नरांतकस्य दार्पिको न्यपतत्तु महान्करः ५१ अपरस्तु पितुर्द्धीरिच्छूरीयम्यासिमंचपात् अन्यावाणांकौरौ
तस्य ददर्शोर्वी विनायकः ५२ अभ्यधावत्पुनर्दैत्यो व्याहितास्य रवांतकः हस्ताभ्यां तत्र पादाभ्यां विक्षेप पादपान्बहून् ५३ द्रुमांश्च महतां वृक्षं प्राक्षिपत्स विनायके अंधकारमतस्था

ग॰पु॰
२३

सीन्नप्राप्तापतकिंचन ५४ ततोब्रवीद्दैत्यराजं रक्ष्याद्वीर्यो विनायकः ५५ इति श्रीमत्गाणेशपु॰ क्री॰ खं॰ च॰ ६१ क्रौ॰ नेदं योद्धुं समर्थोसि बलीचवीर्यवत्तरा इदानीं कोऽपि यस्य ममबालस्य पुरः १ इ
त्युक्त्वा स पुनर्दैत्यं वारांतरात्पारकर्षत आकृष्य धनुरत्युग्रं प्राक्षिपत्तेन रांतके २ प्रकाशयन्व्योमतले पातयन्नृक्षसंचयं अंतरोलयन्निव ययौ घोषवान्स नरांतकं ३ बाणो छेदयत तस्य दरतो मय
पातह अर्धकायेनिपतिते दैत्यराजे हृद्विनायकः ४ चरतो व्योममार्गेण भ्रमंतो पतितौ गृहे देवांतकस्य महति चूर्णयंतौ बहून्द्रुमान ५ अर्द्धकायः स दैत्येंद्रो मुक्तकंठं भयानकं अभ्यधाव
द्वलेनासौ स सन्निव जगाद्वयं ६ तथैव चरणावस्य माययासंवभवतुः विनायकस्य निकरे वभाषेऽथ स दैत्यराट् ७ त्वया पराक्रमितं मह्यं यो हृद्यं कायभेदनात छेत्स्यते वापि चांगानि यस्य मे यो
हृद्यं लघो ८ श्रुत्वा वाक्यं पुनस्तस्य जगर्ज सो विनायकः शरवृष्टिं पुनारेहूम सृज दैत्यपुंगवे १० सोपि तां भक्षयामास तस्यातीतां महाबलः ततःपो वायुवेगेन शरा रवनिवपर्वतान् सं
हरन्त्यसिसंघातान्यातयन्नृक्षसंचयं ११ श्रुत्वा तदीयं निनदं ययौ सैन्यं स दैशोदश पपात दैत्यकंठे स गिरिसानौ यथा पविः एकं महद्वाणमभिमंत्र्य विनायकः ११ अग्नितुंडं स्वगीर्वाणगर्जमानं
भयानकं आकर्णाज्यामवाकृष्य तस्याऽसृद्दैत्यमस्तके १२ स ययौ वायुवेगेन शरा रवनिवपर्वतान् संहरन्त्यसिसंघातान्यातयन्नृक्षसंचयं १३ श्रुत्वा तदीयं निनदं ययौ सैन्यं स दैशोदश पपात
दैत्यकंठे स गिरिसानौ यथा पविः १४ तराघातात्छिरोऽप्यस्य पक्षीवगगने ययौ न्यपतत्पारिकुंजेत तत्पितुर्गेहे भयानकं १५ पुनरस्याछिरोस्याभरछिन्न इव पर्वता ततः कोपेन दैत्योपि चेऽके

राम
२३

स्वैरिनमुच्चकैः १६ विष्णुः सुरापस्सिंधाः सर्वेचजननसंचया गिरिव्यिषं पुनारौढ्रां चक्रे. तस्मिन्विनायके १७ समस्तं वा राज्यं स्थैवमध्ये विच्छेरत्ताघवात् अहोतामममप्रहृद्दं गिरिनाममयं
वृहत् १८ परिशम्भ्रामरे देवोपि सोपि दैत्यो महाबली चिंतामवापमहतीं प्रज्वाल्लचतेजसा १९ ततोजयाहपरशुं ज्वालामालासमाकुलं तोलयामास बलवान् स्कंधे पश्वरमीतरा २० ॥
विमानगासुराः सर्वे प्रहृष्टः कुसुमपागता चक्रं पिरितहशेषोविभासरसातले २१ अथासजेंद्रैत्यपतैः सततस्याणिरोररत् पुनरप्यरभ्यासायरिपोर्मुकुटकुंडलः २२ पुनस्तस्य ततयामास शिरः कु
ह्रोविनायकः पुनरप्यरभत्तस्य छिन्नेतस्मिन्पुनः पुनः २३ एवंशतसहस्राणि शिरांस्यस्याछिन्नान्यमुः पुनश्च चिंतयामास महतीं दैत्यस्य कारणं २४ मोहयामास सहसा मायया तेन तांतकं
छिवस्य वरदानेन गर्वितं बलवत्तरं २५ नातासीच्चतरा दैत्योपरं चात्मानमेव च ध्यानाच्चभासते तानि त्रिलक्ष्याणि परे देव च २६ ध्यानाच्चभासते तस्यां पृथ्वीपातालेमेव च जागरस्वप्नसुषुप्तिर्वा
तुरीयास्वप्न एव च २७ विनायकोपि देवो वा नारी वा पुरुषोपि वा गुह्यकोवाथ सिद्धो वा यक्षो राक्षस एव च २८ स्वकीयो वा परो वापि पिता वा जननीति वा निर्जीवो वा सजीवो वा आत्मा देव मम न्यत
२९ चिंतां च परमां प्राप्त कर्पयामास चेतसि एवं मे नु वरारता शिवेन शूलधारिणा ३० अयं स समयः प्राप्तः प्रायो मृत्युर्भविष्यति कौवाच एवं पाव चिंतयेत परस्तां तरदर्शनः ३१ विनाय
कं विराट् पं गगनोर्ध्वगमस्तकं पातालव्यापि चरणं दिक्कर्णं च वसोमकं ३२ भ्रमरंस्वां गुरोमं च पयोधिश्च मविंदुकं नलाग्रे यस्य देवानां भांति त्रिंशत्कोटयः ३३ उदरे भांत्येक देवेभ्

गं॰पु॰
२४

वनानिचचतुर्दश ततोविनायकोदैत्यंमर्दयामासतत्क्षणात् २४ पादांगुष्ठनखाग्रेणमत्कुणंबालकोयथा ततोदेवाश्चमुनयोजयशब्दैर्मुहुर्मुहुः २५ तुष्टुवुर्मुमुचुःपुष्पवृष्टिं
भक्त्याप्रहर्षिता अंतर्हितेतदावैराड्रूपेणाद्धरतीविभुं २६ नत्वाप्रोवाचदेवेशं अद्यभाग्योदितंमम एतौहतेपराप्रीतिर्यथामेस्यात्तथाकुरु २७ तस्यामंतर्हितायांतुकाशीराजःपुरस्तंत उ
वाचचप्रसन्नात्माविनयावनतोनृपः २८ अत्याश्चर्यविभोदृष्टंमनोवाचामगोचरं अवतीर्णोसिभूभारंहर्तुंतच्चकृतंत्वया २९ त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवैरवध्योयंहतोयतः अतिपुण्येनदृ
ष्टंतेविराड्रूपंसुरेश्वर कौ॰ एवंब्रुवतिराजेंद्रेपौरास्सर्वेब्रुवंस्तदा धन्योसिबालभावेनसर्वांल्लोकानपालयः ४१ यथाप्रथयितुंसर्वंकृतमेतद्विभोत्वया उपजग्मुर्महाभागाप्रार्थयन्तिततोविभुं
४२ भक्तिंतेदेहिनोदेवस्ववियोगंचमाकुरु ततोराजाचतेलोकाददुर्दानान्यनेकशः ४३ ब्राह्मणाप्रार्थयामासुर्देवमेवजयोत्सुकः उपायनानिचतदाददुस्तेपरस्परं ४४ इतिश्रीमद्गणेश॰
क्री॰खं॰ दैत्यमर॰ ६२ कौ॰ रौद्रकेतोस्तुयाभार्याशारदाख्याद्विजस्यसा उपवासमुपविश्यासासखीभिःकौतुकान्विता १ नरांतकस्यचशिरःकस्मात्ताभिर्ददर्शह पतितंप्रांगणेकुंडलाभ्यांवि
राजितं २ नाद्यपत्यतनंसर्वंशिखरंपर्वतंतथा श्यामलंहिमसंमर्दंविकोशंकमलंयथा ३ विस्मितारौद्रकेतुःसाशारदाजातिविह्वला सावधानोददर्शातःपुरंतौसंभ्रमंतदा ४ संदृष्टौस्म
धुरतपंतौतादृपतौचवत्सानि मूर्छामवापतुःभौमहतौरिवचेतनं ५ मातापुत्रशोकचतदाहृदिस्थापयतिस्फुरः चकंदेविह्वलातासांमिस्तत्स्तायथाभयं ६ सोवाच वीरस्त्रियपत्या

राम
२४

स्यतन्रत्नायैवसमुत्सुकः मोक्षवानासि किं त्विन्मामिहानीगिरमारुरः ७ ध्रुगतः स्वर्वकायस्ते शिरसैव समागतः एकाकि कथमायातः कृतं सैन्यमरुद्गतं ८ केतेजलधरापाताच्छत्रचामरधारि
णः पतद्दृष्ट्वा वरकामिन्यो म्लायंते विरहाग्निना ९ सकथं म्लानतां यातो रविरस्तानुगो यथा किं मया प्रत्यहं तेपि चावावत्सल्लेनच १० किं मंथ्यंव रसैनैव हृद्दरश्रुप्रमार्जनं प्रार्थीतर
तोपेतमंचके स्वापतस्वरः ११ केदानीं वारिसुमोसि विरवधते मम नोभ्रश्यं विनाभूतो त्वयानेशात्वा स्यं हर्षोपितुं सुत १२ कौ वारहाया श्रुत्वा रौद्रे केतुं गुप्येमचह विनाभूतां तं तं कृत्वनाश्रुगतोमिति
यात्मज १३ प्रत्यहं सर्ववृत्तांतं जातं भाविनमेवच संम्रत्यपि समस्तस्थानमिहानौ किंन भाषसे १४ यदि त्वं संमुखे युध्यन्न धाराप्रतोदिवं गतः ममाग्रेष्ठा च मांत्यक्त्वा कथं त्वं परिजग्मिवान् १५ कु
यं त्वया हता सिचोः प्रव्रजता शत्रुणापि च यदा त्वं सेवककरात् खड्गं गृह्णासि स्वे करे १६ तदा सपर्वतवना सस्वर्गा कंपते च भूः सकेन पातितो भूमौ न जाने कालपर्ययं १७ देवांऽहववलव
द्योके पौरुषं तु निरर्थकं भवतां मम वंशस्य लोकस्य च गतं क्व नु १९ पपात सविता कस्मात् तथा किं पतितो हि सि कौ देवांश त्वं नाना विधं शोकं रोदुं केतुमुखा रसा २० कृत्वा मध्याह्ननमार
पवेतां तक्रमगाच्छत्तां भयाः सन्नात्सउत्थाय त्वरया नीत याविधौ २१ दृष्ट्वा कंठं समालिंग्य हरोदावरजस्तदा तत्पुरीवा रभ्युनावैदैत्याः कालयमोपमा २२ हाहा दुःखु सुखरंतत्रदृष्ट्वा नागेतं कौ
रः मातुर्हस्तात् स्थिरो गच्छन् स्वेहादिनिधायच २३ चक्रं दृष्ट्वा रीवासौ भ्रातृस्नेहेन दुःखितः लेपठउ समंमुखं समंपीते क्रौडे तु समुत्थितं २४ समं नत्स्यं संमंजतं क्रतोसि विहायमां य

स्यतेर्दर्शनान्मर्त्याः सुरापंक्तिरिहेशोदश २५ सकथं निहतः केन दुष्टेन च वलीयसा रसातलं रसां चैव तते देवचानिवेदितं २६ विहायमांकथंस्वर्गंगतोसिमध्यात्रवत्सल पश्यज्ञांघ्रायमाक
र्ण्यकंपतेस्मचराचरं २७ असंख्यातान्यपापस्यसाम्नाद्रूरगतावभुः सकथंपितरौहित्वा गतस्त्रसुरं तांप्रियं २८ एवंतत्क्रंदनंश्रुत्वावीरालोकाःसमाययुः हेतुभिर्वीरयामासुर्वलाद्द
त्वानुतंकरैः २९ जनाऊचुः नवीराणांशोचंतिवीरंयुद्धेमृतंनृप विनिघ्नंतंवलाद्धत्वायेनासोभिनहतोभवेत् ३० मृत्युस्तुसर्वजंतूनांसदेहेनजायते सोद्यवर्षशतेनापिभविष्यतिनसंश
यः ३१ त्यस्यवान्यस्यवाराजंस्तन्नकार्यापरिदेवना श्रुत्वावाक्यंनृदैत्यानांतदादेवांतकोसुरः ३२ सावधानमनाभूत्वापितरौप्राहधर्मवित् माशोचतमहेष्वासमिथ्याभिमतुर्नीनिजौरपुं ३४
वदतांकुनिवासोस्ययेनवंधुहतोममहत्वावातंसमेष्यामिवंधुंयास्यामिवामृतः ३५ ममभ्रूभंगमात्रेणत्रैलोक्यंपततेभुवनत्रयं मयिपश्यत्स्वयंनुकस्त्रातालोकानांपितरौयतः ३६ कौ॰ श्रुत्वा
देवांतकवचआश्रुत्तौतातुभीतदा शोकेसागरमग्नौतावूचतुस्तस्यवाक्यतः ३७ उचतुःपरमंवाक्यंस्वेष्टस्वेष्टयोःसर्ववित्तरं काशीराजोतिविख्यातोराजापरमधार्मिकः ३८ देवा
दिकोमहोत्साहस्तद्गृहेसमपद्यत आकारितास्सर्वजनाकश्यपस्यात्मजोपिच ३९ सवालएववलवान्विनायकइतिस्मृतः तेनमार्गेहतोभ्राताधूम्राक्षोममपुत्रकः ४० तस्यप्रता
न्नायकेतेप्रेषितावीरसंमतः धावमानायपुत्रौचसहस्राद्धंनिशाचराः ४१ समरवेषंगातेसर्वेनाशितामुनिसूनुना तेषांप्रत्याम्नायकृतेतस्यपार्श्वेनरांतकः ४२ अनेकमायु

संपन्नश्चतुरंगबलान्वितः एकोपि नागा॥ तत्तस्मात्कस्माद्दृष्टोशिरः ४३ शोकं कृत्वा ततस्तु पुर आनीतं तच्छिरोधुना कौ॰ इति तद्वाक्यमाकर्ण्य क्रुद्धो वै रक्तलोचनेन ४४ देवांतकस्त्रि
दशित्वत्यसमन्विवजगत्त्रयं उवाच गर्वितो हे न पितरं वे गव्हतरः ४५ कालं हे स्या विलितं रक्षुज्वां पृथ्वीं विधापवं कौरव्यं करहस्यैव दग्धं सशंभुं भस्मसात्स्यात्तान् ४६ इत्युक्त्वा स्वे पितेक्रुत्थाय जग
तीं कंपयन्निव देवाधिकारे ये दैत्यास्तान्सर्वानाहावच ४७ नत्वा तौ पितरौ वाक्यं प्रोचे देवांतकस्तदा इदानीं मुनिपुत्रेण तमानयिष्ये शल्लीभूतवत् ४८ संदेवंतेन राज्ञामिम प्रेमिश्च वचनेन
पे एमुक्त्वा बलादैत्याः उड्डीयसहसाच्चते ४९ देवांतकोप्यसंख्याताविहगाइवशीघ्रगा काशिराजपुरीं प्राप्य वेष्ट्योनैः समंततः ५० कोलाहलो महानासीद्वृजसाछादितादिशः
नप्रकाशो रवेरासीत्पौरास्तु चुक्षुभुर्भृशं ५१ नरांतके हते द्विविद्विव सानैवयहता तत्कथं पुनरायाताः प्रलयो च जनापतः ५२ कोप्यचंडदेहनहः प्रस्थिता समागतः क्षमः कालं
कृत्वापि तुं भस्मितुं वा जगत्त्रयं ५३ दैत्यानां परिखा जाताननगर्यास्तु समंततः विनायक हतानांनु मार्गी गंतुं नाविघेते ५४ एवं वदत्सु पौरेषु तावद्दूताः समागताः काशिराजंकथयेप
नुं ते देवांतकमागतं ५५ इति श्रीमत्गणेशपु॰ क्री॰ वाननगरीनिवोधो॰ ६२ चारा॰ देवांतको महारौद्रोरेद्रैत्यसमावृतः असंख्यैर्विविधैः कालभीतिर्दैत्यां मम मस्तके॥ १ वदंत दर्शन
भ्रांतापत्यापत्या मुपागता नगरी वेष्टिता राजन्मत्कौरव्यसितत्कुरु २ कौ॰ श्रुत्वा दूतमुखाद्राजा चतांतं समकंपत अतिम्लानतया पाताविलकं तं विनायकं ३ क्रीडंतं शिशुमध्ये

ग०पु०
२६६

तं सर्वं वृत्तांतमब्रवीत् राजोवाच परब्रह्मन्नमस्तेस्तु लीलामानुषविग्रह ४ चराचरगुरो नानालीलाकर नमोस्तु ते अनेकशो वयं त्रातास्त्वया बालस्वरूपिणा ५ इदानीमपि रक्षास्मानस्मा
द्देवांतकात्प्रभो कौ· एवं संप्रार्थितस्तेन काशीराजेन बालकः ६ देहं कृत्वा विशालं स सिंहारूढो धनुःकरः सिद्धिबुद्धियुतो गर्जन्नादयन् गिरिकंदराः ७ तेजसा लोपयन् सर्वं वमन्नग्निकणा
न्मुखात् बाणान् खड्गं च परशुं धनुर्हस्ते विधारयन् ८ नभोमार्गेण नगराद्बहिर्यातो विनायकः क्ष्वेडितेन स दैत्यानां मनांसि परिकंपयन् ९ ददर्श दुष्टसैन्यं तं देवांतकसमन्वितं असंख्या
तास्तदा दैत्या बभ्रमुः शस्त्रभाद्भुवः १० दृष्ट्वा नानाविधं सैन्यं सिद्धिः प्रोवाच विभ्रमात् एकाकिना न साध्येयं सेना नाना विधीयतां ११ स्वकीयाः साधितुं दैत्यं कुरु शीघ्रमिदं वचः ततः सिद्धिर्नमस्कृ
त्य परमात्मांघ्रिपंकजं १२ देवांतकवधायैतुं ययौ चाथ गजानने च निनादैः सर्वजंतूनां दैत्यानां भयदायिने १३ चचाल शेषो द्यौश्चापि पर्वतास्ससंचराः तद्गर्जितमहारावैः प्रतिशब्दैरनेकशः
१४ ससार चाष्टसिद्धीः सा ताश्च याता मुदान्विता अणिमा प्रथमं प्राप्ता गरिमा तदनंतरं १५ लघिमा प्रथिमा चापि एवं प्राप्ता तदनंतरं प्राप्तिश्चैव च प्राकाम्यं वशित्वं च समाययौ १६ ईशित्व
तदनुप्राप्तं तासां सैन्यमभूत्तदा गजाश्वरथपादातैर्नानायुधविराजितं १७ वर्षाकाले यथा नद्यः सागरं यांति सर्वतः तथा सैन्यं दशदिशो व्यापतिस्म पुष्कलं तदा १८ असंख्यवाद्यनिर्घोषैर्वीरशब्दै
र्नदत्स्वरैः कृतांतसदृशा वीरा नभगोलग्रासनोत्सुकान् १९ दृष्ट्वा देवांतकस्तां तु चिंतयामास चेतसि बालं हत्वा न जेष्यामीत्येवं प्रहाय चागतः २० अकस्मादीदृशं सैन्यं कुतः प्राप्तं दुर्निरीतं द

राम
२६६

यं विचित्रसामर्थ्यं बालरूपमपाकृते २१ मारिच्चे मारीचिर्दैत्यो वाजीवत्स्याङ्गोपशोभितः एवं वदति दैत्येन्द्रे सेनान्यः प्राब्रुवन्वचः २२ वयं योत्स्यामहे सैन्यै रक्षस्व एवं जयो भवेत पीत्वा चास्याम्रतं ते
यां हर्येद्देवान्तकोऽब्रवीत् २३ सम्पगुर्तेम्नहम्भीरा पांतु पद्धापपाभिच जयो सुमम वाक्येन भवतां प्रणवकर्मणां २४ अणिमां परिरक्ष्य सैन्य सम्पद्यतु मुरान्तकः कर्तुं मोनाम दैत्यो ययौ व्यूहं रयाक्रान्ते
२५ दीर्घदंतो ययौ चक्रव्यूहं परमदुर्जयं गरिमस्तम्भवीरसुरस्त्वेस्तुरक्षितं वीरमोहनं २६ प्राप्तिसम्पालितं व्यूहं ययौ घण्टासुरो महान् प्राकाम्यकलितं व्यूहं यस्मनाभास्समाययौ २७ प्राप्तिविर
चितं व्यूहं ययौ वंशासुरो महान् लघिम्नाकलितं व्यूहे रक्तकेशो बलान्वितः २८ कालान्तको ययौ व्यूहं वशितारचितं वरं ईशितारचितं व्यूहं दुर्जयो भियपौबली २९ येषां च वचसा शक्तं क
र्तुं सामर्थ्यमञ्जसा अणिव्यूहान् प्रध्यन्तो दैत्या अणिमा महाबला परस्परं विनिघ्नन्तः परान पीतरानपि शरधाराविमुञ्चन्तो जलधारा यथा घनाः ३१ चिच्छेदुरुत्तमाङ्गानि याशैनोनाविधेभं
दाः निहतैस्तत्र शवीरैर्गजैरश्वैर्वसुन्धरा ३२ उद्भिज्जोद्भिर्हतैः छिन्नैरासीत्सुदुर्गमा खेदान्निपुरतः हत्वा जघ्नुर्यान्तांश्च केचन ३३ उड्डीय गगने केचित् सर्ववीरैर्युद्धं तं रक्षोधका
रेणाताली त्सीयः सीपं परं परं ३४ ततोऽभिपेतुः सहसा दैत्या देवहताभुवि दैत्या हताश्च देवाश्च कुर्वन्ति भैरवारवान् कबन्धा उत्पेतुस्तत्र मुमुहुश्चासुरोत्तमाः भुजभुजः शस्त्रसंघातैः युध्य
तानि किं प्रकायथा ३६ शुक्रस्तत्र म्लानदैत्यानुज्जीवयति विद्यया अणिव्यूहायप्रविष्टिं तां मतशोभाबलान्विता ३७ ईशितापैततः मोद्भुः सर्वे तेपुरक्षे चेष्टितं तस्याः क्रोधावशादेका

ग०पु०
२७

क्रुद्धास्यो निर्गता पुरः ३८ कटाक्षेण तया तस्मा भार्गवं तु निजे भगे कृत्वा रात्र्यर्द्धे सा पश्चात्तत्याज वर्द्धिते ३९ तेन ववर्द्धिरे दैत्याः शीघ्रं ते तत्र रंतिमनीषिणः ततो मुमुदिरे देवा
पुष्टपुष्टबलान्विताः ४० हन्यमानास्तु ते पापलायनपरायणाः केचिच्च शरणं प्राप्ता रक्ष रक्षेति चापरे ४१ कदाचिज्जयिनो दैत्याः कदाचिद्देवतागणाः ४२ अभवन्यु
द्धनिरताः परस्परजयैषिणः दृष्ट्वा युद्धं महाघोरं तस्मिन्नुपरते तुष्टि ४३ इति श्रीमत्गणेशपु० क्री० बा० युद्धकृत्यानाम ६४ कौ काल्यन्तकेन दैत्येन प्राकाम्येन परस्परं कालां
तको विजयते प्राकाम्यं यावदेव हि १ तावत्स राज्यमकरोद् दृष्ट्वा तं वेगवत्तरं तस्याजगाम शृङ्गं तत्र मस्तके हस्तलाघवात् २ तेन कालान्तको भूमौ संहतो निपपात ह द्वि
धाकृतं द्विधाभूतं दृष्ट्वा कालान्तकं तदा ३ हाहाकारो महानासीद्दैत्यसेनाचरेष्वथ मुसलो नाम दैत्येशो भग्नस्थैर्यो वायुरेव तु ४ मायामाश्रित्य चचाल तौ पयपुं द्विपसाद
र प्राकाम्येन पुपुषे रमैकशस्त्रप्रहारिणः ५ असंख्याता हता देवाः पतिता भग्नवत्सवत् अस्रजलप्रवाहिन्य आसन्नद्यः सहस्रशः ६ ईदृशां तां च वा तां च विभाति
श्च पपुस्ततः सदा पंचक्रिरे तस्य प्राकाम्यस्य तदापि ७ चत्वारः पर्वतास्ताभिस्तनु भुवि निपातिताः तेऽपि विचूर्णिताः सर्वे गताः स्वर्गं सुखं लेभिरे ८ अणिमानुशिल्वाय
त्वा कर्दमस्य रगौ बलात् अपादि महिमा भूमौ शतधा स्वयमीर्षित ९ अवधिं चक्राद्भ्युदत प्राणां जहौ तदा महिमा लघिमा चैव गरिमा चक्र संचया १० पश्चा

राम
२७

सुरेनालजंघेहीर्षदंतेन्मपातयन् ध्वंसासुरो रक्तकेशो केशी दैत्यो यशुर्गभः ११ आयुधैः सर्वसैन्येन प्रहरंतो महाबलाः तेषां हतं बलं दृष्ट्वा वीशालाघाश्चापि सद्धयः १२ मुष्टि
घातैर्निजघ्नुस्तान्बालेरेशिरद्धुतरा तेपि भग्नाऽनिपतिताः शतधा चूर्णितास्तदा १३ ततो जगर्जुः सर्वास्ता जयं लब्ध्वा स्वशक्तितः विनायको विजयते सर्वास्ताः प्रमवि
रे १४ अन्येप्युद्धतरा दैत्यास्तेपि ताभिर्विनाशिताः पुनः सर्वे दैत्यसंघाः सिंधुसेनां व्यनाशयन् १५ कोलाहलो महानासीत्सैन्ययोरुभयोरपि हेतुनिघ्नंतु वध्नंतु सर्वथा
नामर्दंत्विति १६ प्रादुरासीत्ततश्चाग्निः शस्त्रसंघट्टसंभवः भग्नशस्त्रैर्महद्युद्धं चक्रुर्वीरा क्रुधान्विताः १७ पुनश्चाग्निपतद्युद्धं परस्परविनाशनं अभवत्तुमुलं सर्वं ततश्चा
च्छादितस्तदा अंधकारेण महता दिशो व्याप्ताः समंततः ततो दिव्यौषधीर्गृह्य निजघ्नुस्ते परस्परं १७ अशोराच्चैव येघोरं युद्धमासीन्निरंतरं असृग्घोरशरीरेभ्यो पपाता वीरव
हास्तदा १८ तेरक्तमिर्त्यङ्गरूपाः शिरःकमलशोभिताः गजग्राहाः श्वेतकायाः केशशैवालराजिता १८ भीरुभीतिकरा वीरवहास्तदा १९ हर्षविवर्द्धनाः ततो जयत्सुरे
वेषु सर्वेरावलशालिषु २० देवांतको ययौ चिंतां तर्कयामास चेतसि येन सर्वे देवगणा निर्जिताः स्वप्रभावतः २१ केयं नेत्र बालमायासमा व्याजनमोहिनी अद्यैव सद्यैव
सर्वसैन्यमिदानीं नाशयाम्यहं २२ ध्यात्वा विनायकं बालं गमिष्यामि स्वमाश्रमं एवमुक्त्वा खड्गपाणिः खड्गेनापूरयद्दिशः २३ आययौ परसैन्यानि निघ्नन्खड्गेन सर्वशः

ग० पु०
२८

भयेनमूर्छितादेवानिपेतुर्धरणीतले २४ स्मृत्वाविनायकंदेवंजहुःप्राणांस्तुकेचन अपरेदैवताकेचित्केचित्स्वर्गंगताःसुरा केचिद्दैत्यंविलोक्यैवजहुःप्राणांस्तुकेचनः ततोभ
ग्नोदेवसेनापपालचदिशोदश २५ सोपिदैत्यःखड्गपाणिर्निघ्नन्सैन्यंजघानतां गरिमातंनिरीक्ष्याथपर्वतेवृक्षसंकुले २६ तस्माज्यदैत्यदेहेसारखड्गेनशतधाछिनत् ततोद्विप
दयःक्षुधास्तत्यजःपर्वतान्बहून् २७ विच्छेदखड्गपातान्सखड्गघातेनलाघवात् उड्डीयमहिमातस्यस्कंधेस्थित्वासमादरे २८ खड्गंदैत्यकराच्छीघ्रमंतर्धानंययौतदा बलाच्चि
क्षेपतंखड्गंतस्यदैत्यस्यमस्तके २९ सएवशतधाजातोनतुमृतोतदद्भुतं शरच्छिन्नतरादैत्योधनुर्हस्तश्चकारह ३० एकैकस्मात्शरात्पंचसहस्रयातनतो क्षिप्त्वाव्याकुलयांच
क्रेततस्ताभुविपेदिरे ३१ ततोदेवापुपुधिरेपतितास्त्वथाद्रिषु मुहूर्तात्सावधानास्ताययुर्देवंविनायकं ३२ तमूचुस्तेपरित्रायस्वबुद्धेःप्रोचुर्विनायकं कथंविचारस्तमस्माकंत्वबुद्धि
र्नविद्यते ३३ पराजितासिदूपस्तेदेवउत्तान्नजानमहे योद्धुंदैत्येनतेनाथगोहृयंचास्यलक्ष्ये ३४ इतिश्रीमत्गणेशपु० क्री० बा०सिंदूपरा० ३५ कौ० श्रुत्वाबुद्धिवचोदेवोजगर्जच
जगादतांदेव० गच्छपुत्रत्वदैत्येनजहितंयथाआपुरि १ एवमुक्तावुवासोपिदहोत्स्यैविनायकः सोपिनत्वातदादेवंययौदैत्यरणंप्रति २ तस्यास्वेदितशब्देनकंपितंभुवनत्रयं
बरत्नान्निर्ययौतस्याएकाशक्तिर्गरीयसी ३ जटिलाविकृतास्याचजगाम्दृक्षमालालसा विशालाभ्यांतुनेत्राभ्यांत्यजतीज्वालसंचयं ४ क्रंदंतीदैत्यसेनांसाययौमाचयपात्रह

गम
२८

दर्शनेपतितोदैत्यास्तस्याःकेचिद्गतासवः ५ अन्येत्वंतकपथ्काप्यगंतव्यंक्रतुरंभवेन् केचिद्दारुर्धावमानादेवांतकमन्तावधा ६ एवंकोलाहलंश्रुत्वापप्रौदेवांतकःपुरः सपुंकला
यनुःशीघ्रंशरानाशीविषोपमान् ७ ससर्जतस्यागात्रेषुदर्शयन्पाणिलाघवं आछादिभानुस्तन्मुष्टीयाराजालैस्तथादिशे ८ सापसार्यमहद्वक्त्रंविशविह्लोशरान् तूणीरतस्यदै
त्यस्यसर्वेरिक्तास्तराभवन् ९ नतस्यास्तीक्ष्णरभवद्ग्रासस्यामानुषीरिव देवांतकंक्षीणशक्तिंदृष्ट्वासासैन्यमाययौ १० भक्षयामासतान्दैत्यान्कांश्चिद्दन्तारपातह कांश्चिद्दलात्ववीनाषि
पच्चूर्णयामासचापरान् ११ असंख्यकोट्योदैत्यानांभक्षितास्त्र्रिणाहता चूर्णीयंतिपदाघातैःकांश्चिद्देवांतकंपयौ १२ तमुवाचतदासानुविशमेमगात्रेद्रुते यत्रयत्रप्रलीनोभवत्ते
तत्रापिसाययौ स्वर्भामस्वर्गलोकान्सपातालानिदिशोदशं तेशेरतेदैत्यामातुर्गर्भगताइव १३ येभक्षितास्तयातेमेजठरेजीर्णतांगताः तम्भीत्यास्तुपपलाशुमत्राविद्रधविह्वलः यत्रय
त्रप्रलीनोभवत्तत्रतत्रापिसाययौ स्वर्भामस्वर्गलोकान्सपातालानिदिशोदश १५ ततःशिरस्तांसमाक्रम्यधृत्वातंप्राक्षिपन्मुखे तपामहत्तेजोबुद्धिविनायकमुपाययौ १६ ननामतामग्ररक्त
व्यमदघूर्णितलोचनां पातयंतीप्रभयतःस्तनाघातात्वनस्पतीन् १७ श्रमधाराश्रवमनवत्स्रवन्तीमंदगामिनीं निराकारेतुकालंतांदृष्ट्वादेवोविनायकः १८ निराकृतायांतस्यांतम्
गादैत्योपतद्भुवि सोपिदुर्गंधइत्येवदैत्यैःसंत्याजितोमहीं १९ सतुसंज्ञांसमासाद्यस्नात्वातस्मिंसरंहंव्रजेत् श्रीरितोधौतसुखश्चिंताप्राणोम्लानोतिदुःखितः २० बुध्यानिवेदितासानुजना

गणे०पु०
२६

मतेविनायकं तांदृष्ट्वाजरसुर्विभुर्मन्तुःपेतुम्र्न्केचन २१ ततःसातंजगाराशुभक्षितारैत्यवाहिनी सेपिपुरेवांतकायोनौनिक्षिप्यस्थापितोमया २२ इदानींवसतीरम्यांनरेहृदेवरया
निधे विनायकः वंचयित्वागतोदैत्योमहंत्वंदैत्यनाशिनि २३ तवापिपौरुषंज्ञातंशक्रादीनांयथामया विशवक्कंममैवत्वंविश्रांतितत्रगछ्च २४ अहंतंसाधयिष्यामिमाचिंतांकुरुभा
मिनी कौवाच एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंरक्ष्वावक्रंविवेशसा २५ सुष्वापपरमप्रीतामातुरंकेयथार्भकः उदरेदेवदेवस्यसर्वलोकनिवासिन २६ इतिश्रीमद्गणेशपु० क्री० खं० विद्विंत्र।
६६ कौ० शारदारीदृकेतुष्मरात्रौदेवांतकंसुतं एकाकिनंनिरीक्ष्यैनमालिंग्यचसमब्रवत् १ आघ्रायतंवदनेश्रीरितेभ्रशाविह्वले अभावमातांकेपंतेवातपसामिवटुमं २ वि
तो० किमर्थंवरसिनैवत्वामवस्थांतुमकवत् दृश्रितंसाधयिष्यामिपत्नात्रैलोक्यदुर्लभं ३ कौ० पीत्वावाक्यामृतंतस्यमातावधानमनासुत उवाचपितरंमातुर्निकटेनिर्विशंकया ४।
पुत्रो० भवरातांगरहित्वैवयोहुपातोविनायकं शरैराशीविषाकारैरसंस्थैनीशितासुरः ५ प्रवर्तितामयारुद्रंघोमन्त्रोमनानुकारयौ ततएकामहाक्रूत्यादरीवक्रानभःस्पृशा ६
करालकेशीपातालचरणापर्वतस्तना आगतादेवसेनायाभक्षणार्थंममांतिके ७ तवेन्द्रेननिहतातासुविव्यशैरनैवकिंचन निक्षिप्तासर्वसेनाभेतपातालतदरीभिः ८ भक्ष्येतेनवन
वीराशस्त्राणिशरसंचयान् सामांभ्रंशेविनिक्षिप्यपातादेवंविनायकं ९ निमग्नातभ्रमस्याहेचलितःपतितोभुवि रजोंधकारेवहातःपलाय्यगदस्मागतः १० स्नात्वानदीजलेतात

गण
२६

श्रीरितो धौमुरवस्ततः कौ॰ एवंपुत्रवचः श्रुत्वा रौद्रकेतुर्जगाद ते ११ उपायं ते वदाम्येकं नभिवेतां कर्तुमर्हसि ततो महान्तमालोक्य ददौ तस्मै महामनुं १२ अघोरस्य स्वबीजं तमुवाच जन
कः पुनः शिवं ध्यात्वा च सहस्रं कुर्वनुष्ठानमुत्तमं १३ होमं च तर्पणं विप्रभोजनं च दशांशतः शिवे प्रसन्ने कुरुते उग्रं तु रंगाक्षः सौरव्यति १४ तमाहृत्य व्रजरतां जपं प्राप्य मासान्त्रि
ते कौ॰ एवं पितुर्वचः श्रुत्वा प्राह पुत्रौ मुदाचते १५ उपदेशः कृतः सम्यक् विधिमत्र ब्रवीतु मे ततो लोकान्निवार्यैव जग्मतुर्गिरेर्मध्यतः १६ अनुष्ठानं बहुदिनं चक्रतुः परमादरात् अनुष्ठा
ने समाप्ते तु कुण्डं च चक्रतुरादरात् १८ षट्कोणं लक्षणोपेतं मेखलायोनिसंयुतं तत्राग्निं विधिवत् स्थाप्य पात्राणि च यथाविधिः १९ पंचप्रेतासनगतौ जुहुवुस्तौ हविर्विस्तरा स्वगात्रमा
ग्रमांसानि छित्वा छित्वा च भक्तितः २० अस्रगुप्तेन मांसेन नरस्योभयावक तदा २१ दशांशहोमे जाते तु पुत्रजैर्वाहुरेवताः २१ बलिदानेन च कालेन छित्वा पुत्रशिरस्ततः तेन दत्ताहुतिंचै
विसमर्जाप पावकं २२ ईश्वरस्य प्रसादेन पुत्रोऽस्य पूर्ववद्बभौ ब्रह्माणमभ्यो जयामास तर्पणं तेन यथाविधि २३ ततोऽग्र्योऽभ्यतो तातपांडुरितेचरित्राकौ रदृशौ तुरंगं कृत्स्वान्यांग वलनव
रं २४ मनोवेगं हेषितेन कंपयंतं जगत्त्रयं पुरुजपरम्भ्रतपानीताज्यं तत्पथ्याविधि २५ अलंकृत्वालंकरणैर्मणिमुक्तामयैः शुभैः नमस्कृत्य द्विजान्सम्यक्कृपितं रथारिरहाच २६ आ
शिषोऽथ समारूढस्तमश्वं सपुरांतकः शेषांसेनां समारोपयतौ शेषं प्रकंपयन् २७ शस्त्रास्त्रैः कवचैः शूलैर्भीतिसेनाधनुःशरैः आससाद रणस्तंभं तथा सरसुरांतक २८ कें दस्तुम

मतो०पु० र्वसैन्येषु सैन्यस्मादैत्यवाहिनी व्योम्नितु रजसा व्योम्निन प्राज्ञायत केचनः २९ पुनरप्यागतो दैत्यः सद्यः सेनाविघातिकः सिंहसेनाचराश्चैव प्राद्रवन्दुःखितो भयं ३० दृष्ट्वा रतागतं तं तु रिपु
१०० र्द्दसेनासमुत्थिता हेषाभिः सिंहनादैश्च नादयन्ती दिगन्तरं ३१ ततः शस्त्रप्रहारैस्ते निजघ्नुरितरेतरं स्वराश्वं प्रत्यगामीति प्रबोध्य जघ्नुरोजसा ३२ भुजिजानुविभिःसिस्यक्तारतनायीविबोपमा
न आकर्षन्नितराकृष्य क्षिप्य भुक्ते परस्परं ३३ खड्गानि चान्तरे हत्वा पुष्पशुम्भापरे तदा स्मृत्वा सर्वं प्रहारं च परिजघ्नुश्च केचनः ३४ सर्वे वैरमनुस्मृत्य पादैस्त्वन्ये तु विताडिताः कोपि वीरस्त्वोपापुको
रिपुकेशेषु चाग्रहीत् ३५ पार्ष्णिघातैर्मुष्टिघातैः पातयामास भूतले केचिन्मृताः शिरोघातैर्निजघ्नुरितरेतरं ३६ ततो भग्नां दैत्यसेनां दृष्ट्वा धुम्रसुरांतकः अस्त्रं संप्रेषयामास सेनां सिंहस्तु निर्भ
तां ३७ अन्यास्तेषां समाकर्ष्य केचित्सर्षीगताभुवि पतिता भग्नचरणाः चूर्णितास्तथापरे सुराः ३८ त्रिशूलेन हतास्त्वन्ये खड्गेन च तथापरे बाणजालैरनेकैश्च पातयामास वै सुरान् ३९
सर्वस्मिन् हन्यमाने तु सैन्ये सोपि द्रुतस्तदा पलायनं समालंब्य ययौ सर्वविनायकः ४० इति श्रीमद्दुर्गाशबरतोक्तौ सिद्धिप॰ ६ ७ क्रौं॰ स ततस्तां त्वामराश्चैव चकार निजचेतसि ततो विना
यकः क्रोधात्सिंहासनाद्धोरमासुकः। स्वगर्जितेन च तदा गर्जयन् गगनं दिशः कंपयन्सर्वलोकानां मनांसि पर्वतानपि २ दैत्यउः कथं जाता ग्रुष्कता तु तं वनीतास्तन्सा पुद्धापवालन स्थेयंम रम
छमातु सत्त्वं नपिव ३ अस्मिन्कस्य पाज्जातः कथं मत्तत्वमागतः यतो देवांतके नाथ योद्धुमिच्छसि बालक ४ लोको बिभेति मां दृष्ट्वा त्वं बालत्वं मर्तुमिच्छसि अतिकोमलगात्रत्वात्समा १००

त्रं भविष्यति ५ कउ॰ इति दैत्यवचः श्रुत्वा क्रोधसंरक्तलोचनः विनायकः प्रहस्याह त्वमन्यक्राकुन्मासनं ६ सोऽपि विस्मयापन्नेन प्राप्तो वा सन्निपातवान् भक्तवद्बुधिकहीनं चलामि किं ह
भावतः ७ वह्निर्दहति सर्वान्हि लघुर्वायुसमीरितः त्वद्वाक्यानुत्कल्त्याहम्यां दैत्याधम न बुध्यसे ८ इदानीं त्यज बुद्धिं नो तत्को विघ्नो मम त्वद्गर्भमत्तो रोहिं ब्रह्मभक्तः सनातनः ९ स्पर्ता
वैरस्य गर्वता कृतं तु सर्वपीडनं अवधिं तस्य संग्रामं बुद्धिहीन न बुध्यसे १० त्रैलोक्यपीडया पापं यज्जातं तव दुर्मते अलं तेन कृतेनैनाद्य दर्शय स्वतपो हृदं ११ यातिगृह्यात त्वनिर्गत्य कोवा
वक्त्रं प्रदर्शयेत् सहस्रप्रहरेणापि परिखर्हं त्वमिच्छसि १२ सोऽभाविनं मत्तु मदयमत्तु भावात्त्वमिच्छसि कौ॰ एवमाभाष्य तं दैत्यं सज्जं कृत्वा धनुः प्रभुः १३ नरांतकान्तितस्य दानुमिष्टन्विना
यकः टंकारेण धनुषश्चकंपे भुवनत्रयं १४ आकर्णात्म याकृष्य बाणां दैत्ये ससर्ज ह दैत्येन सत्वरा भिन्नः स बाणाः पतिता भुवि १५ ततो दैत्यो धनुः सज्जं कृत्वा चिक्षेप सायकान् ५
उपयस्तस्य शब्देन विनेदुः पर्वता दिशः १६ हुंकारेण च तान्बाणान् पातयत विघ्नराट् पुनः विनायको बाणान् बहून् चिक्षेप दैत्यपे १७ एकेन मुकुटं तस्य शरेणैकेन कुंडले भूमौ न्यपातय
देवो बाहुद्वाभ्यां विभेद च १८ ललाटं सायकैकेनेन ततो दैत्यो रुषान्वितः जघानैकेन बाणेन भ्रूमध्ये तं विनायकं १९ स एवं चक्रे मंडपं स सरणा मन्त्रामयं विभुः अंधकारे घोरतरे युयुधा
ते परस्परं २० शरवृष्ट्या बाणान् छित्वा निजप्रयुत्रस्यान्वितौ शतधा तेनि राकृत्य बाणान् छित्वा उभावपि २१ ततो दैत्यो महामंत्रं जप्त्वा शतसंख्यया मंत्रयामास तेनाशु वारणास्त्रेण

ग॰पु॰
१०१

पकं २३ तत्पार्श्वयः प्रादुरासन्वारणाः कोटिशस्ततः चतुर्दन्ता गिरिनिभा मेरुमंदरसन्निभाः २४ येषां मदजलान्नद्यः प्रादुरासन्समंततः येषां बृंहितशब्देन नादितं भुवनत्रयं २५ पृथ्व्याद्य
नानावर्णाः सुगर्जितेन महता मुने नाशयामासुरनिशं देवसैन्यानि ते गजाः २६ यावंतोऽस्य समुन्नास्ते गजाः पातिता दिशोदश तावद्घातेन हस्तींद्रदंताग्रैर्वीरघातिनः २७ सेनायाः करसंयुक्ता
सिंहास्त्वं प्राक्षिपद्विभुः ततः सिंहाः प्रादुरासन्संख्यातयोऽथ सहस्रशः २८ तेषां गर्जितशब्देन गजा निपतिता भुवि सिंहा विदारयामासुर्गजगंडस्थलानि ते २९ सिंहनादैर्बृंहितैश्च दैत्यशब्दैर
नेकशः त्रैलोक्यं कंपितमभूद्देवाः सर्वे विसिस्मिरे ३० उड्डीयोड्डीय सिंहास्ते गजगंडस्थलानि ते बुभेदिरे एवं ते निहताः सर्वे वारणाः सिंहसंचयैः ३१ विरेजुर्निहता वज्रिणेव महीध्राः ततो वि
हायपुर्दैत्यानभसं वंतो दिशोदश ३२ निहते सर्वसैन्ये तु चिंतामाप सुरांतकः अयं बालोऽपि बलवान्दृश्यते कश्यपात्मजः ३३ इदानीं दर्शयिष्येऽस्य समवर्तिगृहं ध्रुवं एवमुक्त्वा पुनर्वीरो मं
त्रयामास दैत्यराट् ३४ योजयामास धनुषि शार्दूलप्रभवं तदा आकर्णं धनुराकृष्य मुमोच देववाहिनीं ३५ बाणः स च ययौ शीघ्रं नादयन्गगनं दिशः पतंस्तवाप तामस्मान्निपेतुश्च सं
चयाः ३६ प्रादुरासन्ननेकाश्च ततः शार्दूलसंचयाः सिंहास्ते भक्षयामासुः सिंहास्ते तार्हितास्ततः ३७ इति श्रीमत्गणेशपु॰ क्री॰ वा॰ अध्याय॰ ६८ क्री॰ ततो दैत्यो बाणमपरं मंत्रयामास
सादरं सिंहास्त्रेण तदा चैकं गंधर्वास्त्रेण चापरं १ वामं जानुं परिस्थाप्य आमाकृष्य समसर्जतौ तयोः शब्देन महता चकंपे भुवनत्रयं २ एकस्त्रसिंहान्निपतितोपरो देवसमीपतः ततस्तात्साम्बरं

गपु
१०१

गाम्भ्रगंधर्वीमरसस्तथा ३ गानन्त्यानिर्विघ्नाशिपुरोपसर्गोद्भिनायकः पतितान्निःशस्त्राशिस्मन्बुबोधकरान्तरा ४ मोहितेतामंजुलरवैःकर्णश्रव्यंनाम्यपद्यत सैनिकाः सुषुपुः सर्वे निद्राहेतुशात्रिमोहिताय
निशामुखेपथावाला असत्वमस्तांहेशेरते सिद्धपोषिचतामर्दाश्रुत्सुपुर्विगतत्रपा ६ देवांतकोपशस्तेस्त्रंजहर्षचजगर्जच ततस्तुस्थापयामासगुल्मानिपरितोवहः ७ देवसैन्यमसंदतोबलीवीर
प्रतानिच वृकेकुंडेविकोशांचभ्रमिशोधनदर्वकं ८ अरस्कुंभान्समानीयशतसंख्यान्प्रयत्नतः स्नात्वापयामसंचक्रे नानाप्रेतेषुसादरं ९ दैत्यान्निहतयशातशोमांसराशिमहत्तरं चका
राम्भिचरन्देत्योवह्निस्थाप्ययथाविधिः १० दिगंबरोजुहावाथमांसानिमंत्रपूर्वकं सहस्रंनुहतासःपश्चाद्बलिंदत्वाहांतेचसः ११ चकारहुंरमध्येसोपश्यद्देवीस्तुधातुरां नरमांसानित्तस्मैमरदे
पात्रुंचतान्घटान् १२ अतस्मांतांपरित्यायदैत्याननन्यानघातयत् ततःसावहिरायाताश्यामकेशीभयंकरा १३ विशालनयनेनेत्रातिकरालवदनाहृता उवाचपरमप्रीतानारयंतीदिशो
दश १४ तस्मात्स्मिरक्तमांसैस्तेनभयंविधतेक्षत्र एवंब्रुवतिदेवोपिपुरस्जन्भक्तिभावतः उपचारैःषोडशभिःप्रणिपातपुरःसरं ततोरक्तांवरधरोनामालंकारभूषितः १५ देवाग्रेकेन
मासाद्यजपजेवलवतरं सोडिपतेनसहितानभस्येवस्थितामवत् १६ नानाशस्त्रधरासेपिधनुर्बाणधराविभो तामुवाचरौद्रकेतुवचःपरमहर्षितः १७ कस्यपत्नाम्बनामासीचप्रोवहु
धारसे इदानीमत्रकिंतेनकर्तव्यंकुचरेगमे १८ इदानींसर्वसैन्यानिनाशयिष्येतवाग्यतः एवंब्रुवतिदेवेंद्रेकाशीराजोप्युवाचहचः १९ ततोविनायकंराजाबोधयामाससादरं काशीरा

गणे०पु०
१०२

मतमध्यमविष्यत्तकथंमायांनवुध्यसे २० गंधर्वान्दैत्यरचितान्कथंरक्तोसितत्त्वैवे देवांतकेनाभिचारान्निर्मितारास्त्सीमिषं २१ नाशयिष्यतिसैन्यंतेसावधानमनाभव २२ कौ एवेनरपवकेः
श्रुत्वासावधानमनाविभुः वुध्वातरत्तानदृष्ट्वैवसर्वंमायामयंतदा २३ शरद्धूपंविनिष्क्रम्यमंत्राम्भोपरिमंत्र्यच घंटाद्वैराणःखगास्त्वगाश्चोत्राकर्षणात्संभ्रमात् २४ विनायकोमुमोचाथतौनारौ
वेगवत्तरौगर्जतौघनवत्स्वर्गांपृथ्वीमाहूतयौनौ २६ महताच्छादयंतौचसहस्रकरमंडलं मेघनादःसमभवन्महान्सर्वविमोहनः २७ ततोघंटास्वनान्श्रुत्वाप्रोत्तस्थुःसर्वसैनिकाः विद्
यःसर्ववीराश्चववृधुःशस्त्रपाणयः २८ अपरःसर्वसैन्येषुमुक्तोवाणःखगास्त्रतः ततःखगाप्रादुरासन्नानारूपामहौजसा २९ पक्षवातेनतेषांतत्गांधर्वंलयमागमत् अंधकारोपमा
सर्पसरघेसृष्टन्मुने ३० ततस्तेपक्षिणःसर्वेवभक्षुर्दैत्यसैनिकान् पक्षघातैर्हताकेचित्केचिच्चंचुग्रवीक्षिताः ३१ केचिद्भीत्यैवपतितादैत्याःप्राणान्विहायच हाहाकारोमहानासी
दैत्यसैन्येषुसर्वतः ३२ ततोदेवांतकोरोषात्खड्गास्त्रंप्राहिणोत्तदा तस्यध्वनिंसमाकर्ण्यचुक्षुभेसैन्यसागरः ३३ दिग्गजाश्चततःखड्गाअसंख्याताविनिःसृताः वर्लिवमंतःसंघट्टा
त्सैनयोरुभयोरपि ३४ अग्निदग्धास्तदादेवानिपेतुर्धरणीतले खड्गैश्चनिहताकेचित्केचिद्दग्धास्तदाग्निना ३५ अपरेपर्वतांतर्हि दिशाश्चाथचकाशिरे असंख्यख
ड्गप्रभयासेनाचक्षुर्महोमुषा ३६ खड्गवृष्ट्याविनिहतादेवाःपेतुर्धरातले केषांचिद्बाहवःछिन्नाकेषांचिन्मस्तकं हतादेवाःपेतुर्धरातले केषांचिद्बाहवःछिन्नाकेषांचिन्मस्तं

राम
१०२

कामकए ३७ जठरेजानुभागेचपृष्ठभागेपरेहता निपेतुर्देवपुंजेषुम्लेतेषुचगतासव अष्टसिद्धिकृताः सर्वासेनाएवंविनाशिताः अस्त्रौ
घोदशदिशोयाताप्रेतवहास्तदा ३९ विनायकस्तदा दृष्ट्वादैत्यस्याभ्दुतविक्रमं वाणांनिःकाश्यसुदृढवज्रास्त्रेणाभिमंत्र्यच ४० आक्रंदेनचम
हातादैत्यसैन्येष्वमोचत पर्वताश्चद्रुमास्तस्यशब्देनपतिताभुवि ४१ तदस्त्रानलसंयोगाद्दिव्यदाहस्समजायत देदीप्यमानमहसाछादयद्दिमंड
ल ४२ पक्षिणोनिहतादग्धास्तेजसातस्यकेचन खंडितंतेनसहसाखड्गास्त्रेतत्सहस्रशः ४३ निर्द्दाहतदादैत्यसेनावज्रैरनेकशः सहस्रशोनि
हस्रशोनिहन्यंते एकयावज्रधारया ४४ यतोपतोव्रजन्दैत्यास्तत्र तत्रापतच्चतत् चुचूर्णमस्तकान्पादान्हस्तान्स्कंधानुरूनपि ४५ धरा
भिन्नागतादैत्यास्तानप्यप्यन्यघानतत् एवंसर्वेहतादैत्यावज्रैस्तीक्ष्णैः सहस्रशः ४६ सोपिवाणंसमादायमंत्रयामासयत्नतः रौद्रास्त्रेणायसंयो
ज्यधनुषः कर्षणेनतत् ४७ ससर्जपरसैन्येषुशिवनामांकितंशुभं नादयन्गगनंसोयंदिशश्चविदिशोपिच ४८ वमन्नग्निकणान्दिक्षुप्रलयान
लसंन्निभः मर्त्यलोकादेवलोकाश्चमयाघातादिशोदश ४९ विनायकस्यसैन्येषुकोलाहलहानभूत् तस्मिन्निपतितेवाणेपुरुषोघोररूपिणः निस्र॥

नोभौयरणामुखस्त्रैलोक्यग्रासससाहस ५० जटिलोदीर्घदन्तश्चदीर्घपादोमहोदरः धराधरोव्योमगोयोगिरिनिष्ठुरभयानकः ५१ वज्रास्त्रंभस्मसाभास
स्त्रणात्सपुरुषोमहान् विनायकंजग्धुकामोययौतस्यांतिकंक्षणात् ५२ ततोविनायकःशीघ्रंवज्रास्त्रंसमयोजयत् मंत्रेणाशनसंख्येनसायकेवेगव
तरे ५३ आकर्णाकर्षणाद्देवोमुमोचसहसाचतं चकंपेतस्यशब्देनतारेणाभुवनत्रयं ५४ विस्फुलिंगौदिशोदग्धानमाज्ञायतकिंचनः ततोपिपुरु
षोजन्तेनातदृशोतिभयावह ५५ तावुभौयुध्यतोव्योम्निपरस्परजयैषिणौ नानाविधमस्त्रयुद्धंचक्रतुस्तौमहाबलौ ५६ क्षणेनांतर्हितौतौचोभौनदृशे
तेयकुत्रचित् ५७ इतिश्रीमद्गणेशपु॰क्री॰ बाअवल्लषु ८९ को ततोदेवान्तकोतीवविस्मितोतर्कयत्तदा पयायपयामपामासपक्षिपतेस्यानिवृत्तये १
तथानयाप्ययंबालोदर्शयत्येवपौरुषं कदायंनिधनंयाताकदाखप्स्येगतक्लमः २ इत्येवंचिंतयाविष्टोधनुसज्जमथाकरोत् अभिमंत्र्यशरंघोरंवि
ससर्जविनायके ३ ससायकोवाणवर्षमनंतंकृतवान्बिभौ शक्तिंचनिर्ममेघोरांत्रैलोक्यग्रासलालसा ४ दृष्ट्वातांविघ्नराजस्तांतदंकेदेसपुंगव वर्षेण
रतेंजालानितिस्त्रणानिसुबहूनिच ५ ततोद्भसिद्धयःशीघ्रमुद्गीर्यबल्लवत्तरं दृष्ट्वातांसहसाशक्तिमानिमुक्तांविनायक ६ आनीयमानासाहस[illegible]

त्वाष्ट्रपत्न्यापि ना रोषात्तं वै दैत्य [illegible] नाम्यसकचम्महान् ७ अ[illegible] ततो देवो जघान मुष्टिना दृढं कुक्षिघातेन सहसा घर्म छिन्नो विपपात सः ८ अणिमा
गरिमा चाथ वशिमानं महासुरं वादध्वं माप[illegible] स्तुति[illegible] वहि ९ दैत्येन विघ्नतां गत्वा चरतो [illegible] यावद्धास्फालयेच्च [illegible] निस्तारता
वं देवता १० प्राकाम्यं चैव मातिश्च जघ्नतुस्तां ततो बलात् [illegible] लं देवो [illegible] निमुस्तां तदा ११ [illegible] ततः सन्नामा [illegible] दृढं [illegible] पाणि
वायुवेगो विजघान विनायक १२ छायासिधाता देवो [illegible] मवाप्नुनान् निरेयामा [illegible] धावदैत्यनायक १३ हिरण्यकशिपुर्विसु
पर्याप्त शचीपति शरं चक्र समलपाशमंकुशं च चतुःकरे १४ विस्मारा [illegible] गर्जित्वा च ततो देवो जघान दैत्यपुंगवं १५
चतुर्भिरायुधै देवं न चचाल तथापि सः आश्चर्यं परमं प्राप [illegible] यार्थता १६ [illegible] दैत्यदेहं विनायकः ततो देवोरा [illegible] स्य
[illegible] सहायुध १७ वज्रसंहननं [illegible] मत्वा [illegible] ततो [illegible] नदैत्यं [illegible] पपात १८ [illegible] आश्चर्यमुत मे ततो ना
नाम [illegible] घातैर्जघ्नतुस्तौ परस्परं १९ मस्तक [illegible] नयोः [illegible] विघातेन जातो बहिर्वसुंधरा २० [illegible] नच भीतो तौ [illegible]

गणे॰
१८४

पश्यतां निर्गाथ्येतन्मसाध्या द्वे विरामं न समीयत् २१ ततः कृत्रिमदैत्यौ तौ परस्परमयुध्यतां ततो र्मयारौद्रकेतुस्त्वक्रे देवविमोहिनी २२ अदितिं सुंद
रां कृत्वा पुत्रहस्ते समवेशयत् पद्मनेत्रा पीनकुचां कुंकुमारक्तमालिकां २३ मुक्ताहारां सुवलयां दिव्यांशुकविराजितां लावण्यलहरीरुक्मा विलसद्दि
व्यकंचुका २४ विनायकं निरीक्ष्यैव रुरोद दैत्यहस्तगा धावधावेति तं प्राह त्रासिताहं किमीक्षसे २५ एवं ब्रुवंत्या दैत्योस्याः चिच्छेद कंचुकं बलात् अंशुकं च
चकर्षास्या हस्तेन न्यहनच्छता २६ उच्चैरुवाच देवं साक्षगता पुरुषार्थिना लोकत्रयाभयान्मां त्वं निःस्नेहात्सुविमोचय २७ विनायकोऽनिरीक्ष्यैनां वाष्पकं
ठरुषान्वितः न सस्मार विचारं स पश्यन्नारीजनगस्तुःकरात् २८ शुशोच मम माता ये यं कथमस्य करे गता धिग्जन्म यस्य जननी गतावस्थां दुरत्ययां २९
देवानां जननी चैव संप्राप्ता दुष्टसंगतिं काश्रीरजोपितं दृष्ट्वा शोचंतं गणनायकं ३० स्वयं शुशोच बहुधा लोकोपि नगरे स्थितः ततो देवांतको दैत्यो जगर्ज्ज
बहुधा तदा ३१ धिग्जन्म पौरुषं तेद्य न प्राणांस्त्यजसे कथं निर्लज्जोसि मुखं लोके दर्शयस्येव योधुना ३२ त्वत्समीपं हनिष्येस्याः शिरः कायात्स्वत्वाधुना
को हंति तन्निष्ठुरं वाक्यं श्रुत्वा देवो विनायक ३३ तर्कयामास मनसि सत्यमेव वदत्ययं मारणत्यागयोः किं कार्यं विधेयं वा पाशबंधने ३४ उदरे पाल्यसंपा

नःकार्योवाम्पसुहेतवे दृष्ट्वायावन्निर्यतेदुःखशोकसमन्वितः ३५ तावदाकाशवाणींससुश्रावसविनायकः सोवाचमापारवितादेसेनदुष्टबुद्धिना ३६
अवधेहिरणायत्तोभ्रात्वानहिनिर्जरिपुं ततःससावधानोभूत्ज्ञात्वामायामयीनुतां ३७ अहयेचमहाबुद्धिर्देसंहंतुंप्रचक्रमे सम्भसाचतद्वरंशमुदंतेन
सैसेदुरात्मनि ३८ उग्रःकालंविनासर्वंध्वस्याद्याशिरच्छायात्वयि एवंतस्यवरंहत्वाप्राप्तयुद्धायनिर्ययौ ३९ देसोपिपुरतोयास्ययुध्यतंतंविनायकं आर
क्तनयनंभ्राजन्मुकुटकुंडलोज्वलं ४० दंतप्रकाशरुचिरंमुक्तामालाविभूषितं दिव्यांबरंसुधामानमोमस्यक्पुष्करंविनायकं आरक्तनयनंभ्राजेन्मु
सु ४१ दृष्ट्वादेवांतकोरूपंविभायचविसिस्मये अर्द्धंनरशरीरंकिमर्द्धंगजसमंकथं ४२ इतिश्रीमद्गणेशपु क्रीवादेसयु ७१ कौ एवंवदतियावत्सभ
पश्यांतःसुरांतकः तावद्देवोदधारैनमुत्सगेलघुपुष्पवत् १ कृत्वाप्रासनंचारुगगनेस्वप्रभावतः उवाचचैनंदेसेदुस्मरत्विजवरंशुभ २ सदेसोररने
चास्यध्यत्वाहस्तद्वयेनह डोलयामासदेहस्थमतरिक्षेमुहुर्मुहुः ३ यावत्सयातभ्रमयत्स्यैभक्षादंतंसुरांतक तावद्धारतंदेवःसदंतंलाघवाद्विभु ४ अदन
तेनदंतेनमस्तकंससुरांतकजगर्जचमहाशब्दैर्गर्जयन्निर्दिशोदिशः ५ चालयन्पृथिवींसर्वांपातालान्यखिलानिच द्विजाघातेनसतदाकाशपियुस्तमृ

गणे॰
१०५

ष्णात् ६ अस्पृष्टद्भिः पपाताशु गगनान्मेघवृष्टिवत् उत्पातमेनिरे लोकाः सर्वे भूतलवासिन ७ दैत्यदेहं गतं ज्योतिर्विवेश तं विनायकं पश्यतां स
र्वदेवानां लोकानां चैव पश्यतां ८ देहस्तु निपपाताशु धरण्यां षट्त्रियोजनं चूर्णयन्वृक्षसंघातान्पर्वतान्पादसंपुतान् ९ एवं दृष्ट्वा गतिं तस्य सैनि
काश्च दिशो दुद्रुवुः याताश्च कतिचिन्नाशं मासाद्य तद्देहपाततः १० मुमुचुः पुष्पवर्षाणि सर्वदेवास्थानमागता देवदुंदुभयो नेदुर्नृपदुंदुभिनिस्वने ११
दिशश्च विमला आसन् ववुर्वाताः सुखावहः तेजांसि वह्नेर्लोकानां प्रसन्नानि तदाभवन् १२ प्रतिकूलवहा नद्य आसन्सन्मार्गगास्तथा ततः शक्रा
दयो देवा मुनयश्च प्रपूजिरे १३ तुष्टुवुः परया भक्त्या देवदेवं विनायकं विमोचिता वयं बंधाद्देवांतककृतात् विभो १४ उपेंद्र इव देवेंद्र कार्यं यस्मात्कृ
तं त्वया उपेंद्र इति नाम्ना त्वं ख्यातिं लोके गमिष्यति १५ वयं च स्वाधिकारेषु निरातंका वसामहे स्वाहास्वधावषट्कारा भविष्यंति गृहे गृहे १६ एवमुक्त्वा नमस्कृ
त्य देवं तं नम्रशिरा अनुज्ञाताय पुः सर्वे स्वं स्थानं मुदायुतः १७ मुनयश्च तदा देव हृषीकेश इति नाम च ऊचुर्विनायकं देवमुद्धृता धरणी त्वया १८ दैत्य
भारभयाक्रांता तस्मात्त्वं धरणीधरः इत्युक्त्वा ते गताः स्वस्वपत्तनानि तदाज्ञया १९ ततः पश्चात्सप्ततिस्म काशीराजो विनायकं सिंहारूढं बालरूपं क्रीडंतं बाल

वैःसह २० बालोपि तत्स्वरूपं दृष्ट्वा लिलिंग परमादरात् उभावानंदभरितौ मुचतोश्रूणि नेत्रतः २२ ततऊचे नृपो देव मद्भाग्यममोदितो ब्रह्मादीनामगम्यं य
त्स्वरूपं ब्रह्म सनातनं २३ तन्मे दृग्गोचरं नित्यं सर्वपुण्यफलोदयात् विघ्नस्य कारणानां च कारणं तद्विवर्जितं २४ वेदांतवेद्यं सज्ज्योतिर्ज्योतिषामपि भासकं
नानारूपमरूपं यद्बालरूपेण मे गृहे २५ क्रीडते खेलयात्यद्य मायाभारहारि मनोहरं क्री एवमुक्त्वा स्तुतिं तस्य प्रसज्याग्रूरि विघ्नराट् २६ उवाच नृपसत्तमं
त्वत्तो यामि हरकस्मचनः ततो राजा पुत्रजैनमुपचारैरनेकशः २७ ततो वादित्रनिर्घोषैर्वेदध्वनिविमिश्रितैः सुरांतकवधाद्दूर्ययुक्तैः सेनाचरैः सह २८
विनायकं बालरूपी स्तुवद्भिः स्वपुरं ययौ विसृज्य सर्वलोकांश्च दत्त्वा वासांस्यनेकशः २९ तावत्तानि च केषांचित्सुरस्तुत्य विनायक विवेश स्वगृहं रम्यं
हर्षनिर्भरमानसः ३० इति श्रीमतगणेशपु क्री बापुरमवे ३१ क्रौ अपरस्मिन्दिने ब्रह्मन्राजा भद्रासनं गतः अमात्यान्वीरमुख्यांश्च वृद्धांश्च सुहृदो जनान्
१ आकार्य च नमस्कृत्य निजगाद हृदि स्थितं राज्ञो विवाहार्थं तु पुत्रस्य समानीतो विनायकः २ उत्पातास्तु बहवो जातास्ते च तेन निराकृताः अदिसे च मया मोक्तरी
घ्नेतेन यशुभं ३ आनयिष्ये तत्र वृद्धदिवसाजग्मुरंजसा स्वस्थे पुत्रि सुलोके सुविवाहोस्य विचिंत्यतां ४ अमात्या सम्प्रयुक्तं महाराज विलंबो विघ्नकारितः जातो वि

वाहकार्येस्मिन्गतेस्मिन्सविधीयतां ५ विनायकप्रसादेनसर्वंमव्याकुलंजगत् दूरस्थानांचसुहृदांप्रेष्यतांलग्नपत्रिका ६ दूतान्सर्वसंभारान्कर्तुंस्तामेयुयुज
ता कौ इतिप्रकृतिवाक्यानिश्रुत्वालोकाःसभासदः ७ साधूक्तमितितच्चोचुस्ततोराजाहर्षयुक् ज्योतिर्विद्भिर्लग्नदिनंनिश्चित्यकायतदेवस ८ प्रेषयामाससुहृदोदूताना
कारितुंशुभान् सामग्रींकारयामासहृत्तैराप्तैर्यथाविधि ९ ततोमगधराजोपिसुतामादायतांपुरीं आययौसर्वसुहृदोनानादिग्भ्यःसमागतान् १० उपायनानि
भूरिशोदत्तस्मोनमादरात् देवतास्थापनंतौचचक्रतुस्सुमहोत्सवान् ११ सांगोपांगविवाहंतौसम्यक्संपादयत्ततः तोषयामासतुर्विप्रान्सर्वंल्लोकान्धनादि
भि १२ विसृज्यसुहृदःसर्वांस्ततोराजाविनायकं भूषयामासविविधैर्भूषणैरुत्तमैर्वरैः १३ अभ्येत्यभोजयामासस्वादन्नैःसहबंधुभिः ततोरथंसमारुह्यसहते
नरूपोत्तम १४ ययौवादित्रनिर्घोषैःकश्यपाश्रममुत्तमं ततोनागरिकाःसर्वेहित्वाकृत्यानिनिर्ययुः १५ भोजनंपठनंनिद्रांव्यासंगंसमज्यतेपपुः अकृत्वास्ववेशान्ते
त्वरयानिर्ययुःपुरात् १६ ततोबालसहस्राणिरुरुधुस्तंविनायकं अस्मांसत्काकथंनिष्क्रांतोरथगतः १७ गमिष्यइतिसर्वेनःकथंनोक्तंमसगत अभुक्त्वास्म
त्यद्गेहेपासिकथंस्वनिजमंदिरं १८ कश्चिद्बालोदधारस्यपादपद्मंरुदन्बहु कश्चित्स्नेहानमालिंग्यदधारपंकजे १९ पौरांगनास्तथैवैनंबालामुग्धाःस

यौवनाविपर्यस्यनिजाभ्यांअयपुत्रंविलोकितुं २० यथापोयोनिधिंसर्वावर्षाकालेसमुद्गमा यांतिहंसाययासुतास्मद्दंसरुजोहरि २१ अतिप्रीतिपुताः
मोतुंकथयासिविनायक अकस्मात्स्नेहसुत्स्रज्यकथंनिष्ठुरतांगत २२ कौरव्याद्वनारास्योहष्ठानान्रूपसंपुतः परिभ्रांतान्धावमानान्स्खलतः
पततोपिच २३ ननुवाचततःसर्वामरुन्त्वरयाजनाः रूपेणसहितःशीघ्रमागतोनगराद्वहिः २४ इदानीमार्थयेसर्वान्त्वाज्ञाकारुण्यमपि अपराधास्तुसं
तव्यामयान्यःसदनेकृता २५ नचसाम्यःपरिचयोपदिवोदर्शनंभवेत् एवंतद्वाक्यमाकर्ण्यपौरास्सर्वेसुचिन्तिताः २६ रोम्नाचांचितगात्रास्तेमोचुर्गद्गदयागिरा
जनाऊचु नोमायामापिनस्तेस्तिसर्वस्यजगतःपितः २७ नपितास्वजनोबालान्सापराधानपिध्रुवं नचंद्रउस्रतांयातिसुवर्णंपतितामपि २८ कथंनिष्ठुर
तांयातांकथंयास्तुसमुद्यतः सर्वमेवनचागश्चेत्तराश्लोकोनसंभवेत् २९ चोरपित्वाकथंयास्सिसर्वेयानोमनोस्तिच कथंकार्यंकरिष्यामोनीतेसुनोमनःसुव
३० नष्टेजस्नवर्णः कथंजीवंतितद्द प्राणोगतेशरीरेरणाकिंप्रयोजनमस्तिन ३१ कस्तत्रप्रतिकारःस्यादिस्सुश्चेत्त्वनोविधं तस्मान्नोनययत्रत्वंयासि
तत्रसत्किरए ३२ तद्वचःपरिकर्ण्यसोमोचेगद्गदयागिरा मुमुचेनेत्राश्रुबहुलंसर्वास्त्रीवृद्धबालकान् ३३ देवउवाच नखेदःसर्वथाकार्योनवियोगोममक्व

चित्त सर्वांतर्यामिणोयाद्वितस्यानंदस्वरूपिणः ३४ नचित्तस्यसमाधानंनेत्राणांचैववः क्वचित् ममसूर्तिंतदाकृत्वासज्जयंतुगृहेगृहे ३५ संकटंवोयदातु
स्यानंदस्वरूपिणः ३४ नचित्तस्यसमाधानंनेत्रौ त्वत्तैर्व्योहंतदाजना साक्षात्कारंमहास्वामिन्नाशयिष्यामिसंकटं ३६ को इतिवाचंसमाकर्ण्यनंदः सर्वे
नागराः नेमुः प्रदक्षिणीकृत्यजयशब्दैःप्रतुष्टुवुः ३७ गृहीत्वाज्ञांययुःसर्वेपौराःस्वंस्वंनिवेशनं विनायकोपिशीघ्रंसरथमारुह्यययौपुरं ३८ काशीराजोनसहि
तोमातृदर्शनलालसः ददर्शसपरिवारसमुखंपौरकुमारकाम ३९ आक्रंदतस्तानुवाच पुनर्भाग्यस्यब्रनतुहि चिंतानकार्यासस्संबोधयामिनान्यंनक्वचित् ४०
एवंतान्सपरिवारस्सम्मान्यस्वाश्रममाप्तवान् ४१ इतिश्रीमत्गणेशपु क्रीवाखाश्रम ७२ कौ हर्षमेवचहतेनेकाख्यैतोसौविनायक अदितिसैकाशिराजेनरथ
स्थेनसहागत १ ततःसातद्वियोगेनधावमानाययौपुरः औत्सुक्यात्वरितांजानन्मांचसंपतितंभुवि २ हस्ताभ्यांमुविपुत्रोपिरथात्स्वस्कंधनत्सुर आययौमातर
प्यासमालिलिंगचतांमुदा ३ आनंदाश्रुमुमोचासौसोपिबाष्पांश्चशिरगतः मुहूर्तंमूर्कभावंतौगच्छतपयसोरव ४ इदृशौस्नेहात्स्वस्यविमास्तनपानेमुदादितिः
ममन्यनेत्रेसोवाचभ्रांतोसिबहुवासर ५ ततोननामतांराज्ञाजगौगद्गदभाषया न्यपनीत्वाविनायकंदेवेभ्योनानास्तुबहुवासरैः ६ अलेनमातः कोपत्वं

मयिकस्तुस्निह्यहंसि वियोगंनास्यसोढुंचनशक्तोहंमुनिप्रिये ७ नक्तंदिनंत्रिपीएवेनोहासिस्पनिधावपि दिनेदिनेनवंप्रेमवर्द्धयस्वेयनोग्रहे ८ उसाता
बहवोजाताःपुरेनीविविकारिन असंख्याताहताद्देस्याद्देवास्त्रमुद्रमापिता ९ वकुलाविख्याताकीर्तिःस्छासिताधर्मसेनवः पौरुषंचनयानेनकृतंनेन्द्रादि
भिःकृता १० कौ एवंससर्वंव्रतांतंकथयामाससादरं ततोदितिस्तुदध्यन्नंभायापिलासनहृष्टि ११ दुष्टदृष्टिनिपातस्यशान्तयेवालकोपरि ततोवा
लंसन्नृपतिर्निनायाश्रममंडलं १२ कश्यपोपिविहर्षीतोदृष्ट्वापुत्रंसभूपतिं तौतंचनेमतुर्भक्त्यावद्धांजलिपुराबुभौ १३ आलिलिंग्यमुनिस्तौचमूर्ध्न्या
घ्रायमुदातदा उवाचरुद्रक्लंकंटोसौखाकेकृत्वाविनायकं १४ काशीराजनोचित्तनेवालंनीलाविलंवनं शीघ्रमेवानपिष्येहमित्युक्तानीतवान्कया १५ वि
योगेनास्यतप्तानांसर्गानामधुनानृप जाताशीतलतापुरुषापादूर्शनादस्यसांप्रतं १६ कौ ततउवेचकाशिराजोनिपीयमुनिभाषितं उपविश्यासनेरम्येमा
घ्यानुद्यांमुनेर्नृप १७ नृप अस्मेवमायया जाताःसस्युतामेमुनीश्वर मध्याह्नेदेवदेवेनरतिकामेनरक्षिता १८ अथाहकामोदेवोवंस्तकामंवशगोमुने
सपाश्रममपुत्रस्यविवाहंसमुपागतं १९ कौ तस्यदेसवधाहीनिकर्माण्यस्मैसमवेदयेत् ततोजहर्षतुरुभौमुनिपत्नीमुनीश्वरस २० ज्ञात्वापराक्रमंत
स्यस्वपुत्रस्यगुणान्वहून् ततस्तेभोजनंचक्रुःसौख्येवकृसान्नसमादरं २१ दत्वाशीर्वचनंतस्मैविससर्जनृपंमुनि सोपितामगामंत्नाथमादक्षिरोधनत्नि

ययौ २२ प्राप्यानुज्ञांनेत्रयुग्मान्मुंचन्नश्रूनसुदुःखितः स्मरन्गुणगणांस्तस्यस्नेहनिर्भरमानसः २३ शीघ्रंप्रयातोनगरंब्रह्मघोषसमन्वितः सर्वेनागरिका
वास्ताविनायकदिदृक्षया २४ आगताद्दृष्टुस्तत्रततोदुःखितमानसः निरीक्ष्यतत्काशिराजंपपृच्छसैनिकंततः २५ अपरेद्युःसर्वपौरप्रमुखसंत्यक्तपत्
दा यास्मरत्सुतकृतानंदेवोनागतःसकथंनृपः २६ त्वंनुनिष्ठुरभावेनसत्यक्तातंकथमागत राज्ञो अस्रंतंप्रार्थितोदेवउक्तवान्मांमुनिप्रिय २७ मन्मू
र्तिस्थापनंकृत्वासेवध्वंसर्वएवमां वियोगोनचसर्वांतर्यामिणोमेकथंचन २८ ततस्तेकारयामासमूर्तिंधातुमयींशुभां चतुर्भुजांत्रिनयनांसर्वभूषण
भूषितां २९ शूर्पकर्णांगजमुखांसर्वावयवसुंदरां ढुंढिराजेतिनाम्नातांस्थापयामासुरादरात ३० स्वस्तिभिर्ब्राह्मणैःसर्वैर्वेदशास्त्रविशारदैः प्र
सादंपरमंकृत्वापुपूजुस्तेदिनेदिने ३१ येनयेनैवकामेनपूजयेद्योविनायकं तंतंददातितस्मैसभक्तानांसर्वजिद्विभु ३२ रामरामरामरामरामरामरा
एवंनानामूर्तिधरोभ्राजतेसविनायकः विश्वेश्वरेस्वनगरंयातेसर्वसुरैःसह ३३ दिवोदासेचनिर्मुक्तेकाशिराजेसुखंस्थिते विनायकोमुनिभ्राह्करूप
पंमातरंचतां ३४ अहंतेपुत्रतांयातस्तपसाराधितःपुरा भूभारश्चहतःसम्यक्हतोदैत्योमहाबलौ ३५ त्रैलोक्यपीडकौविबान्तकनरान्तकौ देवाश्चसा
धवश्चैवरक्षितास्थापितापदे ३६ इदानींतुगमिष्यामिनिजलोकंचिरंतन तौ श्रुत्वावाक्यमुभौखिन्नौबाष्पकंठौतमूचतु ३७ कदातेदर्शनंदे

वपुनरेवांभविष्यति ततःस्यानरमाहदर्शनमेभविष्यति ३८ भवान्मामंदिरेमातः सत्यंमेप्रतिभाषितं एवंश्रुत्वादेववाक्यपुनर्यावद्ददर्शसो ३९
तावदंतर्हितोदेवः ततस्तोखिन्नमानसो कारयामासतुर्मूर्तिंप्रासादंचातिशोभनं ४० विनायकेतिनामास्याश्चक्रतुर्भक्तितत्परौ तस्यामस्तौभ्रातमा
न्वोनित्यदृश्यतेविभु ४१ स्वात्मानसर्वगंनानारूपिणंसविनायकः गृत्समदः एवंकीर्तिसमाख्यातचरित्रंतुमयाशुभ ४२ विनायकस्यदेवस्यश्रवणा
त्सर्वसिद्धिदं ४३ धर्म्यंयशस्समायुष्यंसर्वोपद्रवनाशनं सर्वकामप्रदंसर्वपापकंचुकनाशनं ४४ पुनस्तेक[illegible]यिष्यामिसिधुदैत्यवधायसः अवती
र्णाशिवगृहेमयूरेश्वरसंज्ञित ४५ बाल्यात्प्रभृत्यद्भुतानिनानाकर्माणियोकरोत् इतिश्रीमत्गणेशपु॰क्री॰विनायकच ७२ व्यास कथंवस्यनशि
वगृहेमयूरेश्वरसंज्ञितः अवतीर्णःकिमर्थंचकिंचतच्चरितंपितः १ मयूरेश्वरसंज्ञाचकथंजाताविनायके एतन्मेसर्वमाचक्ष्वश्रद्दधानस्यधीमन
कवित् २ को त्रेतायुगेमहादैत्यःसिंधुनामाभवत्पुरा सहतस्तेनवलिनावतीर्णोनशिवालये ३ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं शौनकस्य
चसंवादंरंशावैचक्रपाणिना ४ मैथलेविषयेराजागंडकीनगरेशुभे चक्रपाणिरितिख्यातःसाक्षाद्विष्णुरिवापरः ५ नगुणावर्णितुंशक्याःशेषेणा
प्यकदाचन तेजसाह्लापयन्भानुंलावण्येनचमन्मथं ६ मत्यावृहस्पतिंस्कंदंविक्रमेणावलेनच धैर्येयसकलाघ्यीसणेनवशवर्तिनो ७ कृतासर्वे

गरो
१०९

चराज्ञानःसेवायांविनियोजिताः तुरंगाणांगजानांचपदातीनांजयैषिणां ८ रथानांचनयस्यास्तिसंख्यानांजगतीतले साक्षाल्लक्ष्मीःस्थिरायस्यगृहे
दर्शनगोचरा ९ रत्नकांचनमुक्ताभिर्निर्मितंभासपंद्दिपः भद्रंभद्रासनंयस्यत्रैलोक्यानामलकोपम १० यस्यामात्योमहाबुद्धीसावफेववसुबोधनः
सेवतोस्वामिकार्यार्थेत्यक्तोतृणस्यस्वजीवितं ११ यस्यासीत्प्रमदारम्यानाम्नासाचारुहासिनी कुमुदानिविकासन्तेदिवायन्मुखचंद्रतः १२ अनेकभक्ष्या
दीप्सासानाशयस्याखिलंतमः पातिव्रत्यगुणाग्र्यंयातिसर्वाःपतिव्रता १३ एवंसराजाविबुधधर्मात्माविष्णुपरायणः धराणाम्बवरोसक्तोधर्मशास्त्र
परायणः १४ संततारहितःसोथदुःखमापदिवानिशं अपत्यंजायतेयत्ततन्नस्यातितततस्वगात् १५ अनेकव्रतदानानियज्ञांश्चकृतवान्बहून्
ततः सराजाकस्मिंश्चित्समयेनिजभार्यया १६ आकार्यप्रकृतीर्मोराग्निरिक्तोराज्यसंपदि उवाचसर्वान्दंडंचकोशराज्यंसमेधुना १७ किमपुत्रस्यरा
ज्येनस्वर्गहीनस्यमेधुना यानिकर्माणिचमयापुत्रार्थेकारितानिच १८ ईश्वरार्पणबुध्यावैनकृतानीस्युर्यदातदा मुक्तिःस्यादुभयोःएवंजन्मक
र्मयोपिच १९ गतमापृच्छ्यालोकावनंयास्येमुदाधुना सर्वंप्रकृतिसात्कृत्वाएयंतद्दाककारिणः २० भवंत्वाज्ञाममपुनःमपछंत्वधुनाजनाः
कदाचिद्दिव्यसिद्धिश्चेत्पुनर्यास्येपुरींस्वका २१ एवंश्रुत्वानृपवचःसर्वेदुखितमानसः अश्रुधाराःप्रमुंचंतःमोचुस्तेनृपसत्तमं २२ घोरा जननीनन

कोनस्त्वंकथंनिष्ठुरतागतः किमर्थंत्यजसेनस्त्वमपराधंविनाप्रभो २३ विनाभवतोनोजन्मवृथैवमातरंशिशो वयमप्यनुयास्यामोयत्रयातिभ
वान्प्रभो २४ एवंवदत्सुलोकेषुनृपेचाप्यागतोमुनि शौनकोमुनिशार्दूलोजातवेदाइवापर २५ वेदवेदांगशास्त्राणांवक्तात्रैलोक्यविश्रुतः
शक्रादिसुरवंद्योयोभूतभव्यभविष्यवित् २६ तदृष्ट्वापुरतोराजाननामोत्थायचासनात् स्वासनेतमुपावेश्यपुपूजपरयामुदा २७ भुक्तवंतंच
विश्रातंपादसंवाहदिनोदिभिः चक्रपाणिरथोवाचपुण्यंतत्फलितंमम २८ यज्जातदर्शनंतेद्यसर्वपापहरंशुभं सर्वकामप्रदंनृणांदुर्लभंपा
पकर्मणो २९ ततःप्रोचेमुनिश्चक्रपाणिंतन्नृपसत्तमं संतुष्टःपरयाभक्त्याप्रश्रयेणदमेनच ३० मुनि माचिंतांकुरुराजेंद्रमाचराज्यंपरित्यज
पुत्रस्तेभवितासम्यक्महाबलान्वितोनसंशय ३१ मयावाणीनोक्तपूर्वान्यथाहासेपिकर्हिचित् कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंजहर्षराजसत्तम ३२ अलं
कारदत्तेतस्मैरत्नकांचननिर्मितान् वस्त्राणिचमहार्हाणिनचजग्राहवैमुनिः पुन प्रोवाचनृपतिंवयंवल्कलधारिणःनिस्पृहाः सर्वभोगेषुस
दंभर्तृहितेरताः स्वच्छिसहारनुकार्येचसमयाकरुणाश्रयः साधनांदर्शनरतासमलोष्टाश्मकांचनः ३५ विद्वत्सुनैवकमलास्थानंधत्तेकदाचन
तस्मान्नेदंग्रहीष्यामिकांचनंवसनंशुभा ३६ तीर्थयात्राप्रसंगेनत्वामहंसमुपागता दिनानिचव्यतीतानिबहूनितवदर्शने ३७ कौ पुनस्तानेम

नः सम्यग्‌पतीशोनकं मुनिं मपृछ्नुरुपापंतं संतानोत्सादनेक्षम ३८ सर्वव्रततपोदानयज्ञान्मत्वानुवेकृत्या ततोब्रवीन्मुनीसौरव्रतंसर्वार्थदंनृ
णां ३८ अनेकजन्मपापानां शमनं पुत्रपोत्रदं मुनि मासमात्रंव्रतंकार्यमारभ्यभानुसप्तमी ३९ कृत्वाभ्युदयिकंश्राद्धंमातृपूजनपूर्वकं अभ्य
र्च्यगणनाथंचस्वस्तिवाच्यंद्विजर्षभात् ४० सुवर्णकलशेस्थाप्यसौवर्णारविमंडल उपचारैषोडशभिर्भक्तिभावसमन्वित ४१ रक्तचंदनमि
श्रेश्चतंडुलै कुसुमैरपि रक्तैर्नानाविधैरत्नैःफलैश्चविविधैरपि ४२ अर्घ्यैर्द्वादशसंख्यैश्चनमस्कैःरपरिक्रमै स्तुतिभि प्रार्थनाभिश्चमा
र्चयेत्सुरमेश्वर ४३ ततोत्तस्मनमस्कारान्कुर्वीतकारपीतव मत्सहंलक्ष्मविप्रांश्चभोजयेत्सुरयामुदा ४४ गामेकांमस्यदेदद्यादेवज्ञायकु
टुंबिने वस्त्रचर्पणातिच्छत्रसपत्नीकोन्त्पोनम ४५ दीनांधकृपणेभ्यश्चदद्यादन्नमयत्नत मासांतेसर्वसंभारान्वाह्मणेभ्योसमर्पयेत ४६
एवंकृतेव्रतेराजन्पुत्रस्तेमत्प्रसादत भविष्यतिमहाख्यातःस्वयंभक्तियुतःशुचि ४७ कौ एवंव्रतसमादिश्यशौनकोनर्हितस्तदा ततश्चकारस्नृप
तिर्यथोद्दिष्टंव्रतंतु ४८ उपवासपुतःपत्न्यामासमात्रवभवतु: गोदानंचनमस्कारांश्चकेचाकारयत्द्विजै ४९ सर्यमंत्रयन्तिसंतन्नामस्मर
णंतदा पत्न्यासहविनीतात्मासस्वयंभक्तिसमन्वित: ५० ब्राह्मणान्भोजयामासयथेछत्लक्षसंख्यपा ततःकदाचितसारात्रौराज्ञीस्वप्नमदर्शच ५१

निजभर्त्तृरूपधरंसवितारंमनोरमं चकमेकामरूपंतंमदनाग्निप्रपीडिता ५१ उवाचपरितप्तासागोकामोमेवाधतेभृशं भजत्वंमेदेहिभर्त्तः त्वंनोचेन्मृत्युर्भ
वेन्मम ३२ सोपिंबुध्वाविनिश्चित्यसतसतिकामुकांचनो स्वप्नएवभर्त्तृरूपीसवितानाम्यनुदहो ५४ सामबुद्धाततःप्राहसमुत्थाप्यनिजंपतिं नियमस्थेन
किंराजंस्त्वयामेऋतुरर्पितः ५५ सउवाचततस्तांतुनाहंऋतुमदांशुभे उपवासरतःक्षीणोररामरविभक्तिमान् ५६ राजपत्नी ऋतुंतेनचदध्याहंवह्नि
नान्तर्गतेनह तवरूपधरेणैवकेनमेऋतुरर्पितः ततःपुनश्चक्रपाणिरुचेतांप्रियभाषिणीं ५७ नृपउ तुष्टोसौसविताकान्तेनमस्कारैश्चभोजनै
र्वासरत्नांगवांदानैरुपवासैर्जपैरपि ५८ आवांसिद्धिंददौसम्यक्पुत्रस्तवभविष्यति कौ दिनेदिनेगर्भश्चवृद्धोतस्यास्तापोतिवर्द्धते ५९ सामुमर्षु
श्चंदनानिसोष्णेनराणिनिषेवते लिलेपांगेचकर्पूरंतापोनास्यापशशमच ६० नचाद्रेवस्त्रपवनैस्ततःसासखीभिःसह तस्यासिंधुतीरेतंगर्भंगत्वाम
हतरं ६१ आययौसाथविश्रांतासखिभिर्निजमंदिरं निवेद्यभर्त्रेत्यक्तंततूगृहकार्यरताभवत् ६२ इतिश्रीमद्गणेशपु क्रीसिंधूत्पत्ति ७३ कौ
त्यक्तेगर्भेतयासिंधौबालोजातोमहाबलः तेजस्वीविकरालास्योदीर्घभालस्त्रिलोचनः १ रक्तकेशोजटाभारश्चक्रपाणिस्त्रिमल्लच्छक् बालशब्देनत
स्याथकंपतेभुवनत्रयं २ आजानुबाहुराक्रांतुमियेषविष्टपत्रयं चुक्षुभेसागरस्तेनयादोभिर्क्षुभिततम ३ ततस्थितस्तुबालोसौसमुद्रमुपगोयवत्

जन्तुर्ज्योयंममसुतोनेष्यत्य नेत्रपालये ४ इत्यानिनायतंबालंसमुद्रोद्विजरूपधृक् समुद्र पत्न्यातेसाजितोगर्भोदुःसहस्त्वात्मनोदरे ५ दपसोऽपुरतःस्था
प्यप्रोचएवंद्विजस्तदा उत्पन्नोवाल स्ततोजातोखिललोकभयंकरः ६ यस्यप्रथमरोदनेनकंपितंभुवनत्रयनेत्राभ्यांनेक्षिनुशोकोतरेनंसमुपानयं ७ को सत्का
बालमेवमुक्तोतर्दधेसागरस्तदा ततएनंकराभ्यांसाकरोदधोन्स्यांगना ८ स्नापयित्वाददौप्रेम्णास्तनयानंमुदान्विता उभावानादंमग्नोतोदपतीपुत्रदर्श
नात् ९ यथाचिरंयोगनिष्ठोजध्यानस्थाम्तंपरं ततआकारयामासब्राह्मणान्सुहृदोपिच १० ज्योतिर्विद्भिर्विचार्यास्यसिधुरित्यभिधांशुभां चक्रेराज्ञोन्
यस्त्रास्यजातकर्मयथाविधि ११ कृत्वाददौततोदानमनेकंहर्षनिर्भर अनेकेभ्योद्विजातिभ्योवस्त्राणिविविधानिच १२ शाययामासनगरेपताकाभिरलं
कृते वाद्यस्तुस्तसर्ववाद्येषुशर्करांचगृहेगृहे १३ गतेषुसर्वलोकेषुरक्तांगरतिनामच चक्रतुर्दंपतीस्नेहाद्दयामासौसमुच्चलत् १४ उन्मावास्तनयस्याय
मुनमुद्राधरोपिच अयमग्रेस्वराटइतिनाम्नाख्यातोभविष्यति १५ विप्रप्रसादनइतिपोरनामप्रचक्रिरे ततःसर्वेपोरजनाउपधाविधास्तदा १६ ददुर्न
पायासोप्येतानदापयामासततस्तरुणात् वत्सधेवालकः सोयमुक्तपक्षेयथाशशी १७ यथाग्निर्वायुवेगेनववृधेतेक्षणमात्रतः तथास्वतेजसावालःसवृद्धो
गगनंस्पृशन् १८ क्रीडतेवसदावालोवृक्षानुत्पाटगतान्वहून् उत्पाद्यश्यतयामासवामहस्ततलेन ह १९ अररापक्रीडतातेनपर्वताश्चूर्णिताद्रुमाः उद्वीपर

इहहरिरणंस्मरणाज्जन्माहकर्हिचित् २० जलावतारयोगेन तु हेकापिकरेणुना मुष्टिघातेनविभिद्येगंडमस्यपपातसः २१ एवंतस्याद्भुतंकर्मदृष्ट्वालोकाविस्मि
स्मिरे जहर्षजननीचास्यपिताज्ञात्वातिमानुषं २२ एवंमकद्धोवाल्लोसौसिंधुनामामहाबलः उवाचाज्ञांदेहिपितर्वनंयास्येधुनामहत् २३ अनद्धिलास
र्गलोकंपातालानिभुवस्यत्वां आरूमिष्येकथापुर्म्येगछतीतिमनिर्मम २४ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंऊचतुःपितरौचतं उत्कर्षस्तस्यपुत्रेनुनित्यंपार्थयते
पिता २५ जननीसर्वदेवस्यकृतदानादिनापिच एवमाज्ञामवाप्यैवनत्वातौसप्रयोवनं २६ सिंधुर्भीमकद्वर्णंयसरौवैजलजैर्युतं तत्रस्यात्तुमनश्चक्रे
विविक्तमितिहर्षितः २७ एकांगुष्ठेनस्थमिषऊर्ध्वबाहुरविंस्मरन् पित्रोपदिष्टंतन्मंत्रंजपमर्वतनिष्फलः २८ इत्सिद्रोजानुनिसदावामपादंनिधायच अंत
लहृदिविम्बस्यध्यायन्नर्यमरणंसदा २९ शीतवातातपजलकृद्धीनोसहनोद्दृढः वपुमात्राश्रनस्तस्यैवल्मीकांतविग्रहः ३० अस्थिमात्रावशिष्टोपिजपसे
वमहामनुं एवंतस्यव्यतीयायपरारसंविसहस्रकं ३१ तस्यासिंधोःशरीरेत्याक्तेपुभोसोरवितदाएवमुग्रंतपोदृष्ट्वाप्रसन्नोभूद्दिवाकरः ३२ उवाचपरम
प्रीतोतुष्टोनेनतवायुना वरंवरयचितस्थंदास्यामिजीवितावधि ३३ सिंधुस्तदाकर्णवचोभाषितंभानुनास्वयं देहभावंगतोपश्यत्सुरलोभास्वरंप्रभुं ३४ न
त्वातस्यादकमलंवद्धांजलिपुटोब्रवीत् नेमस्तेदिननाथायनमस्तेकर्मसाक्षिणे ३५ नमस्तेत्रिदशेशायब्रह्मविष्णुशिवात्मने नमस्तेविश्वरंघायनमस्तेविश्वहेतवे

१०

गणे०
११२

३६ नमस्तेऽखिलबीजायसर्गस्योत्पादनहेतवे परब्रह्मस्वरूपायस्थितिस्थिसंतहेतवे ३७ गुणातीतायगुणवेगुणक्षोभविधायिने सर्वज्ञानदात्रेसर्वस्य
पतयेनमः ३८ धन्यंमेजन्मदेवेशधन्योमेजनकोपिच जननीचतपोवापियस्मात्तवदर्शनं ३९ वरंमेदातुकामोसिदेहिमेसर्वतोऽस्तुति तवप्रसादात्संग्रामे
जयेयंसर्वदेवता ४० वर्तमानाद्देवगणान्ममेन्द्रत्वंभवेदिति कौ एवंतस्यवरांश्रुत्वापरितुष्टोविभावसुः ४१ उवाचनिजभक्तंतंमनुष्याणांकृशांन्यदारवि न
भयंदेवयोनिभ्योदेवेभ्योन्यभ्यएवच ४२ नतिर्यग्भ्योनतोगेभ्योनदिवानिशिसुच नोसः कालेनसध्यायांममवात्कान्वविष्यति ४३ मरणान्तेन्दपसुत
प्राणाश्मतभोजनः इदयावल्कंदयतंतावन्मत्सुर्नतभवेत् ४४ निःकाशयेदिंदयस्तेनस्मान्मत्सुर्भविष्यति देवोयोवनरेल्कोपिधुन्वन्केशानतोदिसे
४५ यस्यांगुष्ठनखाग्रेषुब्रह्मांडानांहिकोटयः सत्वांहनिष्यतिवत्सादन्यस्माद्भयंनतव ४६ महूरस्यप्रसादेनसर्वेत्वणामयंतव त्रैलोक्यराज्यंतेदत्तंनाचका
र्याविचारणा ४७ कौ एवंनानावरान्दत्वांतर्दधेसवितातदा सोप्यानंदसमापुक्तोजगामनिजमंदिरं ४८ जननीचपितातस्यमधौयेयतुर्मदं उचतुस्त
तदापुत्रंविरहात्तेनवर्जितो ४९ चिंतयाकृशतांयातोपश्यपुत्रदशामिमा पादयोस्तौप्रणम्याहसपुत्रोहर्षनिर्भरः ५० प्रसन्नःसवितामह्यंत्रैलोक्यस्वामिना
मदात् साधपिष्ठेनडुणलांनचिंताकर्तुमर्हथः ५१ इतिश्रीमत्गणेशपु की स्वयंवर १४ को भुञ्जमंतंसुतंज्ञात्वासविलम्बवरदर्पितं रामंतस्मैददौसर्वेकोणदे

घा

शवलान्वित १ पितावनंययौतस्यस्वात्मसाधनलालसः सकपिद्याभिषिक्तःसनाम्नंकर्तुंमनोदधे २ श्रीरामुख्यान्समाहूयप्रकृतीनधिकारिणः आस्था
पपत्स्वाधिकारेमानपित्सांमुकादिभि ३ डिंडीरवेणस्वाज्ञयाभंगेदोयमघोषयत् दिग्जयार्थंततोवीरानाज्ञापयनसत्वर ४ तेजसाक्रापयन्सर्यमतीभीव
णादिगन्तः वीरअग्नेमयातिस्मविकरालवारुणाननाः ५ नानाशस्त्रधरराजनर्नरःछादितभास्कराः ततोगजाश्चतुर्दंतानानावर्णविभूषित ६ पपु
मेहाम्बंखलिनः कंपयतोवसुंधरा महामंत्रिसमारूढाश्चंचलापर्वतारव ७ नानावर्णाध्वजपुतादिग्गजान्भेतुमिछवः घंटाघोषेणमहतानादयंतो
दिगंतरं ८ अश्वारोहायपुःपश्चान्नानालंकरणान्वितः असंख्यनराधनुषांशस्त्राणांमंडलान्वित ९ सिंधुदेशस्यमध्येरराजहयपघगः मु
कामालालसतकंठोधनुर्वाणलसत्करः १० खड्गखेटधरोगर्जनचर्णयन्निवपर्वतान् यधान्नगरमुद्दिश्यपातिदैत्योमहाबलः ११ तस्यतस्याधिपंवी
राघटत्वानिमुर्निजाधिपं स्वकीयंनायकंविहस्तुद्गांचैवमवेशयत् १२ ततोमेशरणंपाताहासभावमुपागताः करदास्तासहकवैबदूरसस्वपदेवस्लात १३
एवंसर्वंवशेचक्रेदैत्यकोधस्ततोन्यपुः मुभोनिमुंभोश्चामधंजः कालएवच १४ धूम्रलोचनासुरनामाचथंवरकमस्तासुरः कोलासुरोवुवीनत्रपयात्रिपुर

दैत्यराट् १५ विजित्यलोकत्रितयमधिकारान्नहि नोददौ तथापश्चाधिकारान्नोजित्वात्रैलोक्यमोजसा १६ तस्मिन्नह्नितेशिवेनापद्योसिमवलासुरा न
तेपराक्रमं तुल्लांकृतांतोपित्वमेकाचित् १७ नवाज्ञांकर्तुमिच्छमस्तवसेवांमहाबलाः कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंसंतुष्टःसिंधुर्दैत्यराट् १८ ददावभ्या
नगजांस्तेभ्योवस्त्राणिभूषणानिच सिंधु मवलासुरस्तदाइंद्रस्यांपदास्येप्यमरावती १९ हरविष्णुसत्यलोकामातालानिचसमच कौ साधुसाधि
तिसर्वेपिवुवत्सुसर्वदैत्यपाः २० जगर्जुश्चजहर्षुश्चब्रह्मांडंपरिकंपयन् नभःपथुद्वात्कैर्देवांसमयमेद्देवयुद्धयोः २१ समंयास्येसतोदैत्याः शीघ्रमे
वाव्रजन्दिवं रुरुधुस्तेशक्रपुरींप्राकाराट्टवितद २२ मध्येविविशुरपरेलुंटंतोरत्नजंचयान् कोलाहलोमहानासीद्देवानांतंप्रगर्जतां २३
ततःसभामध्यगतोहरिर्द्दुतमुखात्तदा शुश्रावदैत्याभिगमवेष्टितांचनिजांपुरीं २४ शीघ्रमैरावतारूढोवज्रहस्तोमरान्वितः आययौतेनदैत्येन
योद्धुकामस्सुराधिपः २५ केचिदूचुःसुरास्तत्रनायंयुद्धस्यसमोहरे विनारमापतिंचास्यनसमोद्दृश्यतेक्वचित् २६ यावद्वदन्तुतेत्येवंतावद्दैत्यामहाबलाः
शक्रंसुरगणैर्युक्तं अयुध्यच्छरवृष्टिभिः २७ तावद्देवगणाःकेचित्पलायनपरायणाः ततोधावन्महेंद्रोसौगर्जमानोरुषान्वितः २८ समासन्नदैत्यसग

एणान्वज्रौघनकरोरिहा अहनद्दैत्यराजंतंमस्तकेवज्रमतोहठं २९ समरक्षोभमहतींप्रापमुहूर्तात्पुनरुत्थित उवाचचहरिंगछस्वस्यंमामस्यपंचन।
३० ममसुष्टिप्रहारेणाकालोमृत्युर्गमिष्यतितत्रकारणानातेस्तिनामृत्युरणेतद्धरिर्वच ३१ रोषाद्विवेशमहादैत्यस्ततोमुष्टिप्रहारतः विभेदैरावतकंदरु
धिरौघप्रवर्षिणं ३२ ततउत्थायदैत्यस्तुचतुर्दंतानधारयत् अपातयद्गजपतिमाश्चर्यंहरिरायया ३३ दधारचहरिंपादेपोथयघावदेवतं तावतल
क्ष्मीणावपुष्मानिर्गतोहस्तमध्यतः ३४ जगामहूरदैत्यंचमनसाप्रशशंसतं नैतादृशंबलंत्वदृष्टमतिदृष्टेन्यतोभवं ३५ ततोमरगणैःसार्द्धंशक्रणानंद
रिहरिः जगामवपुषान्येनविस्मयेनैरावतंगजं ३६ सिंधुदैत्यस्तुसेंद्रेषुदेवेषुविद्रुतेषुच सिंहासनसमारूढोदैत्यसंघैर्न्वेष्टित ३७ ददौपदानिदेवा
नांदैत्येभ्यःसकलानिस ततःप्रभृतयोदैत्याःस्थितास्तेषुनिराकुला ३८ नमस्यंतोसुरपतिंप्रसन्नंतोबलाधिकं नानावीनांदैत्येभ्यःसंकलानिसंदि
ग्विनिर्घोषैर्नादयंतस्त्रिविष्टपं ३९ इतिश्रीमदूर्गोण्यपुत्री सुरपरा ७५ कोवैकुंठेसुखमासीनमागतोमरसंघतः हरिर्हरिंनमस्कृत्यनिजगादमयोजनं
१ किंनत्वानासिगोविंदसिगोविंदसिंधुदैत्यकृतामिमां आपदन्नोमरावसादुखैराक्रमणंकृतं २ तेनसार्द्धंकृतंयुद्धंमयाशक्तिसुसंसह नसजेतुंसमादैत्यो

नस्त्वांशरणान्वियां ३ नत्वांविनागतिर्नोस्तिसर्वदात्वंगतिर्हितः निर्दलैश्चनंनोदेहिस्थानानिजगदीश्वर ४ कौ श्रुत्वाहरिर्वचोविष्णुश्चिंतामवापसमन्वितः
उवाचतनभीकार्यानांविजेष्येसुरंस्सुरगणान् ५ एवमुक्त्वाहृषीकेशोरुरोहनिजवाहनं तद्गुत्वेनचतदाचकंपेभुवनत्रयं ६ पतिताअवनौष्टत्वापसिद्धं
दंसमन्विताः किरीटकुंडलधरोवनमालाविभूषित ७ कौस्तुभार्चिकंजनेत्रः कस्तूरीतिलकोज्वलः शंखचक्रगदापद्महस्तोपातोमरावतीं ८ तत्रासादि
वगणान्सुसान् गरुडासनसंयुतान् युद्धायाजग्मुरसुरानानाशस्त्रधरास्तदा ९ धनुश्चक्रधरोदैत्योसतत्योह्यसंगतः सिंधुरथ्यागतोरोषाद्योद्धुका
मोमहाबलः १० ततःकुवेरोवरुणोवापुरत्रिःपुरंदरः सोमोमित्रश्चभौमश्चनासत्यौमदनोपिच ११ ततोभवद्द्वंद्वयुद्धं सिंधुदैत्येपुरःस्थिते प्रचंडे
वरुणनाजाकमलेनचयस्मराट् १२ कन्नेरणाश्चतपज्वाचनिसुंभःपवनेनच जुंभोपियुयुधेतत्रविष्णुनायमविष्णुना १३ वह्निश्चदंडेनमुंडेनसो
मश्चयुयुधेऽसुरा कदर्वेनचभौमश्चमदनेनचशंवरं १४ नासत्यौकालदैत्येनसर्वएवचसैनिकाः शस्त्रैरस्त्रैःप्रजघ्नुस्तेमर्मस्थानानिचासकृ
त् १५ केचिद्युयुधिरेमल्ललीलयापुष्टद्रुमैस्तदा परस्परशस्त्रघातात्केचित्त्रमपेदिरे १६ स्वनामुमरवैः केचित्केचित्तुछंममवदतिरे जयंपराजयं

तेनचप्राप्तकायिकमेवच १७ ततोवृत्रासुरःशक्रमहनन्मुष्टिघाततः मस्तकमस्तकेनैव निजघ्नतुरथोजसा १८ एवंहस्तेनहस्तंचपादंपादेनजघ्न
तु वक्षस्थलेनवक्षस्थंततोवज्रेणसोहनत् १९ ततःपपातभूपृष्ठेवृत्रोमूर्छांगतोभृशं पुनःसंज्ञामवाप्यैववज्रकल्पेनमुष्टिना २० जघानवृ
त्रःशक्रंतंसोपतन्मूर्छितोभुवि यावत्पलायतिसुरेन्द्रमनाकंमुखाद्दकु २१ तावद्दैत्यायोद्धुकामाःसमीयुःसर्वतोदिशः २२ एवंयेयेहृद्युद्धकुर्वंतोदेव
तागत्या तेतेसर्वेभग्नदर्पाःपलायनमकुर्वत २३ एवंदेवेषुभग्नेषुगरुडंप्राहिणोद्धरिः चक्रदीप्त्यास्वदीप्त्याचभासयन्निदिशोदिश २४ अहनच्चक्रधा
राभिर्दैत्यश्रेणीरनेकशः केचिद्भग्नाननादैत्याःकेचिद्भग्नशिरोधराः २५ केचिच्छ्रमनधाज्जाताशीर्णाजानुरुवाहव कोष्ठिच्छ्वारसांयातान्नमार
पञ्जनार्दन २६ सर्वेमहाबलादैत्यामुक्तिंहरिहस्तागताः मेदोमांसवहानद्यस्समन्ततःप्रवर्त्तिता २७ ततःशंखनिनादेनहरिःसर्वमनादयत् एवंजय
तिस्रोविदेसर्वैःसुभाद्योसुरा २८ तमेवयोद्धुमायाताहंहुयुद्धविहायनततिराहूयेरणाभगवान् धृत्वातांश्चतुरोसुरान् २९ पाषाणंभिंडिपालेनपपा
येज्वरंक्षिपतिमानवः तथाचेरंचमुंडंचमिमुंभंमुभमेवच ३० भ्रामयित्वाक्षिपत्दूरेमध्येकृत्वासरिद्वरा तेमूर्छांपरिम्लसेवपुनस्त्वावाहिनींगता ३१

हृदिप्रसर्पं प्रष्ठेतुच्छं मुष्टिप्रहारतः जघानहरिरव्यग्रः कालंकमलमेवच ३२ भौमासुरंचशिरसिकदंबचक्रघाततः कोलासुरंचगदयाहृदिवि
व्याधमाधवः ३३ ततःसिंधुरणात्कृतकोलाहलोरवः दिगंतान्नादयन्प्रोचे बलंतेदर्शितंहरे ३४ ममापिपौरुषंपश्यनचगंतुंत्वमर्हसि न
मेस्तिगतोजीवोपुनर्यातःकदाचन ३५ सतमव्यग्रमविश्वस्यप्रर्वाकिंनविचारितं पश्यप्राबल्येनचास्मशंकंपतेभुवनत्रयं ३६ तसुरःकथमायातः
खद्योतरवरूपस्त ततोमरगणाःप्रोचुःबलांतंसिंधुदैत्यपं ३७ स्मरनहिप्रबलानितद्वयंयस्यस्यपौरुषं अस्माकंनहरेराज्ञानोचेत्वंशतधाभ
वेत् ३८ इतिश्रीमद्गणेशपु॰क्री॰ खं॰ ७८ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वाक्रोधाद्धुंकिकरणान्वमन् पश्यासिंहोगजानीकंयातितद्वयोस्तुत १ सिंधुर्मु
ष्टिंमहारेणाजघानवल्लवंप्रहापपातसधरायष्षेवातहतरवद्रुमः २ भालदेशेकुबेरंचहस्तेनोच्चवरुणंयमं पृष्ठदेशेजघानासौचक्राघातेनदै
त्यराट् ३ तालुदेशेपावकंचमन्मथंलतयाहनत् अनिलपादघातेनशनैश्चरमपोथयत् ४ सोमंभौमंभानुमपित्वातसाजघ्नतलेनबलात् पृ
ष्ठभागेहनच्चैवसनकंचसनंदनं ५ नासत्यौनारदश्चापिकुम्भोपिचपलायितौ ततःपलायितासर्वेदृष्ट्वावीर्यंसुरास्तदा ६ पतितामूर्छिताः

केचिद्दैत्यश्चक्रेणमाधवं मुष्टिद्वेषेजघानासौचक्रंतस्यापतद्भुवि ७ माधवोगदयामर्द्दिद्दैत्येशंतमताडयत् वंचयित्वासततद्घातदासौचव्य
चिक्षिपत् ८ ज्ञात्वापराक्रमंतस्यमोचेतमधुसूदनः वरंवरयदैत्यत्वमनसिवर्त्तते ९ नैतादृशोमयादृष्टिपुरुषार्थैसुरःक्वचित् ततोब्रवी
दैत्यपतिः परमाल्हादसंयुत १० यदितुष्टोसिदेवेशयदिदेयोवरोमम गंडकीनगरेमेस्वपरिवापुतोहरे ११ सर्वकालंवसविभोनान्यंयाचेवरं त
तच्चेमहाविस्नुस्थात्स्वामिनगरेमम १२ दत्तोवरोयतोनंतेनास्मिवशगस्तव ततःससल्लोकेचकैलासेवैस्नुवेपुरे १३ आस्थापयद्दैत्यपतो
न्स्वयंश्चक्रेपदेवसत् तत्राप्यन्यंस्थापयित्वारमापतियुतःस्वयं १४ वाद्यदुंदुभिनिर्घोषैःस्वपुरींगंडकीपयौस्तुवंतिवंदिनस्तंतुनेदृशोभस्तुमानक
चित् १५ येनविस्नुर्गृहीत्वायंजित्वानायिसुरान्बहून् ददृशुर्नागरास्तस्यसमीपेवरुपांहरिं १६ कुवेरदेवमुख्याश्चततःस्वभवनेययु ततःप्रोचेद
रिंदैत्योगंडकीनगरेसुख १७ विहरस्वामरैःसार्द्धंततःसोपितथाकरोत् परितोदूरतोदैत्योनन्यांदैत्यान्प्रवेशयेत् १८ ततोदेवार्षरप्रोचुःकिंकृतंग
रुडध्वज सत्कोरस्विक्रमंकिंत्वंस्थितोस्यानंदनिर्भर १९ कथंकारणग्नेहंप्रासमस्तुलोकंगताकथ कथमंतोभवेदस्यभोगस्यजगदीश्वर २०

गणेशपु० ततश्चेद्धरि सर्वान्कालोहिदुरतिक्रम कालेनजायतेसर्वंहूसतेवहूं तेपिवा २१ तस्मात्कालंमतीसधर्मंकालस्तनंम्यसिष्यसि एवंजित्वात्रिलोकींसम
११६ हाक्तपराक्रम २२ ततोदैत्योजगोसर्वक्षत्रांतापितरैमुदा आश्रिवंदत्स्तोत्रगालापौरुषमस्यह २३ ततोदैत्योदुष्टमतिर्भूतलेसमघोषयत् दे
वद्विजगवामर्चाक्रियतेयेनकेनचित् २४ हंतव्यस्त्वाशुवासाधुरतेयोममसान्निधिं प्रतिमायत्रयत्रास्यात्तांभंक्त्वानिक्षिपेज्जले २५ ममैवप्रतिमांक
त्वाप्रजपंतुगृहेगृहे प्रघोषयन्सिंधुवचोदूतास्तेस्थलेस्थले २६ भंक्त्वाप्रासादमूर्तीश्चतोयेगाधेचनिःक्षिपुः सिंधोश्चप्रतिमांकृत्वास्थापयन्म
रमादरात् २७ प्रजार्थंराक्षसांस्थापितोयात्तानिजपतिं उच्चैर्नायकहरहरिभानुरमादिकाः प्रतिमाःप्रतिभज्याषुक्षिप्तासर्वामहज्जले तवैप्र
तिमास्तत्रस्थापितारक्षसाअपि २८ प्रजार्थंस्थापितास्वामिन्नागताश्चनवर्तिकं कौ एवंधर्मस्यसर्वस्यविछित्तिःसमजायते ३० यज्ञदानस्वधास्वा
हावषट्कारानचाभवत् देवद्विजगुरूणांचपूजनंनक्वचिद्भवेत् ३१ मेदपानास्त्रवियग्राकेचित्भ्रंशमुपागता एवंत्रिलोकेप्रबलदैत्यजातामहाद्र
३२ विलीनानिधनंप्राप्ताःसाधवोदेवतागणाः यथादेवगणामोक्षंसिंधोःमाहात्म्यमुच्यतत ३३ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री सिंधोपराक्रमं ७१ कौ सर्वे

२ सपेनुष्यते

निग्नहिनादेवासिंधुनाप्रभविस्नुना तस्यैवचवधोपायंचिंतयामासुरुत्सुका १ हरिरुः सर्वेषांमत माज्ञायकर्तव्य:कार्यनिश्चयः तस्मात्सर्वेस्तुवंतप
मंतयस्यपप्याभवेत् २ कौ इतिशक्रवचःश्रुत्वाब्रुवन्ब्रह्मादयःसुराः ईश्वरःसर्वकर्तास्तिसकल्याणंकरिष्यतिदेवस उपायोविधीयतां सरणंपरि
भूयैःनपदानिप्रहास्यति ४ ततोवक्तृप्रधानोसौवृहस्पतिरभाषत स्वल्पपायेनयासघ प्रसन्नोजायतेविभुः ५ चराचरगुरुःसोघसर्वैः प्रार्थ्योसुरांत१
कः देवा कोदेवःप्रार्थनीयोसौमतोवाचस्पतेवद ६ तस्यसेवांकरिष्यामःस्वपदप्राप्तयेखिला गुरुः सृजतेपातियोविश्वंहंतिरूपत्रयात्मक ७
अवीजोवीजभूतश्चशेषवाचामगोचर नित्योब्रह्ममयोज्योतिःस्वरूपश्चात्मगोचर ८ अनादिमध्यनिधनोनिर्गुणोयोनिरामयः वहुरूपैकरूपैकरूपश्च
यस्यनामाखिलाजनाग्रहीत्वासर्वकार्यंसुसिद्धिंयातिनिजेप्सितां संकटहरतेभक्तापूजितःसविनायक ११ आराधयंतुसचःसिद्धिंविधास्यतिमाघस्यकृष्ण
पक्षोयंसप्रवृत्तोधुनासुरा १२ चतुर्थीभौमसंयुक्ताप्रियाविघ्नकृतस्सह सएवप्रकटीभूयादास्यतेत्वपदानिव १३ सिंधुदैत्यनिहत्यैवनाम्नकार्योविचारणा
मघस्कामयतेयोयस्ततत्सर्वंसदास्यति १४ देवा सम्यग्गुरुणावाक्येनतस्मावयमुने महात्मनोवहानंत्वकरोधारिसांप्रतं १५ कौ ततस्तेप्र[illegible]

१४

गरो
११८

रुणकुवेरमधुसूदना गुरुभौमशशीनाथ्ययमाग्निनिलकादय १६ पंचामृतेगंधमाल्यंशमीदूर्वाश्चपल्लवान् फलम्परापजातानिविविधानिचमृति
का १७ अशर्करासमादायगंउकींमानदींययुः मंडपंविपुलंचक्रुर्भैत्वाकृस्ताननेकशः १८ लताभिःकदलीस्तंभैसुछायंचसुशीतलं स्थानानिस
क्रियाःकृत्वामूर्त्तिंश्चक्रुःसुशोभना १९ सिंहारूढोदशभुजोदशायुधविराजितः वैनायकीःकरानानाभूषाविराजिता २० तस्मिन्मंडपमध्येतामूर्त्ता
पयित्वायथाविधि पुपुजुःपरयाभक्त्याषोडशैरुपचारकै २१ पंचामृतैशुद्धजलैर्वस्त्रगंधादिदीपकैः नैवेद्यैर्विविधैश्चैवफलैरारात्रिकैशुभै २२ एवं
सम्पूज्यतन्मंत्रंजेपुःसर्वेस्वसिद्धये अलंयातेसवितरिसंध्यांकृत्वास्तु वन्दिभुं २३ सर्वेऊचु दीनानाथदयासिंधोयोगिहृत्पद्मसंस्थित अनादिसिद्धि
कररणाकरुणाकरनमोस्तुते २४ जगत्भासविद्याभासज्ञानगम्यनमोनमः त्रिलोकेशगुणातीतगुणाश्रोभननमोनमः २५ त्रैलोक्यपालकविभोविश्वव्या
पिन्नमोनमःमुनिमानसनिलयायनमोदैत्यविघातिने २६ मायातीताय[illegible]तेनमः सोमसूर्याग्निनेत्रायनमोविश्वंभरायते २७ अमेयरूपे
येतुभ्यंनमस्तेचंद्रमौलये चंद्रगौरायशुद्धायशुद्धज्ञानकृतेनमः २८ कौ एवंस्तुवत्सुदेवेषुतेजोराशिरभूत्सुरः सर्वेहृद्भ्योदेवाविस्मिताअभवंस्त

दा २९ ततस्तत्स्वरूपयादेवसौम्यतेजाद्भुतप्रभ ततस्तेददृशुर्देवंसिंहारूढंविनायक ३० दशायुधधरंतावद्भुजंदिव्यकिरीटिनं नानारत्नाभिरामंचमु
क्ताहारविभूषितं ३१ दिव्यगंधानुलेपाकोव्यालबद्धोदरंविभुं स्फुरद्घंटाकरणासादंकस्तूरीतिलकोज्वलं एवंदृष्ट्वासुरादेवंनमस्कृत्याचिरंतदा पप्रि
तितोगुरोर्वाक्यात्सएवायंविनायकः ३२ सएवदृष्टःसाक्षात्तुवाङ्मनोगोचरोविभुः जन्मधर्मंदृष्टिर्धर्म्यातपोज्ञानंचनःसुरा ३३ ततउचेसुरानदेवोल्लसो
हमवतारस्तवै स्वनयाचैवमत्कयाचसंकष्टेव्रततोपिच ३४ संकष्टहरमेतच्चस्तोत्रंभविष्यति यपठेत्त्रयतोनित्यंसमेमान्योभवेत्सुरा ३५ तस्यदर्शनमात्रः
सर्वेनश्येपुर्यंस्तरासुरा भोगान्भुनक्तिविविधानंतेमोक्षपदंलभेत ३६ शृणुध्वंतुमेपुनर्वाक्यंसिंधुदैत्येनपीडिताः शरणंमेप्रपन्नाश्चयज्ञवेदविवर्जि
ता ३७ निरुद्धगजकीदेशेस्वधास्वाहाविवर्जिताः तस्मात्तस्यवधंकर्तुंमवतारांतरंमम ३८ गिरिजायागृहेदेवाभविष्यतिचसांप्रतं मयूरेश्वरनाम्नाहंख्याति
यास्येतदाचव ३९ यदानामाश्रमाणांचप्राप्तिःसिंधोहतेमया भविष्यतिनसंदेहोजातःकृतयुगेसुरा ४० सिंहारूढोदशभुजोसौतेजोरूपीविनायकः षड्भुजः
शशिवर्णश्चत्रेतायांवर्हिवाहनः ४१ मयूरेश्वरनामावद्वापरेरक्तवर्णवान चतुर्बाहुरणखुधमैवंकेरिश्यांमिभंवतोवांछिवाहोभरत्वाचाहंगजाननः ४२ त

ग॰रा॰पु॰ तःकलियुगेपापेहिभुजःश्यामवर्णवान् धूम्रकेतुरितिख्यातोभविष्यामिसुराअहं ४३ शीघ्रमेवकरिष्यामिभवतांवाञ्छितंसुराः एवंनिवेद्यतांदेवस्तत्रैवां
११८ तर्दधेविभुः ४४ आनंदंचसुराःप्रापुःस्वकार्यंकृतनिश्चयाः यइदंपरमाख्यानंप्रशृणुयाच्छ्रावयेत्तुसः ४५ पठेच्चपरयाभक्त्याध्यात्वादेवंविनायकं सर्वान्का
मानवाप्नोतिप्रेम्णसब्रह्ममयोभवेत् ४६ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰सुरविं॰ ७८ कौ निर्मितान्सिंधुनादेवान्ज्ञात्वालोकंमुनिंजस्थलात् समकोटिगणा
कीर्णोत्रिसंध्यास्तेत्रमभ्यगात् १ स्वाहास्वधावषट्कारावेदाध्ययनवर्जिताः निवसंतिभयात्सिंधोर्गौतमाद्यामहर्षयः २ दृष्ट्वातेत्र्यंबकंदेवंपरिवव्रुःसमंत
तः यथातीर्थंविप्रवरावात्सकाजननींयथा ३ संपूज्यतंप्रहृष्टेवमोचुर्धर्मतमाव्ययं अनुष्ठानहरिर्जन्मधर्मंज्ञात्वानयतोहरः ४ अगोचरोदृष्टिगतो
दंडकारण्यमागतः दुरितंविलयंयातंपुण्यंचफलितंमहत् ५ इदानीनंचङ्गःस्वंनोदृष्टेदेवेभविष्यतिः यथोदितेदिनेशेनुनश्यांतरस्पतेक्वचित्
६ ततोब्रुवन्महादेवोसर्वांस्तान्मुनिपुंगवान् शिव सिंधुनाकामिश्चैलोक्यंकृतोदेवविनिग्रहः ७ मुनीनामपिकेषांचितेनखिन्नंमनोमम विश्रांतिंन
लभेसस्थानेततोहमिहचागत ८ भवतांदर्शनंजातंपरितुष्टोमुदान्वितः इदानीमवकाशःसपरीवारस्यदीयतां ९ अतिपुण्यंपनवश्योसंदर्शनपापनाश

नं यत्रस्थित्वापरं ध्यानं करिष्ये जगदीश्वितु १० कौ इति स्मरारिवचः श्रुत्वाप्रोचुः सर्वे महर्षयः सर्वेश्वरस्यतेदेवदानास्थानस्यकोभवेत् ११ क
ल्पद्रुमस्यकः कामकेनासौपरिदृश्यते क्षीरणीवल्लय्याकिंवापल्वलेनगमिष्यति १२ नवैवरूपंध्यायिवीतवत्वश्चाचसर्वदा त्वमीश्वरः सर्वलोकस्यपंच
छसितयाकुरु १३ दृश्यतामः सुरपतेसुंदरं तत्रचाश्रमं नानावृक्षलताकीर्णं रम्यवापीसरोजलं १४ वाद्योभिर्यक्षिभिर्युक्तं घनछायं सुविस्तृ
तं स्वादुकंदफलोपेतं मृदुघाससमन्वितं १५ यदीच्छस्त्ववसन्स्वपरिपालयनोऽखिलान् कौ तत्रावसन्महादेवो गंगौरिगणैर्युतः १६ कैलासाद
धिकं मेने मुनेराश्रममंगलं तदाश्रयेगणास्तेसर्वेगौतमाद्यामहर्षयः चेरुस्तपांसिविविधान्यासंस्तेनगतज्वराः शिवोपितपआरेभे गंगयागौरीसहाय
वान् १९ ततोगणाश्चसामग्रीतस्यचक्रुर्महात्मनः कस्मिंश्चित्समयेगौरीपृच्छतिस्मसदाशिव त्वमेवकर्त्ताहर्त्तात्वंपाताविश्वस्यशंकर अयंमर्त्ति
रम्यर्तिस्त्वंसर्वेषः सर्वभावन २० सर्वश्रेष्ठतमस्त्वंचसर्वेषांसर्वकामदः नष्टानांकर्मणांदेवफलदाताखिलार्थवित् २१ त्वत्तःश्रेष्ठतमः कोस्तियं
त्वंध्यायसितंवद देवाश्चमुनयोनागायक्षमानुषराक्षसा २२ यत्सत्त्वपाखिलंविश्वंत्वत्तःश्रेष्ठतमस्तुकः त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवैः सेव्यसे सिद्धसाध

गणे
११७

कें॰ २३ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वाशिवोवचनमब्रवीत् शिव सम्यक्कृतंत्वंतपोभद्रे तुष्टोहंवाक्यतोनघे २४ यत्तुत्वावर्द्धितोदेविविस्तरेणाब्रवीमिते अ
घापिनकथंज्ञातोयंध्यायामिसुरेश्वर २५ तत्स्वरूपंनिरूपिष्येतवप्रियचिकीर्षया लोकानामुपकारायसंसारोत्तारणायच २६ योदेवःसर्वभूतेभ्योगूढ
श्चरतिविश्वकृत् योनंतशीर्षानंतश्चीरनंतचरणःस्वराट् २७ अनंतश्रुतिनेत्रश्चानंतनामागुणातिगः अनंतरूपीयोदेवोदेवकर्ताखिलार्थदः २८
योनंतशक्तिर्विश्वात्मानुपमेयपुरातनः नोपमायस्यचंद्राधियोग्मोनारायणस्यच २९ भारतस्यचवेदस्यव्यासस्यापि यतोजीवाअनंताश्चजायंतेवुद्बु
दोयथा ३० जलधारायथाग्नेर्वाविस्फुलिंगाभवंतिहि ब्रह्मविष्णुशिवादीनांगुणत्रयप्रदःप्रभुः ३१ सृष्टिपालनसंहारानात्त्रयपतितैरपि ततो
गुणविभागेनगुणेशइतिपप्रथो ३२ तमिमंपरमात्मानंपरात्परतरंविभुं गुणेशमनिशंध्यायेपरब्रह्मस्वरूपिणं ३३ गौर्युः तुष्टात्तववाक्येन
प्रसन्नोमेकथंभवेत् तंगुणेशंकथंसाक्षात्करोमिचभजामिच ३४ तमुपायंवदविभोयदितुष्टोसिशंकर कौ इतितस्यावचःश्रुत्वापुनरूचेमहेश्वरः
३५ शिव एकनिष्ठतयायावत्तपसाराधितोनते तावत्प्रसन्नतांदेविकथयास्यतिसप्रभु ३६ सोवाच कथंमयातपःकार्यंकेनोपायेनभोविभो यदित

कोऽसिदेवेशवदसत्यंममानघ ३७ श्री एवंतदादरंवुध्वाप्रोवाचगिरिजांहरः येनतस्याभवत्प्रीतोगुरोःश्रीगुरुणावृत्तम ३८ एकाक्षरमनुंतस्यैददौसम्यक्हर
स्तदा द्वादशाब्दंकुरुतपस्ततस्तुष्टोभवेद्विभुः ३९ साक्षात्कारंगुरोश्चास्तेमहाश्मशानसत्राय तदेवसानमस्कृत्यगिरीशंहृष्टमानसा ४० जगामतपसे
गौरीमंत्रध्यानपरायणा जीर्णापुरादुत्तरेतुलेखनाद्रिंमनोहरं ४१ इतिश्रीमद्गुरोःपुरा श्री गौरीमंत्रप्र ९ श्री तत्रसाकाननेरक्तारम्यंपुष्पजता
न्वितं तस्योपग्रासन गत्वानासाग्रनयनासती १ गुरोश्चध्याननिरताप्राज्ञमुखीजपतत्परा एकाक्षरस्यमंत्रस्यप्रसुप्तकद्रुमरत्नस्थिता २ नफलंन
जलंमूलंपर्णाकंदनमारुतं अतिसानिश्चलातत्रनिर्वाणंपरमंश्रिता ३ एवंसाद्वादशाब्दानिव्यतीतानिपतोविभुः कृपयाविरभूत्प्रीतोगुरोःश्रीगु
णावृत्तभः ४ किरीटकुंडधरोदशवाहुस्त्रिसस्त्रलम्पत् भालचंद्रःशंखचक्रमुक्तामालाविभूषितः ५ अक्षमालाचकमलंकस्तूरीतिलकंदधत् मध्ये
नारायणामुखोदक्षिणेचशिवाननः ६ वामेब्रह्ममुखःशेषपर्यासनगतोविभुः तत्क्षणामंजुलच्छायस्फुरद्कंदरसन्निभः ७ उवाचजगदंबांतांध्या
यसिद्धिवानिशंगुरोःश्वइतिसोहंतेदर्शनंगतः ८ तवनिष्ठांचभक्तिंचतपउग्रंमवेक्ष्यच ममस्वरूपंवक्ष्यामिमीतस्तववरानने ९ त्रयस्त्रिंशत्कोटिदे

वेस्वधिकोनचमत्सरः गुणत्रयविभागाच्चगुणेशइतिमांविदु १० त्रिदेहगुणातस्माहंसंतुष्टस्तपसाचते वरंवरयमत्तस्त्वंयत्तेमनसिवर्तते ११ असा
ध्यमपिदास्यामित्रैलोक्येस्मिन्महेश्वरि कौ इतितद्वचनंश्रुत्वाहर्षगद्गदनिस्वना १२ उन्मील्यनयनेगौरीपश्यतिस्मपुरोविभुं गुणेशंत्रिगुणेशंचत्रितनुं
प्रणनामसा १३ उवाचजन्मनिष्याचततोमंत्रोहरोपिच अद्यधन्यतराज्ञाताद्दृष्ट्वातेपदपंकजे १४ अद्यसिद्धिःपराप्राप्तास्माद्दृष्टोयतोभवान् नकांस्ते
मंवरंकिंचित्वाद्दास्यंनचलंघये १५ अतस्त्वंपुत्रतांयाहिममप्रीतिकरोभव निरंतरंदर्शनंतेसवनंशृजनेभवेत् १६ कौ इतितस्यावचःश्रुत्वागुणेशोहर्ष
निर्भरः उवाचगिरिजांतांसभविष्यामिसुतस्तव १७ वांछितंसरपिष्यामिलोकानांचततवापिच एवमुक्त्वागणेशोनासीत्तत्रैवांतर्दधेविभु १८ एवमेषमयादृष्टः
स्वमःकिंसुखदःस्मृतः इश्वरस्योपदेशेनदृष्टोदेवोखिलार्थदः नसोढुंविरहंतस्यशक्तास्मीतिव्यधाच्छिवा २० गणेशमूर्तिमांकृत्वास्थापयामाससादरं
प्रासादंकारयामाससचतुर्द्वारसुशोभनं २१ गिरिजात्मजेतिनामास्यस्थापयामाससादरं सिद्धिक्षेत्रमितिख्यातंभविष्यतिस्थलमिह २२ अनुष्ठानततोसि
द्धिर्भविष्यतिनसंशयः इतिदत्त्वावरंतत्रसंस्थाप्यचयथाविधि २३ प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वाचद्विजसत्तमे दत्वादानानितेभ्यश्चगृहीत्वाशीर्वचोद्विजः

त्रिसंध्याक्षेत्रमगमद्योगस्थं ददृशे हरं नत्वादपंकजेस्वीयंशिरःपद्मेन्यधाच्छिवा २५ उवाचनिजवृत्तांतमाज्ञाप्राप्यविभोतव उपदेशंमनोस्थापिह्यादश
वंकृतंतप २६ वायुभक्षकयास्वामिंस्ततस्तुष्टोगुणेश्वरः उवाचपरमप्रीतोभावंज्ञात्वापरंमम २७ तवोदरेवतारंतुकरिष्यामिधरात्मजे वांछितंचक
रिष्यामिदेवानांचतवापिच २८ एवमुक्त्वागुणेशोनासीत्तत्रैवांतर्दधेविभु ततोहंपरमप्रीतास्वंनिमासादमेवच २९ विधायस्थापयित्वातांतवांतिकमुपाग
ता कौ एवंश्रुत्वाप्रियावाक्यंप्रहृष्टमानसोहरः ३० सोप्रफुल्लनयनःप्राहधन्यासिगिरिजेप्रिये सह्याद्दृष्टोगुणेशस्तेगर्भेसोवतरिष्यति ३१ हनिष्य
तिमहादैत्यांभूभारंचहरिष्यति इंद्राग्निलोकपालानांस्वपदानिप्रदास्यति ३२ एतन्ममवचोदेविनचविस्मर्तुमर्हसि कौ एवमुक्ताशिवादेवआलिंगि
गशिवांतदा ३३ आनंदाश्रुरोमांचांचिततनूउभौ तिष्ठतांपरमाह्लादयुतावुमामहेश्वरौ ३४ इतिश्रीमद्गणेशपु॰क्री॰शिवसंवादो ४० कौ ततः
सापार्वतीहृष्टासखीगणसमागान्निज वृत्तांतसर्वमाचख्यौहृष्टरूपोपिसोभवत् १ ततःप्रभृतिसादेवीगुणेशमानसाभवत् पश्यतिस्मस्ववाल्येसागुणेशं
संभवेदिति २ गृहीतुंधावतितदातन्मात्रासाविविधस्यते नकापिविश्रमंयातिगुणेशमानसाभवत् ३ तन्नाध्यातसरामजपतेनिसंतन्मयंलोकतेजगत्

पप्रछ्र चसखीः सर्वागुरोशोपायस्पनेकदा ४ पित्रामेकथितं स्वेंव्रतमीशाहयेमुमं पार्थिवस्य गणेशस्य पूजनंचयथाविधि ५ तेनव्रतप्रभावेनमामाक्षि
तेनिजपति पुनस्तदाचरिष्यामिगुरोशापा प्राप्स्येद्युना ६ ततोभाद्रचतुर्थ्यांसाकृत्वामूर्तिंमृदाशुभां उपचारैःषोडशभिःपुपूजचगजाननं ७ स्वभि
ध्यानादिकैःपंचामृतैर्वस्त्रैरनेकशः यज्ञोपवीतगंधैश्चधूपदीपैर्यथाविधि ८ पुष्पैश्चविविधैर्नानानैवेद्यैश्चफलैरपि ताम्बूलैरार्द्रकैश्चैवलवंगादिसम
न्वितैः ९ दूर्वाभिश्चशमीपत्रैर्दक्षिणाभिरनेकशः आरार्तिकैर्विचित्रैश्चमंत्रपुष्पैस्तवैरपि १० प्रदक्षिणाप्रार्थनाभिर्नमस्कारैश्चपूजने परितुष्टाम
र्तिरसौपार्थिवीचेतनामगात् ११ तद्देवप्रभयातस्याःकोटिसूर्यप्रभाजिता कल्पानलार्चिर्विजितागंगाचंद्रप्रभाहृता १२ हृतनेत्रप्रभागौरीसमूर्छितापतिताभु
वि सहतीत्सावधानासामीवाचजदीश्वरं १३ किंमयाविकृतंदेवपूजनेनचतत्कथं अभिचारोथवाकेनप्रयुक्तोयनवेद्मिय १४ कथंमेविफलोपल्लोमा
तोदेवकृपानिधो कौ श्रुत्वेत्थंवचनंतस्याःसौम्यतेजाअभूत्प्रभुः १५ सातदैवाभवद्दृष्ट्वाबालेवीक्ष्यपुरोगतं असंख्याक्षकनयनमसंख्यांघ्रिशिरोधरं १६
असंख्यमुकुटंसूर्यचंद्राग्निलोचनंविभुं मुक्तामणिमयीमालांबिभ्रतंदीप्तिमत्तरं १७ अनेकायुधहस्तंचसर्वावयवसुंदरं दृष्ट्वानुपार्वतीरूपपवित्र

परमाद्भुतं १८ अतर्कयच्चैतसासानिमील्यनयने शुभे कंपमानांगयष्टिः साकर्तव्यतानान्वपद्यत १९ पार्वती चिंतितं किं मया दृष्टमरिष्टमद्भुतं नु किं उन्मी
ल्यनयने पश्यद्दिव्यं हृदि स्थितं धराधरात्मजा २० तावत् पित्रोपदिष्टं तद्वेदीं तत्र जगाद च अस्मैवमाययाभ्यांतानजानामि विभुं प्रभुं २१ पप्रच्छ च ततः कस्त्वं कुतः
आगमनं तव किमर्थं च गणेशश्चैष्टभवितासि वदस्वमा २२ को इति तद्वचनं श्रुत्वा वदत्स पुरुषो महान् त्वनेन नादयन्सर्वा विदिशो दिश एव च २३ देव
उ पंध्यायसि दिवारात्रमनुष्ठानवती शुभे सोहं गुणेशस्ते गेहे वतीर्णापरमः पुमान् २४ परात्परतरो यस्माद्वरं त्वां वरार्थिनी यास्येते पुत्रतां देवि यत्कृ
तं मे स्मरणं स्वतन् २५ उभयोः सेवनं कार्यं सिंधुदैत्यविनाशनं अमराणां पदं मासिंहत्वायास्येनिजंपदं २६ को पीत्वा वाक्यामृतं तस्य मीनासगिरिसात्म
ज उवाच मे परं भाग्यं परं मे मे तपःफलं २७ नायकोनंतकोटीनां ब्रह्मांडानां विभुर्मया दृष्टश्चिदानंदघनो यस्मात्सृष्टिरनेकधा ३० पंचभूतानि ब्रह्मेश
हरिचंद्रेंद्रभास्कराः नक्षत्राणि च गंधर्वा यक्षा मुनिगणा द्रुमा ३१ शैलाः पक्षिगणाः सर्वे भुवनानि चतुर्दश स्थावरं जंगमं यस्मात्सचेतनमचेतनं ३२ सत्वं
मम कुमारत्वं माप्तोतीति विश्वनं अथ तां प्रार्थयेद्देवमाकृतोभवसाम्यता ३३ येन ते लालनं कुर्यां सेवनं परमादरात् को यावद्दर्तिसेवं तु दद्दर्श पुरतः

सुतं ३४ षड्भुजंचंद्रसुभगंलोचनत्रयभूषितं सुनासंसुभ्रुवदनंस्थूलवक्षस्समीश्वरं ३५ ध्वजांकुशोर्ध्वरेखाब्जचिह्नैःपादयुगंशुभं कोटिस्फटिकसंका
शंकोटिचंद्रसमप्रभंविभुं हेमसारनिभान्केश्यानंदधन्तंवालरूपिणं कुर्वंतमथयमंशांकेकपयंतंवक्षधरं ३६ जलस्थानानिमर्यादांतत्सनुस्तन्यमाद्दत नीरसा
व्कसविचयासपद्मवचयस्तदा ३८ जातागावोवहुक्षीराल्लैलोकंजहषेपुनः देवदुंदुभयोनेदुःपुष्पवृष्टिरथापतत् ३९ दृष्ट्वावालंतुगिरिजाहस्ताभ्यां
जगृहेमुदा स्नापयामासपयसातमप्रेनस्नेहभावतः ४० मस्तुतोपाययामासस्तनौपरमहर्षिता ४१ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ गणेशाविर्भा॰ ८१ कौ ततः
शिवगणाश्शंभुंव्कतांततमवेदयत् आश्चर्यंपरमंदेवशिवापुत्रसमन्विता १ जातापुत्रावलोकार्थंयाहियाहिनिजस्थलं कौ एवंगणवचःश्रुत्वातुतोष
गिरिजापति २ आगत्यवीक्षतंवालंअद्भुतंशशिसन्निभं स्फटिकाद्रिनिभंकुंदधवलकंजलोचनं ३ आश्चर्यंपरमंलेभेपोवाचायवचस्तदा शिव ना
यंवालोनादिसिद्धोजराजन्मविवर्जित ४ लीलाविग्रहवानेषप्रकाशोगुणातिगः सूक्ष्मस्थूलमयःसर्वजीवेशोभुवनेश्वरः ५ मुनिध्येयोखिलाधारोवह्मभ
तोखिलप्रदः कौ एवमुक्त्वाकराभ्यांसवालमादत्तशंकरः ६ लालयित्वाहृदिस्थाप्यसर्वहृत्स्थोपियःसदा पुनरूचेचगिरिजांगिरिजांशिवहरोविभुः ७ पर

मात्मायुरणानीतः पुत्रताते समागतः परानुष्ठानतो देवि सस्था इत्येविभुत्वया ८ कौ ततोविप्रान्समाहूय पूजयित्वागणाधिपं पुण्याहं वाचयित्वाच मातृ
पूजनपूर्वकं ९ कृत्वाभ्युदयिकंश्राद्धंप्राशयित्वाघृतंमधु अभिमंत्र्याशिशुंस्तन्यंगिरिजावत्सलाददौ १० गौतमादीन्पूजयित्वाददौदानान्यनेकशः
ततस्तेतदनुज्ञातानाममोचुर्महर्षय ११ अयंतेवालतनयातेनाद्रिसिद्धोखिलेश्वरः निर्मातासर्वलोकानांचराचरगुरुर्गुरुः १२ मायावीवेदवेदागेन
रोमध्यगेरवौ अवतीर्णोसुमुहूर्तेकीर्तिमाविष्करीष्यति १३ भाद्रशुक्लचतुर्थ्यांतुशशिवारेचवायुभे सिंहलग्नेपंचशुभग्रहयुक्तेभवत्सुत १४ श्रीम
त्पराक्रमयुतोभ्दुतकर्मामहावलः भविष्यतिचलोकानांभक्तानामपिसौख्यदः १५ एकादशाहदिनेशंभोकुरुनामास्यसुंदरं कौ एवमुक्त्वागतासर्वेमुन
योनिजमंदिरं १६ हरोवालंविनिक्षिप्यगिरिजाशयनेशुभे विसृज्यलोकानखिलान्वहिरायान्मुदान्वित १७ ततःशेषोययौतत्रफणाच्छायामथाकरोत
नीरजस्कंधरंचक्रुर्मेघाश्चत्रसुखाववौ १८ मारुतोमालतीगंधोननृतुश्चाप्सरोगणा जगुर्गंधर्वसंघाश्चतुष्टुवुश्चारणाविभु १९ ततोमुनिगणा
सर्वेप्यन्नमर्त्तिंचक्रुरुत्तमां मंडपंशोभनंकृत्वाकदलीपुष्पमंडितं २० पुपूजुःपरयाभक्त्यापद्मासनगतामुदा २१ गणेशेतिगणेशेतिजेपुःसर्वेनिरंतरं २२

अहोरात्रोषितासर्वेरात्रौचजागरान्विताः यथाशक्तिंद्विजान्भोज्यचक्रुस्तेपारणंद्विजा २२ एवंद्वादिनेविप्राभोजयामासुरादरात् गृहेगृहेमहोत्सा
हश्चक्रुर्देवस्यतुष्टये २३ एकादशेतुदिवसेसर्वेमुनिगणाशिवं आहूयआपपुर्नामकर्तुंशिवसुतस्यह २४ मानितास्तेनतेसम्यक्कारयामासुरुत्तमं
सर्वेशत्वाद्गणेशेतिसर्वविघ्नहरंशुभं २५ शिवोपितान्मुनीन्प्राहसम्यक्मुनिभिरीरितं सर्वारम्भेषुपूज्योयमितितस्मैवरंददौ २६ जितामुनयःसर्वेद
त्वादानानिसर्वशः आज्ञांगृहीत्वाशंभोस्तेस्वस्वाश्रमपदंययु २७ अंतर्गृहगतोदेवोपुपूजेदेवतास्वयं तस्मादिसातिथिःख्यातागुणेशस्यवरप्रदा २८
तस्यांमहोत्सवःकार्योचतुर्थ्यांस्वशुभाप्तये मृन्मयीप्रतिमांकृत्वापूजयेत्तुयथाविधि २९ कृत्वामंडपिकांचारुसुपोष्यजागरान्वितः मोदकापूपभक्ष्य
कैःपायसैःपूजयेद्विभुं ३० अपरस्मिन्दिनेविप्रान्भोजयेत्तुयथाविधि एवंविंशतिसंख्याकान्यथाशक्तिस्वदक्षिणा ३१ दत्वातेभ्योनमस्कृत्यपश्चा
द्भोजनमाचरेत् योनपूजयतेस्यांचगणेशंमृन्मयंनरः ३२ सविघ्नैरभिभूतःसन् नानारोगैःप्रपीड्यते नतस्यदर्शनंकुर्यात्पतितस्येवकर्हिचित् ३३
जातेतुदर्शनेतस्यगणेशंमनसास्मरेत् चतुर्थ्यांमहिमानंतोनशक्यःसविनिरूपितुं ३४ कर्मतस्यगणेशस्यपथामतिनिरूपयेत् गुरुरूपात्सिधुद्धृतां

कराल्लयसंस्थिता ३५ तमुद्दंतं तु ते गत्वा यावद्गिसिंधवे तदा समासीनाय योधेभ्य वद्गुभिर्देवैस्थिताय च ३६ स्थापयित्वा प्रणेमुस्ते गानगंधर्वसंभव हता
दक्षिणोदङ्कारस्येत्रिसंध्यासेत्रगावयं ३७ निवसंतो हव्यवंतो भगवंतां शिवाभिधां अष्टाशीति सहस्राणि मुनीनामाश्रमान्बहून् ३८ एकस्मिन्
दिवसे बाले शिवामास्तत्रषड्भुजं लावण्यकोशं त्रैलोक्येनुपममहसोज्वलं ३९ दृष्ट्वाहं कुमहोत्साहैर्गतेस्तु मुनिपुंगवा चक्रुर्नामगणो सेति तस्यवा
तस्यशंकर ४० वयंवादित्रनिर्घोषैर्वधिरारवतस्थिम यदिहं तु गमिष्यामः सप्तकोटिगणास्तदा ४१ एकैकस्यबलेघोरं पर्वतोन्मूलनक्षमं निह
मःसहस्राण्येसवृत्तांतकोनिवेदयेत् ४२ कौ एवंवदत्सुहूतेषु शृणुषे व्योमवाक्तदा उसम्नेक्ष्कापितेहंत्वासिंहोसावधनोंग्रज ४३ सिधुरवध्यतावध्य
त्वाकौपवृतेदुष्टंवचोत्रह कौ केचिद्दूरीपपतित्वाधावपित्वापरेपपु नवद्दैसोमहामर्छासमाक्रुपतितोभुवि चिंतामग्नोम्लानमुखोनिरुत्साहोहि
तःप्रभः ४५ उवाचविसवलद्वाचोमरुहूतीमाप्यचेतनां त्रैलोक्यकंटकस्यापिकंटकः सउपस्थितः ४६ कथंहन्याद्गजंसिंहं मशकोवायवारणां
त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवानिर्जितास्तरणमात्रतः ४७ तस्यमेमरणंकस्माज्जापतव्योमवाजनया स्वनावास्तुगमिष्यामि वीक्षितुंतंरिपुंमम ४८ कौ एव

गरो
१२४

मुक्तास्मरणाद्वीत्सभद्रासनगतोभवत् सर्वेवीरास्ततोयाताश्रुत्वावार्त्तांयथाविधां ४९ त्वमेवमत्सुमंत्रोश्वत्तमत्स्युःकुतोभवेत् इत्युक्तेभवेद्यापि
तवपंघातयामहे ५० स्वर्गेमर्त्येतलेवापिगगतेवावसेद्यदि देहीज्ञांनोयगमिष्यामोदेसस्तानब्रवीदय ५१ सस्तानांसेवकानांसपीत्वावाक्यामृतप
रं मीतास्यंयांतुश्रीब्रयन्त्रमेसरियुर्भवेत ५२ अनेकमाययाहत्वारिपुंममनिवेद्यतां कौ एवमाराग्रहीत्वानेसंख्यातीतापयुस्तत ५३ त्रिसंध्य
स्तेत्रमासाघयुमरूपेरणचावसन् गौरीसुतंपत्रकुत्रमाययाहन्मरस्युत ५४ इतिश्रीमत्गणेशाष्टउद्देसाक्षापनं ८२ कौ मुक्तेचेद्दरववस्थनवव
धेसदिनेदिने ततोहिमालयःमायाघृत्वांगौरीसुतंशुभं १ अलंकारान्समादाया मौल्यरत्नसमन्वितान् आगतेननिरीक्षैवधावपित्वाययौसुता २
आलिलिंगमुदागौरीवहुकालागतंचत आनंदाश्रुणीसामुंचत्सोपिसातंततोवदत ३ गौर्युं कथंनिष्ठुरत्वंयातिव्रतांतमममकाहिंचित् नगच्छा
सिनवासीयंमेसयस्यापिनिर्दय ४ हिमवान् समवदसिगौरीत्वंकंठेमारणामममस्थिता अतस्त्वदर्शनाकासीभ्यास्योहंहरवल्लभे ५ वत्सेधेनुमनो
यद्वत्भवेत्त्वयिमनोमम कौ एवमाकर्ण्यबाकंसाद्द्वावासनसुतम ६ उपविष्योब्रवीद्वाक्यंपुनर्गौरिवरः सुता श्रुतोनारदवाक्येनपुत्रस्तेपरमाद्भु

७ ततस्तद्रूपमायातः सर्वविघ्नहरं शुभं कौ पार्वतीबालमादाय पितुरंके न्यवेशयत् सोलंकारै रलंकृत्य महिमानं ततोब्रवीत् सउवाचअयंबालोम [illegible]
हामायः करिष्यतिमहीमिमा ८ निःकलंकां यथाचेह शीतलांस्तु करैरिमा अयंदेवगणान्सर्वान्स्वस्थाने स्थापयिष्यति १० करिष्यसंघिंस्वां
नेशिष्योरस्य मुनीश्वरा एतस्य सर्वरूपाणि स्थावराणि चराणि च ११ अयमेव सदाध्येयो वस्तादीनां सहस्रदृक् सहस्राङ्घ्रिः सर्वजगत्कारणा
नांचकारणं १२ सहस्रास्योनंतमूर्तिं समाविश्य विरूपवान् त्रैलोक्ये नेदृशो बाल ईदृक् क्वापि सुभानुमान् १३ अहंतन्मयतां यातो दृष्ट्वा तस्या
स्यपंकजं यथांभसि पयासिंधं यातितन्मयतां स्मरात् १४ अस्यपल्लंकुरु शुभे निधिरेषपुरातन कौ मस्तके मुकुटं चास्य स्वर्णदे भुजयोरपि १५ पंक
जहृदि मुक्ताश्च कुण्डले रत्नभूषिते कटिसूत्रे कटौ चांघ्रौ महार्हे – दृघाटिका १६ एवं दत्वाभरणानि नाम चक्रे शुभं गिरि हेरंबेति महाविघ्नहरं भ
क्ताभयप्रदं १७ ततो भुक्त्वा गृहीत्वाज्ञां ययौ स्वस्थानमद्रिप एकस्मिन् दिवसे बालक्रीडाकौ उनिजालरे १८ गध्रासुरो गधरूपी महाबलपराक्रमः प
स्वातेनवसाकृच करणाल्वमेयिवान् १९ गंडपैलाश्ववक्षाश्च पाददृघातेनतस्य च सपस्मृत्याय याबालमाक्षाघस्वेभ्रमतदा २० नयनानि च

सर्वेषांपश्यतानरजःकरो आच्छादयन्महाशब्दैःश्रोत्रेवधिरतामिते २१ ततश्चानुतंबालंगृहीत्वागृध्रपुंगव व्योममार्गगतोहरंगरुडोभुजगं
यथा २२ वभ्रामगगनेदृष्टोजनन्याल्पपराक्रम ततोपश्यद्गिरिसुताबालःकुत्रकुतोगत २३ नापश्यत्त्वत्वरेतंतुततःशोकाकुलाभवत् केन
नीतोममसुतोदुष्टेनचदुरात्मना २४ उपरिष्टात्ततोपश्यद्व्योम्निगृध्रमुखेसुतं मूर्छितापतितापतिताभूमौधावधावेतिचाब्रवीत् २५ ममप्रा
णागमिष्यंतिविनापुत्रंसुरेश्वर कथंममोपरिव्योमपतितःशंकरःकथं २६ नैरुर्यंपरमंमासोमप्येवजगदीश्वर द्वादशाब्दंतपस्तप्तंनिरा
हारतयामया २७ करुणाब्धिःस्वयंकाशोवतीगौरीभ्रन्ममालये सगतोनिधिरूपोमेभाग्यायापसंचयात् २८ गतेबालेगतंसर्वंसुखमामसंति
कममाकौ एवंतस्यांतुस्यानुशोचंसामुमुहुस्तेसखीजना ३० ततस्तेतत्समाधानंचक्रुर्नीनेनयुक्तिभी अनादिनिधनेबालेनशोकर्तुमर्हसि ३१ स्वयंका
शोवतीगौरीस्तेवहुनुष्ठानयोगतः कुत्रवास्मन्मयोमर्त्यैश्चैतत्तनमयमहद्भर ३२ स्थिराभवसुश्रोणत्वद्दृश्यसेत्स्वसुतंशुभे अंतकस्यांतकोवालोपुनरेष्यतिनिश्च
या ३३. सखीजनेवदत्स्येवतावद्बालःस्वमुष्टिना दधारचंचुंवलवान्यथाश्वासोनानिर्ययौ ३४ श्वासरोधात्तुतार्क्ष्यःसगृध्रस्तेनसमन्वितः निपपातधरा

पठेवव्याहृतस्त्वावलः ३५ पतमानेऽग्नध्रदेहो दशयोजनविस्तृतः चूर्णयामास गेहानि तच्चित्रमभवन्महत् ३६ बाहृत्स्तेब्रुभग्नेकुयपुः पासगणादि
शः ततो दृष्ट्वा तु तं बालमवदत् ससखीगणा ३७ अयमेस्तनदेहस्तु पतितो गिरिजासुत कौ श्रुत्वेत्थं वचनं तस्य त्वरितावास्म्यादधे ३८ गौरी निधाय
हृदये परमानंदमाप च आश्चर्यं परमं लेभे दृष्ट्वा नाम्न्यनेकशः ३९ गतमस्यमहारिष्ठमनेनस्यादिति द्विज नमस्कृत्य जनास्त्वायात मंदिराभ्यंतरे
शिवा ४० दशयोजनविस्तारः धासुरो वल्लवनए कबालः कोमलतनुर्लघुरूपोजसाननं ४१ एतावतो बलमिदमग्रे किंवा करिष्यति इत्युवाच ससखी
गौरी तावत् धासुरो वत्सवे पानं ददौ मुदा ४२ अयं लघुर्न मंतव्यो यथा वह्निकणोद्दहेत् महांतकाष्ठनिचयं तथानेन हतोऽसुरः ४३ कौ ततस्तद्देहस्तं
गनिगणा हरेति निक्षिपुः धरणुपादिदमाख्यानं सोऽसुरैर्नाभिभूयते ४४ इति श्रीमदूर्णोसपु कौ वागधासुरवधो ८३ कौवाच मासे द्वितीये गौरी
तेसायमभ्यञ्जवालकं स्थापयामास दोलायां गायन्ती स्म मुदावह १ तावद्द्वारसमायातौ मयारूपधरावुभौ तौ हेमकुण्डलौ देसौ न दृधा कांस्विरगावुभौ
२ नखदंष्ट्राधवौ घोरौ मंदिराभ्यंतरं गतौ प्रधमतौ पातनाभ्यासे स्फुरद्दंगहहैः स्वनौ ३ पयोधीत्कारशब्देन श्रुतयो बधिरीकृताः पादाघातेन भूसर्वा कृद

गारो० स्नेहसमाहूता ४ ततोयष्टिंगृहीत्वासाभीषयामासतावुभौ पलायनपरौचोभौकुपरिखाद्रुतौतदा ५ पुष्यंतौपतितौघोरौबालकौपरितावुभौ उरस्थलाभिघा
१२६ तास्ववुधेबालकौतमः ६ कृत्वाकर्कशशब्दंतुसाविभीषयत्तदा शिवा बालभावेनहस्तौसंचालयामासभीतित ७ तद्घातादुभौनष्टजीवितौपतितावधः
वमतौरुधिरंवक्त्राद्दृष्ट्वाभ्रांताशिवातदा ८ किंचिज्जीवितशेषौतौवह्निनीतौगणौस्तदा मोहंजग्मतुराघातात्गणेशकरसंभवात् ९ तद्देहौपतितौद्वौ
द्वादशयोजनविस्तृतौ कोलाहलोमहानासीद्दृष्ट्वादेहौतथागतौ १० गणानांचसखीनांचपार्वत्याःसुमहांस्तदा पार्वतीभयभीतस्तावालमादायसत्वरं ११
पाययामासस्नेहेनस्तन्यंबालकवत्सला स्त्रियःपल्याःसमायाताःपार्वतीमूचिरेतथा १२ पुरायमद्भुतंतेगौरियेनविघ्नंविनश्यति द्विमासिकेनबालेनहतौदुष्टौ
महासुरौ १३ अनेनत्रिभुवनेननसहर्षेणभविष्यति गौरीराक्षससंभरत्नः यत्नंकार्यंशिशाविह १४ नेष्यंतिराक्षसागुप्ताअसुरामायिनः परे कौ एवमुक्त्वा
गतादेव्यागणास्तांतःसमूचिरे १५ अयंतुतेशिवेबालेहनिष्यतिदिने अस्माभिस्तुक्रियत्कालंबहिकार्याहतासुरा १६ कौ ततस्तुमुनयोजग्मुरक्षांच
क्रुरर्थार्भके ददौदानानितेभ्यःसाविससर्जमुदान्विता १७ ततस्तृपीयेमासेतुस्वस्वकार्यरतेजनेम ध्याह्नेपार्वतीबालंगृहीत्वामंचकेस्वपत १८ ततरी

चारिकाःसुमाःकाश्चिकायांतरेस्थिता चक्रुःकाश्चिद्द्वारिवार्त्तामेतस्मिन्नंतरेसुरः १९ कूरस्यश्चैवतुवेषेणाविवेशगिरिजालयं वंचयित्वालोकद
ष्टिश्चैवदुष्टोमहाबलः २० सनिरीक्ष्यशिशुंतसुप्तोजहृष्येमनसातदा यावन्निद्रातिगिरिजातावत्तेष्वोशिशुस्तंदः २१ लाघवान्मंचकारूढोबालमादा
यमस्तके मंचकाधःपपाताशुतुष्टोसुरबालकस्तदा २२ ततः प्रबुद्धागिरिजाविशालास्यगतंशिशुं विरीक्ष्यधावधावेतिप्रोक्त्वारभ्रयवीहूला २३
निमील्यनयनेमूर्च्छामगात्दुःखेनभीतितः कंठेदत्तयावत्सतावद्बालोदधारतं २४ कर्णयोह्भयोर्दोभ्योल्लभावासाद्दताउन्मात् सपापतच्छिरो
देशेमंचकाधोमहासुरं २५ सभिन्नहृदयोधावद्बहिर्गत्वापपातह महावातेनवृक्षात्तुपक्वंकिंचित्फलंयथा दुर्गंधरुधिरंतस्यपतितंधरणीतले आ
च्छादयत्वासिकांसागिरिजाशोकविह्वला २७ आदायतस्मैसामदात्स्तनपानंततोमुदा आगताबालशब्देनसर्वास्ताःपरिचारिकाः २८ अजरामरमस
निश्चित्यमनसातदा सतुदीर्घोविशालोभून्नद्यद्वादशयोजनं २९ किंयंसस्मार्णितासख्यःकिंयंसःपरिचारिका ३० गणाश्चैवसमायाताओनुंदृष्ट्वा।
तथाविधं आश्चर्यपरमंचक्रुर्बालकस्यपराक्रमे ३१ क्वदैत्यस्थाप्ययंदुष्टक्वबालचरणाहति रुद्रादीनामवध्योयंहतस्तेनेनलीलया ३२ रसुक्तावांग

२४

१२७ हीत्वातेगणायातानिजपदं केचिच्चवलिनोदेस्समाक्रम्यतस्यनुर्वहि ३३ कटिदेशेहीत्वैनंसाविशन्निजमंदिरं ततश्चतुर्थेमासेतुमुनिपत्न्यःसमागताः
नानासौभाग्यद्रव्याणिगृहीत्वोतरगेरवौ ३४ अवालाश्चसवालाश्चपार्वत्यामंदिरंशुभं तासामासनसत्कारनंदद्दौदासापर्णातदा ३५ नमस्कृत्यैमि
तानारीःकटौवालंमग्नश्चच परस्परंसमभ्यर्च्यहरिद्राकुंमादिभि ३८ ममौनिक्षिप्यवालानिगतिस्वगतीनिच ३९ पार्वतीयत्नतस्तेषुक्रीडतेस्थापिवा
लकः तेनसर्वेशुशुभिरेशशिनाभगणोयथा ४० सर्वेदेवगणोरिंद्रोमाणिनामुकुटोयथा दृष्ट्वातामुनिपत्न्यःस्तनमस्त्वगिरिसुतामिति धन्यासिगौरिपुत्रे
णाशिवदत्तेनभास्वता तववालकसानिध्यात्संततेनोपिवालकाः निधिसंगमनेनेहलोहेनापिसमाप्यते ४२ एवंकौतुकपुक्तास्ता आनंदुश्चपरस्परं हरि
द्राभिःकुंकुमैस्सुखैश्चंदनगंजकैः ४३ तिलैर्गुडैश्चतालपत्रैर्नानापरिमलैरपि कांश्चिदंगेहरिद्रांचमुखेषुचलिलिंपिरे ४४ एतस्मिन्नंतरेदैत्योनाम्ना
वालासुरोमहान् वालरूपीतुसवपार्ष्णिमध्येक्रीडितुंययौ ४५ चिक्रीडपार्वतीयेनपुथ्वन्निवविभोदितं यथासिंहेनक्रीडत्तुमहिषोवागजेनच ४६
कठेकंठंतुसंघृष्यपेततुर्भुविदारुणौमस्तकेचरणाभ्यांसजघ्नेदुष्टोगजाननं ४७ कचानाशायहस्ताभ्यांविचकर्षवलादमुं स्वयंचगर्जतेदुष्टोवच हुंको

स्थापयानिशि ४८ दृष्ट्वा तथाविधौ तौ सा गिरिजा प्राह ताः स्त्रियः कस्येदं द्वौ वालौ यंताङ पिताशिशुंमम ४९ क्रंदंतौ सौ स्वरं रवमहरे महरेखलः अभं
जौ यंवा शुभौ वायमित्युपेक्षितवत्सरौ ५० तौ तु भूमिगतौ वालौ लुंठंतः स्मतदामुङः धृत्वा परस्परं केशन्नाकर्षतौ च सर्वशः ५१ हसंतौ हासयंतौ च वा
लकाश्च मुनिस्त्रियः ज्ञाननपि महादेसंखेलंतिस्म विनायकः ५२ ततो वा ला सुरे दुष्टं हस्ताभ्यां वलवत्तरं जीवग्राहं कंठदेशे दधार गणनायकं ५३
तथा तसोपि जग्राह रुद्रस्यासौ सुरो भवत् विह्वलं देस्य पुत्रं तं दृष्ट्वा दुश्चिंतता स्त्रियः ५४ पपुश्च चुक्रुशुर्वालो निहतोनेन निश्चितं धावमानाय पुंकेचिन्वा
शकन्मो चितुं तुतौ ५५ स्त्रियश्च पुरुषाः सर्वे तंनत्वा मविकामुभां उचुर्विमोचयेनत्वं सुतपुत्रोमरिष्यति ५६ ततः सा पार्वती वालं मुंच मुंचेति साब्रवीत्
अस्मिन्मृते शपिष्यंति मुनयो न स्तपोन्विताः ५७ जीवदानात्परं पुण्यं नास्ति ब्रह्मांडगोलके गमिष्यति महापापत्कि स्तवतेयांतु श्रापतः ५८ कौ एवं याव
त्प्रार्थते गिरिजा ता वदेवहि नेत्रद्वारेण तस्याशु जतावहुदवत्सरमान् ५९ ददृशुस्तंततः सर्वे दशयोजनमायतं करालवक्त्रं पतितं चूर्णोपि सामहाद्रुमानदः
ततस्त्रियो पपुर्भीसाम्वा लाना ह्नायतत्वरा वकवंद्रहि हषेवधेनवोजायपथाभयात् ६१ गिरिजा विसुतं गृह्य भामपिलाश्य जन्मदं दत्वाशनं कारपित्वाश्य

तिकंद्विजपुंगवै ६२ ददौदानानितेभ्यःसाजगृहेआविवेशवद् नजानेआसुरींमायाकिंपंनोयातिनाशितु ६३ तएवविलयंयातिममवालान्महारवला
दम्बरेसानुकूलेकःपीरितुंसमतेजनं ६४ कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंमुनिपत्न्योयपुस्थले गत्वास्तंदूरतःक्षिप्त्वाह्यास्वधामलेभिरे ६५ इतिश्रीमद्
णेशपुक्रीडाखं ८५ कौ श्रुत्वामुनिमुखात्सुत्रंगिरिजायामहाबल पंचमेमासिसंप्राप्तेमरीचिरीत्सिनुनुतो १ भूतभव्यभविष्यज्ञःसमलोष्टाश्मकांचन
वेदशास्त्रार्थतत्त्वज्ञोभ्यस्तस्वपरविभ्रम २ संहारेरहसीस्वैरमनसाजगतःसुमः तंदृष्ट्वापादयोस्तस्यपतितासखिभिःसह ३ उपवेश्यासनेपादौक्षा
लयामासभिक्तितः तदयःपावनीपीत्वासिषेचसर्वमंदिरं ४ उपचारैःषोडशभिःपुपूजेभूरभावतः उवाचपार्वतीतुष्टाहृष्टंपदाहृतं ५ मुनिअद्यमात्म
मनादेवीकरद्रक्ताःपितृजामिन अकस्मात्ध्यानविषयस्तवपुत्रोवभूवमे ६ तस्यतेदर्शनाकांक्षीशिवस्याप्यहमागतः कौ एवमाकर्ण्यसावाक्यंतस्यैस्तन
यंस्वकं ७ अतिप्रीतमनागौरीतस्यांकेसन्न्यवेशयत् उवेसातंमहाभाग्यंफलितंदर्शनात्तव ८ पुरांपंचपरमंमाहंशुभमग्नेभविष्यति मुनि गौरीतेयं
सुतोवसरूपोसभासतेमम ९ षट्चक्रभेदनरतोयोगनिष्ठामहर्षयः वायुभक्षाउपासंतेयंतेसौयंतवात्मज १० गुणत्रयविभेदेनत्रितनुस्त्रिक्रियाकरः

यत्सतयायशेषोपिवहतेमस्तकेभुवं ११ अणुरूपःस्थूलरूपःसप्तविंशतितत्त्ववित् चेतनाचेतनंविश्वंयद्रूपंसर्वकर्मकृत् १२ युगेदशःभुजोरवो
सिंहारूढोविनायकः द्वितीयेषड्भुजोबर्हिवाहनःशशिसन्निभः १३ मयूरेश्वरइतिख्यातोनानादैत्यविबर्हणः तृतीयेतुयुगेदेवीरक्तवर्णश्चतुर्भु
जः १४ गजाननइतिख्यातोधूम्रवर्णःकलौयुगे धूम्रकेतुरितिख्यातोद्विभुजःसर्वदैत्यहा १५ एतस्यस्मरणंदेविदैत्येभ्यःकुरुसर्वदा गोप्तुं एवंवि
धपलोदैत्यान्वाल्येपिनाशयत्सहो १६ अनेकिकर्मकर्तैतिनजानेमुनिसत्तम दैत्यानानाविधादुष्टासाधुदेवद्रुहःखलाः १७ अतोस्यकंठेकिंचित्वं
रक्षार्थंबद्धुमर्हसि मुनिरुवाच ध्यायेत्सिंहगतंविनायकममुंदिग्बाहुमाद्येयुगेत्रेतायांतुमयूरवाहनममुंषड्बाहुकंसिद्धिदं द्वापारेतुगजाननंयुगभु
जंरक्तांगरागंविभुंतुर्येतुद्विभुजंसितांगरुचिरंसर्वार्थदंसर्वदा १९ विनायकंशिखापातुपरमात्मापरात्परः अतिसुंदरकायस्तुमस्तकंसुमहोत्कटः
२० ललाटकाश्यपःपातुभ्रूयुगेतुमहोदरः नयनेभालचंद्रस्तुगजास्यस्त्वोष्ठपल्लवौ २१ जिह्वापातुगणक्रीडश्चिबुकंगिरिजासुतः वाचंविनायकःपा
तुदंतान्रक्षतुदुर्मुखः २२ श्रवणौपाशपाणिस्तुनासिकांचिंतितार्थदः गुणेशस्तुमुखंपातुकंठंदेवोगणंजय २३ स्कंधौपातुगजस्कंधस्तनौविघ्नविनाश

२०

गणे
१२०

नः हृदयंगणनाथस्तुहेरंवोजठरंमहान् २४ धराधरःपातुपार्श्वौपृष्टंविघ्नहरःशुभः लिंगंगुह्यंसदापातुवक्रतुंडोमहाबलः २५ गणक्रीडोजानुजं
घेऊरूमंगलमूर्तिमान् एकदंतोमहाबुद्धिःपादौगुल्फौसदावतु २६ क्षिप्रप्रसादनोबाहूपाणींआशाप्रपूरकः अंगुलींश्चनखान्पातुपद्महस्तोरि
नाशनः २७ सर्वांगानिमयूरेशोविश्वव्यापीसदावतु अनुक्तमपियत्स्थानंधूम्रकेतुःसदावतु २८ आमोदस्त्वग्रतःपातुप्रमोदःपृष्ठतोवतु प्राच्यांर
क्षतुबुद्धीशआग्नेय्यांसिद्धिदायकः २९ दक्षिणस्यामुमापुत्रोनैरृत्यांतुगणेश्वरः प्रतीच्यांविघ्नहर्ताव्याद्वायव्यांगजकर्णकः ३० कौवेर्यांनिधिपःपा
यादीशान्यामीशनंदनः दिवाव्यादेकदंतस्तुरात्रौसंध्यासुविघ्नहृत् ३१ राक्षसासुरवेतालग्रहभूतपिशाचतः पाशांकुशधरःपातुरजःसत्वतमःस्मृ
तिं ज्ञानंधर्मंचलक्ष्मींचलज्जांकीर्तिंतथाकुलं वपुर्धनंचधान्यंचगृहंदारान्सुतान्सखीन् ३३ सर्वायुधधरःपौत्रान्मयूरेशोवतात्सदा कपिलोजाविकंपातु
गजाश्वंविकटोवतु ३४ भूर्जपत्रेलिखित्वेदंयःकंठेधारयेत्सुधी नभयंजायतेतस्ययक्षरक्षःपिशाचतः ३५ त्रिसंध्यंजपतेयस्तुवज्रसारतनुर्भवेत् ३६
सप्तवारंजपेदेतद्दिनानामेकविंशतिः तत्तत्फलमवाप्नोतिसाधकोनात्रसंशयः ३८ एकविंशतिवारंचपठेत्तावद्दिनानियः कारागृहगतंसद्योराज्ञो

वध्यंमोचयेत् ३९ राजदर्शनवेलायांपठेदेतत्रिवारतः सराजानंवशंनीत्वाप्रकृतीश्चसभांजयेत् ४० इदंगणेशकवचंकश्यपेनसमीरितं मुद्गलायचतेनाथमांडव्यायमहर्षये ४१ मह्यंसप्राहकृपयाकवचंसर्वसिद्धिदं नदेयंभक्तिहीनायदेयंश्रद्धावतेशुभं ४२ अनेनास्यकृतारक्षानवाधास्य
भवेत्क्वचित् राक्षसासुरवेतालदैत्यदानवसंभवा ४३ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीवा गणेशकवचं ८५ ततोस्याकालतुतंगौरीनमस्कृत्यसमा
ददे आज्ञांगृहीत्वामापास्वंमंदिरंप्रययौहर्षिता १ सोप्यनुज्ञांततोगृह्यशिवंनत्वाश्रमंययौ ततोगौरीचकारास्यमुहूर्तेचशुभेदिने २ गौतमा
दीन्समाहूयब्राह्मणानुपवेशनं द्विजेभ्योनामयथाचेताम्प्रणम्यस्वयंचतान् ३ सर्वेदेवगणास्तत्रनानोपायनपाणयः आययुस्तंगणाश्चापि
गंधर्वाप्सरसस्तथा ४ उवाचगौरीतान्विप्रान्पवेशनमस्यह विचार्यसर्वमुनिभिःकुर्वंतुद्विजपुंगवा ५ ततश्चमुनयःसर्वेगुरुवारस्त्वयोद
श्री योग्यंनक्षत्रंमघास्तितस्मात्कार्योमहोत्सव ६ ततोगृत्समदःशीघ्रंनानारत्नचयंभुवि निधायचचकारासुचतुष्कंरत्ननिर्मितं ७ गणेश
स्थापनंकृत्वापुण्याहवाचनंतथा दिव्यवस्त्रावृतेतस्मिन्नुपवेश्यशिवासुतं ८ नीराजयामासवनपतिमत्स्त्रीभिरादरात् रत्नेमभाजालगतेना

१८

गा॰ो नलंकारदीपितं ९ उपापनानितेसर्वेशिवाभ्यांतत्सुतायच वाद्यत्सुदिव्यवाद्येषुमदद्‌र्भक्तितत्परा १० सोपुजयत्ततोविमानं रत्नवस्त्रादि
१३० कांचनै आशीर्वादास्ततांस्तस्मिन्क्षिप्तेपसकलापिंतान् ११ भवानीसृजयामासमुनिपत्न्यः सकम्पका ताऊचुर्गिरिजेधन्यात्वदन्याना
स्तिकुत्रचित् १२ एतादृशःसुतोवापिसर्वलक्षणमण्डितः एवंवदत्सुसर्वेषुस्त्रीजनेषुमहाखलः १३ व्योमासुरोव्योमकर्णोनानामायावि
शारदः नवलेसदृशस्तस्यकोपित्रिभुवनेभवत् १४ सतुद्वारस्थितंचूतंक्रोशप्रमखासमन्वित अभेद्यंवारणशतै कल्पांतमारुतैरपि
१५ प्रविवेशतदाव्योमोमाययासत्वरं यथाहस्तवशभूतंविशतेदुष्टचेष्टिते १६ दोलयामासतंवृक्षंसंकल्पात्तेमारुतोयथा द्रुमपात
भयात्सर्वेमुनपत्न्यःसमागता १७ भीताप्रोचुर्विनावायुंकंपतेकिंमहद्रुमः तावत्कटकटाशब्दोप्यशुश्रुवुर्वृक्षसमभवं १८ स्त्रियोगणाश्चसर्वे
तेचक्रिरेतुपलायनं विस्मृत्यबालकंभीतागिरिजापिपलायिता १९ एतस्मिन्नंतरेवृक्षोनिपपातार्भकेतदा लताभ्यांनिहतस्तेनप
तवर्णोपतद्भुवि २० यथाघननिपातेनकुमुकंदश्यदिक्षुस्थित भ्रमंतिस्मतदाव्योम्नितद्धारवापद्यवाद्यदा २१ ऋषीणामाश्रमाकेचित्तभ

स्नाःशाखानिपातित पलापितेजनेपेनुःकाश्चिच्छाखाश्चपल्लवाः २२ ततोव्योमासुरोदुष्टोगतासुर्निपपातह व्यादायास्यंवमनक्तं एनधाते
नसोभवत् २३ आययुस्तेततःसर्वेस्त्रियश्चवालकंतदा ददृशुस्तेयथापूर्वंमुपविष्टंनिराकुलं २४ सुमेरुंनिश्चलेस्वस्थंततःसर्वेविस्मि
स्मिरे यंचमासेनवालेनमहाबलपराक्रम २५ लीलयासहतोदैत्यस्सव्रज्ञःरणतथाकृतः हाहाकारंश्वायोरीधावतिस्मनिजंशिशु मुनयस्त
मथोचुस्तेऽसतदेहःसुतस्तव मादर्द्दर्शततोवालंहिमवत्पर्वतोपमं २७ उत्थाप्यकटिदेशेतंधृत्वास्तन्यंददौमुदा मरीचिवाक्यंसस्मार स्मयंतंरम
महेश्वर २८ यमीश्वरोवतसदातंहंतुंकसमीहते सएवविलयंयातिपतंगइवदीपगः २९ मुनयोयोषितःसर्वाययुस्वंस्वंनिवेशनं ततोगणाय
युःकेचिद्दस्तंवीक्षतत्सुतं ३० ऊचुर्धमतरोमतरस्नतस्तेसुतोसुरात् दुष्टःस्वलययातिसाधुर्नक्कापिसीदति ३१ ततस्तुशर्करंतेभ्योरसासंमद
देशिवा सर्वेभ्यश्चततोपाताहृष्टास्तेपिनिजंगृहे ३२ यपिदुष्टस्सुपातुस्यमाख्यनंभक्तिमान्नरःनसवाधांलभेत्क्वापिसर्वत्रनिर्भयोभवेत्
३३ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेउत्तराउपवेशनं ८१ कोव्योमासुरस्यभगिनीतस्यदुःखेनदुःखिता निश्चमुखेदर्शदिनेमुससन्मासस्थधातुरा १ भस

यामास महिषान् शतसंख्यान्महाबलान् करालकेशी लंबोष्ठी तालनासा दरीमुखा २ हलदंता कूपनेत्रा श्रोत्रावस्त्रासंयुता दीर्घस्तनी महा
घोरा भूमिस्पृक्कुचकावल्ला ३ दीर्घबाहुर्निम्ननाभिः पत्नीवल्ककर्कशत्वचा नामचक्रुलदा लोका शतमाहिषभक्षणात् ४ अन्वहंभावदुष्टायः
स्फुटं तु शतमाहिषा सा ययोर्बंधुहंतारं हंतुमत्प्रियंकरी ५ कमनीयतरा भूत्वा सर्वावयवसुंदरा नानालंकारसंयुक्ता गौरीयोगरूपा स्वाश्रि
की ६ कृत्वा घोररूपं शृंगारान् मोहयंती कथं ततः सा ययोर्दुष्टभावेन गिरिजा लयमुत्तमं ७ प्रणाना मशिवा यादृशी पोवाच परमादरात् धन्याहं कृ
तकृत्याहं प्राप्ताहमीप्सितं फलं ८ यतस्त्वं सर्वजननी सर्वदेवमयी शुभा सर्वध्येया सर्वशक्तिः सर्वकारणकारणा ९ जगन्मोहनदक्षास्त्वं
पुण्येन दृष्टिमायता कौ श्रुत्वा वाचं तदीयां समोदवर्गजा तुता १० उत्तिष्ठोत्तिष्ठ भद्रं ते संतुष्टाहं तवेक्षणात् कस्मात्कुत आयाति किमर्थं च
वरांगने ११ कामं ते कारयिष्यामि वद सत्यं ममाग्रतः सोवाच अहं चिरं वियोगार्ता शरणं त्वामुपागता १२ पुत्रः स्यादमरावस्थानायको सुर
निर्जितः सलीनः क्वापि गिरिजे सर्वे एव गणा अपि १३ त्वमनुभाग्यवतो देवी न वियोगो हरस्य ते सहांभवेत्सर्वदुःखमसह्यं नु वियोगतः १४ शि

वोवाच वालेयंममसुभगेहनिष्यतिखलान्खलान् मोचयिष्यतिदेवान्सकालंकिंचित्तस्स्पता १५ एतदर्थंगुरोशेनधृतोदेहोममालये
भूभारहतारणार्थायमुनीनांपालनायच १६ कौ इत्युक्तार्जयामासपादक्षालनपूर्वकं सलिभिःकुंकुमाद्यैश्चभोजयामाससादरं १७ सा
मिभुक्त्वाशिवानत्स्येसुष्वापोवाचतत्सखी गिरिजावालकंसख्य आनयंतुममांतिकं १८ विस्मस्ताः सर्वसख्यस्ताददुर्वालंनुतत्करे ला
लयामाससास्नेहान्मुखचुंवनवतानै १९ तज्जिघांसांसविज्ञायसर्वज्ञःश्रीशिवात्मजः रा[illegible]सीमितिनिश्चित्यसहस्ताभ्यांश्रोत्रयोरधात् २०
नासिकांचततोभारंमहापर्वतसन्निभं तदंगेपातयामाससाचश्वासनिरोधत २१ विहल्लापरिचिक्षेपपादाघातान्नृशिशोभ्दश मुंचमुंचेतिभाषती
कौतुकंद्रष्टुमागत २२ कथंहंसिस्त्रियंदुष्टनिरागस्कांशिवासमां कौ तदाक्रंदनमाकर्ण्यसखिभिःसहपार्वती २३ आगतामोचितुपुत्रंवाशंकतमु
वाचह तमारयाशुमुंचेमांशंकस्यमहिषीप्रिया २४ कौ श्रुत्वामातृवचोवालोहूरेचिक्षेपतांतदा पपातोपरिप्राजेनस्सरणात्सोभ्युदतिष्ठत २५
तत्कर्णनासिकाहस्तोदृष्ट्वासास्वकृतस्तवापिच तद्विघातात्सासारांस्तत्क्षणाद्देवतस्त्यजे २६ गतासुतांसुतोदृष्ट्वाचपिपार्वतीस्नेहनिर्भरा उवाचपत्ना

वालोदयेस्योर्जितवान्मम २७ श्रुत्वाशचीहृतामिद्रः किंवागसकरिष्यति ददर्शपुरतोगत्वाराक्षसींतांशिवाशिवां २८ दृष्ट्वोजनविलीनंतांपतन्तस्तनभरा
द्वां तस्याःस्पर्शेणकंजहृदयेमरणशंसनिजंसुतं २९ आदायस्वसुतंतस्याःपार्वतीमंदिरंययौ विस्मितेषुपौरुषेस्पतत्कापष्येचपार्वती ३० तस्याःस्वहस्तछिन्नकरांगा
ताछिन्ननासांव्यलोकयत् कथमस्यालाघवंचकथमस्यवलंशिशोः ३१ अहसन्वादयन्विस्यदत्वातालीःपरस्परं ततस्तांराक्षसींदूराच्चिक्षिपुःमनुया
स्तदा ३२ अरिष्टेविहतेगौरीददौदानानिभक्तित ततस्तस्मिन्समेमासिप्रसुप्तेनिद्रितेजने ३३ तमस्यासुवेलोव्यासेदृशादिग्मंडलेमुखे निर्णायेरणवपवुसु
हृवस्तुदर्दुरेषुच ३४ पर्यंकेपरिसुप्तायांपार्वस्यादिव्यसंस्तरे सखीजनेनिद्रितेचसेवकानागरेणतथा ३५ एतस्मिन्नन्तरेदुष्टोनन्तायःकमठासुरः आद्या
द्यत्स्वदेहेनशिवाप्रांगणमद्भुतं ३६ तस्यस्पर्शेनसहसाशीर्यंतवज्रसंहतिः अतिशीघ्रलगात्रासपार्वत्यालब्धहंमारव ३७ उदितेतुदिवानाथेतस्य
द्देव्यवरनजना केचितस्तस्थाश्छिताजमुंकेचिन्निद्रामयचक्रिरे ३८ स्वलित्वापतिताकाश्चिद्दृतिकोमलदेहतः सिषिंचुर्वालकावारिणामयेरंगसालिकाः
३९ चक्रुस्ततोवहिर्यातासवालागिरिजातदा आदायपत्सुतंगौरीमहाभूरणसंम्नसः ४० सखीजनविनिर्दिष्टयपयौसासेविनुंशिवा एवंज्ञात्वासोकमठः

स्पस्पृष्टमचालयत् ४१ अस्मिकं पःकथमिह किंवारिष्टंभविष्यति इत्यनुवंस्थितास्तत्रगणाव्याकुलितमानसाः ४२ निद्रिताः मतिवृद्धास्तेकिं
जातमितिचाब्रुवन् तदैवतेनबालेनसर्वस्तेनविवर्त्तितं ४३ उदरंतस्यपृष्ठेतुमधापिपरिवर्तितास्यसं चतुर्दशभुवनंभारंनिदधतात्र ४४ निरु
द्धश्वासवायुःसोंगानिस्तानिप्यचालयत् अस्तवद्दकमनुत्तमस्पदेहातथाविधात् ४५ उत्थानेकर्तुंमारेभेनाशकत्समठत्तनः ततोगणाययु सर्वे
येनत्रासस्तुखोषिता ४६ किमरिष्टंसमुत्पन्नंमहूर्भस्थलतेनुकिं संख्यश्चबालिकाःसर्वाःपार्वतीशोषितुंययु ४७ उत्तिष्ठमातर्बालस्तेनीतस्माहृम्मतो
पिबा त्वरयापार्वतीयातोधावमानावहिस्मुतं ४८ ददर्शनिष्पन्नंगौरीसोच्छ्रयपितुमुद्यतं अश्योल्लभारसदृशंमत्वातस्थौविमानासा ४९ ततोममर्द
सहसाबालस्तंसममारच ततःसाददृशेदैत्यंदशयोजनमायतं ५० मसारितमुखंकुर्वंवमंतंरुधिरंबहु दर्शयामासहस्तांअमल्लानाविधान
दुमान् ५१ ततःसाःसाबालमादायस्तनयानंददोमुदा नज्ञायतेसुरगणांहिनानामायाःप्रकुर्वते ५२ त्रिलोचनप्रसादेनपुनर्लब्धःसुतोमया पतःकृ
तांताहृतबाल्निहतःकमठासुरः ५३ सख्यश्चतदृणाःमाघुःपमघ्छःक्षेममर्भके क्षेममित्सेवतातन्गौरीतिजगादमुदान्विता ५४ ततोगणाःस्वेन्द्रपाल्के

गणे
१३३

कृत्वादूरतरंजह्नुःववर्षुःपुष्पवर्षाणितस्मिन्देवगणास्तदा ५५ पठेद्यःपरमाख्यानंशृणुयाच्छ्रावयीतवा सर्वारिष्टविनिर्मुक्तःसर्वान्कामानवाप्नुया
त् ५६ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ कमठासुरव॰ ८८ व्यास अद्भुतानिचरित्राणिश्रुतानित्वन्मुखांबुजात् बहून्यघोघहारीणिगुणेशेनकृतानिवै
१ तथापिश्रोतुमिच्छामिनापैतिसर्वविज्ञतम अतोबालस्यचरितंपुनर्मेब्रूहिसादरं २ वयसोष्टगुणस्तावद्धितोवृद्धान्गुणेशस्यकथापुनः वक्तुमो
चाघहरंगीधर्मार्थकाममोक्षदां ३ अष्टमेमासिमध्याह्नेग्रीष्मर्तौगिरिजाकिल उष्मणापीडितागेहेसापर्यायोपुष्पवाटिकां ४ अरण्येकाश्चंद
नायचपनसाम्रविभीतका मालतीचंपकाजातीचिंचिणीपिचुमंदका ५ पारिजातकवृक्षाश्चघनच्छायासमन्विता रम्यशीतलजलचारुसरःकमलमंडि
तां ६ तत्रमंचकवर्येससख्यानीतेसुभास्वरे सुष्वापगिरिजावालपुत्रानिःशंकचेतसा ७ सखीभ्योवीजितावालाव्यजनेनाश्रमुच्छिना सुषुमिम
गमद्यावत्तावद्देत्योमहावल ८ तल्पासुरइतिख्यातोवायुरूपोविशत्ततः मंचकांतर्गतःसोथतेनसाकंपपौदिवं तस्यरवेनसंत्रस्तेतेसख्योपति
ते भुवि आक्रंदंपरमंचक्रेपर्यंकस्थानताशिवा १० व्योमस्थापर्यटीवीक्ष्यसाधावधावेतिशंकरं किंमयाविकृतंदेवकिमर्थंमामुपेक्षसे ११ अस्य

पुत्रस्ययोगेननानादुखमभून्मम अस्माद्दैत्यान्मृतिर्मेकिंसपुत्रायाविनिर्मिता १२ अयमेवनजातश्चेत्कथंवंधनमाप्नुयां कौ एवमाक्रंदनंश्रुत्वा
मावालोमहामहामना १३ तदासुदुर्जंगर्जौसोघनवद्घूर्णयन्दिशः चकंपेधरणीतेनससमुद्रवनाकरा १४ तामदृष्ट्वानुशोचन्तुगणोसुममथादिसु
पादाघातेनवालोयमंचकंसमताडयत् १५ विभ्रमंतानिसहस्राण्यन्धेवाभवन्नभः मंचकंखंड्यस्तेनभूत्वानिपतितोभुवि १७ ततस्तस्यासुरेन्द्र
स्योजातोवालोदधारतं हस्तेनैकेनजननींदधारसोस्वलीलया १८ घनमुक्तंतोयविंदुंचञ्च्वेवचातकोयथा स्कंधात्कंठात्तुतोकृत्वाशिखांवामेनतस्य
च १९ ततस्तस्याजभद्देशेतंबालंसहसावलात् पद्मासनंदैत्यदेहेकृत्वायोगीवतस्थिवान् २० सभग्नोपतितोदूरान्मर्दितोवलवत्तरं मारास्तस्या
जदैत्योयवमन्नास्यादस्रकंमहुः २१ सतुह्रस्वोजनैर्दैर्घ्येएकविंशतियोजनं चूर्णयन्वृक्षशाखाद्यान्नाश्रमान्शरणान्यपि २२ ततोदृष्टोवालकोसौ
गणो सखिजनैरपि उत्तस्थौगोरिवालोयंरमतेकुशलीवली २३ सातुभ्रांतेववनजानन्दृगनेधरणौविभु मुनयस्तामथोचुस्तेसावधानमनासति
२४ भवदैत्योहतोनेनधृत्वारूपंमहत्तरं उन्मील्यनयनेपश्यपुनर्वालंशिवप्रभे २५ कौ तदाकालात्प्रतिवुद्धासापश्यद्देसंचवालकं गोपुं विपरी

न्तं मया दृष्टं मूढो वालेन वा कथं हतो नेन महादैत्य एकविंशतियोजनः मात्रस्य रणात्समुत्तीर्णो वालो मे जीवितप्रदः इत्युक्त्वा वालमादाय कारयामा
स शान्तिकं दत्वा दानानि च ददौ स्तनपानं शिशोरपि २८ इत्थं जने कौतुके तस्मिन् प्रशशंसुर्मुदान्विता एतस्मिन्नंतरे घोरश्चक्रे शब्दं महासुरः २९ दुंदु
भेसदृशं सोपि ख्यातदुंदुभिनामतः यस्य पादाघातान्मेघाश्चूर्णत्वमागता ३० आच्छादितमशेषं हि नगगनस्पृशा गणवालस्वरूपेणाग्रे रौ
वालं जुह्वावस ३१ इतस्ततो हि रमावोधसोपि यातस्तदैव तं सोके कृत्वा तु तं वालं हालाहलफलं ददौ ३२ अस्य भद्दीति फलं वाल शीघ्रमिसवदद्वस हृरदे
शास्थानीतो जन्मम्मस्तु जननाय हं ३३ स तु ज्ञात्वा दुष्टभावं फलं तत्त्वग्रहे ततः अभक्षयद्याचक्र फलानतरमभोः पुनः ३४ कौ अस्तं वियतां यातिवि
वेतनांशिवेच्छया धृत्वा वक्षस्थलं तस्य तस्य रणाद्दुतिष्ठति ३५ तज्जानुनो मस्तपादौ कराभ्यां जगृहे शिरस्तो पराभ्यां समुरगोग्र हृद्दोलयामा
सलीलया ३६ ननर्तं जानुभारेस्य भ्रमं रुजभरान्वितः सपीडितउवाचा च जानुभागादवातर ३७ तव भारेणास्य नमम देहोतिपीडितः मुञ्चमु
च गमिष्यामि स्वालयं गिरिजासुत ३८ कौ एवं संप्रार्थितस्तेन न मोचयति वालकः उदतिष्ठद्द्रुतादैत्यो भग्नदेहस्तु सर्वतः ३९ वलच्चक्रर्षं वालोपि

मर्द्दीनमस्यतत्सरणात् कंठनालात्छिरोपिबालहस्तगतंबभौ ३९ रुधिराक्तामहीसर्वातस्तरणासमपद्यत । गिरेः कमलहस्तोसौरेवललेगिरि
जासुत ४० शोणितेनवलिप्तांगोगणाश्चात्रेन्यवेदयन् सगत्वापश्यतिस्पतिस्माथदेस्यबालंतयाविधं ४१ तच्छिरोदूरतःक्षिप्तावस्त्रेणाचमा
र्ज्जतं स्नापयित्वास्वयंस्नाताददौस्तन्यंतदामुदा ४२ ततःसख्योगणाश्चापुःपप्रच्छुःक्षेममर्भकं सोवाचपरमंक्षेमंबालके शिवभक्तितः ४३
मरीचेरक्षणाच्चापिकुशलंममबालके ततस्तेतंनिरासुर्वेदूरतोदुष्टदानवं ४५ ततोहर्षयुताजग्मुर्गणासख्योनिजंगृहं पार्वतीहर्षसंयु
क्तासबालाप्राविशद्गृहं ४६ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री बा मच दुंदुभिव ८९ कौ ततस्तुरम्येमासि उदरू माघगते रवौ किंचिच्चरिगमाणोसौ
रमतेस्मशिवासुतः १ पादौचचालयन्क्वापिगृठंगृठंचभाषते लुठतेऽस्खलतेचापिरोदनंकुरुतेजसा २ दृष्ट्वाशिवांचसहसाप्युत्थलम्मो
व्रजमपि दृष्टातयाविधंबालंजहर्षपार्वतीतदा ३ एतस्मिन्नंतरेदुष्टोदैसोअजगराभिधः स्रवन्नग्निकणान्दृष्ट्वावज्रसारतनुर्दृढः ४ जल
ज्जिह्वोदीर्घदेहोग्नसन्निवमहागिरि उपहष्टोद्रुमतले ह्वोजिह्वांलालयन्मुहुः ५ तंबालोबालभावाच्चारिंगिलाविद्धारद् सनिनायचतंशीघ्र

गरो
१३५

मास्यातः सहसासुरः ६ अतः प्रविश्य ओष्ठौ सम्मीलयत वायुभुक् न पश्यद्गणेशं बालं गौरी विह्वलमानसा ७ अचक्रीडस्थितो बालः केन नीतो
हृतोनु वा पुत्रश्चैव परमातासौ नताड मस्तकं निजं ८ तावद्दूरेगौर्निधिह्रासामामातर्विमनाभव बालप्रभावो विज्ञातः शतशो बलवत्तरः ९ बाल
स्तदुदरगतो बद्धे चांत्रे रुध्यह्ग्रासतस्य तु दैत्यस्य पुच्छं तं सोप्यचालयत् १० माराणा वायुरस्य तु नेत्राभ्यां रुधिरेण विनिर्ययौ विदार्य देहम
स्यासौ वहिर्यातो विकासुत ११ विकीर्णरुधिरार्द्रांगः किंतु पुष्पितकिंशुका ततो गणास्तं निरीक्ष्य लिहंतं स्वांगुलीं शिशु १२ उच्चैरूचुर्गिरिसु
तामयं बालो विनिर्गतः अस्यास्त्वमारपि त्वानंदं दैत्यमाजगरं खलं १३ कौ तद्वाक्यानंतरं बालमादाय सत्वरं शिवा स्तनपानास सहसा लालि
यित्वा स्तनं ददौ १४ छागतोसि स्मरणो बालं त्वां विनाप्युत्तमागतः ततो ददर्श अजगरं विस्तीर्णं शतयोजनं १५ भयानकमुखं दुष्टं वमंतं रुधिरं बहु
पतितं वृक्षजालानि पातयित्वा महाशिरा च १६ गौर्युः अस्मिन्स्थले कियंतोनु भवेयुर्दैत्यराक्षसाः किं यत्नो निधनं मामा अस्य बालस्य विक्रमात् १७
ततस्ते चिक्षिपुः सर्वे गणा दूरे महासुरं ततस्त्वेकादशे मासे ह्लादरदेशं शिवायो १८ सखीभिः पश्यती बालकौतुकानि बहून्यपि कस्माश्चिद्दूदनेवा

त्सश्रुंवनेत्रुंवयसपि १९ आघ्राद्दनेचक्षुषीचकस्यचित्त्यगः स्वयंपिवतेमानुरस्मस्याः स्तनंगत्वावत्नाद्दसौ २० मुखमाघ्रायांसुकेनविभाय
यतिचापरा मुखंकेशान्नासिकांचकर्षतेभृशमात्मपि २१ वदनेस्खलितांवाणींपरंदृष्ट्वासुकानपि एतस्मिन्नंतरेदुग्धोद्दानवः शलभासुरः
२२ मस्कारीनामगम्भोसौपर्वतस्कंधमंडल व्योमस्पृष्टिमहाम्रधांनीलवर्णोयथाघन २३ जपाकुसुमनयनोमेघस्पृक्रूक्षदंष्ट्रमंडलः वालांतिक
मुपायातोग्रसन्निवजगत्त्रयं २४ तंधर्तुंवालकोयातियत्रयत्रसगच्छति एवंतौसुचिरंकालंभ्रमतःस्मसहजवौ २५ ततःश्रान्तोभवद्दानोरुयाधा।
वतदंतिकं दधारसहसादैत्यंशलंवलवत्तरं २६ सपक्षौस्फालयामासपक्षेनोहस्तयतोयथावाधतेचरणाघातैस्तंवालंशलभासुर २७ प्रसार्यत
यतेक्रूरेदशतिस्मतदाशिशुं मुमोचतंतदावालोदधारचपुनःपुनः २८ दर्शयामासजननीधराव्येक्ष्यपोषयत् शिवोवाचदयाविष्टांतवालकु
रमानसं २९ जीवघातोनकर्तव्योमुचैनमांशिनंशिशो वलास्फुरःशिलायत्स्खेहद्धान्निक्षेपवालक ३० सतदाशनधाज्ञातोनिपपातचभूतले ग।
जंपर्वपातयत्गृहतोरणान् वमन्वालंवहुमुखाद्दशयोजनविस्तृतः चूर्णयन्नाश्रमान्जंतूस्ततोयातान्निनापत ३२ वाल्यंस्वंस्थापयामासम

गगनेळस्थान

री

गारो शान्तस्य च भोजनं सख्यो निःस्पृतवाल्यं हुतं दैत्य तथाविधं ३३ साधु साध्वीति ताः भोचुस्ते च पर्वतकन्यकां गृहं चैवेश गिरिजातात्र सख्यो मुदान्विता
१३६ ३४ चिक्षिपुर्दूरतो दैत्यं तदाज्ञावशगा गणाः मुमुचुः पुष्पवर्षाणि बाले देवगणास्तदा ३५ इति श्रीमहुर्गेशपुस्त्री वा अन्नशलभासु ८९ कौ ततो
द्वादशमासेतु गिरिजासुतमद्भुतं उपविश्य त्रिभिः सार्द्धं अंके कृत्वा स्वलंकृत १ कोटिसूर्यनिभं कोटिकन्दर्पसौन्दर्यविराजित ततस्तस्यामहानासीदुत्स
वोऽन्न सदर्शने २ बालकस्य हरस्याथ ज्ञात्वा वाद्यराशिमुस्तदा थेयी थेयीति शब्देन ननर्त गिरिजासुत ३ श्रुत्वा तदीयं तं शब्दं हरो नर्त्तितुमागतः एवंनृ
त्यंतमालोक्य ननर्त श्रीधरोपि च ४ ततः ब्रह्मादयो देवास्ते ननर्त्तितुमागताः सपयान्त्यने बालके पिन्त्संनिनादृशे ५ दृशंपतितयाभावे सपयाद्
प्रीयमपि मनुष्या पशवो वृक्षाः राक्षसपन्नगा ६ ननृतुः योमानवा भूपा भुवनानि चतुर्दश एकविंशति स्वर्गस्थाः सचेतनमचेतनं ७ बालस्य
भावान्नन्तुर्बालछंदेन भूतलां मुनिपत्न्यो देवपत्न्यो ननृतुर्गिरिकन्यकाः ८ नूपुराणां शिंजितेन क्षुद्रघंटारवेण च पादाघातास्य शब्देन दिशो
विदिश एव च ९ गगनं पर्वता आसन्नाद्युक्तास्तदा मनेच कंपे धरणी घोरं विश्वद्ध्वस्ततारका १० ततोऽन्स्य स्यातिशयं ज्ञात्वा गौरीमशोधयत् नत

ॐबालकीवाक्यंयदागौरीसमीरितं ११ नपुराणसुरमहादेवोमहाकृष्णतनुर्दृढः पातालचरणोव्योमसंस्पर्शिदृढमस्तक १२ नपुरांतर्गतोदृश्यो
स्वस्मिंरूपोरीशोरसौ सबालंतंबबंधासुमाययाबलवत्तर १३ स्वखलाभिस्वतनुर्दैतंयथामदच्युतंगजं अंकेजग्राहतंबालंपुनरेवाद्रिकन्यका १४
तद्भारेणापिपीडाथभूभारेणासमेनसा उवाचवचसागौरीकथंगुरुतरोभवान् १५ इदानीमेवजातोसितस्मादुत्तरमेकतः ममभारागमिष्यंतितव
भारेणबालक १६ सौ श्रुत्वामातुर्वचोबालःपीडितासाभ्यंतदा उन्नतारवलाद्देकादुधावांत्रियुगंहठात् १७ ततोनिस्सृत्यदेहेसौसोव्याप्त्रिवभा
मपास्यिपत् तमसाव्यापिभूःसर्वातेनसंछादितेरेरवौ १८ सोकस्मान्निपपातोर्व्यांशतधाचाभवत्तत्व ततस्तेमुनयोदेवाःपरमानंदनिर्वृता १९
दृषुर्बालरूपंतंपरमात्मानमव्ययं देवर्षय तज्ञानीमोवयंदेवरूपाशीतवयस्वह २० लीलामायाश्चविविधादैत्यदानवनाशिका चरणात्पाजितो
दैत्योरविमंडललोपकः २१ भमित्वाव्योमनिभ्रंशंपतितःशतधाभवत् संहृत्यजीवसंघातानच्छानाश्रमपर्वतान् ततस्तेसंयतोवीस्पसर्वैस
संभचक्रिरे कौ ततस्तेपुपुजुःसर्वेतंबालंविश्वरूपिणं २२ स्वस्तोत्सवेनिस्टनेतुगोतमादीन्विसृज्यसा पार्वतीबालमादायलालयित्वास्तनंद

गरो
१२७

दो २४ स्त्रियःसर्वाविसृज्याथविवेशनिजंमंदिरं ततःपुनःकदाचित्समुनिबालैःसमन्वितः २५ म्हाहूहूः हिः क्रीडन्नार्थपयोचिक्रीडलीलया म
ल्लयुद्धंचतेचक्रुर्द्वंद्वशोनेकधावह. २६. पातयामासुरागच्छन्शिरस्वायांतेपरं जघ्नुःशिरःशिरोभिस्तेजानुभीर्जानुनीलया २७ कूर्परंकूर्परेणै
वचरणंचरणेनच हृदुःस्थलंभागंतेस्कंधभागंपरस्परं २९ ततोमहारेनिर्जघ्नुरुदरेमस्तकेपिच केचिद्वपुप्लुवील्लंगंचपुच्छास्तताडि
भि ३० केचिन्नीत्वाश्रमपदंभोजयामासुरंघसा नमश्चक्रुःपादयुगंकेचिन्माल्यांददुःशुभां ३१ आविरास्त पुनरूपेणादेत्यसिंधुःमरोदितः
यंदृष्ट्वाभयमभ्येतिदंष्ट्रपाणिर्भयानक ३२ स्ववलेनजघानारितीक्ष्णाधारनखावली विरूदंगाढदेयेसाचिलासर्वानवबंधह ३३ विशालास्यो
बृहच्छृंगोमहागोत्रविदारणः पुच्छाघातेनजीवानांयश्चक्रेनाशनंखलः ३४ उन्मूलयामसद्रुमान्स्म गाघातेनपर्वतान् वृद्धेलग्नोमनुष्याणां
वत्सान्मारयतेवली ३५ सयोपार्वतीपुत्रंहंतुकामोमहासुरः प्यटतोधावयित्वासयावन्मारयतेतुना ३६ दधारशृंगयोर्वाल्येहस्ताभ्यांतावदेवहि
ह्रतेहचसततस्थेहयश्चेययार्भक ३७ ततोमुनिसुताकेचित्सुपुच्छंधृत्वाव्यकर्षयन् केचिद्दृढैर्ककलगुडै जघ्नुर्दैत्यपुंगवं ३८ सोवमत्सनुतानज

घ्रेपुच्छाघातेनसत्वरं निपेतुस्तेनदाम्भमौपुच्छाघातेनपीडिता ३९ इक्ष्वाततस्यवलंवालोवततरज्ञदधारतं आस्फालयद्भूरगध्वेभ्रामयित्वाचिर
तुतं ४० सहस्रधाविशीर्णांगोमम्यारसहसासुरः असंतमस्येनतस्याय विभायभुवनत्रये ४१ वमन्नकंवक्त्रमुखात्तस्यायंविकृतंमुखं ततोवा
लामुनीनांतेकथयन्वचलासुता ४२ अनेननिधनंनीतआविर्गोयंमहासुरः निहंतुंनःसमायातोक्रीडतोवलवत्त ४३ कौ अंवानिरीक्ष्यनिहत
महादैत्यंस्रुतंचतं आश्चर्यपरमंकृत्वानिनायनिजमंदिरं ४४ दृष्ट्वोदनंभ्रामयित्वावालोपरिजलेनह तस्याजहरतोगेहात्स्तनपानंततोददौ
४५ तानिखंगानिदैत्यस्यततसजुद्दूरतोगत्वा मुनयोमुनिपत्न्यश्चमुनिवालास्त्रियोपिच ४६ मशशंसुःस्तुतेयोपदेवाःपुष्पाण्यितस्सृजुः आशिषो
पिदुदुर्विप्रान्त्संतेस्यासरोगरणाः ४७ इतिश्रीमद्रुद्रोक्तपुक्रीडा आविजव ९ कौ ततोद्वितीयेवर्षेसवालोवालैरसंख्यकैः चिक्रीडवाटिकामध्ये
नानाद्रुमलताकुल १ फलानिभक्षयामासखर्जुरीपनसानिच दृष्टोनेभ्योतिवलतःपातयित्वावहूत्यपी २ कूटोनामामहादैत्यःकूटमायाकरःखल
नत्यककालमासाद्यवापिकायांविषारिस ३ जोडपित्वासुदुर्बुद्धिसर्वेषांहिजिघांसया येषांतुस्पर्शमात्रेणम्रियंतेप्राणिनःक्षणात् ४ यदुत्स

वायुनास्पृष्टा निपतंति खगा भुवि ततः क्रुद्धो व्योमगतस्तस्थौ नारदिष्ट यथा ५ ततस्ते वालका पातुमज्ञानात्तु जलं ययुः पपुः सर्वे स्वतुलुकेरंचः
तीभिस्त्रकेचन ६ मृतान्मत्स्यान्समादाय वहिर्यातान्मृतांस्तदा रक्षको ग्राममध्ये तु घोषयामास तन्मृति ७ ततो महारवं कृत्वा तत्रेयुः सर्वना
गराः ध्नंतः पाणितलैर्वक्षः पाषाणैर परे शिरः ८ हाहाकारमहानासीत्पुंसां च योषितामपि तेषामाक्रंदं च श्रुत्वा शिवाया अपि वालक ९ अजीव
यद्दृष्टिपातैः सर्वांस्तानमुरवालकान् क्रुद्धस्तं कूटदैत्यं मृतं भूमौ न्यपातयत् १० पंचयोजनविस्तीर्णां च शीतां तेन वापिका दृष्ट्वा मुनीगणाः सर्वे क
तिष्ठपत्नायिता ११ सोजीवयज्जलचरान्निर्विषां वापिकां मधात् स्ववालं समादाय सर्वे ते स्वाश्रमं ययुः १२ प्रशशंसुः शिवावालं निनिंदुर्नास्तिकाः खलाः
अस्य संगाद्रिष्टानि नश्यंतीति परे ब्रुवन् १३ ततस्तौ ये व वर्षं तु मातः कास्ते हि जासुतः वचापित्वाच हिर्यातो मुनिवालास्तमन्वयुः १४ अहोरात्रवियोगे
न परस्परमथाश्लिषन् त ऊचुर्निशि देवत्वां त्वमेपश्याम सर्वदा १५ रजनी नो युगसमा जायते तावपश्यतां इदानीं त्वां निरीक्ष्यैव प्रसन्नाः स्मो रवि
त्नावय १६ क्रीडामो घमहासत्वहृद्दीभयपयासुखं ततोर्द्धं मेकतो भूत्वा परे द्वपरतोपि च १७ अष्टं स्कंकगोलेन नादयतो यरोदसी आहूरेना

ययुध्यंतोविकर्षंतःपरस्परं १८ रमंतस्तेययुर्इरमाश्रमंकस्यचिन्मुने सरोवरेतत्ररेमुर्योजनायतविस्तरे १९ सिंचतोंजलिभिर्वारिद्वौ
भ्रातायथापुरः निषण्णस्कंधमारुह्यमज्जयतोजवासरं २० ततोदैत्योमत्स्यरूपीतेभ्यक्रीडरतोभयात् आस्फालयन्करघातेर्जलसापिपुच्छ
त २१ कलुषात्तज्जलात्भ्रंश्याजग्मुस्तीरंमुंड तीरेदृष्ट्वाद्विजापुत्रंमत्स्यस्तान्निकटेययौ २२ व्यादायवदनंरध्रेतदंष्ट्रीविचकर्षच निनायधाव
धावेतिक्रीडंतंतंमहाजले २३ ममज्जसजलेतेनचिरकालंमहासुरः अरोदितुमुनिसुतामग्नवीक्ष्यद्विजासुतं २४ हाहाकारमकुर्वंतःक
रयद्बोढसंयुतं केचित्तुगत्वासरोमध्येपश्यंतोददृशुर्नतं २५ भवानीताउनाभ्भीताःकेचित्तोवालकागताः शंसुर्मग्नोद्विजसुतं २६ नःसर्वान्
क्रीडतोहित्वानीतोमत्स्येनवालकः कौ श्रुत्वातद्वचनंगौरीमूर्छितापतिताभुवि २७ मद्दृष्टीचेतनांलब्ध्वारोदमानापयोवहि सुचंतीनेत्रजंवा
रिमस्तकापतितांचत्वा २८ स्खलंतीनिघ्नसंतीचपतिताधरणीतले सख्यस्तामन्वधुःकाश्चिद्धित्वाकार्याणिसत्वरा २९ सरस्तीरंस्त्रीजनतरामाग
तास्सखिभिःसह सुनयज्ञामुदंतंचश्रुत्वायातःसरमति ३० अगाधेंभसिवैकेचिन्मग्नानापुरुमासुतं तामुचुर्जननीकेचिन्मग्नानोवालकाजले

३१ तैः पुनर्नर्न च ददृशुश्च यस्सोदरगतः सुतः पुनारोदनमारेभे गौरी श्रुत्वा नु तद्वच ३२ उमोवाच मम प्राणा गमिष्यंति विना तं सर्वसुंदरं लला
टं निजघानोरु वारंवारं करेण सा रुरुदुर्मुनयो वीक्ष्य रुदतीं तां तथाविधां अतिस्नेहेन संलक्ष्य मतिपौरुषमीश्वर ३४ चराचरगुरुं माया
तीतं मायाविनं परं अनंतकोटिब्रह्मांडनायकं विघ्नसंभवं ३५ ततः कारुणिको देवो निशम्य करुणं वचः स्वयमंगुष्ठरूपोभूद्घुघुधाते पर॰
स्परं ३६ तदाघातेन जलजास्ताव्यस्तानिपेतिरे दृष्ट्वाभ्यांदृश्यतः स्त्रोभौद्धतः स्वपुरुघाततः ३७ उदरं स्वोदरे शैवव्यस्तव्यस्तेन जगत
एवं चिरतरं युद्धं कृत्वा दारुणमोजसा ३८ मत्स्यरूपं गुणेशेयद्वत्वा त्वं च मुखे सुखं भग्नास्योसौ भग्ननेत्रो भवद्वसः ३९ पपात जलमध्ये
स द्वेधा तत्स उत्सृतः यत्र यत्र ययौ सो यत्र तत्र व्याप्य सौ ययौ ४० क्वचिल्लीनं तु तं दृष्ट्वा पुच्छाघातैरताडयत् न मुखं न मुखे धृत्वा गणेशो
वहिरापतत् ४१ चूर्णं निजभारेणागतासुं विससर्ज तं स्यजं तं रुधिरं वर्ज्यान्यदं तं वलवत्तरं ४२ तेन सार्द्धेन महता चकंपे भुव
नत्रयं निर्ययौ जलमध्यात्स लिलिंग पार्वतीं तदा ४३ आनंदमग्ना गौरी स्तनपानं मुदाददौ मासव्युष्टकयकुम्भमतोप्सिवालकैस्सह ४४ ववृधेसावातिविघ्नेशे

तद्देवान्वस्पतेस्त्वयं मरीचेरस्सरणाच्छंभोः कृपयाजगदीशितु ४५ कुरुषेकिंचपलतां रक्षितव्यः कथमया त्वद्वियोगेममप्राणागमिष्यंतिमिपार्भक
४६ कौ ततोमुनिगणाः प्रोचुस्ताविनादुःखितावयं इदानींपुनरानंदमासास्त्वद्दर्शनाद्विभो ४७ पुत्रस्तुसर्वथोनानाद्रव्यैः सत्यःस्त्रियोपिच नम
स्कृत्यगुरोशंतंप्रार्थयन्सर्वैन ४८ वयंत्वदीयादेवेशचनतस्मात्कृत्वमर्हसि ततोबाबालकाध्याययथोस्वच्छानमुत्तमं ४९ अनंतरंगणास्सर्वोमुनयो
हर्षनिर्भराः मार्गमध्येपरःशैलनामदैत्योमहाबल ५० सर्वप्राणिहरोनक्रूदच्छांगोपानिनाशनः गिरिरूपस्वरूपश्चनदारूपोजायते क्षणात् ५१
मार्गनिरुध्यसहसासंस्थितोरोदसीस्पृशन् द्वियोजनंमस्तकोस्याघोराद्दशयोजन ५२ सरसंजगदस्याश्चलतायौ विभांतिचकोटिसिंहगा
द्र्लावारणायस्मरगस्सा ५३ सर्वेतेविह्वलाःप्रोचुः किमिदंविघ्नमुत्थितं तदत्रिकोस्थितागौरितेपिसर्वेस्थितास्तदा ५४ ततस्तेमुनयः प्रोचुः कस्
इस्मामयोधितां अपसानियुरोशस्यकदास्यादत्रविक्रम ५५ गमिष्यतिक्वयाहोमकालोयः नत्वधान्क्रियाः गौरीजगादतान्सर्वान्मारवेदंकर्तुमर्ह
य ५६ ममापिरितासंप्राप्ताशंकरस्यहिजायते कौ श्रुत्वावाक्यानितान्याष्ठुगुरोश्शोबुद्धिमत्तर ५७ मर्दयत्वविरद्धंपंप्रासमाचान्निराकरोतु

२८

गणे
१४०

ददृशुर्नचतद्रूपंमोहितामुनयोपितः ५८ तच्छ्वासयोगात्सगिरिर्बभ्रामगगनेतदा आश्चर्यंपरमंप्राप्ताःसर्वेतंप्रशशंसिरे ५९ वात्यागतंयथापत्रंततो
सोपतितोभुवि सहस्रधाभवच्छैलःपुनर्लक्षाणचूर्णायत ६० ततस्तेमुनयश्चो[illegible] दूरीकृतमरिष्टंनःस्वाश्रमस्थावयंसु
ख ६१ वसामस्त्वत्प्रसादेनस्वस्वकर्मरताभृशं कौ एवमुक्त्वाचनत्वाचस्पृष्ट्वासंस्पृश्यतंययु ६२ पार्वतीचततमादायविवेशनिजमंदिरं सख्यश्चमु
निपत्न्यश्चयथास्थानाःस्वगृहंययुः ६३ इदंयश्शृणुयान्मर्त्यःसर्वत्रसुखमाप्नुयात आयुरारोग्यमैश्वर्यंसर्वत्रविजयंतथा ६४ इतिश्रीमद्गणेशपुरा
णमत्स्यासुरेला ९१ कौ ततःकदाचिद्गिरिजामातःस्नाताऽत्वरान्विता सुखेवालेचतुर्थेंद्दे लिंगपूजांचकारसा १ वामहस्तेनिधायैवपार्थिवींमूर्तिमुत्तमां
सउत्थायरुदन्स्तनंययाचहठतस २ स्तनंनतिष्टस्तनंतिष्टेस्सेवंमातामशेधत सरुषापातयन्मूर्तिंतद्धस्ताद्धस्तघाततः ३ तंचसाहस्तघातेनजघान
रोषतोदृढं रुदन्सपुनरागत्यददंशांगुलिमुत्त्वरां ४ मुंचमुंचममप्राणागमिष्यंतितिसाब्रवीत दृढंखादंगुलिमुत्सृज्यपपालदूरतोर्भक ५ अस्र
वद्रुधिरंतस्याअंगुलेर्बहुलंभुवि ययासीरंअर्केद्धस्ताद्दृढघातेनपीडिता ६ ततोपट्टिंसमादायताडितुंसानुतंययौ धावयित्वाद्दधारैनंदस

श्रीशिवरूपिणं ७ पंचवक्त्रंदशभुजंत्रिनेत्रंशेषशोभितं त्रिशूलडमरूभस्मरुद्रमालाचबिभ्रतं ८ वसानंचर्मणीहस्तिव्याघ्रयोः शशिशेखरं दृष्ट्वे
त्थंतर्जितायाष्टितस्याज्ञाघोमुखीशिवा ९ पुरेवामंदिरेवापिगंतुसानाशकत्तदा तच्चिंतांसपरिज्ञायवभूवार्भकरूपवान् १० क्रीडतेमुनिपुत्रेषु
मुनिबालस्वरूपवान् अन्वयाद्गिरिजाबालंनापश्यत्तेसुतंसुतं ११ पप्रच्छतान्मुनिसुतान्ममबालःकुतोगतः दृष्ट्वांगुल्योमदियांतुपपालचपलोर्भ
कः १२ तऊचुर्मुनिपुत्रास्तामितोर्भकस्तव ततोजगाममगिरिजापुरतःपुरतोपिच १३ विशीर्णकवरीभाम्रमघर्मसमन्विता रततस्ततोधावमाना
स्ततवल्गाचलाशिवा १४ तस्याःश्रमंसविज्ञायययौपूर्वस्वरूपवान् तदंतिकंदधारैनंहस्ताभ्यांगिरिजाहठं १५ स्वीयांचलेनतंवध्वाययौहृष्टास्वमंदि
रं उवाचरोषात्सम्पर्क्कममहस्तेसमागत १६ अपस्माराद्धिचपलमारयिषेऽधुनाभृशं शंभवेवापिवेदिष्येसवात्वानाऽपिष्यति १७ श्रुत्वेत्थंवच
नंमातुर्लुठधरणीतले निःसृतंतंवधंज्ञात्वापपालत्वरयापुनः १८ पुनर्धावतिसायष्टेदुःखिताभृशविह्वला एतस्मिन्नंतरेदुष्टोदानवःकर्द
मासुरः १९ द्विजरूपधरोमालांदधानोदक्षिणेकरे कमंडलुंवारिपूर्णंभस्मोद्धूलितविग्रह २० अरुणंमुनिभेवस्त्रैवसानोमायिकोभृशं सउ

२९

गरो
१४१

त्वेवचनंबालकिमर्थत्वंपलायसे २१ त्वद्भीतिर्वीरशांसघः करिष्येहंनसंशयः नेष्येत्वायत्रतेमातानजानीयात्कथंचन २२ नचकालमयंतत्र न
चाम्भ्पएवपि कौतस्युवाचार्भकोभीतस्तथाकुरुयथामम २३ नपश्येज्जननीतातःशरणंत्वामुपागतः कौ एवंवदतियावत्तुबालेबालस्वभा
वतः २४ अशीलतावदेवासीत्तदुंष्टःकर्दमासुरः रंभाफलस्यपक्वस्यखंडंकोमलमर्भक २५ तस्याद्यमचिह्नानिभ्रूमोर्हस्त्वापयोशिवा हि
जंददर्शपुरतोयच्छत्रंचततोर्भकं २६ स्वामिंस्त्वयाममसुतस्तोगच्छान्निरीक्षितः इमानिपादपद्मानिचिह्नयुक्तानिपश्यभो २७ इदानींधा
वमानःसकुत्रयुमोभवद्विज ततस्तामब्रवीद्विप्रो दुःखितांतद्वियोगतः २८ द्विज किंत्वमयोजनंमात्तस्तनयेनतवानघे उदासीनतयामात
स्तिष्ठतामीशश्चेतसा २९ तथापिनैवदृष्टस्तेतनयःक्वापिशैलजे तनयःकिंत्वयादेवीमद्धीनःकृतोभवत् ३० कौ एवंवदतितस्मिंस्तुदुःखि
तांवीक्ष्यशैलजं आविरासीन्निर्विकारस्तन्मुखात्सगुणेश्वरः ३१ सामाहतनयंदृष्ट्वाकथंमिथ्याब्रवीषिरे तवैवनिकटेपुत्रोहस्तोपगोपित
स्त्वया ३२ संतःमारणसयेमोसेनभाषंतेस्तंकाचित् कौ इतितस्यावचःश्रुत्वासदेसोदीर्घदेहवान् ३३ श्योमस्थकमस्तकोबालमादायनिर्य

ग्देहंनयामतैस्ताभिर्हर्षनिर्भरमानसा ३९ उत्तस्थारशिवा

यौततः ततःसापृष्ठतोलग्नाकंदत्तीतनयंशिवा ३४ गणेशोपिततोदध्रेतस्मादीर्घतरंवपुः दृष्ट्वादुःखंजनन्यास्तुप्रशोचंसामुहुर्मुहुः ३५
तद्देहंस्तनधाकृत्वाचुचरणीद्विविधाततः पतमानोपितद्देहस्फूर्णयामासशणाखिन ३६ जनन्याअग्नतस्तस्थौसंहसैवंतुदानवं गुणेशोमुनयो
देवास्तत्तसोथसमागत ३७ उचुस्तांपार्वतींविघ्नाःकियंतोस्यभवंतिहि तस्यवनाश्मायांनिततचपुरयात्सुरेश्वरि ३८ सर्वैस्तैःसज्जितंबालंगृहे
त्वास्कंदकरौशिवौबालंसांगगणेकटिदेशतः पुरामरगणान्जित्वाकाश्यपीरक्षतंयथा ४० सतुमस्तकसंगतोस्कंदस्तुरसयाचपुनःपुनः वारंवारं
ददौज्ञंभामसार्यंमुखपंकजं ४१ किंजानमधुनैवास्यधावपित्वाययौशिवा मुखमध्येददर्शास्यविश्वंविश्वस्वरूपिणः ४२ ससद्वीपांवसुमतींस
रण्यामवनाकराम् गंधर्वान्प्सरसांश्चमुनिपक्षिगणानपि ४३ पाशिरस्थीनलोहूनिसचेतनमचेतनं पातालान्यपिसप्तापिस्वर्गानर्प्यकविंश
ति ४४ एवंत्रिभुवनंदृष्ट्वासुमस्थेगिरिजातदा निमील्यनयनेभ्रांतामुहूर्तहृयमास्थिता ४५ शिवंसस्मारमनसासावधानाततोभवत् पश्यात
वेस्थितंबालंपश्यतिस्मपुरःस्थित ४६ ततस्तपरितुष्टावतत्सप्रसादप्रसन्नधी पार्वत्यपरमात्मनमेवासिचराचरस्वरूपभवान् ४७ चिदानंदघनो

नित्योनित्यनित्यस्वरूपवान् यत्कुक्षौपरिदृश्यानिभुवनानिचतुर्दश ४८ देवायक्षाश्चरक्षांसिसगिरेनोसागरास्तीच सर्वंचराचरंदृष्टंमयाव
त्कंनशक्यते ४९ भ्रांताहंपतितास्मौसावधानाशिवस्यते जाताहंवालरूपेणापश्यत्वांप्राकृतंशिशु ५० कौ एवंस्तुवंत्यांतस्यांतुमाययावि
श्वकारसः लालयित्वाकरौगृह्यस्तनयानंददौशिवा ५१ गृहंप्रविश्यागिरिजागृहकार्यरताभवत् मुनयोमुनिपत्न्यश्चययुःस्वंस्वंनिवेशनं ५२
इदमाख्यानकंश्रुत्वासर्वपापैःप्रमुच्यते ५३ इतिश्रीमद्गणेशपु० क्री वाकदं विश्वरू ९२ कौ ततस्तुपंचमेवर्षेमल्लानेमुनिवालकाः उषःका
लेगुरोःशस्यसमागम्यगृहंप्रति १ निशाशेषेकथंयशेषेमोतिष्ठोतिगृहेसखे उत्थापयनिजंवालमित्यूचुस्तेशिवामपि २ तानुवाचशिवाकंनिद्रा
वोनसमागता क्रीडयायमेवसक्तानांचपलानांदिवाकरे ३ कथंयातागृहंनुदितेनिर्लज्जाश्रष्ठभावतः तऊचुमातर्नतवेवाक्येनकोपोनोजायतेक्वचित् ४
वयंतेवालकाःकिन्नत्वंवानोजननीनःकिं अस्मिंस्तवशिशौसक्तंसर्वेषांमानसंसदा ५ एनंपश्यामपुरतोदिवानिशिनिरंतरं एनंविनासमाधानंन
नश्यतमसिजायते ६ श्रुत्वावाक्यानितेषांतुमोदतिष्ठत्तदाशिशु लिलिंगवहिरयातोगुरोःशास्तेयरस्परं ययुर्वहिर्मुदायुक्ताध्यत्वाहस्तान्परस्परं दिशा

गीस्यचिक्रीडुर्नानायुद्धविचेष्टितै ८ मस्तकंमस्तकेनैववक्षसावक्षमेवच वाहुभ्यांचैववाहूचनिजघ्नुस्तेपरस्परं ९ जलेनरजसाचैवकंदुकैर्मु
ष्टिभिस्तथ कर्दमैर्गोमयैः केचिदांदोलनविकर्षणै १० कोलहलमकुर्वतस्त्विक्रीडुस्तेसमंततः दैत्यभक्ताजयंप्रापुर्देवभक्ताः पराजय ११ एवं
युध्यत्सुतेष्वंगखड्गोनाम्नामहासुरः आययौउग्ररूपेणविशालेननभःस्पृशा १२ पुच्छवातेनमहतापतितावृक्षसंचयाः स्खलद्दंतोललज्जि
ह्वपादेनामर्दयन्भृशं १३ समहांतंरवंकृत्वातमधावद्गणोत्करं मत्तिशब्देनसहसानादयन्विदिशोदिशः १४ तंदृष्ट्वाविद्रुताः सर्वेमुनिपुत्रा
भयातुर धावधावेतितेवालंचुक्रुशुः केचनार्भकः १५ तेषामाक्रंदितंश्रुत्वासहसासगुणेश्वरः कृत्वामहत्तररूपंउड्डीयतंजघानह १६ मुष्टिघा
तेनशिरसिवज्रेणेवमहाचलः सभिन्नहृदयोदुष्टोवमन्रक्तंमुखाद्बहु १७ कृत्वाघोरंमहाशब्दंपतितोधरणीतले विचाल्यचरणान्ग्रीवामा
कुंचचपुनःपुनः १८ स्वीयंदेहंसमासाद्यतत्याजजीवितंक्षणात् दशाष्टयोजनायामः पातयन्वृक्षसंचयान् १९ उद्धूलरजोभौमंगगनंमा
वृतंक्षणात् तद्देहपातात्पतितंजंतवोथपतत्रिणः २० तंतथापतितंदृष्ट्वाकुमाराःसर्वएवहि साधुसाधुशिवापुत्रमहादैत्योनिपातितः २१ ६

गणे ष्ट्वामहांतंतंदेवंस्वयंभीत्यापलायिताः कथंत्वयामहादेवस्यपौरुषेणाहतोबलात् २२ परमंविस्मयंमाःपुनस्त्वांसमुपागतः इत्युक्तेतुपुनः क्रीडांच
१४३ क्रुःसर्वेयथापुरा २३ कर्षयतोऽधिकमलेध्यात्वाकेचित्परस्परं ततस्तस्यस्मरत्वाम्भापाञ्चकंपेशेयविस्मिताः २४ व्योमस्यकमस्तकोद्दृश्योगुरोर्गृह्य
च्छतोययौः छायांतदीयमाविश्यपातयामासतंतदा २५ इतरेयामदृश्योसौमायावीवलवत्तरः यथायथाकृष्यतेसततथादेवोपिकृष्यते २६ तथा
तंतंगुरोर्वशंतंनिरीक्ष्यमुनिबालकाः उचुस्तुविस्मिताःकेचित्केचिद्दुःखिताभृशं २७ किमर्थंयतसेनाथकसामर्थ्यंगतंतव वारंवारंस्खलसि
किंप्रियेसुचसखिष्वपि २८ ततोबालोददर्शासौदशदिक्षुसमंततः सामर्थ्याद्यत्नतोयत्नुमियेयनाशकत्वम ३० पुनश्चप्रणिधानेनसमंतादवलो
कयत् छायामाविष्टंतंदेवंज्ञातवान्सगुरोम्बरः ३१ गजशैलंसमादायमाक्षिपच्चोदरेस्वह उपरिष्टात्ततोसौसस्तन्त्रश्चग्रणांतांगत ३२ अंतकाले
महद्रूपंसमास्थायविजंरवलः चूर्णयामासवृक्षान्सपर्वतान्प्राणिसंचयान् ३३ तन्नेदसाचरक्तेनघररमोचयगुरोम्बरः टक्कंतोसमनुमासोचमं
तेकिंशुकाविव ३४ एवंतंविनिहत्याशुगुरोर्घोलीलयारमत् ततएकोवृषस्कंधः स्वकरास्योगजोदर ३५ गजशैलारजस्त्वप्नाप्ताघस्यवल्लंति

च चंचलात्व्योमह्रदे सो वालरूपधरो विशत् ३६ तेषु नानाविधाः क्रीडा दर्शयामास लाघवात् महावलो महामायो पोथयामास कांश्चन ३७ चरणा
कस्यचिद्धृत्वा चकर्ष मुनिवालकं उभौ करौ विधृत्यैव मस्तकं मस्तके हनत् ३८ तस्य च्छेषधरा सर्वा कंपते स्म सपर्वता तेषु मेध्यन्तिकां सर्वे चचैयं
तिस्वविग्रहो ३९ सोपि चर्चं पतेस्वागं चंदनेनैव भाग्यवान् ततस्ते कंदुकं कृत्वा तेन क्रीडामथाकरोत् ४० कंदुको व्योममार्गस्थो वालस्य करोस्पृशे
त्करं कृत्वा स्ववक्त्रेन वालमारुरोह सकंदुकः आरोहको वलाद्भूमौ निक्षिपेत्तं च कंदुकं धारयेद्यपरश्चोर्ध्वमागतं सोपि वापुनः ४२ यद्धस्ते कंदुक
सोथ वालमारुह्य तं त्यजेत् भूमौ निपतितं वा नो तदा यत्नेन ताडयेत् ४३ तेषु मध्ये पलायंस्तु यस्य लग्नः स कंदुकः तेनापि व्योममार्गस्थः कार्यो यस्य क
रस्पृशेत् ४४ हस्तेनायाति चेत्सोपि व्योमगं तं तु कारयेत् येन हस्ते धृतः सोमुयारुह्य सर्ववाह्निये ४५ कदाचित्कंदुकः क्षिप्तो गुरोरेन च व्योमनि
चचलेन्द्रधृतो हस्ते तमारूढस्तु सोसुरः ४६ भारेणाक्रम्य तं देवमुवाच दुष्टदानवः सहस्रभारसंयुक्तवस्त्रसेर्भकसचये ४७ त्यक्तं त्यक्तं कदु
कसंग्ध्धृत्वाति स्वकरेणकः मुहूर्तद्वयमेवं हि स्थिक्रीडे दुष्टदानव ४८ माहसन्मुनिवालास्ते गुरोः श्रांततयागतं ततो गुरो प्रमोदेन तमारूढोद्धति

५२

गरो क्रमः ४९ चंचलस्थ्वंचसोज्ञातोनेतुंदूरेमुदान्वितः व्योममार्गेणसहसातिवालाम्भगतायय ५० विमानवसास्तिवच्चस्वजगामसगणान्वितः
१४४ ततोनिबद्धनास्तेवालाप्रणेचमानाययुर्गृहान् ५१ स्थितातत्रैवकेचिच्चमतीस्ततोगुरोश्वरं ततोगुरोशस्तेज्ञात्वामनसादुष्टदानवं ५२ हि
मवत्सदृशंभारचकारसहसाविभुः भारेणपीडितोदैत्यःमावदत्तगुणेश्वरं ५३ उत्तरस्वमहाभागयामिष्यांतिममासवः करुणाकुरुमेदीनेम
यत्तेशरणंतव ५४ एववदन्मुमूर्छासौततोवालोद्धारतं भ्रामपित्वासवड्डप्रेणगरुजेभुजगंयथा ५५ तस्माज्जहूरदेशेतंचंचलंदुष्टदान
व ५६ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेबालचरित्रेचंचला ९३ कौ ततोमुनिसुतायातामतीस्ततःस्थितास्वपे तेयांजयरवैर्व्योमगर्जितंचदिगंतरं १
चिक्रीडुस्तेपुनस्तत्रनानानाट्यैश्चगायनै एवंरमत्सुबालेषुसार्द्धयामेद्दिवाकरे २ पितरौतान्वपश्येतांस्थामममध्येक्वचिद्गृहे मस्तेकंयायि
मादाययपुःसर्वेशिशुरति ३ रमतोविविधाक्रीडामध्येक्रत्वागुरोश्वरं नस्यंतोनर्तयंतंचनेचतंनिरभर्त्सयन् ४ पितर त्वयाविनाणि
नाधाल्लानपानंननुभोजनं आचाराध्ययनेवापिवस्त्राणांविनयंतथा ५ कौ ततपरस्परमाहुर्यंतक्रोधानिरीक्ष्यतं एतस्यताडनेबुद्धिं

नैनंवीक्ष्यनःकुत्र कथयाम्येयदिशिवौनौवास्यकिंकरिष्यतः अनेकेनिहतादैत्यावाल्येनैवमहाबला ७ वयंदेशांतरंप्राप्ताभीतास्ता
तवगुणेश्वरः कौ एवंवदत्सुलोकेषुपिदधेसगुणेश्वरः ८ आविरासीत्तदूरदेशेततोवालाव्यलोकयन् धावयित्वापितंस्पृष्ट्वा
गुरोर्शांतेपपुःपुनः ९ क्रीडंतस्तेययुःशीघ्रंगौतमाश्रममुत्तमम ध्यानस्थंतंमुनिंवीक्ष्यपचंतीतत्स्त्रियंपचेत १० गणेशोगान्मध्यदेशंज
स्याहोदनपात्रकं ददौतेभ्योविभज्यान्नंभार्थयामाससादरं ११ मत्संगेनचिरंकालंवयंसर्वेबुभुक्षिता सावकाशंमभुंजध्वंततःक्रीडा
महेवयं १२ अहिल्यानंतुकोपात्प्रभुममान्नंस्पृष्ट्वान्कथं नकृतोवैश्वदेवोवानैवेद्यंश्वपलार्भक १३ विसृज्यध्यानंकिंकुर्यांद्गौतमोमु
निसत्तम उत्थापयामासनहाध्यानस्थंमुनिसत्तमं १४ सउत्थायददर्शाग्रेगौतमःसोखिलार्भकान् जक्षतोन्नंसुधापूर्णानन्वभाषेचगुरो
श्वरं १५ गौतम महतोऽभुत्ततांमाप्यकथमन्यायकृद्भवान् अस्मभुक्तानिकर्माणिशुद्धानितेत्वावयंप्रभु १६ परात्परतरदेवंपरब्रह्मस्वरूपि
णं मन्यामहेवालभावंकुरुषेत्वंगुरोश्वर १७ ध्यात्वाकरेतंसमुनिःपार्श्वस्याग्रेहमाययत् करेधृत्वान्नसहितंतस्यान्नेनिजंमंदिरात् १८ उवा

१४५ चमानसैर्वालोनिसमन्यापक्तन्मम अथ त्वांकार्थिनंयातः किंकार्यंगोर्यतःपरं १९ इत्तोवागमनदूरेमन्मसेयदित्तद्द को ननोरूपासमागु
ताश्रुत्वावाक्यंमुनीरित २० ताउपामासयच्चांतवंमंतोनेत्रतोनत्वं उवाचचमुनिगौरीमत्तानाक्रोधसंयुता २१ ममापिचमुनेत्रासोजायते
जन्मतोऽस्पृह दृष्ट्वाराससक्तनाकियंतोविघ्नसंचया २२ त्रिपस्मतकुंकुत्रापिनायांतिमुनिपुंगव अयंतुसर्वतोदुष्टोमुनिपात्रविभेदक २३
ममात्मजरतिर्जनौनौनेत्रपंमपयछति कौ वद्धेनहस्तपादेषुनत्समसांशिवासुतं २४ गृहमध्येविनिक्षिप्यतदृढेपिदधेदृढं मेवंमेववद
न्मातोजौतमःस्वाश्रममगाति २५ ततस्तेवालकाःसर्वेप्रोचंतस्तंगुणेश्वरं कथंनोदर्शनंचास्यभविष्यतिकदाबुधा २६ द्वारंदत्वादृढंमध्येस्था
पितोगिरिकन्यय एवंतेषुवदत्स्वेवतन्मध्येसमयोत्सरागत् २७ जनन्याःकटिदेशेपिदत्तपनेनदृढेपिच अचुस्तेतागिरिसुतांपुत्रस्तेनि
स्तोगृहात् २८ पस्यतिस्मततोमध्येवद्धमेवगुणेश्वरं वहिस्तान्मुनिपुत्रान्सानत्स्वरूपानपश्यति २९ यंकचित्स्तनपानायजुद्भवावि
हृत्वाशिवानिषिद्धासासुतस्तेतिगृहमध्येशिवेनसा ३० उद्घाटद्वारंसावालेषुत्वास्तत्मंदरोमुद्रा गोतमःस्वाश्रमयातोदेवतार्चनमारभत्

योऽज्ञानवलात्सुप्रपन्नाः त्वमेवविष्णोरतुलासि शक्तिः सर्वस्यहेतुः परमासि माया ७ सतोसतोवापिपरासिशक्तिश्चराचरंत्वंकुरुषेखिले
शी संमोह्यलोकान्सकलान्सुरेशान्कार्य्यकलाभिश्चद्दासिभोग ८ येत्वांप्रपन्नानभयंतुतेषांमृत्योस्तथाकालकृतंकदाचित् त्व
मेवलक्ष्मीर्दुरात्मनांभाग्यप्रदस्वरूपा ९ विद्यास्वरूपासिजगत्त्रयेत्वंत्वमेवमुक्तिंप्रददातितुष्ट ये आश्रितास्तेजगदाश्रयास्तेवि
पतिर्लभ्योनचतेत्तुमातः १० त्वमेवविश्वंभरिविश्वमेतद्दूरस्यधात्र्यायसिवारिरूपा अनादिमध्यान्तनिधनाप्यगम्याहरीशलोकेश
सुरेश्वराणां ११ तेनुग्रहात्वांपरियान्तिभक्ता आनंदरूपानिवसन्तिनाके अभक्तकामान्विनिहंसिरुष्टात्वामेवमातः शरणंप्रपन्न १२
धन्यास्तुमातर्नयनेयविद्याजनुश्चमातापितरौचमातः कुलंचवहद्योचरणोत्वदीयौसर्वेशिलोकार्तिहरौसुरेश्यौ १३ को एवंस्तुतानग
न्माता वरमस्मैन्यवेदयत् सचवव्रेपरांभक्तिंसानयेतितमब्रवीत् १४ इदंस्तोत्रंपठेद्यस्तुसर्वान्कामानलभेच्चसः सर्वत्रविजयंप्राप्यदिवि
धामापुःसुखगोर्व १५ शिवो विश्वकर्मन्महाबुद्धेज्ञानवानसिसर्वत यच्छ्रुतंशिववाक्येनतत्सर्वंहृदयमेवते १६ सिंधुनापिजितादेवाः

३१ गुरोश्चरूपान्सोपश्यत्प्रत्यक्षान्देवास्तदाखिलान् पुरःप्रकीर्णमन्नं च ततो विस्मितमानसः ३२ चिंतयामासमनसाबुद्धिस्तत्कृ
तामया उमायैकथितंसर्वमन्नपानंप्रदर्शितं ३३ तयासंतोषितोबद्धोव्यक्ताव्यक्तस्यकारणं परात्परतरोदेवोयस्मिंस्तस्येमहाफलं ३४
अन्नंसवुभुजेवालैःसार्द्धंतुमुनिसंभवे मोहितोमाययाचास्यसर्वंमत्वाभिसंनतं ३५ कौ अहल्यापिपुनःपाकंचकाराद्भुतमानसा सोपि
ध्यानास्थितोभस्त्वानित्यकर्मसमापयत् ३६ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेवागौतमाश्रम ९४ कौ यथेष्टंवर्षेपंचकेनेतुकस्मैयातोवहिःशिशुः उमाया
बालकैःसार्द्धंविक्रीडनेकधापुनः १ तंदिदृक्षुर्विश्वकर्माययावंवाग्रहंप्रति पार्वतीवहिरागत्यमानयामासतंबहु २ चिचासनेसमावेश्य
पूजयामाससादरं मधुपल्वचरणौमादात्दूर्धंताम्बूलमेवच ३ ततस्तदादरंदृष्ट्वाविश्वकर्मातुतोषह तुष्टावपरयाभक्त्यागणेपस्यशिवांमु
दा ४ विश्वकर्मा नमामिविघ्नेश्वरविश्वरूपेब्रह्मेन्द्ररुद्रार्यमविष्णुरूपे त्वयाततंविश्वमनंतशक्तेब्रह्मादिदेवैरभिनंद्यरूपे ५ त्वमेववि
श्वरजसाविधत्सेसत्वेन मातःपरिपासितच्च त्वमेवसर्वंतमसात्यहंसिसदैवकालेनजगत्त्रयेपि ६ त्वयाहतादैत्यगणाविमुक्तिंव्रजन्ति

सर्वेकारणगृहेस्थिता शिवस्तत्रसमायातः कैलासेपिहितेसति १७ दंडकारण्यदेशेत्रकोपिदेवोनदृश्यते त्वंतुसम्यक्समायातोबहुकाले
नदर्शन १८ विश्वकर्मा किमाश्चर्यंजगन्नाततवांलोमातरमाव्रजेत् दृष्टदेवंमहाभक्तोविघ्नकामोगुहंशिवे १९ पुत्रस्यतेश्रुतोमातर्मोहमाभु
तः नमहंद्रष्टुमायातोपुत्रयोर्दर्शनोत्सुक २० कौ एवंतयोस्तुवदतोयगतोसौगुरोश्वर आगत्यशशिसंकाशोरजसारुणविग्रहः २१ प्रसन्न
वदनोबालसम्पृष्टैः परिवारितः तन्मध्येशोभतेस्मासौकृतांजलिपुटःस्थितः २२ तुष्टावपरमात्मानंज्ञात्वातंगिरिजासुतं २३ विश्वक नमामिप
रमात्मानंसच्चिदानंदविग्रहं चराचरगुरुंसर्वकारणानांचकारणं २४ गुणेशंचगुणातीतसृष्टिस्थित्यंतकारिणं सर्वव्यापिनमीशानंव्यक्ता
स्वरूपिणं २५ अगम्यंसर्वदेवानांमुनिहृत्पद्मवासिनं सिद्धिबुद्धिपतिंनानाभक्तसिद्धिप्रदंविभुं २६ अभक्तकामदहनंसहस्ररविसन्निभं अ
नेकशक्तिसंयुक्तंदैत्यदानवमर्दनं २७ अनादिनिधनंशांतंजरामरणवर्जितं त्रितनुंचत्रयीमूर्त्तिंब्रह्मविष्णुशिवात्मकं २८ कौ एवंस्तुतिंसमाक
र्ण्यसंतुष्टःसगुरोश्वरः स्वासनेतमुपावेश्यपूजयामाससादरं २९ प्रक्षाल्यचरणौगंधमक्षतःपुष्पमेवच धूपंदीपंचखाद्यंचनिवेद्यासौतमव

वीत॰ ३० गुरोश्च विश्वकर्मन्नागतोसिममदर्शनकांक्षया किमानीतंममसुदेदेह्युपायनमुत्तमं ३१ विश्वक निजस्वानंदपूर्णानांपरवांछाविधायिनां
निस्पृहाणांसर्वकृतांसर्वशक्तिमतामपि ३२ समलोष्टाश्महेम्नांचकल्पवृक्षाधरीकृतां कर्तुमकर्तुंशक्तानामन्यथाकर्तुमेवच ३३ स्वाधीनता
चतुष्टानांस्वसत्तावर्त्तिनामपि पराधीनैरशक्तैश्चाकिंचनैर्मसंधर्षिभि ३४ किंदेयेपरितोषायस्वशक्त्याकिंचिदाहृत को एवमुक्ताविश्वकर्मा
स्मरूपपयसुरतःस्मरिणि ३५ पद्मचपरशुपाशंसहस्रादित्यसन्निभं सर्वशत्रुहरंतीक्ष्णंदधारसगुणोम्बरा ३७ उवाचविश्वकर्माणंकुतए
तानिविश्वकृत आनीतानिममर्पितस्यैतद्दत्स्वाधुनानघ ३८ विश्वकर्माउवाच संज्ञानामेतिनाम्नामेकन्याचारुस्वरूपिणी त्वन्निनोयन्मुख
वीक्ष्यसहस्राशत्वांछनः ३९ रमाशचीचसावित्रीशारदारुंधतीरति त्रिलोक्यांनसमाकापिपरायस्यागुणोम्बर ४० सामयारक्षयेदत्ताविवे
दात्विरूपिणीआगतेषुत्रिलोकेषुसांगोपांगेषुसर्वतः महोत्सहोमहानासीदिनाष्टकमहर्निशं ४१ यांदृष्ट्वासवलितादेवाश्चज्ञपाधोमुखागता
४२ सवितातामथादायययौस्वस्थानमुत्तमं तेजसातस्यतस्मामेकमकाकृशतामियात ४३ सातनोनिर्ममेछायांसंज्ञातुस्वमभावता संवेतस्यनिवे

घेवसधामसम्यग्गृहययौ ४४ गतेकियतिकालेसामयाज्ञातातुभानुना नेयंसंज्ञेतिसप्रायात्सधामोग्रगृहमर्यम ४५ ततोभीतापुनःसंज्ञामामुवाच
नमांपितः निवेदयरवेर्हस्तेतेजोनाहंसहेस्पृह ४६ ततःपित्राधिःकृतासावहिरेवययौकिल अश्विनीरूपमास्थाययगुहरूपावनेवसत् ४७
ततस्तुविश्वकर्मातामनवेक्ष्यक्वचिद्गृहे प्रोवार्यमणंसोथतेजसेसौढुमक्षमा ४८ क्वगतानचजानेतामुपायंतेब्रवीमिच यदितेतेजसोभागोम्
नेकिंचिच्छिद्यति ४९ तदासाप्रकटीभूयाद्रूमस्वचनयासह रवि यथातवभवत्तेनतत्तथाकर्तुंत्वमर्हसि ५० कौ विश्वकर्माततस्तंवैनयंत्रेस्था
प्योल्लेखह तेजोह्रासंचकाराशुकिंचित्सौम्योभवत्ततः ५१ यत्रयुगाभवत्संज्ञातत्रयातोर्यमाविभुः अश्वोभूत्वातयारेमेसानासत्यावसूततच ५२
नामाद्यायार्यमालोकंविजेहर्षयुतोगमत् विश्व तेजःशेषेणातस्यायप्रवलेनयुरोश्वर ५३ अतितीक्ष्णानिकालस्यसदाजयकराण्यपि चत्वारिते
पदमानिदत्तेचक्रगदेहरेः त्रिशूलंःशंभवेदत्त.सर्वशत्रुनिवर्हणः ५४ गणेश सम्यक्कृतंविश्वकर्मन्नायुधानिशुभानिमेदत्तानिदैत्यनाशायपरे
पकृतयेसता ५५ कौ एवमुक्त्वायुधान्याशुदधारचतुधावच तदाचक्रपेच्छथितीयर्वताम्रवनानिच ५६ शुशुभेसोपितैःकोटिसूर्यचंद्रनिभैर्विभुःकि

४६

गणे
१४८

स्यकर्मानमस्तकस्यपयोस्तस्स्थानमासपा ५७ उमात्मजोपिचिक्रीडेमुनिबालैर्वृतः पुनः तत्राययौवृकोनाममहादुष्टतमोसुरः ५८ भयंकराननो
मतोम्नसन्निभमहाबली पदाघातेनचभुवंकंपयन्हलदंतवान् ५९ दृष्ट्वाभयंकरंदैत्यंमुनिपुत्रापलायिताः सआयुधानिगृह्यासुतंवृकंसम
ताडयत् ६० अंकुशाघातमात्रेणपतितोभुविसोसुरः वमन्रक्तंनिजंरूपमास्थितश्चूर्णयन्द्रुमान् ६१ संहरन्जीवसंघातान् दशयोजनवि
स्तृतः सततोस्तमितेसूर्येययौबालयुतोगृहं ६२ बालामाहरुमायैतेतेनाद्यनिहतोसुरः वृकोनामांकुशाघाताद्दशयोजनमायत ६३ तानुवा
चाद्विजारेवाह्वाजंतुनिजमंदिरं ततस्तद्वाक्यमाकर्ण्यप्रहसंतःस्वालयान्ययुः ६४ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री बा च ९५ को ततःकदाचिद्गिरिजा
प्रसन्नंमाहशंकरं शिवोदेवदेवेशसर्वज्ञश्रृणुमेपरमंवचः बालस्यसप्तमंवर्षंवर्त्ततेव्रतंवास्यसांप्रतं १ क्रियतांव्रतबंधोस्यसुमुहूर्तेमहो
त्सवात् सउवाचसम्यगुक्तंत्वयाभद्रेज्ञात्वाचेतोगतंमम २ संपादयिष्येसाध्वस्यव्रतबंधंयथाविधि को इत्युक्त्वागिरिजांदेवःसमाकार्यचगौतमं
विचार्यसुदिनेलग्नंसामग्रींसमपादयत् ३ मंडपंचसुविस्तीर्णंसर्वान्ऋषिगणान्मुनीन् आकार्यपरिहृष्टैतांस्तदाज्ञावशगोहरः ४ रसाविधि

चकारस्यमनवंधंमुदातदा उपायनानिसर्वेतेशिवयोर्वालकस्यच ५ अथाशणिनिसहस्रेभ्योनमस्तेसपहरोपिच संदम्भविधिवस्राद्यान्नानोपा
यनसंचयान् ६ त्रिंशन्त्रिकोटिदेवेभ्योपहेभ्योपितथैवच किन्नरेभ्यस्थारणेभ्योवाद्यघोषेनदत्सपि ७ गायन्तुकिन्नरेख्यापुनर्नर्तकीनांगणा
श्च नृत्यन्तुसर्वलोकेषुपुष्पपुष्पसुमहोत्सवं ८ उपायनानिदानानिददौहर्षात्सदाशिवाः देवतास्थापनंकृत्वाभोजयामासचाखिलान् ९
प्रातःकालेवटुंस्नाप्यचौलकर्मसमाप्यच चतुर्भिर्ब्राह्मणैःसर्द्धंभोज्यसंस्नाप्यतेपुन १० वेदिकायामनंतरानुधृत्वापटमनुत्तमं मुहूर्तसाधयामास
मुनिभिर्मन्त्रवादिभिः ११ एतस्मिन्नंतरेदैत्योकृतांतकालसंज्ञको गजरूपधरोमत्तोदानोद्दकस्रवोद्भटो १२ तीक्ष्णदंतोदीर्घशुण्डोगगनस्य
द्विंशुक्करौ चीत्कारभीषितजनोसिंदुरारुणमस्तको १३ कंपतेपादघातेनययोराभुवस्कंधरा दंताघातेनयुध्यंतोरजसाच्छादयरोदसी १४ स
भाद्वारगतंशक्रवारणंहंतुमागतो दतमहारैस्तद्दंतैभिन्नस्नवल्लवतरं १५ स्रवद्रक्तंपपातोर्व्यांमच्छितोगजराट्स्वरणात् ऐरावतःपपाला
सुमुहूर्तात्स्थाप्यचेतनां १६ करिणोयथलग्नोतोदंताघातैर्निजघ्नतुः ततस्तोमत्तमातंगौसभामध्येसमीयतु १७ मुंडाभ्यांमङ्गयंतोनुताडुया

मासन्नुस्मद्य उतस्थुःसर्वलोकास्ते श्रुत्वाकोलाहलंतया १८ यतोयतोगच्छतःस्मततोदेवाः पलायिताः मुनयश्चतयोर्भीत्याद्रुतंदिक्षुपला
यिता १९ गत्वाचशिववंनेचसमाचख्युर्विघ्नमेतदुपस्थितं बालस्ततोतिरौस्पेनौदंतिनौबलवत्तरौ २० ततःपलायितागौरीसखिभिर्गृहमागता
२१ जगर्जघनवन्नीघ्नंतयोःशुंडेदधारह उभामपिहस्ताभ्यांचीत्कारंतौमचक्रमु २२ भ्रामयित्वास्फालयत्सएकस्मिन्नपरंगजं उभौतौ
शतधाजातौपतितौधरणीतले २३ धराचकंपेवृक्षाश्चगृहाश्चचूर्णितावह ततःखंजनितामातुर्दूरतःक्षिप्तपुर्गणा २४ वदंजग्मा
हुजननीशीघ्रमागस्यखेकयो सर्वेपलायितादेवाश्द्राघामुनयोपिच २५ उचुर्गुरोगंतेसर्वेस्वामिन्सर्वगुणाकर सर्वमागाहरौदेसोका
पघाद्गजरुपिणौ २६ बालेननिहतौशीघ्रमित्युवाचशिवासखी ततस्तेमीलितादेवाश्द्राघामुनयोपिच २७ निहतौलीलयादेवमायिनौ
बलवत्तरौ रत्नुकाशक्रमुनयोदेवाश्चविविशुःसभां २८ उपविष्टेषुसर्वेषुनन्दनुस्वाप्सरोगणाः ततोनवाम्यवाचंतब्रह्मारुद्रसमीप २९ द
त्वापरस्परमेवंवबंधमेखलांशिशेः यज्ञोपवीतमजिनंहोमचंक्रमिधामपि ३० कारयामासविधिवत्स्वाविचीवाचनंतया ततोमातादद्दौभिक्षा

मेंशुके भूषणानि च ३१ उत्तरीयं च रत्नानि मुक्ताफलयुतानि च लड्डुकान् भक्ष्यवाद्यानि त्रिशूलं शशिने शिवः ३२ ददौ नामा च कारास्य भा
लं चद्दनिरस्फुटं शूलपाणिरिति परं ततश्चक्रं हरिर्ददौ ३३ योचिष्के शोतिनामास्य चक्रे सम्यक् महात्मनः ततः पुरंदरःऽस्यकंठे चिंताम
णिंददौ ३४ नाम्ना चिंतामणिरिति चक्रे सर्वार्थदं शुभं ददौ तद्देवकमलमभ्यर्च्य कमलासनः ३५ विख्यातेति च नामस्य स्थापयामास संसदि ततः
सर्वसुरगणास्समभ्यर्च्य गुरोस्वरं ३६ नानाविधानि नामानि चक्रुः स्वस्वेछया सह अदितिः कश्यपश्चाथ प्रजनतुर्मुदान्वितं ३७ दर्शयामास
देवोपि सर्वरूपं तयोः शुभं भालचंद्रं दशभुजं मुकुटेन विराजित ३८ दिव्यांबरं दिव्यगंधं दिव्याभरणभूषितं सिंहारूढं विराजंतं सुरगौरर
वंधनं ३९ दृष्ट्वैत्यमदितिर्हृष्टा लिलिंग स्नेहनिर्भरा रोमांचितशरीरा च प्रेमगद्गदनिस्वना ४० विस्मयं परमं प्राप्तास्त्रवदश्रुजलाविला पर
मानंदमग्नाभूत्स्नेहस्नुतपयोधरा ४१ तथैव कश्यपो देहभावं तस्यां जनत्स्मरणात् उचतुस्तौ सुतं स्नेहाद्धस्ताविह योगतः ४२ कृपातां गमितौ
ते घदर्शनास्यष्टतां गतौ नावांसजस्तुते दानीनौत्वद्वारणेरतौ ४३ इत्यपित्रोर्वचः श्रुत्वा पतितं घजगादतौ मतिप्सुतं मयामात दीस्यदर्शन

मेकदा तदीदानींमयादत्तंनशोकंकर्तुमर्हसि ४४ सर्वांतर्यामिगर्णास्मात्तद्वियोगोनकदाचन कौ एवंतुवदतोरेव पार्वतीसमुपागता ४५ उवाच
परममीतारद्वाल्लेदंतयोःशिशो अदितेदेहिमेपुत्रंगृहीतंचिरकालतः ४६ नायंतवसुतःशुभ्रसम्यक्त्वपश्यसुविस्मिते सापश्यसुतरेवै
नंगुरोशंतनयंस्वकं ४७ अदितिस्त्वांममेसाहपार्वतीतांममेतिच एवंविवदमानेतुप्रादुर्देवास्तुविस्मिता ४८ अनादिनिधनोदेवःसर्वस्थि
संतकारक अनंतरूपोनंतश्रीरनेकशक्तिसंयुतः ५० कस्याअयंभवेत्पुत्रउभेभ्यांतेस्यमायया तेउचुः यस्याअयंभवेत्पुत्रःतस्याहस्तंमदी
यता ५१ कौ ततोदेवानिरीक्ष्येनंनानारूपिणमीश्वरं कश्चिदाहविधानायकश्चिद्विष्णुंचतुर्भुजं ५२ कश्चित्त्रिलोचनंप्राहवरुणंविस्मिता
सुरा उचुस्तेनिश्चयोस्माभिर्विधातुंशक्यतेनच ५३ भवतीभ्यांविवेकेनज्ञातव्योयंपरःपुमान् ततोगौरीगृहाणाशुस्वद्भुजेतनयंस्वकं ५४
स्तनपानंददौस्नेहाद्दितिर्नीरसाभवत् ममचेद्बालकोयंस्यात्कथमायास्यरंमति ५५ अहंभोस्याभवेत्सक्तापरस्यतनयेच्छया मुनयःकश्य
पश्चैनंपुपूजुस्तंगुरुमीश्वरं ५६ नमस्कृत्याभ्यनुज्ञाप्यययुःस्वंस्वंनिवेशनं भवानिचगृहंयातापुत्रमादायहर्षिता ५७ ततःसभागतासर्वेमगम॰

न्विलपान्स्वकान् ५८ इतिश्रीमद्गणेशपुराणे वागेयोविंवा ४६ मुनि त्वयाविनायकोदेवोमयूरेश्वरसंज्ञितः ततोगुणेशनाम्नोमेमहिमा
येनिरूपितः १ सकथंप्रापतन्नामकिंचतेनकृतंमहत् कर्मतन्मेसमाचक्ष्वसांप्रतंपद्मसंभव २ कौ यथातेनकृतंकर्ममयूरेश्वरनामच मा
पद्विनायकोदेवोनिरूपिष्येखिलंतव ३ पातालभवनेशेषःसभामध्यगतोभवत् वासुकीअमुखैःसर्पैर्विनीतैःपरिवारितः ४ ततःकद्रूसमाया
तातेजोरूपाद्भुतरूपिणी मुक्तामाणिपुतंचारुबिभ्रतीकंचुकंशुभं ५ विंवोष्ठीचंद्रवदनादिव्यभूषांवरावृता तांदृष्ट्वाजननींशेषोवासुकिप्रमुखा
श्चये ६ नेमुर्मातरंवहुदिनैरभवद्धर्षनंदितः वदंतेवालकाःसर्वेत्वंनुनिष्ठुरंनागता ७ इत्युक्त्वातांकरेधृत्वास्थापयामासचासने पप्रच्छुः पर
याभक्त्याततःशेषोब्रवीत्तुतां ८ शेष त्वमातःकश्यपस्यासीत्पत्नीचारुतनयसती सर्वविद्याविधानस्यसृष्टिस्थित्यंतकारिणः ९ ब्रह्मादयोदेवग
णास्तत्वयस्यनवैविदुः त्वंचापिसहस्राण्येनुमहेचसमाह्वसि १० तवपुत्रावयंमातस्त्रैलोक्यमाससाहसा साकथंत्वमिहायातांकिमुद्दिश्यम
योजन ११ कद्रु विनामप्रयोजनंपुत्रकोपिनायातिकंचन तथापितेकथयिष्यहंप्रयुक्तादरमात्मना १२ विनतामेसपत्नीयाजननीपन्नगाशिणां त

स्याद्दर्शनकांक्षामेकदाचित्संबभूवह १३ अनादृत्तातयाहंतुतन्मुहूर्तंसहसागता नासनंचनसत्कारंस्वागतंनचसाकरोत् १४ सर्ववैरंस्मरंती
साजरापप्यत्रमीस्सर्त तेनचाकर्षितावेणीविवस्त्राहंकृताश्रयात् १५ मामुवाचमहादुःखेनावलोकंसुखंनच ममत्मातुस्तुदासीत्वंसर्वमासीत्कृ
तंत्वया १६ तदाचकरुण्यालेश्योद्धृतोमनसिकर्हिचित् इतोगच्छनेचेत्प्राणान्ग्रहीष्यामिमहाखले १७ श्रुत्वातदीयवाक्यानिदुःखिताहंप-
रीश्वर अक्रंदंपरमंमात्मार्त्तासोयेतुनिश्चिता १८ आगताहंततोपश्चाद्दर्शनार्थंकिलानघ यदित्वेमपिभक्तिःस्यात्तदासर्वैःसहानघ १९ सस्
वापदिमामाहंतदातस्याविनाशनं कर्तव्यंचसपत्न्यामेततोहृदिसुखंभवेत् २० कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंक्रोधेरोषसमन्वितः जज्वालसहसाव
ह्निर्यत्नेनहविषायथा २१ ममयातुःकृतापीडाविनतातनयेयदि तदाहंतत्प्रतीकारंकरिष्यामिनसंशयः २२ कौ एवमुक्तासर्पेंद्रोयवासुकि
मसुखेपुत्रः तत्रगंतुंमनश्चक्रेयत्रसाविनताभवत् २३ वासुकिरुवाच अहमेवागमिष्यामिकोटिनागैर्युतोनघ विनतामानयिष्यामितिष्ठत्वं
भुजगाधिप २४ कौ एवमुक्त्वाययौशीघ्रंवासुकिर्विनताश्रमं असंख्यातुरगान्दृष्ट्वाविभायविनतातदा २५ तदैववेष्टितासर्पैरगोतमोपया

ष्ट। निमुक्तोशेषवनिकटंसाचतानब्रवीत्तदा २६ विनतोवाच किमर्थंबंधनंकृत्वाममानेतुंसमुद्यतः अपराधविहीनायाःपापिष्ठावदताशुभे।
२७ ममपुत्रस्यानुभावोज्ञातोस्तिसर्वपन्नगैः अतोमुंचंतुमांनोचेत्संहारंसकरिष्यति २८ कोद्रक्षतेवांसमीपेवसस्मारगरुडंतुसा सोपिज्ञात्वा
स्थितितस्याआगतपक्षिभिःसह २९ श्येनःसंपातिरपरोजटायुःपक्षिपुंगवः येवांपक्षसमीरेणचकंपेकुश्चपर्वता ३० भुजगास्तेषुसर्वेषुवम
न्विषकराान्बहून् युद्धमासीन्महाघोरंनागानांचपतत्रिणां ३१ ततोजटायुसंपातिःश्येनंध्वानयंस्तते मातुस्तेतेस्तुसंप्राप्तोगरुडः पक्षवाततः
३२ कंपयन्जगतींसर्वांपातयन्द्रुमपर्वतान् तद्दृष्ट्वाभुजगाघोरापलायनपरायणु ३३ पक्षवातेनगगनेबभ्रमुर्भुजगाःपरे मुक्तातुविनताबं
धात्स्वस्थानंगंतुमुद्यता ३४ तांदृष्ट्वावासुकीकुद्धोदहन्व्योमवान्विषं पक्षघातेनगरुडेपातयन्भूतलेचतं ३५ विनतानुगतावेगात्स्वस्यास्व
स्यानेमुत्तमं मतायंवासुकेर्दृष्ट्वागरुडःस्वस्मीतपश्चक ३६ विनतारक्षितंयातेयातेतस्मिंस्तुकोपह वासुकिर्विसमर्त्यंतमसजद्दिव्यपन्नगन्
३७ नागलोकेनिनायाशुबद्ध्वातान्विवरेक्षिपत् पिधायद्वारंशिलयाततोमातरमभ्यगात् ३८ उदंतंसर्वमाचख्यौमात्रेशेषायचारुधीः

गरो०
१५२

शुशोच विनता श्रुत्वा बध्वानीतांसुतांस्तुतान् ३९ प्रययौ कश्यपं शीघ्रं नमस्कृत्वाब्रवीच्च तं विपरीतमिदं जातं मत्सकृत्सर्योदयोयया ४० गरु
डेऽस्थितां मामनयत्सह सा वासुकी रिपुः त्वत्तोनुयपोश्यपेनोजरायुर्मोचितुंचमा ४१ संपातिसर्पसंघास्तेमारयामासुरोजसा पराजितेषु
तेष्वाशु भुजगैर्बहुभिर्मुने ४२ गरुडं चास्मरं तेन जित्वा सर्पगणांस्तुतान् मोचिता चाखुरूपेण तेनाप्यागमनं कृतं ४३ जटायुस्तेन स
पातिः श्येनो वासुकिना बलात् नीताः पातालविवरं पिधाय स्थापिता दृढं ४४ गमिष्यति ममारणा विना तान्वा सजामित्ति तेन संपातिः
तान् एतावन्नदुःखमास्मां हंत्वपि मन्त्रदृढं निःस्थिते ४५ कौ इति श्रुत्वा प्रियावाक्यं प्राह तां कश्यपो मुनि ऽरुचि मा चिंतां कुरु भद्रे त्वं ध्येतु ते
मानसो ज्वरः ४६ ऽस्तुं तेहं महास्वामिपुत्रस्तेऽयो भविष्यति अभेद्यमंड्न्द्रेण पार्वत्या च दिवालकः ४७ कौउन्नभेत्सत्रिपादाभ्यां ततः पुत्रो
भवेत्तव सुनीलकण्ठो बलवान्नीलकंठरवापरः ४८ तस्य प्राद्धश्रवान्नस्तुः श्रवसस्ते पराभवं यास्यंति च युरोश्रोपित मारुह्य भुवो भरं ४९ हरि
ष्यति त्वदापुत्रामोक्षं तेनागवंधनात् कौ एव मुक्ता मुनिस्तस्यैरहो दातांस्तनुमुदा ५० विनतापययो हर्षात्काननं जन्तुवर्जितं कालेन सुषुवे सा

डुमभेदंवज्रपर्वते ५१ महासनेवत्कलैस्तद्दृढावस्तुस्थिराभवत् यथाभूमिगतेद्रेष्मेककर्कटोवलवत्तर ५२ इतिश्रीमद्गुरोगपु श्रीवा
शिखंस्पृशति ९७ कौ एवंगतेसमसमेदेअष्टमेसगुरोम्बरः उपस्नात्वास्थितोवस्त्रजयनदंडचतुष्टयं १ कस्तूरीतिलकोनानाभरणासु
विराजितः दिव्यांवरधरोदिव्यगंधमाल्यविभूषितः २ ततस्तेतापससुताआगतास्तंगुरोम्बरं तद्दीप्त्याभूषितास्सर्वेरूपाढ्यापयाघना ३
ताः दृष्ट्वाध्ययनेवुद्धिर्जातस्यार्भकैः सह सर्वेषामस्तकेहस्तंप्रधानत्समयोविभुः ४ त्रिचतुःपंचवर्षीयाणांवेदस्फूर्तिस्तनोभवत् विनानुचेतनाम
ध्येनभोवारणाहिश्रूयते ५ चतुर्णामपिवेदानांसर्वेपारायणांव्यधु नाभस्पयनपस्पुरणाप्यासंमस्वरातंतदा ६ श्रवणेनस्वराजाताःपाठ्यता
वेदचारिणां समासेवेदहितयेसामगानमथारभत् ७ हरिणाःसिंहशार्दूलाभुजगाःपक्षिजंतप गानस्यश्रवणेसक्ता अश्रुपाताःप्रसुस्व
व ८ अष्टाशीतिसहस्राणिमुनयःश्रवणेरता आनंदहृदसंमग्नाःथेरतेसमयथानिशि ९ मत्तयथागणास्सर्वःशिवाचहर्षनिर्भरा अथ
वत्साप्तेचंद्रःशिवभालास्थितस्तदा १० ततःसंपर्कांतरुउमालरुजानिप्ररुहावभुः लज्जिताःकिंनराःसर्वेगंधर्वाश्चास्यगानतः ११ स्मरतसा

गारो
१५३

स्त्रियाश्चान्तः आरार्तिकं व्यधुस्तदा तत्राजगाम सहसा दैत्यश्चाभिनवाकृतिः १२ यस्य शब्देन दीर्णास्ते मंदराद्रिगुहास्तदा हस्तदन्तोवापि नामस्त
जगनपनोरिहा १३ सतुष्मायद्रूपेणावभासमानश्चतत्रह पचनेत्रश्चतुःशृंगोवक्रपादश्चतुःश्रुतिः १४ विमुखश्चाद्विपुच्छोसौ जहासोच्चैर्विनि रौ
द्रपतं पश्यंतु कौतुकबालाश्चोवाचेत्याशिरविभः १५ अस्मद्भुतं दृष्ट्वा मिद्दामिस्रचुस्तेगुणेश्वरं ततो दैत्यो ननर्तोच्चैरुड्डीयापतद्भुवि १६ स
गांतीनः स्वरांस्तिष्ठनद्व्याघ्रवत्स्वरूपधृक् धीयताधीयतामेष रक्ष्यतां च शिशुस्त्विभु १७ इत्युक्ता दैत्यसमयमद्वेगेन च गुणेश्वरः पला
यतिमद्दा दैत्योयातियत्रैसवालकैः १८ महारणपगतासर्वेयत्रवापुनर्नसर्पति गर्जतिसिंहवन्नाहस्तागजास्करवानरा १९ तं धर्मं कामयातो
सावुड्डीयदैत्यपुंगवः क्वापि यातो दूरदेशं ततः खिन्नो गजाननः २० क्रोधसंरक्तनयनो मुमोच पाशमुत्त्वरां चकंपेधरणीव्योमस्वमन्मेघमभ्भजना
२१ स्पपतन्भानिस्वास्त्वच्छांककुभोस्यनदत्स्वनात् सपाशो दैत्यमाक्रम्य स्वरोनायाद्गुणेश्वरं २२ श्वासरोधात्सपातोर्व्यां लुठमादौ भुजैर्मुखं नेत्रद्वाण
तगता स्मारां पश्यत्सुबालकेस्वयथा २३ पतितो रूपमास्थाय चतुर्विंशति योजनं सपाशकंठं तं केचिद्विचकर्षुरितस्ततः २४ गदेकास्वंमुखेधृलि

चिक्षिपुरपरेर्भका केचिन्मस्तं पुरीषं च चक्रुस्तन्मस्तकेर्भका २५ गुरोशनिकटं याताः सर्वे बालाः क्षुधातुरा रसालानि बुभुक्षुस्ते केचिन्मस्तके
गता २६ आजघ्नुः फलघातेन भूमिस्था उपरिस्थितान् पतितान्यपरे खादन्त दृष्टुर्विनतान्तत २७ अरे माः छायघातिष्ठेतिसा धावद्बालका
स्मृति पलायमानांस्तान् दृष्ट्वा विनतात्मजो ययौ २८ निघ्नन्तीपक्षघातेनस्थापदानि दुष्टान्यपि गुरोरक्षन्तस्मालोकालीनोऽक्षस्वकोट २९ द
दर्शाउ मेनन्तरं मंजुल्लं शिखिनो यथा दधार हस्ते सहसा गुरोश्शेवलवत ३० आस्फोटयन्तत्प्रदूरे पतत्रीनीलकंठवान् दीर्घपक्षोविस्तृतास्योव
मनज्वालाकरणान्मुखात् ३१ अधक्षनयद्भी पक्षौ कंपयन् जगतीतल्ल चेलुर्वेलामतिक्रम्य समुद्रास्तस्य शब्दतः ३२ चचाल मंजुलं भानो रर्भका
स्तेपलायिता पक्षाघातैश्चचंचुपुटैर्जघान पक्षिपुंगवः आरं दृष्टतोनुपयोसौ यपक्षाघातेन ताडयन् ३३ दृष्ट्वैकदन्तं तेयायो दुकामो गुरोः स्मरः
जग्राह पक्षे तं क्रूरं ततो युद्धमवर्तत ३४ पक्षाघातैश्चचंचुपुटैर्जघान पक्षिपुंगवः अरक्तनयनः सोपितंजघ्ने मुष्टिघाततः ३५ अतिदार्ढेनस्प दृष्ट्वात
नुर्बिं रयवायुधै गुरोरास्तं जघानाशु निपतं धरणीतले ३६ उड्डीय स पपाताशु बालानां हायपरवरः गुरोश्शक्ताः समुत्सृज्य समारुरोहोऽजं ततः ३७

स्ववर्णं चाऽङ्गं कृत्वा आरुरोह गुरोर्म्बरः ततः समाययुर्वीत्वा विनतापि समाययौ ३८ तुष्टाव परमात्मानं गुरोर्ध्यातं धियास्वया त्वं स्रष्टिकर्ता रजसा च॥
त्वासत्वेन पालकः ३९ विष्णुस्त्वमसि तमसा संहरन् शंकरो ह्यसि न देवा नर्षयस्तत्त्वं विदुस्ते स गुणास्पद ४० निर्गुणस्य तु को वेद चराचरगुरोरपि
एवं स्तुत्वा वदत्सा तं मरणात्ता भक्तितत्परा ४२ कश्यपस्य मुनेर्भार्यां विनतां विद्धि मामिह तस्य पुत्रः शिखंडी च सेवकस्ते भविष्यति ४३ मुनिना पूर्वमु
क्तं मे योऽस्मे न भिनत्ति च सोस्य स्वामी न संदेहो मोचयिष्यति ते सुतान् ४४ मती स्वस्वामयाहव्यं पादप्रचिरं तव जटायुःश्येन संपातिर्नीताकद्रुसुतैरत्र
यः ४५ तान्मोचय जगन्नाथ शीघ्रं दर्शय मे सुतान् गुरोश्च मा चिंतां कुरु मातस्त्वद्दर्शयिष्ये सुतांस्तव ४६ कौ एवमुक्ता तु विनता बहुहर्षसमन्वित
शिखिनं च ततः तत्स्महद्वरं मतो वरुणीष्व ह ४७ शिखंडी यदि मे तुष्टः प्रसन्नोसि यदि देव वरो मम तु तद्दा मन्नाम पूर्वं ते नाम ख्यातं भवे भुवि ४८ एतन्मे
देहि सर्वं पातव भक्तिं दृढां तथा देव उ साधु साधु त्वया प्रोक्तं नित्यों भे नांतरात्मना ४९ त्वं नाम पूर्वं मन्नाम मयूरेश्वर इत्यपि विख्यातं त्रिषु लोकेषु भ
क्तिस्ते च दृढा भवेत् ५० कौ एवमाकर्ण्य सा सर्वं विनता स्वाश्रमं ययौ शिखंडिनं समारुह्य मयूरेशेति चासकृत् गणैर्ग्रामिर्मुनिबालैस्तैरन्वितः शोभयन् दिशः

मातरंमारीपसाहृत्वतांतंसर्वमंजसा वर्णयंतोमयूरेशंमुनिपुत्रागृहाण्ययुः ५३ इत्थंमयूरेशनामसमापत्यासगुणोम्बरः ५४ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री
वः शिखंडिवर ५८ को अद्भुतंकृतवान्वर्षेनवमेसौगुणोम्बरः शिखंडिनंसमारूढश्चतुरायुधभूषितः १ नानालंकारसंयुक्तोम्बगनाभिजरोभि
तद्दिव्यांवरधरोबालैः क्रीडितुंसमुपाययौ २ स्वर्णचंद्रनिभःश्रीमानजयशब्दैरभिष्टुतः क्रीडंतंसरसीयाताः पंचयोजनविस्तृता ३ अगाधोदनक्र
झषकूर्ममंडूकसंयुता लतातरुपरीवारा नानापक्षिरुतैर्युता ४ उड्डीयपतिताकेचित्तस्यांकेचिच्छनैर्ययुः चूततंतीरगंदृष्ट्वा विशालंफलसंयुत ५
आरुरोहमयूरेशोबालाः फलजिघृक्षया रसालैस्तैर्निजमुखानभिन्नांगाययेपलायिता ६ बालास्कंधान्दारयंतोनिपेतुः केपितज्जले एवंक्रीडत्सु
बालेषुदैत्योगादश्वरूपवान् ७ यस्यपादप्रहारेणचूर्णतांयांतिपर्वताः यस्यहेषितशब्देनकंपतेभुवनत्रयं ८ पुच्छांदोलनतोजीवान्हंतिस्कंधंग
हर्षतः तस्मिंश्चभ्रमेतद्दलेनकंपितेपतितेर्भके ९ के चित्पलायिताबालाः केचिल्लीनाश्चमस्तके केचिन्निपतिताश्चाश्वस्तुगरोषेपतितेजले १० निम
ग्नेहिमयूरेतस्मिन्माहेदेनमुनिबालका किंवक्तव्यमुमायैचदर्शनीयंमुखंकथा ११ शंकरोपिहत्यादिद्योमस्मत्सान्त्वनं करिष्यति अगाधेस्मिन्जन

गणे
१५५

लेमग्नंमवेक्ष्यनचशन्कुमः १२ मातापितापालयिताभ्रातात्रातासखाचनः कौ एवंप्रोक्तस्तुबालेषुमयूरेशोदधारतं १३ कराभ्यांजलमध्येतुचक
र्षबलवान्विभुः आरुरोहबलाद्दैत्यंभारेणामज्जयन्मुहुः १४ सदैत्योविवमन्नेत्रान्मुखान्नवहन्जलंमुहुः जलपूर्णश्रुतिश्वासस्तत्याजप्राणान्महारवः १५
एकहस्तेनधृत्वातंदोलयित्वाजलाद्बहिः मयूरेशस्ततोबालाजहर्षुर्ननृतुर्भृशं १६ महांतश्चतधात्र्यांतंदृष्ट्वादैत्यपुंगवं मयापासुर्मयूरेशंमहा
बलपराक्रमं १७ तमूचुस्तेतदादेवंमृतंतेमत्वारुदामहे तावद्देवहिदृष्टोसिहत्वादैत्यंबहिर्गत १८ पुनस्तेजलमाविश्यमासिंचन्नंजलैर्मिथः एक
मत्येनसर्वैतेमासिंचन्गणनायकं १९ वर्षाकालेयथामेघाधरणींपर्वतानपि षड्भुजैःपरिसिंचन्सनपर्याप्तोभवद्धरा २० तदासंख्यभुजैर्वारि
विक्षेपबालकेषुसः तदाश्चर्ययुतेदृष्ट्वापरस्परमथाब्रुवन् २२ षड्भुजोयंकथमभूदनंतभुजमंडितः मंदीभूतामुनिसुताःकद्विहस्तावयंविभो २३
असंख्यभुजवीर्योजाःकचत्वंभुवनेश्वरः पुनःसर्वेसिषिंचुस्तमपरेवंरुषान्विताः २४ सोनंतरूपस्तान्सर्वान्सिषेचगणनायकः एकैकस्याग्रतोभूत्वा
षड्भुजोनिजतेजसा २५ तावच्छिवंगिरिंयोसौचतुर्भुजविभूषितः ययौमूलेंजलिपुटंबध्वादेवंगुरोश्वर २६ पप्रच्छतस्तन्मुखेविम्बसमर्दस्वर्गान्वितेतु

गंधर्वयक्षरक्षांसि सरिद्द्धिद्रुमपर्वतान् २७ सर्वंचराचरंविश्वंसदेवासुरमानुषं मथयामासुरत्यन्तहृक्षैसंतंभयातुराः २८ बालाः नवित्र
मःस्त्वामात्मानंपरंवानापिकिंचन एकरूपोभवविभोसर्वव्यश्चाखिलेश्वर २९ कौ इतितत्प्रार्थनांश्रुत्वाजातोसौसर्वव्यविभुः एतस्मिन्नंतरेतत्र
चिक्रीडुर्नागकन्यका ३० अतिसुंदरगात्रास्ताःसर्वालंकारभूषिताः नानिरीक्ष्यपरंस्वरेयंविहूलामदनाग्निना ३१ जाताऊचुर्मियःसर्वाअयं
भर्ताभवेद्यदि तदानःसफलंजन्मजीवितंचवयोपिच ३२ धैर्यातमश्चुत्स्तासर्वाःकुलआगम ततव दृष्ट्वातेवचनःचेतोविह्वलं नोभिजायते ३३
विश्रांतंकुरुचेतोनः स्वांगसंगात्स्वयंनम देव अहंशिवसुतोनाम्नामस्मरेश्याहइतिस्फुटं ३४ शिश्यालो [illegible] निपुणैश्चमाजिंतोबलवत्तरैः त्वया
मांद्रकमलंभवतीनांमसंगतं ३५ ताऊचुः अस्मद्गेहेस्वरंगास्थित्वाविश्रामकर्तुमर्हसि ३६ पार्वतीमति [illegible] नपारितव्येत्रभयंययतः ३६ अ
तोनायामिवःस्थानंगच्छंतुनागकन्यकाः कौ एवंवदतितस्मिंस्तुधृत्वानिमुर्ग्देहंतुत ३७ तमदृष्ट्वापुनःशोकंव्याधुर्मुनिसुतास्तदा बाला उः कथं
कठिनतायातोदयात्नुःसुरेश्वरः ३८ अस्मत्प्रार्थितिकिरणोनचंद्रउस्मतांव्रजेत् नपितामन्जतेबालानपराधान्तुतेसति ३९ ऊगतोसिविना

गरो०
१५६

त्वांहिगमिष्यंतिहिनोसवः कौ केचिन्निपतिताभूमौकेचिद्भ्रान्तानिजघ्निरे ४० केचिद्ययुःस्वाश्रमंतेपथितस्यपदांबुजं दृष्ट्वानेमुरुदंतस्तेदृष्टु
तेभगासुरं ४१ मूर्धज्ञाघाततोयस्यभानिभूमौनिपेदिरे शतयोजनपादाब्धौमुखंभूमौमसायं ४२ तेषांमार्गेप्रस्फुष्वापततस्तेषिणश्चोयपुः
ध्यांयंतस्तंमरुरेषांशोचंतःपथिविह्वलाः ४३ उदरंतस्यतेयाताअपारंजलधेरिव भ्रांताःपरस्परंचक्रुर्वार्तानानाविधास्ततः ४४ मरुरेषांग
तःक्वापिवयंकुत्रव्रजामहे नजानीमोदिशःसर्वेनोदृश्यंतेगृहाणिच ४५ इन्द्रियाणामधिपतिर्मेनोनीतंतुतेननः विनानोमनसाज्ञानंकथ
मुत्पन्नस्यतेर्भका ४६ क्वमातरोभ्रातरोवापितरःश्वशुरोस्परः एवंवदत्सुवालेषुमहरेशोखिलार्थवित् ४७ आविरासीतसुतश्चतुरयुधभृ
वितःसउवाच माशोचंतुभवदुःखंज्ञात्वाहंशीघ्रमागतः ४८ भगासुरोदरगतानानालक्षांविदुरर्भकाः कौ निद्रयामोहयामासमुनिपुत्रानयुगे
श्वरः ४९ दैत्यदेहांतरगतोवज्रधेवामनोयथा विपाट्यदेहंतस्याशुशकलेद्व्यधाद्विभुः ५० ततोस्तमितआदित्येनागतेष्वर्भकेषुच मा
तरपितरश्चैवचिंतामापुःशुचान्विताः ५१ ऊचुपरस्परंतेतुशिष्यापुत्रोमहाबलः वालानीत्वागतःकुत्रमस्तोवाशिशुभिःसह ५२ जीवंतस्तेरा

गताःस्युःसायंकालेषुभाषिताः केचित्प्राणान्विनातैस्तुनस्तज्जुर्मानरोपिच ५३ केचिद्दुःखुरमायेत हूतंसर्वेनिवेदिता केचित्तेषुवनंयानायभ्रमुर्व
नयर्वतान् ५४ नापुस्तंचस्वकान्बालानखिन्नाः मापुर्गृहान्मुनः नानाकोलाहलंचक्रुर्जनन्यःपुत्रसोदरा ५५ तेषामाक्रंदितंश्रुत्वापालुःसम
हररात् ततहूयंस्वमात्मानंततभ्रूत्रासमन्वितं ५६ ततदासःस्वयमेवततच्छीलगुणान्वितं ततदेगंचकाराशुविवेशासौगृहांस्ततः ५७ क
त्वाततहूयोवेषंततन्नामयुतंशुभं जनन्यातास्समुत्थायबालानादायसत्वराः ५८ स्तनपानदुःखःमीसापरमानंदनिर्भरा ततोदहशिरेबालाः
पितृभिर्मातृभिश्चतो ५९ तान्कुंचकस्थितंरोषाद्दृषःकालेगताकुतः नस्नातंनचंभुक्तंचनचात्महापिभाषितं ६० मत्सरेश्चरसंगेननवनगंतुमर्ह
थ कौ एवंशिक्षाप्यताबालानालिंग्यबुभुजुःसुखं ६१ शिवापिपुरतोपश्यन्नमहरेशसमागतं आलिंग्यपरिपप्रच्छकिंयुक्तंवनगोचरे ६२ त
द्वियोगजदुःखेनमयाकिंचिन्नभाषितं स्तनोपिवपयोदृष्टोभोजनंचसमाचर ६३ ततःसर्वंचकाराशुमात्वावाक्यंगुणेश्वरः ६४ इतिश्रीमद्गणे
क्री वा भगासुरवधो १०० कौ अनेकरूपवानदेवोमहरेशोखिलेश्वरः अतिसुंदरदेहःसल्लागकमाभिराद्भुताः १ गृहंस्वकीयंकीगवोर्जितो

गा।गो।
१५७

बद्धविस्तरान् सुगंधितैलोद्वर्तनेनस्नाप्योसौरभितजलै २ दिव्यवस्त्रैरलंकारैश्चंदनैरपि सम्यच धूपदीपैश्च नैवेद्यैः फलतांबूलकांचनैः ३ चतुःकर
पुटंबध्वाथवयंधन्यतमाविभो यत्दृष्टंतेपदंदेवब्रह्माद्यैरपिकांक्षितं ४ नागलोकोधन्यतमोजीवितंनःसुजीवितं त्वावण्यपुष्पस्यगंधेनोमानसंतापमस्त
जत् ५ यद्यत्तेऽर्पितंदेवतत्तदत्रापिगृह्यतां अत्रास्थित्वाकतिदिनंपश्चात्वंगंतुमर्हसि ६ मत्स्येश वांछितंवोविधास्येहंगिरिजामांपत्नीसेने
मद्वियोगेनतस्याशानभस्मयतिकिंचन ७ पर्यंकस्यात्मजातस्यदर्शनंचेद्भवेन्मम को ततऊचुर्नागकन्यावासुकेःपुत्रिकावयं ८ ब्रह्माद्यामुनयोदेवा
यांतियस्यगृहंसदा यस्यविश्वंभवेज्ज्वालादहेत्त्रिभुवनंविभो ९ को दृष्टुकामंतंपुरस्कृत्यपितरंप्रापुरंगनः रत्नसिंहासनेदीप्तेतिष्ठंतंपन्नगैर्युतं १०
कोटिसूर्यनिभंरत्नमालयाचारुशोभितं मद्दिस्फुरत्ताकिरणैःछादयंतंदृशोखिलाः ११ तंदृष्ट्वावासुकिंदेवोगर्वितंबलवत्तरं उड्डीयतत्फणासं
स्तंभमणिंजग्राहसत्वरं १२ येनयानानाविवरेनांधकारोभवेत्क्वचित् आंदोलयामासशिरोलोड्यचसप्तपर्वतान् १३ उदधीन्समस्तस्वर्गांश्चपाता
लानिरसातलं हस्तेनैकेनतंगृह्यमत्स्येशःस्वलीलया १४ वासुकिंनिजकंठेसबबंधसर्पभूषणः विख्यातःस्वर्गलोकेभुजगजीनंदनोविभुः १५

तद्गर्जितं समाकर्ण्य चुक्षुभे भुवनत्रयं ततः सर्पगणाः शेषं नीत्वा वासुकिमब्रुवन् १६ स तु क्रोधसमाविष्टो विस्फार्य निखिलाः फणाः विषाग्निमुत्सृजन
दग्धुं त्रैलोक्यमुपचक्रमे १७ उवाच कः क्षमो जेतुं मम बंधुं तु वासुकि आवे आवेशेन ययौ रोषाद्दावानल इव ज्वलन् १८ शीघ्रं यातो महरेशं तिष्ठति
चाब्रवीत् ततो नागकुलान्याशु तं शेषमन्वयुस्तदा १९ ततः पन्नगकोटिस्ताः दृष्ट्वा देवो यतिस्ततः शिरवंजि मल्लके हस्तेन्मधाद्घ्रापपन्नगे २० स ययौ त
व मरुभुजः दुधाव पक्षौ तद्वातान् भ्रामयन् भुजगोत्तमान् २१ कांश्चित्स भक्षयामास चरणौ चापरानपि मारयामास कांश्चित्स भुजगान् वलवत्तरान्॥
२२ निरीक्ष्य तं म्लताके चित्पन्नगा भयविह्वलाः दृष्ट्वा पराक्रमं तस्य शेषः श्वासमवासृजत् २३ शिरवंशी पतितस्तेन मूर्छितो धरणीतले महरेशं ततः
शेषो ययौ क्रोधाद्दहन्निव २४ त्रैलोक्यं विषवह्निस्थं समालोक्य गुरोश्वरः विराड्रूपं समास्थाय हरो हन्तत्फणोपरि २५ उड्डीयवान्नभावेन गर्जन्मेघ
इवापरः ननर्त करतालेन पादाघातेन मर्दयन् २६ अनंतकोटिब्रह्माण्डभारेणापरिपीडितः एकवस्त्रं उवाच्छि सकथं तम्भारमावहेत् २७ ववंध भो
बद्धि कटौ रज्जुवासो यथा रमत् ततस्ते भुजगाः सर्वे योद्धुकामास्तमन्वयुः २८ हुंकारेणैव तान्सर्वान् मानयामास विघ्नपः अवधीन्मल्लके कांश्चित्कांश्चिच्च

गारो
१५८

करीयोरपि २९ परिश्रांतस्तदाशेषोनुनावतंगुरुणेश्वरं नस्वरूपंविदुर्देवास्तथामुनयोपिच ३० त्वमेवसृजसेविश्वंपासिहंसित्वमेवहि नानावतारक
तीत्वंनानादैत्यविमर्दन ३१ त्वमेवसाक्षीसर्वस्यसर्वांतर्यामितांदधान् सर्वत्रकारणंत्वंहिकारणानांहिकारणं ३२ अज्ञानदाभिमानेनयोद्धुकामा
न्समस्तनः को संपातिंचजटायुंचश्येनमानीयसर्पराट् निवेद्यचनमस्कृत्यसमेयस्तस्तौवभ्रुवह तेपितेमणिवत्स्वादुदीनानायमसादत ३४ वं
धान्मुक्ताःसर्पकृतान्नमस्तेपरमेश्वर कौ एवमुक्तामहरेशंवंधुतंशिखिनंत्रयः ३५ आलिलिंग्यामुदायुक्तास्तदागरुडभाषिताः पप्रच्छुःकुश
लंमात्रेतेचक्षेममथाब्रुवन् ३६ ततःशिखंडिनंसोथहरोहगणनायकः पातालाद्दूरतोप्याप्यातैस्त्रिभिःसयुतोवशी ३७ भग्नासुरंददर्शाद्रौमार्गेशिशु
हरंचतं उद्यम्यपरशुंदीप्तंशतसूर्यनिभंविभु ३८ तस्याज्ञतस्यकंठंतंप्रभुमारमामारयत् तच्छिरःपरिवभ्रामघ्नंगंवन्याहतंतया ३९ ततस्तउ
त्थितावालायोगमायाविमोहिता ममरेशः क्वचास्तीतिप्राक्रोशत्सर्वंस्वते ४० आसनेक्रीडनेक्रीडनेस्वापेजागृतौभोजनेपिच तमेवध्यायमा
नास्तेत्वन्मुखाद्धिरायपु ४१ गर्भवासादिवोत्तीर्णोदृष्टश्चगुरुणेश्वरं दृष्ट्वातेहरुदुःस्नेहात्तालिलिंगुर्मुदान्विता ४२ तेऊचु सत्काम्मानंदेसजठरे

म्हतान्न्धापिगतोभवान् त्वत्स्मतेत्तस्यजठरेजीवितानिर्गतास्ततः ४३ मयूरेश सर्वव्यापिसर्वगतः सर्ववेताखिलाश्रय नसतवा
नूकदाविद्वोनचिंतांकर्तुमर्हथा ४५ वृद्धो ततोययौमयूरेशोवालकैः परिवेष्टितः केचिद्धावंतिपुरतोनानाशब्दकराम्मम केचिच्छत्र
धराकेचिद्दृचामरधारिणः ४६ ध्वालिध्वजंसमालोक्यययुर्मुनिगणावहिः वहीरूठंमयूरेशंवालकैःपरिवेष्टितं ४७ ऊचुःपरस्परम
वैमुनयोविस्मयान्विताः गृहेस्माकंशिवस्वामीकुतोस्मेस्यसंभ्रमंततः ताश्चतान्मीलिताः सर्वेपश्यन्तेदेवरूपिणः विचारेणचतान्सर्वेपरब्र
ह्मस्वरूपिणः ४९ आनंदहृदमग्नास्तेनविदुःस्वपरान्पुनः नापश्यंस्तेपुनस्तान्भ्रांतानिवच्युलोकपन् ५० कश्चित्पितरमासाद्यपटतिस्म
यथापुराकाश्चिन्मातरमासाद्यपिबतीस्मस्तनंमुदा ५१ आलिलिंगाथजननीपितरवापिकश्चन भ्रातरंतातपित्याम्मोरुरोदतास्तनादि
व ५२ उमापितनयंदृष्ट्वालिंग्यमादास्तनंमुदा ५२ कथंचिरंयातइतिक्रोधाद्भाषतं ५३ आदायहस्तेगिरिजामयूरेशंगदकंययो सर्वेतेमु
नयोजग्मुःशिशुभिःस्वंस्वमाश्रमाश्रमं ५५ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री वा अध्या १०१ की नमस्तुदशमेवर्षेसुखासीनंमहेश्वरं गिरिजास

हितवामेसमकोटिगणान्वितं नृत्यंतंतंमहेशंपतन्तंत्वांगणाशिशुं आययुर्मुनयःसर्वेगौतमाद्याप्रणाम्यत २ उचुप्रबुद्धामतयोमहादेवंमहौजसं
नऊचुःपावत्कालंशिवात्रत्वंमहेशसमन्वितः ३ स्थितोसितावद्देसानांमनंतानोसमागमः वयंतेनमपीड्यामोमत्रपाहिशिवाद्युना ४ वयंवा
मत्रगच्छामोयद्याज्ञानोभवेद्धर शिव भवत्संगेनचमपानववर्धाशीसौख्यतः ५ अतिक्रांतानिविघ्नानिमहेशेनतानिच भवतांगम
नेस्माकस्थितिस्याकिंतुप्रयोजनं ६ अहमेवमयास्यामिस्थलमम्यन्निराकुलं कौ इतिशिववचःश्रुत्वामुनयस्तंप्रणाम्यते ७ जयदेवमहे
शप्रीतास्त्वस्थानमाययुः शिवोपिगणसंयुक्तोवृषारूढोविकायु ८ वहीहठंमहेशंपुरस्कृत्वामुद्रान्वितः नानावादित्रनिर्घोषैर्नार
यन्विष्टपंततः ९ अन्वयुर्मुनयःसर्वेमहेशंशिवान्वितं तसल्पोवालकैःसार्द्धंस्नेहागदुद्भाषिराः १० रजसाव्योमनिव्याप्तेनमाज्ञापनकिं
चनः परावृत्यशिवःसर्वान्दाक्षिणाभिमुखोययौ ११ दृढ सुमार्गमध्येतेद्वादशाक्षौहिणीयुतं कमलासुरमायातंध्वलिधःसरितांवरे
१२ गजाश्वाःपरतोयांतिरथाश्वपादचारिणः नज्ञायतेरविस्तेजःशस्त्रदीप्याथकिंचन १३ कोलाहलोमहानासीतगजाश्वरथपत्तिनां

नानाविधानां शस्त्राणां संघट्टस्वनमिश्रितः १४ ददृशुस्तं महादेवं शिवचाराः पुरोगताः शंखासुरस्य वधं तेन नाम्ना ख्याविराजितं १५ नानायुधधरैर्गो
तुरगस्तु शिवं गणाः पादाघातेन यस्याभुत् कंपने कमठादयः १६ मुनयोप्येसहचराभयभीतास्तमब्रुवन् मयूरेशं महाभागं कथं रक्षसि नोऽखि
लान् १७ ग्रस्तो इति तद्वचनं श्रुत्वा प्रावोचत्स मयूरराट् विघ्नमानेशिवे चिंता नं कार्या मुनिपुंगवाः १८ मयूरेशोहरं प्राहं रमाहनमरुत्सुत
तःपुनः देवः महासेनायुतो दैत्यो नाम्ना सौकमलासुरः १९ यदि तेनुमहो मे स्याद्युद्धाय यास्यव्रजामहे शिव सम्यगुक्तं त्वया पुत्र दूरयानं दवह्नि
नः २० द्वादशाक्षौहिणीसेनायुतो सौ दैत्यपुंगवः एकाकिकथमायासि समकोटिगणैर्युतः २१ व्रजाम्युहि जयं शीघ्रं जहि शत्रुं महाबलं पुत्र
तवप्रसादात्त्रैलोक्यं दहेयमिति मे मतिः २२ कियंतो नं हता दैत्या नज्ञातास्ते त्वया तु किं अस्य कागणना त्वासिन्ना यास्ये जयवान्नहं २३ कौ
एवमाकर्ण्य तद्वाक्यमालिंग्य तं शिवो ददौ त्रिशूलं पुत्रहस्ते तत स्पर्द्धिमस्तकं शुभं २४ आज्ञां ददौ स्वपुत्राय गणायुक्ताय शंकरः स्से
डितैर्जयशब्दैश्च नादयन्स दिशो दश २५ ययौ समर्थैर्युक्तो विघ्नहा युद्धलालसः व्यारूढः शिवायुक्तोहरोपि द्रष्टुमन्वगात् २६ ६

ष्ट्वापरांदैत्यसेनांमहेशःशरीरतः निर्ममेवहुलांसेनांततोयुद्धमवर्तत २७ कालानुरूपीस्तेवीराब्रह्मांडग्रासनतत्परा मेरोरधिक
मानास्तेगर्जंतःशृंगपातिनः २८ परस्परानिघ्नस्तेतुमुलेसंयुगेततः अंधकारोमहानासीद्रजसाच्छादितादि २९ विस्मयंचक्रि
रेदैत्यास्तदानीमयमेकः अनेकतांकथंयातस्तस्माद्दैत्यःपरःपुमान् ३० भूभारंहंतुकामोयमवतीर्णःशिवालये सोपिदीर्घत
रंरूपंदधारसहसाविभु ३१ दृष्ट्वादीर्घंदैत्यरूपंयोगमायासमावृतः दशायुधधरोदेवोदृष्टस्तोमहावलः ३२ महेशश्चदैत्य
श्चविध्यमानौविसृजतुः नानाशस्त्रप्रहरणौर्नानायुद्धविशारदौ ३३ अस्तमयुद्धात्तगणासेनाचराश्चते मुष्टिमुद्गरैर्दंष्ट्राश्च
घातैरितरेतरं ३४ केषांचिन्मस्तकाभग्नाःपरेषामुरवोपिच जानुजंघाविरहितानिपेतुरपरेरणे ३५ गर्जयंतोदशदिशस्ते
डिंतैशक्तिविस्वनैः स्वामिस्वनामतोजघ्नुरंधकारेरजःकृते ३६ कबंधामारयंस्तत्रपरान्स्वानपिसंमुखं दैत्यसेनाचरभग्नादैत्य
मेवान्वयुस्तदा ३७ असंख्यातास्ततश्चातश्चासन्नवश्चरक्तसंभवा कमलासु रुद्रादयोलोकपालाब्रह्माद्यादेवतागणानिर्जिता

येनतेनेहकोयुद्धंकर्तुमुत्सहे ३९ भूगोलंमुञ्चतांनेतुकोमः शक्तोभविष्यति कौ इत्युक्तादोलयामासशस्त्रोदोलनतोजगत् ४०
क्रोधसंरक्तनयनोमारयामासदैत्यराट् मयूरेशगणान्सर्वान्नानावाहनदंतिकान् ४१ शिरःपादांस्तथाहस्तान्भित्वापातयदाहवे
उत्कर्षंतस्यतंदृष्ट्वामयूरेशोययौपुरः ४२ गर्जंश्चगर्जयन्व्योमदशशस्त्रैर्दैत्यान्हनन् असंख्याताहतादैत्यामुक्तिंमापुस्सुदुर्लभा॥
४३ इतिश्रीमद्गणेशपुक्री वाकमलासुरयु १०२ कौ विनष्टेवहुधासैन्येमयूरेशाहाक्षसदैत्यराट् खड्गपाणिर्ययौहंमयूरेशंरुषान्वि
तः १ तंदृष्ट्वातुमयूरेशोरुरुहखंशिखंडिनं तंदृष्ट्वाशीघ्रमायांतंपन्नगास्त्रंसदैत्यराट् २ जप्त्वामंत्रंचशस्तधाभार्गवादिष्टमादरात्
ससर्जपन्नगान्लक्षतेजसाज्वालयन्दिशः ३ सर्पैस्तैर्वेष्टितास्तेदेवसेनाचरानराः मृताकेचिद्गताकेचिद्यतिनाश्चापरेवनौ ४ उवाचदेव
स्तंदैवस्तंदैत्यमतिवीर्यपराक्रमं साधुयुध्यसिदैत्येंद्रनेशदृशःकोपिवीक्षितः ५ एवमुक्त्वारिपुंदेवोगारुडंचास्त्रमसृजत् ततःपलायि
तासर्पाःप्रोदतिष्ठश्चसंचराः ६ चक्रास्त्रमुत्सृजन्देवोदैत्यसेनानिवर्हणं तेनकेचिन्मृतादैत्याःकेचिच्छिन्नांघ्रिमस्तकाः ७ विलोकितासर्पा

गणे०
१६१

भिन्नजानुजंघाश्चछिन्नगुल्फाः परेपतन् गर्जंतिधावधावेतिपितर्मातःसुतेतिच ८ मुक्तियानामसुरेशंदृष्ट्वामारणान्जहृषुश्चये एवंसेना
निरस्तास्पततोदैत्यउपाद्रवत् ९ खड्गयाशिरुषागर्जन्वेनायाद्गजाननं तथाविधंरिपुंदृष्ट्वापर्शुमादायविघ्नट् १० ययोदैत्यमहावेग
मस्त्रजन्यरमुंचतं सदृष्ट्वातेजसाव्योमदिशःपाशिगणानपि ११ आछिनद्दैत्यहस्तचखड्गंचशतधाजवात् सचापंसहसागृह्यसज्जंकृ
त्वाशरानबहून् १२ असंख्यातान्वलाद्विध्यन्छादयामाससैनिकान् गगनंचदिशःसर्वाजगर्जघनगर्जनः १३ अंधकरेवाणमयेनाज्ञासी
त्कोपिकिंचन मयूरेशोथशीघ्रंतदस्त्रंभस्मावपातयत् १४ शराघातेनवलवान्निवार्यशरपंजरं ततोंतरिक्षेतिष्ठत्समोचेचगणनायकं ॥
१५ उभयत्रनिषंगस्थान्शरान्भस्मीव्यविक्षिपत् चापमाकृष्यकर्णांतंचिक्षेपशरसंचयान् १६ मयूरेशोचसेनायांमारयन्सर्वसैनि
कान् ववर्षशरजालानिवर्षाकालेघनोयथा १७ कियंतोभिन्नसर्वांगाःकेचित्प्राणान्जहुः सुराः एवंतस्यसुवीरेषुमयूरेशोरुषान्वितः
१८ कमलासुरवाणैस्तुविद्ध्यत्काशिखंडिनं पाशंकरेथजग्राहदोलयामाससादरं १९ जगर्जनादयन्व्योमतसाजसहसानुतं सपातय

नदैत्यगणान्ददाहरिपुसैनिकान् २० कंठेचमपततस्यदैत्यसेनाधिपस्यह रुरोधश्वासमस्यासौदैत्योरुपांतरेस्थितः २१ मूर्छांसंछादयामासत
तस्मरणाद्विमंडलं अंधकारेघोरतमेनमाज्ञापतकिंचन २२ उवाचसंमुखोभूत्वामयूरेशःकृपान्वितः मयाकिंयुध्यसेवालयाहिमातुस्तनंपि
व २३ रमस्वबालकैर्नोचेन्मरिष्यसिममाग्रतः ममचाक्रंदनेनैवकंपतेभुवनत्रयं २४ पादभ्रमीस्थाप्यमानेशेषोपिचलतेह्यधः ममभृकुटि
प्रहारेणचूर्णीभूतामहाचलाः २५ नखाग्रेणशिरस्तेहंगमिष्यपरसातलं कौ एवमाकर्ण्यतद्वुद्धेर्वाक्यंप्रोचेमयूरराट् २६ पिशाचवन्मद्यप
वत्किंवल्गसिममाग्रतः नजयंप्राप्स्यतेक्वापिदेवद्विजविनिंदकाः २७ ममचेभ्दविमाक्रोधोज्वालयेभुवनत्रयं २८ यशस्तेख्यापितंलोकेषु
ध्यामिहर्षनिर्भरः नोचेद्धुंकारमात्रेणनीतःस्याद्यमसादनं २९ कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंदैत्यःक्रोधानलाकुलः इचेडितमतिशब्देननादयन्विदि
शोदिशः ३० तदागर्भानिपतितानतस्यशब्देनतत्क्षणात् ममधाधागणाःकेचित्मूर्छिताधरणींगताः ३१ आकर्ण्यधनुराकृष्यमुमोचकमला
सुरः शरवृष्टिंपुनारौद्रांमयूरेशवलेपिच ३२ इतिश्रीमद्गणेशपु क्रीडाकमलासुरव १०३ कौ उत्कर्षंतस्यदैत्यस्यदृष्ट्वादेवोत्वरान्वितः

गणे० आययौपुरतोदैत्यंजघानशरवृष्टिभि १ निवारयंस्ततोदैत्योपिस्वशरैरतिवेगितै ततस्तुतोषभगवान्मयूरेशोगणनायकः २ दर्शयामासत
१६२ स्मैसविश्वरूपमनंतकं दृष्ट्वादिव्यंमयूरेशंददर्शकमलासुरः ३ विस्मितात्मछोच्यनयनेदृढंतंपरिदृष्टवान् ततःपलायनपरोयावद्दुष्टोतिदैत्य
राट् ४ शिखामाक्रम्यदेवोपिदक्षेणोच्चचतंविभुः नियुद्धमस्तरैदैत्यस्मरवाक्यानितानिच ५ पुनर्ददर्शदैत्यस्तमेकमेवपुरःस्थितं अधावत्स
हसायोद्धुंजगर्जचमहाबली ६ दशायुधधरोदेवोयोधयामासतंतदा विभेदास्यशरीरंसविघराद्यस्त्रघाततः ७ यत्रास्यन्यपतन्रक्त
बिंदुस्तत्रासुरोभवत् तद्दृष्ट्वास्तद्वलाश्चैवअसंख्यातास्तदासुराः नानाशस्त्रैरथास्त्रैश्चतंजघ्नुःशरवृष्टिभिः ततःपरिवृतोदेवोमयूरेशोरुषा
ज्वलन् ८ साहस्रकोटियामिनैःसिद्धिबुद्धीतदाबले पिबन्तुःपरमक्रुद्धेततोयुद्धमवर्तत ९ अथतुर्गणाराजतेदेहिभस्मंसुधापहं सकृच्चभस्
तदैत्यान्दैत्यासृक्पिबतेबहुह १० इत्युक्तेनेतदातेनमयूरेशेनसत्वरं पुनस्त्वयानशोज्जातादैत्यास्तद्रक्तसंभवाः ११ बभक्षतान्पिततो
पिबन्रक्तंसमंततः ततःखिन्नोमयूरेशःस्मृत्वमुग्रपराक्रमवीर्यवान् १२ तस्याजसहसादैत्येसययौमददृहन्दिशः चूर्णयन्पर्वतान्व्योम

दहनस्वादीन्निपातयन् १३ वेगेनपतितोदैत्येदेहंभीत्वाद्विधाकरोत् मल्लकस्तस्यपतितोभीमापादस्सिरोतटे १४ १ कृष्णायाउत्तरे
तस्थौतत्रसुरेश्वरः सर्वेसंतुष्टमनसोजयशब्दैस्तमब्रुवन् १५ जयदेवमहेशाकुरुदुष्टविनाशनं ततस्तत्राययौगौरीपतिर्गणप
रीवृतः १६ गौतमाद्यैश्चमुनिभिःपार्वत्याचसमायुतः वाद्यस्तुसर्ववाद्येषुपुष्पवृष्टिःपपातखात् १७ आलिंग्यपार्वतीमादात्स्तनपानं
मुदातदा मुनयस्तुष्टुवुश्चैवंमल्लारेशंसुरेश्वरं १८ कमलाकांतहृदयकमलानंदवर्धन कमलाकामैत्रीनवमित्रकमलाकरनाश
न १९ कमलासेवितपदजयत्वंकमलामद कमलासनवंद्येशकमलाकरशोभन २० कमलांकुशपादाब्जकमलांकितसत्कर कम॥
लाबंधुतिलकभक्तानांकमलामद २१ कमलासनुरिपूजितकमलासनसुंदर कमलापित्तरत्नानांमालयापरिशोभित २२ कमला
सुरवाणानांकमलेनानिवारक कमलाकांतकमलकोशराजित्कर पंकज २३ कमलापतिहस्तस्थपद्मकोशनिभेक्षण सर्वहृत्कम
लानंदजयसर्वाघनाशन २४ कमलांकुशहस्ताब्जजयविघ्नहराव्यय त्वयाविनिहितःपापःशक्रादिभयदोरिपुः २५ वज्रचक्राद्य

मेघौघोमुनिस्त्रैलोक्यभीतिद एवंस्तुत्वासुरस्तुत्यंगौतमाद्यामहर्षय २६ इत्यभिष्टौत्रिंशालिंग्यपुत्रजगिरिजापिच ततस्तेमुनयःसोत्सुर्मयूरेशंचयो
कर २७ अयंत्वंसर्वदातिष्ठसर्वदेवगणैर्युतः हरयन्भक्तकार्याणिवारयन्विघ्नसंचयान् कौ एवंतैःप्रार्थितोदेवोसर्वदेवगणैर्युतो २८ पू
रयंतोभक्तकामान्हरंतोविघ्नसंचयान् स्थितौतत्रमयूरेशशंकरौलोकशंकरौ २९ विश्वकर्माव्यधात्तत्रमंदिरंसुंदरंततः असंख्यःशि
खरद्वारमसंख्याश्चर्यसंयुतं ३० तत्राभून्नगरंचारुसर्वलोकसमन्वितं मयूरेशपुरंतस्यनामचक्रुर्महर्षयः ३१ तपस्तेपेमुनिगणानानाभवनसं
स्थिताः हरोपिचतपस्तेपेगिरिजागणसंयुत ३२ तस्यध्यानंपूजनंचस्मरणंतेव्यधुर्द्विजाः मयूरेशःपुनर्बालैःक्रीडतिस्मयथापुरा ३३ इतिश्रीमद्ग
णेशपुक्रौवाकमलासुरव १०४ कौ अहंमयातस्तद्रूपयुगमहरूपोद्विजोत्तम अदर्शंतत्रतंदेवमुमयासहितंप्रभुं १ स्नात्वासीनंजपंतंचपरब्रह्मस
नातनं अहंतमस्तुवंदेवंमयूरेश्वरसंज्ञितं २ प्रणम्यपुरुषंदेवंनानाक्रीडाकरंमुदा मायाविनंदुर्विभाव्यंमयूरेशंनमाम्यहं ३ परात्परंचिदानंदंनि
र्विकारंहृदिस्थितं गुणातीतंगुणमयंमयूरेशंनमाम्यहं ४ सृजंतंपालयंतंचसंहरंतंनिजेच्छया सर्वविघ्नहरंदेवंमयूरेशं ५ नानादैत्यनिहंतारंना

नारुपाणिविभूषितं नानायुधधरं भक्तामहरे ६ इंद्रादिदेवतावृंदैरभिष्टुतमहर्निशं सदसद्व्यक्तमव्यक्तमहं ७ सर्वशक्तिमयं देवं सर्वरूपधरं
विभुं सर्वविद्याप्रवक्तारं महं ८ पार्वतीनंदनं शंभोरानंदपरिवर्द्धनं भक्तानंदकरं नित्यं महरे शनमा ९ मुनिध्येयं मुनिनुतं मुनिकामप्र
पूरकं समष्टिव्यष्टिरूपं त्वंम १० सर्वाज्ञाननिहंतारं सर्वज्ञानकरं शुचिं तत्त्वज्ञानमयं सत्यं महं ११ अनेककोटिब्रह्मांडनायकं जगदीश्वरं
अनंतविभवं विष्णुं महं १२ तद्दर्शनेन हृष्टोऽहं परमानंदनिर्भरः आश्चर्यं परमं मामास्थतस्यदेत्यस्य मारणात् १३ येन शक्तीं तको देवा लोकपा
ल्लाजिता बलात् सहस्रशतयोधी यो संख्यदेहो रणोद्धतः १४ त्रिधा हतास्त्रिस्थलेषु पातितः कमलासुरः तेषु माहज्जयमहं सर्वतीर्थं जले
शुभे १५ कमंडलुगतैरेतैर्नानाशकैरभिषेचयं दिव्यवस्त्रं दिव्यगंधं दिव्यपुष्पमयीं शुभं १६ वनमालामस्य कंठे दत्त्वा नाम व्यधामहं वनमा
लीति त्रिलोकेषु विख्यातं सर्वमंगलं १७ पूजाविधिं समाप्यैनमदक्षिणामथ व्यधां पादाघातेन मे तत्र भुज्यां तां गमितः स्मरणात् १८ नानातीर्थ
जलैर्युक्तः स्थापितो मे कमंडलुः यत्तेद्दं तज्जलं भर्तुस्ततो नाम च वीर्द्धिभुः १९ महरेश इदं ब्रह्मकृतं स्तोत्रं सर्वपापप्रणाशनं सर्वकामप्रदं

न्दरणं सर्वोपद्रवनाशनं २० कारागृहगतानां च मोचनं नंदिनसप्तकात् आधिव्याधिहरं चैव भुक्तिप्रदं विधे २१ स्थिरो भव विरंचे त्वं नदीयं सर्व
पावनी कमंडलुभवा नाम्ना ख्याता लोके भविष्यति २२ ब्रह्मो एवं दत्वेवरे तेन सत्कृतश्च मुनीश्वरः संदारः सपरीवारः ससकोटिगणा अ
हं २३ तपस्तेपुस्तदा तत्र मुनयस्ते मया सह ततोहं मायया तस्य मोहितः माब्रुवन्नहं २४ जगत्कर्ता जगद्वंद्यः शक्रादिसुरवंदितः बालके
कादृशात्त्वं कथं प्रणतवानहं २६ अर्भकैः कीदृशं मानं तमाचाररहितं शिशुं धिङ्मे ज्ञानं महत्त्वं च पितामहपदं चाधिक २७ इमां सृष्टिं पिधा
याहं स्थास्यामि युष्मरूपधृक् अयं चेत्परमात्मा स्यात् अपरं निर्मिमेत्पुनः २८ एवं निश्चित्य मनसा सृष्टिमात्मानमेव च अंतर्धाय स्थितो
यावत्तावद्देवो मयूरराट् २९ नदर्श सखीन् बालान् तत्र स्तोकान् गृहान् गणान् स्वमातृन्द्धांगृहान्सर्वान् रविन्दोसावलोकयन् ३० नदर्शद्र
मान् जंतून् पशुपक्षिगणान् सदा तदा स्वर्गं गतो देवो नापश्यत्तत्र तान्सुरान् ३१ गंधर्वान् किंनरान् यक्षान् पितॄन् ऋषीन् रवीन् च अंधकारे गाढ
तमेन माज्ञायत किंचन ३२ ततोसौ प्रणिधानेन ज्ञात्वा ब्रह्मकृतं च तत् सामर्थ्यं निजमायाया आविश्चक्रे खिलात्मकः ३३ ब्रह्मांडं निर्म

।मेदेवो मक्षरेशः स्वलीलया विश्वं चराचरं तस्य मक्षरेशपुरीमयी ३४ यथा सर्वं परपतिस्तस्य सर्वं त्रिभुवने विभुः स्वं च वाक्ये परिच्छन्नं यस्याले
च तथाविध ३५ शंकरं च भवानीं तामनुध्यानगतान्मुनीन् तपनं शशिनं भानिस्त्वर्गान्देवगणानपि ३६ पृथिवीं सर्वं वृक्षांश्च समुद्रास
रितोपि च पातालानि मक्षरेशोददर्शं सर्वं वह्निभु ३८ ततोहं स्तंभितामापन्नो पश्यन्देवं चिदात्मकं कलाकाष्ठामुहूर्तादि दिनपक्षस्व
रूपिणं ३९ असंख्यब्रह्मांडयुतरोमांचैरूपशोभितं देवर्षियक्षगंधर्वसरित्सागररूपिणं ४० मनुष्यकिन्नरवृक्षलतापन्नगरूपिणं दृष्टे
त्यं तमहं नत्वा समापन्नमुदारधीः ४१ पुनः पुनरपश्यं तं मक्षरेशं किरीटिनं कुंडलाभ्यां नपुराभ्यामंगदाभ्यां विराजितं ४२ शेषनाभिं सर्पक
ंदिव्यमाल्यांबरावृतं दिव्यसिंहासनगतं सर्वदेवैरभिष्टुतं ४३ सिद्धिबुद्धिसमायुक्तं विभूतिभिरुपासितं चराचरमहं सर्वं नमस्यतस्तरूप
कं ४४ मत्सेकं तत्र चात्मानं तद्रूपं स्वस्यलोकयं ततस्तं स्तुतवान्नत्वा मार्थयं पुनः पुनः ४५ क्षमापराधं मे देव त्वं न त्वया गर्वितस्य मे प्रभावेद्ध
सुकामस्य दीनस्य शरणार्थिनः ४६ स्तोत्रेणानेन तव सांऽकारिणा स्तेन मोनमः एवं वदंतं मोनाशायवनात्सोदरे नयन् ४७ तत्ता पपंपसर्वलो

कंयथावाद्योमदृष्टवान् देवंतथाविधंचापिकोटिब्रह्माण्डरोमकं ४८ सर्वंचराचरंविश्वंयथाभ्रमोयथादिवि[illegible]कस्मादंडतश्चैवसञ्जातंतरमावि
र्णं ४९ तथैवदृष्टवान्सर्वमेवंनानांडमध्यगः अपश्यंविश्वमखिलंत्वात्मानंदेवमेवच ५० ततःखिन्नोबुवंदेवंनांतंपश्यामितेक्वचित् कृपांकु
रुममविभोमायांचेमांनिवारय ५१ ततःसकरुणाविष्टोसर्वमन्तर्दधेस्मरान् पुनरेवमहेश्वरेशंअपश्यंबालकेर्व्वतं ५२ चिन्तीडंतेसर्वंवस्त्र
त्वाबुवंमायांनतेविदं अपराधसहस्रंमेमात्वंत्वंक्षमस्वच ५३ महेश्वरेशोब्रवीन्मांसमक्षिंद्रदंतमवेश्यच देव नमेक्रोधोनाभिन्नाधीःस्वीयक
पःपरस्तिभ्रमः ५४ कस्माद्भापिभयंमेननमतोभयमप्यवापि श्रुत्वेत्थंवचनंतस्यमहेश्वरेशपुरःशिवे ५५ भवानीमपितत्रस्थांमुदास्तंमु
निबालके गृहीत्वात्वांस्वकंस्थानमगमंहर्षनिर्भर ५६ भवानीबालकेनेपुर्मंदिरंस्वंचबालकाः ५७ इतिश्रीमद्रुरोणपुक्षीवाविश्वरूप
दर्शन १०५ कौ ततोभाद्रचतुर्थ्यांतुसर्वेतेमुनिबालकाः महामाहस्तुमायानाविमलांतामथानयन् १ स्वस्वबुध्याविश्वरूपदर्शीधायामु
र्त्तीनानाविधाःशुभाः सिंहारुढवर्हिनिषाकाहना २ नानायुधधरानानादिव्यालंकारशोभिता चतुर्भुजागरोमस्यादिव्यगंधाम्बराः

शुभाः ३ [illegible] सम्भारसम्भैर्याः सज्जन्नुपचारैः ध्वध्वकध्वध्वक मण्डपेनामतिष्ठास्य पुण्याद्दर्शप्रभायुजि ४ पद्मपुष्पपताकामालाम्बधुस्तासुमनोहराः
वाद्यतूर्यवाद्येषु नगरीहर्षमापसा ५ गौरीतस्याजन्मतिथौ द्वादश्यां च कमर्भकं स्नापयामास विधिवन्नानालंकारमण्डलैः ६ मण्डयामा
सचद्दौवायनानि सुवासिनी संपूज्य विधिवद्दत्ता हरिद्राकुंकुमादिभि ७ एतस्मिन्नन्तरे देवो विश्वदेवद्गतिश्रुतः भगवद्रूपमास्थाय श्रीमु
द्रांकितकायवान् ८ शंखचक्रगदापद्मवनमालालसत्तनु तुलसीदामरुचिरो दिव्यवस्त्रानुलेपनः ९ कमण्डलुःधारिहस्तो वेणुदण्डलसत्क
रे गौरीतमतिथिं द्वारि तिष्ठन्तमाह भक्तित १० कुत आगम्यते विद्वन् तुष्टोऽहं तव तेजसा इत्युक्त्वाह तां विसंस्मृतवानस्मि यत्पुरा ११
तद्दृष्ट्वा नयनाभ्यां ते परितुष्टं मनो मम क्षुधया पीडितश्चाहं भवतीगृहमागतः १२ गौर्युं भास्वतो भुज्यतां स्वेच्छं स च तत्रासने स्थित
आसीनस्स महरेणो विष्टरे स्वालये तदा १३ चरणौ तत्तीर्थजलेनाभिषेच्य सर्वतोमलं संपूज्य भोजयामास यज्ञान्नैः पायसैरपि १४ आ
पोशानकरलक्ष्मीमासीच्चिन्तातुरो द्विजः उमोवाच द्विजं पश्चात् भुज्यतां भुज्यतामिति १५ यदि नान्नं मनो योग्यं तदाह्यस्याभिवाञ्छितां शीघ्रमा

नैव्येशंकरस्यप्रभावतः १६ द्विज क्षीरार्णवस्थितंदेवंदृष्ट्वानित्यंभुजंग्यहं जलंपिबाम्यघनत्वविस्मृतंमोहितोमया १७ उमो सर्वमेवक
यंनोक्तोनियमस्तेद्विजोत्तम पात्रादुत्थायगतासिकथंसत्त्वविलुंपकः १८ शंकरःक्षोभमापन्नोनजानेकिंकरिष्यति मस्वरे गाब्रवीतत्रप
मस्तेद्विजोत्तम पात्रादुत्थायगतासिकथंसत्त्वविलुंपक १८ शंकरःक्षोमापन्नोनजानेकिंकरिष्यति मत्स्वरिभावोदृष्टोहरि १९ तरोनैवभ
वेत्समनाभदर्शनमाप्नुते मायोभाग्यमहत्तदुष्टं यत्त्वयुक्तान्नंचपायसं २० त्यक्ताव्रजसिकुत्रत्वमष्टभावेनवाद्य व बहुजन्मतपोभिर्यत्क
टाक्षोभुविलभ्यते २१ तयातेपरिविष्टान्नंकथंसजसित्वत्न वह्मादीनामगम्यायाद्दृष्टासाक्षात्त्वयाशिवा २२ जगत्त्रयस्यजननीसर्वयो
षिद्वराहिता सर्वेषामेवदेवानांयाक्तिःसापरमाद्भुता २३ तद्दर्शनेनदेवस्यविष्णोर्जातंहिदर्शनं चकोरस्येवाग्निभुक्तेमिष्टान्नंनैवरोच
ते २४ यथाकिंतेनरोचेतदेवान्नममृतोपमं ममवासर्वरूपस्यदर्शनेस्यहाशीर्भवेत् २५ द्विज रमापतेरहंदासोनचनमस्यामिकंचन य
दित्वंसर्वरूपोसियदिसामर्थ्यमस्तिते २६ तदादर्शयविश्वेशंनारायणमनामयं कौ एवंबुध्वाद्दढंतस्यनिश्चयंसमहरराट् २७ अंतर्धाय

प्रादुरासीन्नारायणस्वरूपवान् पीतांबरः शंखचक्रगदापद्मधरो विभु २८ नानालंकाररुचिरः सर्वालंकारसुंदरः कौस्तुभेनलसद्रत्नवनमा
लाविभूषितः २९ शेषशायी महालक्ष्म्या संवाहितपदांबुजः विश्वदेवस्ततं दृष्ट्वा ननाम परिहृष्टश्च ३० यातस्तन्मयतां भक्त्या विस्मृत्य च परी
रतां उवाच च परानंदपरिहृष्टो द्विजोत्तमः ३१ अद्य धन्यं जनुर्मेद्य जीवितं च सुजीवितं अद्य पंनगशीर्षे मे तोषिताः पितरो मम ३२ मद्गुरोरुप
देशेन भवामाद्दर्शनेन च परात्परस्य विष्णोस्ते चराचरस्वरूपिणः ३३ त्वद्ध्यं दृष्टं च मयैव सर्वांतर्यामिणो विभो नारायणोपि तं भक्तं बाहुभि-
परिषस्वजे ३४ उवाच प्रसन्नात्मा वाच्यागम्भयागिरा मदर्थं सत्कृतवान् भुक्तिक्षीराब्धेरहमागतः ३५ दृष्ट्वा ते निश्चयं भक्तिं दृढामव्यभिचा
रिणीं भक्तमार्गं प्रसिंचासि मारुताहतकंटकं ३६ भक्तरक्षानिमित्तार्थं जातोहं जलरूपिणा ना रूपधरो जातो भक्तानामार्तिनाशनः ३७
यथा भक्तिप्रियो नित्यमिति निदर्शयाम्यहं अद्य प्रभृति चतुर्थ्यां हि मत्परे शुभमहोत्सवः ३८ मूर्तिं महीमयीं कृत्वा वस्त्रासुसिंहगोप्ययक नानालं
कारशोभाढ्यां नानारंगैः सुशोभिता ३९ अनेकैः पूजितां सम्यक् बालकैर्दैव्यसंचयैः केचिद्गेयं गायंति केचिन्नृत्यंति भक्तितः ४० वाचयंति

पुरस्तान्निमदक्षिणपरापरे एतस्मिन्नंतरे प्राप्तो वासिष्ठस्य महात्मनः ४१ पराशर इतिख्यात आययौ सेच्छया मुनिः सचतुर्वार्षिको मूर्तो
विदधे भक्तितत्परः ४२ शुष्कपर्णाकृतां मालां कृत्वा तस्मै न्यवेदयत् गंधधुध्याकर्दमैनतोअलपपदादरात् ४३ मृदान्नानिचलडुकानद्
क्षिरांफलानिच न्यवेदयत्तदापश्चैरनेकैःकर्दमैरपि ४४ संकल्पंलीलयाचक्रे जंघावाद्यशनैश्च मद्भूर्तेनतर्नं नर्तनंकृत्वारोदभस्पे
तिच ४५ संमार्ज्यमृत्तिवर्धुधानतःसाचेतनाययौ यघतेनयदुदेश्यानत्स्थापितेपुरतोभवत् ४६ तत्रैवचसंज्ञातेततः सोभ्रमयत्तदा
लड्डुकान्मोदकान्नानापक्वान्नंपायसान्विता ४७ विश्वेदेवस्ततस्तुष्टामिथ्यास्तंयथार्थवत् मृत्तिकान्नानिसस्तानिसर्वपुष्पफलादिकं ४८
सचेतनांचताम्र्तिंसद्भुजांचपुनःपुनः अलोकयद्धिस्मुरूपांचतुर्वाहुविराजितां ४९ उवाचसचतांदेवंकिमिदंमृत्तिकादनं मर्त्ति भक्तायद
र्पितंमह्यंसुधारससमंभवेत् ५० अभक्तार्पितममृतंविषमेवभवेन्मम को एवंतद्वचनंश्रुत्वाविश्वेदेवोब्रवीत्सुतः ५१ कस्त्वंभक्तोममच
नंदयस्वसुरेश्वर ततस्तस्यकरंधृत्वाबहिर्ययान्महरराद् ५२ गृहेगृहेभ्रममानदेवंतस्मैव्यदर्शयत् शिविकासुसमारूढंमरे

शमलोकयत् ५३ तत्रापि पर्यपश्यत्स विश्वेदेवपुत्रं च तत् नायं मम भवेत्स्वामि स्येवं बुद्धिर्विसृज्यते ५४ गृहे गृहे विश्वेदेवो नाराय
णमलोकयत् सर्वत्र स ददर्शीयं रज्यमानं गुरोस्तरं ५६ क्वापि क्वापि महरेशं ददर्श विष्णुरूपिणं पुनरालोकयंस्तत्र महरेशम
लोकयेत् ५७ भुजंस्तं परिगृह्य व बहिर्यान्तस्वलीलया आश्लिष्य हृत्संसमानायं स्वानीममेति च ५८ अटन्गृहे सोयं रज्यमानं दद
र्शेह महरेशं वा घण्टोमैन्त्र्यैर्गानैरनेकधा ५९ क्वचित् दृष्ट्वा विष्णुरूपं नमस्कर्तुं ययावय पुनर्महरेशं पंददर्श गिरिखोस्थितं ६०
गरुगरुढमन्यत्र शेषारूढं तथा क्वाचित् नमस्कर्तुं यदा याति विश्वेदेवो मुदा युतः ६१ तावद्धर्हि समारूढो पश्यति स पुनः पुनः भुंजंतं
च स्वपंतं च ददर्श सः ६२ ततः खिन्नो विश्वेदेवो वासिष्ठद्वारमागमत् ततोब्रवीत् महरेशः पश्य मे भक्तिमुत्तमां ६३ ततः पाराशरं सोपर
दर्शं परतः स्थितं मन्मयैरुपचारैस्तं रज्जपंतं गुरोश्वरं ६४ भक्षयंतं च लड्डूकान् मन्मयान् देवमेव च पश्यति स पुनर्ब्योम्नि जलेश्मसो
तमेव स ६५ स्मरणान्नारायणं देवं महरेशं स्मरणादपि ततः स भेदबुद्धित्वात्याजितभ्रांतिमेव च ६६ सर्वभावेन तं नत्वोक्तस्वाभेदधिया

पुनः अनुज्ञातो मुदा प्रागाद्धिमवद्देवः स्वमाश्रमं ६१ इति श्रीमद्गणेशपु क्रीवा विश्वेदेवभेदबुद्धिनि १०६ को ततस्त्रयोदशवर्षे नमस्कृत्य सम
हेश्वरं भस्मांगरागरुचिरं पंचास्यं द्विभुजं शुभं ११ रुंडमालधरं सुप्रे चंद्रशेखरमच्युतं मयूरेशाय जग्माहृष्टानि नेतस्थितोगतं कोडन्व
हिः समायातो बालकैः परितः हसद्भिः परितस्ताभिर्वदद्भिस्त्वपरस्परं ४ एतस्मिन्नंतरे तत्र देशे मंगलसंज्ञकः करालवदनो वीरविजेता
परमाद्भुतः ५ वराहरूपी बलवान् दंतछिन्नमहीरुहः वज्रसारसटाभिः संभिदन्व्योमपदैर्धरां ६ अंजनाद्रिरिव श्यामो ह्रिकुंउनिभस
रा दृष्ट्वा तं विद्रुता बाला वर्षाघननिभस्वना ७ नदहुःस्तूकरः क्षापिदधत्सुखुरक्षते यावन्मारयते बालांस्तावद्देवो मयूरराट् ८ दृष्ट्वा
रहत पोर्दद्यनदास्तूकरदानवं अथापरेण हस्तेन धाराधरपोतकं ९ पाटयामास सहसा वंसं खरंमिवार्भकः सर्वदेहसमास्थाय शतयो
जनविस्तृतं १० पतितश्चूर्णीयन्कस्मान्दारयन्धरणीतलं ततस्तमब्रुवन्बाला धर्मोसि पार्वतीसुत ११ स्वगेन नाभितो देसो लीलया
सो महाबलः अस्मद्दर्शनसंतुष्टाव वयं याता दिशो दश १२ पतमानेन येनेह सर्वे ता निर्गृहीता रिपवः को ततः शिवाललाटस्वेनापरस्पष्ठ

शिनंतःदा १३ क्रोधसंरक्तनयनो विरूपंमदहन्निव गणान्रचेरुषाविरोरह्णणोक्रियतेकथं १४ केनदेसेननीतोमेललाटस्थो
मलःशशी कौ ततोलीनागणाःसर्वकंपमानाभयातुराः १५ अपरेधैर्यमालंब्यवदंतिस्मभवंप्रति उमाकांतभवत्सुत्रोमस्तरेस्वरसंजकः
१६ श्रीडितुंवहिर्णयातस्तस्यदूतेनवलोकितः चंद्रसेनकदानीतोनज्ञानीवोवयं विभो १७ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वासौचेरुषोमहेश्वरः
शिवो कथंनोक्रियतेरक्षाभवद्भिर्मत्सुतस्यरे १८ चंद्रोवाचंद्रहस्तोवायघानीतस्तदाशुभं नोचेभ्द्रस्मकरिष्यामिसर्वेषांनात्रसंशयः
१९ कौ ततस्तेस्तकृधमनसोधावमानास्तरान्विताः मस्रेशंसमभ्येत्यमाबुवचरुष्टचेतसा २० यास्तिदुष्कृणिवंदेवंचंद्रंवायच्छतस्कर कौ
तैस्तस्यश्वासेनतेसर्वेवात्यापत्रमिवोद्धृताः पेतुःशिवस्यपुरतोगणाद्दीनास्तदाखिलै गणावाक्यंपरिश्रुत्यसचुकोपगणनायकः २१ सउवाचनमे
स्तिगणनाकापिभवतांतस्यवारणां जगत्रयजनन्यामेतनयस्यसभाविनः २२ कौ तस्यश्वासेनतेसर्वेवात्यापत्रमिवोद्धृताः पेतुःशिवस्यपुर
तोगणादीनास्तदाखिलाः २३ अतिरेषान्महादेवःकमयादेनयाब्रवीत् आनीयतांसदुष्टात्मावध्योमातनयोल्लघुः २४ ततुशीघ्रतरंयाता

पश्चौजरतःशिशुः ददृशुस्तं शिशुगतं क्रीडंतमकुतोभयं २५ वेष्टितुं तान्समायातान्मोहयित्वा विनायकः अंतर्हितश्चतुर्दिक्षु गणास्ते
तं व्यलोकयन् २७ गृहे गृहे काननेषु नापश्यंस्ते विनायकं क्वचिन्नदृष्ट्वा ततमाहुरस्मद्गेहे कथं भवान् २८ गंतुं शक्तो वृद्धगोलेस्थितनेत्रा
मतं शिवं एवमंतर्हितो दृष्ट्वा वारंवारं बभूवसः २९ ततः खिन्नान् गणान् दृष्ट्वा परमात्मा कृपान्वितः तस्थौ तत्पुरतः सम्यग् दृष्ट्वा तं हर्ष
निर्भरा ३० ववधुर्गिरिजासूनुं निन्युस्ते शंकरं प्रति पृथिवीभारसदृशमुपविष्टं तु ते गणा ३१ न शेकुरुत्थापयितुं ततो विस्मितमानसाः
हतोद्यमा गणाः सर्वे शिवमेत्य समूचिरे ३२ सर्वे वयं समानेतुमेकं शक्ता न शंकर आज्ञापयामास शिवो नंदिनं पुरतः स्थितं ३३ गृहि
त्वानय गच्छ त्वं मत्पुरे शं तु तस्करं नंदुवाच शेवं सूर्यं शंकं नेहानेष्येहं तवाज्ञया ३४ कनीयसो न मे काचिद्गणास्ति महेश्वर इत्युक्त्वाग
द्भुयुवेयोभंजन्वृक्षांश्च पर्वतान् ३५ क्रोधसंरक्तनयनस्तीक्ष्णशृंगोगनसन्दिवं उवाच तं महरे शं याहि रे त्वं शिवं प्रति ३६ नो चेद्धनयि
ष्यामि वसद्य शरीरह कौ एवं वदति तस्मिंस्तु महरे शो रुषान्वितः ३७ श्वासचक्रे क्षिपत्तु गमनागमसंकुले तत्याज तं दरुस्तासाद

तिरस्विन्नंशिवोंतिके ३८ वमंतंरुधिरंवक्त्रात्स्थितिर्भ्यांपतितंतुतं बुवंतपोहवंनानामूर्छितंहिमरूकूतंतं ३९ अपश्यच्चमररेगेजानुभागे
स्थितंशिवः देदीप्यमानंवपुषादिव्यभूषासमन्वितं ४० गणा शिवंदृष्ट्वाभालचंद्रप्रभापुंजंयथापरा ललाटेतेगणीदेवक्त्यात्तप्रावयंशि
व ४१ कौ महरेशेयगणाश्चाहंशशिनंवीक्ष्यमस्तके भ्रांतास्तेचगणास्तंचनंदीचापिमारया ४२ चंद्रःस्थितेस्ललाटेमेक्त्यापृष्टमभूद्विजः
प्रमथाऊचुः अघमभ्यतिदेवेशस्वामिनोस्तुमहरराट् ४३ कौ तथेतिशिवऊचेतान्गणान्नोभवेतिसः नत्वाशिवंगणेशंचगणापा
जननीमपि ४४ मर्गासपित्वादेवेशमहरेशंनथाभिधं गर्जतोथगणाजग्मुर्मुदास्वंस्वंनिवेशनं ४५ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीवाचंद्रद
रणोना १०७ कौ ततश्चतुर्दशेवर्षेगौतमाद्यामहर्षयः आययुर्गिरिजागेहंनानागणयुतंशिवं १ नमस्कृत्यचतानंवानानासनगतान्पु
नः पूजयित्वाविधानेनमौवाचहदूतंवच २ विघ्नभीत्यापरित्यक्तत्रिसंध्यास्नेनमुत्तमं अस्यबालस्यमेविघ्नाअत्रापिबहवोभवत् ३ दिनं
तुविघ्नरहितंकर्मवाम्छानसुतमं मुनय इंद्रयागेकृतेहेविसंर्वेविघ्नांविनस्पति ४ कौ तदैवकारयामासमंत्रपंचरुद्रविस्तरे सभारान्कार

६८

ग०पु० यामासशक्रसंतोषकारकान् ५ आज्ञांगृहीत्वाशंभोःसापार्वतीहर्षनिर्भरा कारयामासविधिवद्दिव्ययागंमहर्षिभिः ६ ध्यानमावाहनंचकु
१८० रिंद्रस्यैतेमहर्षयः पुपुजुर्गिरिजादेशात्सांगमिंद्रंमहानपि ७ कुंडेवह्निंप्रतिष्ठाप्यमंत्रैरेवद्विजर्षभाः जयानांनेदग्गोगेनजुहुयात्तिलपा
यसं ८ प्रणावाद्यैर्नमोंतैश्चस्वाहांतैर्मंत्रसंचयैः शांतिपाठान्पठंतिस्मचतुर्वेदभवान्द्विजाः ९ एतस्मिन्नंतरेबालः क्रीडित्वाबालकैःसह
यज्ञवाटमुखायातिदैत्यौतुकलविकलौ १० तावत्संमुखतांयातौमाहिषंरूपमास्थितौ महारवौमहाशृंगौभीषयंतौजगत्त्रयं ११ सदाभि
न्नघनौपुच्छाद्वारयंतौगिरीनथ नासानिरोधपवनाच्चूर्णयंतौद्रुसंचया १२ उमासुतंहंतुकामौयातौगणेशंतदंतिकं मायाध्मानांतद्दैतौ
मत्ताविवमहागजौ १३ तयोःशब्देनगगनंगर्जतिस्मघनैर्यथा १४ विद्रुतामुनिबालास्तेताभ्यांभीतावकादिवा दूराद्ददर्शगिरिजासुतः
तौदैत्यपुंगवौ १५ कथमेतौमहादुष्टौहनिष्यामितिचिंतयन् यष्टस्तुतेषुबालेषुविक्षेपगगनेचतौ १६ पुच्छेगृहीत्वातिवलौभ्रामयित्वा
पुनःपुनः मदूर्तासतितौयच्छ्यांताविदार्यद्रुमानपि १७ शतधादेहखंडानितयोरासन्नकादयः ततस्तेमुनिबालास्तंपयुर्भत्सामतुष्टुवुः

१८ यस्मतत्वंनजनंतिब्रह्माद्यामुनयोपिच सर्वांतर्यामिणंत्वंतुकथंविद्यामहेवयं १९ वाल्यात्प्रभृतिवैदैत्यानाशिताकोटिशस्त्वया एतौमा
द्विजरूपेणहंतुंत्वांसमुपागतौ २० मूषकाविवसंसृष्टौपुच्छेधृत्वास्वलीलया ययाःश्वासेनचालिताः पर्वताः पर्वतास्त्वद्रुमाधरा २१ कौ
मपरेशस्वतःमायाघरवांटभ्रमन्भ्रमन् कृतोमुनिसुतैःसर्वैःकिंकर्मक्रियतेमला २२ किंतुष्ठेनमदातव्यवासवेनाखिलार्थिना भ
जामायैनयाकिंनुकामधेनुफलंभवेत् २४ कौ सआदंछेषस्तामग्नौकृत्वाशांतहुताशनं मुनयोविस्मृतहृदोवीक्ष्यचायस्यमस्यतत्
२५ उमानिविष्टहृदयानाशकन्नतंगुरोस्मरं उपालभ्युंशिखिसिनुंवावकुक्रोधेनाकिंचन २६ उमायैसर्वमाख्यायजग्मुःस्वस्वनिवेशनं उर्के
द्रेसुधहृदयेयस्यातन्नभवत्विति २७ कौ स्वापमानेपरिज्ञातेशक्रस्युक्रोधवैभयं क्रोधसंरक्तनयनोदहन्निवजगत्त्रयं २८ आकार्यदे
वनिचयानुचवाकसुत्तमं शक्र ममयागोमुनिगणैरध्वपरमादरात् २९ सविध्वस्तोगणेशेनतस्माद्रस्यैषपौरुषं मपिरुष्टेभवेन्नष्टं
लोकसंचराचरं ३० देवा नवाह्याचेन्मरदेशंवध्यानीमःस्मरोनह यच्छ मपरेशभरेवहृस्छानमास्तकथचिल्लच ३१ सर्वेयोनाठरोपि

८९

ग० पु०
१७१

त्वंलीनोभवममास्या कौ श्रुत्वेत्थंवचनंतस्यशंकरस्यरुषितात्मनः वह्निरंतर्हितस्तत्रपुरेचजठरेपिच नालोकन्मुनयोवह्निंममंजुर्हिमहे
तवे ३३ नायातितिपरिज्ञायतेपंकेजस्करादरात् नचतस्यचतेतेनव्यथाभवतिदुर्धरा ३४ ततस्तेमुनयोजग्मुर्मयूरेशंकृपाकरं नम
स्कृत्याब्रुवन्सर्वेशक्राद्भूतोगतोनलः ३५ कौ इत्याकर्ण्यवचस्तेषांमत्येकजाठरोनल ३६ सोभवत्तस्यकृपयाविष्टःसर्वेजातास्तुतस्मरणा
त् महानसेषुकुंडेषुतथैवज्वलितोभवत् ३७ ततोवायुंनिनायाशुशक्रःक्रुद्धोमहाबलः येनतस्मात्पुरीसर्वापंचमारोगतेभवत् ३८ पंच
मारोगमयोदेवस्ततस्तान्समजीवयत्तत। इंद्रोब्रवीत्सूर्यंतापयेनांपुरीवद्रु ३९ ततःसूर्योतपत्सर्वंद्वादशादित्यरूपवान् वापीकूपतडा
गेषुमहांजलमशोषयत् ४० जज्वालपृथिवीसर्वापुरग्रामवनाकरा ततःशीघ्रंमयूरेशोमेघोभूत्वाववर्षह ४१ शमयामासतंवह्निंमृतां
श्चसमजीवयत् ततोहर्षयुतालोकासाधुसाधिसस्जयपन् ४२ कौ मतिकूलंकृतंयघततत्सर्वंनिराकृते ज्ञात्वाशक्रोययौदेवंमयूरेशंननामच
४३ बद्धांजलिपुटोनोतुंसर्वांतर्यामिणंविभुं शक्रःनवेदानर्षयोजग्मुर्ब्रह्माद्यास्तेगतिंविभो ४४ सर्वांतर्यामिणःसर्वरूपस्यसोमरूपिणः बस्याद्दे

नोविघ्नस्यज्ञोकारणानांचकारणं ४५ अपराधान्क्षमस्वाद्यत्वामहंशरणंगतः मस्तकंपादयोस्तस्यस्थापयामाससादरं ४६ ॐ नि
विघ्नस्यज्ञोकारणानांचकारणं कल्पयंनतस्यत्वात्वाप्राहगुणेश्वरः उत्तिष्ठोत्तिष्ठभद्रंतेपदेतिष्ठसुखंस्वके ४७ ततःसंप्रजपतदेवनम
स्कृत्यशचीपति मदासिरणिकृत्यययोहृष्टःसन्नमरावती ४८ इतिश्रीमद्गणेशपुरुषीवाशक्रपराविध्व १८ ॐ ततःपंचदशेवर्षे
महरेशोर्भकैःसह गतःस्नातुंनदीपुरायांनाम्नावहलकमंडलुं १ स्नात्वानिसंसमाप्यामुमानसैःसोउपौपद्यक उपचारैःपुसनुत्तेहृदिस्थ
गणनायक २ केचित्समासनगताकेचिद्गहिंगतंचते दिव्यैर्गंधैर्दिव्यवस्त्रैर्दिव्यैःपुष्पैरजयन् ३ गार्ग्योमुनिर्मदिरेताध्यात्वारत्नान्विते
चेयत् एतस्मिन्नंतरेकस्मात्सिद्धेद्वारमस्पतत् ४ यावदुद्घाटयसेयतावत्ददृशतानुजेत् ततआक्रंदनंसर्वेसचनेवालकाअपि ५
वाला त्वमेवजननीतातःकथमभ्यंतरेस्थितः दत्वाकपाटंदेवेशनोपराधान्क्षमस्वच ६ एतस्मिन्नंतरेदैत्योमहावलपराक्रमः यस्य
शब्देनमहताकंपतेभुवनत्रयं ७ सदाभिन्नघनोद्दृष्ठोव्याघ्ररूपीसमभ्यगात् व्यादायवदनंघोरंग्रसन्निवजगत्त्रयं ८ दृष्ट्वातंदुद्रुवुर्वालाःक

दंतस्तैर्दिरेणदणा सतुद्वारंविनिर्भिद्यमहरेश्वरमाययौ ९ शार्दूलसदृशंरूपंकृत्वायास्तोपिनाम्सरागात् पपालसहसाव्याघ्रोलग्नःपृष्ठेपयो
वस १० भ्रमन्सनुवनंयातोनिकुंजेलीयतस्थिवान् देवोव्हसमारुह्यकुंजमध्येपपातह ११ उभाभ्यांचदंतेनतस्यकराभ्यांजगृहेदृढं अ
स्याभ्यांवहिरानीयततः परशुनाछिनत् १२ नासिकाश्रवणौपादौपुच्छमगन्मवालुभो नमुखंदर्शयंस्तुलाविसर्जमहरराट् १४ निजंरूपं
समास्थायतथैवविकृतोभवत् एवमेवकरिष्यामित्वद्देहमित्युवाचतं १५ ययौनिजाश्रमंदैत्योनिजाश्रमंदैत्योदेवोपिस्वालयंययौ ततोमु
निसुताश्चेमुःक्रंदतःकमहरराट् १६ अतिश्रान्तादुमतलेसुछायेमास्वयंस्तदा अनेनयास्यतिपथाद्यस्तामसत्स्यदांबुजे १७ पादौदत्सिराणत
स्तेषांदृष्ट्वातुक्रोधमानुजः अस्तारूढश्शीरेषानवद्ध्वाउज्ग्याससाहस १८ वध्वातान्स्वस्थलंयातोमहरेशस्ततोगमत् नापश्यततलेबाला
न्विस्मयंपरमंययौ १९ चिंतांपरमिकांमाप्तोविनातैःसमहरराट् नमुखंधापिसंप्राप्ततोमुनिगणाययु २० मुनयक्वास्माकंवालकादेव
मातर्नीतास्त्वयाखिला विनातैर्नेगमिष्यामिमाणांस्त्यक्ष्यागतेधुना २१ कोनकिंचिद्वचेतांदेवोमुंचन्नश्रुमुहुर्मुहुः विचार्यभास्करोयातःप

रीदूतेनिवेदितः २२ दूता कोपियातोयोद्धुकामोलोकत्रयविभागकृत् उग्ररावोमहावाहुर्वार्यमाणोवलाद्यम २३ कौ ततोमहिषमारूढः॥
सिंदूरारुणभीषणां दंडमादायसहसामहेश्वरमुपागमत् २३ यम ब्रह्मांडचराणितांयातिदंडाघातेनयस्यमे तस्यत्वं ररतोयुद्धंकथंवा
न्नोविधास्यसि २४ देव उ त्वमात्मानंवरीयसेरंकवभ्रासिमेयम ममवक्रभ्रुवासर्वंब्रह्माडंविनशिष्यति २५ कौ एवमुक्त्वामहेशाय
मस्कंधंरुरोहसः पातयामासमहिषात्स्यातोपरितत्क्षणात् २६ पराक्रमंतस्यवुध्वावद्धांजलिपुटोयमः तुष्टावपरयाभक्त्यामहेशंसुरेश्व
रेश्वरं २७ यम नतरूपंविदुर्देवाब्रह्माद्यास्तनकादयः नेतिनेतिचवेदास्त्वांवदंतिपरमेश्वरं २८ त्वमाधारपालकस्त्वंसंहर्त्तारनिजेच्छया
दैत्यानांसर्वदुष्टानांनाशिनंसर्वरूपिणं २९ अकस्माद्दपराधंमेकृतंक्षंतुत्वमर्हसि कौ एवमुक्त्वाप्रजासौवस्त्रैरत्नैस्सकांचनैः ३० वाला
न्नानीयतद्धस्तेनिवेद्यपरस्थितः आलिलिंगुर्मुदासर्वेपरस्परमथाब्रुवन् ३१ वाला भ्रांतास्त्वद्दर्शनार्थायवध्वानीतायमेनह त्वद्दर्शनाद्ध
मुक्तायास्यामोनिजमंदिरं ३२ कौ ततस्तेभ्रात्रमभाधाममहेशपुरस्कृताः महेशपुरंयातानानावादित्रसंकुलं ३३ नानाध्वजपताका

ठांपुष्पमालाविभूषित यमोपिदृष्टतोयातोद्भुतकौतुकंमहत् ३४ संमुखंतस्यतेसर्वेमुनयोपिययुस्तदा प्रहृष्टास्तुष्टुवुर्देवालिलिंगुवीत
कानपि ३५ उवाचदेवस्तान्सर्वान्मुनीन्पूर्वमकुप्यतः आनीतावालकालोकाधमस्यस्मरणमात्रतः ३६ मुनय सर्वत्ररक्षसेत्वाहिसर्वशाकिस
दाचनः इत्युक्तातमनुज्ञाप्यस्वाश्रमान्मुनयोययुः ३७ यमोपितंनमस्कृत्यस्वालयंमुदितोगमत् देवोपिस्वगृहंमापद्रुर्यन्मातरंनिजां ३८
इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीडायमगर्वापरिहारोः १०९ कौ कदाचित्पार्वतीमाहसुखासीनंमहेश्वरं पार्वत्यु गतानितुमहादेववर्षाणिशतप्र
पंचच १ विवाहान्मेसतामस्यमसरेशस्यसांमतं सुशीलासुमुखीवाल्लामृगाक्षीहंसगामिनी २ पिकवाक्सुभगातन्वीवृद्धापिविचा
यीता मन्मथानलदेहस्यसर्वांगसुंदरस्यह ३ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वासाध्विस्वभावत सोचिंतयत्छुभांकस्मामनसानापकुर्याचित् ४ ततश्चिं
तांपरांप्रापतावन्नारदआगतः संपूज्यस्वासनेन्यस्यतंमुनिंशंकरोवदत् ५ शिव आल्हादंपरंमेनैसानायकुं मासस्त्वागमनतोमुनेचिरा
गतोसिचमुनेदिनंस्थातुंत्वमर्हसि ६ अतिसुंदरकायस्यममानघ गवेषयवधूंविमयतस्त्रैलोक्यगोभवान् ७ कौ तथैवपार्वतीमाहवधू

शीघ्रंविचारय नारद नस्त्यांतुशक्तानेस्वामिन्कर्मणाहिमद्भुतेकं ८ एतदर्थंमहंमायोवज्ञरणाप्रेषितःशिव तवपुत्रप्रभावश्चलावतंपद
यएवच ९ ज्ञातुंधात्रासिद्धिवुद्धि तस्मैदत्तातुमभीप्सति अनसूयाशचीचापितयोरूपेणलज्जिते १० संज्ञाभद्राउर्वारंभायाशिलाहल्यादिसाभ
वत् जलंधरस्यपत्नीयावृंदामाधवमोहिनी ११ सापिवृक्षत्वमापन्नायद्रूपदर्शनाद्धर अन्येनानाक्रागौरिनामगताप्रसरणाद्गृहे १२
नैतादृशंकापिदेविसौंदर्यंशौर्यमेवच तयोर्योगेनचतत्वसुतःशोभोभवाम्युपात् १३ रत्नकांचनयोर्यद्वद्यथामुक्ताप्रवालयोः कौ ए
वंनारदवाक्येनसंतुष्टःसहरःशिवा १४ शिवसम्यगुक्तंमुनेवाक्यंवांछितार्थकरंप्रभुं शिवोपितत्क्षणादेववृषारूढःसमाहूय
त् १४ इंद्रादीन्देवनिचयान्गौतमादीन्मुनीनपि अर्द्धांगेपार्वतीगृह्ययोहर्षसमन्वित १६ शिरेतुदिनेसमारुह्यमहरेशःपुरोययौ नार
दस्तुतयोपोगादंतरिक्षचरोययौ १७ सप्तकोटिगणाःक्रीडांकुर्वंतोभिययुस्तदा नानायुधधराहर्षाद्बुजयंतोदिशोदश १८ वाद्यत्सुसर्वेवा
द्येषुरजसाछादितेरवौ अष्टाशीतिसहस्राणिमुनयोपिययुर्मुदा १९ गंडकीनगरंसर्वेगंतुकामाव्यलोकयन् गुल्मंमार्गेरसस्रांतेससको

ढिगरणान्विता २० नभःस्पर्शिमुखानांचसर्वदाकालधिकृतां निशाचराःशुश्रुवुस्तेसेनायास्तांरवेद्दृछ २१ सुसोस्थिताश्चसंनद्धायरररणा
विधित्सया रक्षकाउ कस्यरूपंकुतोयाताकुतआगमनंचवः २२ विनाज्ञानपुरोगंतुंद्वास्यामःस्वामिनश्चनः मरुरेण स्वतेत्राअेनकादेख
रक्षसांसाधुपालकाः २३ अतोयच्छंतुनोमार्गनोचेन्नाशंव्रजिष्यथा कौशनास्मिन्नंतरेमासोविकृतोहेमनामक २५ असुरोयावद्वीद्
वमेकाकीमहितःपुरा दृष्टानीराक्षसैःसार्द्धंमादास्येजीवितंनव २६ उवाचराक्षसान्सोथनानादैत्याहनावलात् अहंचविकृतोनेनये
हम्पंनांजवात् २७ कौ इतितद्वचनंश्रुत्वाचुक्रोधसमरररणठ् मुनिपुत्रान्समाज्ञाप्यपुष्पधन्वमेघवनुगद्दात् २८ कुशानुद्यम्यतेर्ल्या
नयुद्धंकर्त्तुंसमुद्यता उवाचच्यवनोदेवोभ्रंनुवालाःकुशैरिमान् २९ मंत्रितास्तेकुशास्तेषांमस्तकानाछिनन्वहून् तेषांशस्त्राणिकुंठानि
जातानितदनुग्रहात्तु ३० जयंतोनावदेतेतान्कुशैर्जघ्नुस्तुराक्षसान् शानशास्तेनियेतुर्वैछिन्नत्वाकुरुजानवः ३१ व्यस्मपतपूरस्पांसिर
रोमर्त्त्यंवजंतिकिं स्ववंसवैंर्हनावालारखिलाराक्षसास्तदा ३२ जगर्ज्जुस्तेमहूरेशंभापुनेत्वामसृजयत वालाः आज्ञयानिहताःसर्वेरा

स्रसाल्वत्प्रसादत ३३ दृष्ट्वाबालैर्हतान्सर्वान्राक्षसान्कुसुमचये पार्वतीव्ययभातस्माद्वरुख्यातिलिगते ३४ शिवोपिमाब्रवीद्देवद्
त्स्नेघपराक्रमः तवपुत्रैर्हतासर्वेनिहताबालकैःकुशे ३५ ब्रह्मादीनामगंम्यस्ते प्रभावोगिरिजासुत नज्ञायतेमयाचापिकिंकिंप्रगंकरि
ष्यसि ३६ इतिश्रीमद्दुर्गेशपुष्पावाराक्षसवधो ११ ॐ जयशालीमहारण्ये प्रोषयौसहर्षनिर्भरः ष्वष्टनोयातिबालात्तेनतोव्यगतःशि
वः १ गौतमाद्यामुनिगणात्मनासिध्यौपपुस्ततः गर्जतोगजेयतश्चदिशश्चाविदिशोपिच २ योजनावधिगंर्त्काअवरुद्धाशिखंडिनः अ
तिष्ठन्समहारण्ये महाध्यानसनउन्नमे ३ ततःसर्वाननुपावेश्यशिवंगणमुनीश्वरान् बाधस्तुसर्ववाधेषुतानाहृस्मसरराट् ४ सिंधुनानि
हिताःकारागृहेशक्रादिदेवता विनातन्मोचनंतत्रसिद्धिर्नैवभविष्यति ५ अतस्तन्मोचनार्थायसिंधवेमेष्यतांमहान् ॐ एवंतद्वचनं
श्रुत्वामहेशःसर्वैर्गुणेश्वरं ८ सम्यगुक्तंमहारण्येशसाधूनांसहस्रंवच बालभावेपितेबुद्धिर्बृहस्पतिमतेशुभा ९ प्रच्छदन्तोमहाबुद्धिर्नीति
शास्त्रविशारदः मेष्यतांसिंधुनिकटेदेवमोचनहेतवे १० रक्षासोबलिनांश्रेष्ठःसोत्रसंतोषितेश्वरः ॐ ततउचेप्रच्छदंतोमहारण्येपांसु

गा.रा०
१७५

रेश्वरं ११ महिमानेमहरेशमनोवाचामगोचरः नजानंतिजना मायामोहितास्तवानिस्यहं क १२ भूभारहरणार्थंत्वमवतीर्णः
शिवालये नमामेमयतत्रत्वमन्यंमयसांप्रतं १३ अपारसेनयायुक्तेसिंधुदेसंमहाबले उद्धतंबलिनंद्दष्ट्वा महंशस्यामिनकाचित् १४ युद्ध
मेककरिष्यामिततोदोषोभवेन्मम यदिसाम्नाभवेत्कार्यंयुद्धंतत्रत्यजाम्यहं १५ दानंभेदोव्याद्यंश्रेनीतिरेषासनातनी कौ एवमाकर्ण्यतद्व
चमुवाचपार्वतीपती १६ सम्यगुक्तःप्रवद्यंतनीतिमार्गःपुरातनः क्रोधवान्नक्षमःसाम्निकेल्पूनापर १७ धरिष्यातिमहादुःखंप्रेषितस्त
नुषडाननः प्रेषितोवीरभद्रश्चेत्तधमेवकरिष्यति १८ भृंगीचेत्प्रेषितस्तत्रसंहारंसविधास्यति ममप्रप्रेषितोमत्तोनजानेकिंकरि
ष्यति १९ प्रेषितश्चेन्मृतराजो भेषपिष्यातितांसभां स्त्रीसंभोगरतः स्यात्तुप्रेषितोरक्तलोचन २० ततोब्रवीन्महरेशोनिरस्तेषुचतेषुच
नंदीसमुद्रगंभीरोधैर्येपर्वतसन्निभः २१ बुध्याबृहस्पतिसमोजंभारिसद्दशोबले धर्तःपराशयज्ञातामेस्यतोसामहेतवे २२ शिव
सम्यगुक्तंमहेशज्ञातासिगुणदोषयोः नंदिनेदीयतांवस्त्ररत्नानिविविधानिच २३ ततोदत्तोमहेशस्तुनितस्पशिवाज्ञया आज्ञा

पयामासचतंगच्छसिंधुंमहाबलं २४ यथादेवादिमोच्यंतेतथानीतिर्विधीयतां सन्नुनत्वामहरेणेसांशिवंशिवमेवच २५ गत्वान्सवान्महा
याकौस्तुकत्वातंचाशिवंशिवं उवाचबुद्धिसंपन्नोहृद्योचितमिदंवचः २६ नेघ्रुवा समस्तानज्जायतेलोकेयस्यैवत्पादनुग्रहः अतोहंस्त्र
ष्टतानीतःसाधयिष्येप्रयोजनं २७ वःप्रसादेनभूगोलंविधास्येम्नुवमञ्जसा गंगांसूर्यं चनिकटे आनयिष्येनसंशयः २८ एवमुक्ता
ययौनंदीसिंधुदैसंबलान्वितः गतःसनगरद्वारंमनोवेगेनधैर्यवान् २९ ध्यायन्गणेशंशंभुंचशिवांसर्वार्थसाधकां समस्तांकर्तुं
प्रतिज्ञातांमार्थयामासवेतसि ३० इतिश्रीमद्गणेशक्रीडा नदीमेघरणं ११ कौमायापालसभामध्यारम्याद्वारपालनिवेदितः नदीनंनदतंदृष्ट्वा
दैत्यसिंधुसभांत १ महावीरैःपरिवृतंनानाशस्त्रधारिभिः वरासनेचोपविष्टंवीज्यमानंस्त्रिभिर्मुदा २ वाद्यस्तुसर्ववाद्येषुनादनादि
तदिक्स्रुच दृष्ट्वातंनदिनंकेचिन्मेनिरेरविमागत ३ महाकायंमहावीरंवीक्ष्यकेचिच्चकंपिरे जगर्जुरपरेतत्रभीत्यायंतोबलादमु ४ न
बिभेतिमहाधैर्यान्नंदीस्वबलगर्वितः सिंधुसज्ञार्पितंनंदीभेजआसनमुत्तमं ५ सर्वेतटस्थतांयातानाश्रिन्नगारवपुनत्वा बुध्वानंदिंगिन

प्राहुर्नंदीवाचस्पतिः परः ६ नानासभाद्दष्टपूर्वानेदृशारत्नासुमः ७ काः स्वयंसर्वेतिबलिनः स्त्रिपाश्वेत्वविलासव ७ सुंदरः कामसदृ
शोवध्याहीनाध्यकारव सभायामागतः साधुरसाधुर्दुर्बलोबली ८ मद्दयोमाननीयश्चनीतिरेषास्मातनी नसदृश्यः सभामध्येतो
मेचेतःसुविस्मितं ९ व्यासभासदः सर्वेव्यासमासाश्चनागराः नायंभारोमुखमध्यसभ्यानांकृत्समेवतत् १० को रतिनहृचनंश्रु
त्वासिंधुःसोवाचनंदिनं पद्मयोनेरिवतवमातिर्दृष्टागुणाकर ११ कस्त्वलंकृतआयातःकिमर्थंवाच्यमेम्वर तेजसावह्निसदृशःपंचा
स्यस्वविक्रमे १२ नंघुवा सुरभेःकामसरायाअपत्यंनंदिनामकं विद्धिमांगिरिजानाथवाहंवृक्षारभेदिनं १३ महरेणोधराभारहरो
दुष्टनिवर्हणः अवतीर्णः शिवगृहेबाल्यात्प्रभृतिदैत्यहा १४ शेषोमत्कोभवेतस्पमतापवर्णनेवृजः समुद्रमथनाद्यावद्वलाजातंवहि
र्पेयो १५ नहन्मीतिविमथ्याघकार्यसिद्धिंविचारय आज्ञांमत्प्रभुमस्त्रेरणमेप्रेषितोबलवत्तरः १६ आज्ञाभंगेतस्यभवेद्विनाशोपस्यकस्यचि
त् पतः सस्रजतेविश्वंपातिहंतिचराचरं १७ त्वयाविनिहिताःकारागृहेदेवगणाबलात् पदानितेषांलब्धानिभाग्यस्याल्किमतः परं १८

इदानींवैरनिर्मोकंविचार्यकर्तुमर्हसि मोचयाशुसुरान्सर्वाञ्जायास्वामिनोमम १९ त्रिपुरेणकृतंवैरंशिवेनसहतःसमगात् हिरण्यक
शिपुंस्तंभेवतीर्यहतवान्हरि २० तारकेणजितादेवाअतिष्ठन्तसदेस्वयं स्कंदेननिहतोयुद्धेस्सरोनसरोवलात २१ अतोदत्वासु
रान्मह्यंतिष्ठस्थानेसुखंचिर कौ एवंनंदिवचःश्रुत्वातुकोपसिंधुदैत्यराट् २३ उवाचारक्तनयनोवमन्निवहुताशन सिधुरुवा चातुर्यं
वहुधाजातंत्वयिवृषभनंदन २४ प्रसंगनैवजानासियतोवाचस्पतेरपि अज्ञानात्प्रकृतार्थस्यवचोयातिव्यर्थतां २५ वालस्यतव
वाक्येनस्वामिनस्तेपिवाकानः मोचयेकथंदेवान्यावत्सोपिननिर्जित २६ ममाग्रेकिंनुतेवाक्यंरणंवचनचारिणः कस्योगिरिशस्सुतो
व्ध्याभीतिम्महद्दपत्ते २७ लंगलेयोगयाम्यद्यदोस्सेननागतोयदि यदिमेवक्रतांयायाभ्रुकुटीक्रोधतोद्य २८ तदात्रिभुवनेनस्येत्कातव
गणनातयोः रुष्टःश्रृगालःकिंकुर्यादप्रियंसिंहनागयो २९ कौ एवंशब्दशरैर्विद्धोनंदीक्रोधादथाब्रवीत् सउवाच विपरीतामतिंतेव
लस्याम्यसुराधम ३० सन्निपातीवविकलंवलासेमरणोन्मुखः सर्वोसाममयोक्तव्यमितितेनाहमीरितः ३१ त्वयिनीतिर्वृथाजाताउपदेशोप

ग॰पु॰
१८८

यास्वल्ले यदि निद्रामयक्राते मयूरेशे शिवेपि च ३२ क्षीणां नवायुस्तेम्रुठ नयद्देत्नयमेष्यसि इदानीं हन्मि त्वां मरठ नाज्ञाप्तिरवामिनो मम ३३ नायके
न न हतं त्वया दूत स्तेन नाथ नायकः इत्युक्त्वा पातयद्देत्या न्नंदीनिश्वासवायुना ३४ क्रोधेनेतमद्दृष्ट्वा वमन्तस्ते हर्षनिर्भरः सान्निध्यं प्राप देवस्य मयूरे रा
स्पततस्सरणात् ३५ दूतद्दृष्ट्वा देवोपि माह नंदी समागतः मारीपस्नावदो हे कंठ तां त सर्वमादित ३६ नंद बहुधा बोधितो देत्यो न स्ने चक्रे वचो म
म निर्भर्त्सितो बहुविधं ते नाहं च मयाचस ३७ सुज्वे घटे यथा विंदुस्तास्मि सर्वं तथा भवेत् कौ इति तद्वचनं श्रुत्वा मयात स्पय यागतं ३८ ज
हर्षं समयूरेशो देत्यमर्दनलालसः आज्ञापयत्स पुत्रं मम यादीन गणांस्तदा ३९ हत्वा सिंधुं च सबलं मोचितुं चाखिलान्सुरान् मुनीनां तर
मारणानां गंतुं स्वाश्रममंडलं ४० इति श्रीमद्गणेशपु क्रीवादे सवरी ११२ कौ शिवेंदिन संमारुह्य मयूरेश परे दिने आपधानि च चला
रिचत्वर्दोभिः मय्रहच १ जगर्जं घनवद्घोरं ययौ रणविधित्सया शिवो यगर्जं स्सहसा व्यारुठाय यौ ततः २ सप्तकोटिगणाः पश्चात्संन
द्वाय पुरोजसा ततो नंदी माहतत्र न गंतुं सहसार्हथ ३ गणानां नायको वीरभद्रेमपि चतिष्ठति मम यथेवाविद्यमाने शक्तिर्हंतुं सुरद्विषः ४ प

स्पतंसेवकमहत्त्वतोमातंसुसंयुगे कौ भारतीमेवमाकर्ण्यदेवोनंदीरितांतदा ५ उवाचपरमप्रीतःसाधुसाधुत्वयोदितं पराक्रमवतःसि
न्धोर्द्रष्टव्यस्तुपराक्रमं ६ इतियामिपुरोनंदिन्प्रपंयातसहैवनः ततस्तुभृंगराजोथपुष्पदंतोथवीर्यवान ७ ईयतुःपुरतोयोद्धुंचमूमा
दायकोटिशः वीरश्रियादीप्यमानाः सर्वेवीरामदान्विताः ८ आक्रमंतोदिशामत्तंगर्जंतोघनवत्पुनः भारेणाशेषशीर्षाणि नमयंतो
धरामपि ९ क्रोधानलंवमंतस्तेप्राप्तागंडकीपुरी द्वेसगुल्मेनिपेतुस्तेदशकोटिमितैर्युते १० ततस्तत्राभवद्युद्धंतुमुलंरोमहर्षणं
शस्त्रैर्बाणनिचयैर्भिंदिपालपरश्वधैः ११ केषांचिन्मस्तकाभिन्नाःपादाःछिन्नास्तथोरवः जानुजंघाश्चगुल्फाश्चभग्नाःकेपिगतासवः
१२ निपत्यपुनरुत्थायप्रायुध्यन्तपरैःसह एवंनिपातितादैत्याअसंख्यातागतासवः १३ पलाय्यनिर्गताकेचिदासरवुःसिधवेस्लिल स
भामध्येवीरगरौरुपविश्याथकेचन १४ ग्रस्लाघातैःस्रवद्रक्तादुःखितार्त्तरवाकिंशुकाः तथागतास्मृताकेचित्कचिधैर्यातमब्रुवन १५ ते
उच नगरद्वारगुल्मेतुदशकोटिनिशाचराः निहताःप्रभुसधैस्तेयुद्धंकृत्वापरस्परं १६ यदाशैलाभिदोयुद्धमभजन्नजयोभवेत् ३

ग॰पु॰ पविष्टोसिकिंनरक्षोसिधोस्वादितमाचर १७ आरामारिपुभिर्दैश्चाग्गृहाग्रीचमनोलिका अंधकारघलिकृतेमापलाग्नितेजसा १८ भुजं
१६८ तोनिद्रिताकेचिन्निर्ययुर्नगराद्बहिः बालानादायपपलुःस्वस्त्काभोगंचकेचन १९ विस्रस्तवसनाःकेचिध्यानस्यावह्निनादृता २० तथापिनि
धनंजयसुनेग्रसुर्नानाशस्त्रमहारतः धनंजयंसर्वदिक्षुवीक्ष्यमाणाभयातुराः २१ मेनिरेमलयंमासंदहंतेसकलापुरीं कौ एवदंतमुखाच्छ्रु
त्वासिंधुर्जंभामयाकरोत् २२ स्वादान्निवस्त्रगात्सिंहोगुहायाइवनिर्गतः उवाचदुर्धरासेनाद्दृश्यतेकिंभविष्यति २३ दिदीपेक्रोधानलतो
गृसन्निवात्रिविष्टपं सिंहस्यागेगकिंशशकाकरिष्यतिपराक्रमं २४ मेरोकिंशलभाःकुर्यांच्चालनंजबुकोपिवा कालस्यममकिंकुर्यात्तवालोयं
तुमरुरराट् २५ कौ इत्युक्त्वास्वेडितेनासौनादयन्विदिशोदिशः चिंतातुरःस्मरंतस्थौमुनिर्मौनमिवाश्रितः २६ ततोवीरःसिंधुर्देसमावुव
न्क्रोधनिर्भरः आज्ञादेहिमस्मरेशंजेष्यामःस्मरणमान्वतः २७ तवमतापात्त्रैलोक्यंवशंनेष्यामसांमतं सिधु सम्प्रयुक्तंमहावीरासभापि
रिपुदर्पणे २८ मनउत्कंठितंयस्मात्सैन्येनयुध्यतामिह ततःसर्वैपुरोयातागर्जतोवीरसत्तमा २९ असंख्याताश्शलधराश्चतुरंगबला

न्विताः हयारूढः सिंधुदेशोद्भवैः क्रोधसमन्वितः ३० वमन्क्रोधानलं वक्त्रान्नेत्राभ्यां रणदुर्मदः यथावन्मे पुरोधाय मनोवेगमहाधनं ३१
इतिश्रीमद्रणेशपुत्रीवासिंधुमानवर्णनं ११३ कौ पुरतो यांति पादाताःकंपतोवसुंधरां विकरालमुखावीरसिंदूरारुणमस्तका १ के
चिद्बद्धकचाःकेचिन्मुक्तकेशाश्चदारुणाः केचिन्निबद्धकववालसन्मुकुटमस्तका २ केचिन्निबद्धकटयःकेचिच्चंदनचर्चिता नानाशस्त्रम
हरणानानायुद्धविशारदा ३ ततोयांतिगजामत्ताधातुमंतरवाद्याः दीर्घदंताविभांतिस्मभरणैर्विविधैरपि ४ घंटानादैर्जनंसर्वंवधि
रयंतुरंजसा चरणीयंतोगिरीन्द्रसाम्यमयुःशुंगमहारतः ५ लसत्कुंभयापताकाव्याश्चित्रध्वजविराजिताः ततोश्वाश्चखुराघातैश्चूर्णयं
तोवसुंधरां ६ हेषंतोनादयंतोवैगगनंचदिशोदश सुवर्णरत्नमुक्ताभिर्भूषितःव्योमवारिणा ७ अधिष्ठितामहायोधैस्तनुत्राणा
मशोभितैः नानाशस्त्रधरैर्वीरैःपरसेनाविमर्दिभिः ८ ततस्तुरथिनोजग्मुःशस्त्रास्त्रैरिपुघातिनः सहितायुद्धमार्गज्ञैर्वीरैःसारथि
भिर्मृधे ९ मुक्तामणिमयीमाल्यावद्धतोगंधमाल्विनः धनुस्कंधात्करणाभ्योभस्मेहस्तासखड्गकाः १० शस्त्रसमाभिर्नेत्राणिच्छादयं

तोज्जनस्यह एवं सेनासमायाता गर्ज्जयंती दिशो दश ॥ ११ भरतराजेन सा दृष्टा पुष्पदंतेन वाहिनी मत्सरे सम्मुखी याता ततो नतो भी
त्यापलायितौ १२ तावत्तुः तवाज्ञया पुरे यातावावाभ्यां विहृताच मत्तः गत्वा स्त्वा नगरद्वारि दग्धं च नगरं वहु १३ मत्तापं तौ समाक
र्ण्य सिंधुः स्वयमुपागतः चतुरंगां च संगृह्य नानाशस्त्रास्त्रधारिणी १४ ततो भीमां भवं तं च समायातौ महावलं कौ सिंधुसैन्यसागरे
यं वदतोरेवमेतयो १५ ददृशे सर्वदिग्भागे दुस्तरैरेव योधिभिः ततो हर्षयुतो ज्ञात्वा दैत्यसैन्यं समागतं १६ नीलकंठं समारुह्य मत्सरे
शोभयो पुरः आयुधानि च चत्वारि चतुर्दोर्षु मग्रहीसः १७ सन्नद्धा गणकोटयस्ता धनुर्वाणासिपाणयः परिवार्य स्थितादेवं नीलकंठ
रथस्थिता १८ मुनीश्वरास्तुवंतिस्म ददुराशीर्वचोपिते उभयोः सेनयोर्वीधकोलाहलो महानभूत् १९ परस्परं सपदं तौ वीक्ष्य सेने
सुविस्मिते असंख्यातं वलं वीक्ष्य तुतोष समरप्रणट् २० यदुक्तं नंदिना सर्वं तत दृष्टं सर्वमेव हि २१ ततो नंदी मत्सरेशं नत्वा गर्जन्मुहुर्ययौ
नभोमार्गेण सैन्ये सुविच्छेद वीरमस्तकान् २२ ख्वंगायातेन महता ह्यमस्याहुनदद्रठं शीघ्र उड्डीय च ययौ मत्सरेशं मधास्ततः २३ आप्लवं तच्चि

रोसवेगरणाःसाध्वीतिशंसिरे छत्रंचयातयामासनंदीभ्रंगमहारतः २४ पतितेध्वेचछत्रेचसिंधुरस्थोनरंगतः धारयामासचतदाछत्रम
न्महाधनं २५ आश्चर्यपरमंमेनेनंदिनःकर्मराक्षसः चुक्रोधसमहावीरानच्छयनोवःपराक्रः २६ एवमाकर्णितद्वाक्यंकौस्तुभोसैन्यस
वच अमात्यैतन्नमस्कृत्यसेनयाचतुरंगया २७ माचिंतांकुरुसिंधोत्वंविधास्यामोरिपुक्षयं अस्मयानमुखंदैत्यद्रक्ष्यावःकथंचन २८ ए
वमुक्त्वामचलितौपरसैन्यनिवर्हणौ पदातीनांगणायातांब्रह्मांडस्फोटनस्वराः २९ मुज्वलामित्रवानेतुंभगोलरणदुर्मदा कौस्तुभोयम
हरेशंपातोभेत्रस्त्रपातितु ३० शरवर्षैःपरिछाद्ययातोतस्यांतिकंयदा वीरभद्रस्तदायातोयोद्धुंसचवजाननः ३१ असंख्यवलसंपन्नोगर्जं
यतोदिशोदश निजघ्नतुरुभौरेयात्सिंधुंमासौमहावलौ ३२ कौस्तुभोव्यथयामित्रस्मनाभोपद्मकुर्वतो शरघातोभिंडिपालैःपरिघैर्मुस
लैरपि ३३ मसलैरस्त्रैरनेकैश्चजघ्नतुस्तौपरस्परं सहस्वमारयस्वेतिव्याहरंतौपरस्परं ३४ नानासेनाचराजघ्नुःपरस्परवधेप्सवः
नष्टेषुसर्वशस्त्रेषुशरेषुचपरस्परं ३५ मल्लयुद्धंमचक्रुस्तेजीवग्राहममारयन् व्यसकपतितांकेचिद्दमनरक्तंमुखात्वद ३६ पा

गा० पु० दंपादेनजघ्नुस्तेस्कंधस्कंधेनचापरे वक्षंवक्षेनकेचिद्धस्तंहस्तेनचापरे ३७ मस्तकंमस्तकेनैवकर्परंकर्परेणच पतितापासमाना
१८० स्त्वमत्ताभग्नाश्चचरणिताः ३८ छिन्नकंठाभिन्नभुजाभग्नजंघोरुवाहवः एवंनष्टेषुसैन्येषुसिंधुसेनाजयंपयौ ३९ जयशब्देस्तूयमानो
वंदिभिर्वाद्यनिःस्वनैः सिंधुदेशेश्वरंयातोऽमासोमित्रकौस्तुभौ ४० महरेणसमायातोवीरभद्रगजाननौ ततोस्तमगमत्सर्यंक्षतो
युद्धंदृपारभत ४१ पुनरावेशमापन्नोवीरभद्रगजाननौ गर्जंतौगर्जयंतौचगगनंचदिशोदश ४२ निघ्नंतौरिपुसेनांतांनर्दंतौचक्रतांत
वत् अंधकारेमहाघोरेनप्राज्ञायतकिंचन ४३ स्वामरानपिजघ्नुस्तेपध्यमानामहाबला भग्नायांसिंधुसेनायांचक्रतुर्जयनिस्वनं ४४
दैत्यामासौऽश्रमयाँतौमरणोत्कृतविस्मयौ मेरयामासतुरुभौनिजाश्वेपरवाहिनी किरंतौशरजालानिजघ्नतुःकरवालतः तयाविधंच
तंदृष्ट्वाकौस्तुभोयोद्धुमागतः गजाननमथोरोषान्निजघ्नेकरवालतः ४७ तस्मिन्नवसरेसोमवासेतुवीरभद्रोप्यधावत कौस्तुभंप्राहनद्रोषात्
राघातैरनेकशः ४८ सोपितंप्राहनद्रोषात्तलेचैनमपातयत् पतितेस्मिन्ननंदासौवीरभद्रोमहाबल ४९ पपालदैत्यसेनासाहतोमित्रेचके

स्तुभे तमुद्दंतेशस्त्रहताःस्रवतोरुधिरंबहु सवेदयंदैत्यराजेसिधवेदेवशत्रवे वाचोविस्पष्टयाद्रखा छस्त्राघातकृताम्भृशं ५१ त
यमाकोक्षतोनित्यंमित्रकौस्तुभयोर्भृशं ५२ इतिश्रीमद्गुरोशपुस्कौवाचित्रकौस्तुभव १२४ वीरा नानाशस्त्रमहारणोर्भृतौतुमित्रकौस्तु
भौ असंख्याताहतासेनाताभ्यांनिशिदिवापिच १ ततोरिपुवलानदुष्टौवीरौहेसमुपस्थितौ ताभ्यांवलिभ्यांमहतीनिजसेनाविमर्दिता
२ पयोकरमहाराभ्यागतौतौयमसादने दृष्ट्वानानाविधासेनानदृष्टौनादृशोसुरौ ३ सिंधुरु योद्धुकामविमेतिस्मकृतौतौभ्रतहारकः
तौकथंकरघातेनम्रतौपांसघसैनिका ४ पराक्रममिदानीमेपश्यंतुसर्वसैनिका रणाम्भसोनतौपिव्योशिरःशस्त्रोनेसंशपः ५ चक्रयुद्धं
करिष्याभिचक्रपाणेर्यतःसुतः इत्युक्त्वाहयमारुह्यमपरेशयमयोवली असंख्यकोठयोदेसादुरोयातामहावला ६ योद्धुकामासुरेंद्रेणाभि
वपुत्रेणादुर्धरः ततोनदीपयदंतौयोद्धुंयातौमहावलौ ७ मत्तराजस्थविकटोद्भल्लसैन्ययोधिभिः चपलौयुद्धंलसेणायोद्धुकामाभिनि
र्ययो ८ वसननोवीरभद्रोसंख्यसेनासमावृतौ पियन्तुयुद्धवलिनौनामस्त्रधराउभौ ९ समव्यूहान्समालोक्यमाव्यूहाचदेससैम्यका गेथा

२९

ग०री सुरोयमदनःकांतोवीरध्वजस्तथा १० महाकायश्चशार्दूलोधूर्तनामाथसप्तमः सप्तव्यूहान्पुरस्कृत्यपृथुस्तान्समागतान् ११ वा
१८२ राव्यूहास्समाघ्रायभद्रापैस्तान्निजघ्नेरोमित्रिपालहताकेचिन्निपेतुर्धरणीतले १२ षडाननेनयुयुधेबलाग्रेधासुरोबली वीरभद्रो
यमदनस्कांतोपियुयुधेरणे १३ नंदीचवीरराजश्चयुयुधातेपरस्परं धूर्तश्चविकटश्चैवद्वंद्वयुद्धमकुर्वतां १४ चपलेनहतोरोसा
ह्यार्दूलोभ्यपतद्भुवि पुनःसंज्ञामवाप्यैनंसोपिखड्गेनचाहनत् १५ मूर्छामवापमहतींचपलोचपलोयुधि मव्यतेद्वंद्वयुद्धेतुउपधातेवले
उभे १६ जघ्नुशस्त्रसंघाश्चवाणजालैपरस्परं सहस्रवज्रहिमाभैस्तेहतःस्वर्गस्समेयुसि १७ सौरीसुरास्त्रवाणोसुत्वजामिमुंदिलि
पुनः १८ युयुधुःसर्वसैन्येषुनाश्यंतिपरस्परं कश्चिच्चररोणधृत्वापोथयामासवैरिणा १९ कश्चिद्दुडुंयमपतंभ्रमरीयामासवैपर क
श्चिच्छेदचाशिरःकश्चिद्वाहुपरोरणे २० कश्चित्सादोजानुनीवगुल्फौचिच्छेदचापरः शरव्रष्टिःपरेकेचित्परस्परमिवासृजन् २२
स्रवद्रक्तःशास्त्रहतोमरणावध्यवध्यत कवंधायुयुधुस्तत्रजघ्नुःस्वांश्चपरानपि २३ अस्रड्नद्यभवतत्रकेशशैवालसंयुता स्र

प्रेरेसहसापितुविदीर्णवक्षसोनरापरस्पराघातहतोमृतोकेचिद्रणाजिरे २४ एकाप्सरःमातिहन्तेस्वगेंघद्बमकुर्वतां खड्गमस्य
वतीखेटमकुमीहोदुरस्यथा मेनकाख्यामहाघोराचामरन्दरासयुता २६ कंचुकग्राहरणेभाशामहाकंकटभेकिका सूरमोदक
राभीरुमहाभयविवर्धिनी २७ मेदोजलाङ्गःखतरामांसकर्दमशालिनी ततोल्लमितआदिसेनमाज्ञायतकिंचन २८ नद्दंतव्यावय
दैत्यावाहिनीचारिणोसुरा २९ एवंकोलाहलेतत्रमाप्रध्यंतपरस्परं आशिषोथददुस्तत्रप्साप्सरास्तराक्षसा ३० स्मृगालाः पतगाः
श्येनाश्चसःपार्वतिनंदनः स्मृगालाःपतगाःश्येनास्त्रसःपार्वतिनंदनः दिनत्रयमभूद्देवंदिवारात्रौमहारणा ३१ घाघमर्दैर्जयंराज्ञो
घोषयंतःपरस्परं एवंगंधासुरोयुध्यन्सेनानीवद्धधिस्तरां ३२ मद्यपानेनमत्तोसौत्यक्ताशस्त्राणिवेपवान् अहनन्मुष्टिघातेनसहसा
तंयमनने ३३ सपतत्सततदम्भसौवज्राहतइवाचलः अधावत्सोपिलध्वासुसपक्षइवपर्वतः ३४ सोपिह्लादशाभिर्हस्तैरविध्यंतम
हासुरंशरजालान्यनेकानिविसृजन्नयद्धनुर्वरी ३५ निवार्यशरजालानिछादयामासतेशरे गंधासुरोमहावेगास्यगननमना

ग०पु० मय ३६ तंनिर्वीर्यंदृष्ट्वारेणंचरणोसषडाननः अकस्माद्भ्रामयित्वैनंपातयामासभूतले तस्यांगंशतधाजातंगदास्फुटंदृढघातेनतस्मिन्न
१८३ हतेतस्यसेनाययौव्यग्रादिशोदश ३८ षष्ठस्त्वेग्नोनिहंतिस्मसेनांतांसषडाननः सेनष्टक्रोधनष्टैवशतद्रोयांद्रुमापयौ ३९ येषांरवो
महानासीत्तद्घनानामिवगर्जनं ऊचुःषडाननंदुष्टसेनानोनिहतावद ४० इदानींयांहिभवनंअतोराविभुनस्पृह ततआच्छादयामासुःपुंग
पतेषडाननं ४१ ग्रामासिंहायथासिंहंबहवोबलवत्तराः सज्यधनुर्मोचितैर्बाणैर्मोहनतान्षडाननः ४३ ततस्तेमस्तछिन्नापेतुर्मुहूर्तोदुत्थि
ताःपुनःपाशान्क्षिप्रासंदगलेनिमुक्तयषुवर्तुतो ४४ ज्ञात्वानीतंषण्मुखंतमधावेत्स्वयंजवात् हिरण्यगर्भोबलवान्कामलोर
क्तलोचनः ४४ त्रिभिस्तेमुष्टिघातेनहतापेतुर्धरातले ततोमदनकांतोपिवीरभद्रंमहाबलं ४५ महनछलघातेनसमरछींमहतींपपौ
सक्कामरछींवीरभद्रोदंडघातामपातयत् ४६ मतंमदनकांतंतंवीरराजोमहाबलः ज्ञात्वामायान्निहंतुंतोंस्त्रीसुरान्वलवत्तरान् ४७
ततस्तान्सहनद्वोषाच्छंगाभ्यांनंदिकेश्वरः स्रवमन्नरुधिरंवक्त्राच्छतधाभूतलेपतत् ४८ तंहतंतुविलोक्याशुचत्वारोसुरसत्तमः आ

पपुर्नंदिनंहंतुंशार्द्दूलोयथध्वजासुरः ४९ महाकायोध्रुवस्त्रैवसर्वंदेवजितोरणा नानाशस्त्रैर्निजघ्नुस्तेनंदिनंवेगवत्तर ५० पतितंदिनित
तस्त्वत्वारोयुद्धदुर्मदा ध्वजदंतोभ्भूतराजोविकटस्त्रपत्नोपिच ५१ तेतुशैलान्समादायतोलयित्वाविचिक्षिपुः सर्वेषांमस्तकाभिन्नाश्च
शीर्णभूताश्चकेचन ५२ नगाघातेनतेसर्वे धरण्यांपतितारणे केचित्त्वासिंधुमगमन छल्लघातमपीडिता ५३ पराजयंस्वसैन्यानांमा
रुद्दैवजयंतथा जयमापादेवसेनाबहुवाद्यान्यवादयत् ५४ मयूरेशमयूरेशजयत्वंजयसर्वदा इत्यब्रवीद्धर्षयुतोचक्रंदचननर्त
च ५५ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीडासिंधुपराजः ११५ कौ श्रुत्वासेनाजयंदैत्योपपोचिंतांमहत्तरं अत्यंतंम्लानवदनोनिमग्नोदुःख
सागरे १ मनसापरितप्तेनचिंतयामासदैत्यराट् सिंधु विपरीतमिदंकस्माज्जातंनज्ञायतेमया २ पिपीलिकाग्रसेकिंनुवज्रांगलो
कसंकुलं यस्याग्रेमशकादेवाआसन्निंद्रादयोमम ३ शिवार्भकेणतस्याघकथंसेनाविनिर्जिता कौ इत्युक्त्वाथमाहूयधनुर्बाणासि
चर्मभृत् ४ अहत्वातंमयूरेशंपिबेयमुखंनच इत्युक्त्वाभिययौसिंधुरणभूमौपतंगवत् ५ सज्जंचकारचधनुर्नादयन्गगनंदिशः व्यस

जघ्नाशराजालानितीक्ष्णान्यभिमुखान्यसौ ६ चकंपेपृथिवीसर्वामरछिंताजंतवोखिला भासिपदेवसेनायामसंख्यातान्यपतन्शिराः ७ छि
न्नभग्नाःसुरापेतुस्तछराघातपीताः पलायंतोसुरायेतुस्तेपिपृष्ठेशरैर्हताः ८ ततःसर्वामरेसवाहिनीव्यग्रतामियात् द्विधावन्
जानुपादाःकेषांचिन्मस्तकाअपि ९ शरवृष्टिंसिंधुहस्तमुक्तयाररणमूर्द्धनि अभवत्तुमुलंयुद्धमनिवार्यंभयावहं १० सिंधोश्चवग
रोरास्यसेनयोरुभयोरपि कोलाहलमहाघोरेध्वांतेगाढेरजःकृते ११ पुरोगान्जघ्निरेसर्वेपरान्स्वानपितेतदा शस्त्राघातैर्हता
सेनादेवसेनाचरैःपरा १२ ततःसिंधुर्हयात्तस्मादवरुह्यपदेग्रहीत् पातयामाससहसावीरभद्रंचवेगतः १३ अहनन्मस्तकेसोपनंदि
नंबलवत्तरं भृतराजंचखड्गेनमारयत्सहसाकटौ १४ पुष्पदंतस्योदरंचविभेदबलवत्तरं शिखामाकृष्यमाकर्षद्धिरण्यगर्भमोजसा
१५ श्यामलस्यललाटंसविभेदशरघाततः चपलोप्याहतोरोयाज्जघानविकटंरणे १६ लंबकर्णस्यकंठंसविभेदबाणसंचयैः धृत्वा
तुचरणौरक्तलोचनंचअपातयत् १७ हस्तान्निस्तीर्यसहसासन्मुखःप्रापलज्जवान् सोमुंलतामहारेणभस्मावपातयत् १८ जठरं

दारयामासशृंगिणोसिमपाततः दावानलस्यचाशिरोभेदयामाससायकैः १९ पंचाननस्यच्छेदेसावधावच्चपलोयुधि एवंसर्वेमहावी
रानिहतारणमूर्धनी २० हतः पलायिताश्चामेततःसिंधुरोययौ जगर्जघनवद्घोरंनादयन्भुवनत्रयं २१ सविव्याधमरैरंगार
जालैरनेकधा तस्यदेहंसमालोक्यविकरालभयानकं २२ विरूपाक्षादयःसर्वेपलायनमकुर्वत मुनिपुत्रागणेशस्यपुपुधुःसंपगेत
दा सचकंपेकरिणिक्षुःसिंहस्येवास्यदर्शनात् मतोब्रवीद्देवबव शांतिधुस्तनुगणेश्वरं सिंधुरदूरतेत्राविवदुशःप्ररूप्यार्य्यःशिवा
भेक मत्तसिंहस्यसरेत्वज्जेवकरटवद्दुर्बलः २५ कथंमेसहसेमूढनलघातेशिलाभिदं त्वयामातुस्तनंपीत्वानर्तितव्यंग्रहांगणे
२६ शक्रादयोजितायेनतस्यतेगणनात्रका विलंबयतिमांमूढकपालोहंहमुसकं २७ कथंतेकोमलांगेषुविध्येतीक्ष्णातरान्रणे
न् देवउ किमर्थंवल्गसेवद्धंमूढभावेनपामर २८ इदानींसगतःकालोमूढसुकालउपस्थितः नावतारंकरिष्येदंयदिजानेस्मकं
वपुः तवेदानीहनिष्यामिसरोनदेहमल्पकं २९ सर्वंदत्ताहृदाहुस्थकमैरतोभवान् इदानींसगतःकालमूढसुकालउपस्थितः ३० वल

ग्रा०पु० गनेकुशलैस्त्वं किं युद्धमघकरिष्यसि त्वाहंतु मोचितुं देवानद्य नेरुपमिदंमया ३१ अन्तकालेसान्निहिते पुरुषार्थोद्य याभवेन्मयाह
१८५ तोमहास्थानंममभाग्यमसिदुर्लभं ३२ सिंधुरुवाच यावन्नछेद्मितेमस्तकोमस्तंदेहमुत्तमं तावद्गत्वासियोपस्थभक्तःस्यानंमस्तौवजेत ३३
तस्यलोकंव्ययाहित्वंनमशंसांवदात्मकः कौ एवमुक्त्वामहादैत्यस्सायकंपरभेदिनं ३४ नकदाचित्प्रकठिनमतितीक्ष्णांजयावहं स्य
त्वास्थ्यैधनुर्गृह्यसज्जंकृत्वास्मयोजयेत ३५ टणत्कारेणधनुषोनादितंभुवनत्रयं मुमोचवाणांतंदेवंस्मरेरेशवलात्खलः ३६ सज्ज्वा
लदिशःसर्वागगनंविदिशोपिचंद्रश्चासमसरेशस्तत्याजपरशुंनिज ३७ वज्रात्सारतरंसर्वंवैरिदर्पहरंपरं अदहत्सोपित्रीनलोकान
मलयानलसंन्निभः ३८ परशुःखंडयामासनभस्येवचतंशरं धरण्यापातयामासदैत्यहस्तादथाछिनत ३९ धनुर्वाणसहंघोरंनभस्ये
वगतंकरात ततःक्रोधेनदैत्यःसचक्रंतत्याजशंभवे ४० शतहृदेवतच्छक्रंचकारगर्जयन्दिशः दृष्ट्वातच्चमसरेयास्त्रलमुग्रंमुमोचह
४१ ददाहभुवनंतच्चपपातदैत्यमस्तके मुकुटंकुंडलेकर्णौखंडयित्वाययौपुनः ४२ सस्मरेशकरंशीघ्रंप्रधानस्याजितंतया ततःक्रोधादवा

चैनंछिन्नकरोमहासुरः ४३ पौरुषंदर्शितंतेघदर्शापिध्येनवापिच इदानींशरघातेनछिन्नामेनासिकातव ४४ इत्युक्त्वाखड्ग
हस्तोसौतंजगामसम्मुखोस्मरं मयूरेशस्तदाचक्रेनानारूपाणिसर्वतः ४५ आयुधानिचचत्वारिविभ्रत्करचतुष्टये ततःसविस्म
याविशोदशदिक्षुमलोकयत् ४६ ददर्शतत्रतंदेवंचतुरायुधभूषितं ततःसलज्जितोगेहंनिजंगंतुमनोदधे ४७ तथापिपुरतोप
श्यन्मयूरेशंतथाविधं आघ्राघनेत्रेसमयोहंघेनंसमलोकयत् ४८ अमील्यनेत्रेसोपश्यत्पुरएवंशिखंडिनं ततोदेसोबुबोधेनंमति
स्स्वांतरेचतं ४९ रणस्थलात्सुरींयात आघ्राघवदनोवुजं हतशेषैश्चवीरैश्चतादृशैःपरिवारितः ५० पर्यंकेन्यपतच्चिंतापर्याकुलि
तमानसः वीरास्तेस्वगृहेयाताश्चिंताव्याकुलचेतसः ५१ इतिश्रीम॰दुरोशपुत्रीवासिधुवैरूप्यकरणं ११६ कौ जयंमासेमयूरेशेप
उक्तत्रमुनीश्वरः शिवोपिगिरिजायुक्तोययौतंचनिरीक्षितु १ औत्सुक्यात्पार्वतीचैनंसमालिंग्याब्रवीत्तदा सोवाच अतिश्रांतोसिदे
त्स्यकठिनस्पर्शेणसुत २ कोमलानितवांगानिकथंशस्त्राणिसेहिरे कृतांतसदृशोदैत्योमायावीबलवत्तरः ३ सकथंकोमलांगेन

८२

ग०पु० त्वयासुधिविनिर्जितः प्ररुदत्करुणांदेवी धृत्वाकेनिजबालकं ४ ततोमुनिगणैः शम्भुर्वारयामासतांशिवां शिवाच नजानीयमहेशंसर्वका
१८६ रणं ५ अनादिनिधनंदेवंवेदानांगोचरंविभुं त्रयस्त्रिंशत्कोटिदेवैरवंध्यासुरघातिनं ६ सृष्टिस्थितिज्ञानहेतुंलयहेतुमनामयं भूभारोत्तारण
र्थायनानारूपधरंप्रभुं ७ ब्रह्मांडव्याप्तरोमांकमेकानेकस्वरूपिणं तपोबलसमायुक्तंयोगमायासमन्वितं ८ मायाविभेदकंदेवंमायिनामपि
मायिनं बालभावेपिदैत्यानांहंतारंकिंनवेत्सितं ९ एवंस्तुतिंसमाकर्ण्यहृष्टासापार्वतीतदा ततोहृष्टोमहेशोमुनीन्प्राहशिवंशिवा १० दे
वठ नमेभयंकजहस्तादस्मात्कथंभवेत् सर्वेषांनमनान्मातर्मुनीनामाशिषोपिच ११ शिवस्यवरदानेनसिंधुदैत्योजितोमया स्कंदादयो
जितापेनयुध्यंतस्त्रिदिनानिच १२ असंख्याताहतादैत्यादेसेनावेचरैर्नरैः असृड्घःसंप्रवृत्तावीरहर्षकराबहु १३ रणेनिपतितान्दे
वान्विचिन्वामोमुनीश्वराः कौ एवंमहेशवचोनिशम्यप्राहधर्मवित् १४ वसिष्ठोमुनिवर्यस्तंयामसर्वेंचसर्वोंचसत्वराः ततोययोरणोद्देशं
मुनिभिस्तैर्महेश्वरः मज्जारक्तवसागंधोघ्रातुंयत्रनशक्यते अतिभीषणकायांस्तान्छिन्नाभिन्नाननेकशः १६ दृष्ट्वावीभत्सरूपांस्तान

सफुल्लान्किंशुकानिव विकृतिपरिणामानिमनोसिदानावद्धिया १७ पश्यतांवीरराशीन्स्तान्वीरोपरिमतिष्ठितान् कांश्चिच्चजीवतः कांश्चि
न्मर्छितांश्छरस्य घाततः १८ कांश्चिच्चप्रविकीर्णाणान्देवान्देवान्यकर्षयन् सहसानविदुर्देवादेवान्वादानवानपि १९ अब्रुवंस्तत्र केचित्त्वत्
र्यमत्तुमागताः अतेतेदर्शनप्राममित्युक्त्वाप्यसज्जन्नस्त्र २० को एवंश्रुत्वातु तद्वाक्यंसाश्रुकंठोमसरराट् भ्रमन्मुमन्दद्दर्शामेमर्छितंतनुय
डाननं २१ यतदश्रुर्मसरेशः स्नेहात्तं चाब्रवीदिद उत्तिष्ठोत्तिष्ठ भद्रंतेकिंशेतेप्राकृतोयथा २२ यांतोसिदेत्यहननाघच्छालिंगनमघंमं प्रमार्जि
तस्तुहस्तेनततः समोदन्निष्ठत २३ अपश्यन्विकरेदेवपादपपंभयापहं उवाचचमसरेशंदर्शनात्तेगतमम २४ सर्वंदुःखंभ्रमश्चैवविश्रा
तश्चास्मिसांप्रतं आलिलिंगमयूरेशंदोर्भिर्हृदंदृशाभिस्तदा २५ उभौयातौरसांद्रष्टुमस्यहस्तेपरस्परं अपश्यतांपुनःस्तंवीरभद्रमि
सुस्थितं २६ नंदिनंचशरघातैःपीडितंबलवत्तरं भृंगराजंचपुरतोविभिन्नमस्तकंतदा २७ कोदंतविकटंचैवपुष्पदंतंभृशार्दितं
ललाटेदृढविद्धंचहिरण्यगर्भमेवच २८ स्तनप्रापचचपलंभृतंश्यामलमेवच लंबकर्णोंनचाज्ञासितंभातासाकंचनमेवच २९ उ

दानवायुनाक्रान्तसुमुखस्तत्रचाभवत् परमंखेदमापन्नःसोमश्चारक्तलोचनः ३० येतेसमरछेत्रास्यंगीपंचास्यश्चमुखयेया संखस्येतत्त्वमाप
न्नोभयकृन्तन्सर्वयोधिनां ३१ कौ एवंदृष्ट्वासर्ववीराहन्तप्रायाद्भुतानपि चित्तपापरयाविशेयच्छतसखजाननं ३२ मयरेश असुरास्तस्व
कीयाश्चमहावीराहतास्मृघे निजधामगताःसर्वेजीवतामत्रकागति ३३ स्कंद उव अनन्तकोटिब्रह्मांडनायकस्त्वंगुरोश्वर चतुर्दशानां
विद्यानांसर्वासांतस्त्वंपनिधिः ३४ कलानांचान्नकिंप्रश्नंकरोषित्वंममामाविके नाहंमन्त्रविज्ञानामिवेत्सित्वंहिनवैसुरा ३५ चितहृद्ययसिकीर्तितं
नानादेशविजृंभणात् यथामतिब्रवीमित्वामाह यावत्स्मृतेर्बलात् ३६ सर्वंनुत्रिपुरवधार्थेयेनयुद्धमभून्मेकृतंतत्रमन्त्रानेवाराध्यगाद्रेर्दंस्थि
जंरसं ३७ देवसतेषुसंयोज्यजीवयामासतत्स्मरणात् कौ श्रुत्वेत्थंवचनंदेवोजगादनंदनाननं ३८ इदानींदैत्यकोध्यात्वायुद्धार्थंचलवत
रा आयास्यतितदाकौचयुधेताभिःषडानन ४१ कश्चानेतुंव्रजेद्दिव्यस्तीरसमन्वितं एवंब्रुवनमहरेशोमायामाविश्चकारह ४० उ
ज्जीवयामासतदानिजांगवायुसंगतः ततस्तेहर्षसंपन्नाःमयोसुःस्तंगुरोश्वरं ४३ आलिलिंगुपुनर्युद्धकर्तुंतचयाजित्पुः तवदायिनि

पातेनतेजोनोद्दिपुरीकृत ४१ गणेश ब्रह्मादयोदेवगणाःस्तुवंतिवःपराक्रमं तारकसुरमुख्याश्चनिहतादैत्यदानवा ४२ कौ तत
स्तैःसहितोवीरैर्मयूरेणशिवयो नमस्कृत्यशिवंगौरीपुत्रायगंतुमुद्यतः ४३ आलिलिंगशिवोगौरीसुतंतंचगुणेश्वरं ततःषडानन
घास्तेशिवश्चालिलिंगरेमुदा ४६ वर्षरणोनिपतितापुनःसंजीविताहर मयूरेशगसंभ्रतवापुनाभुतकारिणा ४८ पुनर्युद्धाययास्यामोने
नसांदेहःशिवाधुना तवप्रसादाज्जेष्यामःसर्वानेवासुरान्युधि ४५ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीवारणाशेधनो ११६ कौ सिंधुस्तस्यगतश्चिता
मवापमहतींतदा अतिसंतप्तहृदयोविचारंनापकिंचन १ निहर्षोम्लानवदनोनिश्चेजानिष्कलोपिसः ततोदुर्गात्मजाद्गौलावरायत्नहरीसु
भ २ चिंताग्निविषदग्धंतंश्रुत्वागात्स्वचक्रस्थितं असरव्यभ्रवणोयस्याःकवरीभातिमस्तके कस्तूरीतिलकंयस्याल्ललाटेभातिसुंदरं कं
ठेहारंकटौकांचिंबिभ्रतीरत्नसंयुता ४ सर्वालंकारसंयुक्तासर्वावयवसुंदरा आगतातंनिरीक्ष्यैवमचकाभ्याससत्वका ५ वहिस्ते
वकायातातत:सापतिमब्रवीत भार्योवाच किंचिंतांकुरुषेस्वामिस्त्वंभ्रस्वंततभविष्यति ६ इश्वरस्यवशेलोकोनस्वतंत्रःकदाचन सर्वं

यामानसकिल्वमुद्दे जयसिमेपिच ८ कोहेतुस्त्ववदाविभोननोयुक्तिंवदामिते कौ मियाकांसमाकर्णगेउकौनायकस्तदा ९ सावधान
मनाभूत्वाव्रतोतंतामथाब्रवीत् सिधु किंवदामिमियेस्त्रो कंमनःखेदकरंपरं १० पुध्यतोमेरणोकर्योम एरेसायेन दितु ससकोटि
मितासेनानिहतापौरुषेणह ११ स्कंदादयोमहावीरायुतिताःशरव्रातिभिः अकस्मान्मेहतौकर्णौचिरलंमेर्यशत्रूणा १२ आछाघमुख
मायातोवाससोनिजमंदिरं येनोपायेनमेशत्रोर्लयस्यातंवदस्वमां १३ सोवाच वीरधर्मःकृतःसम्यद्भिःहतासर्वसैनिका नयशःप्रा
प्यतेस्वामिन्नगोवास्तरणासुरद्विषां १४ ततदेषान्नैवकल्याणंकस्यापिनहिजायते सेवनांदूदनाध्माजास्मरणात्स्पर्जनादपि १५ दे
वेरिंद्रादिस्थानानिसंमासानिस्थिराणिच यत्समस्सर्वभूतेषुशुभाशुभफलमद १६ तसेवयाभिष्टसिद्धिःकामधेनुरिवारिहन अ
कुरोजायतेतादृग्यादृग्वीजंहिकाप्यते १७ अशुभात्कर्मणोदुःखंसुखंस्याछुभकर्मणाअतःसंतःप्रकुर्वंतिशुभंकर्मसदादरात १८
हितंचसर्वजंतूनांकायेनमनसागिरा भवतापुरुषार्थेपीरितास्तेसुरर्षयः १९ पुरुषार्थंसविज्ञेयोपश्चतुर्णांहिसाधकः यन्मनो

नापिसुखंस्यात्परदारेषुनकश्चित् २० सएवपुरुषार्थीस्याद्यस्त्वनिंदानविंदति शरणागतरक्षायांदृढोधर्मपरायणः २१ अदुखवा
क्सत्यशीलःस्वगुणानामकीर्तकः परोपकरणेसक्तः परेर्येषुमवर्जित २२ समस्सर्वेषुभूतेषु पुरुषार्थीसगण्यते स्वामिन्मेपरमंवा
क्यंश्रृणुतेहितकारकं २३ तत्कुरुष्वमहाभागममप्रीतियदीच्छसि मोचयस्वसुरान्सर्वान्सुबद्धान्शक्रसंयुतान् २४ मयास्यतिमर
रेशोखिललोकस्यपालकः वत्स्यावःसुखंस्वामिन्नास्यथानुसुखंभवेत् २५ को एवंवाक्यमेतत्तस्यातदाभूद्विषसंनिभं मुरस्यो
रौषधंचान्नहरोगाकुलस्यह क्रोधसंरक्तनयनोदुर्गंतांसिंधुरब्रवीत् नदधेहृदितस्यासउपदेशंहितावहं २७ सिंधु
रु सम्प्युक्तत्वयाभद्रेलोकनिंदाकरवचः चातुर्यंतवविज्ञातंकार्याकार्यविदामया २८ नशत्रुंभजतेकोपिरिपुमीनपरा
यणः नारभेत्कर्मसम्याप्यमारब्धंचेन्नतत्यजेत् २९ ततोदुःखसुखंवास्याद्यशोयशएववा लाभोवाप्यथवालाभोजी
वनंमृत्युरेववा ३० सर्वंभद्रंमयासंधिःसाम्नातेननवैकृतः इदानींभवितायद्यत्तद्भवत्वेवसर्वथा ३१ सर्वमेवहिमायेनाले

ग.ता. खितंसाध्वसाधुवा नकाश्चित्पुरुषार्थेनकर्तुं शक्तोस्म्यथामति ३२ रणोत्कटस्य स्वर्गो यत्ख्यातिःस्याद्दिव्यपत्रये पातस्य शरणागत
१८९ त्रोरयुश्शेनरक्षोपिच ३३ एवंजःसद्दितस्यास्युजायतेनात्रसंशयः जानामितेमहरे शंदेवंजगद्गुरु ३४ संभ्रतेमममनाशायरात
शेराघवयथा पातापिथ्योस्शिरेस्याह मितितेमेनिश्चितामतिः ३५ त्यजंतिजीवितंमानानाभिमानंमनस्विनः नमोत्तिगराणानासुभुक्तमात
स्यात्किकहिंचित् ३५ तत्रकागरणानाम्मेयोंलज्जाकरणंकरणंक्रुतामम कौ एवमुक्ताभयराणानिवन्नारोसौमोधोराणवै चन्द्रधारसः ३६
केयूरमुकुटरत्नयुक्तंहारंचकुंडले तरणोखड्गंचखेटंचचापंसज्जंचशास्त्रिकौ ३७ आछाद्यकरणौरोक्तौयवस्त्रेणोस्त्रीयगेराच त्राय
यावुपवेश्युंसभद्रासनमनुत्तमं ३८ इतिश्रीमद्रुणशपुक्तीवादुर्गावाक्य ११८ कौ युद्धावेशादुराधर्षउपाविष्टोमहासने समतोवी
रसुख्यानुपविष्टानथाब्रवीत् १ सिधु हतोममधानौतौत्रैलोक्यकर्षणाक्षमौ नताहशोत्रवीरोस्तियोमेहन्याद्दिपुवलात् २
२ नैताहशौवुद्धिमंतौपराक्रमजयेषिणौ वीराउचुस्ततःसिंधुंमाचिंताकुरुसर्वथा ३ पावद्वयंसाराणवतोलघुकुरु उपस्थिते

विमर्षचिंताकुलतांनावृद्धजनसिद्धैस्सह ४ स्वापंकुरुमहाभागपर्यंकेस्वव्यसंस्तरे । ततस्ताडितौयाभ्यांतयोकस्माभ्ययंभवेत
५ एवमुक्त्वाकलःसिंधुर्विकल्पश्चमहाबलौ पालकौतस्यदैत्यस्यनिर्यातौयुद्धदुर्मदौ ६ नानायुद्धेषुकुशलौनानायुधधरावुभौ
नानाभरणवस्त्राढ्यौनानासेनासमन्वितौ ७ नानागर्जनतोव्योमचक्रमनुनादसंपुनं देवकोटिनिहंतारौअसंख्यवाहिनीयुतौ ८ पु
पुरस्सरतोवीरासिंहराहरणमस्तकाः अग्निशस्त्रधरामुक्तकेश्यामाःसचंदना ९ लसच्छस्त्रधराःसर्वेयममृत्युमिवोद्यतः ततः
करिघटायातानानाधातुविचित्रिता १० अधिष्ठितामहामात्रैर्नानाभरणविराजिता तीक्ष्णदंतासिंदूरिताघंटनादनिनादिता ११ त
तोश्वसादिनोपातास्तनुत्राणविराजिताः धनुर्बाणधराःसर्वेलसच्छस्त्रविभूषिताः १२ अनेकबहुसंभाररथायातास्ततःपर अ
नेकवीरसंयुक्तानानाशस्त्रविराजिता १३ एवंतौपालकौयातौरणस्थानंरथान्वितौ ददृशातेमहरेणुमाकाशेवियमिवास्य १४
यज्ञाननादिभिर्दैवैरन्यैस्स्वपरिवारिनं दृष्ट्वातौस्तुतयोःसेनाघोरावैचतुरंगिणी १५ असंख्यातंबलंतस्यसमायातंविचित्रितं सो

गा०रो० यिनोदेवमवरैर्दृतोनीतिविशारदः १६ ज्ञात्वावृजनमायांतंसजगादसुरान्प्रति सउवाच कलश्च विकलश्चैवनानासेनासमापु

१९० तो १७ जेतुंसुरान्समायातोनानायुद्धविशारदौ ताभ्यांयुद्धायसमायातौपुष्पदंतवत्सावुभौ १८ धनुषीसज्जतांनीत्वामेसवा

रोर्वितौसुरौदैत्यौवाणान्निवार्येवतावुभौवाराव्छिछिभि १९ छिंदितौशस्त्रघातेनहतस्मदेवसैनिकाच कलस्यखड्गंखड्गे

नविभेदसहसाव्छ २० खड्गमादायतस्यासुरखड्गंछित्वान्यपातयत् विकलस्यपुष्पदंतोधनुश्चिच्छेदसायके २१ ततस्तौ

मल्लयुद्धेनपरस्परमयुध्यता तेसेनेयुध्यतांतत्रनानाशस्त्रास्त्रपत्रिभिः २२ मायाभिर्विविधाभिश्चपरस्परजयेच्छया त

तपपालदैत्यानांसेनाशस्त्रार्दिताभृशं २३ कोपिदेवाःप्यव्छलमामारयंतःसुरांश्चतात्र पादाघातैश्चनिहतादैत्यसेनाचरानराः

२४ मृतास्रक्प्रवहातत्रवाहिनीमेतवाहिनी संभवत्तामहाघोराभ्रतयस्रप्रमोदिनी २५ ततोतिवेगादुड्डीयकलश्चविकल

श्चह शरव्छिंमहोग्रातौचक्रतुर्युद्धदुर्मदौ २६ तयाहतादेवसेनास्वव्छंदापपालह ततोव्छयोहनत्सेनान्यंगा[illegible]चततपोभं

णां २७ ततोभिस्त्रजघानाशुफूत्कारैराचयानयत् पुच्छाघातेनकांश्चिच्चचूर्णयामासदैत्यपान् २८ एवंतेनकृतासेनादैत्यस्यसमाकुला
हाहाकारोमहानासीद्दैत्यानांतत्रनश्यतां २९ ततोतिवलिनौवीरौकलश्चविकलश्चह जगर्जतुरुभौरौद्रान्गर्जयन्तौदिशोदश ३० नि
निरंतुलौष्ठयमकस्त्वंपुष्पासिनौपुरः रणादनेश्वसकस्त्वंरणाहयोसिसांमतं ३१ दैत्यौतमेवमुक्तौतौतस्पष्टंगेमहाबलौ विकृष्य
निम्मतुरुभौस्वसेनांचतुरंगिणीं ३२ तंमोचितुंपुष्पदंतोभिययौसहसाजवान् ततस्तंविकलोल्लतामहारैपातयत्भुवि ३३ ननर्दवा
घघोषेरणहर्षनिर्भरमानसः समर्छितोद्दिमुहूर्तात्ससंज्ञामापदनातुरः ३४ ततोयुद्धंसमायातौवीरभद्रषरानतौ समनुपर्वतघातेन
शतधान्यपतद्भुवि ३५ वीरभद्रस्तुविकलंतलघातादपातयत् हठात्स्कंदेनविहतंकलंदैत्यंमहारणे ३६ ततोययुःस्वशिविरंगणास्ते
जयशालिन ततःशस्त्रहताःकेचिज्जीवंतोगतकीयवु ३७ शसंशुर्दैत्यराजायनानासेनापतनःकलः विकलश्चहतोरोषात्वीर
भद्रादिभिर्गणैः ३९ गताश्चेशिविरंदैत्यगणास्तुजयशालिन ४० इतिश्रीमद्दुर्गेशपु·कोवाकल्नव १९ कोकलेचविकलेरा

ग०रो० त्वंदेवसेनाविघातिनं निहतंवीरभद्रेणपर्वतेनमहारणे १ यमननेनविकलंहतंत्वन्महारनः श्रुत्वाभद्रासनगतोनानावीरसमन्वितः
१९२ २ मापासिधर्मज्ञाविज्ञोस्मरच्छिवसुतंतदा किंकरिष्यतिदेवोसौनिःश्रेयंससुरोद्भवं ३ इत्येवंचिंतयाविष्टोमूर्छामापमहत्तरां स्था
पयामासतुरूभावस्यपुत्रौमहाबलौ ४ धर्माधर्मौभद्रपीठेजनकंवाक्यमाहतुः कथंबिभेषिजनकशिवायाअर्भकात्त्वघो ५ नावात्वा
देहिदैत्येंद्रहनिष्यावःस्वरणाद्दमुंसंमुखंतौहतौवीरौमातुलौ। तौदिवंगतौ ६ उत्तीर्णस्वामिकार्यौतौकीर्तिंकृत्वामहत्तरां कृत्वानेकविधा
सेनापावोवीरस्यपालितौ ७ आवामपिमयुध्यावोयावोहत्वारिपुंबलात् अथवामोक्ष्यमायावोनिहतौतेनचेद्रणे ८ यावदावांहिजीवाव
स्थितांतावद्भ्रमाकुरु इन्द्रादयोसुरगणाकारागारेधुनातव ९ यदातेविजिताःसर्वेपितस्तत्राचकेभवन् आनीतोमस्तकंतस्यारिपोस्तवनस
शयं ११ अस्याद्दर्शयिष्यावोमुखंलोकेषुनक्वचित् कौ एवंतयोस्समाकर्ण्यगामापजनकोमुदं १२ तावूचेपरमंप्रहृष्टोमाभूतंपरमउत्तमे
नाशयिष्येरिपुंघोरंयातंस्वर्गंभयमांतिकौ १३ एवमाकर्ण्यपितृवाक्यमीयतुर्यद्धुतावलसौ नमस्कृत्यापितुःपादौमातुर्गंदाक्षवारियः १४ द

शकोटिमितांसेनांप्रत्येकंगृह्यसत्वरौ रथाश्वहस्तिपादातैः शस्त्रैर्नानाविधैर्युता १५ पत्तयोभियमुहूर्त्तासिंहासमस्तकाः गजायातागिरि
निभानानाधातुध्वजान्विताः १६ अश्वासादिभिरारूढानानाशस्त्रासिपाणिभि गर्ज्जद्भिर्मेघसदृशंगजैर्युर्भिंशोदशः १७ ततःसेनामध्य
गतौरेजतुर्भ्रातरावुभौ नानालंकरसंयुक्तौनानायुधधरावुभौ १८ रत्नकाचनसंयुक्तकुंडलाभ्यांविराजितौ किरीटाभ्यांसुतेजोभ्यांभ्राजमानौ
महावलौ १९ मुक्तामणिमहाहारैर्विलोकामहैर्भृतौ युद्धदुर्मदौ आपतन्तरणाभ्यासेतौनानावादित्रनिस्वने २० ददृशुर्वीरभद्राद्यास्तोचनानवाह्निनो
मपि निकरेतौसमालोक्यमहरेशप्रचोदिताः २१ आजग्मुरभियुद्धवीरभद्रस्येवषडाननः हिरण्यगर्भस्कंकुद्धोमदनराजोविशालदृक् २२ असंख्यसेनसा
सार्द्धंततोयुद्धमवर्त्तत परस्परमयुध्यंततत्रसेनाचराभृशं २३ भृनतःशिरांसिपादांश्चवाहूरुदरकंधराः निहताश्चविहन्यतेतमसाछादितेरवौ २४ के
चिच्चक्राणिमुमुचुर्भिंदिपालंतथापरे वाणान्वहिपरेचापिनानाशस्त्राणिकेचन २५ मध्यत्रयुद्धंचतत्रासीत्सैनिकानांपरस्परं एवंमासंहतासह
तासेनामहरेशप्रपीडिता २६ पपालतत्रशेषायाविहूत्वतुदिशोदश ततःषडाननःक्रुद्धोद्वादशायुधभूषितः २७ तैरायुधैर्जघानाशुसेनातां

॥०पु० सुमपातितां केषांचिन्मस्तकाभिन्नाः केषांचिच्चरणा रणे २८ केषांचिद्बाहवो भिन्नाः केपि मध्ये द्विधाकृताः एवं सा नाशिता सेना हस्त्यश्वरथसंकु

१९३ ला २९ केचित्स्वर्गं गताः केचिद्रूपं प्राप्य षडाननं निरीक्ष्य ये मयूरेशं जग्मुः प्रारात्महारणे ३० जग्मुस्तेन समं सादेन निचे धाम महाबलाः तद्दृष्ट्वा

पातात् दर्पं नष्टं सर्वजन्तुकृतं ३१ इष्ट्वादि शास्त्रविविधैः शस्त्रैः सायकैर्निहितां स्वकां सेनां तस्य सुतौ वीरावधर्मो धर्म एव च ३२ युयुधाते बहुविश

स्त्रैरस्त्रैः शरव्रजैः चक्रतुर्मल्लयुद्धं तौ महासेनेन तत्क्षणात् ३३ तयोर्वस्त्रं निरीक्ष्य च कार्तिकेयो महाबलः शिरसि पोत्थाद् धारामुख करैर्बलात्

३४ भ्रामयामास बहुधा पोथयामास भूतले पतितौ गतनिजासानि तयोस्तु प्रपततोर्भुवि ३५ जयमासे शिवसुते नेदुर्वाद्यानि सर्वशः जयत्वहि म

यूरेशं जग्मुः सर्वे तु सैनिकाः ३६ चचारस्ते पपुर्देवं मयूरेशं निजं विभुं आलिलिंगुर्मुदा ते तु परस्परमथाब्रुवन् ३७ मसारव पुनर्जन्म मुमुदुस्ते

परं शशंसुः सर्ववृत्तांतं शिवायै च शिवाय च ३८ सेनां च निहतां सिंधोः पुत्रौ च बलवत्तरौ ३९ इति श्रीमद्गणेशपु क्रीवा धर्माधर्मवध १२० कौ

हतान् शिवः कोपि वीरा स्नवड्का सुदुःखिताः सभागतं सिंधुदैत्यं भीतभीता अथाब्रुवन् १ वीरा धनुर्धरा निवोधैरमतिदुःखकरं वचः धर्मों त

धर्म

वसुतौकृत्वायुद्धंमहत्तरं २ निम्पतुर्देवसेनांतौहत्वायमक्षयं ततःकोपिमहावीरोमुखेषड्भिर्विराजित ३ सोपिताभ्यांरणेघोरेपातितोधरणीत॰
ले पुनस्तेनधृष्टौतौवीरौशिखायांतावुभावपि ४ भ्रामयित्वाबहुतरंपातितौधरणीतले गतप्राणौशरीराद्देहौतौगतौस्वर्गमनुत्तमं ५ कौ एव
माकर्ण्यतदाकंसपतद्दैत्यपुंगवः शोकसागरमग्नोभूद्बहुनाहतरवाचल ६ धावमानैःसुहृद्गौरैःसुसोत्थापितोवलात् प्रहृतोस्व
कृतिपातःसुशोचबहुदुखितः ७ सिंधुशंकाह्वयोलोकपालाजिताभ्यांयारणेपुरा तौकथंनुहतौवीरौबलास्येनमहाबलौ ८ विदायम
त्युलोकेमांकथंस्वर्गंगतावुभौ शूरसेनानिहंतारौकृतौतत्स्थानकान्नुभौ ९ नान्योस्तिशत्रुर्मत्तोनेतदाशोयेनच गमनावसरेमौकेनतत्स्वं
किंकृतंत्वया १० अथदुर्गांसखीभिःसयतांतौततःपुरेतदा कथितोविस्तरेणैवरुदतीभिःसुदुःखदः ११ सख्य रोदितिभर्तातेसुमुधर्मीध
मौमतावितिदुर्गाय पर्यंकगतान्यपतत्क्षितीतले १२ रंभेववातविहताकौमलाहरणपल्लवा सखीदुष्टवचोभिःसावारगौरिबहुदिसना
१३ विसस्तकेशभरणासाश्यरोदीततराभरं विस्रस्तवस्त्राविकसद्विह्वलाहृयपयोधरा १४ अथसुश्यामलगंगासाशोकानलहृतप्रभा जग्रे

मुखपाणिभ्यांरतास्फक्सिक्तभूतला १५ निरस्तदेहभावासाविकलाविगतत्रपा सभांगरोगतात्खुंठनद्ववक्कहालकोपया १६ ततः सर्वे सभ्य
वराः रुदुदुःखकर्षिताः प्रस्रवन्नेत्रसलिलासाश्रवोताःसभासद् १७ सोवा कथंसर्वेषुवीरेषुजीवत्सुतौसुतौमम मेथितौरणाभ्रपितामामय
द्यानुकोमलौ १८ मयाशीघ्नेलिप्रुक्तास्यान्ननयोमरणंभवेत् नहिमेवचनंधातामिथ्याकर्तुंसमीहते १९ याभ्यांजितादेवगणालोकपानि
धनंगतौ कोद्रस्पाभड्मेतौयोजिग्यतुर्मंदनेरुचा २० बुद्धीनायौसरस्वतौतौमासंत्यक्त्वाक्वगतौ तयोःशोकाग्निनादग्धामरिष्याम्यहमघवै २१ रसु
तामपतन्भूमौनिघ्नती हृदयंमुहुः ततः सखोनागरास्त्रबोधयामासुरंजसा २२ मातःसकोपिशोकेनमतोपःपुनरागतः मत्पुत्नोकेचिरंस्थातान
सितौनश्रुतोपिवा २३ विहायहनुमंतंचकपंशारहतंवलि व्यासंपरसुरामंचविभीषणरामवापिच २४ दीर्घानीत्यप्रियोरस्थापीनभवतोनभवि
ष्यति ब्रह्मादीनांभवेन्मृत्युःकालेननगराणात्मनः २५ रोदनंतेनकर्तव्यंनस्यान्मत्पुत्रकासचेत् सीरोस्तगानुवधेवस्त्रीपुत्रःपतिरेवच २६ नति
ष्ठतिध्रुवंतत्रकृतःशोकोव्यथाभवेत् यथाकाष्ठंकाष्ठंगहरेस्माच्चविमुज्यते २७ तद्वज्जंतुर्वियोगेचयोगंचप्राप्नुतेवशः नानापक्षिगणागत्वा

वेकत्यस्य गतापया २८ प्रातर्दशदिशो याति तत्रक्लिपरिदेवनं २९ तैर्दुर्जेतुर्वियोगं च योगं च समौ कौ एवं प्रबोधिता दुर्गा सिंधुश्च जनवच
ह्वाठाच्छोकं निगृह्यासावासने निवेश्यह ३० उपहारां संकरिष्यंति संपत्न्यारुदतामिति दुर्गाध्वस्तावत्याश्शोकानि स्मुरं तं पुरं हिता ३१ निष्पसंतीप
पातासौ पर्यंके शोककर्षिता सा सिंधुक्रोधसंयुक्तो गृह्णो वा शस्त्रसंचयं ३२ पुत्रयोर्निकृतिकर्तुमभ्यारूढोययौ रथं याते तस्मिन्प्रययौ सेनाचतुरं
गारणोत्सुका ३३ उड्डीयोड्डीयधावंतो यपूर्वपदातयः नानावर्णानेकरूपनानाशस्त्रास्त्रपाणय ३४ ततो वारणसंघाता नानाधातुविचित्रताः
घंटचमरणशोभाढ्यादानोदकप्रवर्षिणः ३५ चीत्कारभीषितपरा महारावविराजिताः ततोऽश्वाः प्रागमन्स्वादि युक्ता वायुजवारथाः ३६ खुराघा
ताहिस्फुलिंगाभानपंतो धरातलात् सुसुभुःसादिनस्तत्र खेटकुंतासिपाणयः चंदनागरुलिप्तांग्या नानामालाविभूषिताः नानाशस्त्रास्त्र
संपूर्णा धनुस्तूणीरसंयुताः ३८ तन्मध्ये शुशुभे सिंधुर्महामुकुटकुंडलः तनुत्राणाभृतः सर्वांकंकटभ्राजिमस्तका ३९ असंतरथचाका
शंनादयंतो दिगोद्दश्च रथास्ततोगमन्नानामहावीरैरधिष्ठिते ४० नानाशस्त्रधनुःपाणिस्तूणीराकृतभूषणः वीरकंकणशोभाढ्यः

ग० पु०
१०५

काटिसूत्रांगदप्रभः ४१ क्रोधसंरक्तनयनोलोकंपश्यन्बुभुक्षया वाघत्ससर्ववाघेषुवंदीषुचस्फुरत्सुच ४२ पापघातिमहावेगात्तावद्गतस्समभवो
न् पितातेयातिदेशेषुतंमतोस्मस्वसुव्रत ४३ पराक्रोगतोयावत्तावदस्वगतेन्तुत अथ स्पर्द्धयागतेनमस्वस्केसचाशिषं ४४ इहोनस्थैपि
तातत्रदुर्गंकृत्वामन्वरे उपदेशंचकृतवानसुखायामुत्रचेहच ४५ चक्रपा गर्वैर्गणवर्तेसपुत्रश्रियामतोनबुधसे अर्पयत्तानेमहाव्रह्मम॰
स्व्याभ्रतिष्ठता ४६ आनेपुभेच्छयापूर्वंमपुभंनसमाचरेत् अस्मेनकर्मैरगानांशपुरायमतस्पुभेनह ४७ अरायुर्वैद्धिर्हृंहेसर्वेपरायद्गेसत्तया
सुत सत्यव्रतोयोमातपितृवाक्यकरोनिशं ४८ नसवोद्ध्वंघनेपुरायभाशमेतिचजायते दोषजालंमोहजालंत्रापातिनिरयंसुत ४९ अतत्त्वरणीह
तेवाक्यंमोचयात्पसुरान्सत नतामोदस्यतेपुत्रवद्वेषुतेषुचकर्हिचित् ५० मुक्तेषुतुभवेन्मित्रंमहरेयोखिलार्थदः नहितद्वेषतःकश्चित्सुखंमासाध
एतत्त्वे विनाशंमापितादेवैर्हिरण्यस्सदपोसुराः को हतिपितृवचःश्रुत्वाचुकोपातितरांसुतं ५२ धिक्कृत्वापितरंमाहममभ्रांतिरमत्सुरा पितामे
चतुरोतोवतरघनिःस्तंवहि ५३ भावसेम्रुठवतातकृत्वास्पामंपुस्वंव्रज येनमोनिहतासेनापराद्भुगाणितापितः ५४ तेनेदानीकथंसाम्रकर्तं

व्यमबस्करं कुशास्यमालाधरणीराजधर्म्महिनेच्छेतो ५५ तस्माद्यानरेद्राणां नेच्छामुनिगणोहिंसा निर्द्दयत्वमसवेवस्यतंरीत्सागयेपया ५६
एवमुक्तोनमस्कृत्यपितरंसिंधुदेश्वराद् परावृत्यबलानंसपर्योपोद्धररणोत्सुक ५७ इतिश्रीमद्भूरोश्रपुस्त्रीवापितःसिंधुसंवा २१ को वीरादिभि
र्वीरतरैःसुखासीनंगणोश्वरं आयपुर्वोगतोदेवाभीतःश्वाससमाकुलाः १ न्यवेदयंतव्रतांतस्तयंसिंधुःसमागतः मेनिरेतेपुनःमासकालेसंहर्तुं
मासन २ ततोहर्षममरेश्णोहरणेहृशिखिनतदा आयुधानिचचत्वारिमग्दह्वचजगर्जंच ३ नमस्कृत्यशिववेगाययोमघोतपनंदिशः वीरै
तदासकवचोवीरसहितोवाहिनीयुतः ४ यावत्संपुरतोयातिसिंधुंहंतुसमुद्यतः ४ तावत्खराननःमाहपासिपुद्धापविप ५ तिष्ठत्सुबहुवीरे
युकायंयुद्धायययास्यासि पोरुषंपश्यसर्व्वेषांतस्मिन्सीरोरणांकुरु ६ एवमुक्तोनमस्कृत्यययौयुद्धायवरामुखः चतुरंगबलंग्रह्यसिंधुसेनाम
याबधीत् ७ सोपितामहनत्सेनोनाशस्त्रैशरव्रजै सहस्रप्रहरस्वाघहान्मिसंमुखतांव्रज ८ एवंकोलाहलोप्यासीद्वीराणांतत्रयुध्यतो
पेनुर्वीराःशस्त्रहताःशरजालगतासवः ९ छिन्नांगाभिन्नपादाश्चछिन्नबाहूरुमस्तकाः आसिभिर्भिंदिपालैश्चकुंतैर्मुद्गरसंचये १० मारय

न्निघ्निता वीरास्तान्नरान्युद्धदुर्मदाः कोलाहलो महानासीत्क्ष्वेडितैर्हेषितैरपि ११ यथा प्रतिज्ञं वीरास्ते निजघ्नुर्मस्तके मुखे नेत्रे बाहूदरे नाभिपादो-
गल्फोरुजानुनी १३ कोपि हस्तेन पादेन कोपि खड्गेन नाशयत् कोपि तानरिपुसंघातानंधकारे महत्यपि १४ अस्तं याते दिनकरे प्यक्षाप्यक्षा निजघ्नि-
रे देवानन्नासरान्जघ्नुरितरानितरेपि च १५ अस्त्रक्रमयाहतस्तत्रासीत्सघनानंधकारे महत्तुमुले तदा वहन्येतनिवज्जीव हुंकारेणाचतापर १६
यत्नान्निःकाशयामासुर्विशल्यांश्चक्रुरोजसा इतरेतरसेनायां विरामं प्रबहुलं पटे १७ एवं प्रहारतः सिंधोः कोटिशोयहताः सुरे ततो गानुगजानी-
कमसंख्यं परस्परं प्रवृत्ते १८ अधिष्ठितस्तादिवीरैर्नानायुद्धविशारदैः वीरभद्रादयो जघ्नुर्गजसेनां दुरत्ययां १९ केप्यं छिन्नमस्तकाभिन्नाः केचि-
द्विकराद्विजा अग्निशस्त्रधरैः केचित्पातिता वीरसंयुताः २० वीरभद्रो दंपोजै निवीर्येण गजेनाहञ्च गजं तदा पेततुर्द्विधाभिन्नावुभावपि तदा गजौ
२१ ततश्चरानतोनिघ्नन्गजानीकैर्व्यरोचत वीरैः संहितान्मत्तानन्नतान्करिसंचयान् २२ पद्माशरैरनेकैः सोनाशयत्स्वधनुश्च्युतैः हिरण्यगर्भो-
नेकवीरयुतास्तत्र न्यपातयत् २३ अथ तत्राजोपि शस्त्रैस्तान्गजान्नानाविधान्स्वयं न्यपातयद्वीरयुतांस्ताराचासंतपीडितान् २४ संतोभ्यत्वां प्रय्य

दंतोदारयामासतान्गजान् नंदीतुगजरूपेणवभंजतान्गजान्वहून् २५ अमेध्यशरसंघातैःसर्वेतेविनिपातिताः कश्चित्तुच्छगदाहीलेभ्भामपिलाप
रेक्षिपत् २६ उभावपित्वयंयातौ दृढाघातेनचूर्णितौ ततोम्यवीरयुयुधुर्गजानीकेनिवारिते २७ असंख्यातानिजघ्नुस्तेसुरान्नानायुधैरणे पतितास्म
छिंतादेवापुनःसंज्ञाचलेभिरे २८ ततोवधिष्णुरेस्तस्थान्वीरानस्थान्स्वपौरुषात् क्रोधेनदेवानझंतिस्मदृपारुढामहासुरः २९ सुरास्तान्विमु
रंततेशस्त्रास्त्रशरवृष्टिभिः षट्वीराःपुनरायातास्त्रुत्वादेवान्हतानयुधि ततस्तेपुनराजग्मुर्दैतेयानस्यसादिनः चत्वारस्तेचतुर्दिक्षुमापुष्पन्न
त्ववतरं ३० रक्षस्तुरूभौसेनांस्तीयांदेवगणौपृतां भारयामासुरस्यास्तानस्थस्थानीरसेचयान् ३१ कोटिकोटिमितास्तत्रयेतस्तेतुशरार्दिताः ते
दिभंगिहतानस्यामसितानीसमादिन ३२ आयुधानांप्रचारेणनिघ्नंतोरिगणान्बहून् पादाघातेनतानास्तुजघानवेदिकेस्वरः ३३ वीरभद्रो
प्यसंख्यातानस्वेभ्योमानपातयत् हतेषुमुख्यवीरेषुचतुर्भिःसर्वतोदिश ३४ कल्पांतरवतत्रासीद्देवानांरणं ततःकेचित्सुरगणाभेदिरेआ
रणंतदा ३५ हाहाकारोमहानासीद्देवसेनास्वसादिषु एवंहत्वाखिलांसेनांवड्वीरास्तेतुसंययुः ३६ धाघत्सुसर्वेवाधेयुजगर्जुस्तुयुयुवुविभु जयः

श्रासोमघरेशम्भावात्स्मरत्पान्नतेः ३७ ततःसिंधुःसमाकर्ण्यशरणागतवाक्यतः ऊतानंहतसेनायाहतस्पम्बरथसंपुतः ३८ अमासान्सर्ववीरा
श्वप्रोचेसौयुद्धलालस सिंधु येमेगच्छंतियोद्धारःस्वरणेमिताहतास्मरै ३९ इदानीयाम्तिहंतुंगुणोरेपुरतःस्थितं कौ इत्युक्त्वास्वैरितेनासौगगने
चदिशोदश ४० नादयामासताचलोकान्मसस्त्रावानलोपमा निक्षिप्यसर्ववीरास्त्रवाणेधनुषिसंदधो ४१ अस्त्रमंत्रेणासहस्राणतजसेनदेत्य
राट् योजयित्वाक्षिपत्बाणंश्राकर्णाकर्षणाज्जवात् ४२ सेनायांवीरभद्रादिपालितायांमहावल ऊपीटयोनिःसहसानस्मात्ज्जातोदहातो ४३
देवसेनांचयक्षिवीसंवनांचसपर्वता ततोपश्यन्सैनिकास्तेदिशोदश वंयैदह्यमानोक्रूरानुना ४४ पुरुषवह्निसंभूतमेरुज्जंजदिलंदत्थ विष
ज्जिहूंकरालास्यगिलंतंदेवसैनिकान् ४५ घशननादयोभीताद्दुद्रुवुस्तेदिशोदश यंयःसमसनिस्माजौसततंमापसमरन्मुदा ४६ निजधाममरु
रेशमेवमतास्विलाचमूः यतोयतोयातिसेनाततस्तहृन्कसेनवः ४७ ततस्तनपादहसेनांप्रत्लयाग्निरिवज्वलन् एवंसावह्निनादग्धाममरेशस्य
वाहिनी ४८ धूमांधकारेमहतीनमाज्ञायताकिंचनततः सर्वेमरुरेणपश्चभागंसमाश्रिता नादिनाहितिजस्तेतोदग्धास्तेजातवेदसा अनिर्वा

यंमहास्त्रंतदृष्ट्वादेवोमहेश्वरात् ४९ निजेनाश्चिंतयामासभीतोलोकलघुत्वतः शिवप्रसादंचेत्कुर्यातदेवानांजयोभवेत् ५० इत्युक्त्वापरमुग्रघ्नमन्त्रपित्वाशि
पञ्जवात् सहस्राजितस्यैन्यगर्जयन्गगनंदिशः ५१ यातोदहन्वैरिसेनांगर्जन्कल्पानलोयथा तस्मादपिमहानेकोपुरुषस्समजायत ५२ यस्यास्यसन्नेभ्र
गोलःकिंनुमास्यतिसांवरं पुरुषःपुरुषेणासावल्मन्तेणततदा अप्रधृष्यतोततोजग्मुर्दृष्ट्वादेवर्षयस्तदा ५३ दैत्यास्तेभस्मितस्तेनक्रन्ताताल्लेणसत्वरं प
योसेनांचनिर्दग्धंज्वालामालीवहव्यभुक् ५४ तद्दृष्ट्वादैत्यराजोपिवाणाद्व्याघ्रिभवास्त्रज एकस्मान्मंत्रिताद्बाणादनंतानिःसृताःशराः ५५ देवसेनाचरं
गेषुनिमग्नावेगशालिनः मत्सरेशः क्रोधवशान्नानास्त्राणिततस्सृजत् ५६ तैरस्त्रैर्दैत्यराजस्यदूरेचकारसर्वशः अभस्मयद्दैत्यसेनासकालपुरुषः
पुनः ५७ यतोपतःपलायंतेसुरास्तत्रचयातिसः चिंताक्रांतस्ततोदैत्यःकर्तव्यनाभ्यपद्यत ५८ किंकर्तव्यक्वगंतव्यकानोवक्ष्येसचिंतयत् अस्तंयातो
दिनकरेस्वंधाममत्यपद्यत ५९ गच्छन्सवलम्यतभ्र्भीनष्टकुंडलभूषणाः नगरमाविशद्दैत्यस्ततःशम्भुरिवापरः ६० गुहएवावसत्क्वापिस्त्रीणां
चैवानुजीविना जगर्जसगणोदेवोज्वालातदात्मापुरम् ६१ तेननादेनसहसानादितंभुवनत्रयं संजहाररक्तनेत्रांस्तंमंत्रविभुजगंयथा ६२ सनिवेशांज

गाथाशुभस्ररेशोगरोद्धृतः ६३ इति श्रीमद्गुरोशपुत्रीवासिष्ठोरशेपयाने २२ कौ सिंहासनस्थे देवे गोमस्ररे शेगरोद्धृते गोतमाद्यामुनिगणाम या
श्रस्तुर्गुरांम्बर १ ते उत्तु येन त्रसकोजितः संख्येनागे शेषोधरातले तस्य का गणना मेयांसोपि युद्धे जितस्त्वया २ रक्षितावृद्धधातस्मात्सिंधोर्दुश्वान्सुरेश्व
र गणानां सर्वलोकानां नो मयाजीवनं कथं ३ कौ इत्थं ते स्तुवदत्स्वेवत्कीर्तिगिरिजापयो आलिंग्यदेवं सा माहस्मांतो सिद्धुत्सालस ४ ततः श्री
घ्रसमायातो भर्गो दिवं समस्तजे उवाचेंद्रादिभिर्देवै रसाध्यं कृतवानसि ५ परत्वस्वस्वरूपस्य चराचरगुरोरपि सर्वज्ञस्य धराभारोद्धारणो निरतस्य ते ६ महि
मानस्वरूपाणि वस्त्राधान विदुः सुराः गौतमाद्यास्त्र मुनयः शक्तिः कातन्त्रमेभवेत् ७ कौ इत्थं वदति देवेशे शिवे यथा पार्वती जगौ नारदो मुनिवर्योसौ मातः स्मरणु वनो
मम ८ वहवो वासरा याता अत्रस्थानां कदा शिवो मोक्षमेष्यति देवोसौ सिंधुदुर्ध्वतमो नघे ९ कदाचिद्वाहो भवति मत्सरे शस्य सुमते वासवाद्या जिता येन नाशं
संकथमेष्यंति १० आज्ञां देहि गमिष्यामि पुनरेष्यामि सत्वर कदा तु सिंधुदेशान् ते देवाश्च मुक्तबंधना ११ देसम्यनिधनं मातर साध्यं हस्तं ते मया कौ सुरमेवां
कामाकर्षमोक्षुसते गणास्तदा १२ सुरानताद् योवी राद्देवदर्शन उद्दीपयंत तं देवं मत्सरे शसुरेश्वर १३ आगैरास्यगुरोशस्य श्रवं येन नारदमुने सर्वज्ञस्य

पितेनष एतदर्थं समायातो निजधाम्नो भुवं विभु १४ अवासस्य कल्पार्थो सोमसूरे श्रोखिलार्थकृत् असुराख्यगुरोः शस्यगुरुणा सोभविधापिन १५ सस्प
किं न जानासि वत्स घोरं निरूपितं मत्सूरेश्वरस्य वीर्यं च भूभारो नारदो यिराः १६ इत्थं ध्यानसुरान्त्रिप्रतो वरस्या जिनः अनेककोटि ब्रह्माण्ड नायकस्या
खिलात्मक १७ उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणो जगतामपि कौ इतितभ्रारतीं श्रुत्वा पुनः प्रोवाच नारदः १८ प्रसाद स्वामिनं सिंधुनिहतं पुत्रमागतं तदा
सर्वं वचः सत्यं मन्ये हं नान्यथा क्वचित् १९ कौ निशम्येत्थं वचस्तस्य तु क्रोधसमत्सरराट् [illegible] जगर्ज घोरदीर्घोसौ नादयन्भुवनत्रयं २० इहाद्य त्रि
लोकीं सशरीरां यन् पृथिवीमपि मेघगंभीरया वाचा तु वारां तं मुनिं ततः २१ मत्सूरेश्वर मान्योसि ब्रह्मपुत्रत्वात्सर्वज्ञत्वान्मुनीश्वर अतस्त्वामत्र मो
क्षधर्मार्थं परिपालयन् २२ तव मत्सारात् ब्रह्माण्ड माशेषो यं तु त्वत्स्मरणात् सगोलस्तु ज्वलाने यशोपि प्येवु धीनपि २३ चालयिष्येत यामेरुं मुने निः
श्वासवायुना प्रस्तुनारदस्त्वा मे प्रतिज्ञा मघ सर्वं ग २४ हनिष्ये सिंधुदैत्यं तेनात्र कार्या विचारणा कौ इत्युक्त्वा मयपापो द्वंव ह्वीरुढो विनायक २५
आहतुस्तं तदा नंदी ब्रह्मणी चोभौ विनायकं आवां इहुंकारिष्यावो पथ्यपत्ती रणाकौशला २६ इत्युक्तौ वायुवेगेन तौ तौ गंडकी पुरी वीरभद्रोम्म

ग०पु०
१९९

तराजोययौश्रुत्वातयोर्गति २६ तदाचकपेधरणीशेषोविह्वलतांययौ २७ मुक्तेचचत्वारोदुर्गेदुर्गासुद्देश्वराः २८ पर्यंकेसुखमासीनंसिधुंचारान्प्रवेद
यत् चत्वारोपर्वताकारागजेयंतोदृश्योदृशः २९ वीरास्तत्पुरींयाताकिंस्थितोसिमहासुर श्रुत्वेत्थंवचनंसिंधुर्मग्नाश्वितारीवेसमागात ३० दुर्गो
पिचिंतयाविष्टासासोथरणायतामियात् अधोमुखंतयाचौभोद्दुःखंचक्रतुरजसा ३१ दुर्गामोचेमहाराजमयोक्तंनक्रतंत्वया एवंवदंतिमापा
वत्तावतेवीरसत्तमा ३२ नानाश्चर्ययुतंनानारत्नकांचननिर्मितं अनेकाशिखरंतस्यसभामंडपमापथु ३३ उड्डीयसहसाम्बगीतस्थावृंदंतु
मंडपे वभंजसमंडपंसघस्त्ववलनमहावृत्तः ३४ अंगरोतस्यखंडानिपतितानिसमंततः ततस्तपोपितेवीराश्चगिरांसमुपागताः ३५ युद्धावे
ष्णारक्तमुखाससैन्यंतंगतासिसत्तवः दृष्ट्वातत्कर्मतेषांतुसिंधुसेनाययौपुरः ३६ खड्गचर्मधनुर्बाणाकुंतमुद्गरधारिणो धंतुभ्रतमहावेगाचतु
रोवीरपुंगवान् रस्पुत्काचतुरोहंतुमागताद्दैत्यसैनिकाः ३७ असंख्याताश्चतुर्भिस्तेपृथुधुजातिसंभ्रमाः हन्यितांजहिमहंतेसत्रकोलाहलोभ
वत् ३९ ततोभवत्तुमुलंयुद्धंचतुर्भिर्दैत्यसेनया रजोधकारेशस्त्राणामकाशेनावलोकसच ४० शतकोटिहतादैत्याश्चतुर्भिसप्रगेतदा असंख्य

न्महावीरान्मोचयामासुरोजसा ४१ गृहीत्वापादयोस्तांस्तान्भ्रामयित्वापुनःपुनः नमोक्षिपन्महावीरास्तेभूमौशतधापतन् ४२ शरैरस्त्रैश्चशस्त्रै
श्चपादेनकरघाततः नाशितासर्वसेनासादैत्येयीरणमंडले ४३ ततस्तेनगरेंद्रगत्वासिंधुंपर्यंकसंस्थितं रणस्तंभसमानिन्युर्दैत्याकोपयुतेतत ४४
ततःसिंधुर्महास्त्रैःसचक्रेयुद्धंतुतैःसह व्यसृजत्सनगास्त्रंसभुजगौर्वेष्टिता ४६ गरुडास्त्रेणसहसाभुजगाणामोचिताःसुरगान् सम्यक्तेमोचि
तेतेनपर्जन्यास्त्रंचसोसृजत् ४७ वायव्येमोचितेतेनपर्वतास्त्रंचसोसृजत् ततस्तेमल्लयुद्धेनयोधयामासुरादरात् ४८ वेदीनुपातयामासमुकु
टैस्समस्तकात् म्रगीनुताडयामासयष्ट्यादैत्यमहाहया ४९ वीरभद्रोगन्धीभर्यांकचेतस्यायपश्यतः भ्रतराजोजघानैनंलत्तयावैरभावतः ५
दुर्गानेत्रेनिमील्यैवनापश्यत्तंतयाभिधं निंद्रीतस्यकर्माणिपपात्मानिजमंदिरं ५१ आवेशात्सिंधुदैत्योपिरभद्रपदेग्रहीत् मुष्टिनानेदि
नंहत्वाशिखामाक्रम्यभ्रंशीरणां ५२ अपातयद्भूमितलेभ्रतराजोमुमूर्छह मुकुटंमस्तकेन्यस्यमुक्ताहारंगलेतथा ५३ अश्वमन्यंसमारु
हरोयानादायसैनिकान् हनिष्येघमहरेशंरस्तुक्रोधयधेपुनः ५४ जगर्जसहसादैत्योगर्जयन्विदिशोदिशः गतेषुवीरेषुचतुर्वर्गगणाना

ग॰पु॰
२००

पवं ५५ वरास्त्रदैत्यसेनायांसर्वस्यानाशनेतदा आनीतःसिंधुदैत्योपिरणाभूमिमितिश्वरं ५६ अल्पसेनाचरैर्युक्तंतंमोचयभवान् वयमेव
हनिष्यामोनात्रासीतवविभ्रम ५७ इतिश्रीमद्गणेशपु॰सिंधुसेनाविनाशो २३ क्री॰ आगतंसिंधुमाकर्ण्यजहृषेसमयूरराट् नीलकंठस
मारुह्ययथौयुद्धायसत्वरः १ चतुर्भिरायुधैःसर्वाभासयन्विदिशोदिशः कल्पांतमेघसदृशनादेननादयन्नभः २ ददर्शपुरतःसिंधुंयुद्धाय
क्रांतनिश्चयं सोप्येनंक्रूरदृष्टैवपश्यतिस्ममहाबल ३ यथासिंहंनागराजोगरुडंवाथवायुभुक् मधुकैटभौयथाविष्णुस्त्रिपुरोवाशि
वापति ४ शुंभोवाथनिशुंभोवाजगदंबांमहाबलौ ततोयुद्धमकुरुतांनानाशस्त्रैःपरस्परं ५ जपाकुसुमसंकाशौदेहौजातौतदातयोः
ददाहपृथिवींसाद्रींशस्त्रसंघट्टजोनल ६ चकंपेपृथिवीसर्वासाब्धिद्वीपासकानना बाणमासज्यसिंधुसवह्न्यस्त्रेणनिमेषच ७ ससर्जद
ग्धुंतदेवंमयूरेशश्शरंगरो सदहन्देवसेनांतांदशदिक्षुससर्पह ८ ततःपार्श्वंमयूरेशोजीमूतास्त्रेणयोज्यच निःक्षिप्यदैत्यसेनायांक
पपशांदिवंभुवं ९ अशीशमत्सवैवह्निंजलधारातिवृष्टिभिः मोदीरेणाथतमसादिशोव्यासादयापिच १० विशीर्णाःपर्वतास्ताभिःपति

नाव्हसंचया अपंकिंप्रजयःमासरस्यशोचत्स दैत्यराट् ११ पवनास्त्रेणतान्मेघांस्तदासिंधुस्ववारयत् सवायुंकंपयामासगगनेचदिशोदश १२
ततोपुरेश्वरःसोपपर्वतास्त्रमथासृजत् आगच्छदैत्यसेनायांप्रववर्षपर्वतान्बहून् १३ असंख्यातेगिरिवरैराच्छादिव्यायवीतले नस्थातुमव
काशोभवन्नचगंतुततोपिवा १४ पवनकुट्टितंदृष्ट्वापर्वतास्ततितोपिच वज्रास्त्रमोचयामासततोवज्राणिनिर्ययु १५ असंख्यातेवंज्रैपर्वता
श्चूर्णितास्तदा ततोकुंभमहरेशोवग्न्यास्त्रेणाभ्यमंत्रयत् १६ ससर्जतेषुवज्रेषुवज्रपुंजमथतदा नघ्वके नचकंपेभ्रूपातालानिनभोदिशा १७
अपतद्वज्रघातेनवह्निर्लोकानददाहसः परस्परनिरस्तानिवज्राणपंतर्दधेस्तदा १८ ततोवह्नीन्महादैत्योमातामास्ताप्रतिमहाह्रया किमनेनमयोक्त
यंभस्मकुर्यांसरणोदमुं १९ शिवास्त्रमपानदैत्याशिवोचितं रसुकाभ्यद्वदैत्योहंतुंसद्दिपुरेश्वरं २० इत्यारतानिरीक्ष्यैवमापांतंदैत्यपुंगवे वि
राटूपंमहरेशोविभेदाशिरसानभः २१ चरणाभ्यांतपातालंश्रोत्रव्याप्तदिगंतर २२ सहस्रपादंसहस्रानिरीक्ष्यसहस्रनेत्रंचसहस्रशीर्षं
स्वंरौद्रसौम्यव्याप्यविभितेयमानंसिधुर्मुमूर्छायपतत्भ्रमो २३ आच्छादयंतंहस्तेनव्योमसर्वंसुरेश्वरं सावधानमनाकांचित्स्मारविनेश्वर २४ सिं

धु रावैरीनालंयम्प्राप्यं तन्मै रणाद्दर्वमुक्तोहं वरदानेन महौजसा आछादये द्योगगनमेकहस्तेन रेसुर २५ सोनेमुक्तिपदं सबोनेष्यते वह्वकालतः
अतोनेन रणेनालंयम्प्राप्यंतन्मविष्यति २६ पुनार्नरीरूपमालोसौद्दस्वकायंदर्शनं यञ्चभुजंतुमहरे यंपरं विस्मयमाययौ २७ ततोवरूह
देवेशोमहरे शःशिखंडिनः उपस्पृश्यजलंमुद्गुंजजापपरमंमनुं २८ परंमुमंत्रयामास महद्योव्यासदिगंतरं लसीहृत्सरियोनीभिंसुधामंत्रे
णासंयुतं २९ स्फोटयान्निवब्रह्मांडंक्रोधसंरक्तलोचनं ज्वालामालाकुलंतं समुमोच गिरिजासुतः ३० समोघमानोगगनंनादयन्विदिशोदि
शः भासयन्महसाउर्वीसपर्वतवनाकरां ३१ दृष्ट्वादैत्यःसमायांतंपरशुंयमसंन्निभं सज्जंचक्रेधनुर्घोरं शरंतस्मिन्युयोज च ३२ तावत्साविभिदे
नाभिं अम्पतामिर्युतांलघुं आमंतेनिस्तनेदैत्योवानाहतरवद्रुम ३३ पपात सहसाभूमौवज्राहतरवाचलः मसार्यवक्त्रैरुधिरंवमन्प्राणांनि
स्त्ज्यसः ३४ मत्सरेशमतापेनमुक्तिंमापरवैरपि पश्यतांसर्वलोकानांतदद्भुतमिवाभवत् ३५ अवनेर्दिमानेनेभ्योदेवासर्वेतदामही पपात१
ष्पवृष्टिंश्चशनैर्मेघाजगर्जिरे ३६ अशोशमद्दृजोमंदवौवायुःसुखावहः प्रसेदुश्चादिशःसर्वागंधवांमधुरंजगुः ३७ सर्वेउचुःपरब्रह्मरूपे

चिदानंदरूपंपरेशंसुरेशंगुणाधिगुणेशं गुणातीतमीशंमहरेशमाद्यंनताःस्मोनताःस्मोनताःस्म ३८ जगद्धेयमेकंपरंकार्यमेकंगुणानांपरंकारणं
निर्विकल्पं जगत्साक्षकंहारकंतारकंतंमहरेशमाद्यंनताःस्मनताःस्मो [illegible] महादेवस्तुंमहादैत्यनाशंमहापुरुषंसर्वदाविघ्ननाशं सदाभक्तपो
षंपरंज्ञानकोशंमहरेशमाद्यंनता ४० अनादिंगुणादिंसुरादिंशिवाद्यामहान्तोयदंसर्ववेद्यं सुरार्यंतकंभक्तिमदंतंमहरेशमाद्यंनता ४१ परंमाये
नमामिनामव्यगम्यंमुनिध्येयमाकाशकल्पंजनेशं असंख्यावतारंनिजाज्ञाननाशंमहरेशमा ४२ अनेकाक्रियाकंश्रुसगम्यजपीतोधितानेककर्मा
दिवीजं क्रियासिद्धिहेतुंसुरेंद्रादिसेव्यंमहरेशमा ४४ महाकालरूपंनिमेषादिरूपंकलाकल्परूपंसदागम्यरूपं निजज्ञानहेतुंन्नरागांसिद्धिदंतंम
हरेशमाद्यं ४५ महेशादिदेवैःसदासेव्यपादंसदारक्षकंतंसदामोहतारिं शुद्धाकाररूपंकृपावारिधिंतंमहरेशा ४६ त्वमेवंभक्तानांमरणायपर
मानंदसुखदोयतस्त्वंलोकानांपरमकरुणामाशुतनुषे षड्वर्मीरिणांवेगंसुरवरविनोदांनयविभोननोमुक्तिस्त्वाध्यातवभजनतोनंतसुखदा
न ४७ किमस्माभिःस्तोत्रंसकलसुरनाथात्मकविभोविधेयंविश्वात्मन्नगणितगुणानामधिपते नमस्त्वातांभमंतस्तवगुणानांत्रिभुवनेनरूपा

९८

ग॰रो णांदेवमकरध्यक्षपानोसुरपते ४८ कौ एवंस्तुत्वाउनस्तेसुं मार्थयामासुरात् यदुक्तं ते मद्दरे ग्रातत्कृतं सत्समेवच ४९ सर्वेषांसुरसंघानामव
२०२ ध्योयोहतोसुरः ततोगासार्वतीनत्रजहृद्ये चालिलिंगते ५० शिवोपिप्रयोलत्त्वसमालिंग्यतमब्रवीत् सम्यक्कारित्वयावत्स्त्रैलोक्यहर्षकारकः
५१ सिंधोर्वधःसर्वसुरैरसाध्योनचतेश्रमः पराक्रमवतः सर्वलोकरक्षरतस्यच ५२ चतुर्वेदानिरूपस्यसर्वविद्यानिधेरपि कौ एवमुक्त्वा
गतास्तेतुसर्वैस्वस्वस्थानमाहृता ५३ मद्दरेशं नमस्कृत्य ततोदेवोब्रवीद्वतान् यइदंपठतेस्तोत्रं सकामाल्लभतेखिलान् ५४ सर्वत्रजयमाप्नोतिमा
नं चायुःश्रियंपरां पुत्रवान्धनसंपन्नोवशतामखिलं नयेत् ५५ सहस्रावर्तनात्कारात्महस्त्वयोचयेत्कृतं विष्णावर्तं चान्यसौख्यसाध्यंसाधयेत्स
रात् ५६ कौ एवमुक्त्वाअनुज्ञातासाध्विसुत्वाउप्सुरा मद्दरेशोगरीयुक्तः स्वधाममस्यपद्यत ५७ इतिश्रीमद्दरेशोपपु कौवासिंधुवधोनाम २४
कौ यतितेसिंधुदैत्येनुहृतशेषाः रणस्थिता ःश्राप्पुर्गं क्रौयावतावनेचितयाप्युता १ उन्मादुर्गाचक्रपाणिरतिष्ठन्विहृत्वाम्बरं तावतेयाहुय
विहूंवभूवाविधं तदा २ उदकशिराःमसुष्यापकम्पितवासुभावहृ जानुनोमैरतकांमस्यतस्थोतस्तीज्वलन्निव ३ हनोपाणितलंमस्यतस्थोकक्षि

न्मुदं विना एतस्मिन्नंतरे हतायमहतां द्रवायषुः ४ अतिम्लानमुखा दीना नाभुवनमस्तकं तो गताः सख्यास्तेमाहुरपरे स्वनोतंरणाभ्रगत ५ हता
उच्च असंख्याता न्महावीरा हत्वाखिलु दिवंगताः वाताः तस्मात्परिखज्यतेनहीनाकृदामहे ६ निरीक्ष्य देवान्विहतान्कुद्धोगाद्गिरिजासुतः असंख्येर
स्त्राणि संवार्य मुमोच परमुसितं ७ तेन सिंधुहंतस्तन्नपतितो धरणीतले मुमूर्छंस्तत्र सर्वे पितदीपा नागराश्च हा ८ श्रुत्वा वार्तां हतं मत्वा तरू रुरुदुः
सर्व एव ते विललापाथ दुर्गा सा जघानोरकं तं ९ मुक्तकेश्यश्रुपूर्णाक्षी निपतीगलभ्रमरणा अत्राचजनी चास्य चक्रपाणिः पितातदा १० घोराक्रंरु
ङः लग्ननिम्नंतः पाणिना मुरुं अवनौ शिर आस्फाल्य लुलुठुर्घोरनिस्वनाः ११ काश्चिद्वृत्तिविनिःसिय्यमुक्तसिरसि दुःखिताः हतपुत्रं दद्दं ग्या
मः काश्चित् भूमिमयाहनन् १२ अथापन्नगागिरिजा उमं त्स्त्रियो भं त्काकराशुलीः अयो नानापत्तेस्तपमालरूपं तु स्थानसाहमुत्सार्लं घनेः सर्वदाने
मामः त्वासख्कलात्वकथंचित्कूरो मानी केन नीतोसि रे त्वं १४ त्रिलोकनायके नाहं स्वाछान्ते लोकमंडले ऋपिष्यंति च मां लोका हतभाग्यातिसोमते
१५ जितः कृतांतः सर्वं ते कथं तेन समागमः मातरूपाकथं पुत्र न जितः पुनरेवसः १६ सका मोगी गिरिजा उत्सत्तापि पाते द्विवेस्तुत मामयच्छाकं य

९९

गा.पु० यातास्वर्गलोकंसुखावहं १७ दुःखितायांमयिसुतकथंसंतोषमेष्यति गर्जंतिनैवजीमूतास्त्वयिगर्जतिपुत्रक १८ निःशब्दःसकथंपुत्रपतित
२०३ त्वंरणांगणे दुर्गो देहेकथंकृतचात्रधानादंपसोर्वेददर्शनात् १९ मारौषींनकलंकस्माकस्वगणास्मठबुद्धिना नाहंशचीचसावित्रीसौभाग्यमदग
र्विता २० गणयामिनचात्मानंसाकथंविधवाभवं स्वहस्तेनचकस्तूरीचंदनेनपदाभवान् २१ चर्चितिस्मतदांगानिश्रीनत्वानिमयाभवन् इदानीं
इदानींदह्यमानानिशोकेनतानिनिर्दय २२ नभस्यपसिरर्वल्लभह्निनाविषमएवापि सकथंमोक्षितास्वर्गसुखभोक्ष्यासितद्दशं २३ अपराधंविनात्म
त्सेनोदासीनाभवंतिहि साधकसमशीलाम्नात्कथंमामुपेक्षसे २४ उपाधिरहितमेमह्कृतेनानाविधंपुरा अनिर्वाच्यंकथंस्यत्कालदृतोसिकृतानक
२५ कौतनोव्कद्याज्ञानकद्याःमावुवंनिष्ठुरंवचः नरोदनंममसंशांतिधर्मशास्त्रविदोजनाः २६ यदश्रुसुहृदांमास्यैम्नतस्पनस्पतेध्रुवं तस्मात
स्पहितंयत्स्यात्कृतंव्यदयावता २८ निर्गुणेनचिदानंदघनेनब्रह्मरूपिणा मयोजनवयाज्ञत्नमविश्वतालोककर्पकृता २९ महूरेशेनसं
न्यामेनिहतःसंमुखंचयः आत्मनोनैवमरणंनोत्पत्तिःक्वापिविद्यते ३० अनादित्वान्निर्गुणत्वान्निसत्वाहेदनिश्चयात् स्वस्वार्थंगेदतेजंतु

हिंतमेतस्यनेहते ३१ असंख्यभारवाद्देवीनभारंसहतेधरा मेतस्यशेषःकमठोवराहोसौधराधरः ३२ इत्युक्त्वातेन्तदाशोकविजडुर्के ह
व्याकुलः उमाचचक्रपाणिश्चदुर्गाचसखिभिःसह ३३ नागराश्चापिशोचंतोयपुःसंग्राममंडलंददृशुःसेवकैःसिधुवीम्मान्नरणांगणो ३४
पतितवक्त्रकमलंव्यादायासितलोचनं अस्तकल्पवंतंदुर्गंधंपाशिश्वापदसंकुलं ३५ उपविश्यातेतुपरितःशोचंतोभृशदुःखिताः अंकेकृत्वा
शिरस्तस्यदुर्गाशोचत्स्वरस्वना याद्संवाहनेनाथस्त्रनास्यार्द्धमाचरं जनमध्येनतच्छत्रासुतिद्धमारणनायक ३६ रावोजीवतीनिद्राचिरं
वीराधिगच्छसि तन्मुखेस्थापपित्वास्यंहाहाकारंचसाकरोत् ३८ मयेधयन्च्छद्वविज्ञातेततउमाब्रवीद्वचः चक्रपाणिःपिताचास्यतस्य
यतश्चुमैर्जले ३९ अतिष्ठवस्मकिसेनेयोधेरिपुगणेसति जितःकृतांतोभस्सेपातद्द्यंकथमागतः ४० किंचिद्वाक्यंवद्विभोहृदयानंदका
रंक वश्नीवद्दतोनेवंपतितोरणमंडले ४१ इदानीबालपुद्धेलंकथंनिपातितोभुवि यस्यशब्देनसकलंत्रैलोक्यंकंपतेधरा ४२ कथंसवच
नेनाथवद्सेमदविहूल नाताभ्यामपराद्धंतेये नमौनंत्वमागतः ४३ नभाषसेरोषवशान्तसेनाश्चसमन्वितः कथंपंचशरंजित्वाकंसाविक

गरो
२०४

स्तनागत ४४ ततोविश्वात्मयोर्बोधनानादृष्ट्वांतदर्शने ४५ समाधानंमहद्दत्तेस्मैतावुभरणंनहि रामोदाशरथिःकिंन्तुलोकोनरगतोनहि ४६ अन्ये
चरणशोभयाःकृतेपिमरणंगताः कीर्तिंनानाविधांकृत्वास्वर्गंस्थाःसुखमासते ४७ कौ ततस्तेतत्कृतिंचक्रुविल्वचंदनदारुभि दुर्गासदे
वसंयातापातिव्रत्यगुणान्विता ४८ ततोययौमहद्दूरेसंचक्रपाणिसनागरा नमस्कृत्यमनुष्टाववद्धांजलिपुटःशनैः चक्रपाणि ४८ निर्गुण॥
स्त्वंपरात्मासिचराचरगतिर्विभोः अपीगम्योगणाध्यक्षोविरजाविघ्ननायकः ४९ तवैवमाययादेवमोहितास्त्वांनतेविदुः अहंधन्योनागरिकाजा
नास्त्वद्दर्शनात्विभो ५० कौ एवंतेनस्तुतोदेवःकरुणाब्धिर्महेश्वराः उवाचपरमप्रीतःसर्वशास्त्रार्थतत्त्ववित ५१ वरंवरयमत्तस्त्वंचक्रपा
णेद्दृताभक सउवाच यदितुष्टोसिदेवेशयदिदेयोवरोमम ५२ तदाग्रहानुपागच्छपुत्रीहिनगरीमिमां कौ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंवहिर्गणास्समारु
ह्न ५३ ययौनगरीपश्चात्र्यंबकोगिरिजापतः अन्वतस्तोगणासर्वेमुनयोह्नर्षनिर्भरा ५४ यावत्सुसर्वेवाधेसुयपुत्तिगंडकीपुरी नानाध्वज
पताकाभिर्युतांसंसिक्तपद्धति ५६ श्रीरत्निभीमद्रणोशप्रकौवापुरगमनंना २५ कौ सभांसकारयामासचक्रपाणिःपुरोगतः परार्द्ध्यास्तरणो

र्वस्त्रैःपताकाध्वजचामरैः १ नानारत्नैस्तुदीप्तैश्चभ्रमिलंभगणैश्च च अनंतोदृश्यतेयत्रसंख्यातप्रतिमोनरः २ ददर्शनगरींदेवोनानाध्वजवि
राजितं प्रासादशिखरारूढाःपश्यंतिस्मपुराङ्गनाः ३ ततोमुक्ताःसुरास्तैस्तैःसंमुखंचक्रपाणिना आययुर्माधवःशक्रोनत्वरेणसविलोपिच महत
विशश्रीचान्येवाद्यघोषेणसत्वरं स्वस्ववाहान्समुत्तीर्णामरोःसुः सर्वएवते ५ आलिलिंगुर्मुरारेशंदेवाःपौराश्चसादरं माधवश्चमुरारेशंसहर्षा
हर्षसमन्वितः ६ मशशंभुःसिंधुवधान्सर्वेहर्यादयःसुराः तउक्तः आक्रांतविग्रहंयेनसहतःसुराःमाधवन्तः हतासिस्वपदान्पांस्तुनेदगदुःखेनवा
भुतःतत्रयेवैष्णवाशैवाःशाक्ताःसौराश्चतेप्यसुः ततद्रूपंनिरीक्ष्यैवप्रभुःपरयामुदा मुरारेशंजयस्वेतिस्तुत्वावाचस्तुचिंतिताः बालासकलकन्या
श्चमुग्धाःसौराश्चयोषिताः पुपुजुर्मनसादेवं दृष्ट्वातरुणस्तदा १० चक्रपाणिर्गृहेदेवोमध्येसिंहासनेशुभे उपविष्टोमुरारेशोविबुधाश्चस
मततः ११ मुनयश्चगणासर्वेसर्वेसमकोटिमिताःमुने तुष्टुवुर्वंदिनश्चवधमादेवान्पालयन् १२ ननृतुरप्सरःसंघाजगुस्तेनारदादयः चक्रपा
णिस्ततःसर्वान्संपूज्यविधिवत्तदा १३ उवाचवसभामध्येधर्मंमेजन्मकर्मच रक्षादयोलोकपालाःसंमितोयस्यमेध्वना १४ एतज्जन्मार्जितंपुरापे

ग०गो०
२०५

मेरुरेणोर्निरीक्षितः कौ रुद्रो ह्यहमहरे यं मयमं सृजितरूप १५ अब्रवीत्सहसा भ्रांतो मायया जगदीक्षितुः चतुर्मुखोपि लक्ष्मीशो जगदुत्पत्तिका
रकः १६ शंकर उ मत्तोसि चक्रपाणेस्त्वमथ कस्य मत्सृजनात् अस्मान्नधिकृत्य पन्मोहात्सृजितो बालकस्त्वया १७ जनकं सर्वसंहारकारकं त्वं शंक
र त्रैलोक्यजननीमंबां स्थितिस्थित्यंतकारिणी १८ रविं त्रैलोक्यनेतारं त्रयीकर्मप्रवर्तकं हित्वासृजितो बालो नेदृसम्पर्कतं त्वया १९ कौ र
तिवदति देवेंद्रे चक्रपाणिस्तदाब्रवीत् इंद्रात्सूर्यात्कुबेराद्यमहेशान्मरुतोनलात् २० इदं परात्परमोतीव सिंधुदैत्यविनाशनात् मोक्षात्सर्वसुरा
णां चकारागाद्गणेश्वरः २१ योवतीर्णो भुवो भारं हर्त्तुं शिवनिवेशने परमात्मानंतशक्तिर्जातो दैत्यविभंजनः २२ कौ एवं वदति तस्मिंस्तु प्युतः पा
र्श्वः तु रे मेघात् स्पर्शिताः पतिताः केचित् ब्रह्मांडस्फोटशंकया २३ चकंपे धरणी तेन न प्राज्ञायत किंचन कोटिसूर्यप्रकाशेन महसाच्छादितं जगत्
२४ सर्वं ह्यत्स्वरूपं तद्दिक्षितास्त्रिदशास्तदा पुनस्तमेव ददृशुः पञ्चरूपिणमीश्वर २६ ततस्तेस्त्रिदशैस्तत्र ददृशुर्देवोतिसुंदर नानालंकार
संयुक्तो दशबाहुर्गजाननः २५ पद्मासनगतमध्ये वक्रतुंडं शिव पुनः आग्नेय्यां नैरृते भागे तपनं मारुतेपि च २७ अथाहरिं तथैशे च ह्यम

मितासुराः ततस्ते शुश्रुवुर्व्योमवाणीं भ्रमनिवारिकां २८ वागुवाच आराध्योयं सर्वजनैरेको जातः स पंचधा अनादिनिधनो देवो मायया सो गजान
नः २९ अयमेव सदा रम्यः सर्वविघ्ननिवारणः देवैर्मनुष्यैर्यक्षैश्च नागैरक्षोभिरेव च ३० एकस्मिन्पूजिते पंचपूजनं च भविष्यति न भेदबुद्धि
मनुपादे तस्मिन्नरकापतता ३१ कौ श्रुत्वैवं तेमरारेशं भुजदंडविराजितं ददृशुरिंद्रमुख्यास्तु वेदाद्यस्वस्वरूपिणं ३२ ततः सबुद्धा विबुधास्तत्का
लोतिं स्मपचनं पुपुजुर्जयशब्दैश्च सर्वांतर्यामिणं विभुं ३३ ततः प्रसन्नहृदयैस्ते चक्रुः पार्थिवं गणेश्वरं पंचामृतैः शुद्धजलैर्दिव्यवस्त्रैश्च भूषणैः
३४ पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च नैवेद्यैर्विविधैरपि फलतांबूलनिचयैर्दक्षिणाभिरनेकशः ३५ नीराजनैर्मंत्रपुष्पैर्नतिभिस्तुतिभिस्तथा तथैव र
जयामास भक्त्या सर्वसुरानपि ३६ उवाच तान्स्वपरबोधमोहं वः सभंजनात् यतो नैतादृशः कापि जातः सर्वसमागमः ३७ ततस्तानब्रवीत् हृष्टो
नारदश्चतुरानन नारद सिद्धिबुद्धिविवाहार्थं मानयाते त्वसंभव ३८ शिवं शिवां च विज्ञाप्य निश्चयं मा त्वया कृतः मत्करे न्यायसंप्रक्ते दातव्ये च हु
त्वस्तरो ३९ ततः सर्वे सुरा देवं नस्वारां प्रयातुराः प्रत्येकं ते अयाचंते मम देहीति सादरं ४० ततो वस्त्रानयोर्हस्त्रमालां दत्वाब्रवीदिदं चयत्कि

शक्तोदिदेवेशोनेकोयोभासतेहृदि ४१ तमेवच्छशुनंदेव्यौमालाभ्यांमसमस्ततः त्यक्त्वासर्वंसुरांस्तेनुसिद्धिबुद्धिउभे अपि ४२ मयूरेशगलेमालेनि
क्षिपेतांमुदातदा विमनस्कास्ततोदेवाव्यसृजंपुष्पसमारुतं ४३ ताभ्यांजानुगताभ्यांतुशुशुभेसमहेश्वरः वस्त्रात्तयोस्तुविधिवत्तविवाहमकरो
न्मुदा उवाचवसभामध्येमयालब्धंहृदिस्थितं न्यवेदयतेदेवेशेमयूरेशोविधानतः ४५ अधयावन्मयैतेवैपालितेवहुयत्नतः इदानींतेमयाद
त्तरक्षस्ववहुयत्नतः ४६ ततइंद्रादयोदेवामयूरेशस्यजितपः नवमसाराद्देवेशमुक्ताःकारागृहात्ततः ४७ सोपिसिंधुर्गतोमोसंस्वस्थानंनृप
यातव यास्यामोदेहनुज्ञांनोमुनिभिर्गौतमादिभिः कौ इद्रावाजंमयूरेशोयानुकामान्मुदातदा पार्वतीचस्नुषेचोभेस्थाकमारोप्यसादरं ४९ मयू
रेशंचपरमंहर्षमापशिवान्विता ददौदानान्यनेकानिवासांस्याभरणानिच ५० परदंष्ट्रगुणान्नसौविवाहेविविधंशुभं सिंधोजंयदेवमोद
सर्वान्कामानवाप्नुयात्स्वसौ ५१ इतिश्रीमद्गणेशपु क्री वामयूरेशविवाहव २६ कौ सिद्धेविविहे चततोमयूरेशःशिवदिने आरुह्यसहसागंतु
नगरींस्वामियेवसः १ स्वास्ववाहनमारुह्यागीर्वाणास्ततस्सरोनते यातिस्मपरतस्तस्यमुनयःपृच्छतोयपः २ अन्वयुर्नागरास्[illegible]स्वेपवस्त्र

वालका आनन्दमुक्ता नगरात्सह सा चक्रपाणिना ३ वाधन्ते सर्व्ववाधेषु नन्दनं म्ना सरोगणाः रणाभ्र मिगतोयावन्म हूरे यो निक्र रेशः ४ नवे
त्स्कंदादयो वीराः सार्द्धं या चक्रिरे विभु नउचु सेनाचरानैस्वगरोर्निहतान्म श्यसंभ्रमात् ५ उतस्थुः सर्व्व एवैते तत्करास्त्राम्भतोस्तिता ना
नदृष्टा जीविता स्तेन सर्व्वे देवाश्च नागरा ६ विस्मयपरमं मासाः साधुसाध्वनुवंस्तदा ततो या जनमात्रं सगत्वा मार्गमवस्थितैः ७ को एवमाक
र्ण्य देवोऽब्रवीच्चक्रपाणिमर्द्धिंदत्ता करस्मुनं अतिगयदणादोर्हूंरेः यान्तुपस्त्वस्यंकरेः ८ देवउ लंयाहिंगंरकी स्त्रेत्रं नागरे मैमयाकन नः
वो एवमाकर्ण्य नद्वाक्यमुमोचाम्भरोनिसत्वरः नागराश्चमरणाम्पोचैल तुर्वीकंसु चान्विताः पचयाप्ते नयास्माकं न च सर्कं त्वमर्हसि
११ नागतः स्यात्सर्व्वमेव तत्रादुःखं न नो भवेत् एवमुक्ता नमस्कृत्य पयुः सर्वे तदाज्ञया चक्रपाणिरपि तदा नमस्कृत्य प्रपुः उरः वगी
पतो गुणागणांस्तत्रीयां न भुक्ता व बहून् १३ सरोज नगरीं माध्यचक्रपाणपनुमोदितः नागरास्तगृहं मा मा चक्रपाणिनिंत्रा लयं १४ पं
चानामेपि देवानां प्रासादान्य्यकारयत् पचामतन मर्त्तीश्च सस्थापयामासतेपुन १५ मत्यहं रंजयामास भक्तिभावसमन्वितः मपूरे यग्उ

ग०पु०
२०७

रोमाणोमहरे श्रोपितन्त सरमान् १६ आश्चर्यं परमम्पासागरसासर्वं निरीक्ष्यतां १७ पस्यारत्नमयात्तभामितयोक्षापद्मान्विता एकोनाद्दस
तेयन्नासंख्यातजनसंवृता प्राविश्यससभोरम्यांमहाद्दीनुपवेश्याच १८ मध्येविविधरत्नानां कृतयन्मसर्वसत्वयं दद्दर्शसर्वभोगसमन्व
यरतिसंयुतं १९ अभन्मार्जारनाम्नासा लोकेख्यातासुखप्रदा दक्षिणस्यांदिशितदालोकयन्मार्वतीशिवौ २० तस्युरोविरजादेवींभक्तका
ममसरिकां पश्चिमायांदिशितदावराहंधरणीयुत २१ अश्रणनामदेवींचसर्वविघ्नहरांशुभां उत्तरस्यांदिशितयाश्रीहरिसमलोकयत्
२२ मुक्तादेवीचविख्यातांसर्वंमुक्तिप्रदाननं त्रयस्त्रिंशत्कोटिसुरैःस्थिरत्वानदर्शनेच्छया २३ भाद्रशुक्लप्रतिपदिस्नातास्यचंपाजानने पुन
स्तासासर्वदिशिमार्जाराख्यामपूजयेत्स्वात्वाचश्येनसूरे पुंमुनिराहारवर्जित २५ तथैवदक्षिणद्वारेविरजाद्वितियेदिनि तृतीयेपश्चिम
द्वारितयैवाग्नपसंज्ञितां २६ नत्वाचंयेद्वतुर्थ्यांतुतद्वदुत्तरतोनरः मुक्तांदेविंसमभ्यर्च्यमसरे शचतद्दिने २७ एवंमहोत्सवं[illegible]दर्शनेजग
रणांसदा एवयःकुरुतमत्याद्वाराणांचोपवासतः २८ ससर्वांश्चभतेकामान्मसूरेधामसात्तः चतुर्थ्यांमे[illegible]रेशाकोद [illegible]

आधेतमज्ञानादेवदर्शनेनकरोतियः तस्यसर्वः फलंदद्यात्[illegible]रमु [illegible]
सलिलानंकृत्वाविधानतः ३२ नित्यंसंपाद्यविधिवन्महरेशंसमर्चयेत् महासिरालमत्कारामधुकोदेकविश [illegible] निर्ग [illegible]
वायुतः विरजामाश्रयांचैवमुक्तादेवीनमेत्त्वरा ३३ संभेरेहिनदेशेषेतुमहरे [illegible] हजन योऽशेरुपचारैस्तंरजयेत्तुसमाहितः ३४ ए
श्रीजागरणांकुर्याद्गीतवादित्रनिःस्वनैः प्रभातेविमलेस्नात्वापुनर्देवंसमर्चयेत् ३५ ब्राह्मणो [illegible] कुर्वीतपारणांस्वस्यशक्तितः तस्योदधा
हूरस्पचवासोधान्यगवादिकं ३६ एवंयःकुरुतेमर्त्यस्तस्यपौत्र्योदुःसाध्यमपिसाधयेत् पुत्रपौत्रधनोभोगांश्चभुक्त्वाचान्तेव्रजेद्दिवं ३७ रद्दार
योलोकपालाप्रजापिव्यंतितंनरं सेवतेपादकत्वेतस्यपाअप्सरसिद्धयः ३८ अंधस्तुलभतेदृष्टिंमूकोवाक्त्वंलभेद्ध्रुवा बधिरःश्रुतिमाप्नोतिपगु
श्चचरणावपि ३९ दारार्थीलभतेदारान्विद्यार्थीतामवाप्नुयात् एतदेवफलंप्रोक्तंहरेःशुक्लोपवासतः ४० ततःकदाचिद्देवेशासहरेणालि
त्वान्सुरान् उवाचम्लहस्तायावाचाहरिब्रह्मशिवादिकान् ४१ सउवाच यद्दयंमवतीसोहंत्वत्कार्यंहितकृतंमया निहत्यावकचोदैत्यास्वभारञ्च

हूतोलघु ४२ सिंधोकांराग्नहात्सर्वेमोचितास्ट भवोरिवला: स्वाहास्वधावषट्कारा भविष्यंतियथापुरा ४३ भवतामाज्ञया देवावासेस्वं धामसांप्रतं
एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंदेवासर्वेमुदान्विता: ४४ त्यजतोप्राणिसंमोचु: परस्परमुखेक्षणा अस्मांस्त्यक्त्वामहरे गंतुंसमीहसे ४५ कथ
त्वेहं परित्यज्यनैर्ष्टुर्यं परमं गत: ततस्तसावैतीश्रुत्वासहसाशोककर्षिता ४६ पपात मूर्छितांभूमो मुहूर्तादवदत्सवा पार्वती दीनानाथद
यासिंधोसिंधुदैत्यविमर्दन ४७ कथास्यासिजगन्नाथहित्वामांजननीतव नसत्यास्यतिममप्राणास्त्वद्वियोगात्सुरेश्वर ४८ देवड द्वापरे पुनरेवाहेपा
स्येत्वत्सुन्वतांशुभे नमियावचनमेस्यान्नचिंताकर्तुमर्हसि ४९ ममापिदुस्सहमनुलं वियोगात्तवजायते नेकत्रसवदामात:स्नुहृदावसतिर्भवेत ५० सिं
दूरोनामदैत्योपिभविष्यतिसुदारुण: अवध्य: सर्वदेवानांततोहंस्यातवार्भक ५१ स्वतमाचमत्ववागेनेहंत्स्याम्यामिशिवनंदिनी तत: यथानन: मा
हनयमायन्नयास्यसि ५२ वालकेकपशेौरी नैनोहासिमहिपुज्यतो देवउनचिंताकुरुवंधुत्वअनायायास्याम्यहपुन: [illegible]
तपोमिरगारवत्नु तस्मैदद्दौमहरंतमपरेशा:स्ववंधवे ५३ महरध्वजरसेतं [illegible]

५६ तस्मिन्नेवक्षणेदेवोंतर्दधेसमहेश्वरः तस्मिंस्ततहिं तेकेशावपत्तनहरिमंदि [illegible]
मालविधिवत्प्रासादेस्तुमनोहरे ५८ पुपुजुःसर्वलोकास्तमुपचारैर्यथाविधि वसिष्ठाद्यामुनिगणाःसन्तु [illegible]
त्वायपुस्महतिस्तुशोभनं उपोष्यकेचिद्दिरधुर्हीगणेशधामलक्षये ६० स्नात्वानत्वामहरे ध्यायमानास्तथापरे ऊचुःपरस्परंदेवामुनयापितृस
तदा ६१ नैतादृशंपरपतमस्त्रंत्रपत्रस्थितंरूपं महरेश्वोविघ्नहरोभक्तानांकामहरकः ६२ सजायित्वैवमुक्तानुजग्मुस्तेस्वस्वमाश्रमं मस्ता
द्रयःसुराःस्वस्वंपदमध्यागमंस्तदा ६३ शंकरःसपरीवारःकैलासमगमंमुदा स्वाहास्वधावषट्कारैरिंद्राद्यास्तुमुदुस्तदा ६४ कौ एवंनेसर्वमा
पुगक्तंमुने महरेशस्यचरितंश्रवणात्सर्वकामदं ६५ धम्यंयशस्यमायुष्यंसर्वंपापहरंनृणां पुत्रदंधनदंविद्याप्रदंदुःखनिवारणं ६६ आधि
व्याधिहरंकुष्टदुष्टरोगादिनाशनं पठतांश्रृण्वतांपुंसांभुक्तिमुक्तिप्रदंशुभं ६७ विजयश्रीप्रदंनृणांक्षत्रियाणांविशामपिसद्दाराणामपिसर्वेषामा
घवर्णसभाजनं ६८ यत्पृष्टेपरेयत्त्वमेतत्तवेकथितंमुने गजाननस्यचरितंपुनःश्रोष्यसिमत्मुखात् ६९ इतिश्रीमहरेशगणेशकीदारमहिमावर्णो

५६ तस्मिन्नेवक्षणोदेवोंतर्दधेसमहरराट् तस्मिन्नंतर्हितेकेशावप्रत्यनहरिम [illegible]
मासविधिवस्नासादेस्तुमनोहरे ५८ पुपुजुःसर्वलोकास्तमुपचारैर्यथाविधि वसिष्ठाद्यामुनिगणाःसस्तु [illegible]
त्वायपुष्कर्तिसुशोभनं उपोष्यकेचिद्दिवसंधुंढीराणीधामलक्षये ६० स्नात्वानत्वामहरेगंधावमानास्तथापरे ऊचुःपरस्परंदेवामुनयोपितुस्
तदा ६१ नैतादृशंपुण्यतमक्षेत्रंयत्रस्थितःस्वयं मयूरेशोविघ्नहरोभक्तानांकामपूरकः ६२ स्नात्वापित्वैवमुक्तात्तुजग्मुस्तेस्वस्वमाश्रमं ब्रह्मा
दयःसुराःस्वस्वंपदमथागमंस्तदा ६३ शंकरःसपरीवारःकैलासमगमंमुदा स्वाहास्वधावषट्कारैरिंद्राद्यास्तुमुदंतदा ६४ कौ एवंतेसर्वमा
ख्यातंमुने मयूरेशस्यचरितंश्रवणात्सर्वकामदं ६५ धर्म्यंयशस्यमायुष्यंसर्वपापहरंनृणां पुत्रदंधनदंविद्याप्रदंदुःखनिवारणं ६६ आधि
व्याधिहरंकुष्ठदुष्टरोगादिनाशनं पठतांशृण्वतांपुंसांभुक्तिमुक्तिप्रदंशुभं ६७ विजयश्रीप्रदंनृणांक्षत्रियाणांविशामपिशूद्राणामपिसर्वेषामा
घवर्णसभाजनं ६८ यद्यत्तेपरिपृष्टमेतत्तन्मेकथितमुने गजाननस्यचरितंपुनःश्रोष्याम्यमुखात् ६९ इतिश्रीमयूरेशक्षेत्रोद्धारमहिमावर्णा

नवि

ग०पु० नं २७ व्यासो चतुराननदेवेशयुगेयुगेस्यकथामया चरितं प्रभो कथितं विस्तराद्देवनाहं तृप्तोऽस्मि तच्छ्रुतात् १ ब्रह्मा [illegible]तु विरकः स्यान्नकथामन्वन्तरा

२०८ न्तरः त्रेतायुगकृता सर्वा युगे [illegible]स्यकथामया २ गजानन इति नामास्य द्वापरे तु कृतोभवत् मूषको वाहनं चास्य कथं जातो महाविभो ३ कृपया

शंयप्रद्युतिं धित्संकमलासना ब्रह्मो सम्यक्पृष्टं त्वया वत्स समाचिनगतं मुने ४ यतः श्रीमांश्चवकाचयच्छकः सुहिमामुवान् तांकथांकथयि

ष्यामि विनायककृतां मुने ५ द्वापरे कृतं तेन चरितं म्यग्युसांप्रतं प्रयागजाननोदेवो रक्तवर्णश्चतुर्भुजः ६ गजाननश्चाखुवाहनः सर्वं कथ

यामि ते कदाचिद्ब्रह्मभवनयातः साभुर्यं दद ७ उत्थापयामास तदा मस्तु संकमलासनं प्रत्स्थितो [illegible] कार क्रोधसंयुतः ८ ततस्को महाघोरः

पुरुषः समपद्यत स चचके महाघोरं शब्दं सर्वभयंकरं ९ चकंपे पृथिवी तेन साब्धिद्वीपा सपर्वता दिशा व्याकुलिताः सर्वे शेषः सुप्तोत्थित इव

१० विशीर्णा गिरयः सर्वे भ्रमाकुलं जातं परं कस्मान्नरवतस्तासीत् लोकं वासिनां [illegible] ११ ब्रह्मा [illegible] मस्तके नासौ [illegible]

यद्देहस्थारुगंधश्च व्यानसे भुवनत्रयं १२ जपाकुसुमदेहस्य सभ्यादारिणादितः [illegible] सिन्नी जापने विश्व [illegible]

त्तस्य सोहृपनिरीक्षणात् पुरस्तस्य निरीक्षेणं विस्मितः कमलासनः १४ कस्त्वं कुत वसन्नः किंचिदीर्षसि तद्वद् ब्रूहि अनेकानिक्षरे शास्त्रं वक्त्रा
ज्ञानिस्त्वजस्यासि १५ विश्वानुरश्च कस्मान्मां सर्वेशः सन्न्यस्य ब्रूयासि ज्जंभामानस्तस्य मुखानेक योमोनावबुद्धे १६ अनुगृह्णीष्व अस्मान्मां देहि नामति
स्थानवदेहिमे वाचा यम भस्पं कार्यं चमे वद १७ इत्याकर्ण्य वचस्तस्य मोवाच चतुराननः यतस्त्वं वरं कं सिंहरस्तोत्रं विध्यसि १९ पंचभ्यो न
भूतेभ्यो न भयं ते कदाचन देवदानवरक्षोभ्यो मानुषेभ्यो भयं न ते २० इन्द्रादिलोकपालेभ्यो कालादपि भयं न ते न नागेभ्यो न पक्षिभ्यो न
क्रौराच्चे भयं न ते सजीवान्न च निर्जीवात् भयं सिंहूरते भवेत् २१ वसन्तत्रमन क्षेस्यास्त्वान्तत्रिभुवनेष्वपि [illegible] सवरदानेन तुतोष चतुरास्य
जः २२ चकंदर्पयन् श्रवैस्तैलोकं सचराचर ब्रह्मभुः सागरा सर्वेलोकपाला प्रदद्रुवु २३ उवाच सतदा देवं ब्रह्माणं पितामहं २४ सि
हूर नववाक्याम्यतेनाहमितो वसाम्यनायक त्वमेव विवस्वजसे पासि हंसि गुणैस्त्रिधा २५ [illegible] जगत्सु [illegible] प्रजापते [illegible]
हभाग्यं मम विभोन पोदानप्रतौर्विना २६ [illegible] यातेप्रसन्नता क[illegible]कोटितपोभिस्त्वं मसन्तोजापतेवि[illegible]

तंप्रणम्यासौकृत्वापिचप्रदक्षिणां २७ जगामभवनंस्वाभ्रामिंमार्गेतर्कंभयाकरेण नमेतपोवाद्दानंवाजपस्ताध्यायएववा २८ कथंतेनव
रादत्तःसत्याउतकथ्यानुते गत्वाद्रष्टास्मिपितरंद्रष्टुकामागात्पितामहं २९ तुलपित्वानुदेहेंगे जगर्जसभयाननः नमेवालिंगितुंचेनत
उचेपितामहं ३० यप्रसन्नेनमयादत्तावराअन्यस्यदुर्लभाः दुष्टभावान्ममैवत्वमपकर्तुमिहागतः ३१ त्वांसिद्धमहंदुष्टभावंतेस्वलसत
म भुजंगस्यपयोदत्तंविषमेवहिजायते ३२ दुष्टभावंगतोयस्मात्तस्माद्दैत्योभविष्यसि परमात्मावतीर्याथपुत्रहनिष्यतिगजाननः ३३ त
वांगंसुरभिंज्ञात्वात्वांगेतन्मर्दयिष्यति ३४ सिंदूरारुणदेहस्त्वंसिंदूरास्यएवच भविष्यतिनसंदेहोसिंदूरनिधनेनच ३५ एवमुक्तापपा
त्नासुभयेनकमलासन मनोवायुमहावेगोनिश्वासश्वासकंपनः ३६ दैत्योपियवतोपातिस्मापकर्तुरामनुमान स्वदेनाईनतुर्दैत्योहत्वाहत्वापु
रोजजं ३७ धरिष्यामिपदेमास्मिन्नितिदैत्योभ्यधावत तावैकुंठमयमद्रष्टाकंपमानस्त्वरान्वितः ३८ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीसिंदूरोत्पत्ति २८ कौ
सददर्शसमासीनंनारायणमनामयं रत्नकांचनविलसत्सरोनद्गतंविभुं १ सोपितपुरतोवीक्ष्यविवर्णवदनंतदा तस्यत्कतोमहादैत्यंग

गजस्पर्द्धिमस्तकं उदतिष्ठत्तवेगेनदयालुःकमलापतिः धृत्वाकरंसमालिंग्यस्वासनेसंन्यवेशयत् ३ संहृष्यपरिपप्रच्छकिंतेकार्यमुपस्थि
तः कथंचम्लानवदनश्वासवांश्चहतप्रभः ४ ममखेदसमुत्पन्नोदहैवत्वोपितामहः इतितद्वचनंश्रुत्वाजगादकमलासनः ५ को मयोधितः
शिवेनाहंमतिसुप्तोनिजालये ततोमेऽद्भुतोवक्त्रान्निर्गतःपुरुषोमहान् ६ पतंतिभ्रजलेभानियन्मस्तकविघाततः यस्यसौरभगंधेनसर्वेदेवा
विसिस्मिरे ७ यस्यलावण्यमीक्ष्यैवलज्जितोमदनोभवत् यस्यक्रंदनशब्देनचकंपेभुवनत्रयं ८ सनमस्कृत्यमांदेवविनीतःपुरतःस्थितः ततो
ऽस्मैनुवरदत्तापुत्रस्नेहेनमाधव ९ यंपत्नमालिंगयासिसत्समद्त्समुपेष्यति कालोपिनरणेस्थातुंतवशक्तोभविष्यति १० स्थानंचस्वेछयातस्य
तदेवयाततः नमस्कृत्यगतोदूरंवितर्कात्मनरागतः ११ मामेवालिंगितुयातोपलमस्मान्भयादहं हंसमारुह्यसहसावेगतस्त्वामुपागत १२ रक्षारक्ष
ममगतंकंपःश्वासश्रमेभवत् विनात्वांशरणंकंवायामिसर्वेश्वरेश्वर १३ ततोब्रवीन्महाविष्णुर्मंस्माराशरणागतो देवउ हवेदत्त्वावरान्
देवसंकटंयास्यबुद्धितः १४ इदानींचिंतयाकिंस्याद्यद्भाव्यंतद्भविष्यति सपीडात्रिसुलोकेसुविधानमुषतोभवेत् १५ यावतोचिंतयाविष्टोऽस्थितो

ब्रह्महर्षितदा तावत्स्तुपरतन्निष्ठन् दृष्ट्वा तत्ताभ्यां महास्फुरः १६ जगर्ज गर्जयामास त्रिलोकवत्तरं ब्रह्मांडकं पयामास ब्रह्माणं चनदा स्खलः १७
सोवदद्दृसरसेतिविष्णुं त्रैलोक्यरक्षकं ततो विष्णुर्जगौ देवं वाराणामधुरयातदा १८ हरिरु० यावरदानेन मतेन योद्धुमुत्सहे अहं सत्वगु
णोपेतः पालने निरतः सदा १९ अत्वयब्रह्मणो वहातेन योद्धुं न चार्हसि नव युद्धमदो देवो विख्यातो मदनांतक २० तेन युध्यस्व ते कीर्तिर्महती
स्यात् त्रिलोकगा इत्याकर्ण्य वचस्तस्य हर्षदैत्यपुंगव २१ उड्डीयोमयथैौ सघः कपपन् भुवनत्रयं पातयामास नान्त्स्याम्सूर्णाय नसहसाव हून्
२२ दिग्गजाश्चालितास्सर्वे संजग्मुर्विदिशो दिशः एवमुत्सत्यकायातः कैलासस्य महागिरे अधित्यकायां ध्यानस्थं गिरिशं ददृशे खलः नंदिभृंगि
गणाकीर्णं पार्वत्यासेवितं विभुं २४ पापघ्नाजिनधरं देवं मर्द्धं चंद्रविभूषितं भस्मांगसर्वशोभाढ्यं करिचर्मोत्तरीयकं २५ दृष्ट्वा देवं तदा तस्यै निनिद स
हसाहर अनेनकिमयायुद्धं कर्तव्यं तापसेन हि २६ एतस्य सुंदरीं भार्यां नीत्वायामि यथेच्छया एवं निश्चित्य मनसा गौरीमंतिकमाययौ २७ तदा
चकंपे गिरिजा कल्पांते जगती यथा निमील्य नयने स्वर्धामापपु भयविह्वला २८ दधार लोके यापाशेस्वदेसोन्नुरुमानसः उड्डीय चालितो वेगाच्छुले

च गिरिजा नदा २९ रावणेन नीयमानाय थ्यासाधरणीसुता गिरिजो औदासिन्यं कथं यातो मयि देवो रखिला कोरित ध्यानं कथं यतोसि त्वं हि प
मारोत्वदं गके ३१ नाकारि दास्यं सूनं ते येन का टिम्मागतः कस्त्वां मोचयेन्मां हि मारणादातापवेद्यकः ३२ पुनर्मे शोकसंकोचं दर्शये कुलयन्नरः त
तःशोकाकुलां वीक्ष्य तां गणांश्चुक्षुबुस्तदा ३३ नानेन योद्धुं शक्तिर्नौ त्रैलोक्यस्वामिना धुना शिवस्य ध्यानविध्वंसे दैवादस्यानुकूलतः ३४ नीतानौ न
ननी विध्वस्तदिक्शिसंतकारिणी मोहिनी सर्वदेवानां सर्वदुःखविमोचनी ३५ त्वावरापल हरी नीता सर्वयोषिद्वराशि ता रत्नभूता कथं नीता क
थं नीता सा पुनरेष्यति ३६ ध्यानस्थे शंकरे सर्वनाशने तेन वह्निन कोस्मात्मास्यति लोभेन पुत्रानिव जनन्यथा ३७ एवं शोकं प्रकुर्वत्सु हा हा का
रैरुदत्सु च गणेषु विससर्ज सुध्यानं क्रोधान्महेश्वरः ३८ क्रोधानलेन भस्माऽदहन्निव दिशो दश प प्रच्छ तान् गणान् शंभुः सकथं किमुपस्थि
तं ३९ भस्मसात्तं करिष्यामि येन वः कदनं कृतं इति तद्वचनं श्रुत्वा मोचुस्तं ते गणास्तदा ४० त्वयि ध्यानास्थिते देव मंदराचलसंनिभः कृतांतस
दृशो रुष्टः सागतो दैत्यपुंगवः ४१ तस्य श्वासानलहताश्च चलाश्चकुलतां गताः समोहं मा पिता देव दर्शनादेव शंकरः ४२ ततः सगिरिजां ध्रुवं लोके

शपाशेमहाबलः निनायसत्वरंव्योममार्गेणजननीहितः ४३ नीयमानाशिवामाहधावधावेतिसत्वरं मूर्छितापतिताभूमौवयंसर्वेविमूर्छि
ताः ४४ तयाविधांसमादाययौसदुष्टमानसः श्रुत्वातेषांवचःशंभुर्जज्वालपरुषंरुषा ४५ कुर्वन्भस्मेवलोकानामारुरोहवृषंनिजंत्रि
शूलादीनिशस्त्राणिदधारदारुणभिर्भुजैः ४६ नभोमार्गेणमययौगर्जयन्विदिशोदिशः यत्रासीत्सिंदूरोदैत्यस्तंदेशमगमत्क्षणात् ४७ अद्द
नत्वष्टदेशेतंतस्थौससंमुखेतदा मुंचभार्यांमहादुष्टदुष्टःसन्क्वगमिष्यसि ४८ इत्युक्तःसरुषाविष्टोस्त्रिलोकींभस्मसान्नयन् बाहुभ्या
मारयन्निवययौशिवसन्निधौ ४९ उवाचचमहादैत्योवरेणपरिमोहितः नाहंमशकवाक्येनबिभेमिभुवनाधिपः ५० यस्यश्वासानिलेनाशु
कंपतेमेरुपर्वतः तस्यमेगणनानास्तिमुखंमामांप्रदर्शय ५१ यदिशक्तिर्मयासार्द्धंयुद्धंकर्त्तुंतदाकुरु नोचेद्मांपरिणयततःसौख्यमवाप्स्यसि
५२ किंमयासहयोद्धव्यंमशकेनत्वयाल्पधी एवमुक्त्वाबाहुयुद्धंकर्त्तुंशंकरमाययौ ५३ द्विजरूपधरोदेवोमयूरेशस्ततस्तयोरन्तरालेप्रादु
रासीत्कोटिसूर्यनिभःक्षणात् ५४ सर्वांगसुंदरोनानाभूषणैरुपशोभितः परशुंमध्यतःकृत्वावारयामासदैत्यपं ५५ उवाचस्मस्मरणापावा

चासिहरंतंद्विजोत्तम त्रैलोक्यंजननीगौरीस्थापयामासमातिके ५६ युध्यस्वशंकरेणात्रयावज्जयपराजयौजयोयस्यभवेत्तेनग्राह्येतिनान्यथा
वच ५७ कौ द्विजवाक्यंसमाकर्ण्यसिंहरोहृष्टमानसः स्थापयामासगिरिजांयुद्धायबद्धलालसः ५८ तयोस्तुपश्यतोरेवतावुभावप्युध्यतां
सिंहरश्चमहेशश्चनानायुद्धविशारदौ ५९ क्रोधसंरक्तनयनौतुल्यतेजःपराक्रमौ बाहुस्तोलसैः ध्यावेच्छिवुंयावदियेक्षसोसुरोद्धर ६०
अदृश्यस्तवपरश्चुरस्यजन्मनैवबलादरः क्षीणशक्तिंततोदेवंत्रिशूलेनाहनद्भुवः ६१ ततोदेवंद्विजवरोवदतिस्महितंवचः त्रैलोक्यनायकेनत्वं
नयुद्धंकर्तुमर्हसि ६२ गिरिजाशांविहायाशुव्रजस्त्वांविहायाशुव्रजस्वनिजमंदिरं नोचेत्त्वांशिवोभस्मकरिष्यतितत्राधुना ६३ एवमुक्तोद्विजे
नसौवांछासत्काभुवंययौ ततःसापार्वतीप्राहजयंप्राप्तेशिवेवच ६७ कोसित्वमुनिश्रेष्ठत्वयेनाहमोचितास्वलात् निजमेदर्शयस्वाघरु
पंनेदस्वभावज ६८ ममप्राणाधिकोसित्वंसखाप्राणप्रदोयतः नभवेदुपकारास्तेप्राणोदत्तेद्विजोत्तम ६९ एवमाक्षुस्ततांवाचमुवाचसम
नीश्वरः नचमातर्मयाकारिकिंचिच्चमहेश्वरः ७० अजयत्सिंधुरदैत्यंमोचितात्वंशिवेवह इत्युक्तास्वंरुपसआविनायक ७१ दशदो

दंडरुचिरं कर्णाकुंडलमंडितं कस्तूरीतिलकं भालमुक्तामालाविभूषित ७२ नानालंकाररुचिरं शेषकंठमणिप्रभं दृष्ट्वैव परमात्मानं न
नंदगिरिजा तदा ७३ ननाम पादयोस्तस्य सउत्थाप्य च तां जगौ विनायक उवाच त्रेतायुगे प्रादुर्भूतो दास्यामि दर्शनं पुनः ७४ अवता
रौ: द्वापरे तु गृहे चाप्यग्रजाननः भविष्यामि हनिष्यामि सिंदूरं दैत्यमोजसा ७५ मुनिरूपधरो देवो रत्नं तु मेऽनरधीपत ततः श्रुत्वा
च गिरिजा मूर्छामाप परं भयात् ७६ तत ऊचे विभुना यो मनः स्वस्थं कुरु प्रिये पश्यतो हृदये देवं विनामयं ७७ नामिष्यभावितं तस्य
पद तत्करिष्यति कौ एवमुक्त्वा महादेवो वृषारूढस्तपा सह ७९ आप्य यो परमं प्रीतः कैलासपर्वतेश्वरं ८० इति श्रीमद्गणेशपु० क्री०
पार्वतीमोक्षणं ८९ कौ ततो दैत्यो भस्मलोकं गतो गर्वाद् गर्जनकं पिता पर्वताः सर्वे वृक्षाः पतिता भुवि १ पाशिसंघाश्चापट्टानि वभ्र
मुः काननेन तदा ततो जिगाय स्वःपतीन् सर्वान् वीरान् स्वरदानवः २ ब्रह्मादयो जिता येन तेनायुद्धं नकथं पाः केचिद्दिशः क्रान्तास्तेन केचिन्न
भसि वभ्रमुः ३ केचिच्च सन्मुखं युद्धं कृत्वा स्वर्गं गतास्त्वया केचिच्च शरणं याताः सेवकाश्चमुपागता ४ केचित्स्वस्वपदाज्जग्मुरभिमाने

नकाननं एवंजित्वान्यान्सर्वान्मुनीनामाक्रमेमति ५ अकरोत्तदुष्टबुद्धिः सचबंधसहसाचतान् तदाकेचिन्मुनिगणास्तत्कादे
बंगताः ६ केचिच्चमेरुकंदर्यांमवसन्भिगतज्वराः केचिज्ज्ञानिहतास्तेन केचित्तुताडितास्त्वन्ये ७ भास्कादास्सकलास्तेन विध्वस्तादेवताअ
पि एवंतुमस्तयेजातेलुप्तक्रियाश्चवैदिका ८ स्वाहास्वधावषट्कारोहाहाकारोऽप्यजायत देवाश्चगिरिगुहायातास्तुनयोपसाकिंनरा ९
ममंत्रयंतकार्यार्थं तत्रमाद्बृहस्पति देवेभ्योविघ्नमानेभ्योन्त्यःसर्वेभ्यएवच १० नभयंविघ्नतेनस्यात्तस्यात्तस्माद्देवंविनायकं मार्थय
ध्वंयदासोपिमादुर्भावंशिवालये ११ गजाननेतिनाम्नाचकथ्यतिचसांप्रतं हनिष्यतिबलादेतंसिंदूरंनात्रसंशय १२ निराबाधंजगत्सर्वं
प्यातितदासुराः एवमुक्तास्तुजीवेननत्वादेवाद्योखिलाः १३ विनायकंतुष्टुवुस्तेभक्त्यापरमयायुता तत्तुष्टः जगत्कर्तायोसौरविनसन
संभवः १४ ।सिद्धिसाध्यगणास्सर्वेयतएवचासिधवःगंधर्वाकिंनरायक्षामनुष्योरगराक्षसाः १५ यतः चराचरं विश्वंतेनमामोविनायकं
यतोवस्मादपोदेवास्तनायकश्चमरुर्धयः १६ यतोसुरास्त्रयोजातास्तेनमामोविना १८ तेनार्तिंप्रापितेविश्वंत्वयापिस्वामिनिजाग्रति स्त्वं

ग०री० कं शरणं यामः कोनुपास्यतिनोखिलान् १६ अद्यैनं दुष्टबुद्धिं त्वमतोयैसिवालये यतोनानावतारश्चयश्चसर्वं हृदिस्थित १७ यतो
२१४ तुं न समः शेषस्तं नमामि विनायकं सिंदुरो निर्मितः केन विघ्नसंहारकारकं: १८ इत्युक्तापरिते पृष्टे नानानुष्ठानतत्परा २० निराहा
राः प्राणायामपरायणा २१ एकपादस्थिता केचिज्जलमध्ये स्थितापरे धूम्रपानरताकेचित्केचिच्चानिमिषास्थिता २२ ऊर्ध्ववाहुतयाकेचि
त्केचिच्चमौनमास्थिता एवं तेषां निरीक्ष्यैव तपांसि जगदीश्वरः २३ आविरासीत्कोटिसूर्यप्रलयानलसन्निभः दृष्ट्वातेजोमयरूपं जहृषुस्ते सुरास्त
दा २४ पप्रच्छुस्ततस्सर्वे वायमाविर्भूतोखिलेश्वर अयं नेष्यति नो दुःखं नानकार्यं विचारणा २५ ततउवाच स भगवांस्तान्सुरांश्चिंतयायुतान् हनि
ष्यामि दुरं देवान चिंता कर्तुमर्हथ २६ दुःखप्रसमनं नाम स्तोत्रं वक्ष्यामि यतो दुःखविनाशो वो जातोस्मान्मदनुग्रहात् २७ एककालं द्विकालं
वा त्रिकालं वापि यः पठेत् कदाचिन्न भवेदस्य दुःखं त्रिविधमरावपि २८ अहं तु सांप्रतं देवा अवतीर्य शिवालये नाम्ना गजानन इति ख्यातः स
वीर्य साधकः २९ भविष्यामि रुनिष्यामि सिंदुरादीन् महासुरान् करिष्यामि शिवादास्यं कौतुकानि मदर्शयन् ३० एवमुक्ता ततो देवस्तत्रै

वांतरधीयत ततोकस्माद्धैमवती शिवानुग्रहतो दधौ ३१ गर्भंसववृधेसातद्दिनेदिनेपर्याशि ततस्तत्तेजसातत्रसाचानानादोहदकांक्षिभिः ३२
उवाचशंकरंगौरीसनसागर्भतेजसा अतिशीतस्थलंयत्रतत्रमांनयशंकर ३३ ततोसौवृसभारूढः स्वपृष्ठेतामुपवेश्यप्र भासपत्नीमहातेजः
पुजेनविदिशोदिशः ३४ वाघस्तुसर्ववाधेषुययौसाक्षितिमंडलं नानागरोःसभायुक्तौवभ्रामकाननानिस ३५ भ्रममाणेनददृशुः पर्वतो
काननमद्भुतं तत्रविश्रांतिमकरोत्पार्वत्यानुमतेतदा ३६ नानापुष्पसमाकीर्णंनानाफलद्रुमैर्युतं सरोवापीयुतंशीतंसांद्रछायामनो
रमं ३७ यत्रास्मादिप्रवेशेनकैलासशिखरोपमं नंदनादधिशोभंतद्वनंचैत्ररथादपि ३८ तद्दृष्ट्वागिरिजाप्रोचेइहैवासहरंशिव वनंमा
मंमहादेवक्रीडयाचाचिरंविभो ३९ गणानामपिसर्वेषांतत्रभीतिरभूत्तदा ततोगणामंडपंतेचक्रुःस्मप्रीतिकाम्यया ४० नानावेदिसहयुतंना
नोपस्करसंयुतं ततश्चेशिवोदेव्यावसंस्तत्रगणैर्युता ४१ यथातेभार्यितंतत्तेदास्यंतिमदनुग्रहात् ततस्स्वयंजगामाशुध्यानस्थोभूद्धिमालये ४२
सखिभिःपार्वतीतत्रचिक्रीडसाययारुचि अरहस्ताकोटिगणाःसमंताद्दहनास्तदा ४३ तदातावगणाःसर्वेकंदमूलफलाशिनः ४४ इति

श्रीमद्गणेशपुश्रीगौरीदोहदवर्णां: ३० क्रौ ततस्तुनवमेमासेप्रसीसास्तनबालकं चारुचंद्राननंपद्मशोभाजिन्नयनंशुभं १ किरीटकुंडलधरंकोटिसू
र्यसमप्रभं प्रवालाधरशोभाढ्यंचतुर्बाहुविराजितं २ मुक्ताहारधरंचारुकंकणोरुपशोभितं परशुंकमलंमालांमोदकांश्चकरैर्दधत् ३ ध्वजां
कुशाब्जविलसत्पादपद्मसमन्वितंकिंकिणीजालविलसच्चारुगुल्फयुतंशुभं ४ भालचंद्रंकोटिचंद्रनिभंवह्निसमप्रभं एवंदृष्ट्वास्वरूपंचचकंपेरुर्वंनि
र्भरा ५ किमिदंतेजउत्सन्नंनयनाच्छादनमहत् कोसित्वंवदमेचेतोनंदयस्वकृपांकुरु ६ इत्युक्तातनयंमत्वाकेस्मरंतौसर्वंकवचः ततउचेमहोमूर्ति
र्मामातर्विमनाभ ७ गुणेशोहमनेकानांब्रह्मांडानांहिकारकः असंख्यातामेवतारज्ञायतेमरैरपि ८ इच्छयास्वसृष्टिसंहारपालानंचकरोम्यहं ॥
त्रिधामूर्तिविधायाहंविश्वस्याशिवनंदिनी ९ त्रेतायुगेवतीर्याहंत्वद्गृहेलीलयापरा अनेकानिचरित्राणिकृतानिसिंधुनाशनं १० मयूरेश्वर
नामोहंवरभुजार्जुनवर्णकः तदामयावचोदत्तद्वापरेतेसुतःपुनः ११ भवेयसेवकस्त्वंहंसिद्वारान्मोचितामया द्विजरूपेणासद्यसास्मरसर्वंमु
चिस्मिते तदापितनयस्तेहंभविष्यामीत्यथाब्रुवं तदिदंसत्यवचनंमयासंपादिपार्वती १२ भूभारंचहरिष्यामिसिंदुरंचमहाबलं सेवनंचकरि

ष्यामितवमातर्गजाननः १३ विख्यातोहंभविष्यामिभक्तानांकामपूरकः कौ एवंश्रुत्वावचोगौरीसस्मृत्वासर्वंपुरातनं १४ नत्वातुष्टावदेवेशं वि
श्वेशंविघ्ननायकं मोर्य्यं निर्विकल्पंचिदानंदघनंसर्वस्वरूपिणं १५ भक्तप्रियंनिराकारंसाकारंगुणभेदतः नमस्येहमतिस्थूलमणुभ्योणुत
रंविभुं १६ अव्यक्तंव्यक्तिमापन्नंरजसत्वतमोगुणैः मायाविनमायिनंचसर्वंमायाविदंविभुं १७ सर्वांतर्यामिणंनित्यंसर्वाधारंपरात्परं चतुर्गा
मपिवेदानांमानसस्याप्यगोचरं १८ महद्भाग्यंममविभोसत्वमेपुत्रतांगतः मतीसंख्याममविभोमत्समंदर्शनंयतः १९ इदानीत्वद्वियोगेनस्या
द्रूवतयाकुरु एवंवदंत्यांतस्यांतुदेवोरूपांतरंदधौ २० चतुर्भुजंभालचंद्रंमुकुटांगदैर्विराजितं अनेकभूषणायुतोचिंतामणिभूषितहृदि २१ दिव्यां
वरंदिव्यगंधांसिद्धिबुद्धियुतंतदा रुरोदबालवद्भूत्वाददर्शगिरिजातुतं २२ अशोचचबहुधातन्वीनिधिःकेनहृतोमम नहिबालसमोलोकेसुहृन्म
भुजविराजितः २३ ब्रह्मादयोहासिष्यंतिलोकाश्चैवस्पर्द्धयंतिशिशुं एवंबहुविधंशोकंश्रुत्वागाश्चेकरोग्रहं २४ सगणानलशिशुंप्रद्युम्नादृतांप्र
णमेप्रिये अनादिनिधनोदेवःभुजगदैर्विराजितः २५ पद्मकुंठाश्चतुर्वेदाःशास्त्राणिमुनयोप्यमे मपंचेगुंफितायेननाकार्यंवतिभियो २६ सर्वांत

गा॰पु॰ यीश्चनेकानांमस्तांशनांचकारकः चत्वार्यस्यस्वरूपाणिचतुर्षुचयुगेषुच २७ कृतेदशभुजोनाम्नाविनायकइतिश्रुतः त्रेतायुगेशुक्लवर्णोषड्भुजोसौ
२१६ मयूरराट् २८ सिंधुंहत्वाभ्ययस्तोवतीर्यस्त्वालयेप्रिये सद्वापरेरक्तवर्णोश्चतुर्बाहुर्विराजित २९ अवतीर्णोगृहेनोहिसिंदुरंविहनिष्यति आरूढमू
षकंदेवोभूभारंचहरिष्यति ३० नाम्नागजाननइतित्रिलोकेख्यातिमेष्यति अथकलियुगेदेविधूम्रवर्णस्तुरितिप्रिये ३१ चतुर्बाहुश्चाश्वरूढेनख्याति
यास्यतिभूतले निशम्यशिववाक्यंसउवाचबालकःस्फुटं ३२ बालउ सम्यक्तुक्तंस्वरूपंमेसम्यगुक्तंत्वयाशिव अवतीर्णोस्तवगृहेसेवांकुर्यांचसिं
दुरं ३३ विहंतुंचनिहंतारंदेवानांसर्वदैवभुजां मर्दनंस्यधरणोचत्रैलोक्यजयशालिनं ३४ हत्वातंविश्वसंतोषंकरिष्यामिचशंकर भक्तानांकाम
दश्चवेदकर्मप्रवर्तकः ३५ भविष्यामिवरेण्यस्यवरदोज्ञानदायकः यस्यभक्तिर्मयिदृढाममध्यानपरायणाः ३६ देवद्विजातिथीनांचपूजकःपंचय
ज्ञकृत्परायणश्चवर्णाश्रमाचारःसत्यवाक्छुचिः ३७ पुष्पकानामयस्यापिपत्नीधर्मपरायणा पतिप्रियापतिप्राणापतिवाक्यपरायणा ३८
नाभ्यादादृशवर्षाणितपस्तप्तंसुदारुणं तयोर्मयावरोदत्तएष्येपुत्रत्वमित्यहं ३९ पुष्पकायांमस्जायामघेवरासस्माशिशुः नीतःसात्ससते

मार्गेणं तस्मान्मांनयत्वहि ४० एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं शिवोहर्षसमन्वितः नानावाद्ययपुष्पैस्तं मञ्जयामास भक्तितः ४१ इतिश्रीमद्गणेशपु
क्रीवायज्ञानन्याविर्भावोनाम ३१ कौ ततश्चिंताचकारासौ तनयेनेतुवालके नाशोत्साशाव तं नेदीस्वामिन्नुप्रस्तुतप्रसादतः १ गोचपिष्येसमुद्रो
स्तचरणोपिच्छेगिरीनपि आज्ञापयत्वातोमद्योभवान्कार्यंहृदिस्थितं २ कौ भणितंतस्यतच्छ्रुत्वातुष्टोमाहहरस्ततः शिव उ साधुसाधुत
यमोक्तंस्यमेविच्चरावता ३ पौरुषंतेमयाज्ञातंत्वत्तस्त्वनंदिकेश्वर इदानींमद्वचयत्कार्यंवदामितच्छृणुष्वपि ४ माहिष्मत्यांमहापुर्यांमालोराजा
महाबलः वरेण्यइतिविख्यातोनानाधर्मपरायणः ५ तस्यपत्निमहाभागापुष्पकानामनामतः तस्यांसघर्मस्नातायांसापांकापिराक्षसी
६ निन्येबालंतस्तुरतोनयोबालस्तयालघु नीत्वास्थाप्यसतस्थुरतोपावन्निद्रातिसाशुभा ७ कौवाच एवमाज्ञांसआकर्ण्यशंकरेणप्रचोदितः
शीघ्रंबालसमादायनभोमार्गेणसत्वरः ८ माहिष्पतस्तुऐबालोसानस्तुमातुबोधते शीघ्रमुत्तीयसंमायानंदिकेशोमहेश्वरं ९ उवाचनिज
कृतांतंमार्गेस्वयमनुष्ठितं अकस्माद्गगनेदेवराक्षसीघोरदर्शना १० भक्षयसाबालमांसंमादृष्ट्वासोत्थिताविभो तवप्रसादात्सुखेनचेष्टि

ग०पु
२१७

ताकेसंसीमया ११ भ्रामयित्वाविनिक्षिप्तामहापर्वतमस्तके एतद्धार्ष्ट्यंविरितासातुल्यनामोह्यारणासभो ततोपश्यंमहावातंगंधर्वोगणदुरासदं
कथंमयातेयोद्धव्यंरक्षितव्यःकथंशिशुः १३ इतिचिंताकुलतयास्मत्तत्त्वंहृदिशंकरः ततःपृष्ठेनस्वंगाभ्यांक्रोधाश्वासैस्खलतया १४ कु
कारेणाचताच्चसर्वान्निर्वार्य्यबलवत्तरान् स ताकेविद्रुताकेचित्केचिभ्रग्नशिरोद्वयं १५ पतिताःशतयोश्चमौपुष्पवत्छिन्नतोपतत
ततोदृमगमद्देवकृत्वाकार्यत्वयेरितो १६ तवेच्छाविषयंकोनुकुर्म्मास्त्रैलोक्यमंडले अतस्त्वन्नामततोदेवजयंप्राप्तःसद्यात्मकः १७ ततःशिवो
दर्शयत्तोत्लिलिंगनंदिकेश्वरं उवाचवमसन्नात्माज्ञानतेपौरुषंद्दढं १८ नास्तित्रिभुवनेकोपित्वत्समोनंदिकेश्वरकौ ततःमरणाम्यविश्वे
शपार्वतीमगमद्वसः १९ मराम्यतांयोऽजहस्तौमोचेमधुरयागिरा मातःशिवात्तयावाल्लोनीतोमाद्विस्मितोपुरो २० वरेरापत्स्यपुरतःपुष्प
कायामधायिसः यतस्तेनपुरादत्तोवरदत्तोवरस्तस्यावभूवहं २१ अहत्वयत्लमेव्याभिवस्वज्ञानप्रकाशकः निणम्यवचनेतस्यसर्वज्ञा
पार्श्वधायिसं वत्तीतदा २२ जरूक्षंजानतीतस्यशिरोवीर्यमनंतकं उवाचपरयाभक्त्याज्ञानंतेपौरुषंसुत २३ इत्तात्वयामहाघोरागस्संमीघोरनिः

स्तना गंधर्वास्त्वह्.गादुग्धारस्मिताश्चैववालकः २४ अज्ञानत्स्थापितस्तत्र मद्रत्नार्थमिदंकृतं इत्युक्ताविससर्जाशुविश्रांतिंचाकरोत्तदा २५ इतिश्री
मद्गणेशपुत्रीवागंधर्वपराजयोना ३७. कौ ततःकदाचिद्दैत्येंद्रः सिंदूरोमदगर्वितः सभासनगतःश्राहक्वयामेपौरुषंकृतं १ इंद्रादयोननो
युद्धेददवेसादयोहरिः राज्ञांतुगणनानैवममास्तिकिंकरीकृ २ कुलीनापापयानायौयौवननहिपतिविना तथामेपौरुषंव्यर्थंयोद्धारंहिवि
नामतः ३ ततोनरिसेवारणींसमुस्त्रावपरमाभ्दुता वागुवाच किमर्थंवलुसेमूढजातोस्तितवशत्रुहृदः ४ पार्वत्याउदराद्गर्भोवरेण्यग्दहगोधु
ना वर्धतेनंतनोल्लीलोसौशुक्लपक्षययाशशि ५ कौ श्रुत्वेत्थंसहसावाराणीमुस्तसिंदुरस्तदा विहर्यंस्थितयामासकिमिदंकेनभाषितं ६ यदि
दृश्येभवेन्मह्यंखादेयतंसमस्तकं कालस्यमेकथंमृत्युःपश्चास्तूयोदयोयथा ७ एवमुक्तोदतिवलस्तगर्जंयन्विदिशोदिशः उड्डीयसहसामा
यात्कैलासंगिरिस्यालये ८ चर्णायन्पर्वतान्हस्तामानयन्लांगमारुताच चलितोशेषकूर्मौचकंपेचवसुंधरा ९ नददर्शशिवंतत्रपुनस्त
वैःसहायपौ वभ्रामवसुधांसर्वांशिवंवेगात्तगवेषतत् १० पर्यस्मास्वंमहारएयमाजगामदृश्यान्वितः ददर्शदूरतोगौरीसहितंशंकरंतदा ११ म

उपंषगरणांश्चैव सरांसि सोत्पलानि च ततो जगाम सहसा रिष्टं गौर्य्यै प्रकल्पितं १२ अदृष्ट्वा तत्र बालं स तु कोपाग्निरिव ज्वलन् ततः सतर्कयामास
न वा रमीनभसोमत्सा १३ अस्मात्सुतो मां हि हित्वा न जातस्खेभ्य विथ्यति तस्मादेतां निहत्याघ मल्लच्छेदस्ततो भवेत् १४ कौ एवं निश्चित्य मनसा ततः
शस्त्रमुपाददे यावद्गां हंति हृष्येह्यत्त्वावद्वि भुजः परः १५ चतुर्भुजो ति रुचिरो मुकुरांगद भूषितः परमुकमलमालादेनं च दधभ्दुते १६ क
रौशेषं गलेहारं रत्नपरीतांघ्रियुग्मयोः विभ्रन्तलं दधानस्य वस्त्रावसत्याममन्यत १७ दधार बालकं हस्ते कोस्त्रनस्तेसंनभोयया एवं निश्चित्य सं
कल्पस्ततो सौ चाकितस्परः १८ ततः स बालो वत्व धे हिमाचलरवापरः सिद्धरोपि च कपे सो महाभारातुरः स्मरणात् १९ श्वासाकुलः परोगतुं नं
प्रश्नाकच शक्तितः ततस्तत्त्वाजितं बालं दैत्यो विह्वलतां गतः २० बाले तु पतिते भूमौ महाभारविशीर्णे चेलुश्च पर्वता नादे चकंपे च वसुधरा २१
बभ्रमुर्विहगाव्योम नानारावविरावणः अर्णवा पतिता तत्र ब्रह्मांडमपि पुस्फुटे २२ स बालः पतितो रेवाजले तेषु निसन्निधौ ततस्तीर्थमभ
छ्रेष्ठं गणेशकुंडमिति स्मृत २३ तस्य चाजन्मतः पापं नाशमेति स्मृतस्मरणात् दर्शनाद्वाजन्मीयं तत्ताना व्रत जन्मज २४ सेवनं मोक्षदं यस्य अत्र

ध्यानवतान्दशा तद्देहरुधिरं तच्च मत्तरक्तांगता २५ तस्एवनार्मदाख्याता गंगोशापापनाशना· दर्शनात्स्पर्शनात्सर्वकामदा भक्तिकारिणी २६
नर्मदामहिमासर्वो वारीं तु नैव शक्यते ततंसजह्यवेदैत्योरिमें नाशगतत्स्विति २७ तावत्कुंडात्समुद्भूतो भीषणः पुरुषो महान् जयभारेणासं
छन्नोवयेपया २८ दंष्ट्राकरालवदनो जिह्वाव्याली समाकुलः दीर्घपार्श्वपिंगलकः श्वासव्याकुलोचनः २९ उवाच दैत्यसिंहरोनास्यमे गणनाथ
चिन् एवमुक्त्वा खड्गहस्तोयपपोहत्तु तुतरुषा खड्गेन हन्ति तयावत् तावत्सदृहशे वरे उवाच दैत्यं देवैदैत्यख्यामास कृपान्वितो ततस्तुस्करे
मठवर्द्धते कचिदे वहि हनिष्यसे वदुष्टत्वं साधुरस्मणात्स्वरः श्रुत्वंतदं धेनतोभीमएवमुक्त्वासमरूप ३० ततोदैत्यो महारौद्रवाच निजसेवकान्
ध्रियतामेषयेनोक्तपरुषंवच ३१ यदानेकापिनापश्यत्तदास्वस्थानमागमत् दृष्टामितयदा शम्भुस्तसिध्यरत्समम्मत ३२ एतावच्चरितं तस्य पार्व
त्याज्ञापि नैव तत् तस्यैव मायामोहेन मामया मोहस्तुतम ३३ ततः सोवाच गिरिशं पार्वती विनयान्विते अद्यपीगदैत्यकृता मार्गे आज्ञगदीश्व
र ३४ कैलासंगंतुमिच्छामि नवेष्याचेन्नयस्वमां एवमाकर्ण्य तद्वाक्यंजहृषे शंकरोपि च ३५ आरुह्य नंदिनं सद्यः पार्वत्या सह शंकरः समको

११५

ग॰पु॰ दिगम्बरकीर्तिः कैलासंप्रापतत्क्षणात् ३८ प्रविश्यस्वालयंगौरि परमंहर्षमाययौ ३९ इतिश्रीमद्गणेशपु॰क्रीडाखं॰कैलासाभिगमनंनाम ३२

२१९ व्यासउ॰ पुष्पकानिकटेस्य कोवरेरणस्यगृहेसखि चकारतन्मयाचस्वकार्यंविस्मृततनोव्रज १ कौ सम्यक्कृत्यव्रतंयावत्सहृद्यानंदकारकं

कृष्णापिध्येविधानेनतत्सर्वपापनाशनं २ तस्यानिश्ययांव्युष्टायांददर्शपुष्पकासुतं चतुर्बाहुंरक्तवर्णंगजवक्त्रमलंकृतं ३ कस्तूरीतिलकं

मुक्तामालयासुविराजितं पीतवस्त्रपरीधानंचारुचंदनचर्चितं ४ देदीप्यमानंवपुषानानालंकारसंयुतं ततस्सापुष्पकादृष्ट्वाबालंतंतुतथा

विधं ५ विस्मितादुःखिताचापिभयभीताववदत्तदा प्रतीवसोवहियोनापाणिभ्यांशोककर्षिता ६ तदाक्रंदितमाकर्ण्यमीलितापरिचारिका

ताविभ्युरद्भुतंदृष्ट्वाबालकंतंतथाविधं ७ नृपोपिज्ञातवृत्तांतंस्वगणैरभिययौगृहं ततस्तेपिभयोद्विग्नादृष्ट्वाबालंतथाविधं ८ अधीराःपप

च्छुस्तत्रकेचित्स्वच्छांसुपापपुः केचिच्चनृपतिमाहुर्नजातोनभविष्यति ९ नदृष्टोनश्रुतःक्वापिबालस्तादृशोन्यभिः नैवायंस्थापनीयस्तेवंश

छेदकरोगृहे १० एवमाकर्ण्यसर्वेषांवाक्यंभीतःस्मरपतिः दूतानुवाचवालोयंसंत्यज्यतांगहनेवने ११ ततोदूतायतामध्येग्रहीत्वाबालकंतुतं

गहनेकाननेदृष्ट्वावायुस्पर्शविवर्जिता १२ तीरेनुसरसस्तत्रास्मिस्नानपरोसचयैः आच्छादमयपुःशोभमयपुःशोभवरेरापन्नपतिपुनः १३
लभामध्येन्तपंदृष्ट्वानमस्कृत्यवुवंश्वते आज्ञयातवराजेन्द्रसिंहव्याघ्रनिसेविते १४ स्वल्कावान्तंसमायातामक्षितास्माद्दूनेचरैः कौपावचम
क्षितंयाताजवूकाज्ञावदेवत १५ पराशरोमुनिवरोददर्शकरुणानिधिः चतुर्भुजगजास्यंचकोटिसूर्यनिभशुभं १६ नानालंकारसमक्त
दिव्यांवराविभूषितं सर्पवेष्टितसन्नाभिचिंतामणिविराजितं १७ सुमोहमाययातस्यसर्वज्ञत्वनिधिर्मुनिः सुशोचकिमिदंविघ्नममनाया
यविर्मितं १८ दृष्ट्वेणमेतयोनाशंकास्मलास्वार्थसाधन अकारिनमयाकिंचित्दुष्कृतंपापभीरुणा १९ दीनानाथचेञ्चरेत्रस्सर्वंमहतोभ
यात् एवंशोचतमालोक्यगजास्यःकरुणायुतः २० निराकरोन्मोहज्ञानंततोलब्धतत्त्वसुरा तमेवपरमात्मानंपरब्रह्मस्वरूपिणं २१ भक्ता
नारक्षणंकर्त्तुमीदृशर्वत्समास्थित धर्ममेघजन्तुमानापितरोचतपोमहत् २२ विरक्तोजन्मचम्पत्स्वमेमाभसंवांछितमुत्तमं केनापंममभाग्ये
नवालस्यकोवनान्तरे २३ कौ एवमुक्त्वामुनिसोयनिम्मेवालंस्वमाश्रमं वत्सलास्यततःपत्नीदृष्ट्वावालंतथाविधं २४ आनीतस्त्वाभिनत्वा॥

त्वानंदस्नेहनिर्भरा हृदयेविनिवेश्यैनंमाहगणपतिंतदा २५ सोवाच बहुकालकृतंस्वामिंस्तपस्तेफलितंगुरु यस्यस्वरूपंनवज्ञानदृशो
नाक्षिप्रपातिः २६ मुनयोनविदुर्यस्यसाक्षाद्दृष्टंनजातमघनौ यत्कर्तारासिनाहंतासर्वस्यजगतःप्रभुः २७ अवतीर्णोसिभुवोभारहर्तुंनानावतारकृत्
महाभाग्यंहिनौस्वामिन्ननायासेनविघ्नभृत् २८ अक्षिगोचरतांयातोमनोवाचामगोचरः कौ तस्यबालस्वरूपस्ययौतेनस्तनौतस्याः
पयोधरौ २९ जातौपयौततोबालः सचानंदमवापह ततः शुश्रावराजासौवरेण्योबालकंसुता ३० पराशरेणमुनिनापालितंदिव्यवसु
बा वाद्यघोषेणमहताशर्करांसगृहेगृहे ३१ दापयामासहर्षेणवाह्मणान्सुहृदोपिच तोषयामासवस्त्राद्यैःकांचनैरत्नसंचये ३२ गा
वः कामदुघाजातावृक्षावाप्योजलान्विताः आश्रमेतुमुनेस्तस्यवृक्षाःफलान्वित ३३ वरदंप्राप्यपुत्रंसःपुत्रवानभवन्वाभवे
त ३४ इतिश्रीमद्गणेशपुक्रीडापराशरदर्शनं ३४ कौ बालेसववृधेतत्रदिनेदिनेयथाशशी आनंदंजनयन्मातुःपितुश्चचरितैःस्वकैः
१ मुनिरुः वहवहस्तनयुगोस्यचरितंद्वापरेपुनः श्रुत्वासर्वचरित्राणितत्प्रियैमेषवत्प्रभो २ गजाननेतितन्नामास्यवाहनेमूषकःकथं ८

नत्सर्वंसविस्तरंवदमेचतुरानन ३ कौ अत्रैवोदाहरन्तीममितिहासंपुरातनं प्रह्लादस्यचसंवादंभार्गवस्यकवेरपि ४ एवमेवपुरापृष्टःप्र
ह्लादेनमहामुनिः तस्मैसोवाचभगवान्कविस्तुष्टुरसुसांमतं ५ कविरुः शृणुमह्लादयेनास्यवाहनमूषकोभवत् तदहंसंप्रवक्ष्यामिश्रव
णात्सर्वकामदं ६ पुराशक्रसभामध्येक्रौंचोगंधर्वसत्तमः वामदेवमुनिंसोयत्वरयावामपदाहनत् ७ सचशशापगंधर्वंमूषकस्त्वंभवि
ष्यसि कल्पाधिष्यतिवाहस्त्वंत्वामाक्रम्यगणेश्वरः ८ सएवकरुणापन्नोमोक्षंनेष्यतिविघ्नकृत् पराशराश्रमेसो[illegible]पपातमूषकाकृ
ति ९ गिरिशृङ्गनिभोघोरोमहारोमामहानखः महावीर्योमहादंष्ट्रोमहास्वनविराजित १० तस्याश्रमेमहाघोरमुपद्रवमथाकरोत् भक्षया
मासधान्यानिभोंल्कमत्यानसंचयान् ११ पुस्तकानिचवस्त्राणिवल्कलानिमहान्त्यपि संसारभरणंयत्सर्वंभक्षयामासमूषक १२ पुच्छाघातेन
वृक्षांश्चपातयामासभूतले चूचूकारेणशब्देनगर्जयामासविष्टपं १३ ज्ञात्वातथाविधंतंतुचिंतामापमुनीश्वरः दुर्जनस्यबलात्कारे
स्थानंत्याज्यंमसंजनसशयः १४ अधुनाकुत्रगंतव्यंकास्मिन्स्थानेसुखंभवेत् मामस्याश्रमेमहादोषेवसतिश्चापद्याचितंका १५ कथंसुखाश्रमेद्रुः

ग०पु०
२२१

स्वंप्राप्तकर्ममसंगतः कस्यवास्मरणाकार्यकोदुःखाग्रमोस्यने १६ कएनंनाशयेदत्रकः समर्थोभवेद्बुधे कमघ रुरणोयोकोनत्वाताभवि
ष्यति १७ को एवंपितुर्वचःश्रुत्वाबालकोनंतविक्रमः उवाचमधुरंवाक्यंचिंतामाकुरुसर्वथा १८ मयितिष्ठतिदुष्टानांसहर्तरिमहाम
भे प्रजतातेभयातोस्मिविधास्येतेप्रियंतुत १९ यस्समेकंदिनेनयंत्यथिवीग्रीणीतामियात् पर्वताश्चूर्णतामियुः पादाघातेनमेघने
२० पुष्पमेकौतुकतातननयाम्येनतुवाहतां को एवमुक्त्वास्त्रजसांप्रयंकोटिसूर्यनिभंशिशु २१ मेघोप्यवितद्विसंजःसम्मुभेसातरि
स्प्रगः तत्सजुभंयतोदेवाःस्तानिर्हृतां को एवमुक्त्वास्त्रजसांप्रयंकोटिसूर्यानिभं धिष्ण्यानिततस्तरणात् २२ मूर्छामवापमहतीमाखुः
पाशवलार्दितः मुमोचपरमक्रुद्धोविरुद्धाससमारुतः २३ कथंकालस्यमरणामागतंदेवनिर्मितं भवितव्यंभवत्सेवपुरुषार्थं
निरर्थकः २४ येनदृष्ट्वाप्रमात्रेणदारिताःपर्वताबहु नमयागणितादेवानासुराराक्षसानरा २५ तस्यमेकेनपाशेनकंठोस्त्राभि
यतायुधा को मूषकस्तमब्रवीत्सेवयावताबद्गजाननः २६ चकर्षमनसातंसमोगत्वामूषकसंघतः यथागारुडशास्त्रः सर्वंकर्षतिन

नस्मरणात् २७ सतंदृष्ट्वापाशकंठोमूषकोलब्धधीस्मरणात् नमस्कृत्यविभुंदेवंगजाननमनामयं २८ तुष्टावपरयाभक्त्याविदानंदघने
प्रभु त्वमेवजगतांयस्कर्त्ताहर्त्तापहारकं २९ गुणत्रयविहीनश्चगुणत्रयसहायकृत् मायातीतोपिमायावीमायिनामपिमोहकृत् ३० ब्र
ह्मादीनामगम्यस्त्वंमुनिहृत्पद्मसंस्थितः कारणंकर्त्ताकारणानांचकारणं ३१ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंप्रीतोसौहिरदाननः प्राहभक्तिरतंज्ञात्वाभक्तंन
मूषकंविभु ३२ नवैवपुरुषार्थेनदेवद्विजगुहानघ निर्गुणोहंगुणीजातोदुष्टनाशनहेतवे ३३ साधूनोरक्षणार्थाययतस्त्वंशरणागत अतस्ते
दत्तमभयंवरंवरययामिछसि ३४ मूषकनाहंकरोगजास्यत्वंमेवकरणवांछितं वौ इत्युक्तोमूषकेनासौगविघ्नेनगजाननः ३५ वाहत्वंममया
हित्वंयदिसत्यवचस्तव नयेत्युक्तोसापिमूषोरुरोहाकम्पतत्स्मरणाद् ३६ भारेणचरणंयत्तंतुपुनर्देवंमयाचत अहंतेवाहनंजातोलघुभ
तोभवमभो ३७ पावनत्वस्यवचसालघुभावशोभवद्विभुः एतद्दृष्ट्वामहाश्चर्यंपराम्पमुनिरब्रवीत् ३८ नवाले पौरुषंज्ञापमयादृष्टंजगत्त्रये
यच्छ्वासासर्वनाशोणीलोकपालाश्च्युताःस्थलात् ३९ सत्वयाक्षणमात्रेणनीतोवाहनतांबलात् ततश्चागत्यमातास्यवत्सलामहत्तांशिषु ४०

प्रस्तुतो वा पयामास सन्नौ मानादाम्मनाभु उवाच न च जाने नेत स्वरूपं चपराक्रमं ४१ जन्मजन्मान्तरीयेन पुण्येनेनौ गर्म्यहं गतः मातुस्तु मम सुखं दह्या चिन्त्री
रुमाकृतो यया ४२ को ऽयं नेकथितो वास्य पयाम्यस्य कवाहनो ४३ इतिश्रीमद्गरुडे शापुराणे उक्तो चाक्रमणं १३५ व्यासः किमनेन कृतं सर्वं पुराण
पापं च पयं जन्मेनेदं मोक्षकं जन्म प्रापदेवस्य वाहनो १ एतन्मे कौतुकं ब्रह्मन् वक्तुमर्हस्यशेषतः किंजन्मा पूर्वमासीत्तस्य तन्मे विस्तरतो वद २ को सम्यक
यदुक्तं त्वया वत्स मनस्के मम च प्रियं ब्रवीमि सकलं तेन तदिहैकमनाः शृणु सुमेरोः शिखरे रम्ये सौभरेराश्रमोऽभवत् नानावृक्षसमाकीर्णो नानाप
क्षिगणान्वितः ३ वसिष्ठाद्यामुनिगणा देवा इन्द्रपुरोगमाः आयान्ति सौभरेस्तस्य दर्शनार्थं दिने दिने ४ महत्तपोवृद्धिदीप्तो हरत्यग्निरवितेजसः स्वय
न्तस्य त्रिषु लोकेषु ध्याननिष्ठस्य चेश्वरे ५ यस्य पत्नी महाभागा मनोमयीति विश्रुता पतिव्रता सु सर्वासु विख्याता भर्तृवल्लभा ६ रम्यतानुरतेरस्या
जितारम्यतपान पा शचीमभूत्तपः सर्वानमापुस्साम्यतालवं ७ कदाचित्सौभरिर्होमशालायां प्रातरुत्थितः कृत्वा होमं वनं यातः समिदर्थं गृहे स्थि
ता ८ मनोमयी सुशीला सा गृहकार्यरताभवत् तदा तु यत्तु गंधर्वः क्रौंचनामा समागतः ९ विश्रान्तिरभवेत्तस्य दृष्ट्वाश्रममनुत्तैस्य दृष्ट्वाश्रममनुत्तं

बु

मे नानाशालासमाकीर्णे वृक्षछायासुशीतले १० एतादृशे रम्यतरआश्रमोयस्यसप्रभुः धर्मात्मपरस्तस्यमुनेःसरोनायसुरलमदः ११ चिरस्थाना
भ्रक्तिदःखादितस्तानदृहृययौ ददर्शमुखचंद्रंसमनोमथ्याममनोरमं १२ यस्यदर्शनमात्रेणाहृतोपिस्मरसाध्वसेन यस्याकराग्रपातेनमदनानल
विह्वलः १३ सवभ्रवनदासकोदधारसहसाकरौ तत्करस्पर्शमात्रेणाचकंपेसामुमूर्छच मनोमयीतेत्र्यथापभ्रतस्मरणातस्तरा १४ ग्लानाचमु
क्तकंठाचसस्वदासिस्त्रवज्जला त्वभ्रवपरमोद्विग्नामुमोहचमुशोचच १४ सोवाचकमधस्मरराणयामिकोस्मात्दुग्धास्त्रमोस्यते नकृतदुष्कृतंकि
चिदिहजन्मनिसंस्मरे १५ जन्मांतरीयपापेनसुखेदुखमुपस्थितं दुग्धभावंतुतेत्वात्वांसात्वेपताब्रवीदिद १६ अहंदुहितस्त्यातेजनेकेनसमोसि
मे ज्ञानवानसिपापात्वंमावतेभ्वगतत्रप १७ नोचेदहंकरिष्यामिमाराणसागंनसंशयः स्त्रीहत्यादोषसंभूतंपापंतेस्यातमहत्तरं १९ ममभर्तामम
हाभागोवनादायास्यतेधुना तस्यक्रोधानलस्त्वांहिभस्मसात्वंनेष्यतेस्मरणात् २० विनाज्ञातस्यनोकिंचित्कृतकार्यंमयालघु नोचेत्वांभस्मसात्कुर्या
त्क्षिचवस्मरगोपिचं २१ एवंवदत्यातस्यांतुसौभरिःसमुपागतः तदृष्ट्वालोगराातमध्याहूरविसन्निभ २२ मुमोचतेजसातस्यधर्षितासोकरंतदा

११९

गा०पु०
२२३

अथोपरम्य कपेरममत्वाय च विभाय च २३ मुनिस्तु क्रोधसहसा मत्वयाग्निरिव ज्वलन्न् उत्ससर्ज तदा शापं गंधर्वं प्रति दुःसहं २४ मुनि श्रमसमस्प
तोर्मत्वं पत्नीं धर्षितवानसि अस्मस्माच्चरोम्रठ मूषकस्त्वं भविष्यसि २५ चोरवत्पृथिवीदारं यस्माद्धरं हरिष्यसि क्रौंच उवाच नमयाबुद्धिपूर्वं
तेयमनोमपी २६ मत्संगादेव तत्स्पर्शो हस्ते आचारुहासिनी करमात्सृष्टा चेयं तावत्तामपि दृष्टवान् २७ तेजसा ते मभीतेन निर्मुक्ता न मुधा नु
ने अहं त्वां शरणं यामि कृपां कुरु ममोपरि २८ त्रैलोक्ये नेदृशी दृष्टा पातिव्रत्यपरान्विता अतोपराधं मे क्षंतुमर्हसि त्वं कृपानिधे २९ कुरुष्वानु
ग्रहं मह्यं शरणागतवत्सल मुनिरु प्रवेतत्सागरेमेकुरुदियात्सम्भिमेरविः ३० न मे वचोऽन्यथा भूयाद्ह्रिः शीतलमात्मनुयात् अथापि मद्वीर्यप्र
दुष्टतप्रणसादर पराशरगृहे देवो द्वापरे वतरिष्यति गजानन इति ख्यातस्तस्य वाहनमेष्यसि ३२ त्वदा वस्त्राद्यो देवा मानयिष्यति त्वां दर त
स्पहस्तगतः स्वर्गं पुनरेष्यसि सत्वरं ३३ एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं दुःखहर्षसमन्वितः पपात पृथिवीपृष्ठे महान्मूषकरूपधृक् ३४ पराशरस्याश्रमे तु
द्वापरे समुपस्थिते महाबलो महावीर्यो महापर्वतसंनिभः ३५ मुनेराशीर्बलेनासौ गजाननसमीपगः अथ वहाहरूयेणाम [illegible] कोसौ महाबल ३६ एतं तेकथित

सर्वंयन्मेमयंत्वयानघ गजाननस्त्वादृत्वम्यस्यकस्यपुत्राभवत् ३१ मुनिरुवाच सिंदूरस्यवधंश्रुत्वाकथंसकृतवान्विभुः गणेशाख्यमवापच स्वविस्तराद्वतुरानन॥
३२ कथंश्रुत्वानमेत्र सिर्जायतेन्यनयानवत् भवताप्रश्नगोमिदेवे शसर्वज्ञत्त्वंवदस्वमे ३३ इतिश्रीमद्गणेशपुराणेवा कीचध्या १३६ को एकस्मिनदि
वोजगादमुनिसत्तम पराशरंमहाभागंपरदुःखप्रपीडित १ गजानन सिंदूरेणातुदुःखेनपीडितंसकलंजगत् स्वाहास्वधावषट्कारैर्वर्जितंवेदघोषत २
स्थानभ्रष्टादेवगणाभ्रष्टाऋषिगणास्तथा गजाननस्वरूपेणाकरिष्येऽहंनाशनं ३ साधूनांपालनंचैवभूभारहरणंतथा स्थापनंसर्वदेवानांभा
नंदजगतोपिच ४ निधेहिमस्तकेतातपाणिंमेभयदंशुभं अनुग्रहप्रसादात्तेहनिष्येदुष्टदानवान् ५ मुनि आश्चर्यंपरमंबालबालभावात्प्रभाषसे
बालकःकौतुकाविष्टोयाचतेचंद्रमंडलं ६ असाध्यानिदृशैःसर्वैःकर्मकर्तुंतथेच्छसि यस्यश्वासेनगिरयःपततिखंडशोभुवि ७ पादाघातेनयस्याशुकं
पतेभुवनत्रयं कथंत्वंप्रध्वंससेतेनविसतेनु शरीरवान् ८ चत्वारिनववर्षाणिहर्षांनितवसांप्रतं ममानुग्रहमात्रेणत्वंचेच्छक्तोभविष्यसि ९ तदा
येनिहितोहस्तोमस्तकेभयदायकः ततोहर्षयुतोदेवोनमस्कृत्यमुनिंतदा १० जननीमपिदुर्गांचश्रीहरिंहरमेवच ययौह्मूषकंतमारुह्यसगजाननः

११ अंकुशंपरशुंपाशंकमलंचचतुर्भुजैः ह्यारोगर्जनेनासौकंपयन्भुवनत्रयं १२ मज्वलत्तेजसातेन प्रलयानलसंनिभः सगोनप्रापसिंदूरनगरंसगजा
ननः १३ घुस्तरोम्बरसोनिध्यात्सिद्धंसिंदूरवाङ्कं तनस्थः प्रशशासासौसिंदूरोभुवनत्रयं १४ तदुत्तरोस्थितोदेवोजगर्जगर्जयन्दिशः चुक्षुभुःसागराःसप्त
विशीर्णागिरयोपिच १५ श्रुत्वानिनादंतस्यासुःसर्वेदेवाश्चकंपिरे मुमूर्छुःभीरवःसर्वेकेचिन्मृत्युमुपागताः १६ सिंदूरोपिमुमूर्छाशुसगोनमहूतिययो
उवाचसेवकान्सर्वान्कोपंगर्जतिहदृश्यता १७ मूर्छामामामयाकस्माद्घर्घ्येनसवैकथ्य कुत्रास्थितःसुरस्थानंतुकस्यशक्तिर्भविष्यति १८ ततस्तेसेवका
जग्मुस्तदाबालसमीपतः तद्रूपंतेनिरीक्ष्यैवसिंदूरस्यकरिष्णोवया १९ विश्वश्चैवचकंपुश्चकेचिद्भीतमभुवन्कस्यत्वंकुतआयातःकिमर्थंतवनामकिं २०
सिंदूरोविश्वसंहाररसिकःक्रोधसंयुतः श्रुत्वातेक्रंदितंविश्वकंपितंचससिंदुरः २१ दृश्यतेविश्वसंहारकररणायसमःस्मरणात् २२ एवमाकर्ण्यतद्वाक्यंसो
वाचतान्विभुःअहंशिवसुतःख्यातःपराशरगृहेवसन् २३ दुष्टसंहाररसिकोभक्तपालनतत्परः नानावतारकुशलोब्रह्मादीनामगोचरः २४ गजाननेतिमे
नाममयुद्धंकर्तुंसमागतः स्वामिनंवोघगच्छतुतस्मैसर्वेब्रुवंतुच २५ तस्मिन्हतेमानसंमेततोयमेष्यतिदुर्जये कौ ततस्तेनिर्ययुःशीघ्रंसिंदूरंमाब्रुवंवचं २६

दूता वयं शोभनरंभानाः उद्भवं भवदाज्ञया हतान्सहस्रशोतंतु दृष्ट्वासर्वेप्रकंपिता २७ ततोभवत्सुतापेन तद्गमेप्रबुद्धवामच ततस्तेनसमाख्यातं निजसर्वंस
मागतः २८ गजाननेतिनामास्य शिवपुत्रस्तुपुत्रत्वमेवच दुष्टदैत्यविनाशाय यज्ञधर्मोपालनायच २९ सांप्रतंतुत्वयासार्द्धं युद्धायसमुपागतः इदानीत्वमभा
वेनजहिशस्त्रंनिजंलघु ततस्त्वासमायेनाह रेगच्छेदयाशिशुः ३१ यस्मात्तेदर्शनात्स्वामिन्चक्रेपुःशिवकादयः तस्मात्तेगणानाकांतिबालस्यास्यात्ममेध
सः ३२ कौः एवंदूतवचःश्रुत्वासिंदूरश्चिंतयातुरः बभूवम्लानवक्त्रश्च क्रोधारुणविलोचनः ३३ उद्धमन्नयनाद्वह्निं प्रलयानलसंनिभ उवाचदूतान्
क्रोधेनहर्षेणाचसमन्वितः ३४ सउवाच आश्चर्यंपरमंदूताभवद्वचसिमेभवत् सिंहेनसहयुद्धंहिमशकःकथमेष्यति ३५ पूर्वंततःकथंभीतानजाने
तत्कारणं ३६ मयिक्रुद्धेजगत्तुष्येतत्रकागणनास्यह जगर्जगर्जयन्व्योमदिशोपिविदिशोपिच ३७ श्रुत्वावस्त्राणिशस्त्राणिनिर्ययौयुद्धलालसः
ततऊचुरमात्यास्तंनमस्कृत्यासुराधिपं ३८ सत्सुवीरेष्वस्मेषुकथंयासिस्वयंरणं वयंतंनिहनिष्यामिः प्रतापात्तवदैत्यप ३९ सममायंमदत्सैन्यपाल्मने
सोयमागतः मारणंस्मजामहेसर्वेतवहेतोर्महाप्रभो ४० अनुजानीहियास्यामोहंतुंबालंरिपुंतव सिंदूर यामःसर्वेयथपश्यंतुपौरुषंममसैनिका ४१ द

त्युक्ता प्रययौ शीघ्रं बालं हंतुं समुत्सुकः संप्राप्य स्मरणमात्रेण यत्र बालास्थितो भवत् ४२ इति श्रीमद्गणेशपु क्री सिंदूरनि १३१ क्रौ तं दृष्ट्वा बालकं माह
सिंदूरो मदगर्वितः लज्जा मे जायते मंद युध्यतो बालकेन ह याहि शीघ्रं गृहं बाल पिब मातुः स्तनं मुदा कथा मच्छरपातेन सद्योंत्यमुपैष्यसि २ पला
यंते हि मां दृष्ट्वा के शशाद्विदिवौकसः म्वनेल्पितवस्नेहासितरीते मरिष्यतः ३ अतो गच्छ न मे त्वा संदर्शयस्व किशोरक यस्य मे तल्लयानेन ब्रह्मां
डं शतधाभवत् ४ देव सत्यमुक्तं त्वया दुष्ट न चेतसि विचारितं न ज्ञातं मम सामर्थ्यं रूपं वा विविधं तथा ५ यस्य मे क्रोधदृष्ट्यैव भयास्यः सुरनायकाः
स्वेच्छया हं सृजे भावैस्त्रिभिर्वा पिहरामि च ६ विश्वं चराचरं नानारूपं वा स्वयुगे युगे भूमिभारं महाघोरं हरामि दुष्टनाशनात् ७ न स दुर्लंघतामेति पराक्रम
यतोपि चेत् अणुमात्रो दहेद्वह्निः सकलं नगरं महत् ८ जिजीविषुश्चेद्गच्छ त्वं नत्वा मां निजमंदिरं मानिनो नैव निघ्नंति नतं शरणमागतं ९ नो चेन्म
च्छरपातेन स्वर्गलोकं गमिष्यसि हनेत्वपि सुखं यास्ये त्वया यस्रीरितं जगत् १० ब्रह्मणो वरदानेन मा गर्वं कुरु दैत्यप विपरीते भवेत्सर्वं विपरीतं यथा
पुरा ११ स्तंभे वतीर्यं महनन्हिरण्यकशिपुं विभुः सुग्रीवेणाहतो बंधुरामसाश्रित्य कालतः १२ विपरीता मतिर्जाता तथापि काल योगतः अतिस्थूलो लघुत

रोभासंसेमममसोमतं १३ धृत्वाधैर्यंचलज्ञोचयुद्धंकुरु मयासह कौ एवमुक्त्वाददधाराशुविराड्रूपंगजाननः १४ ब्रह्मांडमहदूर्द्धगगमन्मस्तकस्वरणौपया पता
ल्लानिचससापिभित्वायातोमहीतोदिशः १५ पश्यतिस्मयदादैत्योवालेतंददृशेविभुं सहस्रपादंव्याप्याशुस्थितंव्याप्यदिशोदश १६ सहस्रशिरसंदेवंसह
स्रासंभुवंदिवा दिव्यांवरंदिव्यगंधंदिव्यालंकारभूषितं असंख्यसूर्यसदृशमसंख्यरूपिणंविभुं १७ एवंदृष्ट्वाविराड्रूपंचकंपेदैत्यमानसं धृत्वाधैर्यं
पुनर्दैत्योपययौदेवस्यसंनिधौ १८ जगर्जयव्योमविदिशश्चदिशोपिच उद्यम्यखड्गंसहसादेवहंतुमियेषसः १९ ययौनत्सुरतः क्रोधात्संगोज्वलनेप
या देव नायंमूढोविजानातिस्वरूपममदुर्लभं २० अहमेनंविमोक्षामित्युक्त्वाकंठेदधारतं ममर्दसिंदूरंतंसकराभ्यांवलवत्तरः २१ ततस्तद्रक्तजाभा
निविलिंपाहरेणेनसः ततःसिंदूरवदनःसिंदूरप्रियएवच २२ अभवज्जगतिख्यातोभक्तकामप्रपूरकः सिंदूरेतुहतेदेवामुदायुक्तास्तथाकिरन् २३ अवाघ्नन्त
पवाद्यानिननृतुश्चाप्सरोगणाः आययुस्तत्रमुनयोवासिष्ठप्रमुखास्सुराः २४ ब्रह्माद्यास्सकलाःशक्रपुरोगावसवस्तथा पगजयपराजैर्नमःशब्देररयंतोदिशोद
श २५ ततःसर्वेभूमिपालाययुस्तत्रमुदान्विताः षोडशैरुपचारैस्तंआनर्चुःपरमेश्वरं २६ गजाननंचतुर्वाहुभरणभूषित दिव्यांवरंदिव्यगंधमाल्यवाह

ग०पु०
२२६

नमीश्वरं २७ प्रार्थयामासुरिंद्राद्या भालोन्मुखोन हिमस्कुमः [illegible] कंठाभ्यां [illegible] देवा ब्रह्माद्याः समुनीश्वराः २८ त्वं कर्ता कारणं कर्म [illegible] रसत्कपोराकोपि च [illegible]
भवान्विश्वस्य ज्ञानदः कवित् २९ सरितः सागराश्चैव शैलाः पर्वतानि [illegible] खिलाः वायुराकाशपृथिवी [illegible] रेव मेव च ३० मुक्तादिव्या [illegible]
कृतो मुनयोपि च गंधर्वाश्चारणाः सिद्धाप्सरसस्तथा पन्नगाः ३१ अप्सरः किंनरो देवत्वमेव [illegible] ध्यायतो [illegible] संधान साधनः ३२
सिंदूरे निहते देवसुखिनः सर्वदेवता रज्ञोनो मुनयो लोकाः स्वस्वकार्यरता मुदा ३३ भविष्यंति [illegible] सद्कारा स्थिताः क्रियाः नानावातारैः
कुः कृसेपालनं त्वं विशेषतः ३४ दुष्टानां नाशनं सद्यो भक्तानां कामपूरणं कौ एवमुक्तासुरा [illegible] नुध्यद ध्युः सर्वसुदते ३५ प्रासादं रम्यशिखरं स्था-
पयित्वा गजाननं पस्यदर्शनमात्रेण मुच्यंते सर्वजंतव ३६ कुलानि तारयेत्सप्त [illegible] मानवः [illegible] पित्वा [illegible] परि [illegible] प्रस्त ए
३७ ततस्तं मुनयः सर्वे प्रपज्जुः परमादरात् सिंदूरेति च नामास्य चक्रुः सिंदूरनाशकृत् ३८ अतिसंहृष्य मनसो नत्वा जग्मुः स्वमाश्रमं ततः सर्वे च
देवरा नत्वा देवं सुभक्तितः ३९ प्रपज्जुः परमात्मानं नानारूपैरनेकशः तद्राजसदनं नाम [illegible] स्यातिमुपेष्यति ४० ततो राज्ञो वराम्भां सुतात्वादेसंस

दारुणं दत्तानि निजनाथानां सिंहरं लोककंटकं ४१ दैत्यविमर्दं नामेति नामख्यातिमुपेष्यति वरेणस्मिंस्त्रिलोकेवनिक्षुपुमम्बुधान ४२ [illegible]रम
स्नेहात्तदाद्यपराक्रमः मुमोच स्नेहजं वारि नश्यशोकप्रभावितं ४३ अतिगद्गदकंठत्वाद्रोदनाच्छब्दद्वितः वरेणप्र मठभावेन संत्यक्तो विश्वयोगिन
पापिना ४४ यत्वां हज पितुं यातावस्मच्छक्रपुरोगमाः अनंतकोटिब्रह्मांडनायकत्वान्न विस्महे ४५ कामधेनुं निधिं कल्पवृक्ष[illegible]मको र यास्तनेन
मायया मोहितस्तेहमत्यजं त्वांन याम्यहम् ४६ वौ इति तद्वाक्यमाकर्ण्य कृपया परमेश्वरः अलिंगद्वरेणं तेन तु वीद्रुभिरादरात् ४७ अवासपर
याभक्त्यावरेणपत्न्यपतिं विभुः देव पुराकल्पे महारणेन पतस्तुसंस्तु दारुणं ४८ उभाभ्यां यत्कृपया निभ[illegible]त्स्य हृदिव्यवर्षसहस्रकारिम
सन्तोहंतहाभवं ४९ भवाभ्यां हि कृतः पुत्रो न मोसोऽहं ठभावतः सोऽहं पुत्रत्वमापन्नो भारहरस्याधन ५० सिंदूरस्य वधं कर्तुं साधूनां पालनेन च
अन्यथा न शरीरं मे निराकारस्य सात्त्विणः ५१ वचनं तु कृतं सत्यं त्रीं त्रीलोकस्यापितो वरो यास्येधुना निजधाम नत्वा शोके मन[illegible] वरेणप स
मारे वडंडः खानि दत्वा विदुः सद्मानि च इदानीं मोक्षमार्गं मे कृपया दिश दुःखहन् ५२ साक्षात्कारे कथं नध[illegible] येन [illegible]मुनिं

१२३

ग॰पु॰
२२६

पास्यामितद्वदस्वमे ५४ योगंतंयेनसंसारेकामंक्रोधंत्यजेभयं ॐ एवमाकर्ण्यतत्तद्वाक्यंकृपयासगजाननः ५५ उपवेश्यस्वासनेतंहस्तंशिरसिचादधत् ग
णेशगीतांतस्मैसउपदेष्टुंप्रचक्रमे ५६ निरस्यसर्वसंदेहान्विश्वरूपंप्रदर्श्यच गीतासारंसबुध्वैवगणेशस्योपदेशत ५७ स्थाप्यराज्येस्वममासेसुतंतप
सेवनमाययौ मुनिरुः चतुराननदेवेशरूपपापरयावद् ५८ गीतांतांतुगणेशस्यसर्वाज्ञानविनाशिनीः ५९ इतिश्रीमद्गणेशपु॰ क्री॰ वरेण्योप
देश १३८ ॐ एवमेवपुरापृष्टःशौनकेनमहात्मना सूतःकथयामासगीतांव्यासमुखाच्छ्रुता १ सूतः अष्टादशपुराणास्यममृतंप्राशितंमया
ततोतिरसवत्सानुमिच्छाम्यमृतमुत्तम २ येनामृतमयोभूत्वासुधाब्रह्मामृतेयया योगामृतंमहाभागतन्मेकरुणयावद ३ व्यासउवाचगीतांप्रवक्ष्यामियोग
मार्गप्रकाशिनी निपृष्टायपृष्टेनराज्ञेगजमुखेनया ४ वरेण्य विघ्नेश्वरमहाबाहोसर्वविद्याविशारद सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञयोगंमेवक्तुमर्हसि ५ गण
सम्यग्व्यवसिताराजन्मतिस्तेनुग्रहान्मम शृणुगीतांप्रवक्ष्यामियोगामृतमयींनृप ६ नयोगंयोगंयोगइत्याहुर्योगोनचश्रियः नयोगोविषयैर्योगोनचमा
त्रादिभिस्तथा ७ योगोयःपितृमात्रादेर्नसयोगो नराधिप योयोगोबंधुपुत्रादेर्यश्चाष्टभूतिभिःसह ८ नोवस्त्रयोगोयोगोनवैस्त्रवस्त्रपदस्यच यो

गःस्त्रियास्तनोयोगोजगद्भूतस्वरूपया ९ तस्माद्योगश्चनोयोगोगजवाजिषु योगोनेंद्रपदस्यापियोगोऽर्थिनःप्रियः १० योगोयःसत्यलोकस्यनसयोगोमतोमम
नयोगोऽष्टपदस्यैत्वंनचंद्रत्वंकुवेरता ११ नानिलत्वंनानलत्वंनामरत्वंनकालता नवारुणपोननैऋत्यंयोगोनसार्वभौमता योगंनानाविधंभद्रप्रयुंजंतिशर्वि
नस्तुतं १२ भवंतिविरलायालोकेनिराहारनिरंजनः पावयंतस्खिलान्लोकान्वशीकृतजगत्त्रयाः १३ करुणापूर्णहृदयाबोधयंतीहकांश्चन जीवन्मु
क्ताहृदेमग्नःपरमानंदरूपिणः १४ निमीलिताक्षिणिपश्यंतःपरब्रह्महृदिस्थितं ध्यायंतःपरमेवस्यचित्तेयोगवशीकृते १५ भक्तानिस्वात्मनातुल्यंसर्वान्गमया
यंतिते येनकेनचिदाच्छिन्नायेनकेनचिदाहृता १६ येनकेनचिदाकृष्टायेनकेनचिदाश्रिताः करुणासर्वहृदयाभ्रमंतिधरणीतले १७ अनुग्रहायलोकानांजित
क्रोधाजितेंद्रियाः देहमात्राश्रयाभक्तोऽपसमलोष्टाश्मकांचनाः १८ एतादृशामहाभाग्याःस्युर्युगेयुगेचरंतिप्रिय तमिदानीमहंवक्ष्येश्रणुयोगमनुत्तमं १९
श्रुत्वायंमुच्यतेजंतुःपापेभ्योभवसागरात् शिवेविष्णौचशक्तौचसूर्येमयिनराधिप २० याभेदबुद्धिर्योगःसम्यग्योगोमतोमम अहमेवजगद्यस्मात्सृजा
मिपालयामिच २१ कृत्वानानाविधवेषंसंहरामिस्वलीलया अहमेवमहाविष्णुरहमेवः २२ अहमेवमहाशक्तिरहमेवार्यमाप्रिय अहमेकोनृणांनाथो

गी०पु० ज्ञानःपंचविधःपुरः २३ अज्ञानान्मांनजानंतिजगत्कारणकारणं मत्तोनिरयोधरणीमत आकाशमारुतौ २४ ब्रह्माविष्णुश्चरुद्रश्चलोकपालादिकोः
२२७ श्च वसवोमुनयोगावोमनवःपशवोपिच २५ सरितःसागराःपक्षाःवृक्षाःपाहिगणाअपि तथैकविंशतिःस्वर्गानागाःसप्तवनानिच २६ मनुष्याःपर्वताःसाध्या
सिद्धारक्षोगणास्तथा अहंसाक्षीजगच्चक्षुरलिप्तःसर्वकर्मभिः २७ अविकारोममेयोहमव्यक्तोविश्वगोव्ययः अहमेवपरंब्रह्माव्ययानंदात्मकंरूप २८
मोहयत्यखिलान्मायाश्रेयान्ममनरानमून् सर्वदाह्यविकारेभ्यतानियंयोजयेत्स्वयं २९ हित्वातत्स्वदलेजंतुरनेकेर्जन्मभिःशनैः विरज्यविंदतिब्रह्मविष
येसुप्रबोधतः ३० अच्छेद्यंशस्त्रसंघातैरदाह्यमनलेनच अक्लेद्यंभ्यपभुवनैरशोष्यंमारुतेनच ३१ अवध्यमानेपिशरीरेस्मिन्नराधिप पश्यामिपुण्य
तोवाचमशंसंतिश्रुतीरिता ३२ यथावादरतामूढास्ततोमन्मन्वतेपिन कुर्वंतिसततंकर्मजन्ममृत्युफलंमदं ३३ स्वर्गेच्छपरताध्वस्तचेतनाभोग
उद्रूपः संपादयंतितेभ्यस्वात्मनानिजवंधनं ३४ संसारचक्रेभुंजंतिजराःकर्मपरानराः यस्मपादहिनेकर्मतस्मात्तंमदर्पणं ३५ ततोस्वकर्मवीजाना
मुच्छिन्नास्तुमहांकुराः चित्तशुद्धिश्चमहतीविज्ञानसाधिकाभवेत् ३६ विज्ञानेनहिविज्ञातंपरब्रह्ममुनीश्वरैः तस्मात्कर्माणिकुर्वीतबुद्धिमान्नराधिपः

पु

९ नत्वकर्मभवेत्कोपिस्वधर्मस्यागवांस्तथा जहातियदिकर्माणिततःसिद्धिंनविंदति ३८ आदौज्ञानेनाधिकारःकर्मलोपश्चसम्मते कर्मणाशुद्
हृद्योभेदबुद्धिमुपैतिच ३९ सर्वयोगःसमाख्यातोऽमृतत्वायहिकल्पते योगमध्यंप्रवक्ष्यामिस्वरूपमनुत्तमम् ४० पश्येत्पुत्रेतथामित्रेशत्रौचबंधौ
सुहृज्जने बहिर्दृष्ट्याचसमयाहृद्येलोकयेत्सुमान् ४१ सुखदुःखेनयाहर्षेमर्षेभीतौसम्भोभवेत् रोगाप्तेचैवभोगाप्तेजयेवाविजयेपिच ४२ त्रि
योयोगोवियोगश्चलाभेऽलाभेऽमृतावपि समोमांवस्तुजातेषुपश्यन्नतत्त्वंहिस्थितः ४४ स्वरूपेसोमेजलेवह्नौशिवेधरार्कौतथानिले हित्वेहृदि
महानद्यांतीर्थक्षेत्रेघनाशिनि ४५ विष्णौचसर्वदेवेषुतथापक्षोरगेषुच गंधर्वेषुमनुष्येषुतथातीर्यग्भवेषुचा ४६ सततंमांहिपश्यन्सोयं
योगविदुच्यते संपराहृत्यसर्वार्थेभ्यइंद्रियाणिविवेकतः ४७ सर्वत्रसमताबुद्धिःसयोगोभूपमेमतः आत्मानात्मविभेदेनयाबुद्धिर्देवयोगतः ४८ स
धर्मासक्तचितस्पतद्योगोयोगउच्यते धर्माधर्मौजहातीहतयायुक्तउभावपि ४९ अतोयोगाययुंजीतयोगोवैधेषुकौशलं धर्माधर्मफलेसक्ता
मनीषीविजितेंद्रियः ५० जन्मबंधविनिर्मुक्तःस्थानंसंयात्यनामयं यदाह्यज्ञानकालुष्यंजनोर्बुद्धिस्तरिष्यति ५१ तदासौयातिवैराग्यंवेदवाक्या

गी०५० दिबुक्रमात् श्रुतीविप्रतिपन्नस्य स्थाणुत्वं यास्यते यदा ५२ परात्मन्यचला बुद्धिस्तदासौ योगमाप्नुयात् मानसानखिलान्कामान्यदा धीमांस्त्यजेत्प्रिय
२२८ ५३ स्वात्मनि स्वेन संतुष्टः स्थिरबुद्धिस्तदोच्यते विगतस्पृः सर्वसौख्येषु नोद्विग्नो दुःखसंगमे ५४ मनसाध्वस्तहृद्दोषः स्थिरबुद्धिस्तदोच्यते यथा पंकम
ठांगानि संकोचयति सर्वतः विषयेभ्यस्तथा स्वानि संकर्षेद्योगतत्परः व्यावर्तंतेस्य विषयास्त्वकहारस्य वर्ज्जिता विना रागं च रागोपि दृष्ट्वा ब्रह्म वि
नश्यति ५५ विपश्चिद्धिंदितेभ्यः पाश्छितिमास्थाय योगिनः मंथयित्वेंद्रियाण्यस्य हरंति बलतो मनः ५६ युक्तस्तानि वशे कृत्वा सर्वदा मत्परो भवेत् संय
तानीद्रियाणीह यस्य सक्तन धीमता ५७ चिंतयानस्य विषयान्संगस्तेषु प्रजायते कामः संवर्द्धते तस्मात्ततः क्रोधोभिवर्धते ५८ क्रोधादज्ञानसंभूतिर्वि
भ्रमस्तु ततः स्मृतेः भ्रंशात्स्मृतेर्मतिध्वंसस्तद्भ्रंशात्सोपि नश्यति ५९ विना द्वेषं च रागं च गोचरान्मनुजश्चरेत् स्वाधीनहृदयो वश्यैः संतोषं समम
छति ६० त्रिविधस्यापि दुःखस्य संतोषे विलयो भवेत् प्रसन्नतां स्थितस्याप्यसन्नहृदयो भवेत् ६१ विना प्रसादं न मतिर्विना मत्या न भावना विना तां न
शमोभ्रप विनार्तं न कुतः सुखं ६२ इंद्रियाणां हि चरतां विषयाननुवर्तते यन्मनस्तन्मतिं हन्याद्वप्सु नावं मरुद्यथा या रात्रिः सर्वजंतूनां तस्यां निद्राजिते

वसः नस्वपतिहृतेयत्नसाराश्चित्तस्यभ्रमिप ६३ सरितांपतिमायांतिवनानिसरितोयथा आयांतियथयाकामामासनाशांतिकश्चिन्नमेत् ६४ अनतताधि
हृसंरुध्यसर्वशःस्वानिमानवः स्वस्वार्थेभ्यःप्रधावंतिबुद्धिरस्यस्थिराणतदा ६५ ममताहंकृतीत्यक्त्वासर्वान्कामांश्चयत्नजेन् नित्यंज्ञानरतोभूपात्
ज्ञानान्मुक्तिंसयास्यति ६६ एवंब्रह्मधियंभूपयोविजानातिदैवतः तुर्यामेवस्थामाप्यापिसोतेमुक्तिमवाप्स्यति ६७ इतिश्रीमत् गणेशपुन्की ग
णेशगीतासूपनिषदार्थगर्भासुयोगामृतार्थशास्त्रेश्रीमन्महागणेशउत्तकांडेगणेशवरेण्यसंसारव्यसारार्थयोगो ११९ वरेण्य ज्ञाननिष्ठा
कर्मनिष्ठाद्वयंप्रोक्तंत्वयाविभो अवधार्यवदैकमेनिश्रेयसकरंनुकिं १ गजानन अस्मिंश्चराचरेस्थिसौपुरोक्तेद्वेपाप्रिय सांख्यानांबुद्धियोगेन
वैधयोगेनकर्मिणां २ अनारंभेनवैधानांनिक्रियापुरुषोभवेत् नसिद्धिंयातिसंत्यागात्केवलात्कर्मणोन्टप ३ कदाचिदक्रियःकोपिक्षणंनैवा
वतिष्ठते अस्वतंत्रःप्रकृतिजैर्गुणैःकर्मचकार्यते ४ कर्मकारींद्रियग्रामंनियम्यास्तेस्मरन्नुपुमान् तद्गोचरान्मंदचित्तोधिगाचारःसउच्यते ५
तद्ग्रामंसंनियम्यादौमनसाकर्मचारभेत् इंद्रियैःकर्मयोगंयोविसृष्टैःसपरोन्टप ६ अकर्मणःश्रेष्ठतमंकर्मानीहाकृतंन्टप कर्मणःस्थितिर
व्यस्याकर्मणोनैववेत्स्यति ७ असमर्प्यनिबध्यंतेकर्मतेनजनाममपि कुर्वीतसततंकर्मानाशोसंगोमदर्पणं ८ मदर्थंयानिकर्माणितानिबध्नंतिन

१२६

ग०प काचित् सवासनमिदं कर्म बध्नाति देहिनं बलात् ९ वर्णास्त्वद्भावदं चाहं समयज्ञास्तान्सुराप्रिय यज्ञेन स्वधया नामैव कामदः कस्य कः स वद १० सुरांश्चाने
२२७ न प्रीणाध्वं सुरास्ते मी प्रीणायं तु वः त्वमध्ये परमं स्थाने अन्योन्यमप्रीणानास्थिरं ११ इष्टा देवाः प्रदास्यंति भोगानिष्टान्सुतर्पिताः तैर्दत्तांस्तानरस्तेभ्यो द
त्वा भुंक्ते स तस्करः १२ हुत्वावशिष्टभोक्तारो मुच्यंते सर्वपातकैः अदंत्येनो महापापात्मानो महेतोः पचंति ये १३ अन्नाद्भवंति भूतानि पर्जन्यादन्नसंभव
यज्ञाद्भवेद्वसंभूतिस्तदुत्पत्तिश्च वेधतः १४ वृत्तरागो वैधसुत्पन्नं मतो बृहस्य स्वयंभुवः अतो यज्ञे च विश्वास्मिन्स्थितं मां विद्धि भूमिप १५ सस्वतो नामस्व
तक्रं क्रमितव्यं विचक्षणो समुदाशीणतेभ्ययेन्द्रियक्रीडोधमोजनः १६ अंतरात्मनि यः प्रीत आत्मारामोऽखिलं मिपः आत्मतृप्तो नरो यः स्यात्तस्यार्थो न
च विद्यते १७ कार्यीकृतीनां स नैवाप्नोति शुभाशुभे किंचिदस्य न सार्ध्यं स्यात्सर्वजंतुषु सर्वं १८ अतोऽसक्ततया भूप कर्तव्यं कर्म जंतुभिः सक्तो गति
मवाप्नोति मामवाप्नोति तादृशः १९ परमां सिद्धिमापन्नः पुरा जनकादयो द्विजाः संग्रहाय हि लोकानां तादृशं कर्म चारभेत् २० श्रेयान्यः कुरुते क
र्म तत्करोत्यखिलो जनः मनुते यत्प्रमाणं स तदेवानुसरत्यसौ २१ विष्टपे मे न साध्योऽस्ति कश्चिदर्थो नराधिप अनालब्धं च लब्धव्यं कुर्वे कर्म तथाप्य
हं २२ न कुर्वेदं यदा कर्म स्वतन्त्रोऽलसभावतः करिष्यंति मम ध्यानं सर्वे वर्णा महानते २३ भविष्यति तदा लोका उच्छिन्नाः संमदापिनः हतास्यामस्य

लोकस्यविधातासंकरस्यच २४ कामिनोहिसदाकामैरज्ञानात्कर्मकारिणः लोकानांसमदायैतद्विद्वान्कुर्यादसक्तधीः २५ विभिन्नमतिजनया
दज्ञानांकर्मचारिणां योगयुक्तःसर्वकर्माण्यपंयेन्मापिकर्मकृत् २६ अविद्यागुणसान्निध्यात्कुर्वन्कर्माण्यतंद्रितः अहंकारान्मंदबुद्धिरहंकर्तेति
योवदेत् २७ यस्तुवेत्त्यात्मनस्तत्त्वंविभागाद्गुणकर्मणोः करणंविषयेष्वेनमितिमत्वानसज्जते २८ कुर्वंतिसफलंकर्मगुणगोत्थिभिर्विमोहिताः
अविश्वस्तस्यामदुद्धोविश्वविन्नैवलंघयेत् २९ नित्यंनैमित्तिकंतस्मान्मापिकर्मापेद्बुधः त्यक्त्वाहंममतांबुद्धिंपरांगतिमवाप्नुयात् ३० अनीर्ष्यंतोभक्तिमं
तोयेमदुक्तमिदंशुभं अनुतिष्ठंतियेसर्वेमुक्तास्तेऽखिलकर्मभिः ३१ येचैवनानुतिष्ठंतिअशुभाहतचेतसः ईर्ष्यमाणान्महामूढान्नष्टान्स्तान्विद्धिमे
रिपून् ३२ तुल्यंप्रकृत्याकुरुतेकर्मयत्ज्ञानवानपि अनुयातिचतामेवग्रहस्तत्रनिरर्थकः ३३ कामश्चैवतथाक्रोधःखनामर्थेषुजायते नैत
योर्वश्यतांयायादस्यविध्वंसकौयतः ३४ श्रेयान्निजोगुणोधर्मःसंगाद्मस्यधर्मतः निजेनात्मन्मृतिःश्रेयःपरत्रभयदःपरः ३५ वरेणप पुमा
न्कुरुतेपापंसहिकेननियुज्यते अकांक्षन्नपिहेरंबप्रेरितःप्रबलादिव ३६ गजानन कामक्रोधौमहापापौगुणद्वयसमुद्भवौ नयंतौवश्य

गरो० तांलोकानविध्येतोहियिरोवरो ३७ आवृणोतियथामायाजगद्धूमोजलपया वर्त्मामेघोयथाभानुंतद्वत्कामोखिलान्नरान् ३८ प्रतिपत्तिम
२३० तोज्ञानंछादितंसततंहियया इच्छात्मकेनतरसादुःहरेणचबुधिष्ठिरा ३९ आश्रित्यबुद्धिमनसीइंद्रियाणिसतिष्ठति तैरेवछादितः
प्रज्ञोज्ञानिनंमोहयत्यसौ ४० तस्मान्नियम्यतान्यादौसमनांसिनिरोजयेत् ज्ञानविज्ञानयोःशांतिकरंपाप्मनोभवं ४१ यतस्तानिपराण्याहु
स्तेभ्यश्चपरंमनः ततोपिहिपराबुद्धिरात्माबुद्धेःपरोमतः ४२ बुद्धैवपरमात्मानंसंस्तभ्यात्मानमात्मना हत्वाशत्रुंकामरूपंपरंपदमवा
प्नुयात् ४३ अतत्सदिति श्रीमद्गणेशगीतासूपनिषदार्थगर्भासुयोगज्ञा वरेण्यसकर्मयोगो १४० गणेशउ पुरासर्गादिसमयेत्रैगुण्यं
त्रितनूरहं निर्मायचैनमवदंविष्णवेयोगमुत्तमं १ अर्यम्णेसोब्रवीत्सोपिमनवेनिजसूनवे ततःपरंपरायातंविदुरेतंमहर्षयः २ कालेन
बहुनाचायंनष्टःस्याच्चरमेयुगे अश्रद्धेयोह्यविश्वास्योविगीतव्यश्चभवत्प्रिय ३ एवंपुराभवंयोगंश्रुतवानसिमन्मुखात् गुह्याद्गुह्यतरंवेद
रहस्यंपरमंशुभं ४ वरेण्यउ सांप्रतंचावतीर्णोसिगर्भतस्त्वंगजानन प्रोक्तवान्कथमेनंत्वंविष्णवेयोगमुत्तमं ५ गणेशउ अनेकानिचतेतन्मामातो

तानिममापिच संस्मरेतानिसर्वाणिनस्मतिस्त्ववर्तते ६ मत्तएवमहाबाहोजाताविष्ण्वादयःसुराः मय्येवचलयंयांतिप्रलयेषुयुगेयुगे ७ अहमेवपरोब्रह्ममहारुद्रोहमेवच अह
मेवजगत्सर्वंस्थावरंजंगमंचयत् ८ अजोव्ययोहंभूतात्मानादिरीश्वरएवच आस्थायत्रिगुणांमायांभवामिबहुयोनिषु ९ अधर्मोपचयोधर्मापचयोहियदाभवेत् साधून्सं
रक्षितुंदुष्टांस्ताडितुंसंभवाम्यहं १० उच्छिद्याधर्मनिचयंधर्मंसंस्थापयामिच हन्मिदुष्टांश्चदैत्यांश्चनानालीलाकरोमुदा ११ वर्णाश्रमान्मुनीन्साधून्पालयेबहुरूपधृक्
एवंयोवेत्तिसंभूतिर्ममदिव्याःपुनःपुनः १२ तत्त्वतःकर्मचवीर्यंचममरूपंसमासतः त्यक्त्वाहंममताबुद्धिंपुनर्मःसनजायते १३ निर्भयानिःस्पृहाक्रोधामत्परामदुपाश्रयाः विता
नतपसापूताअनेकेमामुपागता १४ येनयेनहिभावेनसंसेवंतेनरोत्तमाः तथातथाफलंतेभ्यःप्रयच्छाम्यव्ययःस्फुटं १५ जनाःस्युरितरेह्यन्येममामार्गानुयायिनः तेप्येवव्य
वहारंतेलोकेषुचान्येषुकुर्वते १६ अर्चंतिदेवताःप्रीतिंवांछंतःकर्मणःफलं प्राप्नुवंतीहतेलोकेशीघ्रंसिद्धिंहिकर्मजां १७ चत्वारोहिमयावर्णारजःसत्वतमोंशतः कर्मांशत
श्चसंसृष्टामर्त्यलोकेमयानघ १८ कर्तारमपितेषांमांह्यकर्तारंविदुर्बुधाः अनादिमीश्वरंनित्यमलिप्तंकर्मजैर्गुणैः १९ निरीहोयोभिजानातिकर्मबध्नातिनैवतं चक्रुःक
र्माणिबुध्वैवंसर्वेपूर्वेमुमुक्षवः २० वासनासहिताद्घोरात्संसारकारणाद्धठात् अज्ञात्वाबंधनाज्जंतुर्बुध्वायंमुच्यतेबिलात् २१ तदकर्मचकर्मापिकथयाम्यधुनातव यत्र

मौनंगतानांहाद्यपीबुद्धिशालिनः २२ तत्वेमनुस्तुतात्तेयंकर्माकर्मविकर्मतां त्रिविधानीरकर्माणिसुनिमेवोमतिःप्रिय २३ क्रियायामक्रियाज्ञानमक्रियायांक्रियामतिः यस्यस्यात्स
हिमर्त्येस्मिंल्लोकेमुक्तःखिलार्थकृत् २४ कर्मांकुरवियोगेनयःकर्माण्यारभेन्नरः तत्वदर्शीनिर्दग्धकर्मातंबुधावुदे २५ फलंतस्माद्वित्तायस्यात्सदातत्सोविमायुनः क
मुक्तोपिक्रियांकर्तुंकिंचिन्नैवकरोतिसः २६ निराशीर्निगृहीतात्मापरिग्रहपरिच्युतः केवलंदेहयात्रार्थंकर्माचरन्नाप्नोतिपातकं २७ अद्वंद्वोमत्सरोहीनोसिद्धौसिद्धौचसमभवयः यथाप्राप्त्येदि
संतुष्टःकुर्वन्कर्मनबध्यते २८ अविल्लैर्विषयैर्मुक्तोज्ञानविज्ञानवानपि यज्ञार्थंतस्यसकलंक्षतंकर्मविलयंव्रजेत् २९ अहमग्निर्हविर्होताहुतंयन्मयिचार्पितं ब्रह्माप्स्यंचतेनायत्रलये
नयतोरतः ३० योगिनःकेचिदपरेदैवंयज्ञंवदंतिच ब्रह्माग्निरेवयज्ञोवैइतिकेचनमेनिरे ३१ संयमाग्नौपरेभयइंद्रियाण्युपजुह्वति इंद्रियाग्नौवयवरूपादीनुपजुह्वति ३२ प्रा
णानामिंद्रियाणांचयज्ञकर्माणिकृत्स्नशः निजात्मरतिरूपेग्नौज्ञानदीप्तेप्रजुह्वति द्रव्येणतपसावापिस्वाध्यायेनापिकेचन तीव्रव्रतेनयतिनोज्ञानेनापियजंतिमां ३४ प्राणेपानं
तथाप्राणमपानेप्रक्षिपंतिये रुध्वागतिंचोभयोस्तेप्राणायामपरायणाः जित्वाप्राणान्प्राणानिरूपजुह्वतितेषुच ३५ एवंनानायज्ञरतायज्ञध्वंसितपातकाः नित्यंब्रह्मसमयांति
तेयज्ञशेषामृताशिनः ३६ अयज्ञकारिणोलोकोन्यंयनामकुतोभवेत् कायिकादित्रिधाभूतान्यज्ञान्वेदेप्रतिष्ठितान् ३७ ज्ञात्वातानखिलान्भूपमोक्ष्यसेखिलबंधनात् स

राम

वैषोभूपपतानांतानपतत्पणोमतः ३८ अखिलंक्षीयतेकर्मतन्निमोक्षस्यसाधने तत्तेषुप्रहृष्व्याघ्रप्रश्नेननतितःसतां ३९ सुमृष्टपापावक्ष्यंतिसंतस्तत्वविशारदाः नानासंतान्न
नःकुर्वन्नेकंसाधुसमागमं ४० करोतितेनसंसारेबंधनंसमुपैतिसः सत्संगाद्गुणसंभूतिरापदांलयएवच ४१ स्वहितंप्राप्यतेलोकैरिहलोकेपरत्रच इतरत्सुलभंराजन्सत्संगोतीवदुर्लभः
४२ यत्ज्ञात्वानपुनर्बंधमेतितेयंततोयतः ततःसर्वाणिभूतानिस्वात्मन्येवाभिपश्यति ४३ अतिपापरतोजंतुस्ततस्तस्मात्प्रमुच्यते द्विविधान्यपिकर्माणिज्ञानाग्निर्दहतिक्षणात् प्र
तिबिंबोग्निर्यथासर्वंभस्मतांनयतिक्षणात् ४४ नज्ञानसमतामेतिपवित्रमितरन्नृप आत्मन्येवावगच्छंतियोगात्कालेनयोगिनः ४५ भक्तिमानिंद्रियजयीतत्परोज्ञानमाप्नुयात् लब्ध्वात
त्परमंमोक्षंस्वल्पकालेनयात्यसौ ४६ भक्तिहीनोश्रद्धानःसर्वत्रसंशयीतुयः तस्यशंनापिविज्ञानमिहलोकेनवापरे ४७ आत्मज्ञानरतंज्ञाननाशिताखिलसंशयं योगास्ताखि
लकर्माणंवध्नंतिभूपतानिन ४८ ज्ञानखड्गप्रहारेणसंभूतमज्ञानताबलात् छित्वांतःसंशयंतस्माद्योगयुक्तोभवेन्नरः ५० इतिश्रीमगणेशपुराणोक्तौ· गीता· विज्ञानप्र· १४० व
रेण्य· सन्यस्तिश्चैवयोगश्चवर्तितेकर्मतांत्वया उभयोर्निश्चयेनैकंश्रेयोयद्ब्रूहिमेप्रभो १ गजानन· क्रियायोगोवियोगश्चाप्युभौमोक्षस्यसाधने तयोर्मध्येक्रियायोगस्त्यागात्तस्य
विशिष्यते २ द्वंद्वंदुःखसहोद्वेष्टियोनकांक्षतिकिंचन मुच्यतेबंधनात्सद्योनित्यंसंन्यासवान्सुखं ३ वदंतिभिन्नफलकौकर्मतत्त्यागतौपरे मत्वाज्ञात्वातयोरेकंसंयुंजीतविचक्षणः

४ यदेव प्राप्यते त्यागात्तदेव योगतः फलं संन्यासं कर्मणो योगं यो विंदति स विंदति ५ केवलं कर्मणां न्यासं संन्यासं हि विदुर्बुधाः कुर्वन्निच्छया कर्म योगी ब्रह्मैव जायते ६ निर्मलो यतचि
त्तात्मा जितसो योगतत्परः आत्मानं सर्वभूतस्थं पश्यन्कुर्वन्न लिप्यते ७ तत्त्ववित्योगयुक्तात्मा करोमीति न मन्यते एकादशानींद्रियाणि कुर्वंति कर्म सेवया ८ तेष्वर्पयेद्ब्रह्मणि यो
कर्म करोति यः न लिप्यते स पापेन भोक्ता भोक्तुर्यथार्थिनः ९ कायिकं वाचिकं वा कर्मेंद्रियमानसं तथा त्यक्त्वाशंकं कर्म कुर्वीत योगनिष्ठस्तु शुद्धये १० योगहीनो नरः कर्मफले स्वेच्छाकृतो बलं
बध्यते कर्मबीजैः स ततो दुःखं समश्नुते ११ मनसा सकलं कर्म त्यक्त्वा योगी सुखं भवेत् न कुर्वन्कारयन्वापि नंदः स्वदेहपुपतने १२ न क्रिया न च कर्तृत्वं कस्यचित्सृजते तथा न क्रिया
बीजसंपर्कीमात्मा तत्क्रीयते खिलं १३ कस्यचित्सुकृतं पापानि न स्पृशन्ति विभुर्न च ज्ञानमज्ञा विमुह्यंति मोहेनावृतबुद्धयः १४ विवेकेनात्मनोऽज्ञानं येषां नाशितमात्मना न्याशिते
नसः १६ ज्ञानविज्ञानसंपन्ने द्विजे गवि गजादिषु समं पश्यंति महात्मानः पंडिता ब्रह्मचेतुना १७ वश्यः स्वर्गो जगतेषां जीवन्मुक्ताः समं स्वराः यतो दोषं ब्रह्म समं यस्मात्ते विषयाकृ
ते १८ प्रियाप्रिये प्राप्य तर्षं दुःखं ये प्राप्नुवंति न ब्रह्माश्रिता असंमूढा ब्रह्मस्ता समबुद्धयः १९ वरेस्व किं सुखं च सुखलोके सुखं गांधर्वयोनिषु भगवन्द्रूपपातं न्येव दर्शयाविकार रम
दः २० गतोऽश्रः आनंदमश्नुते स ततः स्वात्मारामो निजात्मनि ज्ञेवनामं सुखं तदेव न सुखं विषयादिषु २१ विषयोत्थानि सौख्यानि दुःखानां तानि हेतवः उत्पत्तिनाशयुक्तानि मोनि जे

नितम्यासक्तोनतत्त्ववित् २२ कारणेसतिकामस्यक्रोधस्यसहतेचयः तौजेतुंवर्ष्मविरहात्सुखंचिरमश्नुते २३ अंतर्निष्ठोंतःप्रकाशोंतःसुखोंतारतिर्लभेत् असंदेहोपदंब्रह्मसर्वभूतहिता
र्थीहृत् २४ जेतारःषड्रीणांयेशमिनोदमिनस्तथा तेषांसमंततोब्रह्मस्वात्मज्ञानांविभात्यहो २५ आसनेषुसमासीनस्त्यक्तेमान्विषयान्बहिः संस्तभ्यभ्रुकुटिंमाक्तेप्राणायामपरायणः २६
प्राणायामंतुसंरोधंप्राणापानसमुद्भवं वदंतिमुनयस्तंचत्रिधाभूतंविपश्चितः २७ प्रमाणंभेदतोविद्धिलघुंमध्यममुत्तमं दशभिर्द्वादशैर्वर्णैः प्राणायामोलघुस्मृतः २८ चतुर्विंशत्यक्ष
रैर्योमध्यमःसउदाहृतः षट्त्रिंशल्लघुवर्णोयउत्तमःसोभिधीयते २९ सिंहशार्दूलकंवापिमत्तेभंमृदुतांयथा नयंतिप्राणिनस्तद्वत्प्राणापानौसुसाधयेत् ३० वी[illegible]पंतिशनैः[illegible]
स्वगतान्नृप दहत्येनस्ततोवायुःसंस्तभ्यानचतत्तनुं ३१ यथायथानरःकश्चित्सोपानावलिमाक्रमेत् तथातथावशीकुर्यात्प्राणापानौहियोगवित् ३२ पूरकंकुंभकंचैवरेचकंच
ततोभ्यसेत् अतीतानागतज्ञानीततःस्याज्जगतीतले ३३ प्राणायामैर्द्वादशभिःकृतैमैर्धारणामता योगस्तुधारणेद्वेस्याद्योगीशस्तेनचाभ्यसेत् ३४ एवंयःकुरुतेराजंस्त्रिकालतः
सजायते अल्पायासेनतस्यस्याद्वशंलोकत्रयंनृप ३५ ब्रह्मरूपंजगत्सर्वंपश्यंतिस्वांतरात्मनि एवंयोगश्चसंन्यासःसमानफलदायिनौ ३६ जंतूनांहिप्रकर्तारंकर्मणांफलदा
यिनं मांज्ञात्वामुक्तिमाप्नोतित्रैलोक्यस्येश्वरंविभुं ३७ इतिश्रीमद्गजाननवरेण्यसं॰ संन्यासयो॰ १४२ गजाननः श्रौतस्मार्तानिकर्माणिफलंनेच्छन्समाचरेत् यस्तु

२

ग०पु०
२३३

सयोगी राजेंद्र अक्रियया योगमाप्नुयात् १ योगप्राप्त्यै महाबाहो हेतुः कर्मैव मे मतं सिद्धयोगस्य संसिध्यै हेतुः शमदमौ मतौ २ इंद्रियार्थांश्च संकल्पकुर्वन्स्वस्य रिपुर्भवेत् एतानीरि
घ्नन्यः कुर्वन्सिद्धिं योगी ससिध्यति ३ सुहृत्त्वे चारिपुत्त्वे च उद्धारे चैव बंधने आत्मनैवात्मनो बंधुरात्मा भवति कश्चन ४ मानेऽपमाने दुःखे च सुखे सुहृदि साधुषु मित्रेऽमित्रेप्युदासीने द्वे
ष्ये लोष्टे च कांचने ५ समाजितात्मा विजितानिलो जितेंद्रियजयावरः अभ्यसेत्सततं योगं तदा युक्ततमो हि सः ६ नसः श्रांतो व्याकुलो वा क्षुधितो व्यग्रचित्तकः काले तिशीतेत्युष्णे वानि
लाग्न्यंबुसमाकुले ७ सध्वनावतिजीर्णे गोः स्थाने साग्नौ जलांतिके कूपकूले श्मशाने च नद्यां भित्तौ च मर्मरे ८ चैत्ये सवल्मीके देशे पिशाचादिसमावृते नाभ्यसेद्योगविद्यो ग
योगध्यानपरायणः ९ स्मृतिलोपश्च मूकत्वं बाधिर्यं मंदता ज्वरः जडता जायते सद्यो दोषाज्ञानाद्धि योगिनः १० एते दोषाः परित्याज्या योगाभ्यसनशालिना अनादरे हि चै
तेषां स्मृतिलोपादयो ध्रुवं ११ नातिभुंजन्सदा योगी नाभुंजन्नातिनिद्रितः नातिजाग्रत्सिद्धिमेति भूपयोगं सदाभ्यसन् १२ संकल्पजांस्त्यजेत्कामान्नियताहारजागरः १३ नियम्य
स्वगणं बुध्या विरमेत शनैः शनैः १३ ततस्ततः कृष्येदेनं यत्र यत्र गच्छति धृत्यात्मवशगं कुर्याच्चित्तं चंचलमादृतः १४ एवं कुर्वन्सदा योगी परं निर्वृतिमृच्छति विश्वस्मिन्निजमा
त्मानं विश्वं च स्वात्मनीक्षते १५ योगेन यो मामुपैति तमुपैम्यहमादरात् मोचयामि न मुंचामि तमहं मां स न त्यजेत् १६ सुखदुःखितरे देहे क्षुधितो येऽसमस्तथि आत्मसाम्येन भू

राम

निसर्वगंमांचवेत्तिच १७ जीवन्मुक्तःसयोगीतुःकेवलंमयिसंस्थितः ब्रह्मादीनांचदेवानांसवंद्यःस्याज्जगत्रये १८ वरेण्य· द्विविधोपिहियोगोयमसंभाव्योहिमेमतः यतोंतःकर
णंदुष्टंचंचलंदुर्ग्रहंविभो १९ श्रीगजानन· योनिग्रहंदुर्गमस्यमनसःसंप्रकल्पयेत् घटीयंत्रसमात्तस्मान्मुक्तःसंसृतिचक्रकात् २० विषयैःक्रकचैरेतत्संसारउपायांसक्तोयज्ञमो २
अभ्यासाद्वावशीकुर्यान्मनोयोगस्यसिद्धये वरेण्यदुर्लभोयोगोविनास्यमनसोजयात् २३ वरेण्य· योगभ्रष्टस्यकोलोकःकागतिःकिंफलंभवेत् विभोसर्वज्ञमेछिंधिसंशयंबुद्धिचक्र
भृत् २४ गजानन· दिव्यदेहधरोयोगाद्भ्रष्टःस्वर्भोगमुत्तमं भुक्त्वायोगीकुलेजन्मलभेच्छ्रीमतांकुले २५ पुनर्योगीभवत्येवसंस्कारात्पूर्वकर्मजात् नहिपुण्यकृतांकश्चि
न्नरकंप्रतिपद्यते २६ ज्ञाननिष्ठात्तपोनिष्ठात्कर्मनिष्ठान्नराधिप श्रेष्ठोयोगीश्रेष्ठतमोभक्तिमान्मयितत्परः २७ इतिश्रीमदु·क्री·योगावृत्तिप्रशंसयो १५१ श्रीगजानन· इ
दंध्यांविद्धिमेतत्वंमद्भक्तेनांतरात्मना यज्ज्ञात्वामामसंदिग्धंवेत्तिमोक्ष्यसिसर्वगं १ तवेहंप्रगुवक्ष्यामिलोकानांहितकाम्यया अस्तितेयेयतोनान्यन्नतुल्यंसाधनंमह
त् २ ज्ञेयामत्प्रकृतिःपूर्वंततःस्यात्ज्ञानगोचरः ततोविज्ञानसंपत्तिर्मयिज्ञातेनलभ्यंभवेत् ३ क्ष्मानलौखमहंकारःकंचित्तंधीसमीरणौ रवींदूयागकृच्चैकादशधाप्रकृतीर्मम
४ अन्यांमत्प्रकृतिंबुद्धांमुनयःसंगिरंतिच तथाविविधरूपव्याप्तंजीवत्वंगतयानया ५ आभ्यामुत्पाद्यतेसर्वंचराचरमयंजगत् संगाद्विश्वस्यसंभूतिःपरित्राणंलयोप्यहं ६

तत्वमेतन्निबोद्धुं मे यततेकश्चिदेव हि वर्णाश्रमवतांपुंसांपुराचीर्णेनकर्मणा ७ साक्षात्करोति मां कश्चिद्यत्नवत्स्वपि तेषु च मत्तोन्यंनेक्षतेकिंचिन्मयिसर्वंचविक्षते ८ क्षितौ सुगं
धरूपेण तेजोरूपेण चाग्निषु प्रभारूपेण सूर्येन्द्वोः रसरूपेण चाप्सु च ९ धीतपोबलिनां चाहं धीः तपो बलमेव च त्रिविधेषु विकारेषु मदुत्पन्नेष्वहं स्थितः १० नमांविंदंतिपापिष्ठामा
यामोहितचेतसः त्रिविकारामोहयंतिप्रकृतिर्मे जगत्त्रयं ११ योमेतत्वंविजानातिमोहंत्यजतिसोऽखिलं अनेकैर्जन्मभिश्चैवं ज्ञात्वा मां मुच्यते ततः १२ अन्येनानाविधान्देवान्भजंतेतान्व्र
जंतिते यथायथामतिंकृत्वाभजतेमांजनोऽखिलः १३ तथातथास्यतंभावंपूरयाम्यहमेवतं अहंसर्वंविजानामिमांनकश्चिद्धिबुध्यति १४ अव्यक्तंव्यक्तिमापन्नंनविदुःकाममोहि
ताः नाहंप्रकाशतांयामिपापिनामल्पभावतः १५ यःस्मृत्वात्यजतिप्राणांमंतेमांश्रद्धयान्वितः सयात्यपुनरावृत्तिंप्रसादान्ममभूभुज १६ यंयंदेवंस्मरन्भक्त्यात्यजतिस्वंकलेवरं
तत्तत्सालोक्यमायातितत्तद्भक्त्यानुसारतः १७ अतस्त्वाहर्निशंभूपस्मर्तव्योनेकरूपवान् सर्वेषामप्यहंगम्यःस्रोतसामर्णवोयथा १८ ब्रह्मविष्णुशिवेंद्राद्यांल्लोकान्प्राप्यपुनः
पतेत् योमामुपैत्यसंदिग्धःपतनंतस्यनक्वचित् १९ अनन्यशरणोयोमांभक्त्याभजतिभूमिप योगक्षेमौचतस्याहंसर्वदाप्रतिपादये २० द्विविधागतिरुद्दिष्टाशुक्लाकृष्णानराणांप ॥ गम
कृष्णापरंभवस्तपरमायातिसंसृतिं २१ इतिश्रीमद्गणेशगु॰गी॰ १४४ वरेण्य॰ काशुक्लागतिरुद्दिष्टाकाचकृष्णागजानन किंब्रह्मसंसृतिःकामेवक्तुमर्हस्यनुग्रहात् १ गजानन॰ अ

ग्निर्ज्योतिरहः शुक्लाः कर्मार्हैमयनं गतिः चंद्रागतिस्तथा धूमो रात्रिश्च दक्षिणायनं २ हृत्स्थितेन ब्रह्मसंसक्त्यो रवासिकारणो गतिः इत्याह रूपमिदं सर्वं ब्रह्मैवेत्यवधारय ३ सर्वं चात्मके
विहितं देवतद्रूपसंस्मृतं उभाभ्यां पदीतिक्रांतं शुद्धं विद्धि सनातनं ४ अनेकजन्मसंभूतिः संसृतिः परिकीर्तिता संसृतिं प्राप्नुवंत्येवे नु मां गतास्तिन्न ५ ये मां सम्यगुपासंते परब्रह्मस्वरूपिणीं
ते ध्यानादिरूपचारैर्मां तथा पंचामृतादिभिः स्नानैर्वस्त्रैरलंकारैः सुगंधधूपदीपकैः नैवेद्यैः फलताम्बूलैर्दक्षिणाभिश्च मर्चयेत् ७ भक्त्यैकचेतसा चैव तस्यैवं शरणाम्बरे एवं प्र
तिदिनं भक्त्या मामभ्यक्तो मां समर्चयेत् ८ अथवा मानसीं पूजां कुर्वीत स्थिरचेतसा अथवा फलपत्राद्यैः पुष्पमूलफलादिभिः ९ एतेषां क्रमपातेन ततदिष्टं फलं लभेत् त्रिवि
धास्वपि पूजासु श्रेयसी मानसी मता १० साप्युत्तमा मता पूजा निष्पापकृतात्मनां ब्रह्मचारी गृहस्थो वा वानप्रस्थो यतिश्च यः ११ एकां पूजां प्रकुर्वीतोऽप्यन्यो वा विहृद्गच्छति
मदन्यदेवं यो भक्त्या हृष्टमामनरेवतां १२ सोऽपि मामेव यजते परं तद्विधिनान्यथा योऽहमन्यदेवतामां चाहं कृत्स्नमत्वा समर्चयेत् १३ याति कल्पसहस्राणि निरयान् दुःखभाक् सदा भक्त्या
हिं विधायादौ प्राणानां स्थापनं तथा १४ आकृष्य चेतसो वृत्तिस्ततो ध्यायेत् समुपक्रमेत् कृत्वा तत्कीलकान्याहसं विहिध्याय दयं गतं १५ न्यासं च मूलमन्त्रस्य ततो ध्यात्वा जपेन्मनुः स्थिर
चित्तो जपेन्मंत्रं प्रपद्य गुरुमुखागतं १६ जपान्ते वे वदे देवाय कृत्वा स्तोत्रैरनेकधा एवं मां पर्युपासीत सर्वभेदो समन्वयं १७ य उपासनया हीनो धिङ्नरो व्यर्थजन्मभाक् यत्तो

ग०५० हमौषधं मंत्रो अग्निराज्यं हविर्हुतं १८ ध्यानं ध्येयं स्तुतिस्तोत्रं नतिर्भक्तिरुपासना त्वयि तत्वं पवित्रं च पिता मह पितामहः १९ ॐकारः पावनं साक्षी प्रभुर्मित्रं गतिर्लयः उ
२३५ त्पत्तिः पोषको बीजं शरणं वास एव च २० असन्मृत्युः सदमृतं आत्मा ब्रह्माहमेव च यज्ञ्यन्करोति तत्सर्वं समर्पय निवेदय तत् २१ योपित्तोपिदुराचारापापावैश्याः स्त्रीकास्तथा म
दाश्रयादिमुच्यन्ते किं मद्भक्ता द्विजादयः २२ नविनश्यन्ति मद्भक्ता ज्ञात्वेमा मद्विभूतयः प्रभावं मे विभूतिश्च न देवा स्वर्षयो विदुः २३ नानाविभूतिभिरहं व्याप्य विश्वं प्रतिष्ठितः
यद्यच्छ्रेष्ठतमं लोके सा विभूतिर्निबोधयेत् २४ ॐ तत्सदिति श्रीमद्गणेशगु· गीतायां ५ध्य वरेण्य· भगवंनारदेन मह्यं तव नानाविभूतयः उक्तावोत्वा महेवरन सर्वेवापि विवेदिताः
१ त्वमेव तत्वतः सर्वा वेत्सि ता द्विरदानन निजरूपमिदानीं मे व्यापकं चाहृदर्शय २ श्रीगजानन· एकस्मिन्नपि पश्य त्वं विश्वमेतच्चराचरं नानाश्चर्ययोगरिद्धि व्याप्निमुतरवानिके
नचित् ३ ज्ञानचक्षुरहं ते द्य स्वजामि त्वत्प्रभावतः सर्वं च स्तुकयं पश्य मो विभुमजमीश्वरं ४ व्यास· ततो गजाननः वरेण्यः परिद्व्यचक्षुरवैक्षत इक्षितुः परमं रूपं गजास्यस्य महाद्भुतं ५
असंख्यवक्त्रललितमसंख्यांघ्रिकरं महत् अनुलिप्तं सुगंधेन दिव्यभूषांबरस्रजं ६ असंख्यनयनं कोटिसूर्यरश्मिधृतायुधं तद्रुश्मीतिश्च योलोकार्य्या स्तेनढ्यप्त्वधा ७ इद्ध
श्वरं परं रूपं प्रणम्य समरपो ब्रवीत् वरेण्य· कोऽयं हनवद्दे हेस्मिन्नेवाल्लियगणोपितम् यानानालानां समुद्राणां दीपानां चैव भूभृतां महर्षीणां सकं नैव नानाबीन गुरुलं विभो २ मुनी राम

नदीःस्वर्गांश्चमनुष्योरगराक्षसान् ब्रह्माविष्णुमहेशेंद्रदेवान्जंतूननेकधा १० अनाद्यनंतलोकादिमनंतभुजशीर्षकं प्रदीप्तानलसंकाशमप्रमेयंपुरातनं ११ सुरविद्याधरै
र्यक्षैःकिन्नरैःमुनिमानुषैःनृत्यद्भिरप्सरोभिश्चगंधर्वैर्गानतत्परैः १२ वसुरुद्रादित्यगणैःसिद्धैःसाध्यैर्मुराप्लुतैः सेव्यमानमहाभक्त्यावीक्ष्यमाणांसुविस्मितैः १३ वेत्तारमक्षरंवेद्यंधर्म
गोप्तारमीश्वरं पातानिदिक्षःस्वर्गंभुवंव्याप्याखिलंस्थितं १५ भीतालोकास्तथाचाहमेवत्वांवीक्ष्यरूपिणं नानादंष्ट्राकरालंचनानाविद्याविशारदं १६ प्रलयानलदीप्तास्यंज
टिलंभयानकं नानायोनिभुजश्चांतेत्वय्येवप्रविशंतिच १७ अधेदस्यखमाभास्तेयथाजीमतबिंदवः त्वमिंद्रोग्निर्यमश्चैवनिरृतिर्वरुणोमरुत् १८ गुह्यकेशास्तथेशानसोमम
योखिलंजगत् नमामित्वामतःस्वामिन्प्रसादंकुरुमेधुना १९ दर्शयस्वनिजंरूपंसौम्यंयत्पूर्ववीक्षितं कोवेदलीलास्तेभूमन्क्रियमाणानिजेच्छया २० अनुग्रहान्मयादृष्टमै
श्वरंरूपमीदृशं ज्ञानचक्षुर्यतोदत्तप्रसन्नेनत्वयामम २१ गजानन॰ नेदंरूपंमहाबाहोममपश्यंतियोगिनः सनकाद्यानारदाद्यापश्यंतिमदनुग्रहात् २२ चतुर्वेदार्थतत्वज्ञाश्च
तुःशास्त्रविशारदाः यज्ञदानतपोनिष्ठानमेरूपंविदंतिते २३ शक्योहंवीक्षितुंज्ञातुंप्रवेष्टुंभक्तिभाविना त्यजभीतिंचमोहंचपश्यमांसौम्यरूपिणं २४ मद्भक्तोमत्परःसर्वसंगहीनो
मदर्थकृत् निःक्रोधःसर्वभूतेषुसमोमामेतिभूभुज २५ इतिमहू॰गीतोविश्व॰ १४५ वरेण्य॰ अनन्यभावास्त्वांसम्यक्मूर्तिमंतमुपासते यत्वाक्षरंपरंव्यक्तंतयोःकस्तेमतोविक १ श्र

ग०पु०
२३६

नित्यं सर्वं वित्साक्षिमत भावनैः स्थिरः अतस्त्वं परिहृत्याखिलं मामेकं प्रपद्य विभो २ गजनन यो मामनिशं हर्षं भक्त्या मम भक्तः परिसेवते स मे मान्यो नान्यभक्तिर्निरुपद्रवं पदि ३ त

गरं सुखं कृत्वा खिलं मत्तहिलार्थं कृत मां ध्यायन्त्यस्त्रान्वक सर्वगं कूटवं स्थिरं ४ सोपि मामेत्य निर्दंपं मत्परो यमुपासते संसारसागरस्मादुद्धरामि तमप्यरं ५ अव्यक्तोपासना

दुःखमधिकं सर्वगं कूटवं स्थिरं तेन लभ्यते व्यक्तस्योपासनात्साध्यं तद्देवाव्यक्तभक्तितः ६ भक्तिः प्रेम्णाचरस्त्राचरक्षरपरं मते सर्वेषां विदुषां श्रेयो ह्यष्ट्रं किंचित्तो विभक्तिमान् ७

राजन्मत्ताविहीनो यः स चांडालोपिधीयते चांडालोपि भजन्भक्त्या ब्राह्मणेभ्योधिको मम ८ शुकाद्याः सनकाद्याश्च पुरा मुक्ता हि भक्तितः भक्त्यैव मामनुप्राप्ता नारदाद्याश्चिरायुषः

१० अतो भावं ममाविमनो निधेहि बुद्धिमेव च भक्त्या यजस्व मां राजंस्ततो मामेव यास्यसि ११ असमर्थोर्पितुं स्वांतं एवं मयि नराधिप अभ्यासेन च योगेन ततो गंतु यजस्व मा १२ त

त्राधित्वमथाकर्तुं कर्म मर्पणं ममानुग्रहतस्तेव परां निर्वृतिमेष्यसि १३ अथैतदप्यनुष्ठातुं न शक्नोषि नराधिप प्रयत्नतः फलत्यागं विधिवात्मनं क्रमशो १४ श्रेयसी बुद्धि

रावते त्ततो ध्यानं मतं वरं ततोखिलपरित्यागस्ततः शांतिर्गरीयसी १५ निरहं ममताबुद्धिरद्वेष्टा करुणः समः लाभालाभे सुखे दुःखे मानामाने स मे प्रियः १६ यं तोस्य नभयं याति जनस्त

स्मान्न च स्वयं उद्वेगभीकोपमर्षरहितो यः स मे प्रियः १७ रिपौ मित्रे च मानेहि तथैवमपमाने स्तुतौ समः मौनी निश्चलधीर्भक्तिरसंगः स च मे प्रियः तं शीतसयतिय श्चैन सुपरे योमयात्मं प

राम

वंद्यः सर्वलोकेषु मुक्तात्मा मे प्रियः सदा १९ अनिष्टासौ च न द्वेष्टा सौ न च नुष्यति क्षेत्रज्ञ सौ च यो वेत्ति स मे प्रियतरो भवेत् २० वरेरायः किं क्षेत्रं कश्च तद्वेत्ता किं तत्
ज्ञानं गजानन एतदाचक्ष्व मे सर्वं त्वं पृच्छते कृपांबुधे २१ गणेशः पंचभूतानि तन्मात्राः पंच कर्मेंद्रियाणि च अहंकारो मनो बुद्धिः पंच ज्ञानेंद्रियाणि च २२ इच्छा
व्यक्तं धृतिर्द्वेषौ सुखदुःखे तथैव च चेतनासहितश्चायं समूहः क्षेत्रमुच्यते २३ तत्वज्ञं विद्धि मां भूप सर्वांतर्यामिणं विभुं अयं समूहोहं चापि यज्ज्ञानं विषयोनृप
२४ आर्जवं गुरुशुश्रूषा विरक्तिश्चेंद्रियार्थतः शौचं क्षांतिरदंभश्च जन्मादिदोषवीक्षणं २५ समदृष्टिर्दृढा भक्तिरेकांतित्वं शमो दमः एतैर्यद्युक्तं तज्ज्ञानं।
विद्धि वाहुज २६ तत्तज्ज्ञानविषयं राजन् ब्रवीमि तच्छृणुष्व मे यज्ज्ञात्वैति चानिर्वाणं मुक्तः संसृतिसागरं २७ यदनादिर्द्वयेहीनं तज्ज्ञानं विद्धि वाहुज २८ तत्ज्ञानविष
यं राजन् ब्रवीमि तच्छृणु गुणभृद्गुणवर्जितं अव्यक्तं सदसद्भिन्नमिंद्रियार्थावभासकं २८ विश्वभृच्चाखिलव्याप्येकं नानैवभासते वाह्याभ्यंतरतः पूर्णमसंगं
तमसः परं २९ दूरस्थं चांतिकस्थं च वादीशीनामपि भासकं ज्ञेयमेतादृशं विद्धि ज्ञानगम्यं पुरातनं ३० एतदेव परं ब्रह्म ज्ञेयमात्मा परोव्ययः गुणान् प्रकृतिजान्
भुंक्ते पुरुषः प्रकृतेः पर ३१ गुणैस्त्रिभिरयं देहे वध्नाति पुरुषं दृढं यदा प्रकाशः शांतिश्च वृद्धे सत्वं तदाधिकं ३२ लोभोधर्मस्पृहारंभकर्मरागो रजसो गुणाः मोहो

ग॰गी॰ प्रकृतिस्थात्मानं प्रमादस्तमसो गुणाः ३३ सत्वाधिकः सुखं ज्ञानं कर्मसंगं रजोधिकः तमोधिकश्च लभते निद्रालस्यं सुखेतरत् ३४ स्युस्त्रिगुणप्रवृद्धे मुक्तिसंसृतिर्

२३७ गतिः प्रयांति मानवा राजंस्तस्मात्सत्वयुतो भव ३५ ततश्च सर्वभावेन भजत्वं मां नरेश्वर भक्त्या चाव्यभिचारिण्या सर्वत्रैव च संस्थितं ३६ अन्नैलर्वैतथासोमप

च्चतास्यसुसंस्थितं विद्युद्यग्नौ स्थितं तेजो विद्धि तन्मामकं नृप ३७ अहमेवाखिलं विश्वं सृजामि विसृजामि च औषधीस्तेजसा सर्वा विश्वं चाप्याययाम्यहं ३८ सर्वेंद्रिया

ण्यधिष्ठाय जाठरं च धनंजयं भुनज्मि चाखिलान्भोगान्पुण्यपापविवर्जितः ३९ अहं विष्णुश्च रुद्रश्च ब्रह्मा गौरी गणेश्वरः इंद्राद्या लोकपालाश्च ममैवांशास्समुद्भ

वाः ४० येन येन हि रूपेण जनो मां पर्युपासते तथा तथा दर्शयामि तस्मै रूपं सुभक्तितः ४१ इति क्षेत्रं तथा ज्ञाता ज्ञानं ज्ञेयं मयेरितं अखिलं भूपते सम्यगुपपा

न्नाय पृच्छते ४२ इति श्रीग॰ श्री॰ गी॰ क्षेत्रज्ञातृज्ञेयविवेकयोगो नाम १७ श्रीगजाननः दैव्यासुरी राक्षसी च प्रकृतिस्त्रिविधा नृणां तासां फलानि चिह्नानि संक्षेपाणेधु

नाब्रुवे १ आद्या संसाधयेन्मुक्तिं द्वे परे बंधनं नृप चिह्नं ब्रवीमि चाद्यायास्तन्मे निगदतः शृणु २ अपैशुनं दया क्षांतोऽचापलं धृतिरार्जवं तेजोभयमहिंसा च स

माशौचममानिता ३ इत्यादि चिह्नमाद्याया आसुर्याः शृणु सांप्रतं अतिवादोभिमानश्च दर्पोऽज्ञानं सकोपता ४ आसुर्या एव माद्यानि चिह्नानि प्रकृतेर्नृप निष्ठुरत्व

राम

मदोमोहोहंकारोगर्वएवच ५ द्वेषोहिंसादयाक्रोधऔद्धत्यंदुर्विनीतता अभिचारिककर्तृत्वंक्रूरकर्मरतिस्तथा ६ अविश्वासःसतांवाक्येऽशुचित्वंकर्महीन
ता निरकृत्वंचवेदानांभक्तानामसुरद्विषो ७ मुनिश्रोत्रियविप्राणांतथास्मृतिपुराणयो पाखंडवाक्येविश्वासःसंगतिर्मलिनात्मनो ८ सरंभःकर्मकर्तृत्वंस्पृहाचप
रवस्तुषु अनेककामनावत्त्वंसर्वदानृतभाषणं ९ परोत्कर्षासहिष्णुत्वंपरवृत्तिंपराहृतिः इत्याद्याव्यदयस्मान्नेराक्षस्याःप्रकृतेर्गुणाः १० इथिव्यांस्वर्गलोकेचपरिस्र
त्यवसंतिते मभ्दक्तिरहिताल्लोकाराक्षसींप्रकृतींश्रिता तामसींयेश्रिताराजस्यांतितेरौरवंध्रुवं अनिर्वाच्यंचतेदुःखमुंजंतितत्रसंस्थिताः ११ दैवान्निरस्यनरकाज्ञा
यंतेभुविकुक्कुरा जात्यंधाःपंगवोदीनाहीनजातिषुतेनराः १३ पापःपुनःसमाचारामप्यभक्तापतंतिते उन्नतंसिद्धिमभ्दक्ताप्राकांविद्योनिमाश्रिता १४ लभंतेस्वर्ग
रमै तिर्यदेर्धर्मैश्वर्यमपि सुलभ्यास्ताःसकामानांमपिभक्तिःसुदुर्लभा १५ विमूढामोहजालेनबद्धाखिलेनचकर्मणा अहंकर्ताअहंहंताअहंभोक्तेतिवादिनः १६ अह
मेवेश्वरःशास्ताअहंवेत्ताअहंसुखी एतादृशीमतिर्न्दृणामधःपातयतीरिताः १७ तस्मादेतत्समुत्सृज्यदैवींप्रकृतिमाश्रय भक्तिंकुरुमदीयांत्वमनिशंदृढचेतसा
१८ सापिभक्तिस्त्रिधाराजन्सात्विकीराजसीतरा येदेवान्भजंतेभक्त्यासात्विकीसामताशुभा १९ राजसीसातुविज्ञेयाभक्तिर्जन्ममृतिप्रदा यक्षरक्षांस्येवरक्षांसिय

ग०पु० जंतेसर्वभावतः २० वेदेनाविहितेकर्मसाहंकारंसदंभकं भजंतेप्रेतभूतादिन्कर्मकुर्वंतिकामिकं २१ क्लेशयंतोनिजंदेहमंतस्थंमांदृढाग्रहा तामसास्तादृशीभक्तिर्नृ
२३८ णांसानिरयप्रदा २२ कामोलोभस्तथाक्रोधोदंभश्चत्वारइत्यपि महाद्वाराणिविचीनांतस्मादेतांस्तुवर्जयेत् २३ इतिश्री॰ नानोपदेशयोगोना॰ १४८ गजानन॰ ने
पोपित्रिविधंराजन्कायिकादिप्रभेदतः ऋजुत्वार्जवशौचाश्चब्रह्मचर्यमहिंसनं १ गुरुविज्ञद्विजातीनांपूजनंचासुरद्विषां स्वधर्मपालनंनित्यंकायिकंतपईदृशं २
मर्मास्पृक्चाप्रियंवाक्यमनुद्वेगकरंऋतं अधीतिर्वेदशास्त्राणांवाचिकंतपईदृशं ३ अंतःप्रसादःशांतत्वंमौनमिंद्रियनिग्रहः निर्मलाशयतानित्यंमानसंतपसंज्ञकः ।
परात्मपीडकंपश्चात्तपस्तामसमुच्यते ६ विधिवाक्यप्रमाणार्थंसत्पात्रेदेशकालतः श्रद्धयादीयमानंयद्दानंतत्सात्विकंमतं ७ उपकारंफलंवापिकांक्षद्भिर्दीयतेनरैः क्लेशतो
दीयमानंवाभक्त्याराजसमुच्यते ८ त्रिधाकर्मचकर्तारंब्रुवीमितेप्रसंगतः अकालेदेशतोपात्रेऽवज्ञयादीयतेतुयत् असत्काराच्चयद्दत्तंतद्दानंतामसंस्मृतं ९ ज्ञानंचत्रिविधंराज
नस्तच्छृणुष्वैकचेतसा त्रिधाकर्मचकर्तारंब्रुवीमितेप्रसंगतः १० नानाविधेषुभूतेषुमामेकंवीक्षतेतुयः नाशवत्सुचनित्यंमांतज्ज्ञानंसात्विकंनृप ११ तेषुवेत्तिपृथक् राम
भूतेविविधंभावमाश्रितः मामव्ययंचतत्ज्ञानंराजसंपरिकीर्तितं १२ हेतुहीनमसत्यंचदेहात्मविषयंचयत् असदर्थाल्पविषयंतामसंज्ञानमुच्यते भेदतस्त्रिविधंकर्म

विद्धि राजन्मयेरितं कामनाद्वेषवर्ज्यं यद्विहितं नित्यकर्म तत् १५ कृतं विना फलेच्छां यत्कर्म सात्त्विकमुच्यते यत्तु क्लेशानः कर्म कृतं यत्तु फलेच्छया क्रियमाणं तथा दंभात्क
र्म राजसमुच्यते अनपेक्ष्य स्वशक्तिं यः परपीडाकरं च यत् १६ अज्ञानात्क्रियमाणं यत्कर्म तामसमीरितं कर्तारं त्रिविधं विद्धि कथ्यमानं मयानघ १७ धैर्योत्साहीसमः
सिद्धासिद्धौ चाविक्रियस्तु यः अहंकारविमुक्तो यः स कर्ता सात्त्विको नृप १८ कुर्वन् हर्षं च शोकं च हिंसाफलस्पृहान्वितः अशुचिर्लुब्धकोपश्च राजसोसौ निगद्यते १९ प्र
मादालस्यसहितः परोच्छेदकरः शठः अलसस्तर्कवान्यस्तु कर्ता सो तामसो मतः २० सुखं च त्रिविधं राजन् दुःखं च क्रमतः शृणु सात्त्विकं राजसं चैव तामसं च मयोच्यते।
२१ विषवद्भासते पूर्वं दुःखस्यान्तकरं च यत् रक्ष्यमाणं तथाभ्यासाद्यदंतेमृतवद्भवेत् २२ प्रसादात्स्वस्य बुद्धेर्यत्सात्त्विकं सुखमीरितं विषयाणां तु यो भोगो भासतेमृतवत्पुरा २३ प
हालाहलमिवांते यद्राजसं सुखमीरितं निद्राप्रमादसंभूतमालस्यप्रभवं च यत् २४ सर्वदा मोहकं स्वस्य सुखं तामसमीरितं ब्रह्मक्षत्रियविट्शूद्राः स्वभावाद्भिन्नकर्मणः
२५ तानि तेषां तु कर्माणि संक्षेपात्तेधुना वदे २६ अंतर्बाह्येन्द्रियाणां च वशस्त्वमार्जवं क्षमा नानातपांसि शौचं च शुद्धिर्द्विविधं ज्ञानमात्मनः २७ वेदशास्त्रपुराणा
नां स्मृतीनां ज्ञानमेव च अनुष्ठानं तथैषां कर्म ब्राह्म्यमुदाहृतं २८ शक्तिः शौर्यं वदान्यत्वं चतुर्देहदार्ढ्यप्रदर्शनं अनाथपालनं दानं धृतिस्तेजः स्वभावजं २९ प्रभुताम

ग०७०
२३९

न भोक्तव्यं तु नीतिर्लोकपालने त्रिशङ्कुर्मे स्वधीकारः स्वकर्मसमीरितं ३१ नानावर्णककपोतो भूमिः कर्षितारस्तां गवां त्रिधा कर्माधिकारित्वं वैश्यकर्मसमीरितं ३२ सर्वं
द्विजानां शुश्रूषा सर्वेषामाश्रमसेवनं एतादृशं नरव्याघ्र कर्मशौद्रं समीरितं ३३ स्वस्वकर्मरता एते मय्यर्पिताखिलकारिताः मत्प्रसादात्स्थितं स्थानं यान्ति ते परमं नर ३४ र
तितकश्चिन्नो राजन्प्रसादाद्भगउतमः सांख्ययोगः प्रविख्यातो नारीसिद्धो मयाप्रिया ३५ धुं स्वयोगी मया त्वांजना ख्यातं कर्मचिन्त्य गीताधैनं नतः ध्रुवं पतापस्य
नुतमां ३६ व्यास उ० इति तस्य वचः श्रुत्वा प्रसन्नस्य महात्मना गतो गान्धरे राजस्य स चकार तथोदितं ३७ स्वल्पकालं तु कुर्वं तं तारं मणयोर्यात् उपविश्य ददा योग
मास्याय मुक्तिमाप्नुयात् ३८ इमं गीताव्रतं योगं कथितं श्रद्धयान्वितः सोऽपि कैवल्यमाप्नोति यथा योगी तथैव सः पठंश्च श्रावयेद्योगं कृत्वा स्वार्थं सुबुद्धिमान् ३९ यथा यो
गीतयास्तोऽपि परं निर्वाणमृच्छति योगी तं सम्यगभ्यस्य ज्ञात्वा चार्थं गुरोर्मुखात् ४० कृत्वा ज्ञांगतो मा स्वप्रसन्नेषु तेन तुष्टः स्वकर्मकालं त्रिकालं त्रिकालं वापि यः पठेत्॥
४१ ब्रह्मीभूतस्य तस्यापि दर्शनान्मुच्यते नरः न पश्येन्न च ते दीनैर्नाशितो धर्मतार्थनैः ४२ न वेदैः सम्यगभ्यस्तैः सम्यग्ज्ञातैः स्वतंत्रैः पुराणाभ्यसनैर्नैव न शास्त्रैः साधुचिंतितैः
४३ प्राप्यते ब्रह्म परमं अनया प्राप्यते नरैः ब्रह्मज्ञो मम यत्पत्तिपो ज्ञातस्य गतोऽपि कः ४४ चतुर्णां वस्तुवर्णानां हस्तानेककारितं योऽहं सांख्यधारी लोकं गीतिवच्चयापि यथा तर्वे गम

प्रतिमुच्यंते गीतामेतां पठंति चेत् यःपठेत्प्रयतोनित्यं सगणेशोनसंशयः ४६ चतुर्थ्यां यःपठेत्भक्त्यासोपिमोक्षा [illegible] ंतिक्षेपं समासाद्यस्तोत्रात्त्वाभ्यर्च्यंगजाननं ४७ स

कृद्गीतापठनभक्त्याद्यसमर्प्यो पकल्प्यते भाद्रेमासिसितेपक्षेचतुर्थ्यांभक्तिमान्नरः ४८ कृत्वामहीमयींमूर्तिंगणेशस्यचतुर्भुजां सर्वात्मनांमातृथां समभ्यर्च्ययथावि

धि ४९ यःपठेत्सप्तकृत्वःगीतामेतांप्रयत्नतः ददातितस्यसंतुष्टोगणेशोभोगमुत्तमं ५० पुत्रान्पौत्रान्धनंधान्यंपशुरत्नादिसंपदः विद्यार्थिनाप्नुयाद्विद्यां सुखार्थीसुख

माप्नुयात् ५१ कामानन्याश्चभक्त्याकामीमुक्तिमंतेप्रयांतिते ५२ इतिश्रीमद्गजाननवरेण्यसंवादेत्रिविधावस्तुविवेकनिरू॰ १४८ कौ॰ एवंमुनिंसमादिश्यतत्रैवान्तर

र्दधुः भक्तानांपूरयन्कामान्सर्वेराजसत्तमे मुनिरु॰ विनायकस्यमाहात्म्यंकथामिन्नानिरूपिता अवतीर्णोवरेण्यस्यगृहेसिंदूरासुरोहतः २ गजासुरस्तत्र [illegible] दीर्घतोगता

चतुरानन अत्रचपार्वतीगर्भादाविर्भावोनिरूपितः ३ गजाननत्वाद्देवसंशयोयंसमभवत् त्वन्मुखःसंप्रापृच्छेतानात्तेषुभुवनत्रये ४ कौ॰ तत्कार्दःसंशयोऽयमनाना

शक्तियुतेविभौ निजेच्छावशतोनेकरूपकःकल्पभेदतः ५ यंभुवकाले [illegible] गजाननः गौर्यांस्वतेजसोप्यासीत् [illegible] ६ कदाचिद्गौरीस्नाना

पिहितमुखोद्भूतःकदाचित् [illegible] ७ [illegible] तस्यसहसाभुजमंडितः आत्ममेवसमस्तेषुनाना [illegible] ८ नवा

१

ग० ५०

२६०

वतेशकः कार्यो विस्मयो वा मुने प्रभो शिवाद्ब्रह्मा च विष्णुश्च [illegible] निरूपितः ९ कोटिविधानेनेत्राद्युक्तिर्वा यन्निनिरूपिता विष्णुशिवं ध्यायेत् [illegible] सुमेरुवच १० एवं

सुरंस्मं ब्रं च तारकं वरानि प्रभुः शतकोटिमितं राम चरित्रं चरितं विस्तरात्कृतं ११ [illegible] कैसयामास शंकरः कदाचित्कुवा तस्य [illegible] हरेः १२ भगवता

कविना प्रोक्ता कीर्त्तिः [illegible] जनार्दनात् तेषां पंकुरुते ये च पातित नरकं ध्रुवं एवं प्राग्कथा प्रोक्ता सर्वा मुनेस्व १३ इदानीं भविष्यत् कथा [illegible] कलियुगे मुने लोका

भ्रष्टाचाराः तथा नराः १५ ब्राह्मणा वेदरहिताः संध्यास्नानविवर्जिताः यजनं याजनं दानं न करिष्यन्ति कर्हिचित् १६ [illegible] सुदुर्लभं परोपकारं निरतं च परस्त्री

धर्षिताः तथा [illegible] करिष्यन्ति जनाः सर्वे विधिविलोपं च सर्वशः विष्णुस्थानं सर्वत्र करिष्यन्ति [illegible] जना यो बली सोपि बलिनो हरिष्यन्ति [illegible] १७ विधिविलोपं च

करिष्यन्ति धरातले न करिष्यन्ति [illegible] मुनीश्वर १८ महानदीतीरदेशे करिष्यन्ति [illegible] जना यो बली सोपि बलिनो हरिष्यन्ति धनं बलात् १९ हरिष्यन्ति [illegible]

[illegible] वत्सलाः नः २० शूद्रा वेदं पठिष्यन्ति ब्राह्मणा शूद्रकर्मिणः क्षत्रिया वैश्यकर्माणो वैश्याश्च शूद्रकर्मिणः प्रतिग्रहं करिष्यन्ति चांडालस्य [illegible] जातयः [illegible] ११८

तिहासाद्भुतानि [illegible] करिष्यन्ति [illegible] धनमात्रेपि [illegible] पापचिन्तारोधनं परम् २१ [illegible] प्राणांनिंदां करिष्यन्ति [illegible]

भिरेवच २२ ब्रह्मांसमश्नन्तो चकरिष्यन्ति [illegible] उच्छे[illegible]स्यापरितरेषांच संभवः २३ हित्वा देवानश्रद्धित्वं तेज[illegible]सर्वेतत्वे[illegible]न भूतप्रेतपिशाचानां भजने रताः
मानसाः २४ वेदमार्गान्नानाविधानन्कृत्वाभक्षयिष्यन्ति वाडवाः केचिच्च क्षत्रियाः मिश्रांश्चादिष्यन्त्यकुलान्विताः २५ व्रतानि नियमांश्चापि नाचरिष्यन्ति [illegible] वर्णसंकरकारी
णाकलौकर्मीरिताम्भजनः २६ पतिव्रता भ्रष्टव्रता भविष्यन्ति कलौ युगे म्लेच्छप्रायाः सर्वलोकाः परद्रव्यापहारिणः २७ निर्दयाः कुपथासक्ताः सर्वे दासत्ववर्जिताः धीरधीः सस्य
हीनाश्च रसहीना महीरुहाः २८ पंचमे च यवाद्वे वर्षे कन्या प्रसूयते योडशाब्दं परं चायुर्भविष्यति तत्र यो नृ २९ तीर्थानि गुप्ततां यान्ति दे[illegible]पत्तनानि च देवपाषाण देव
धर्मो विस्मार्धमात्रकः ३० भविष्यन्ति नरा देवा उपवासपरायणाः सधवा विधवा यद्वद्गृहे भजिनाम पतिहू ल[illegible] ३१ भवर्यांति[illegible] कलिना नाशितोज्ञ
करिष्यन्ति न तिष्ठतु ३२ प्रार्थयिष्यन्ति देवेशं सर्वविघ्नविनाशनं स्वं सर्वे विज्ञाय सावाविर्भावं करिष्यति ३३ गजाननो धूम्रवर्णो धूम्रवर्णो तिताश्वकः तीलमध्ये सभागतः हु
[illegible]हस्तो हयारूढ ज्वलन् ३४ कल्पयिष्यति सेनायां नानारूपानि जेच्छया [illegible] कल्पयिष्यति यत्नतः ३५ [illegible]
[illegible]नवशिष्यन्ति तदाखिलान् ३६ लीनांश्चकेररिरश्शुभ्रा स्वगणान्वत्यमश्रिताः समानीय च धूम्रैतान् भविष्यति देवराट् ३७ सत्कर्म[illegible]

ज्ञानात् तदा धर्ममर्थं विमुक्तिं भविष्यति कृतं तथा ३८ एवं कृत्वा शुभं वर्णाश्रमे तथा धीनमेष्यति एवं चतुर्युगे व्यासविशेषस्य महात्मनः ३९ कीर्तितानि च नामानि कर्माणि च त
थानघ कर्माणि प्रभुतरूपाणि तस्य चोक्तानि सर्वशः ४० येषां श्रवणमात्रेण मुच्यन्ते सर्वे जन्तवः अन्यान्यपि हि रूपाणि नवकुं शक्तिरस्मि ४१ पद्मे वर्षाणि चत्वारि विकुंठा तत्र काक
था मम वासमाद्य स्याच्चिन्मात्रमस्तु स्पर्शनि ४२ अनुध्यानाय गाढत्वं व्यवसायं करोम्यहं भृगु० स्वेच्छया तोषितः कांतया मे व्रतमुत्तमं कृतं ४३ अतिप्रीतमनाः प्राह सर्वकामप्र
दायिनीं मुनिः नत्वा प्रभुं द्विजश्रेष्ठ मिश्रुत्वाख्यानं महाद्भुतं ४४ धन्योस्म्यनुगृहीतोस्मि गतया सर्वसंशयः कृतार्थोऽहं कथां तां महतीं श्रुत्वा चारुतां च पातु ४५ अमृतस्येव मरलिः
श्रुत्वा श्रुत्वा न जायते यस्य स्मरणमात्रेण जन्मजन्मांतरार्जितं ४६ वृजिनं नाशमायाति सर्वं कामाय वांतिहि सर्वं उत्पत्तनाद्यस्य श्रवणं जायते न्यथं ४७ अश्राव्यं दुर्जनेनेदं प्रा
णं सर्वेषु हृदं एवमुक्त्वा नमस्कृत्य व्यासं तं पंकजासनं ४८ गृहीत्वा तां ययौ तस्मात् तपसे वनमुत्तमं यत्र केदारकल्पानि सन्ति तमांसि जलानि च ४९ वनाप्रबलोपवनान्तपोन्या
मीश्वर तत्रोपविश्यैकानि यो जपन्नेकाक्षरं मनुं ५० व्यतीयुर्द्वादशाब्दानि मुनेस्तस्य तपस्यतः ततः प्रादुरभूत्तस्य पुरतो गजाननः ५१ इति श्रीमद्गणेशपु० उ० मुनिविसर्जनं १५०
सोमकांतो वा० कथं प्रादुरभूद्देवः पुरतस्तस्य महात्मनः भगवान् सर्वमाख्याहि श्रुत्वा पापप्रयतनः १ भृगु० यथा तस्य पुरतः प्रादुरासीद्गजाननः तत्सर्वं कथयिष्यामि समासेन शृणुष्व

११

२ रक्तमाल्यांबरधरो रक्तगंधानुलेपनः गजाननोऽब्जनयनः सिंदूरारुणमस्तकः ३ अनेकसूर्यसंकाशो दिव्यकुंडल[illegible]सवेदं मुकुटविभ्राजत्कंकरो शोभयेमेव च ४ मुनिरि
त्वं निरीक्ष्यैनं निमिल्य नयने पुनः चकंपे भयसंत्रस्तो स्मृत्वा मंत्रं पुरश्च च ५ ततोऽब्रवीन्नागमुखो मा भैस्त्वं मुनिसत्तम यं ध्यायसि द्विवारं यो सोऽहं त्वां समुपागतः ब्रह्मादीनाम
गम्यो यो वरं दातुं मुनेतव भृगुः ६ श्रुत्वेत्थं मधुरां वाणीं जहर्ष मुनिपुंगवः ७ स्तुतिं नम्य तत्पादयुग्मोऽहृषितरोमकः धन्योऽयं धरणीतले साम्प्रतः पुनरब्रवीत् ८ ततो दृष्टः स
वैरूप्यो गुणातीतो निरस्ताखिलाश्रयः चिदानंदघनोऽनंतोऽखिलकारणकारणैः ९ एवं स्तुत्वा प्रार्थयत्स वरं दं तं गजाननं मुनिः निरस्य भ्रांतिं सर्वां मे पदभक्तिं दृढां तव १०
अष्टादशपुराणानां यथा स्यात्कर्तृतामतिः तथापि तव नेशक्तिः स्यात्तथापि तु कुरुष्व भो ११ इत्येवं संस्तवं प्रसन्नश्च समानसः गजाः यत्त्वया प्रार्थितं व्यास तत्सर्वं ते भवि
ष्यति १२ सर्वमान्यो व्यासनामा सर्वपावनपावनः अपरोऽस्तनवंशस्य भविष्यसि परागुरुः १३ नारायणः समः ख्यात्या गुरोः कीर्त्या भविष्यसि च अष्टादशपुराणानांक
र्ता त्वं हि भविष्यसि १४ तथैवोपपुराणानां तावतां च मुनीश्वर त्वया स्तवं इदं भवशान्त्य कृतं मम स्तवनं १५ स्मरणं वा ततस्ते भोऽज्ञातो वाण्या महाद्भुतः धातुर्मुखा।
च्युतोऽयं स्मान्मा हि मातेन मे नघ १६ विलीनं पापमखिलं मा प्रविघाम्रितवोऽरं भृगुः एवमुक्त्वा विघ्नेशो यस्तन्मुनेऽतरं विभुः १७ प्रकाशमतुलं लेभे सर्वकोटिसमं

मुनिः दीपयामास कुंभस्ततो मूर्तिं विध्यापसः १९ गजाननस्य महतीं प्रासादे स्थापयच्च सः पूजयामास विविधै रूपचारैः पृथक् पृथक् २० सिद्धक्षेत्रमिदं सर्वलोका-
नां पावनं द्विजैः अनुष्ठानवतां मंत्रमानां सिद्धिप्रदं शुभं २१ एवमुक्त्वाथ नुत्वाथ व्यासो नारायणस्तदा ययावंतर्हितो शास्यमच्युतं ब्रह्मलोको मुदावान् २२ देवे पापघ्नाय प्राहुस्ततस्ता।
मुनिप्रवरैः तैस्तं रचितं तेषां पापविकृषितं नृप २३ नानेन सदृशं किंचिन्मानवं त्रिषु विद्यते लोकेषु परमानंददायकं नृपसत्तम २४ सोमकांत नवाख्येयमिदं दु-
ज्ञेनत्वया विनीतेषु च भक्तेषु त्वया ख्येयं प्रयत्नतः २५ सम्यानिरंतरमिदं जप्यते स्मर्यतेपि च तत्रापि कुत्रचित्कोपि तं न रज सत्तम २६ गजाननध्यानपरो नित्यं जपस्मराभि
व २७ इति श्रीमद्गुतोमा॰ व्यासानुग्रहसिद्धिक्षेत्रव॰ १४१ सूत॰ एवं स्तवनकर्यानिस्तं सोमकांतो मुनीश्वरः कृपाकांक्षमना जेत मुत्संगसपि पूजत्ततोन्नृपः १ गते संवत्सरे ततः
पत्रैः कुसुमैः फलैः शुश्रूषतोवनचिरः भृगोस्तु शुश्रूषापतः २ सोमकांतो दिव्यकांति स्तकाकुष्ठवर्जितं निःश्वसत्स्वाभवद्भूतिगंधं स्वकायुगोपवान् ३ निःक्लेशसुरभेर्गंधा
दृशादिव्यप्रसारितः हिमदेहं सर्वकांतिकोटिचंद्रनिभं नृप ४ दृष्ट्वा विस्मिते लोकाँ नानाविधं शुभं तेषु मामकं वीक्षितनृपः नाशावस्तु च नित्यं मां तत्त्वानं सात्त्विकं न
ये॰ ५ तैः स्तुवेति पृथक् पृथक् तं विविधं भाव माश्रितः स्मामकं पंचतत्त्वानराजसंपरिकीर्तितं ६ हेतुलोनम सत्वं ह्ये [illegible] विषयं [illegible] अमरर्षाल्य विषयं तामसं तानं

कथं तादृग्गतिरगमत् गणेशाख्यपुराणस्य माहात्म्याद्दोषहारिणः ५ भृगुः । सिद्धक्षेत्रेन्पपाताह्लीपुराणाश्रवणादभूत् प्रं[illegible]जंपुण्यं [illegible]मात्रं जननमेव च ६ चिरान्कंतं च येन
येद्ब्राह्मणीमवाप्स्यसि सूतः एवमाकर्ण्य तद्वाक्यं पादयोर्न्यपतन्मुनेः ७ आनंदराशिर्मग्नः स सोमकांतो वदन्भृगुं नृपः अद्यतस्तपवत्से घमाहूमेक्षिष्यामुने ८ पुराणश्रवणस्यापि पिनाहं धीत
नोपि च गत्वा कुष्ठी दृष्ट्वा देहो जातो माता पिता मम ९ अस्य देहस्य निर्माता त्वमेव मुनिसत्तम नीरसस्यात्र वृक्षोपि फलपुष्पयुतो भवत् १० त्वत्कृतेनेक्षणाह्नतोहं त्वां किमेव वचनैर्भजेत् एवं निश
म्य तद्वाक्यं भृगुः पुनरथाब्रवीत् ११ गणेशस्य पुराणस्य माहिमा केन वर्ण्यते नमांश्चित्र्यरागस्त्वं जनेशानगरीं न जे १२ एवं तं वो सुवदतो तेजसोज्वलमद्भुतं विमानं ददृशे तावाकाशपथि कोटि
निभं महत् १३ भृगुः त्वदर्थं यानमायातं तेजसोज्वलमद्भुतं ददृशाहृह्यागच्छ त्वं गणनाथस्य संनिधिं १४ नृपानुकंपनु यानात् विमाने येमुनीश्वरः तत्सुतपश्चवाणाग्रजंत्तस्यापात्य
गणेश्वरात् १५ विमानं वरहतोरेवं भूमंडलमगात्स्वगात् विनायकगणैर्युक्तं चतुर्बाहुविराजितैः १६ मुकुटांगदहाराद्यभवषोगूपशोभितैः दिव्यचंदनवस्त्राढ्यैः परशुधारिभिः १७
किन्नरैर्गीयके पुंकं दृष्ट्वा राजाब्रवीत्पुनः १८ राजो० श्रुता मोदहद्भुतावार्ता विमानानां मुनीश्वर तद्दृष्टं प्रत्यक्षमस्वततेपो वीर्यबलात्तव २० मोहनाशकृपे तत्कर्णेव तु धाव तु तवक्रतः अनु
भूतो मया सोपि पुराणाश्रवणात्तव २१ स्वयं बुधानि भवेनुहूत्वा उत्तीर्य यानतः प्रणिपत्याहिलिंग्यतोकु सोमकांतं नृपं तदा २२ परात्परां दिवेन यात तप्तपात्स्पर्शितक्रत्वा जातस्त्वं तु विपुहा

त्मा पुरा तास्त्र वर्णारिता २२ वयं दूता आतपास्य विमानेन समागताः नेतुं त्वां पुण्यकीर्तिं च काहि लोकमनुत्तमं २४ यद्दर्शनाज्जन्ममृते मुक्तास्तत्सन्निधिं गताः सुखमात्यंतिकं तत्र प्राप्स्य
सेतत्प्रसादतः २५ निशाम्य देवतावाक्यं तदे राजी तद्वाभवत् रोमांचांचितसर्वांगः प्राह गद्गदया गिरा २६ परात्परेण देवेन चराचरकृतामुना निर्गुणेन गुणक्षोभकारिणा विश्वयोनिना
२७ येनानायेन भो दूताः स्वजोहं कृपयानघाः प्रसादयान विदुर्यंहि ध्यात्वा च सनकादयः २८ अनंतगुणशक्तिः सोप्रमेयप्रधानपुरुषः नानावतारकृन्नानारूपोपरमकारकः २९ तेन मे
स्मरतां कस्मात्कृतमाश्चर्यमर्हसि एवमुक्ता नमस्कृत्य भृगुं तं प्राह भूमिपः ३० आतपोते गमिष्यामि दूतैः सह विमानगः प्रसादात्ते च देवस्य नमे विस्मर्तुमर्हसि ३१ ततः निशा
म्य गादितं तस्य भृगुः संभ्रमविह्वलः आनंदाश्रुः सरोमांचः कंठं धृत्वा नपसमः ३२ प्राहाहं न पते विप्रो भाग्यवंतं महाबल गतो यद्गुरोर्भक्त्या न मां विस्मर कर्हिचित् ३३ एवमु
क्त्वा वहिर्यातौ ध्यात्तरहस्ता भुभावपि नमस्कृत्य विमानं तं नृपो वरमुनिं च तं ३४ आरुरोह नृपः प्रीतो दूतवाक्यान्वतान्विता द्वावमात्यौ कथंमौ च नृपः कृपानुत्तमं ३५ ततो दूताश्च वाद्या
नां घोषैर्व्याप्तं दिगंतरं विमानशोभां वीक्ष्यैव सोमकांतोऽनवेदह ३६ जन्मांतरीयपुण्येन प्राप्तमेतदमन्यत ततस्तत्पश्यतां भाव्यो विमानं यातमंबरे ३७ सर्वांगमवरप्राप्तिं मर्त्यदेहेन
दीप्यच विस्मयं परमं प्राप्य नत्वा दूतान्ययौ मुनिः ३८ इति श्रीमद्गु० उ० सोमकांतविमानप्राप्तिवर्णनं ४२ ततः [illegible] देवपुरं निजं जहर्षसौ पुराहाल राम

शोभाढ्याप्यकांचनी १ ततःसुधर्मासस्मारसभांरम्यांसमीक्ष्य ह निजंपुत्रंस्नेहवशात्स्मारगद्गदभाषिणी २ हेमकंठं [illegible] पुत्रं जातोभवेत् पितोमोर्गीप्रतीक्ष्यपोतेसंव
त्सरेणुना ३ स्वामिन्कृपानिधेतस्यदर्शनंदातुमर्हसि प्रियेयावाक्यंनिशम्यैवंप्रशोचन्नृपतिस्तदा ४ नृप॰ हेमकंठोममसुतोजीवन्स्याद्यस्तोभवेत् उत्कमासीन्मयाचास्यैवत्सरादर्श
नंभवेत् ५ अन्तीकुत्रगच्छेहंतेनोत्कमासीत्कदाचनं ततःभगंतुवोहांगुणानोहेपरमंपदं ६ विहृहंकपमेतहिस्थरेतेनस्वन्दहस्भरसं दृष्ट्वाहूतातपोःशोकमथुवनराजस्ततं ७ पुत्रंपोते
दर्तश्रुत्वाकृपानःसमुपागता पानसुतारयामोचरद्गतंकामसत्वरं ८ जातिभवत्समाधानेसंतोषेनःपरोभवेत् ततउत्तारयामासुद्हूलाद्वपदादुदक ९ विमानेनततोदेवसुरागा
श्चवगागतं नगरंप्रभयाव्याप्तंवापद्वोथेम्नारितं १० सुवलोतानपम्यभ्रमतकत्वान्परागतान् पपतुर्हेमकंठंतत्सर्वेकांतमीरितं ११ क्षणाभ्रुशमनमतेहेमकंठमपश्यतां सन्नद्धं
वीरमुख्यैभ्रपरीतंचमहाबलैः १२ अमात्यैर्नागरैर्लोकमीक्ष्यतेन्नस्नुतर्मे तदामात्यैस्तानसम्यंसुतंसमपश्यताम् १३ उतस्थुःसर्वेवीतस्वसामात्योहेमकंठकः आलिंगनायतेसदैवोतनबोर्य
शुःसमंभ्रमं १४ तेषामालिंगनेजातेततोनृपसुतोपपौ हर्षेरामहत्तापुत्रोसरोमांचोत्रवीत्ततो १५ ममामातापितामात्योश्चमपुत्रोनवाकुचित् त्वत्कांतौविनतैर्मात्तापुत्रामेकाकिनो
रूपं १६ एवमुक्त्वाससनेनातुपवेश्यप्रसन्नच वस्त्रैर्वरनभकाद्यैःफलतांबूलकांचनैः १७ ततोविनाममप्राणाःकेहमात्याचलेविनः अहर्निशंतपोध्यानेनास्यममनमानने १८

नितामिमशाव रुस्त्रवमेकरादधीनेप्रनः शाम्याभितिकथं तच्चान्त तंवाक्यं करिष्यति १९ तावूचतुः मा कुरुत्वं च्यविताविधौ तेकुशलं नरप तपोःउग्रप्रभावं को जानीया भुवनत्रये २० अनु तो
भवतो गरसनिर्गतानयरा हूयं चत्वारो पिपितु किन्नलौ कुमार्याश्चिकं महत् २१ दृष्ट्वा यावीरितो तंते रक्तमानिव रांबुजः कंदमूलैः फलैस्तामिर्न्नचाभीतसभपतेः २२ मातुस्ते पितयानम्रा
चेलतुर्नपदं तदा भ्रममिर्वहूथा पश्चाह्यं वाक्यसंरंमहत् २३ शीतलं च स्रवन्तीभिस्तत्र पुष्पाय भ्रमपः पुष्पमीपारसंवाहं चकारश्रमकर्षिता २४ आचांतु केदमलार्थे यावत्तत्राय
योमुनिः च्यवनो मुनिशार्दूलो जलाद्वोदरपीशः २५ नपेहार्दंसगरहैवानिजमाश्रममायथौ ततआयां सममायातोगरह्यमलफलेवह २६ सर्वे तत्राश्रमे याता मुनिनाभोजनाम्यो भोजिताः
यद्रसैचान्नैविस्रांतिपरमंगताः २७ ततः कृपाप्रसंगोभन्मुनिनावनयेनाच सर्वे वाक्यच्यवनाजावसौतं पुनर्येन तदा २८ ततो मुनिश्च्यवनस्तात स्वेजन्मास्य संज्ञगो दुरंतं तच्चमोपापमब्रवीत्
हृताप्रतः २९ दुरितश्च्रवतोचास्य मंत्रासोनैव तथाभवत् तस्मादिप्यमनापावता वदेहार्तविनिर्गताः ३० पक्षिणाः च्यवनवाणी तेराजनं भक्षितुं यथुः तेषां तुंचु प्रहारैरर्भवं हूलः पीतितानरपः
३१ रक्षरक्षेति कारुण्यात्क्रोतः प्रार्थनया मुनिः तस्य प्रेक्ष्य तामान्नेरायदक्षितोनर्दधुःस्वगात् ३२ सतु हस्तपुंगवध्यात स्थैर्यो मुनिप्रवरोन्नपः महत्त्वात्त्वान्येनः सन्मानेयामास भक्तितः ३३ तां त
शस्य पुरागां यदूर्षमात्रं कृपानिधिः अस्थोत रथातेनादौ देवनाम्नां प्रपत्स्यते ३४ तदंगात्पुरुषंघोरं निकाश्यत पसो बलात् योग्नेजे तत्र लाजिहोव्याकुलः स्फुरपाभयं ३५ भस्मसंपयोचस

रम

भगुं सोमकांतपुरीस्थितं भव्यपत्नाश्वसंस्थितं मतातं पुत्रकमेवच ३६ तेनसर्वत्रआत्मवक्षोभमसमारभवनस्थलात् ३७ ततामुनींद्र [illegible] रुत्रंयुवकोमरत श्रेयोनिश्चियतस्मिंस्त्वंमोक्षम
निमध्मिप ३८ यावच्चतस्यवसोप्रमेवेदश्चपथाप्तुरानततत्वमपिराजेंद्रदिव्यदेहोभविष्यसि ३९ अमात्याः तथैवसन्त्यज्यकेस्वात्मानसुत्वांकृयावह प्रक्षिपत्वत्वहंक्षेपस्मिन्भस्मनिमक्षि
तः ४० संवत्सरांतेवत्सःसोमवंशजपपाप्नुत गतोभस्मपुरातीसुसमाप्तिफलपुण्यवान् ४१ नयोपिदिव्यकांतिःसर्वाभिमर्दनिर्मोभवत यावन्तोमुनिंद्रोतिविमानंतावदागते ४२ तत्पत्नी
तस्यैसमायुक्तंवाद्यघोषनिनादिते गतोशाद्भूतसंयुक्तकान्समांतिकमाश्रितं ४३ यच्छोभोपपत्तोनीयदृशोनोसफलाबभुः अतिरुत्सवित्युक्तेतेदूतादेवाततयाजप ४४ प्रक्षिप
स्यानमध्येतेजपेश्वरापद्रतोदिताः सुधर्माचमुनेराज्ञांगरुदपाताविमानगा ४५ देवंदेवपुरं यावतावत्वास्मांद्रागता अतउत्तारितेयानं उत्तरेनागरान्जप ४६ दिव्यरूपाधिरूभा
तेनोपानोत्वानिवेदितं तपोःश्रीधृष्टवान्नागमाहितोचेद्भविष्यतः ४७ तपोर्वाकांधिपाम्मित्यं हेमकेठत्वरान्वितः हेमांचान्यसमाकोधावमानत्वरान्वितः ४८ यथोतद्र्श
नोत्सुकानुरस्कृत्यतदानुतौ विपरीतोभयशमागतोनागरैःसेवकैर्वृतः ४९ गत्वश्चसुस्वस्थाताप्यविमानेनगतासंकुलं ५० इतिश्रीमद्रुकीहेमकेतुदर्शनवर्णनं १५१ ततः तस्मा
त्सागत्वारःसोमकांतपुरोपवने प्रविशप्ताखिलाश्चोपुरागतस्मुतोजप १ सर्वतीर्थैर्नागरिकैर्हिंदुःपुरगतौरिव ततोहर्षेणशोकेनदुःखमापातपवच २ एवंनिवेदितोमोसैः

पि पीयूषं समागतः आबालवनितावृद्धैः सेवकैश्च समन्वितः ३ दृष्ट्वा शोभां विमानस्य सर्वे आनंदनिर्भराः तन्मध्ये सोमकांतं ते दृष्ट्वा नेमुर्धरातले ४ भक्तं दृष्ट्वा तेऽगीरोगापस्य कांतपाव
तिकांतया ततउत्तीर्य यानात्स आलिलिंग सुतं मुदा ५ आनंदाश्रुरोमांचैर्गौरोमांचानुभावपि विंदतो विवशं जातो न किंचिद्वक्तुक्षमो ६ ततउचे नृपः सर्वान्भृगुणानुग्रहान्मम प्र
गेशस्य प्रतापवत् प्लावितं पापनाशनं ७ अभवं तेन निःपापो दिव्यदेहो विमानगः सर्वेषां दर्शनं जातं पुनर्यास्यामि यानगः ८ कृपावता गणेशेन यानं मे प्रेषितं भुवि तस्येतु पौर
भुक्तं च सेव्यं संपदः सुत ९ धाम यास्यामि परमं प्रसादात् भृगुसंभवात् एवं ते शुश्रुवुर्वाणीं सोमकांत समीरितां १० हृहृः पुत्रः सर्वेण तत्ता कोपि भूतले श्रुत्वा पुत्र्यास्ततः प्रोचुः सोम
कांतं कृपानिधिं ११ नौ विना जगतीपाल कथं यास्यसि धाम तत् प्राणांस्त्यक्त्वा वयं सर्वे यास्यामोऽप्यनु तेन्नृप १२ इत्युक्ते मस्तके राजन सर्वेषां नो भविष्यति न तत्पुण्यं तथा येन दृष्ट्वा
मत्तं गुरोश्वरं १३ तवप्रसादाद्देवस्य यास्यामो लोकमुत्तमं संसारे न सुखं किंचिद्राजपुनर्योगथाग्रहे १४ अस्माकं न भवेत् किं चित्ता धनं धाम न साधने ततोब्रवीद्नृपः कंदो जनकं वा
कस्मादतः १५ कथं त्वत्कार्भकं तातत्यापि दृष्ट्वा गजाननं मम राज्येन को हेतु तत्तपाल ववत्सरं १६ पालितं राज्यमखिलं नेत्रैः नीतमपि च शपथे तेस्य यातजन्मनो नेतुमनाहं
मि १७ पितः सर्वेषामेवसंदृष्टुमिच्छा देवपदांबुजं अहं च परवानत्र कथं कार्यमिमा जनाः १८ भवतस्ते हि ते न शोचामि सचहेत्याद्दिवियतः अतएवाहं गंधान्मुक्तापेदृष्टमान

राम

तः १९ ततः पोचत्स लोके सुसोमकं तिहत्स्यापि पुष्पेव देवदूतानां दृष्याप्रादुरभूत्तदा २० दूताः सोमकान्तस्य धर्मोऽसि सर्वराजन् [illegible] जनाः [illegible]
रे २१ अतः सर्वान् गृहीत्वैव यामं श्रीमद्गजाननं राजोवाच सर्वे पुरीनीता तत्ताकीर्तिर्हठात् मम २२ भविष्यति रतायां मेनाम्यया अनुभविष्यति एवमुक्त्वा पुरा [illegible] भवत् २३ पु
रंपे हस्ते जले नैवांरशे गजाननदास्तथा तोये हस्ते गते लोकाः पापाः पुण्यमतयः २४ आबालवनिता वृद्धाः दृष्ट्वा नमुत्तमं गणेशस्य तु ये दूताः तेन [illegible] आगताः २५ ततः कश्चिन्न
रःपापाधेये नीपि जलं करे तेनैव नगरं याताः आजग्मुः शोषितं जनं २६ ततो दृष्ट्वा शिरे सर्वे ऊर्ध्वं गंनमपरानबहु ऊचुः परस्परं शोषादृष्टा लोभेनतोषिताः २७ मामागमः [illegible] परता
वभ्रुहृष्यमानसाः कांश्चित्यल्लापवनपगनहृत्वा दृश्युप्रहारतः २८ बलाद्गृहीत्वाप्राक्षिपन् यानमध्येऽतिकौतुकात् नानाविधगणजन्तुधीं [illegible] विनिक्षिपः २९ उपविश्य मध्ये [illegible]
राजपत्नीसुतादयः अमात्याः परिजनो लोका नानाविधिविषुः सुखं ३० महेशमहेशाज्ञयत्वमिति ध्यायिताः वाद्यसुरेवचाद्य [illegible] ३१ पृति [illegible]
शामपि वातवेगेन नेतु प्रासा गणेशस्य परं सुखं ३२ मुहुर्मुहुः परिपश्यंते विस्मयेनाब्रुवन्निति अहो महत्सुराराम्यपेनदृष्टो गजाननः ३३ समीपतां प्रभुः सर्वे [illegible] प्रणाम
च सतः एवं कथिता विप्रा गणेशस्य पुरा राजा ३४ कथा सर्वजनस्यापि श्रवणात् पापनाशिनी शृणुध्वं देवदूतान्वै विमाने दृष्टवान्नृपः ३५ तत्सर्वं भवतां विप्राः कथयामि [illegible]

ग॰ पु॰ नकं १४ इतिश्रीमद्रु॰ श्री॰ सोमकांतस्यदेवपदवली॰ १५४ ऋष॰ किंदृष्टंसोमकांतेनविमानवर्तिनानघ तद्वयंश्रोतुमिच्छामोविस्तरेणविशेषतः १ दूतास्तेनुरूपयन्विश्वेशपरिवा-

मम॰

२४६ रगान् २ गणेशान्सोमकान्तस्यैन स्मरतांसर्वसिद्धिदान् तऊचुः गच्छताब्रह्ममार्गेण एवंदूतामहात्मना वाहनानीपृच्छतानां तु गणेशानांमहात्मनां ३ नामानिपरिवाराणां तानिचैवशृ-

णुतानघाः राजो+ कश्यपः समासेनविस्तरेणावरणगतान् ४ गणेशानर्कमशेराजे छत्रसर्वभयापहान् दुर्गविनायकोथाहि भीमचंडविनायको ५ देहलीगणपश्चाथतउद्दं-

डविनायकः पाशपाणिःसर्वविघ्नहरःखर्वविनायकः ६ प्रथमावरणेसर्वसिद्धिपूर्वोविनायकः लंबोदरःकूटदंतःशालकंटकविनायकः ७ कूष्मांडाख्यस्तुर्यश्चपंचमोमुंडसेनकः विक-

टद्विजसंज्ञस्तुराजपुत्रविनायकः ८ प्रणवाख्योथापर[illegible]द्वितीयावरणेस्थिताः वक्रतुंडएकदंतःत्रिमुखश्चविनायकः ९ पंचास्यश्चापरश्चाथहेरंबश्चविनायकः विघ्नराजो

परश्चापिवरदश्चविनायकः १० मोदकप्रियश्चैतेतृतीयावरणेस्थिताः विनायकोथाभयदःसिंहतुंडविनायकः ११ कुणिताख्यश्चापरश्चक्षिप्रप्रसादसंज्ञकः चिंतामणिरिति

ख्यातोदंतहस्तोविनायकः १२ पिचिंडिलश्चापरश्चोद्दंडमुंडविनायकः चतुर्थावरणेह्येते अष्टावेतेविनायकाः १३ स्थूलदंतोद्वितीयकःकलिप्रियविनायकः चतुर्दंतोद्वितुं-

डाख्योज्येष्ठोगजविनायकः १४ कालाख्यश्चतथान्येपिनागेशाख्योपरोपिच पंचमावरणेत्वेवअष्टावेतेविनायकाः १५ मणि[illegible]र्णोविनायकआशाख्यश्चविनायको सृष्ट्याख्यो

राम

गजकर्णश्चित्रघंटविनायकः १४ सुमंगलश्चमित्रश्च एते अष्टविनायकाः वरणायामेते विघ्नपाः परिकीर्तिताः मोदः प्रमोदः सुमुखो दुर्मुखश्च विनायकः १५ गणनाथो ज्ञानाख्यो द्वारस्थ
त्तानविनायकः समस्मावरणे ते पाद्[illegible]विनायकः १६ अविमुक्तो ह्यष्टमोऽत्र मोक्षदो विनायकः अन्तो भगीरथाख्यो हरिश्चंद्रविनायकः १७ कपर्दीबिंदुकौ ते च तथा बिंदुविना
यकः एतेषां स्मरणं नित्यं सर्वकामफलप्रदं १८ प्रातरुत्थाय यश्चैतान् पठते शुद्धमानसः न तस्य विघ्नाद्विघ्नं हि कुर्वन्तु सर्वकर्मसु १९ एकैकनामानं वै दूर्वाभिस्तु दलैरपि तिलैः
शमीदलैश्चैतान् पूजयेद्भक्तिमान्नरः २० असाध्यं साध्येत्कार्यं सर्वत्र विजयी भवेत् आयुर्बलं च आरोग्यं प्राप्नुयाद्दूरमुत्तमं २१ इदं ते कथितं सर्वं यदि पृष्टं त्वयानघ तस्मै ध्यु
[illegible]र्वदूतास्ततो धाम निजं मुदा २२ तदेतत्कथितं विप्र विघ्नेशावरणं मया इदानीं कथयिष्यामि पुराणस्य फलश्रुतिं २३ इति श्रीमद्[illegible] ५५ पत अ
न्ममती नवस्मात्तं पुराणस्यास्य श्रवणात् एकदा वद यः श्रेयस्तत्पुण्यं श्रवणाद्द्विजाः १ न शक्नुतां फलं वक्तुं यो य पुण्यमनावधि योऽददाति कुरुक्षेत्रे सोमपर्वे ग्रहे नरः २ हेमभार
सहस्राणि विप्रेभ्यो भक्तिभावतः तत्पुण्यं श्रवणात्पुण्यं प्राप्नुवन्मानवो भुवि ३ यज्ञानां राजसूयानां सर्वेषां दक्षिणावतां फलं कृत्स्नं लभ्यतामा सपुराणश्रव[illegible]त्तच ४ पुराणश्रवणा
त्यास्य पुण्यं तस्माद्विशिष्यते भूमीनां जलदानानां तत्र कन्यादानानामतः ५ कोटिकन्याप्रदानानां गोदानानां सहस्रशः तत्पुण्यं कोटिगुणितं तत्पुण्यश्रवणात् भवेत् ६ भारतस्य

ग०पु०
२४७

राजसूयसहस्रस्याश्वमेधादपि यत्पुण्यं कोटिगुणितं तन्नरस्याश्रवणाद्भवेत् ७ यस्य गेहे गंगास्तोत्रपुस्तकं लिखितं भवेत् न तत्र राक्षसा भूताः प्रेताश्च दुस्तस्करादयः ८ दशावतारदेवानां पीडां कुर्वीत
कर्हिचित् तद्गृहं हि गंगास्तोत्रेण नरस्य तेन सर्वदास्त्वयं ९ दूरं पुराणं स्मरते जपेद्वा समाहितः तस्य दर्शनतः सद्यो भवंति पतिता नरा १० ब्रह्मादीनां मुनीनां च समान्यो भवति मानवः कुष्ठार्त
हेतु भुवनं तु यस्मिन् दूरं परं रहेत् ११ अष्टसिद्धिः समाप्नोति अश्वमेधस्य च नरः न दारिद्र्यं समाप्नोति न संकटं नरः क्वचित् १२ इच्छितं समवाप्नोति यत्नादौ निधीनपि कल्पद्रुमः कामधे
नुर्निधिश्चिंतामणिस्तथा १३ तस्य वश्यत्वमायाति सोपि देवो भवन्नपि जारणं मारणं स्तंभमुच्चाटनमथापि च १४ अस्य स्मरणमात्रेण निरंतं व्याधयस्तोभवेत् ततो नान्यं शैलपुत्र्याः पुण्य
तां स्मरणपाठान्नरः १५ महापापाद्विनिर्मुक्तः स्त्रीबालहत्ययापि च सान्निध्यमाप्नुयाद्देवेन गंगा स्मरणपाठतः अप्यतः महाद्रोपि नथैवेनक्राप्यवाप्नुयात् स्मरणपाठादिदं कैलासमंते तथा चान्ते अपवर्गं द
जाह्नुपान् १६ नित्यनैमित्तिकेभ्यश्च च्युतो यः स्मरणपाठादिदं कर्मसाद्गुण्यमाप्नोति गंगा पठनतः १८ मातृपितृकुलं चतुर्वर्गफलं कृत्वा मर्त्यः महतीमपि महद्भिर्गंगा पर्व गंगायाः प्रसादतः परमा
दात् १९ पुराणां स्मरणपाठाद्यश्च तस्य पुण्यो विनायकः ददाति निखिलान्कामानंते मोक्षं च विप्रप २० स्तोत्राणाम् च च पापं तिला वेलिप्ये प्रेमं नरः यः पठेद्भक्तिसंयुक्तो भक्त्या समाधियुः ध्यानतत्परे
रः २१ असाध्यमपि यत्कंचित्तेषां पाठात्प्रभेन्नरः अनुष्ठानविधानेन मासमात्रं जपेत्तु यः २२ ब्राह्मणशतान्भोजयेद्भक्त्या कोटिलक्षप निर्धनात् क्रमशः क्रमशः श्रवणात्तु यत् राम
नेभेततरकुम

केनप्रासंपुराणं च २३ तन्नः शंस महाभाग पृच्छतां सारमुत्तम [illegible] रतं तनुमुः [illegible] पूर्वं कश्चिन्मत्कोभवन् [illegible] देवपुराणं पुरा [illegible] २४ ब्रह्मलोके गतोऽकस्मात् [illegible] केनोक्त
मुपविष्टो नरात्मजा २५ पूजितो वरयाभक्त्या लोमशो व्याजवीत्पृथिं लोमश उवाच [illegible] २६ गतोऽहमसमहाभाग तत्रैव कुमिरा [illegible] पुराणं लोम
शवत्त्वेन सर्वपापहरं शुभं २७ लोमशस्य गतो शस्य [illegible] कामम्मोऽहरं मकेन नारतुर्व [illegible] २८ ततस्सवाभिष्टुरत्नो वाच भार्गवो मुनी अधीत्य पारतः [illegible]
ग्रामास्सवेतरान् २९ भुक्ता भोगाननेकान्यकामप्रकाश्यौ [illegible] ते जगाम परमं धाम गारोथ [illegible] ३० पुनः [illegible] मनपइति [illegible] इक्ष्वाकुकुलसंभूतो राजासीद्धार्मिकः
[illegible] ३१ पञ्चदारान्प्रदोनिर्नित्स्ताध्यायपरमोरिहा आख्यातासर्वधर्मीलं प्रजानां पालने रतः ३२ यदोशश्मा गोलोका [illegible] प्रियतरोपि [illegible] विख्यातस्त्रिषु लोकेषु [illegible] वरतामिथ
३३ अनपत्यः सपुत्रार्थं पृथिव्यामिष्टिमाहरत् संभारसर्वधितामन्त्रदानैः सुविहितं ततः ३४ नलेभेसंततिं राजा हरिवंशं मयास्तोत [illegible] पित्रा द्विजानां [illegible] ३५ व
स्वधेनुहिरण्यैरत्नमन्वक [illegible] लाहिमि [illegible] वानालभ [illegible] रैवान्म कन्तकहरं ३६ समायातस्तु विख्यातो गरो [illegible] पुराणवित् [illegible] पितः प्रार्थ [illegible] चरत्तां संवरतोन [illegible] ३७
श्रुत्वा पुराणं तत्स्मात् गतो [illegible] पुरानपः तदंतै तो यथा मासमकं तद्द्विजपुंगवे ३८ रत्नमुक्ताफलैर्वस्त्रैर्भूषणैर्हेमनिर्मितैः लेभेन तत्कुमारं सगारोत्तम [illegible] भवत ३९ मुक्ताभोग

१०

श्रुतमापमरोद्यचरपुराणे तस्मैवश्रीमीनंध्याशिंमहदीरमस्तला ४० यथाकालेभवत्यैवश्रुत्वातस्यायसं॥ताति गतोवामस्यपुराणस्यश्रवणात्तं वृतेद्रुनि ४१ आकर्ण्यये पुराणव

२४८ पुराणंतन्मुखाच्छुभं लेभेपुत्रंमहाबाहुंगा [illegible] मजनेश्वरं ४२ दुर्भाग्येणान्नमानायमुक्ताभोगान्मनोहरान् जगामसागरेणवाद्यविजंधामावसानतः ४३ पराणस्यतु [illegible] नेकः पुर

भक्तुतः तेनापीदं श्रुतेपुराणंपुराणालोमशात्पुरा ४४ निर्मदारपाववेतांवनीतेनापम॥तात्‌ः सेतोव्यलोमशाद्दृष्ट्वेतेलीं श्रीसमनतापसः ४५ तदेकस्यपुराणस्यगोरावस्यश्रुतस्यवैतको

क्रुवंध्यावतुसुताश्चवणात्स्पजायते ४७ देहत्यपरमंयान्तोमान्योपिद्विजपुङ्गवःस्त्रद्रौ वैश्यस्यमान्योपिवैश्यस्त्रियसामपि ४८ [illegible] द्विजनायातिस्मरणार

[illegible] मसुच्यह कन्यानुलभचाप्याप्येकाध्यायस्य श्रवणात् ४९ गुणवंतंकुलीनंच [illegible] पुत्रं वान्वितं आयुधो [illegible] पुराणस्यास्यसश्रवणात् ५०

सर्वतीर्थेषु यः स्नायात् ददाद्दानानिसर्वशः [illegible] फलंसमवाप्नोतिभगस्यायमतत्र पु [illegible] ५१ [illegible] प्रयाग्निसाधने [illegible] मंनेज [illegible] वासने वर्षालाकाशस्तो यवः

कुरुतेबहुवासरं ५२ तत्फलंप्राप्नुयान्मर्त्यः संश्रुतेध्यायपंचके अग्निहोत्रंसहायसोमम [illegible] ५३ तत्फलंहिपुराण [illegible] श्रवणात्संजायते एकांगुलेनयो

येदद्बीतामयुतंद्विजः ५४ दशाध्यायश्रुते रस्यपुराणस्यतवाफलं लभंते कोटिशवंश्य [illegible] विक्षयः ५५ आजन्ममरणान्मिं [illegible] पाप्मानवेभुवि पुराणंतुग राम

नीकाम[illegible]न[illegible]
[illegible] मासमर्घदात
नुवसाब्धचक्रिचकमः ६० [illegible] कपा[illegible]
सर्वपापप्रणाशनं ६१ सर्वकामप्रदं मुक्तिमोक्षदं [illegible]
[illegible] पुराणेउत्तरखंडे कुलस्तुतिवर्णनं नाम [illegible]
[illegible] ति [illegible] पुके पुराणे [illegible] ध्वस्ता [illegible] नस्वी
इति [illegible] ग्रन्थसंख्या १२००० [illegible]

[illegible] नयाकरालिवः [illegible]
तु सेवते भक्तिमान्
गनबाधनाशनिस्वतंत्रं तन्त्र

[illegible] स्तुतिर्ग्रंथिनमावः
[illegible] र्षिने गणेशाध्यपदेशाख्यनाना
[illegible] तत्त्वाध्यायः यंत्रर्गः शुभमस्तु [illegible]
[illegible] ईवभक्तिः ॥ ॥ इति श्रीमद्
[illegible] पत्रसं. ७ ५ श्रीगणेशाय

নিং পুস্তকাদির নাম

तुसेवतेभक्तिमान्न

ानवाभवमानिंस्थ तंनान्न

ाडा

কাকিনীর

[illegible]

নিং পুস্তকাদির নাম

পুলোন পুরাণ